

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta

Ústav Germánských studií

studijní program: **Filologie**

studijní obor: **Norština**

Mgr. Pavel Dubec

**Syntactic and FSP Aspects of the existential construction in
Norwegian**

**Syntaktické a aktuálněčlenské aspekty existenciální konstrukce
v norštině**

(Rigorózní práce)

Vedoucí práce: PhDr. Petra Štajnerová, PhD.

2013

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ AUTORA/DECLARATION OF AUTHORSHIP

„Prohlašuji, že jsem rigorózní práci napsal samostatně s využitím pouze uvedených a řádně citovaných pramenů a literatury a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.“

V Praze dne 1. května 2013

“I hereby declare that I have written this thesis by myself and without the use of documents and aids other than those stated, that I have mentioned all used sources and that I have cited them correctly according to established academic rules. Neither the exact contents nor major segments of the thesis have yet been submitted to an examination authority.”

Prague, May 1st, 2013

ACKNOWLEDGEMENT

I would like to thank prof. Libuše Dušková and express appreciation to her not only for her patient guidance and helpful approach, but also for many practical suggestions without which this thesis could not have been written. I have seen in her an unpretentious and devoted scholar, and it has been a memorable and enjoyable experience for me to work with her.

I must also thank my supervisor, dr. Petra Štajnerová, not only for her help on the thesis but also for her support and positive approach during the whole PhD study.

Last but not least, I am bound to thank prof. Endre Mørck for his ideas and suggestions during my stay at the Univeristy of Tromsø, to dr. Jarka Vrbová for her help on the Norwegian translations, and to my colleague and friend Mgr. Leona Rohrauer for helpful discussions and valuable suggestions that were a significant contribution during the whole process of writing.

ABSTRACT

The aim of the present thesis is to analyze the Norwegian existential construction (presenteringskonstruksjonen) with regard to syntax, static semantics, dynamic semantics, and functional sentence perspective (FSP). The thesis first introduces the firbasian FSP theory in general, demonstrating the concepts on Norwegian examples. Then the theories most relevant for the study of the existential construction are summarized. The analysis is carried out on a sample of 1000 instances (500 taken from fiction and 500 excerpted from academic prose), and focuses mainly on the notional subject, the verb, and a possible adverbial. The syntactic analysis includes the position and the structure of the notional subject and adverbials. In addition, the lexical semantics of the head words and static semantics of adverbials were observed. The FSP analysis focused on the FSP functions of the individual clause elements and the FSP patterns the existential construction may realize. In addition, the dynamic semantic roles were studied in relation to the static semantic roles. The aim of the analyses is to find out in what circumstances the existential construction may realize the presentation scale or the quality scale, and what functions the construction may perform. The thesis observes the application of FSP on real Norwegian texts and is therefore hoped to bring results applicable for pedagogical and translation purposes.

ABSTRAKT

Předložená dizertační práce si klade za cíl zkoumat norskou existenciální konstrukci (presenteringskonstruksjonen) z hlediska syntaxe, statické sémantiky, dynamické sémantiky a aktuálního členění větného. Práce nejprve obecně nastiňuje Firbasovu teorii aktuálního členění a jednotlivé koncepty demonstruje na norských příkladech. Poté shrnuje ta pojetí, která se pro zkoumání existenciální konstrukce zdají neirelevantnější. Analýza je založena na vzorku čítajícím 1000 příkladů (500 z krásné literatury a 500 z odborné literatury) a zaměřuje se především na nocionální podmět, sloveso a případné adverbialní určení. Syntaktická analýza zahrnuje pozici a strukturu nocionálního podmětu a adverbialních určení. Vedle toho se pozornost klade také na lexikální sémantiku řídicího členu a statickou sémantiku adverbialních určení. Aktuálněčlenská analýza si všímá toho, které aktuálněčlenské funkce mohou jednotlivé větné členy zastávat a jak se kombinují do jednotlivých aktuálněčlenských vzorců. Dále pak zkoumá vztah statické a dynamické sémantiky. Cílem těchto analýz je zjistit, za jakých okolností realizuje existenciální konstrukce presentační nebo kvalifikační škálu a v jakých funkcích se tyto realizace vyskytují. Dizertační práce zkoumá aplikaci teorie aktuálního členění na skutečný norský text, a její výsledky by tudíž mohly přinést poznatky využitelné v pedagogické či překladatelské praxi.

CONTENTS

1. Introduction.....	8
1.1 The subject matter	8
1.2 Methodology	8
2. The Functional Sentence Perspective (FSP).....	11
2.1 The communicative dynamism (CD)	11
2.2 The communicative field	12
2.3 Carriers of CD (communicative units)	14
2.4 Communicative subfields	14
2.5 The FSP factors	15
2.5.1 Linearity	15
2.5.2 Context.....	16
2.5.2.1 Signals of context-dependence	19
2.5.2.2 The operation of context over a communicative field	22
2.5.3 Semantics	24
2.5.3.1 The verb and its successful competitors.....	24
2.5.3.2 Presentation scale and Quality scale	25
2.5.4 Intonation	28
3. Syntactic aspects of the existential construction.....	29
3.1 The grammatical subject ‘det’	29
3.1.1 Prop (empty) “det”	30
3.1.2 Anaphoric “det”	31
3.1.3 Anticipatory “det”	31
3.1.4 Existential “det”	32
3.2 The Verb	32
3.3 The notional subject	33
3.3.1 The position of the notional subject.....	33
3.3.2 The structure of the notional subject	34
3.3.2.1 Discontinuity in postmodification	37
3.3.3 Semantics of the head noun.....	38
3.4 Adverbials	39
3.4.1 Adjuncts	40
3.4.2 Disjuncts.....	43

3.4.3	Conjuncts	46
3.5	Potentiality in syntactic analysis	47
4.	The FSP aspects	49
4.1	Theme	49
4.2	Rheme	53
4.3	Transition	55
4.4	Multiple adverbials performing various FSP functions.....	58
4.5	FSP patterns	59
4.5	Potentiality in the FSP analysis.....	63
5.	Summary.....	64
6.	Analysis	65
6.1	Syntactic analysis and static semantics	65
6.1.1	The position of the notional subject.....	66
6.1.2	The structure of the notional subject	67
6.1.2.1	Simple NP.....	67
6.1.2.2	Complex NP	68
6.1.2.2.1	Discontinuity in postmodification.....	77
6.1.2.3	Compound NP	78
6.1.3	Semantics of the head word	80
6.1.4	The Verb	89
6.1.5	Adverbials	93
6.1.5.1	Adjuncts	93
6.1.5.2	Disjuncts.....	103
6.1.5.3	Conjuncts.....	104
6.1.6	Potentiality in the syntactic analysis.....	107
6.1.7	The conclusion of the syntactic analysis.....	110
6.2	FSP analysis	111
6.2.1	The FSP functions of NS	112
6.2.2	The FSP functions of the verb.....	118
6.2.3	The FSP functions of adverbials.....	119
6.2.3.1	Diatheme	120
6.2.3.2	Transition proper oriented element.....	124
6.2.3.3	Rheme proper	126

6.2.3.4 Instances with multiple adverbials.....	129
6.2.4 The FSP patterns.....	135
6.2.4.1 Th-Tr-Rh	135
6.2.4.2 Th – Tr/Rh.....	139
6.2.4.3 FSP patterns with a rhematic adverbial.....	140
6.2.5 Potentiality in the FSP analysis	146
6.2.6 Summary of the FSP analysis.....	149
7. The final conclusion.....	152
8. Bibliography	162
9. Sample sources.....	163
10. Appendix.....	165

1. Introduction

1.1 The subject matter

The subject matter of this PhD thesis is the syntactic and FSP analysis of the existential construction (presenteringskonstruksjon) *det er* in Norwegian. The inspection of both levels is crucial because the syntactic analysis may to a considerable extent influence the FSP analysis. The analysis is based on two stylistically different types of text – fiction and academic prose, and will thus observe the application of the FSP theory on real texts. Exploring the relevant aspects of the construction the main aim of the thesis will be to determine the central function of the construction along with its peripheral instances both from the syntactic and FSP points of view. The analysis is intended to bring new findings in the study of the Norwegian existential construction, but it is also hoped to clarify some FSP aspects in general. In addition, the analysis is carried out with regard to practical application and its results are therefore hoped to prove helpful in the area of translating and language teaching. Last but not least, the thesis is also intended to apply the firbasian concept of functional sentence perspective to Norwegian language and thus introduce it to Norwegian linguistics.

1.2 Methodology

The analysis is based on a sample of 1000 instances of the existential construction that were excerpted from two stylistically different types of text – fiction and academic prose (500 instances from each type). The books excerpted represent items of modern Norwegian fiction, or scientific studies respectively. That means that the individual books were chosen from the period of the last 50 years as this time span is usually considered suitable for synchronic linguistic exploration. From each book the first fifty instances of existential construction were excerpted. The excerption was exclusively focused on authors' monologues in order to obtain a homogeneous sample. Passages with direct speech were intentionally left out, the main reason being the fact that direct speech is regarded as spoken language in which case prosodic features (like intonation etc.) are involved as one of the FSP factors. The present analysis is, however, carried out on a sample of written language and prosodic features will therefore serve only as a supportive test of the FSP analysis. Each of the books were written by a different writer in order to obtain instances that would best characterize the general use of language, and simultaneously to eliminate specific writing styles of the authors. Particular attention was paid to the choice of the academic texts in order to include various branches of science, both natural and human. The branches of science represented in the sample are: 1.

Economy and Politics (Østerud: 1996), 2. Sociology (Fyrand: 1994), 3. History (Seip: 1997), 4. Philosophy (Skirbekk: 2000), 5. Religious studies (Nordby: 1999), 6. Medical studies (Bondevik: 2009), 7. Biology (Røskaft: 2010), 8. Psychology (Vigeland: 2006), 9. Linguistics (Kulbrandstad: 1998), and 10. Law (Langfeldt: 2009). Some of the instances from the sample are used in the analysis to demonstrate various statements or illustrate the aspects examined. The whole sample of 1000 instances is therefore organized in the following way: all instances are given a number (from 1 to 1000) indicating their position in the sample; the instances from 1 to 500 refer to the texts of fiction, while the instances from 501 to 1000 represent academic texts. In addition to the number, every instance is provided a letter (in case of fiction) or two letters (in case of academic prose) indicating the first letter/the first two letters of the author of the particular book the instance was excerpted from. Thus, for example, an instance referred to by B103 represents a text of fiction, namely the book written by Bjørneboe, and is 103rd in the sample; in the same way an instance referred to by Sk697 represents an academic prose, namely the book written by Skirbekk, and is placed as 697th in the sample. The reference to pages of the books the individual instances were taken from is not included in the analysis, but only in the entire sample which is presented in the appendix. The Norwegian sentences used to illustrate various aspects include also a literal English translation which is intended to demonstrate the Norwegian sentence structure.

Each instance from the sample also includes a corresponding Czech translation. The translations of the literary texts are published ones and serve only as a supportive test for the FSP analysis. Since the Czech language, unlike Norwegian, has a movable word order, it reflects better the FSP structure. In addition, since the literary texts were translated by professional translators it is expected that the interpretation of the FSP structure is correctly reflected in the translations, cf.

- (1) *Hun levde alltid i den tro at en ny leilighet eller et nytt hus kunne bringe far og henne sammen. Det ble mye flytting i min barndom. (A253)*
 [She lived always in the belief that a new flat or a new house could bring father and her together. There was a lot of moving in my childhood]
V mém dětství bylo mnoho stěhování.
 [In my childhood was a lot of moving]

In the existential construction in example (1) the most dynamic element is the notional subject (*mye flytting*) and therefore it is placed finally in the Czech translation. Simultaneously, the adverbial of time (*i min barndom*) representing the least dynamic element occurs initially. On the other hand, in several instances from the sample the Czech

translation does not follow the FSP structure of the original sentence due to a possible misinterpretation of the FSP structure, cf.

- (2) *Jeg har aldri fortalt Diane hvilket hotell jeg bor på. Likevel er det hun som leder meg opp Oxford Street og videre opp Bayswater Road. [...]*
Jeg skjønner ikke hva hun driver med. Jeg ser etter mygg. I den grad det eksisterer mygg i London sentrum. (pg. 150)
[I have never told Diane which hotel I am staying at. Nevertheless it is her who is leading me up Oxford Street and further up Bayswater Road. [...]
I don't understand what she is doing. I am looking for mosquitoes. To the extent there exist mosquitoes in London centre]
Nechápu, co dělá. Asi komáři. Pokud vůbec můžou komáři žít v centru Londýna.
[I don't understand what she is doing. Perhaps mosquitoes. If can mosquitoes live in the centre of London]

The Czech translation in example (2) suggests that the most dynamic element of the existential construction is the final locative adverbial. However, considering the given context it is obvious that the degree of CD carried by the adverbial is rather low since its meaning is indicated by the streets mentioned previously (cf. Oxford Street and Bayswater Road). Searching further for the most dynamic element the notional subject must be excluded as well since it is also mentioned previously. It is the verb here that carries the highest degree of CD and should therefore be placed finally in the Czech translation (cf. *Pokud vůbec komáři v centru Londýna žít mohou.* [If mosquitoes in the centre of London live can]). All the instances the Czech translation of which deviates from the original FSP structure are commented on and included in the sample presented in the appendix. Sometimes a better translation is also suggested.

Unlike fiction where the official translation is usually easily available, the academic prose was translated by the author of the thesis since it is rather impossible to find Norwegian-Czech parallel texts. However, in case of difficulties or uncertainties the Czech translations were discussed with J. Vrbová, a prominent translator of Norwegian literature. The translation of academic texts thus reflects the FSP interpretation of the author of the thesis. It must be pointed out that the translation of academic texts was focussed predominantly on illustrating the correct FSP structure rather than use of appropriate scientific terminology or stylistic aspects.

Modern Norwegian has currently two official written forms, bokmål, which was derived from the Danish language, and nynorsk, that originated on the basis of various Norwegian dialects.

Both forms are legally equal and respected by the Norwegian society. However, this thesis will focus only on the dominant form bokmål since the other one has become more or less marginal in terms of language use.

2. The Functional Sentence Perspective (FSP)

2.1 The communicative dynamism (CD)

The analysis in this thesis is carried out within the firbasian theoretical concept of functional sentence perspective. The concept is based on the notion that the individual elements in a sentence play a more or less important role in the act of communication. In other words, some elements may be considered as very essential because they contribute most to the development of the communication, on the other hand, some elements may be perceived as less important for they do not play an important role in the act of communication, but carry only background information, cf.

(3) *Den ene etter den andre har satt sitt preg på husværet hans, det er myke puter og pledd, det er flere bilder på veggene, og på badekarkanten står det til og med et par telysestaker (riktignok nokså støvete).* (U60-U62)

[One after another have left her mark on his household, there are soft cushions and rugs, there are more pictures on the walls, and on the side of the bath stand there even a pair of tea candlesticks (of course rather dusty)]

Example (3) contains three instances of existential construction the communicative function of which is to introduce a new phenomenon into the flow of communication. The presented phenomena, in this example syntactically realized by notional subjects, play the most important role in the act of communication. In other words, the communication is perspectived to them. On the other hand, the adverbials of place in the second and third existential construction carry only background information which is not so essential in the flow of communication. The existential verbs in these constructions seem to serve as connective elements between the two parts. Generally, Firbas speaks about communicative dynamism by which he understands “a quality displayed by communication in the development (unfolding) of the information to be conveyed and consisting in advancing this development.” (Firbas 1975: 48) Each element in a sentence conveying meaning can become a carrier of a certain degree of communicative dynamism (CD) which is “the relative extent to which the element contributes to the development of the communication, to which, as it were, it ‘pushes’ the communication further.” (Firbas 1975: 48) It must be pointed out that

the degree of CD is relative and must be considered in relation to the other elements that take part in the process of fulfilling the communicative purpose. It is further important to realize that the term ‘development of communication’ is not necessarily a mere linear notion. Linearity is, of course, involved as well. However, the linear arrangement does not always have to correspond to the gradual rise in CD in the flow of communication, cf.

- (4) *Han er alvorlig og dybt og grenseløst forelsket. Kanskje for første gang. Det har vært mange kvinner i Pål's liv.* (U63)
[He is seriously and deeply and foolishly in love. Perhaps for the first time. There have been many women in Pål's life]

Example (4) contains an existential construction where the most dynamic element (the notional subject) is followed by an adverbial element which serves only as a background in the flow of communication and therefore carries a lower degree of CD than the subject. The elements carrying the lowest degree of CD constitute the thematic section, while the elements with the highest degree of CD form the rheme. The remaining elements that serve as a sort of mediation between the two sections are called transition. Thus an interpretative arrangement can be outlined indicating increasing degree of CD: Theme (Th) – Transition (Tr) – Rheme (Rh).

2.2 The communicative field

When analyzing the FSP structure of a certain stretch of communication it is necessary to determine the boundaries of that stretch, in other words, we must define the basic unit of communication which would serve as basic space for the FSP analysis. Before doing so, it is important to realize what layer within the system of language the analysis of communication appertains to. A. Svoboda (in Svoboda 1968) distinguishes three layers or systems of language: 1. Grammatical system, 2. Semantic system, and 3. Functional system. The grammatical system operates on the layer of morphology, which means that the analysis is focussed on morphemes and words. A sentence is regarded as a field of grammatical relations and the most important relation between the units is dependency. This is reflected in the system of formal syntax where the basic clause elements (subject, object etc.) are determined. Within the semantic system the semantic relations are dominant, the most important one being predication. A sentence is regarded here as a semantic field. This corresponds to the system of semantic syntax where special attention is paid to semantic roles of clause elements, for instance agent, patient etc. In the functional system a sentence is regarded as “a field of relations presenting the results of a communication (communicative field), the most

important relation being here the interrelation between the thematic and the rhematic section.” (Svoboda 1968: 55) All the three systems are separate and can be approached individually in terms of constituents and internal relations. On the other hand, they are all interconnected and especially the cooperation of the first two influences the outcome of the third. Based on this system division Svoboda defines the basic unit of communication which is the communicative (or distributional) field. It is “provided by the independent sentence based on verbal predication.” (Svoboda 1968: 57) The notion of sentence and field is, however, a relative term and there can be difficulties in determining the exact borders between two sentences or fields, cf.

(5) *After the row, he went to bed and slept. Fast and soundly.* (Firbas 1992: 16)

In example (5) J. Firbas points out that the adverbials *fast* and *soundly* constitute a separate communicative field even though they are not a part of a sentence. They represent a clause element which is separated from the rest of the clause. By this parcellation the clause element acquires even a higher degree of CD¹. In writing the parcellation is signalled by punctuation and capitalization that serve here as a division line between two communicative fields. In spoken language intonation and pauses are employed. The analysis presented in this thesis follows this approach and that is also why the following two sentences are analyzed differently, cf.

(6) *Det er noe med det gule glimtet i de altfor lyse øynene hennes, noe med svaien i nakken.* (U69)

[There is something about the yellow gleam in the always bright eyes, something with the curve on the neck]

(7) *Det er noe annet ved Nanna. Noe helt eget.* (U82)

[There is something else about Nanna. Something completely peculiar]

Example (6) is considered as a single distributional field as it can easily be regarded as a simple sentence with a multiple notional subject (the two phrases are coordinated asyndetically). On the other hand, example (7) is analyzed as two separate distributional fields due to the punctuation and capitalization.

¹ “Osamostatněním větných členů/parcelací se tyto členy aktualizují a zařazují do jádrové části výpovědi, výpověď má pak komplikovanější stavbu jádra: *Jde asi do dvora (V) na kuřata (J)*. – *Jde asi do dvora (J)*. – *Na kuřata (J)*. ” (Čechová 2000: 262)

2.3 Carriers of CD (communicative units)

A distributional field is constituted by linguistic elements that are able to carry a certain degree of CD. These elements are called communicative units. “Any linguistic element – a clause, a phrase, a word, a morpheme or even a submorphemic feature (e.g. the vowel alternation *sing, sang, sung*) – can become a carrier of CD on account of the meaning it conveys” (Firbas 1992: 17), cf.

(8) *Det oppsto større sosiale motsetninger.* (Sk656)
[There arouse bigger social differences]

In example (8) there are three different communicative units: the grammatical subject (*Det*), the predicate (*oppsto*) and the notional subject (*større sosiale motsetninger*). Sometimes a communicative unit can be represented by a linguistic unit that does not have a formal realization, cf.

(9) *Peter stayed in London, and Paul decided to go to Edinburgh.* (Firbas 1992: 17)

Firbas claims that the contrast between the names *Peter* and *Paul* and between the cities *London* and *Edinburgh* in example (9) constitute a separate communication unit because it provides additional information and thus raises their degree of CD.

2.4 Communicative subfields

It has been mentioned previously that the communicative unit is provided by the independent sentence. An independent sentence may include one or more subordinate clauses that besides constituting a communicative unit within the major distributional field provide a separate communicative field on their own, cf.

(10) *Her er det tre områder som vies særlig oppmerksomhet [...].* (Vi852)
[Here are there three areas that deserve particular attention]

The sentence in the example (10) includes a postmodifying relative clause that within the major communicative field (i.e. provided by the whole sentence) constitutes one communicative unit together with the notional subject. The major communicative field thus consists of the following communicative units: the locative adverbial *her*, the predicate *er*, the grammatical subject *det*, and the notional subject *tre områder som vies...* In addition, the postmodifying relative clause serves as a communicative field on its own and is to be understood as a subfield in relation to the major communicative field. This communicative subfield includes the following communicative units: the subject *som*, the predicate *vies*, and

the direct object *særlig oppmerksomhet*. Strictly speaking, even the noun phrase *særlig oppmerksomhet* forms a communicative subfield, its communicative units being the head word *oppmerksomhet* and its premodifier *særlig*. Particular attention is paid to the predicative verb which is by many regarded as a single communicative unit. Firbas, however, points out, that the predicative verb combines two communicative units, one being the lexical component of the verb (i.e. the semantic content), the other being constituted by the so called categorial exponents. Firbas defines the categorial exponents of the verb as “formal signals conveying such indications as those of tense, mood, modality, person, number, gender, voice, aspect, polarity.” (Firbas 1992: 18) Based on this definition Firbas distinguishes an exponent of person (PE), an exponent of number (NE), or jointly exponents of person and number (PNEs), an exponent of tense (TE), an exponent of mood (ME), or together exponents of tense and mood (TMEs).

It must be emphasized at this point that every communicative field and subfield has its own functional perspective, and in every field the communication is perspectived to the most dynamic element. Thus in example (10) the communication in the major field is perspectived to the notional subject (including its postmodification), and simultaneously the communication of the subfield provided by the subordinate clause is perspectived to the direct object as the most dynamic element. Finally, in the field provided by the noun phrase *særlig oppmerksomhet* the most dynamic element is constituted by the premodifier. Based on this notion of communicative fields and subfields it can be assumed that one communicative unit may carry more degrees of CD than one and may therefore be regarded as heterogeneous concerning CD (cf. the degree of CD of the noun *oppmerksomhet* in the two subfields in the example (10)).

2.5 The FSP factors

The distribution of CD in the communicative field is influenced by four main factors the interplay of which is decisive for determining the FSP functions. These factors are: 1. Linearity, 2. Context, 3. Semantics, and 4. Intonation.

2.5.1 Linearity

Linear modification of a sentence presupposes that the communicative units of a certain communicative field are arranged according to the gradual increase in CD. That means that elements carrying the lowest degree of CD come first in the field, while elements with the

highest degree of CD are placed finally. This arrangement is also referred to as the basic distribution of CD, cf.

(11) *Han kom for sent.*

[He came late]

(12) *Hun jobber som lege.*

[He works as a doctor]

In adduced examples (11) and (12) the most dynamic elements (*sent, lege*) are situated at the end of the respective communicative field, while the least dynamic elements (*Han, Hun*) are presented initially. Such arrangement is, however, primarily achievable in languages where the word order is governed mainly by FSP (cf. for example the Czech language that has a movable word order and tends to situate the rhematic section towards the end of the communicative field). The word order in Norwegian, on the other hand, is relatively fixed and the linear modification is often overridden by grammatical rules, cf.

(13) *Marie møtte Astri hos friserdamen i går.* (Rinnan 1983: 51)

[Marie met Astri at hairdresser's yesterday]

If we consider the two women (*Marie* and *Astri*) in example (13) as the only retrievable information in the flow of communication, the most dynamic element is constituted by the locative adverbial (*hos friserdamen*). However, it is not situated at the end of the communicative field. The final adverbial of time carries a lower degree of CD and creates a sort of background; nevertheless its final position is required by grammatical rules. It is therefore obvious that linearity is not a decisive factor in determining the FSP functions.

2.5.2 Context

The contextual factor deals mainly with retrievability and irretrievability of a piece of information in the flow of communication. "Retrievability implies the actual 'tangible' presence of a piece of information in the text. The moment a piece of information actually appears in the flow of communication, it becomes retrievable from it." (Firbas 1995: 18) If such piece of information is not repeated, it gradually loses its retrievability in the so called immediate relevant context. By this term Firbas refers to a stretch of text in the flow of communication in which a piece of information remains retrievable. The extent of the stretch was closely studied by A. Svoboda (cf. Svoboda 1981), who determined its length of approximately seven sentences. The communicative unit carrying retrievable information becomes dependent on the immediately relevant context and is referred to as context-

dependent. Analogically, a communicative unit containing information irretrievable from the immediately relevant context is referred to as context-independent.

There are three types of immediately relevant context: verbal, situational and experiential. The verbal context applies to both written and spoken communication and is provided by linguistic elements (i.e. words, in the spoken communication also prosodic features like intonation etc.). The situational context is applicable mostly in the spoken communication and is constituted by two different groups of referents. The first group is represented by the speaker (writer) on the one hand, and the listener (reader) on the other. The features by which the representatives are most often referred to include mainly personal pronouns which “can be introduced into the discourse directly, not pronominalizing any antecedents (predecessors).” (Firbas 1992: 24) Those pronouns carry fully retrievable information. The second group may, for instance, refer to sudden events that attract the attention of both the speaker and the listener. Firbas demonstrates this on an example of a boy falling off his bicycle. The accident draws the attention of two friends passing by and one of them may say: ‘I hope he hasn’t hurt himself’ in which the personal pronoun *he* carries retrievable information from the extralinguistic context (see Firbas 1992: 25). The context of experience includes information shared by both the speaker and the listener and thus plays an important role in determining the degree of CD. However, this type of information “is neither derivable from the preceding verbal context nor from the situational context as a phenomenon that came to somebody’s mind (that ‘appeared’ in somebody’s head). In regard to the narrow scene it is context independent.” (Firbas 1979: 32)

Retrievability and irretrievability of a piece of information plays an important role in defining the thematicity and the non-thematicity of a communicative unit. If a communicative unit is fully retrievable from the immediate relevant context (in other words it is homogeneous in terms of retrievability/irretrievability), it appertains to the thematic section. However, it must be pointed out that context is a graded phenomenon and therefore there are communicative units that contain both retrievable and irretrievable information, cf.

(14) *Hun forsvant i fjellet den påsken, gikk en tur alene og forsvant. Det er ikke funnet spor etter henne.* (A268)

[She disappeared in the mountains that Easter, went for a walk alone and disappeared. There are not found any tracks after her]

In example (14) the noun phrase *spor etter henne* constitutes one communicative unit (head word and postmodifier realized by a prepositional phrase) which contains both retrievable

(etter henne) and irretrievable information (*spor*). The communicative unit is then regarded as heterogeneous in terms of retrievability/irretrievability and hence context dependence/independence. A piece of information carried by a heterogeneous communicative unit may still be considered thematic provided that the retrievable information prevails, cf.

(15) *Han kunne ikke la være, han klarte simplethen ikke å styre tankene bort fra det, men han fant aldri noe svar. Senere kom han frem til at det antagelig ikke var noe klart svar.* (U70)

[He cannot let be, he managed simply not to lead the thoughts out of it, but he found never any answer. Later came he to the point that there probably not is any clear answer]

The notional subject *noe klart svar* in the example (15) carries retrievable information (cf. *noe svar* in the preceding sentence). However, the premodifier presents irretrievable characteristics of the word *sva*r and this communicative unit is therefore regarded as heterogeneous. Nevertheless, the retrievable information predominates and the entire communicative unit forms the thematic section. On the other hand, if it is the irretrievable information (within a heterogeneous communicative unit) that is dominant, the whole unit is then regarded as context-independent, cf.

(16) *Det er kanskje ingen stor ting. Et skrin. Har det ligget under jorden i åtte år, betyr det lite for menneskehetens ve og vel om det smugles ut av landet. Det ville ha vært som om vi aldri hadde funnet det.*

Kan hende har professor Llyleworth store planer. [...]

Det er mange steder professoren kan ha gjemt skrinet. (Egeland 2007: 32)

[It is perhaps no big thing. A box. If it was lying in the ground for eight years, would it mean little for mankind's well-being if it is smuggled out of the country. It would have been as if we had never found it.

It is possible professor Llyleworth has big plans. [...]

There are many places the professor could have hidden the box]

The underlined passage in example (16) presents one communicative unit (head word with quantifier postmodified by an adjectival relative clause) that includes both retrievable (*professoren, skrinet*) and irretrievable information (*mange*). The irretrievable information conveyed by the head word predominates within the communicative unit (the dominance is also signalled by the syntactic dependence of the postmodifier on the head word) and it therefore forms the rhematic section.

Special attention is to be paid to retrievable/context-dependent communicative units simultaneously conveying a piece of information which is irretrievable. Through this piece of

information the communicative unit becomes disengaged from context dependence. Firbas (in Firbas: 1995) mentions the following five factors of this kind that have so far been established: a) selection, b) contrast, c) identification, d) purposeful repetition and e) summarizing effect, cf.

- (17) *Ok, men vi må starte et sted. Hvem er det? Kvinne eller mann?*
Katrine smilte skjevt. Definitivt en mann. (Nesbø 2009: 214)
[Ok, but we must start somewhere. Who is it? A woman or a man?
Katrine smiled wryly. Definitely a man]

The communicative unit *en mann* in example (17) is fully retrievable from the immediately relevant context. However, it carries additional information that cannot be retrieved, namely the aspect of selection. This notion of selection represents a communicative unit to which the communication is perspectived, and thus predominates in the respective communicative field. Let us also consider the following instance of contrast, cf.

- (18) *Du trodde jeg henviste til Per. Men jeg mente ikke ham, jeg mente deg.*
[You thought I referred to Per. But I didn't mean him, I ment you]

In example (18) (a translation of the English example used by Firbas) the personal pronouns *ham* and *deg* are fully retrievable from the preceding context (they refer to the personal pronoun *du*, and to the proper noun respectively). Simultaneously they convey a piece of information which is irretrievable, namely the notion of contrast. It is this contrast that the communication is perspectived to. For illustration of the other instances see Firbas 1995: 22-23.

2.5.2.1 Signals of context-dependence

Retrievability (or context dependence) can be signalled by various means. Among the most important ones the following cases can be identified, cf.

- (19) *Dianne har lukket seg inne i en osteklokke av fjern likegladhet. Hun ser opp på meg. [...]* *Det er noe sigent ved blikket hennes.* (E50)
[Dianne has closed herself in distant indifference. She looks up at me. [...]
There is something exhausted about her look]

The personal pronoun *hun* and the possessive pronoun *hennes* in example (19) are clearly context dependent because they refer to the name Dianne mentioned previously in the immediately relevant context. Some types of pronouns (besides personal and possessive also demonstrative) are able to signal retrievable information. In a similar way, a repetition of a non-pronominal expression may serve the same purpose, cf.

(20) *Jeg kan masse om Finland.*

Er det venstrekjøring der borte? spør jeg, og de to finnene ser på meg på en måte som forteller meg at finner kjører på høyre side av veien, og jeg beklager, selvfølgelig er det ikke venstrekjøring, sier jeg [...]. (L313, L314)

[I know a lot about Finland.

Is there left-driving there? ask I, and the two Finnish look at me in the way that tells that the Finnish drive on the right side of the road, and I apologize, of course is there not left-driving, say I]

Example (20) contains two occurrences of the noun *venstrekjøring*. In the first case it enters the communication for the first time and therefore it is not retrievable from the immediately relevant context. On the other hand, the second appearance of the same noun is fully retrievable and therefore constitutes the theme. A similar function can be found with non-pronominal expressions that are not formally identical with their predecessors, but share some formal similarity with them, cf.

(21) *Og det haster ikke med skrapingen. Loddet ligger godt i lommen så lenge. Et uskrapet flaxlodd i lommen er gull verdt. Det er som å få et brev fra Amerika og ikke åpne det, og jeg har hørt at det ligger et uåpnet brev på Strindbergs skrivebord i Stockholm. (L323)*

[And it doesn't hurry with the scraping. The lot lies well in the pocket so far. An unscraped lot in the pocket is worth gold. It is like getting a letter from America and opening it, and I have heard that there lies an unopened letter on Strindberg's desk in Stockholm]

In example (21) besides the noun *brev* which is repeated in the flow of communication the modifier *uåpnet* refers to the infinitive (with negation) *ikke åpne* mentioned previously. Although the forms of the two expressions are not identical, they are similar enough to retrieve the latter one from the former. The modifier is therefore also regarded as context-dependent. Another means signalling context-dependence is ellipsis, cf.

(22) *Dagen efter episoden med stormasten satt jeg nesten en hel frivakt nede i lugaren min og snakket med Pat. Han lå fremdeles i min køye og var svært oppskremt og urolig. Det var særlig to ting som opptok ham [...]. (B117)*

[The day after the incident with the mast I spent almost the whole duty down in the cabin and talked to Pat. He still lay in my berth and was very alarmed and anxious. There were especially two things that concerned him]

In the underlined section in the example (22) the subject of the second sentence is ellipsed. It is uniquely recoverable and refers to the subject of the first sentence (*han*). It therefore carries retrievable information and constitutes a context-dependent communicative unit. It must be

pointed out that only highly activated, i.e. retrievable information can be ellipted. The ellipted element is in-variably thematic. Context-dependence is often signalled by the anaphoric definite article, cf.

(23) *Han har et halvt hus i Niels Henrik Abels vei, veien som går langs den øverste yttergrensen til HF-fakultetet. [...] Huset er pent oppusset, det meste er gjort på dugnadsbasis i helgene, av Pål's barndomsvenner og kamerater fra studietiden. Ingen vil si noe annet enn at huset er overveiende maskulint i stilen, samtidig har kjærestene hans tilført noe umiskjennelig kvinnelig. Den ene etter den andre har satt sitt preg på husværet hans, det er myke puter og pledd, det er flere bilder på veggene, og på badekarkanten står det til og med et par telysestaker (riktignok nokså støvete).* (U60, U61, U62)

[He has half a house in Niels Henrik Abel's street, the street that goes along the upper border of the HF-faculty. [...] The house is nicely renovated, the most is done on voluntary basis during weekends by Pål's childhood friends and companions from university. Nobody will say anything else than that the house is mainly masculine in style, simultaneously his girlfriends have brought something unmistakable feminine. One after another have left her mark on his household, there are soft cushions and rugs, there are more pictures on the walls, and on the side of the bath stand there even a pair of tea candlesticks (of course rather dusty)]

The definite noun phrases *huset*, *veggene* and *badekarkanten* in example (23) refer anaphorically (regular and associational anaphora) to the noun phrase *hus* which has been established previously in the immediately relevant context. All the three noun phrases therefore carry retrievable information. The last means of signalling context-dependence taken into account here is synonymy, cf.

(24) *Nå er det ikke særlig sannsynlig at du noen gang vil komme til å snuble over en skapning fra en annen planet. Vi vet ikke engang om det finnes liv på andre planeter.* (G228)

[Now is it not particularly likely that you will once come across a creature from another planet. We don't know if there is life on other planets]

The notional subject (*liv*) of the existential construction presented in example (24) conveys information which is retrievable from the immediately relevant context because it is synonymous with the word *skapning* mentioned previously. It must be, however, pointed out that synonymous expressions are hardly identical in all semantic aspects. Therefore a synonymous expression is not fully retrievable, but conveys also a piece of irretrievable information. This means that it must be considered heterogeneous in terms of context-dependence.

In the notion of context-dependence/independence some communicative units may show one of the above mentioned characteristics signalling context-dependence but at the same time being absolutely irretrievable from the immediate relevant context. Such piece of information is completely new in the flow of communication, but is presented as known. This is one of many techniques used mainly by authors of fiction, cf.

(25) *Gården var bygd i 1898 på leirgrunn som hadde gitt ørlite grunn etter på vestsiden [...].* (Nesbø 2011a: 7)

[The farm was built in 1898 on clay soil that had given way slightly on the west side]

(26) *Hun var fjorten år og sikker på at om hun knep øynene sammen og konsentrerte seg, kunne hun se stjernene tvers igjennom taket.* (Nesbø 2011b: 9)

[She was fourteen and sure that if she pressed her eyes together and concentrated, could she see the stars right through the roof]

Each of the two sentences mentioned in examples (25) and (26) represents the opening of a book by J. Nesbø. Both the initial noun phrase with the anaphoric definite article and the initial personal pronoun indicate retrievable information. However, based on the fact that the sentences are very first in the respective books the information can hardly be retrievable (simply because there is no context preceding them). They are presented *in medias res* and are fully irretrievable.

When dealing with the contextual factor it must be borne in mind that on the one hand the communicative units in a particular communicative field conveying retrievable information constitute together the thematic section, on the other hand each of such communicative units may carry various degrees of CD and thus contribute in different extents to the development of communication.

2.5.2.2 The operation of context over a communicative field

The context appears dominant within the interplay of FSP factors. “It is context, strictly speaking the *ad-hoc* situational and the preceding verbal context, that determines the extent to, and the manner in, which semantic structure and linearity are allowed to come into play.” (Firbas 1979: 45) Based on the operation of context within a communicative field three instance levels can be distinguished: basic instance, ordinary (first) instance, and second instance. Basic instance level sentences include only context independent elements. In other words no operation of context is present. It is therefore linearity and the semantic structure that plays the decisive role in determining the degree of CD, cf.

(27) *En jeger drepte en løve.*
[A hunter killed a lion]

In example (27) (a translation of the English example used by Firbas) all the sentence elements are context independent. The degree of CD will thus be determined by the semantic structure and the linear arrangement of the elements (*en jeger* being least dynamic, while *en løve* being the most prominent).

A partial operation of context is represented by ordinary instance level sentences that include both context-dependent and context-independent elements. The contextual factor partially limits the operation of linearity and the semantic structure, cf.

- (28) *Jegeren drepte en løve. (Han drepte en løve.)*
[The hunter killed a lion. (He killed a lion)]
(29) *En jeger drepte løven. (En jeger drepte den.)*
[A hunter killed the lion. (A hunter killed it)]
(30) *Jegeren drepte løven. (Han drepte den.)*
[The hunter killed the lion. (He killed it)]

Examples (28), (29) and (30) (a translation of the English examples used by Firbas) present sentences that include context-dependent and context-independent elements (context dependence is demonstrated by the anaphoric use of personal pronouns in the sentences presented in brackets).

Second instance level sentences display maximum operation of the contextual factor while linearity and the semantic structure are limited. That means that all elements are context dependent but one. Second instance level appears in sentences which are repeated and simultaneously one particular element is presented in heavy contrast. This contrast forms the only context-independent communicative unit, cf.

- (31) *Felles for de første filosofene var at de mente det måtte være et bestemt urstoff som står bak alle forandringene. Hvordan de kom på denne tanken, er ikke så godt å si. Vi vet bare at det vokste fram en forestilling om at det måtte være ett urstoff som nærmest lå på lur bak alle forandringene i naturen. (G244)*
[Common for the first philosophers was the fact that they thought there must have been a certain primary substance that lies behind all the changes. How they arrived at that thought is not quite clear. We only know that it came from an idea that there must have been one primary substance that lies behind all the changes in nature]

The underlined existential construction in example (31) is a repetition of the sentence from the beginning of this stretch of text. The unit which is heavily contrasted and therefore conveys context-independent information is the modal verb *måtte*.

2.5.3 Semantics

Together with the contextual factor, semantics is capable to operate counter to linear modification. J. Firbas distinguishes to different notions of semantics, namely static and dynamic. “The static meaning is not yet modified by the process of functional syntactic structuration. It is conveyed by the naming units (implemented as words or word groups) before they are subjected to this process. Participating in the process, FSP modifies the meaning of the naming units. Through the interplay of FSP factors, FSP determines the positions of the communicative units, i.e. their degree of CD, in the development of the communication that takes place within the sentence. It is in this manner that meaning acquires a dynamic aspect – that it becomes dynamic.” (Firbas 1991: 89) In other words, static semantics is not influenced by the immediate relevant context, while the dynamic semantic roles are closely bound to the preceding context. Thus is in the sentence *Per kom for sent*. [Per came late] *Per* functions as the agent, *kom* as verb of motion and the prepositional phrase *for sent* as temporal adverbial regardless of the preceding context. However, the change of context will bring about a change of dynamic semantic functions. If the sentence is an answer to the question *Hvem kom for sent?* [Who came late?] *Per* represents the only context-independent element in the sentence and fulfils therefore the communicative purpose. It performs the role of phenomenon presented (the final adverbial acquires the role of scene-setting and the verb appertains to the group of verbs denoting existence/appearance on the scene). On the other hand, if the preceding question is *Når kom Per?* [When came Per?], the purpose of the communication is changed, *for sent* being the only context-independent element and performing the dynamic semantic role of specification (*Per* acquires the role of quality bearer and the verb represents quality).

2.5.3.1 The verb and its successful competitors

Regarding the semantic factor the main attention is paid to the dynamic semantic function of the verb and its possible successful competitors. “A successful competitor is an element that in regard to another element comes closer to or completes the development of the communication within a distributional field of CD.” (Firbas 1991: 82) If the verb has no successful competitor it becomes the most dynamic element in the respective communicative field. In the opposite case (i.e. a successful competitor is present in the field) the verb

perspectives the communication either to a context independent subject, or context independent complementation. The verbs perspectivizing the communication to the context independent subject express existence or appearance on the scene, the subject then acquires the dynamic semantic role of phenomenon presented on the scene. The other type of verbs ascribe the subject (either context dependent or independent) a sort of quality and it acquires the dynamic semantic role of quality bearer. “[...] ‘quality’ is to be understood here in a wide sense, covering both temporary qualities (mostly expressed by verbs) and permanent qualities (mostly expressed by adjectives).” (Firbas 1975: 57) The complementation of verb acquires the dynamic semantic role of scene (conveys only concomitant, background information) or specification (represents the most dynamic element of the respective communicative field).

2.5.3.2 Presentation scale and Quality scale

Based on the type of verb the dynamic semantics can be divided into the presentation scale or the quality scale, cf.

(32) *To menn kom inn på rommet.* (Presentation scale)

[Two men entered the room]

(33) *Mannen hilste på Tor.* (Quality scale)

[The man greeted Tor]

The adduced example (32) presents an instance of the presentation scale. Regarding the static semantics it includes the following constituents: agent (*to menn*) – verb of existence/appearance (*kom*) – locative adverbial (*inn på rommet*); concerning the dynamic semantics the sentence consists of the following elements (arranged according to the increasing degree of CD):

scene	–	existence/appearance	–	phenomenon presented
<i>(inn på rommet)</i>		<i>(kom)</i>		<i>(to menn)</i>

The dynamic semantic roles correspond to the appropriate FSP functions; thus the dynamic semantic role of scene forms always the theme, phenomenon presented appertains to the rheme, and the verb of existence/appearance creates a transition between the two sections, cf.

Theme	–	Transition	–	Rheme
<i>(inn på rommet)</i>		<i>(kom)</i>		<i>(to menn)</i>

Example (33) demonstrating an instance of the quality scale includes the following static semantic elements: agent (*mannen*) – verb (*hilste*) – patient (*på Tor*); the dynamic semantic

functions are represented by these constituents (arranged according to the increasing degree of CD):

quality bearer – quality – specification
(mannen) *(hilste)* *(på Tor)*

It must be pointed out that the instances of the quality scale may as well include an element acquiring the dynamic semantic role of scene (cf. *Mannen hilste på Tor i går* [The man greeted Tor yesterday]); the pattern of dynamic semantic roles would then be: scene (*i går*) – quality bearer (*mannen*) – quality (*hilste*) – specification (*på Tor*). The dynamic semantic role of quality bearer corresponds to the FSP function of theme, while specification forms always the rheme. The dynamic semantic role of quality constitutes a transition between the two sections, cf.

Theme – Transition – Rheme
(mannen) *(hilste)* *(på Tor)*

However, it must be pointed out that in case of absence of the specification, the quality combines the function of transition and rheme (cf. *Mannen kom inn* [The man came in]).

The presentation scale can be realized by various means: a) the existential construction (presenteringskonstruksjon), b) the passive existential construction (passivpresentering), c) verb of existence/appearance with initial locative adverbial, d) agentive subject with verb of existence/appearance, e) passive with verb efficiendi, f) S-V-O pattern with locative object, cf.

- (34) *Det står en annen bil på gata.*
 [There stands another car in the street]
 (35) *Det ble opprettet en ny avdeling.*
 [There was established a new department]
 (36) *Under trærne sitter en mann.*
 [Under the trees sits a man]
 (37) *To menn kom inn.*
 [Two men came in]
 (38) *En ny bygning ble bygget her i fjor.*
 [A new building was built here last year]
 (39) *En stråhatt dekket hans ansikt.*
 [A straw hat covered his face]

The presentation scale has one modification, namely the extended presentation scale. It was introduced and elaborated by J. Chamonikolasová and M. Adam (in Chamonikolasová –

Adam: 2005). In this modification the pattern scene – existence/appearance – phenomenon presented is extended by a context independent adverbial in the dynamic semantic function of specification. The pattern of dynamic semantic functions includes then scene – existence/appearance – phenomenon presented – specification, cf.

(40) *Størrelsen på døren skyldes at hallen er åpen helt opp til femte etasje, og døren når opp til en høyde tilsvarende to etasjer. Fra hallen går det en rulletrapp opp til kantinen, til møterommene og den store takterrassen.* (U95)

[The size of the door is due to fact that the hall is open up to the fifth floor, and the door reaches up to the level corresponding to two floors. From the hall goes there an escalator to the canteen, to meeting rooms and the big roof terrace]

The existential construction presented in example (40) includes two locative adverbials. The initial one (*fra hallen*) conveys background information and constitutes the dynamic semantic function of scene; the final one (*til kantinen, til møterommene og den store takterrassen*) specifies the presented phenomenon (and the presentation in general) by means of locative meaning, cf.

scene	–	existence/appearance	–	phenomenon presented	–	specification
(<i>fra hallen</i>)		(<i>går</i>)		(<i>en rulletrapp</i>)		(<i>opp til kantinen...</i>)
Theme	–	Transition	–	Rheme	–	Rheme _{proper}

The quality scale may appear in two modifications: a) the combined quality scale, and b) the quality scale with a copular verb. The combined quality scale is, in fact, a combination of presentation and quality scale, cf.

(41) *En jente fikk barn da hun var bare 13.*
 [A girl got a baby when she was only 13]

The subject (*en jente*) from example (41) combines two dynamic semantic functions: that of phenomenon presented and quality bearer. It is presented into discourse by means of non-generic indefinite article indicating first mention. This “short-cut” presentation (a term used by Firbas) is followed by the act of ascribing quality. The combination of the two scales can be illustrated by the following sentence in which the presentation is made explicit, cf. *Det var en jente som fikk barn da hun var bare 13* [There was a girl who got a baby when she was only 13].

In the other modification (with a copular verb) the dynamic semantic function of quality is dissociated into two parts – quality ascribing (expressed by the copular verb), and quality (realized by the complement) (Dušková: 2008), cf.

(42) *Hun er gravid.*
[She is pregnant]

The verbonominal predicate in example (42) performs the semantic dynamic function of quality. The quality itself is expressed by the subject complement (*gravid*) and it is ascribed to the subject by the copular verb (*er*).

2.5.4 Intonation

The FSP functions may be determined by the fourth FSP factor, namely intonation. The intonation centre of an emotionally unmarked utterance is carried by the most dynamic element of the respective communicative field. In other words, the intonation centre usually points towards the rheme proper. However, intonation applies exclusively to the spoken language, and since the present analysis is carried out on written texts, intonation serves only as a concomitant test for determining the FSP functions. It must be pointed out that in written texts intonation may be signalled by various orthographic means (e.g. punctuation, italics). In some instances the three FSP factors mentioned earlier are not sufficient to determine the FSP functions in written texts. Intonation and its orthographical means may thus contribute to disambiguate those cases. “[...] intonation centre frequently co-occur in personal pronouns in cases where the FSP structure is not unambiguously indicated in the written language [...]” (Klégr 2009: 58)

The final FSP interpretation of a communicative field is a result of an interplay of all the above mentioned FSP factors. Simultaneously, it must be borne in mind that language is an open system and “it cannot therefore be expected that the outcome of the interplay of factors will always be invariably unequivocal.” (Firbas 1992: 11) All instances of ambiguity that appear in the analyzed sample will be commented on and the reasons for a multiple interpretation will be demonstrated. Finally, the solution that corresponds most to the criteria will be presented.

3. Syntactic aspects of the existential construction

The existential construction (presenteringskonstruksjon) is defined as a type of clause that contains “formelt subjekt *det* (eller *der*), eit verbal i aktiv form, og ein substantivfrase på objektplassen. Denne substantivfrasen svarar semantisk til det ”logiske” subjektet for verbalet [...]”² (NRG: 827), cf.

(43) *Det finnes to typer arkeologi.* (E3)
[There are two types of archaeology.]

This type of existential construction will be referred to as ‘bare existential contraction’ (i.e. without adverbials) and the main focus of the syntactic analysis will be put on notional subject, namely its position in the construction, lexical semantics of the head word and syntactic structure.

Besides the three elements mentioned above the construction may contain one or more adverbials³, cf.

(44) *Derfor ble det heller ingen store oppslag i mediene.* (E37)
[Therefore was there either no big mention in the media.]

This type of existential construction will be referred to as ‘existential construction with adverbial(s)’ and the syntactic analysis here will, besides the notional subject, be concentrated on the adverbials, namely their position in the construction and their different syntactic and static semantic types). In addition, the syntactic analysis of both types of the existential construction will also include the semantics of the verb in order to provide a list of predicates that may appear in these constructions.

3.1 The grammatical subject ‘det’

The grammatical subject in Norwegian “det” (formelt subjekt) combines the functions of the English “it” (empty, anaphoric, anticipatory) and existential “there”. It can therefore be used in several grammatical constructions and thus cause ambiguities in the syntactic analysis.

² “the grammatical subject *det* (eller *der*), a verb in the active form and a nominal phrase at the place for object.” (Translated by P.D.)

³ It must be pointed out that existential constructions containing only focusing adverbials will be considered bare due to the fact that focusing adverbials have a specific function in the sentence. Besides verb phrases, adjective phrases and adverb phrases they can represent a constituent in the noun phrase (cf. Dušková 1994: 473). The same applies to the adverbial indicating negation ‘ikke’ (‘nektingsadverbial’) because its main function in the existential construction is to form negative conjugation.

3.1.1 Prop (empty) “det”

In some clauses the grammatical subject “det” has little or no semantic content due to the fact that no participant is required. In such clauses “det” has no reference, i.e. it does not refer anywhere either in the text or outside. According to CGEL (p. 748) the English prop “it” occurs in clauses indicating a) time, b) atmospheric conditions, and c) distance. Similar categories may also be found in Norwegian, cf.

a) time: (45) *Det er klokka to.*

[It is o'clock two]

(46) *Det blir for sent.*

[It will be too late]

b) atmospheric conditions: (47) *Det regna i heile år.*

[It rained the whole year]

(48) *Det blir snart kaldere.* (NRG: 678)

[It will be soon colder]

c) distance: (49) *Det er lang vei til Nord-Norge.*

[It is a long way to North Norway]

(50) *Det er ikke så langt til Oslo.*

[It is not so far to Oslo]

In addition, some clauses with the grammatical subject “det” in Norwegian may include verbs that otherwise occur with personal subject. “[...] det kan også vere eit verb som ellers kan ha eit personleg subjekt, som gå, banke, rope osv.” (NRG: 679), cf.

(51) *Det bankar på døra.*

[It is banking at the door]

(52) *Det knirkar i trappa.* (Ibid.)

[It squeaks in the stairs]

The grammatical subject “det” with empty meaning may also introduce the cleft sentences (utbryting), cf.

(53) *Det er her ho bor.*

[It is here she lives]

(54) *Det var i går du sa det.* (NRG: 1089)

[It was yesterday you said it]

3.1.2 Anaphoric “det”

“Det” as a third person singular pronoun indicating neutral gender can refer to nominal phrases previously mentioned in the discourse, cf.

- (55) *Vannet var så skittent at vi ikke ville vaske oss i det.* (NRG: 331)
[The water was so dirty that we did not want to wash ourselves in it]

The referring function of “det” is, however, not limited merely to singular neutral antecedents. In fact noun phrases, singular or plural, in any of the three genders may be referred to anaphorically by “det”, provided that they have indefinite nonspecific reference, cf.

- (56) *Eg leiter etter eit hammar. – Det kan du få låne av meg.*
[I am looking for a hammer. – It can you borrow from me]
(57) *Vi skal bli flyvertinner, det er det vi skal bli.* (NRG: 331)
[We will be flight attendants, it is it we will be]

The personal pronoun “det” can further refer to other nominal antecedents, namely subordinate and infinitive clauses, cf.

- (58) *Hun fortalte at hun ikke kunne komme hjem til jul. Det var veldig leit.*
[She said that she not could come home for Christmas. It was very simple]
(59) *Det er farlig å stupe herfra, så det bør du aldri prøve på.* (NRG: 332)
[It is dangerous to jump from here, so it should you never try]

In addition to all the nominal antecedents, “det” may also refer to the verb, cf.

- (60) *Ho reiste heim, men eg ville ikkje det (= ’reise heim’)* (NRG: 333)
[She travelled home but jeg will not it (= ’travel home’)]

3.1.3 Anticipatory “det”

The anticipatory subject “det” does not carry any information, and, in fact, serves only as a structural element required by the grammatical rules. However, unlike the prop “det”, it signals the content of the subject that will come later in the same clause, cf.

- (61) *Det nyttet ikke at han klaget, denne gangen.*
[It helped not that he complained, this time]
(62) *Det er hyggelig å danse.* (NRG: 895)
[It is enjoyable to dance]

3.1.4 Existential “det”

The primary function of the existential “det” (as well as its English counterpart “there”) is supplying the requirement for an initial subject. In addition, however, it signals that something is going to be presented. This type of “det” can be found in two constructions: the existential construction (presenteringskonstruksjon) and the so called passive existential construction (passivpresenteringskonstruksjon/upersonlig passiv).

The passive existential construction is used mainly with intransitive verbs, i.e. verbs that have no object complementation in active, cf.

- (63) *Det vart arbeidt i hagen.*
[There was worked in the garden]
(64) *Det ble sovet lenge hver morgen.* (NRG: 845)
[There was slept long every morning]

However, also transitive and even ditransitive verbs may be used in this type of clause, cf.

- (65) *Det vart fanga mykje fisk.*
[There was caught a lot of fish]
(66) *Det ble nekta oss adgang.* (NRK: 845)
[There was denied us access]

The multifunctionality of the grammatical subject ‘det’ may result in syntactic ambiguity. This phenomenon will be described later.

3.2 The Verb

Unlike English, where the existential construction contains dominantly the verb “be”, the Norwegian existential construction may be formed by any intransitive verb, or even by a transitive verb that allows an intransitive use, cf.

- (67) *Det kom ein elg.*
[There came a moose.]
(68) *Det handlar mange turistar her.* (NRG: 830)
[There shop many tourists here.]

The verbs that are considered basic and most frequently associated with this construction are *være* and *finnes* the meaning of which is almost identical, indicating existence. NRG (p. 831) distinguishes several groups of verbs that usually appear in this construction: 1. Verbs with locative meaning (*ligge, stå* etc.), 2. Verbs of motion (*gå, komme, forsvinne* etc.), 3. Verbs indicating change (*oppstå, omkomme* etc.), 4. Intransitive verbs indicating activity or process

(*sove, danse* etc.), and 5. Transitive verbs that may be used intransitively (*studere, spise* etc.). The verbs in groups 1, 4 and 5 can be more generally characterized as verbs indicating existence on the scene, while the verbs in group 3 express appearance on the scene. The remaining group (i.e. verbs of motion) contains both verbs of appearance (*komme*) and verbs of existence (*gå*). Exceptionally it is possible to form the existential construction with a transitive verb, the object being expressed, cf.

- (69) *Det venta han ei trist melding.*
 [There waited him sad news]
 (70) *Det møtte oss eit forferdeleg syn.* (NRG: 829)
 [There met us a terrible view]

The aim of the syntactic analysis will also be to find out whether there are more verb categories (other than those mentioned above) that can serve as predicates in the existential construction.

3.3 The notional subject

The notional subject is a nominal phrase which is presented by the existential construction as something new in discourse. It has therefore non-generic indefinite reference (indicating first mention). “Substantivfrasar som står i bestemt form eller som har possessivt eller determinativt adledd, pronomer og eigennamn (og slektskapsord brukt som proprium) er normalt utelukka [...]”⁴ It is, however, possible to find existential constructions with the notional subject in the definite form, but these sorts of notional subject may be interpreted as general instances, in other words not uniquely identifiable, cf.

- (71) *Det var den vanlege krangelen ved middagsbordet.* (‘krangel som vanleg’)
 (NRG: 836)
 [There was the usual quarrel at the dinner table.]

The nominal phrase *den vanlege krangelen ved middagsbordet* in example (71) includes the definite article and may be interpreted as generally known. In other words, it refers to something which is considered to be known to everyone.

3.3.1 The position of the notional subject

In an unmarked existential construction the notional subject is placed after the predicate. The unmarked word order thus follows the pattern *det – verb – notional subject* and corresponds to the basic distribution of the CD (the notional subject usually constitutes the rheme and is

⁴ “Nominal phrases in the definite form or with a possessive or determinative complementation, pronouns and proper nouns (and related words used as proper nouns) are usually excluded.” (Translated by P.D.)

placed finally). However, there may be instances, in which the notional subject is placed initially, cf.

- (72) *Mange busser går det til byen nå.*
[Many buses go there to the town now.]
(73) *Mange kopper står det på bordet.*
[Many cups stand there on the table.]

In the adduced examples (72) and (73) the notional subjects *mange busser* and *mange kopper* are situated in the initial position of the existential construction. Although the inversion of subject and predicate is unmarked in Norwegian, the initial placement of the notional subject in the existential construction is marked and must be brought about by certain linguistic circumstances. This type of fronting may be caused by the following reasons: 1. “[...] to echo thematically what has been contextually given [...]” (CGEL: 1377) That means the fronted element carries a relatively low degree of CD and serves as a connecting element to the previous context. 2. “Alternatively, the item fronted may be the one contextually most demanded [...]” (CGEL: 1377) In this case the fronted element is contrasted against the preceding context. It carries a significantly high degree of CD which is also signalled by the position. The analysis will focus on these structural aspects and will make an attempt to explain the reasons and circumstances that may result in fronting of the notional subject.

3.3.2 The structure of the notional subject

The nominal phrase (NP) in the notional subject is formed by a head noun (or pronoun), determiner and various types of modification (premodification and postmodification). The notional subject can thus be divided into simple NP, complex NP and compound NP.

A simple NP consists only of a determiner and a head noun (or pronoun). In other words there is no modifying element present in such NPs, cf.

- (74) *Det var en lammelse i begge bena (A254)*
[There was a paralysis in both legs]

Nominal phrases that in addition also include a quantifier will as well be considered as simple cf.

- (75) *Det har vært mange kvinner i Pål's liv. (U63)*
[There have been many women in Pål's life]

It may be argued that quantifiers in fact modify the meaning of the head noun and should therefore be considered as modifying elements. “Semantically, modifiers add ‘descriptive’

information to the head, often restricting the reference of the head.” (CGEL 1985: 65) However, the basic syntactic function of quantifiers is determinative (they function as predeterminers or postdeterminers). “Kvantorer er determinativer som uttrykker mengde eller kvantitet av ulike slag.”⁵ (NRG: 216)

The communicative function of the existential constructions with simple NPs is to create a dramatic effect. They “create tension of expectation as the reader’s attention is fully turned towards the presented phenomenon [...]” (Rohrauer, Dubec 2011: 26) Due to this function the appearance of simple NPs is to be expected more in fiction than in academic prose.

Complex NPs include at least one instance of modification (either a premodifier or a postmodifier). This type of NP usually includes various combinations of modification and it is therefore difficult to classify all these instances into subtypes, cf.

- (76) *Her kan det likevel oppstå stilltiende samarbeid.* (Øs526)
- (77) [...] *det fins noe som heter ”skippsykiatri”* [...] (B140)
- (78) *Der var dype kløfter mellom sosiale elementer* [...] (Se650)
- (79) *Det kom et kort, skarpt skrik fra den andre* [...] (B129)
- (80) *Det glimtet noe smalt og blankt i solskinnen* [...] (B127)
- (81) *I hvilken grad er det gjensidighet i relasjonene i nettverket?* (Fy596)
- (82) *Det er grunn til å tro at den ga en plattform som samlet alle parter, at den stod som et høyere og mer fundamentalt mål enn fri forfatning, og videre at begge disse igjen føltas viktigere enn norsk selvstendighet.* (Se634)

Examples (76) – (82) demonstrate the most common types of complex NPs. Example (76) includes a NP the head of which is premodified by a single premodifier (present participle). Similarly, the head pronoun in example (77) is postmodified by a single postmodifier (adjectival relative clause). Example (78) demonstrates a combination of premodification and postmodification (premodifying adjective and postmodifying prepositional phrase). The following two examples (79) and (80) include an instance of multiple modification, multiple premodification in the former (2 adjectives) and multiple postmodification in the latter (2 adjectives). In both cases the modifying elements are coordinated. Example (81) represents instances with multiple postmodification (2 postmodifying prepositional phrases), but unlike the preceding examples, the modifying elements here are gradually subordinated, cf.

⁵ “Quantifiers are determiners that express amount of various kinds.” (Translated by P.D.)

gjensidighet (head noun)
i relasjonene (postmodifying PP 1)
i nettverket (postmodifying PP 2)

The last example (82) demonstrates cases which include both coordinated and subordinated modification, cf.

grunn (head noun)
til å tro (postmodifying infinitive)
at den ga en platform at den stod... og videre at begge disse... (object complementation of the inf.)
som... (postmodifying adjectival relative clause)

As demonstrated above, the NP in example (82) includes postmodification on various levels of subordination, and in addition, the content nominal declarative clauses (object complementation of the infinitive) represent a coordinated structure.

It is obvious that the category of modification is rather complicated and it is perhaps not possible to classify all the different types and combinations. The analysis will therefore make an attempt to classify the complex NPs from a more general point of view. Thus the subtypes will be defined as: a) single modification (i.e. instances with either a single premodifier or a single postmodifier); NPs with single modification are structurally close to simple NPs and their communicative function is also similar, they take part in creating a dramatic effect; b) combined modification (i.e. instances with both a premodifier and postmodifier), c) multiple modification (i.e. instances with more than one premodifier or postmodifier). The last category will further be subdivided into i. coordinated, ii. subordinated, and iii. mixed structures. This applies mainly to postmodification as it usually dominates over instances with multiple premodification.

Examples (76) – (82) will be divided into the individual categories as follows:

- Complex NPs: a) single modification: i. premodification (76)
ii. postmodification (77)
- b) combined modification (78)
- c) multiple modification: 1. coordinated: i. premodification (79)
ii. postmodification (80)
2. subordinated (81)
3. mixed (82)

Existential constructions with complex NPs are typical of academic prose. They “convey a great deal of information within one structure and hence [are] frequently employed also in academic prose [...]”. (Rohrauer, Dubec 2011: 26)

3.3.2.1 Discontinuity in postmodification

Discontinuous postmodification refers to instances in which the head noun is separated from its postmodification by a different element, for example adverbial, cf.

- (83) *Det var ikke noe ”folkeønske” i Norge om å bryte ut av den dansk-norske union.*
(Se610)
[There was no ‘folk’s wish’ in Norway to get out of the Danish-Norwegian union]

In example (83) the head noun and its postmodification are separated from each other by a locative adverbial. “Det normale er at leddsetninga følgjer like etter korrelatet, men ettersom leddsetningar har ein tendens til å komme sist i oversetninga, kan de på den måten bli skilde frå korrelatet [...]”. (NRG: 1049) Two main motivations are usually identified for this change in word order: “[...] to achieve a stylistically well-balanced sentence [...]”; in particular to achieve end-weight [...]”. (CGEL: 1398) This applies to sentences that include long subjects and short predicates, cf.

- (84) *En historie ble fortalt om en lege som kom til byen med sin familie.*
[A story was told about a doctor who came to the town with his family]

The adduced example (84) demonstrates a sentence in which the subject NP includes rich postmodification. On the other hand, the predicate is represented only by the auxiliary verb and the past participle of the lexical verb. The word order without discontinuity would be less acceptable, cf.

- (84') *?En historie om en lege som kom til byen med sin familie ble fortalt.*
[A history about a doctor who came to the town with his family was told]

The other motivation is “to achieve an information climax with end-focus [...]”. (CGEL: 1398) In other words, if the postmodification carries the highest degree of CD within the particular communicative field, it tends to be placed towards the end of the field. “Plasseringa av ulike slags ledd er altså ikkje berre bestemd ut i frå grammatiske og pragmatiske faktorar, men har også med forhold omkring *kodinga* av budskapet å gjere.”⁶ (Faarlund 1992: 127) In

⁶ “The position of various clause elements is thus not decided only by grammatical and pragmatic factors but has something to do with the relations concerning the coding of the message.” (Translated by P.D.)

example (83) above the locative adverbial ('i Norge') carries a lower degree of CD than the postmodifying infinitive; it is therefore placed between the head noun and the postmodification thereby causing discontinuity within the NP. The analysis will observe all the instances of discontinuity and will also try to describe their motivations.

Compound NPs occur in sentences with multiple notional subject. In other words, the notional subject is formed by two or more NPs, cf.

(85) *Det manglet år, og mot.* (S394)
[There were missing years and courage]

The existential construction in example (85) contains two NPs in the subject (*år* and *mot*). The NPs can appear with various types of modification. Besides the simple NPs (as in the example (85)), various modifying structures can be observed, cf.

(86) *Og det var noe kompakt, stille over dem, noe urørlig taust og truende.* (B107)
[And there was something compact, still about them, something motionlessly silent and threatening.]

(87) *Det blir nøyaktig 20 tramp i gulvet, 20 taktfaste, dempede drønn av undertrykt sinne og irritasjon.* (U54)
[There were precisely 20 thumps on the floor, 20 rhythmic, muffled bangs of suppressed anger and irritation.]

The head pronouns in example (86) are modified by multiple postmodification. The existential construction in example (87) demonstrates NPs with both premodification and postmodification.

3.3.3 Semantics of the head noun

The analysis will observe also the semantics of the subject head noun. It must be pointed out that only general semantic types will be considered as it is not desirable to create an exhaustive list of all the possible semantic details, but rather to provide the dominant types. The aim of this analysis will be to find the relation between the semantics of the head noun and its postmodification. It can be generally said that indefinite pronouns usually appear with postmodification, head nouns the semantic content of which is weakened combine often with rich postmodification, and head nouns carrying full semantic load tend to occur with single or without any modification, cf.

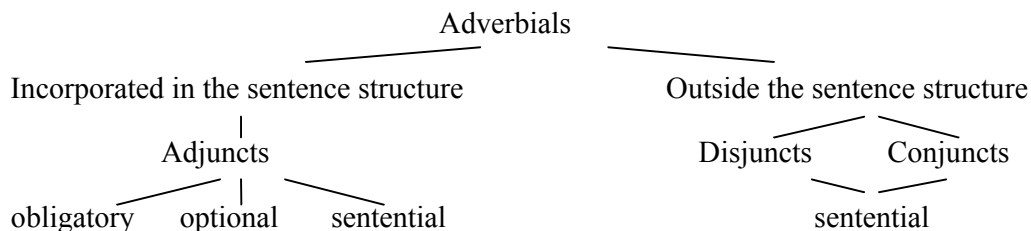
(88) [...] *det er jo ikke noe galt i å være homo* [...]. (L341)
[there is, of course, not anything wrong to be a gay]

- (89) [...] *det finnes en form for nødvendig forskjell i det kvinnelige og det mannlige som ikke bare er knyttet til tanken om motsatte kjønn.* (Bo755)
 [there is a form of a necessary difference in femininity and masculinity that not only is associated with the idea of opposite gender]
- (90) *det fins ikke engang telefoner* [...] (L348)
 [there are not even telephones]
- (91) [...] *det kom et svakt vindkast akkurat da.* (D403)
 [there came a slight gust of wind just then]

The indefinite pronoun in example (88) is postmodified by an adjective. The head noun in example (89) requires some sort of complementation. It is therefore followed by semantically rich postmodification that complements the head. The head nouns in examples (90) and (91) represent the type of nouns carrying full semantic load. Therefore only single or no modification is present. Besides the various semantic types of head nouns the analysis will also observe their distribution in the two types of text.

3.4 Adverbials

In Norwegian linguistic tradition (cf. NRG: 773-827) adverbials are divided into three main groups: 1. Obligatory adverbials ('bundne adverbial'). These are adverbials "som står som utfylling til verbet [...]"⁷ (NRG: 773). 2. Optional adverbials ('frie adverbial'). These adverbials function as "adledd til verbet, men ikkje utfylling [...]" (Ibid.) 3. Sentential adverbials ('setningsadverbial'). This group includes adverbials that "står utafor predikatet [...]" (Ibid.) However, for the FSP analysis it is irrelevant whether adverbials are obligatory or optional. What appears to be more important is whether the adverbial is incorporated into the sentence structure or stands outside the sentence structure. It therefore seems that the English classification of adverbials (cf. CGEL: 478-653) is more suitable here. The relation between the Norwegian and English classification can be outlined as follows:

⁷ "that complement the verb." (Translated by P.D.)

3.4.1 Adjuncts

Adjuncts are adverbials that are incorporated in the sentence structure. They complement the predicate (predication adjuncts), or modify adjectives or other adverbials (intensifiers). Adjuncts can be realized by various grammatical means, cf.

- (92) *Det må da være noe galt her.* (A267)
[There must then be something wrong here]
- (93) *Det ble mye flytting i min barndom.* (A253)
[There was a lot of moving in my childhood]
- (94) *Når noe så uhåndbegripelig som et menneskes indre skal utforskes, må det være en betingelse at sjelegranskeren benytter observandens eget morsmål.* (A264)
[When something so incomprehensible as human mind is to be studied, must there be a condition that the investigator uses the language of the observed]

Examples (92) – (93) present the dominant means of adjunct realizations, namely adverb (92), prepositional phrase (93), and subordinate clause (94).

Adjuncts can express a large range of static semantic relations, the most frequent being locative and temporal, cf.

- (95) [...] *det var barn i huset* [...] (D406)
[there was a child in the house]
- (96) *Senere var det andre leker.* (E14)
[Later were there other games]

Besides the meaning of a concrete place or location locative adjuncts can refer to more abstract relations, cf.

- (97) [...] *det fins noe over alt dette* [...] (B144)
[there is something over all this]

The locative adjunct in example (97) expresses a sort of place but rather in an abstract meaning. In addition to locative and temporal relations, adjuncts can further express manner, degree, reason (including result, condition and concession), origin, etc.⁸

Adjuncts can appear in different sentence positions. While obligatory adjuncts “har sin plass i slutfeltet”, optional adverbials “kan stå i alle dei tre felta i setningsskjemaet.” (NRG: 789) However, their most typical position is sentence final. The final position can be determined grammatically (cf. the basic sentence structures S-V-A and S-V-O-A), which means that adjuncts may occur in this position regardless of the degree of CD they carry; or by the

⁸ For a more detailed semantic classification of adjuncts see NRG: 776-806

tendency to place the ‘heaviest’ sentence elements towards the end (cf. end-weight principle). This applies most importantly to adjuncts expressed by a subordinate clause or adjuncts that carry the highest degree of CD in the communicative field, cf.

(98) *Det var lys i natthuset* [...]. (B103)

[There was light in the cabin]

(99) *Om Ravn og konen hans er det en historie som jeg må fortelle fordi jeg kjente den opplevelsen som en hevn.* (S399)

[About Ravn and his wife is there a story that I must tell because I perceived the experience as revenge]

Examples (98) and (99) demonstrate adjuncts in sentence final position. The position of the locative adjunct ‘i natthuset’ is merely grammatical (it is context-dependent and carries relatively low degree of CD, see the context in the appendix). On the other hand, final position of the adjunct of reason is also determined by the information load it carries (it is the most prominent element in the communicative field).

Besides the final position, adjuncts can sometimes occur at the beginning of a sentence. This can as well be caused by two main reasons: 1. The adjunct carries a low degree of CD, or 2. The adjunct expresses a notion which is contrasted against the previous context (it is also pronounced with contrastive stress), cf.

(100) *Utenfor er det regn eller tåke.* (H460)

[Outside is there rain or fog]

(101) *I BERGEN budde dei ikkje lenge.* (NRG: 875)

[In BERGEN lived they no longer]

The initial position of the locative adjunct *utenfor* in example (100) is caused by its low prominence in the communicative field. The locative adjunct *i Bergen* in example (101) carries a relatively high degree of CD due to its contrastive meaning (capital letters signal contrastive stress in spoken language).

The medial position, i.e. between the finite verb and the notional subject in the existential construction, is typical of adjuncts of frequency, cf.

(102) [...] *det var alltid nye skip og mennesker.* (H473)

[there were always new ships and people]

However, also other types of adjuncts, especially locative and temporal, can occur in the medial position. This happens if the notional subject contains rich postmodification towards which the communication is perspectived, cf.

- (103) [...] *det var noe i ham som skilte ham ut fra de andre.* (H489)
[there was something in him that distinguished him from the others]

The locative adverbial *i ham* in example (103) is placed medially due to its low prominence in the communicative field. The highest degree of CD is carried by the postmodifying relative clause and it is therefore placed finally. The medial position of the adjuncts causes discontinuity in the noun phrase (the relation between the head pronoun and its postmodification is interrupted). A potential final position of the adjunct here would not be stylistically acceptable, cf.

- (103') **det var noe som skilte ham ut fra de andre i ham*
[there was something that distinguished him from the others in him]

In case the existential construction includes more than one adjunct in one position (e.g. two adjuncts in the final position), there are several general tendencies that determine their position: 1. Adjuncts realized by a clause are usually preceded by adjuncts expressed by other means (adverbs, prepositional phrases), 2. Locative adjuncts precede temporal adjuncts, 3. Two appositive adjuncts are usually situated in the initial position. “Når to adverbiale setningsledd som heilt eller delvis viser til same sak, kjem etter kvarandre i forfeltet [...]”⁹ (NRG: 879) Alternatively, one can be placed initially and the other one finally, cf.

- (104) *Der var derfor, kan man si, noe selvdisiplinerende ved utviklingen i 1814 når den først var kommet igang.* (Se614)
[There was therefore, can one say, something self-disciplined about the development in 1814 when it first was started]
- (105) *Det var ikke mange mennesker ute så tidlig* (H452)
[There were not many people outside so early]
- (106) *I parken på benken sat det eit ungt par.* (NRG: 879)
[In the park on the bench sat there a young couple]

Examples (104) – (106) demonstrate the general tendencies described above. The existential construction in example (104) contains two adjuncts in the final position. The adjunct realized by the prepositional phrase is followed by the clausal adjunct. Example (105) presents two adjuncts in the final position as well. Both of them are realized by an adverb and

⁹ “Two adverbials referring entirely or partially to the same thing are placed initially one after the other.”
(Translated by P.D.)

the locative adjunct is followed by a temporal one. The existential construction in example (106) contains two appositive locative adjuncts, both realized by a prepositional phrase. The adjunct that expresses a wider location comes usually before a more specific one. Alternatively it is possible to place the general one initially and the more specific one finally. A reversed order is not acceptable, cf.

- (106') *I parken sat det eit ungt par på benken.*
 [In the park sat there a young couple on the bench.]
 (106'') **På benken sat det eit ungt par i parken.* (NRG: 879)
 [On the bench sat there a young couple in the park.]

In addition to multiple adjuncts in one position, the existential construction can contain multiple adjuncts in various positions, cf.

- (107) *Her er det tendenser til små, hemmelige samfunn blant overflødige menn med ambisjoner om å få være litt mer med.* (No701)
 [Here are there tendencies towards small, secret companies among redundant men with ambitions to be more involved.]
 (108) *I 1949 var det andre i Arbeidepartiet som var mer pågående [...]* (Se618)
 [In 1949 were there others in the Labour Party who were more ambitious.]

Example (107) contains two locative adjuncts, one is placed initially, while the other one finally. The final adverbial is structurally more elaborated and therefore it is situated at the end of the communicative field. Example (108) presents a combination of initial temporal adjunct and medial locative adjunct. The initial adjunct provides a temporal frame for the whole communicative field. Its initial position is more acceptable than a potential final position mainly due to the structurally complex postmodification that displays the highest prominence in the communicative field. The high prominence of the postmodification is also the reason for medial placement of the locative adjunct that causes discontinuity in postmodification. The position of the adjuncts from the FSP point of view will be explored later together with the FSP aspects of adverbials.

3.4.2 Disjuncts

Adverbials that can modify the whole content of sentences are called disjuncts (or sentence modifiers). They “står som ei nærmare beskriving av eller ein modifikasjon til heile setningsinnhaldet eller til predikatet [...]”¹⁰ (NRG: 808) Unlike adjuncts, disjuncts are not incorporated in the sentence structure, they cannot be focused by a cleft sentence or focusing

¹⁰ “function as a closer description or modification of the whole sentence content or predicate.” (Translated by P.D.)

adverbials. “Normalt utgjør dei ikkje ein eigen del av meiningsinnhaldet i setninga, og kan dermed ikkje framhevast eller fokuserast slik andre adverbial kan.”¹¹ (Ibid.) Cf. the following examples:

- (109) *Det følger en liste over utvalgt litteratur bak hvert kapittel.* (Øs510)
 [There follows a list of selected literature after each chapter]
 (109’) **Det er bak hvert kapittel** det følger en liste over utvalgt litteratur.
 [It is after each chapter there follows a list of selected literature]
 (109’’) Det følger en liste over utvalgt litteratur **bare bak hvert kapittel.**
 [There follows a list of selected literature only after each chapter]
 (109’’’) **Hvor** (følger det en liste over utvalgt litteratur)? **Bak hvert kapittel.**
 [Where (follows there a list of selected literature)? After each chapter]
- (110) *Det skjedde nok en dyptgående forandring i statsrådenes stilling [...].* (Se628)
 [There happened perhaps a deep change in minister’s position]
 (110’) ***Det er nok** det skjedde en dyptgående forandring i statsrådenes stilling.
 [It is perhaps there happened a deep change in minister’s position]
 (110’’) Det skjedde ***bare nok** en dyptgående forandring i statsrådenes stilling.
 [There happened only perhaps a deep change in minister’s position]
 (110’’’) ***Hvor/*Når/*Hvordan** (skjedde det en dyptgående forandring...)? ***Nok.**
 [Where/When/How (happened there a deep change...)? Perhaps]

Example (109) presents an existential construction that includes a locative adjunct in the final position. It forms the focus in the cleft sentence ((109’)), it can be focused by a focusing adverbial ((109’’)), and it can serve as an answer to the question beginning with ‘hvor’ ((109’’’)). On the other hand, example (110) demonstrates a disjunct in the medial position. Unlike the adjunct from the previous example, it cannot be focused either by a cleft sentence ((110’)) or focusing adverbial ((110’’)); in addition, it cannot serve as an answer to the question beginning with ‘hvor’/‘når’/‘hvordan’ ((110’’’)).

Disjuncts can be subdivided into various semantic categories. However, the range of disjuncts can be so vast that it is sometimes difficult to categorize them. “Setningsadverbiala representerer mange ulike tydingsområde og bruksmåtar, og mange av dei kan vere vanskelege å gi ein klar karakteristikk. Grensa mellom grammatikk og pragmatikk er også svært flytande på dette området.”¹² (NRG: 815) Disjuncts can generally be divided into two main groups: 1. Style disjuncts, and 2. Content disjuncts. “Style disjuncts convey the

¹¹ “They do not usually form a separate unit of meaning in a sentence and cannot therefore be emphasized or focussed like other adverbials.” (Translated by P.D.)

¹² “Sentential adverbials represent many different areas of interpretation and ways of usage and many of them can hardly be provided with clear characteristics. The border between grammar and pragmatics is also very movable regarding this aspect.” (Translated by P.D.)

speaker's comment on the style and form of what he is saying, defining in some way under what conditions he is speaking as the 'authority' for the utterance." (CGEL: 615) Style disjuncts can be represented by metalinguistic comments ('metakommentar') and can be realized by various forms. "Vanlege typar er partisipp med adledd, preposisjonen *for* følgd av ein infinitivkonstruksjon, eller leddsetning [...]" (NRG: 827) The most common style disjuncts are represented by the following examples:

- (111) *Det er kort sagt det dummaste eg har hørt.*
[It is briefly said the silliest thing I have heard]
- (112) *For å være helt ærleg så har du dumma deg ut no.*
[To be absolutely honest you have made a fool of yourself now]
- (113) *Når sant skal sies har jeg arvet en betydelig sum med penger i de årene jeg har bodd her.* (NRG: 827)
[If true is to be told, have I inherited a sufficient sum of money in the years I have lived here]

The disjuncts of the other type (content disjuncts) "make observations on the actual content of the utterance and its truth conditions." (CGEL: 615) The content of the utterance can be looked at from two main points of view: a) the disjuncts comment on the truth value "expressing the extent to which, and the conditions under which, the speaker believes that what he is saying is true." (CGEL: 620); b) the disjuncts express some attitude towards what is said. The first subtype includes, for instance, modal disjuncts, which express "sendarens haldning til innhaldet i setninga og til forholdet mellom dette innhaldet og røyndommen, og sandarens haldning og forventningar til mottakeren [...]"¹³ (NRG: 824) Cf. the following examples:

- (114) *Uten diagnose, stilt på bakgrunn av en analyse, finnes det åpenbart ingen forsvarlig behandling.* (Bo769)
[Without diagnose, based on an analysis, are there obviously no justifiable treatment]
- (115) *Det er sikkert mange detaljer som kan avsløre styrken hos et individ, som kroppsholdning, evner til å samle ressurser, oppførsel mot rovfugler eller sangstyrke.* (Rø843)
[There are surely many details than can reveal the strength of an individual as posture, ability to collect resources, behaviour towards the birds of prey or the ability to sing]
- (116) *Det var vel ingen som vet sånt?* (G209)
[There was supposedly no one who knew]

¹³ "the senders' attitude towards the sentence content and the relation between this content and reality, and the senders' attitudes and expectations towards the recipient." (Translated by P.D.)

Disjuncts expressing attitude can be demonstrated by the following sentences, cf.

- (117) *Naturligvis fins det tusen ting til å fortelle om Sancta Veneres fysiske kropp [...].*
(B113)
[Naturally are there thousand things to say about Sancta Venere's physical
body]
- (118) *Eg kan dessverre ikke hjelpe deg.* (NRG: 823)
[I can unfortunately not help you]
- (119) *Vi hadde heldigvis ein ekstra nykkel.* (Ibid.)
[We had fortunately an extra key]

In Norwegian disjuncts typically occupy the medial position. However, their position differs significantly in the main clause and in the subordinate clause. "Setningsadverbial har sin faste plass i midtfeltet, altså etter det finite verbet og føre eit eventuelt infinitt verb i A-setningar, og føre heile verbalet i B-setningar." (NRG: 808) Cf. the difference between the position of disjuncts in the main and subordinate clause:

- (120) *Det gikk kanskje fem år [...].* (S381)
[There went perhaps five years]
- (121) *[...] selv om det nok kan forekomme forbeningen av busken.* (B118)
[even though there perhaps can occur ossification of cartilage]

Example (120) demonstrates the typical position of disjuncts in the main clause. The disjunct *kanskje* follows the finite verb form. On the other hand, the disjunct *nok* in the subordinate clause (the example (121)) precedes all the verb forms. The different position of disjuncts, as demonstrated here, is only grammatical and it does not bring about a change in the degree of CD. In addition to their typical position, disjuncts can occur initially and finally, cf.

- (122) *For å gjøre en lang historie kort, lensmannen kom aldri tilbake.* (NRG: 827)
[To make a long story short, the county representative came never back]
- (123) *Dei hadde ikkje sett Per, heldigvis.* (NRG: 815)
[They had not seen Per, fortunately]

Disjuncts in the final position, as demonstrated in examples (123), are in spoken language divided by a pause and constitute a separate intonation unit.

3.4.3 Conjuncts

The last type of adverbials taken into account here are conjuncts. They are used to "knyte ei setning eksplisitt til ei føregående setning eller til konteksten generelt." (NRG: 816) Conjuncts can be classified into various semantic categories, for instance a) listing (*for det første, i tillegg, først og fremst*, etc.), b) appositive (*med andre ord, for eksempel, nemlig*,

etc.), c) resultive (*derfor, følgelig, altså*, etc.), d) concessive (*likevel, imidlertid*, etc.), and many other.

Conjuncts occur typically in the initial position. “Ut fra sin funksjon er det naturleg at slike adverbial ofte står i forfeltet [...]” (NRG: 816) However, medial and final positions are not exceptional, cf.

(124) *Derfor* ble det heller ingen store oppslag i mediene. (E37)
[Therefore was there either no big mention in the media]

(125) *Det er for eksempel* et veggur her. (H485)
[There is for example a wall clock here]

(126) [...] *jeg lurer på om det ikke kunne bli et gunstig par av dere likevel*. (A294)
[I wonder if there cannot be a favourable couple of you anyway]

3.5 Potentiality in syntactic analysis

Syntactic potentiality includes instances that cannot be unequivocally analyzed. In other words, the syntactic analysis offers more than just one interpretation. This refers to constructions that besides existential meaning allow also a different interpretation. It is caused chiefly by the multiple meaning of the pronoun *det*. As demonstrated earlier, this pronoun can function as the grammatical subject of the existential construction or it can introduce the cleft sentence, cf.

(127) *Det er noen som har ødelagt bilen hans*. (Golden et al. 1998: 165)
[It/There is someone who has destroyed his car]

Example (127) presents a sentence that could formally be analyzed as both the existential construction and the cleft sentence. However, semantically the interpretation is completely unequivocal. The construction expresses existence and thus can be regarded solely as an existential construction. The semantics of the sentence proves to be essential when dealing with formal ambiguities. “Ein viktigare skilnad på utbryting og spesifisering er den reint semantiske. Utbryting tener til å fokusere eit ledd, medan resten av setninga blir framstilt som kjend informasjon [...]”¹⁴ (Faarlund 1992: 61)¹⁵ Besides instances that display only formal similarity there are sentences that could be ambiguous also from the semantic point of view, cf.

¹⁴ “An essential difference between the cleft sentence and the existential construction is semantic. The cleft sentence is used to emphasize a clause element, while the rest of the sentence includes known information.” (Translated by P.D.)

¹⁵ These instances are sometimes referred to as a combination of an existential construction and cleft sentence (“presentering med utbrytning”). However, the similarity of these types of sentences is only formal; the semantic analysis provides unequivocal interpretation.

(128) *Det var tre kamerater av oss som ble sittendes igjen på sløyden.* (Ibid.)
[There/It were three friends of us who were sitting again in the workroom.]

Example (128) presents a construction that can be formally, and in some contexts even semantically, interpreted as both the existential construction and the cleft sentence. In other words the construction can either present a new phenomenon on the scene or accentuate a clause element.

In addition to the grammatical subject of the existential construction and cleft sentence, the pronoun *det* can function as an empty, anticipatory or anaphoric subject. This may again result in formal and semantic ambiguity, cf.

(129) *Det var et problem jeg måtte løse.*
[It/There was a problem I had to solve.]

Example (129) demonstrates a sentence that may be interpreted as an existential construction (*et problem* being presented on the scene), or as a verbo-nominal construction with anaphoric pronoun in subject (*det* referring to the previous context).

Besides the pronoun *det*, syntactic potentiality can be caused by prepositional phrases as they can be interpreted either as postmodification of the notional subject, or adverbial. The two functions may be distinguished mainly semantically and with regards to the sentence position. From the semantic point of view a postmodifying prepositional phrase displays a sort of dependence on the head noun. On the other hand, the semantic meaning typically considered adverbial (place, time, respect, etc.) may indicate adverbial interpretation. Simultaneously, postmodifying prepositional phrases usually follow the head noun, but adverbials may also occupy initial or medial positions (i.e. preceding the notional subject), cf.

(130) *Det kan være store maktforskjeller mellom partene i et nettverk [...].* (Fy594)
[There can be big power differences between the groups in a network]
(131) *Mellom orda i setningene er det mellomrom [...].* (Ku916)
[Between the words in sentences is there a space]

Examples (130) and (131) present two existential constructions each including a prepositional phrase introduced with the preposition *mellom* ('between'). The prepositional phrase in example (130) is considered as postmodification due to its close semantic relation to the head noun. It, in fact, completes the semantic meaning of the notional subject (what sort of power differences). On the other hand, the prepositional phrase in example (131) is interpreted as adverbial mainly due to its locative meaning (where is the space). The adverbial

interpretation is also supported by the initial position. However, it must be pointed out that these criteria may not disambiguate completely all the problematic instances and thus leave space for different interpretations, cf.

(132) *Det var noe truende over dette språket, disse navnene* [...] (C188)
[There was something threatening over this language, these names]

The interpretation of the prepositional phrase in example (132) is also problematic. It can be considered as both postmodifying and adverbial. The postmodifying interpretation may be supported by the semantic relation between the prepositional phrase and the present participle. On the other hand, the adverbial interpretation may be based on the adverbial meaning of respect and a possible initial placement, cf.

(132') *over dette språket, disse navnene var det noe truende* [...] [over this language, these names was there something threatening]

Considering the adverbial meaning and the possibility to situate the prepositional phrase initially, the adverbial interpretation will be preferred. All the instances that may seem ambiguous will be discussed and finally the most plausible interpretation will be chosen.

4. The FSP aspects

The FSP analysis will explore the FSP and dynamic semantic roles of the clause elements in the existential construction. In addition, it will observe the FSP patterns which the existential construction may follow.

4.1 Theme

The theme creates a background for the communication. “Tema må alltid høre til bakgrunnen. [...] tema er nærmere til konteksten og situasjonen.” (Faarlund 1992: 91) The thematic section includes elements that carry the lowest degree of CD in the respective communicative field. If the thematic section consists of more than one element, the individual elements carry different degrees of CD. In other words, some thematic elements are more dynamic than other. Firbas distinguishes three types of thematic elements: 1. thematic elements that are completely irretrievable from the immediately relevant context and thus completely context-independent; 2. thematic elements that “convey information that has already appeared within this sphere of context, having occurred in the immediately relevant section of the non-thematic layer [...]”. (Firbas 1992: 80) In other words, these elements appertained previously to the most dynamic section and now, being reiterated they form the

thematic section; 3. thematic elements that include information from the thematic section of the immediately relevant context. These elements become more established within the thematic section. The elements from the last group are least dynamic and perform the FSP function of theme proper. In the existential construction it is represented by the grammatical subject *det*. The elements from the first group are most dynamic and within the thematic section they contribute most to the development of communication. Less dynamic are elements from the second group, i.e. elements conveying context-dependent information previously forming the non-thematic section. These two types of thematic elements perform the FSP function of diatheme and the semantic dynamic role of setting. In the existential construction the diatheme/setting is usually realized by adjuncts that carry only background, concomitant information, cf.

- (133) *Uken etter ble enda en pike voldtatt. Det ble endel skriverier i avisene.* (E5)
 [The week after was the one more girl raped. There were some writings in the newspaper]
- (134) *Christian Frederik var en fremmed prins som inviterte til nasjonal samling. Men der forelå i 1814 også politiske planer med norsk rot [...].* (Se616)
 [Christian Frederik was a foreign prince who invited for the national congress. But there were in 1814 also political plans with Norwegian roots]
- (135) *Utviklingen tenkes da gjerne som et stigende tilpasning i retning av en harmonist eller likevektig tilstand; eller – med en analogi hentet fra biologen – systemet oppfattes en slags organisme som ”fødes”, utfolder seg og ”dør”. Når det gjelder nyere norsk historie, er det særlig tre historikere som har utformet, eller antydnet, et helhetssyn.* (Se601)
 [The development is usually perceived as increasing adjustment in the direction of a harmonic or balanced condition; or – with analogy taken from biology – the system perceived as organism is borne, develops and dies. Concerning the modern Norwegian history are there particularly three historians who formed or indicated the view of entirety]

Examples (133) – (135) demonstrate three adjuncts that perform the FSP function of diatheme. They participate in creating the foundations of the communication. They can create a locative or temporal frame for the communication (the examples (133) and (134)), or they can indicate in which respect the communication will be developed (the example (135)). Diathematic adjuncts are typically situated in the final position; however, they can frequently occur medially and initially. The initial and medial position is usually influenced by the fact that elements carrying the highest degree of CD are structurally complex and do not allow the diatheme to be situated finally. Thus in example (134) the medial position of the temporal adverbial is caused by the presence of the complex notional subject the postmodification of

which is contrasted against the previous context (cf. *fremmed prins x norsk rot*). The postmodification carries the highest degree of CD in the communicative field.

One communicative field may include more diathematic elements. In that case the final one, or the one that appears later in the flow of communication carries the highest degree of CD and is most dynamic of the thematic elements. A diathematic adjunct in the initial position carries the lowest degree of CD of all the diathematic elements, cf.

(136) *Sofies far var kaptein på en stor oljetanker og var borte det meste av året. Når han var hjemme noen uker av gangen, tøyflet han omkring i huset og gjorde det hyggelig for Sofie og moren. Men når han var ute og seilte, kunne han bli temmelig fjern.*

I dag lå det bare et lite brev i postkassen – og det var til Sofie. (G203)

[Sofie's father was the captain on a big gas tanker and was away most of the year. When he was at home for some weeks shuffled he about the house and made it pleasant for Sofie and the mother. But when he was away and sailed, could he be rather distant. Today lay there only a little letter in the mailbox – and it was for Sofie]

(137) *Jeg har aldri riktig kunnet få det til at han stod der og beundret seg selv, skjønt vi jo ofte ertet ham med det. Det var bestandig en rar efiertenskomhet i øynene hans når han stod slik. (S373)*

[I have never been able to make him stand there and admire himself, although we often tease him with it. There was constantly a strange thoughtfulness in his eyes when he stood like that]

Example (136) presents an instance of existential construction with an initial and final diathematic adjunct. Both of them are context-dependent in the immediately relevant context (the initial temporal adjunct is retrievable from the situational context, the final locative adjunct is known from the previous context). The factor that distinguishes the degree of CD of these two adjuncts is their position and semantics. The initial temporal adjunct is deictic and creates a temporal frame, while the final locative adjunct indicates a more specific local expression. It therefore carries a relatively higher degree of CD than the initial one. Similarly, example (137) demonstrates an existential construction with two diathematic adjuncts in the final position. Again here, both adjuncts are fully retrievable from the immediately relevant context. It is therefore the position that proves decisive in determining the degree of CD.

Besides adjuncts, the FSP function of diatheme in the existential construction can be performed by the notional subject. In these cases the notional subject carries a relatively low degree of CD and the communication is perspectived towards other element(s), cf.

(138) *Jeg har aldri fortalt Diane hvilket hotell jeg bor på. Likevel er det hun som leder meg opp Oxford Street og videre opp Bayswater Road. [...] Jeg skjønner ikke hva hun driver med. Jeg ser etter mygg. I den grad det eksisterer mygg i London sentrum.* (E46)

[I have never told Diane which hotel I am staying at. Nevertheless it is her who is leading me up Oxford Street and further up Bayswater Road.[...]

I don't understand what she is doing. I am looking for mosquitoes. To the extent there exist mosquitoes in London centre]

The existential construction in example (138) presents an existential construction the notional subject of which is fully retrievable from the immediately relevant context. It therefore appertains to the thematic section. The most prominent element in this communicative field is the verb towards which the communication is perspectived.

A relatively low degree of CD is carried also by notional subjects realized by simple indefinite pronouns. The simple indefinite pronoun does not amplify “the meaning conveyed by the verb in the sense that it develops the communication further. It usually acts as a semantic slot filler, leaving it to another element in the flow of communication to particularize the meaning unexpressed [...]. (Firbas 1992: 45)

(139) *Jeg var noe brydd, ikke på grunn av barnebegrensningen, men fordi hun snakket om den gode Gud. Jeg trode absolutt ikke at Gud var god. Mor sa at hun trodde ikke på det der med Gud, men far sa at det kanskje var noe i det.* (S355)

[I was a bit embarrassed, not because of being a mere child, but because she spoke about the good God. I absolutely didn't believe that God was good.

Mother said that she didn't believe that about God, but Father said that there probably was something in that]

The notional subject presented in example (139) carries a lower degree of CD than the verb, it therefore appertains to the thematic section performing the FSP function of Diatheme. The verb combines again the FSP function of Transition proper (via TMEs) and the FSP function of Rheme (via the notional component).

Thematic information may occur in more communicative fields. If several communicative fields share the same piece of thematic information it is referred to as hypertheme. “In this way hyperthematic strings are formed within the thematic layer. With the exception of the item opening the string, all the other items must be context-dependent. The longer the string, the more distinct its hyperthemativity becomes.” (Firbas 1992: 81)

4.2 Rheme

The rhematic section is formed by elements conveying the highest degree of CD. These elements contribute most to the development of the communication and in accordance with the end-focus principle they are typically placed towards the end of the communication field. The rhematic section may include either only context-independent elements, or both context-independent and context-dependent elements. The rheme constituted merely by context-independent elements is referred to as homogeneous. If context-dependent elements are present as well, the elements are referred to as heterogeneous with regard to context-dependence.

In the existential construction the rhematic section is typically formed by the notional subject. It is placed towards the end of the sentence and the entire communication is perspectived to it. A rhematic notional subject acquires the semantic dynamic role of phenomenon presented, cf.

(140) *"Hør her," sier jeg henvendt til politimannen, "de hadde tenkt å føre det ut av landet! Uten tillatelse. De hadde tenkt å stjele det!"*

Det oppstår et kort stillhet. (E24)

[“Listen here,” say I turned towards the policeman, “they had meant to carry it out of the country! Without a permission. They had meant to steal it!” There arose a short silence]

(141) *Hjertet mitt kjempet som et innesperret dyr, i frykt og dulgt forventning.*

I uker etterpå straffet jeg henne med min taushet. Senere var det andre leker -.

(E14)

[My heart fought like an injured animal, in fear and mysterious expectation. In the weeks afterwards punished I her with my silence. Later were there other games]

The notional subject in the existential construction in example (140) forms the rhematic section of the communicative field. It is constituted merely by context-independent elements and thus regarded as homogenous in terms of context-dependence. On the other hand, the notional subject in example (141) is heterogeneous (the head noun being context-dependent, the modifier context-independent). It must be pointed out that a noun phrase in general forms a separate communicative field (a subfield within the main communicative field represented by the existential construction). In other words, within a rhematic noun phrase there are elements that are more prominent than others. “[...] if context-independent, the attributive element takes the development of the communication a step further than its context-dependent or –independent head word. The attributive element amplifies the meaning of the

head word. If context-independent, it is more dynamic than its head word and carries a higher degree of CD.” (Firbas 1992: 84) In example (140) above the noun phrase is entirely context-independent and therefore the most dynamic element is represented by the modifier which acquires the FSP function of rheme proper. The noun phrase in example (141) is heterogeneous, the context-independent element being the modifier which again forms the rheme proper.

Besides the notional subject the rheme in the existential construction may be constituted by adverbial elements. This refers to instances in which the adverbials complete the development of the communication and in addition to being the successful competitors of the verb, they exceed the notional subject in degree of CD. In that case the adverbials perform the FSP function of rheme proper and acquire the dynamic semantic role of specification, cf.

(142) *Kort etter min fars død, fikk jeg poliomyelitt. Det var en lammelse i begge bena, og man gjorde regning med at jeg neppe noen gang ville klare overvinne uførheten.* (A254)

[Shortly after my father's death, got I polio. There was a paralysis in both legs, and one counted on the possibility that I hardly will once defeat the disablement]

The locative adjunct in example (142) carries the highest degree of CD in the respective communicative field. The presentation is not entirely fulfilled by the presented phenomenon, but it is developed further in terms of adverbial specification. Unlike the diathematic adverbials, that convey only background or concomitant information, the specification forms the core of the communication. The adverbials in the function of specification are context-independent and are typically placed towards the end of the field. However, “[a] context-independent adverbial that conveys an obligatory amplification of the semantic content of the verb functions as a specification and does so irrespective of sentence position.” (Firbas 1992: 50)

In some instances the verb has no successful competitor in the communicative field and thus itself forms the function of rheme. This refers to existential constructions with a context-dependent notional subject (performing the FSP function of diatheme) and possible diathematic adverbials, cf.

(143) *Nå er det ikke særlig sannsynlig at du noen gang vil komme til å snuble over en skapning fra en annen planet. Vi vet ikke engang om det finnes liv på andre planeter.* (G228)

[Now is it not particularly likely that you will once come across a creature from another planet. We don't know if there is life on other planets]

The existential construction in example (143) includes besides the grammatical subject and the verb two context-dependent elements (diathematic notional subject and adjunct). As mentioned above the diathematic elements do not represent a successful competitor of the verb. Hence in this instance the verb constitutes the most dynamic element in the communicative field. More precisely, the verb combines two FSP functions: the function of transition proper (see further) expressed by the temporal and modal exponents, and the function of rheme performed by the notional component. It must be added that “[a]s long as it is context-independent (which is usually the case), the information conveyed by the notional component acts as a successful competitor of that conveyed by the categorial exponents.” (Firbas 1992: 71)

The function of rheme may in some instances be performed by disjuncts. This applies mainly to cases in which the disjunct forms a separate communicative field, cf.

(144) *Det finnes noen unntak, heldigvis.*
[There are some exceptions, fortunately]

The adduced example (144) presents a content disjunct that forms a separate communicative field (from the previous field it is separated by comma and a distinct pause in spoken language). In this field the disjunct has no successful competitor and thus performs the FSP function of rheme proper (see Firbas 1992: 78).

4.3 Transition

Transitional elements together with the rhematic elements form the non-thematic section of the communication field. Transitional elements carry lower degree of CD than the rhematic elements and simultaneously higher degree of CD than the thematic elements. Transition elements serve as a sort of mediation between the thematic and rhematic section. Generally, the transitional section consists typically of transition proper and transition proper oriented elements. The transition proper represents the least dynamic element within the transitional section and it is exceeded in degree of CD by transition proper oriented element.

In the existential construction the FSP function of Transition is typically performed by the notional component and Transition proper by the categorial exponents of the verb. “Whereas the notional component of the verb shows a strong tendency to serve as mediator or transition

between two types of elements, the categorial exponents of the verb do so invariably.” (Firbas 1992: 70) This applies mainly for the temporal and modal exponents of verb, cf.

(145) *Han klarte ikke å stå på bena da man reiste ham opp. Det var ingen kraft i dem.* (A269)

[He did not manage to stay on his feet when one rose him. There was no strength in them]

The existential construction in example (145) can be divided into the thematic section (constituted by the grammatical subject and the final locative adjunct) and rhematic section (formed by the notional subject). The predicate (both its notional component and the temporal and modal exponents) serves as a linking element between the two sections.

The FSP function of transition proper oriented elements is performed “by a transitional element that through its temporal or modal feature comes close to the TMEs. It is in this sense that the former is oriented to the latter.” (Firbas 1992: 77) This type of elements is usually expressed by adverbials of indefinite time, disjuncts or conjuncts, cf.

(146) *Den dypeste grunn var den at vi så opp til far og overhodet ikke drømte om at han kunne være fattig. Tvert imot, det falt ofte uttalelser om fattige stakkarer – underforstått at vi ikke var det.* (S364)

[The deepest reason was the fact that we looked up to our father and certainly did not dream that he could be poor. On the contrary, there appeared often statements about miserable poor creatures]

(147) *Jeg kan ikke riktig beskrive de neste sekundene. Egentlig skjer det ikke noe mer enn at han smiler av min selvironiske spøk.* (E49)

[I cannot really describe the following seconds. Actually happens there nothing more than that he laughs due to my self-ironic joke]

(148) *Jeg tror nok jeg kjenner henne inngående, og kan si at hun mener det oppriktig med deg. Du er sølvfølgelig ingen ideell svigersønn, men jeg lurar på om det ikke kunne bli et gunstig par av dere likevel.* (A294)

[I think perhaps I know her thoroughly, and can say that she means it frankly with you. You are, of course, no ideal son-in-law, but I wonder if there cannot be a favourable couple of you anyway]

Examples (146) – (148) demonstrate various types of adverbials in the function of a transition proper oriented element. The medial adjunct of frequency (example (146)), the initial content disjunct (example (147)) and the final conjunct (example (148)) perform the same FSP function. As suggested above they retain the function irrespective of the sentence position. However, the change of the position of the adverbials of indefinite time may bring about a

change in FSP function of the adverbials. The adverbial of indefinite time “remains closely related to the temporal indication conveyed by the TMEs and is regarded as TrPro if framed in between the subject and the verbal notional component. If occurring outside this frame, it may loosen its relationship with the TMEs and serve as a setting or perhaps even as a specification.” (Firbas 1992: 78) Cf. the following examples:

(149) *Omkring år 1500 f.Kr. ble den gamle kulturen i Indusdalen, i det nåværende Pakistan, angrepet av folkegrupper som trolig kom fra områdene mellom Karpatene og Ural. De kalte seg arya ("edel"), og snakker derfor om "arisk" innvandring til India. Det var lenge en utbredt oppfatning at de ariske folkeslagene sto på et høyre kulturtrinn enn de innfødte dravidene.* (Sk670)
 [Around the year 1500 AD was the old culture in the valley of Indus, in today's Pakistan, attacked by groups of people that supposedly came from the area between the Carpathians and Ural. They called themselves arya (noble), and spoke therefore about aryan invasion to India. There was longer a spread idea that the aryan groups of people were on a higher cultural level than the invaded dravidians]

(150) *Jeg kan naturligvis ta feil. "Moro for hele familien". Det er rørende uproft. Det fins jo nesten ikke familier lenger, ikke i den tradisjonelle betydningen av ordet.* (L338)

[I can naturally be wrong. “Fun for the whole family.” It is emotionally unprofessional. There are perhaps almost no families longer, not in the traditional sense of the word]

Example (149) presents an adjunct of indefinite time in the medial position performing the FSP function of transition proper oriented element. On the other hand, the example (150) demonstrates the same type of adverbial in the final position, i.e. outside the frame created by subject and the notional component of the verb. It is therefore ascribed the FSP role of diatheme.

Table 1 demonstrates the FSP functions arranged according to the rising degree of CD within a communicative field. It must be borne in mind that this arrangement has nothing to do with the actual linear arrangement of the elements in a sentence.

Theme		Transition		Rheme	
Theme proper	Diatheme	Transition proper	Transition proper oriented element	Rheme	Rheme proper
Th _{pr}	DiaTh	Tr _{pr}	Tr _{pr} O	Rh	Rh _{pr}

Table 1

4.4 Multiple adverbials performing various FSP functions

The existential construction may contain more adverbials that simultaneously perform various FSP functions. Generally, the least dynamic are diathematic adverbials as they appertain to the thematic section of the communicative field. On the other hand, the most prominent are adverbials in the FSP function of rheme proper. Adverbials in the FSP function of transition proper oriented element are situated somewhere in between which means they carry a relatively higher degree of CD than diathematic adverbials, but at the same time they are less prominent than adverbials constituting the function of rheme proper.

From the FSP point of view the attention is drawn mainly by the adjunct in the sentence final position. They can both represent setting and perform the FSP role of diatheme, or one of them may constitute the rheme proper and function as specification, cf.

(151) *Hun smilte av sin egen barnaktighet (humletakksigelser! Fakultetsblå!), men hun var i det minste blitt i godt humør igjen, og full av arbeidsglede og iver satte hun seg til ved pc-en og fortsatte der hun slapp da den imbesille studenten dukket opp. Det kom ikke til å bli noen lunsj i kantinen i dag, hun bestemte seg for å bli ferdig med dette kapittelet nå [...] (U55)*

[She laughed of her own childishness, but she was at least in good mood again, and being full of work enthusiasm and eagerness sat her at the pc and continued where she stopped when the stupid student appeared. There is not going to be any lunch in the canteen today, she decided to finish this chapter now]

(152) *De har sikkert ingen reglementer å holde Dem til i dette tilfelle, intet som sier at en frikjent ikke kan opptas som elev ved lærerskolen. Men De bruker Deres lille gjennomsnittsfornuft, og finner at det er noe betenkelig ved meg, fordi jeg har sittet i fengsel. (A298)*

[They have surely no regulations to keep them in this condition, nothing that says that a not-convicted person cannot be taken as a pupil at school. But they use their little average brains and find out that there is something unsafe about me because I sat in prison]

The existential construction presented in example (151) includes two adjuncts (locative and temporal) in the final position. Both adverbials are context-dependent and create a locative and temporal frame for the communication which is perspectived to the notional subject. On the other hand, the existential construction in example (152) includes adverbials that perform different FSP functions. While the locative adjunct creates background for the communication, the adjunct of reason represents the most dynamic element in the field and

forms the rheme proper. It must be pointed out that the adjunct in the function of rheme proper always follows the diathematic one.

4.5 FSP patterns

The FSP functions described above combine in order to form FSP patterns. The existential construction may display three basic FSP patterns. The most frequent and hence the basic one is Th – Tr – Rh. The thematic section is represented by the grammatical subject *det* and possible diathematic elements, transition is performed by the verb and the rhematic section is realized by the notional subject, cf.

(153) *Han skotter ned mot brystene hennes igjen, de begynte å bølge på en måte det var vanskelig å ikke legge merke til da hun dultet borti ham i sted. Det står Drs på navneskiltet hennes, hun er altså doktorgradsstudent. (U78)*

[He looked at her breasts again, they began to wave in a way that it was difficult not to notice that she nudged him. There stood Dr. on her batch, so she is a PhD student]

In the existential construction in example (153) the thematic section consists of the grammatical subject and the diathematic adverbial of place, the transition is formed by the verb *står* and the rheme is represented by the notional subject. In terms of semantic dynamic functions the diathematic adverbial performs the function of setting, the verb acquires the function of existence/appearance and the notional subject represents the phenomenon presented: FSP functions: Th – Tr – Rh, semantic dynamic roles: setting – appearance/existence – phenomenon presented.

This basic pattern may appear in two modifications: 1. the existential construction contains a focusing adverbial; 2. the existential construction includes an anticipator (negation focus anticipator (NegFocA), or question focus anticipator (QFocA)).

Focusing adverbials indicate the rheme proper of the communicative field and perform the FSP function of focalizer. The most common are *bare*, *også*, *først og fremst*, etc., cf.

(154) *Du tror kanskje ikke at dette berørte oss unger? Åjo. Det berørte oss i høy grad, i en forferdende grad. Vi ble djevledyrkere av det. Det fantes bare én makt i verden, den het Alkohol, og den var negativ. (S390)*

[You don't probably think that this touches us young people? Yes. It touched us to a great extent, to a frightful extent. We were worshipers of devil out of it. There was only one power in the world, it was called Alcohol, and it was negative]

Example (154) presents an existential construction with the focalizer *bare*. It introduces the rhematic section of the communicative field which is realized by the notional subject. The focalizer may point forwards in the text (i.e. the rhematic section follows the focalizer), or it may point backwards (i.e. the rhematic section precedes the focalizer). “Noen av disse adverbene har en rekkevidde som går både bakover og forover, dvs. står til ledd lineært før eller etter seg selv, og et slik adverbium behøver ikke å stå i kontakt med det ordet det fremhever.” (Rinnan 1983: 58) Cf. the following example:

- (155) *Hun ga flasken et lite kyss og snudde seg mot bokhyllene igjen. – Takk for følget, Knut. Nu skilles våre veier. Hun kikket for sikkerhets skyld bak Herman Bang og Johannes V. Jensen, om det skulle stå noen flasker der også, men det gjorde det ikke, heller ikke bak Ibsens samlede.* (C171)
 [She gave the bottle a little kiss and turned against bookcase again. – Thanks for the company, Knut. Now part our ways.
 To be sure she had a look behind Herman Bang and Johannes V. Jensen if there should stand some bottles there as well, but there weren't any, neither behind Ibsen's collected works]

The existential construction in example (155) demonstrates the focalizer *også* that points backward to the rhematic adverbial of place. The adverbial performs the FSP function of specification.

With interrogative sentences Firbas introduces the so called question focus anticipator (QFocA). It points to the element towards which the question is perspectived. In yes-no questions the question focus anticipator is performed by the temporal and modal exponents of the verb. They “continue to serve as TrPr, but simultaneously point through the yes-no polarity feature to RhPr [...]” (Firbas 1992: 101) Cf.

- (156) *Jeg er i verden nå, tenkte hun. Men en dag er jeg borte vekk. Var det noe liv etter døden?*
 [I am in the world now, thought she. But one day I will be gone.
Was there any life after death?]

Example (156) presents a yes-no question in which the TMEs of the verb point to the rhematic section (here performed by the notional subject). In hv- questions the QFocA is performed by the hv- word. However, it may happen that the hv- word becomes the most dynamic element of the communicative field and performs the function of rheme proper, cf.

(157) *Hvorfor har ikke langt flere arter overlevd og utviklet seg i ulike retninger? Hvorfor finnes det ingen menneskearter som tilsvarer de ulike apeartene som gorillaer, orangutaner, sjimpanser og dvergsjimpanser?* (Vi856)

[Why have much more species not survived and developed in different directions? Why are there no human species that correspond to the different species of apes like gorillas, orangutans, chimpanzees or dwarf chimpanzees?]

Example (157) demonstrates an hv- question in which the hv- word represents the most dynamic element in the existential construction. With regard to the fact that the FSP of question imitates the FSP of the response, the FSP structure of the existential construction can be paraphrased as follows: Th (det) – Tr (fines) – Rh (ingen...) – Spec (Hvorfor).

Negative sentences include negation focus anticipator (NegFocA). This function is usually performed by the negative particle *ikke* or a negative determiner. Negation focus anticipator points toward the most dynamic element in the communicative field, cf.

(158) *Negativt sagt: Ingenting er mystisk eller uforståelig. Det er ikke rom for ufattelige guder eller demoner.* (Sk662)

[Negatively said: Nothing is mysterious or incomprehensible. There is no space for inconceivable gods or demons]

The negation focus anticipator *ikke* in example (158) is perspectived towards the notional subject which carries the highest degree of CD in the communicative field. Negative particle *ikke* may itself become the most dynamic element; it thus ceases to act as the negation focus anticipator and acquires the FSP function of rheme proper, cf.

(159) *Ondskap er et slikt begrepsord, og det skulle derfor eksistere en ondskapens idé som ordet ondskap refererer til. På den andre siden er ikke ondskap et ideal, og derfor kan det ikke eksistere en slik ondskapens idé.* (Sk699)

[Evil is a sort of term and there should therefore exist an evil's idea the word evil refers to. On the other hand is evil not an ideal and therefore there cannot exist such evil's idea]

The negative particle *ikke* in example (159) has no successful competitor in the communicative field (the notional subject is context-dependent and appertains to the thematic section). Therefore it performs the FSP role of rheme proper.

It may happen that a question focus anticipator and a negation focus anticipator occur in one communicative field. In that case “they relate to the same element in the sentence, which performs a double function; it simultaneously serves as a question focus and as a negation focus.” (Firbas 1992: 102) Cf.

- (160) *Rettigheter er noe som er knyttet til de rollene og funksjonene som mennesket har i samfunnet.*
Men er det ikke likevel noe ubehagelig autoritært ved Platons stat? (Sk700)
 [Rights are something that is connected to the roles and functions that people have in society.
 But is there not though some uncomfortable authority about Plato's state?]

The existential construction in example (160) includes both the QFocA (the TMEs of the verb) and NegFocA (*ikke*). They both point towards the notional subject which conveys the highest degree of CD.

This basic type of existential construction has one main function, namely to present a new phenomenon into the scene. In other words, it serves as a means for introducing a new piece of information in discourse. This dominant FSP pattern represents the most frequent realization of the presentation scale and “the only neutral form in the sense of being unmarked with respect to deviation from both the grammatical word order and the basic distribution of communicative dynamism.” (Dušková 2005: 17)

Besides the dominant FSP pattern the existential construction may display two minor patterns: Th – Tr/Rh and Th – Tr – Rh – Rh_{pr}. The first one refers to instances with context-dependent notional subject in the FSP function of diatheme. The verb thus combines two FSP roles – transition proper and rheme, cf.

- (161) *Jeg har aldri fortalt Diane hvilket hotell jeg bor på. Likevel er det hun som leder meg opp Oxford Street og videre opp Bayswater Road. [...]*
Jeg skjønner ikke hva hun driver med. Jeg ser etter mygg. I den grad det eksisterer mygg i London sentrum. (E46)
 [I have never told Diane which hotel I am staying at. Nevertheless it is her who is leading me up Oxford Street and further up Bayswater Road.[...]
 I don't understand what she is doing. I am looking for mosquitoes. To the extent there exist mosquitoes in London centre]

This type of existential construction does not seem to present a new phenomenon into discourse but rather postulates or asserts existence of a phenomenon on the scene.

The other pattern refers to the instances that include a context-independent adverbial in the FSP function of rheme proper (specification). The adverbial carries a higher degree of CD than the notional subject and becomes the most prominent element in the communicative field, cf.

(162) *Gruppetilhørigheten vil ofte bli brukt som forklaring på gruppededlemmers holdninger og atferd. Det er gruppenes normer og sanksjoner som gjerne blir styrende for oppfatninger og handlinger hos gruppededlemmene (Repstad 1988). Det er mange ulike typer grupper, avhengig av gruppens størrelse, varighet og kontaktform. (Fy563)*

[Belonging to a group will always be used for explaining the attitudes and behavior of the group members. It is the group's sanctions that are usually dominant for understanding and attitudes of the members (Repstad 1988). There are many different types of groups, depending on the group's size, duration and form of contact]

This type of existential construction brings a new phenomenon into discourse, but in addition, the act of presentation is extended in terms of adverbial meaning. It is therefore referred to as extended presentation scale (see Chamonikolasová, Adam: 2005).

All the three FSP patterns described above are traditionally considered as realizations of the presentation scale. It may, however, be objected that the last two types may be understood as realizations of the quality scale. The second type (with a thematic context-dependent notional subject and rhematic verb) does not fulfil the basic requirement of the presentation scale, namely the context independent subject with a verb of existence/appearance on the scene. In the third type (the so called extended existential construction) the most prominent final adverbial may appear to override the presentation function by bringing a sort of adverbial quality. In that case the notional subject would perform the dynamic semantic role of quality bearer (instead of phenomenon presented). On the other hand, the existential sentence is a distinct syntactic construction which functions predominantly as a means of presentation. This notion of presentation is also supported by the context-independent notional subject that suggests that something new is introduced into discourse. The analysis will thoroughly examine all the three types in relation to the presentation and quality scales.

4.5 Potentiality in the FSP analysis

The interplay of the FSP factors usually provides an unequivocal interpretation. That means that an element acquires one FSP function in the given communicative field. There may, however, appear cases in which the outcome of the interplay suggests more than just one plausible interpretation. In other words, some elements may possibly perform more FSP functions in the communicative field and, simultaneously, all the functions are fully justifiable by the interplay of the FSP factors.

In the existential construction this includes mainly the cases with context-independent adverbial in the final position which may perform the FSP function of diatheme (dynamic semantic role of setting), or may acquire the FSP function of rheme proper (dynamic semantic role of specification), cf.

- (163) *Dette viser at vi på et tidlig stadium har følelse for hva som utgjør en stavelse. Når vi blir større, har vi som regel ikke problemer med å bestemme hvor mange stavelser det er i et gitt ord.* (Ku940)
[This refers to the fact that we at an early stage have a sense for what a syllable is created of. When we get older, we have generally no problems to decide how many syllables are there in a given word]

The existential construction in example (163) contains a final locative adverbial which is entirely irretrievable from the immediately relevant context. From the semantic point of view the communication expressed by the existential construction is perspectived to the context-independent notional subject. In that case the adverbial performs the FSP function of diatheme and represents a sort of background for the communication (cf. the Czech translation: *Když jsme starší, nemáme zpravidla žádný problém určit, kolik je v daném slově slabik.*). On the other hand, considering the final position and context-independence the adverbial may become a component of the rheme and perform the semantic dynamic function of specification (cf. the Czech translation: *Když jsme starší, nemáme zpravidla žádný problém určit, kolik je slabik v daném slově.*). The existential construction would then represent the extended presentation scale.

The cases of potentiality that occur in the analyzed sample are commented on and the reasons for a possible multiple interpretation is demonstrated. However, in the end the most plausible solution is preferred and illustrated in the FSP structure.

5. Summary

As already mentioned at the beginning, the analysis will observe the above mentioned syntactic and FSP aspects with regard to two different types of text – fiction and academic prose. It will also try to demonstrate the interconnection between the syntactic and FSP level of language, namely how they cooperate and influence each other.

The syntactic analysis will focus mainly on the differences and similarities of the two types of text in various syntactic categories. Attention will be aimed mainly at three elements: the notional subject, the verb and adverbials. The most significant syntactic differences

concerning the notional subject are expected in various realizations of the modification and lexical semantics of the head word. Regarding the verb, the analysis will explore the distribution of verbs in the two types of text and will make an attempt to provide an inventory of verbs that can be used in the existential construction. The study of the last element, adverbials, will be focused mainly on their position in the sentence together with their static semantics.

The FSP analysis will observe mainly the FSP functions of the individual elements of the construction (especially the FSP function of the notional subject and adverbials) and the three main FSP patterns that the existential construction can realize: 1. Th (*Det*)-Tr (Verb)-Rh (NS), 2. Th (*Det*)-Tr, Rh (Verb), and 3. Th (*Det*)-Tr (Verb)-Rh (NS)-Rh_{pr} (Adv). Based on the three different FSP patterns an attempt will be made to define the primary and secondary functions of the existential construction. In addition, the analysis will try to explore to what extent the three FSP patterns serve as a realization of the presentation scale.

6. Analysis

In the whole sample there were 329 instances (33 %) of bare existential construction and 671 instances (67 %) of existential construction with adverbial(s). The distribution of these two types of the existential construction in the two types of text was in favour of the existential construction with adverbial(s). In fiction the bare existential construction was represented by 147 instances (29 %), while the existential construction with adverbial(s) by 353 instances (71 %). In academic prose the former type was represented by 182 instances (36 %), while the latter type appeared in 318 instances (64 %).

Table 2 summarizes the occurrence of the two types of existential construction in the analyzed sample.

FICTION		ACADEMIC PROSE	
Bare ex. constr.	Ex. constr. w/Adv	Bare ex. constr.	Ex. constr. w/Adv
29 % (147 instances)	71 % (353 instances)	36 % (182 instances)	64 % (318 instances)

Table 2

6.1 Syntactic analysis and static semantics

The syntactic categories concerning the notional subject (position and structure) and the verb were studied on both types of the existential construction. On the other hand, the syntactic aspects of adverbials (position and structure) apply exclusively to the existential construction

with adverbial(s). In addition, the static semantics of the adverbials and the head word of the notional subjects were studied.

6.1.1 The position of the notional subject

In fiction the majority of instances corresponded to the dominant structural type of the existential construction, i.e. existential subject – verb – NS. There were only 4 instances (0.8 %) of fronted notional subject. The fronting was motivated by two different reasons, cf.

(164) *Også på denne konvolutten stod navnet hennes. Hun rev den opp og fisket fram en hvit lapp helt maken til den første. "Hvor kommer verden fra?" stod det.* (G208)

[Also on this envelope stood her name. She opened it and got a white note of the same type as the first one. "Where does the world come from?" stood there]

(165) *Fotografiet viste en klassisk kontorist med hvit skjorte, slips og grå jakke. De samme brillene som nå. Økonomisjefen løftet tommelen slik flygerne gjorde under annen verdenskrig. "Sats på meg" sto det i en snakkeboble over hodet hans.* (D413)

[The photo showed a typical official with a white shirt, tie and a grey jacket. The same glasses as now. The financial manager lifted up his thumb like pilots did in the WW II. "Bet on me" stood there in the bubble above his head]

(166) *I dag lå det bare et lite brev i postkassen – og det var til Sofie. "Sofie Amundsen" stod det på den vesle konvolutten. "Klørervein 3".* (G204)
[Today lay there only one little letter in the mailbox – and it was for Sofie. "Sofie Amundsen" stood there on the small envelope]

(167) *Sukker eller mat med sukker i hadde han bare hørt om før han forlot hjemmet. Noe lignende var det i min mors barndomshjem, så de kjente til det begge to.* (S369)

[Sugar or food with sugar had he only heard about before he left home. Something similar was there in my mother's childhood home]

Examples (164) and (165) represent instances in which the notional subject is not realized by a noun phrase but has a sentential form. The fronting in these two examples is motivated by a high prominence of the notional subject the initial position of which increases the information load it conveys. Similarly, the notional subject in example (166) gains higher prominence in the initial position. The notional subject is context-dependent and the fronting provides a special focus. On the other hand, the fronting of the notional subject in example (167) is motivated by a relatively low degree of CD. The notional subject serves only as a connecting element which mediates continuity of the communication which is perspectived towards the adverbial specification.

Unlike fiction not a single instance of fronting of the notional subject was found in academic prose. It seems as if fronting of the notional subject in the existential construction were a device excluded from the area of academic writing. However, it must be pointed out that two out of the four instances identified were found in the text written by one author, which may indicate that it is a rather marginal phenomenon.

Table 3 summarizes the instances of fronting in the analyzed sample.

FRONTING OF NS	
Fiction	Academic
0.8 %	0 %

Table 3

6.1.2 The structure of the notional subject

The NP in notional subject was analyzed with regard to possible modification of the head word. In these terms three general categories can be identified: 1. Simple NP, 2. Complex NP, and 3. Compound NP.

6.1.2.1 Simple NP

Simple noun phrases are formed by a head word (noun or pronoun) and a determiner. In other words, there is no modification present, cf.

(168) *Det var lys i natthuset [...].* (B103)

[There was light in the cabin]

(169) *Det kan være noe i dette.* (U66)

[There can be something in this]

(170) *Det kan dermed oppstå en motsetning innen den legal-rasjonelle autoritetsformen.* (Øs541)

[There can thus appear a contradiction within the legal-rational authority form]

(171) *[...] hvis det eksisterer noe, kan det ikke erkjennes [...].* (Sk684)

[If there exists something, can it not be recognized]

In addition, the instances in which the noun phrase contained a quantifier were also categorized as simple NPs, cf.

(172) *[...] men like fullt var det tre flyvertinner om bord.* (U72)

[but even though were there three stewardesses on board]

(173) *[...] det er mye sant i det.* (Fy551)

[there is much truth in that]

Simple noun phrases are overwhelmingly dominant in fiction. The analyzed sample contained 172 instances of simple NP, which accounted for 34 %. On the other hand, there were only 57 instances of simple NP in academic prose. This corresponded only to 11 %. Based on these figures it seems that a simple NP belongs to one of the characteristic features of fiction. The use of simple NP may be considered a writing technique that enables the authors to create tension in the story and feelings of expectations in the readers. A small number of simple NPs in academic prose is perhaps caused by the fact that academic texts focus primarily on conveying information rather than creating any sort of atmosphere. The information conveyed can often be very complicated and requires usually more complicated structural forms. A simple NP cannot obviously satisfy such requirements.

6.1.2.2 Complex NP

In fiction the instances of complex NP accounted for 57 % (286 instances). The dominant type was represented by instances with single modification, i.e. the head word was premodified, respectively postmodified by a single element. Single premodification constituted 14 % (39 instances) and was realized by the following means, cf.

(174) *På den andre veggen, den som er ved siden av den nedrullende trappen, er det også en gigantisk skjerm.* (U100)

[On the other wall, the one closer to the down-going stairs, is there also a gigantic screen]

(175) [...] *det var en større forbrytelse* [...] (S387)

[there was a bigger crime]

(176) [...] *det var noen minutters frist over tiden.* (S375)

[there was some minutes' limit over the time]

Example (174) represents the most frequent means of single premodification, namely adjectival. The same means is demonstrated by example (175), the only difference being the comparative form of the adjective. Only a single instance was found of premodification by the adnominal case (example (176)).

Single postmodification accounted for 51 % (146 instances) and was realized by various means, cf.

(177) *Det var ingenting eksotisk ved sykdommen.* (E8)

[there was nothing exotic about the disease]

- (178) [...] *det kan finnes farver bare jeg vet om*. (E31)
[there can be colours only I know about]
- (179) *Det var bare en ting å gjøre* [...]. (B106)
[there was only one thing to do]
- (180) *Det var snakk om noen høye tall* [...]. (C166)
[there was talk about some high figures]
- (181) *Og så var det Venus, morgen- og aftenstjernen*. (H457)
[And then was there Venus, the morning and evening star]
- (182) *Når noe så uhåndbegripelig som et menneskes indre skal utforskes, må det være en betingelse at sjelegranskeren benytter observandens eget morsmål*. (A264)
[when something as incomprehensible as human mind should be explored, must there be a condition that the soul investigator uses the mother tongue of the observed person]

Examples (177) – (182) represent the dominant means of single postmodification. The most frequent appears to be modification by adjective (example (177)) and adjectival relative clause (example (178)). The remaining means of postmodification were realized by infinitive (example 179)), prepositional phrase (example (180)), apposition (example (181)), and appositive clause (example (182)). It must be pointed out that the adjective following an indefinite or a negative pronoun may not be considered as postmodification, the reason being the operation of the grammatical rules. In other words, it is a grammatical transfer of premodifying adjectives into postmodification brought about by the pronominal head word. In this respect these adjectives may be regarded as premodification. However, adjectives following indefinite and negative pronouns were considered as postmodification in this analysis due to their formal position (i.e. following the head word).

Combined modification, i.e. combination of premodification and postmodification, was represented by 14 % (40 instances), cf.

- (183) [...] *det er grenseløse mysterier som omgir deres lille kjerne av viten og deres nokså tvilsomme psykopatologiske teorier*. (A279)
[there are limitless mysteries that surround their little core of knowledge and their dubitable psychological theories]
- (184) *Det finnes behagelige måter å våkne på*. (E33)
[There are pleasant ways to wake up]
- (185) *Det kom et langt stønn av smerte fra ham*. (B108)
[There came a long moan of pain from him]

(186) *Men det er store forskjeller på hva vi leser.* (G216)
[But there are big differences in what we read]

Examples (183) – (186) demonstrate some of the cases of combined modification. It is obvious that the premodifying element remains unchanged (always realized by an adjective) and that it is the postmodifying element that displays higher variability (adjectival relative clause in example (183), infinitive in example (184), prepositional phrase in example (185), and nominal relative clause in example (186)).

The last type of complex modification, multiple modification, accounted for 21 % (41 instances) and was divided into three subgroups: coordinated structures, subordinated structures, and mixed (coordinated and subordinated) structures.

Coordinated structures were represented by 7 %, which corresponded to 21 instances. Coordinated elements were identified both in premodification and postmodification, cf.

(187) *Det kom et kort, skarpt skrik fra den andre [...].* (B129)
[There came a short, sharp cry from the other one]

(188) [...] *det kom hvesende og pipende lyder fra munnen hans.* (A275)
[There came hissing and whistling sounds from his mouth]

(189) *Det var noe djervt og mystisk ved henne.* (E13)
[There was something courageous and mysterious about her]

(190) *Det er andre papirer – om utgravningens formål, om hvor eventuelle funn skal magasineres og utstilles, om kravene til publisering.* (E23)
[There are other documents – about excavations' purpose, about where possible finds should be stored and displayed, about demands for publishing]

(191) *Det fantes utallige andre myter om Tor og Odin, Frøy og Frøya, Hod og Balder – og mange, mange andre guder.* (G233)
[There were countless other types of myths about Tor and Odin, Frøy and Frøya, Hod and Balder – and many, many other gods]

Examples (187) and (188) demonstrate premodifying coordinated structures, typically realized by two coordinated adjectives, respectively by two coordinated present participles. Examples (189) – (191) then represent coordinated structures in postmodification. Again here, many various combinations were identified (two adjectives in example (189), two prepositional phrases and a content nominal interrogative clause in example (190), and a multiple prepositional phrase in example (191)).

Subordinated structures were found only in postmodification and were represented by a huge variety of realizations. They represented 11 % (31 instances), cf.

- (192) *For et sted inni oss er det noe som sier at livet er en stor gåte.* (G229)
 [Because in one place inside us is there something that says that the life is a big mystery]
- (193) [...] *det vokste fram en forestilling om at det måtte være ett urstoff som nærmest lå på lur bak alle forandringene i naturen.* (G243)
 [there grew an idea that there was a prime matter that stays behind all the changes in nature]
- (194) *På forsiden er det en tegning av en djevel som spiller elektrisk gitar.* (E42)
 [On the front page is there a drawing of a devil that plays the electric guitar]
- (195) *Om Ravn og konen hans er det en historie som jeg må fortelle fordi jeg kjente den opplevelsen som en hevn.* (S399)
 [About Ravn and his wife is there a story that I must tell because I perceived the experience as revenge]

Examples (192) – (195) demonstrate the most frequent realizations of subordinated structures, i.e. postmodifying adjectival relative clause the verb of which is further complemented by a content nominal declarative clause in example (192), a postmodifying appositive clause with a noun which is further postmodified by an adjectival relative clause in example (193), and postmodifying prepositional phrase the head word of which is further postmodified by an adjectival nominal clause in example (194); a similar combination is represented by example (195) in which the prepositional phrase is fronted.

Mixed structures were represented by 3 %, which corresponded to 9 instances, cf.

- (196) [...] *her kommer det en svenske som vil at jeg skal dra til et sted som heter Bran□s og kjøre på ski.* (L332)
 [here comes there a Swedish who wishes that I shall drive to a place that is called Bran□s and shall ski]

The postmodifying structure in example (196) can be analyzed as follows:

en svenske (head word)
 som vil.... (adj. relative clause)
 at je skal dra til et sted og kjøre på ski (content nom. decl. clauses)
 som heter... (adj. relative clause)

(197) [...] *det har vært så mye i de siste par dagene, bilen som er borte, og Finland, som jeg nesten ikke vet noe om [...].* (L333)
 [there has been so much in the past few days, the car that is away and Finland that I almost don't know anything about]

Similarly, the analysis of example (197) can be demonstrated as follows:

så mye (head word)
 bilen Finland (apposition)
 som er borte som jeg nesten... (adj. relative clauses)

Table 4 summarizes the various types of complex NP analyzed in the sample of fiction.

FICTION					
Complex NP (286 instances)					
Single modification		Combined mod.	Multiple modification		
Premod.	Postmod.		Coord.	Subord.	Mixed
14 % (39)	51 % (146)	14 % (40)	7 % (21)	11 % (31)	3 % (9)

Table 4

In academic prose the complex NP accounted for 82 % of all noun phrases, which corresponded to 410 instances out of 500. The most frequent type was represented by single postmodification (48 %, 198 instances). Single premodification constituted only 9 %, i.e. 37 instances, cf.

(198) [...] *det er en uakseptabel svakhet.* (Fy571)
 [there is an unacceptable weakness]

(199) [...] *til gjengjeld var der ved siden av det politiske aspekt også et nasjonalt.*
 (Se605)
 [on the other hand was there besides the political aspect also a national]

(200) *Det er overlappende soner mellom disse tre perspektivene.* (Øs504)
 [There are overlapping zones between these three perspectives]

Examples (198) – (200) demonstrate the typical realization of single premodification. The most frequent premodification appeared to be realized by an adjective (example (198) and (199) with ellipted head word), and present participle (example (200)).

Single postmodification accounted for 39 % which corresponded to 161 instances. As expected, the analyzed sample displayed a huge variety of realizations, cf.

- (201) *I dette utsagnet ligger det antagelser som er basert på forskning.* (Fy554)
[In this statement lie there assumptions that are based on research]
- (202) *Det er uenighet om hvilken plass teorier om allmene lovmessigheter har i samfunnsforskningen.* (Øs513)
[There is disagreement about which place theories about general order have in social research]
- (203) *Det finnes bare en slags ting: små udelelige partikler.* (Se665)
[There is only one type of things: small indivisible particles]
- (204) *Det følger en liste over utvalgt litteratur bak hvert kapittel.* (Øs510)
[There follows a list of selected literature after each chapter]
- (205) *Det er noe trist over Thesevs' tilbakekomst.* (No726)
[There is something sad about Theseus' return]
- (206) [...] *det er mange måter å tolke myter på.* (No724)
[there are many ways to interpret myths]

Examples (201) – (206) demonstrate the typical realizations of single postmodification. The most frequent was postmodification by an adjectival relative clause (example (201)), other postmodifying forms were represented by appositive clauses (example (202)), apposition (example (203)), prepositional phrases (example (204)), adjectives (example (205)), and infinitives (example (206)).

Combined modification accounted for 29 %, which corresponded to 118 instances. Again here the premodifying element was realized exclusively by an adjective or present participle, while the range of postmodifying realizations was quite vast, cf.

- (207) [...] *det eksisterer en objektiv sannsynlighet for ulike utfall.* (Øs525)
[there is an objective probability for various results]
- (208) *Det er utallige måter å dele opp beslutningsprosesser på.* (Øs524)
[There are countless ways to divide decision processes]
- (209) *Langs den allmenne utviklingslinjen er det gjerne et avgjørende knutepunkt som skiller det tradisjonelle fra det moderne samfunn.* (Øs532)
[Along the general development line is there usually a decisive junction that distinguishes the traditional and modern society]
- (210) *Det er i dag en allmenn oppfatning at mennesket av natur er disponert både for egoisme og altruisme.* (Vi879)
[There is today a general understanding that the human being in its nature is equipped with both egoism and altruism]

Examples (207) – (210) demonstrate some of the typical and most frequent realizations of single postmodification combined with a premodifying adjective or present participle: prepositional phrase (example (207)), infinitive (example (208)), adjectival relative clause (example (209)), and appositive clause (example 210)).

Multiple modification, that includes coordinated and subordinated structures, accounted for 23 % (94 instances). Coordinated structures represented only 4 % (15 instances) and except a few instances, they were found exclusively in postmodification, cf.

(211) *I slike saker finnes det i tillegg moralske og etiske aspekter.* (La989)
[In such cases are there, in addition, moral and ethical aspects]

(212) *I den nye politiske situasjon brøt det frem i dagen en latent halvt republikansk radikalisme, som tidligere bare hadde gitt sporadiske signaler.* (Se625)
[In the new political situation broke there out in those days a latent half republican radicalism that earlier only had emitted sporadic signals]

(213) *Og innenfor denne filosofien finnes det mange ulike filosofiske standpunkter, som til dels motsier hverandre og som alle blir påstått å være sanne.* (Sk677)
[And within this philosophy are there many different philosophical points of view that partly contradict one another and that all are said to be true]

(214) *Slik tvinger det seg fram et spørsmål om hva en diagnose er, men også om hvordan den medisinske orden i seg selv arter seg.* (Bo770)
[In this way there is forced forward a question about what diagnose is but also about how the medical order itself develops]

Examples (211) and (212) demonstrate coordinated premodifying structures (coordination in premodification); examples (213) and (214) represent coordinated postmodifying structures (two adjectival relative clauses, respectively two content nominal interrogative clauses).

Subordinated structures were the most numerous within the group of multiple modification. They were represented by 14 %, which corresponded to 57 instances. Except one single instance of premodification, all the subordinated structures were identified in postmodification. As could have been expected, many different types of realization were identified, cf.

(215) *Det oppsto større sosiale motsetninger.* (Sk656)
[There appeared bigger social contradictions]

(216) *Det finnes ikke svar "med to streker under" som man kan lære ved å se i fasiten.* (Sk652)

[There is not an answer with double underline that can be learnt by checking the key]

(217) [...] *det finnes former for forskjell som ikke går langs de binære kjønnpolaritetene.* (Bo756)

[there are forms of difference that do not go along the binary polarity of genders]

(218) *I tekstene fra norsk fagmedisin er det liten tvil om at Briquets innflytelse gjør at de samme symptomene diskuteres.* (Bo774)

[In the texts from the Norwegian scientific medicine is there little doubt that Briquet's influence causes that the same symptoms are discussed]

(219) *Det er for eksempel ikke noe ved ordet "stol" som tilsier at det betyr akkurat det ordet betyr på norsk.* (Ku904)

[There is for example nothing about the word "stol" that indicates that it means precisely what the word means in Norwegian]

(220) *Det er mye som tyder på at menneskehjernen har overordnede funksjoner som gjør at den søker sammenheng og helhet i den informasjon den mottar.* (Vi864)

[There is much that indicates that human brain has superior functions that cause that it searches for connections and entirety in the information it accepts]

Example (215) demonstrates subordination in premodification, namely successive adjectival premodification. On the other hand, examples (216) – (220) represent various types of postmodifying subordinated structures (combination of prepositional phrase and adjectival relative clause in example (216) and (217), two content nominal declarative clauses in example (218), adjectival relative clause, content nominal declarative clause and yet another adjectival relative clause in example (219), two adjectival relative clauses and two content nominal declarative clauses in example (220)).

Mixed structures were represented by 22 instances which accounted for 5 %, cf.

(221) *Det er et strengt og tradisjonelt krav til vitenskap at den skal påvise årsaksforbindelser og generelle lovmessigheter.* (Øs515)

[There is a strong and traditional requirement for science that it should prove causality and general rightfulness]

The modifying structure of example (221) may be analyzed as follows:

	krav (head word)	
strengt og tradisjonelt	til vitenskap (postmodifying PP)	
(coordinated adjectives)		at den skal... (content nominal declarative clause)

(222) *Det er grunn til å tro at den ga en plattform som samlet alle parter, at den stod som et høyere og mer fundamentalt mål enn fri forfatning, og videre at begge disse igjen følte viktigere enn norsk selvstendighet.* (Se634)

[There is reason to believe that it gave basis which gathered all parties, that it served as a higher and more fundamental target than a free constitution, and further more that both of these were considered more important than Norwegian independence]

The postmodifying structure of the notional subject in example (222) may be demonstrated in the following way:

grunn (head word)

til å tro (postmodifying infinitive)

at den ga et plattform at den stod... at begge disse... (coordinated content nom. decl. clauses)
som samlet... (adjectival relative clause)

Table 5 summarizes the whole range of postmodifying patterns that were analyzed in the sample of academic prose.

ACADEMIC					
Complex NP (410 instances)					
Single modification		Combined mod.	Multiple modification		
Premod.	Postmod.		Coord.	Subord.	Mixed
9 % (37)	39 % (161)	29 % (118)	4 % (15)	14 % (57)	5 % (22)

Table 5

As expected, postmodification in general proved to be overwhelmingly dominant compared to premodifying patterns within the structure of the notional subject. Structurally complex modification appears to be one of the characteristic features of the academic prose. While fiction was clearly dominated by single modification (65 %), such a dominant type was not found in academic texts. There the number of instances was more or less equally distributed between single postmodification, combined modification and multiple modification. A significantly low number was found of instances with single premodification (only 9 %).

It is necessary to realize that the modifying categories presented here are of a rather general character and are intended to show only the main tendencies in the sphere of modification. It is, of course, not possible to outline a detailed overview of all modifying patterns. That is also why the instances presented above demonstrate only the most frequent patterns and not an exhaustive list of modification types within the analyzed sample.

6.1.2.2.1 Discontinuity in postmodification

It was expected that existential constructions found in academic prose would include a higher number of discontinuity within the structure of the notional subject. This assumption was based on the fact that academic texts in general are dominated by complex and “heavy” postmodifying structures which often carry an essential piece of information and thus tend to be placed finally in the existential construction. On the other hand, fiction is more typical of simple head words and therefore the occurrence of discontinuity was expected to be rather low. However, the analysis demonstrated no significant difference in the occurrence of discontinuity in the two types of text (18 instances in fiction which corresponded to 7 %, and 19 instances in academic prose which accounted for 5 %), cf.

(223) [...] *det var noe i meg, som ikke ville ha noe imot å plante en knyttneve i det dumme, oppsvulmede røde ansiktet hans.* (B116)

[there was something in me that would not have anything against placing a clenched fist in that stupid, swollen red face of his]

(224) [...] *det er småfugler overalt, som synger, synger* [...] (L322)

[there are little birds everywhere that sing and sing]

Examples (223) and (224) represent instances of discontinuity found in fiction. In both examples the head word and postmodifying adjectival relative clause are separated by a locative adverbial, the reason being the heavy postmodifying element which tends to be placed finally. This is particularly obvious in example (223).

Similar cases were also found in academic prose, cf.

(225) *Fra slutten på 50-årene vokste det også frem et fjerde forretningspunkt i norsk statsvitenskap, med forbindelser til retts sosiologi, politisk historie og generaliserende samfunnsforskning.* (Øs519)

[Since the end of 50s grew there also up a fourth scientific branch in Norwegian political science with connections to legal sociology, political history and generalizing society research]

(226) *Er det et sted i verden det går an å få indre ro, selv for en stresset rasjonalist, så må det være akkurat her.* (No747)

[If there is a place in the world where it is possible to find internal peace, even for a stressed rationalist, then it must be right here]

In both examples (225) and (226) the head word and the postmodifying elements are separated by a locative adverbial, the reason being again the information load carried by the

heavy postmodification. One existential construction in the sample of academic texts included a more complicated case of discontinuity, cf.

(227) *På tross av enkelte, utspekulerte uhyrer som Medusa, er det i det store og hele ingenting i de greske mytene, hverken når det gjelder beskrivelsen av mennesker, guder eller halvguder, som bygger opp om at kvinnen er ondere enn mannen.*
(No745)

[In spite of simple, sly monsters like Medusa, is there in general nothing in the Greek myths, either regarding description of human beings, gods or demigods that would create the idea that the woman is more evil than the man.]

In example (227) the head word and the postmodifying adjectival relative clause are separated by two adverbial elements, namely a locative adverbial and adverbial of respect. However, the information carried by the postmodification is so prominent that it requires final position.

6.1.2.3 Compound NP

Existential constructions with a multiple notional subject appear to be only a marginal phenomenon as the occurrence in both fiction and academic prose was under 10 % (9 % in fiction and 7 % in academic prose). These instances displayed such a large variety of modifying structures (ranging from simple NP to multiple modification) that it was impossible to find any general patterns that would repeat in the sample. That is also why the instances of a multiple notional subject were analyzed separately.

(228) *Det lukter kaffe og wienerbrød og stekte karbonader med løk.* (E15)
[There smell coffee and pie and fried burgers with onion]

(229) *Det er lite gunstige vilkår for overbærenhet, lite rom for tilgivelse.* (U65)
[There are a bit favourable conditions for indulgence, little space for forgiveness]

Examples (228) and (229) represent instances with a multiple notional subject analyzed in the sample of fiction. Example (228) includes three head words the first two of which are simple noun phrases, while the third head word is premodified by a participle and postmodified by a prepositional phrase. Similarly, example (229) presents two complex noun phrases, the first being premodified by an adjective and postmodified by a prepositional phrase, the other one including a quantifier and a postmodifying prepositional phrase.

In academic prose there were, in addition to structurally simple cases, also instances with more complex modifying structures, cf.

(230) *Det er harmoni og balanse i Apollons musikk.* (No750)

[There is harmony and balance in Apollo's music]

(231) *I 2001 kom det inn nye forbud mot negativt salg/kataloghaivirksomhet, mot å sende uanmodet reklame i e-post mv. og en reservasjonsordning for uadressert reklame.* (La965)

[In 2001 came there new prohibitions of negative sale/improper catalogue activity, of sending unrequested advertising etc, and restrictions for unaddressed advertizing]

Example (230) includes only two simple noun phrases, while example (231) includes two complex noun phrases the structure of which may be demonstrated as follows:

forbudt (head word)	en reservasjonsordning (head word)
nye	for uadressert reklame
(premodifying adjective)	(postmodifying PP)
mot negative... mot å sende...	for uadressert reklame
(postmodifying PP and infinitive)	(postmodifying PP)

Tables 6 and 7 summarize the structure of notional subjects in fiction and academic prose.

FICTION (500 instances)						
Simple NP	Complex NP					Compound NP
34 % (172)	57 % (286)					9 % (42)
	Single modification		Combined mod.	Multiple modification		
	Premod.	Postmod.		Coord.	Subord.	Mixed
	14 % (39)	51 % (146)	14 % (40)	7 % (21)	11 % (31)	3 % (9)

Table 6

ACADEMIC (500 instances)						
Simple NP	Complex NP					Compound NP
11 % (57)	82 % (410)					7 % (33)
	Single modification		Combined mod.	Multiple modification		
	Premod.	Postmod.		Coord.	Subord.	Mixed
	9 % (37)	39 % (161)	29 % (118)	4 % (15)	14 % (57)	5 % (22)

Table 7

6.1.3 Semantics of the head word

All the head words in the analyzed sample were first divided into basic morphological/syntactic categories (nouns, pronouns, quantifiers etc.). Subsequently, the items in each category were classified into general semantic groups. The purpose of this classification was to find the distribution of the semantic groups in the two types of text and also the relation of the semantic types and the modification patterns.

In fiction four basic morphological/syntactic categories were identified: quantifiers (here restricted to words expressing amount) (28 instances, 5 %), pronouns (114 instances, 23 %), nouns (351 instances, 71 %) and clause (7 instances, 1 %).

Quantifiers were represented by various realizations, cf.

(232) *Det skjer ikke så mye.* (E4)

[There happened not so much]

(233) *Det er ganske mange på plassen [...].* (U51)

[There are quite many at the place]

(234) *Hun er pen, hun er dyktig. Men det er det så mange som er.* (U81)

[She is pretty, she is skilful. But that are there so many that are]

(235) *Og er man lingvist, er i godt humør, har drukket vin, sitter i blandet selskap og ønsker å imponere representanter for det motsatte kjønn, er det uendelig mye man kan si om de to ordene ris og bord.* (U88)

[And if you are a linguist, if you are in good mood, if you have drunk wine, if you sit in a mixed society and wish to impress representatives of the opposite sex, is there infinitely much you can say about the two words rice and table]

Examples (232) – (235) demonstrate existential constructions the notional subject of which is realized by a quantifier. The quantifiers in examples (234) and (235) are postmodified by an adjectival relative clause. It must be pointed out that a majority of quantifiers in this category included an intensifier (e.g. *så*, *ganske*, *uendelig*, etc).

The category of pronouns can further be subdivided into indefinite pronouns (97 instances, 19.5 % of all instances), negative pronouns (16 instances, 3 %), and personal pronouns (1 instance, 0.5 %), cf.

(236) *Kanskje det står noe i Aftenposten.* (L318)

[Maybe there stands something in Aftenposten]

(237) *Det var noe inni henne selv som protesterte mot det.* (G210)
[There was something inside her that protested against it]

(238) *Det må da være noe galt her.* (A267)
[There must then be something wrong here]

(239) *Var det noen som visste svar på sånne spørsmål?* (G215)
[Was there someone who knew answers to these questions?]

The most frequent indefinite pronoun was *noe* that appeared in a bare form (example (236)), but more usually with a postmodification (examples (237) and (238)). In addition, the indefinite pronoun *noen* was represented in several cases, always with postmodification (example (239)).

The category of negative pronouns was represented by the pronouns *ingen* and *ingenting*, cf.

(240) *Hvis den ikke stopper, er det ingen til stede.* (D402)
[If it doesn't stop, is there nobody at the place]

(241) *Fremdeles er det ingen som vet at det var jeg som tente på.* (E6)
[Still is there nobody who knows that it was me who made fire]

(242) [...] *du trodde at det ingenting var [...].* (S393)
[you thought that there nothing was]

(243) *Det var ingenting eksotisk ved sykdommen.* (E8)
[There was nothing exotic about the disease]

The negative pronoun *ingen* was represented by a bare form (example (240)), or was postmodified by various means (example (241)). Similarly, the negative pronoun *ingenting* appeared as a bare head word (example (242)), or with postmodification (example (243)).

Personal pronouns were represented only by a single instance, cf.

(244) *Riktignok er ikke Oslo så stor, det fins dem som mener den er direkte liten [...].*
(L303)
[Certainly is not Oslo so big, there are them who think it is directly small]

The personal pronoun *dem* seems to be cataphoric which is indicated by the postmodifying adjectival relative clause.

The category of noun can be divided into the following groups: i. proper nouns (4 instances, 1 %), ii. nouns requiring complementation: a) nouns with a general meaning (10 instances,

2%), b) nouns with a specific meaning (28 instances, 6 %), iii. lexical nouns (309 instances, 62 %).

Proper nouns could be demonstrated on the following examples, cf.

(245) "Sofie Amundsen" stod det på den vesle konvolutten. (G204)
[“Sofie Amundsen” stood there on the little envelope]

(246) Så er det den røde Mars, som ser ut som et edelsten. (H458)
[Then is there the red Mars that looks like a precious stone]

Nouns requiring a sort of complementation formed two different subgroups: a) nouns with a general meaning (e.g. *ting* ‘thing’, *type* ‘type’), and b) nouns with a specific meaning. These nouns contain usually rich postmodification that carries the substantial lexical load, cf.

(247) Det var bare en ting å gjøre, selv om jeg gjorde det ytterst ugjerne [...]. (B106)
[There was only one thing to do, even though I did it most reluctantly]

(248) Det var kommet et element av noe uangripelig og farlig i ham, som om noe hadde sneket seg inn i ham, lik en fanteflokk som sniker seg inn i et hus om natten for å holde lag i kjelleretasjen. (H488)
[There had come an element of something irreproachable and dangerous in him, as if something had sneaked in him like tramps that sneak in a house at night in order to spend the night in the cellar]

(249) Atmosfæren forut var så spent og så ladet, at det ikke kunne være tvil om at det truende, hatefulle som preget folkene, virkelig var uttrykk for noe konkret. (B147)
[The atmosphere outside was so tight and so loaded that there cannot be doubt that the threatening, rancorous that characterize people was really an expression of something specific]

Example (247) presents a notional subject with a nominal head word which carries a general meaning. The lexical content is expressed in the postmodification. Examples (248) and (249) demonstrate a notional subject the head word of which is expressed by a noun with a specific meaning including complex postmodification. The most frequent nouns in this category were *gruppe* (‘group’), *element* (‘element’), *tvil* (‘doubt’).

The biggest group of nouns was represented by nouns with full semantic content. In other words, these nouns do not require any further semantic complementation, cf.

(250) Det oppstår et kort stillhet. (E24)
[There arouse a short stillness]

(251) *Det finnes over syv tusen puber i London.* (E44)
[There are over seven thousand pubs in London]

(252) *Det drysset snø over dem [...].* (U56)
[There fell snow over them]

The nouns with full lexical meaning represent a very big group in the sample of fiction and it could therefore be argued that a more detailed classification could be carried out. However, the purpose of the analysis is not to identify the slightest semantic differences but rather provide a general overview of main semantic tendencies in the existential construction.

The last category is represented by notional subjects realized by a clause. All these instances have one element in common, namely the existential verb *stå* ('stand') which does not indicate that someone or something physically stands somewhere but that something is written somewhere, cf.

(253) *"Sats på meg" sto det i en snakkeboble over hodet hans.* (D413)
["Stake on me" stood there in the speech bubble above his head]

(254) *På seddelen stod det: Hvem er du?* (A205)
[In the piece of paper stood there: Who are you?]

(255) *"Hvor kommer verden fra?" stod det.* (A208)
["Where does the world come from" stood there]

Notional subjects in these examples are realized by an imperative clause (example (252)), and interrogative clauses (examples (254) and (255)). The function of the grammatical subject *det* corresponds to the English 'there'. However, in some instances the function of the grammatical subject may be somewhat different, cf.

(256) [...] *det står også at Jean skapte en spesiell finsk musikk, ut ifra finsk lynne*
[...]. (L340)
[there stands also that Jean created special Finnish music based on Finnish temperament]

It seems that the grammatical subject in example (256) combines two grammatical functions – existential (the same as existential 'there' in English) and anticipatory (the same as anticipatory 'it' in English). In other words, the grammatical subject indicates that something is going to be presented and, simultaneously, it is closely linked to the subordinate clause.

Finally, there are instances that explicitly include the word *skrevet* ('written'), cf.

(257) *Eller kanskje det bare stod skrevet: Alt som har skjedd har du drømt.* (C189)
 [Or perhaps there only stood written: Everything that has happened have you dreamt about]

(258) *I min skal det stå skrevet at du er min.*[...] (A292)
 [In mine should there stand written that you are mine]

Examples (257) and (258) are traditionally regarded as passive existential constructions (passivpresentering). This classification is based mainly on the assumption that the verb combines the function of an auxiliary and an existential verb and is complemented by the past participle of a lexical verb. However, besides the formal difference there is no semantic dissimilarity from examples (254) – (256) in which the notion of ‘standing written’ remains only implicit. It might therefore be argued that examples (257) and (258) might be classified as regular existential constructions with a participial modification. On the other hand, the lack of distance between the verb *stå* and the participle strongly supports the passive interpretation. That would mean that the verb acquires the functions of an auxiliary and lexical verb. Nevertheless, it seems that both constructions (active and passive) fulfil the same communication function, namely bringing something new on the scene.

Table 8 summarizes the distribution of the various semantic types of the head word in fiction.

FICTION - Head word (500 instances)								
Nouns				Pronouns			Quant.	Clauses
71 % (351)				23 % (114)				
sem. full	with compl.		proper	indefinite	negative	personal	5 % (28)	1 % (7)
	general	specific						
62 % (309)	2 % (10)	6 % (28)	1 % (4)	19.5 % (97)	3 % (16)	0.5 % (1)		

Table 8

In academic prose the same morphological/syntactic categories were identified: quantifiers (4 %, 20 instances), pronouns (5.5 %, 27 instances), nouns (90 %, 451 instances), and clauses (0.5 %, 2 instances).

Quantifiers were again represented by various forms, cf.

(259) *Det er imidlertid mye som kan påvirke og begrense valgfriheten* [...]. (Fy562)
 [There is however much that can influence and limit the freedom of choice]

- (260) *Det er bare 27 prosent som ikke har utvekslet nabo tjenester [...]. (Fy585)*
 [There are only 27 percent who have not changed neighbour services]
- (261) *Blant dem som hadde utilfredstillende nabo forhold var det flere som oppsøkte psykiater enn blant dem som hadde gode nabo forhold. (Fy586)*
 [Among them who had unsatisfactory neighbour relations were there more who visited a psychiatrist than among them who had good neighbour relations]
- (262) *I debattene på Eidsvoll var det meget få utenfor embetsmennenes og akademikernes krets som tok ordet. (Se646)*
 [In the debates in Eidsvoll were there very few outside the official and academic circles who took a word]
- (263) [...] *det var lite å gjøre. (Se620)*
 [there was little to do]

Examples (259) – (263) demonstrate the most typical instances in which the head word was realized by a quantifier. All instances from the sample were postmodified (usually by an adjectival relative clause, examples (259) – (262), or infinitive, example (263)). In some instances the quantifier was modified by an intensifier (example (262)).

The category of pronouns can be further subdivided into indefinite pronouns and negative pronouns. Indefinite pronouns were represented by 20 instances which account for 4 % of all head words, and were realized by various forms, cf.

- (264) [...] *hvis det eksisterer noe, kan det ikke erkjennes [...]. (Sk683)*
 [if there is something, can it not be recognized]
- (265) *Der er alltid noe nytt å finne [...]. (Se606)*
 [There is always something new to find]
- (266) *Finnes det noe som tilsvarer den klassiske greske filosofien i India og Kina?*
 (Sk669)
 [Is there something that corresponds to the classical Greek philosophy in India and China?]
- (267) [...] *at det ikke er noen som har konstruert eller designet livet. (Rø829)*
 [that there not is someone who has created or designed the life]

The most frequent indefinite pronoun was *noe* ('something') that appeared in a bare form (example (264)), or, more often, postmodified (by an infinitive construction (example (265)), or by an adjectival relative clause (example (266))). The indefinite pronoun *noen* ('someone') was found only with postmodification realized by an adjectival relative clause (example (267)).

Negative pronouns were represented only by 7 instances which accounted for 1.5 % of all head words, cf.

(268) *Det er altså ingenting som tyder på at Jordgudinnen ikke var – igjen sett med våre dagers øyne – grusom.* (No711)
[There is well nothing that indicates that the goddess of Earth was not – again seen by today’s eyes – cruel]

(269) *Det var ingen som journalførte hva som skjedde [...].* (Rø845)
[There was nobody who recorded what happened]

Examples (268) and (269) demonstrate the two realizations of negative pronouns. The pronoun *ingenting* (‘nothing’) appeared in 6 out of 7 instances, the pronoun *ingen* (‘nobody’) was found only in a single instance. In all instances the negative pronoun was postmodified (most frequently by an adjectival relative clause).

The biggest group, nouns, was further divided into nouns requiring complementation and so called lexical nouns. The former group included two subgroups: a) nouns with a general meaning, and b) nouns with a specific meaning) The most frequent nouns with a general meaning were represented by *aspekt* (‘aspect’), *ting* (‘thing’), *type* (‘type’), while nouns with specific meaning were dominated by *grunn* (‘reason’), *sammenheng* (‘connection’), *tvil* (‘doubt’), *forskjell* (‘difference’), *enighet/uenighet* (‘agreement’/ ‘disagreement’), *kontakt* (‘contact’), *forhold* (‘relation’), , cf.

(270) *Det finnes imidlertid en del aspekter som knytter seg spesielt til næringsdrivendes beskyttelse mot urimelige markedsføringstiltak og som derfor bør behandles separat.* (La996)
[There are however some aspects that are connected specially to the protection of tradesmen against unreasonable marketing measures and that therefore need to be taken separately]

(271) *Det er nøye sammenheng mellom samhandling, sosiale relasjoner og sosialt system.* (Fy557)
[There is a close relation between cooperation, social relations and social system]

(272) *Det er ingen tvil om at de greske gudemytene til en stor grad handler om den unge mann.* (No729)
[There is no doubt about that the Greek myths about gods are to a great extent about a young man]

(273) *Det er, i tillegg til forplantningsorganene, klare fysiske forskjeller på mann og kvinne.* (Vi874)

[There are, in addition to the reproduction organs, obvious physical differences between a man and a woman]

(274) *I dag er det overveiende enighet om at homo sapiens, dagens mennesker, utviklet seg fra en stamform som for om lag fem-seks millioner år siden, også ga opphav til sjimpansene.* (Vi858)

[Today is there predominant agreement that homo sapiens, today's people, developed from species that about five – six million years ago gave also origin to chimpanzees]

(275) *Her er det utstrakt kontakt mellom alle i nettverket.* (Fy589)

[Here is there extensive contact between all in the network]

(276) [...] *det er forhold som er blitt en del av oss og som på en ubevisst måte har formet og preget personligheten vår gjennom den kulturen som har formet oss.* (Fy566)

[there are relations that have become a part of us and that in an unconscious way have formed and marked our personality through the culture that formed us]

(277) *Det er ingen gode grunner til å anta at alle samfunn følger samme lovmessige mønster [...].* (Øs533)

[There are no good reasons to assume that all societies follow the same legal pattern]

Example (270) represents a notional subject the head word of which is realized by a noun with a general meaning. Examples (271) – (277) demonstrate the most frequent nouns with specific meaning that were identified in the sample of academic prose. These nouns appear only rarely in a bare form (a bare form is possible if the semantic content is provided by the context). They most often include complex modification that completes the semantic meaning of the noun phrase.

The other group of nouns, namely semantically 'complete', included nouns that did not require any semantic complementation, cf.

(278) [...] *at det ved slike salg foreligger en prisfordel* (La982)

[that there in such sales is a price advantage]

(279) *Her kan det likevel oppstå stilltiende samarbeid.* (Øs526)

[Here can there anyway appear tacit cooperation]

(280) *at det er blitt hull i det.* (Fy576)

[that there have appeared a hole in it]

The words *prisfordel* ('price advantage'), *samarbeid* ('cooperation') and *hull* ('hole') in examples (278) – (280) represent words that can be considered semantically complete. In

other words, their meaning does not need to be completed by modification. Unlike semantically empty words, they can often appear as a bare form. It must be pointed out that within the group of semantically ‘complete’ nouns some further subcategories may be identified. However, the general categories presented here satisfy the purpose of the analysis.

Only two existential constructions (0.5 %) included clausal notional subjects. As well as in fiction, both of the examples found in academic prose included the verb *stå* (‘stand’) in the meaning of ‘being written’ expressed implicitly in one of the examples, while explicitly in the other, cf.

(281) *Der stod det at prinsen ventet at alle embetsmenn satte folket følgeverdige eksempler.* (Se613)

[There stood there that the prince expected that all officials will give people an example worth following]

(282) [...] *det står ikke skrevet noe sted at husmødre skal ha ansvaret for dem.*

(Fy561)

[there stands not written anywhere that housewives should have responsibility for them]

Each of the two examples above presents a content nominal declarative clause as the notional subject of the constructions. The grammatical subject *det* in example (281) seems to combine the existential and anticipatory functions (cf. existential ‘there’ and anticipatory ‘it’ in English). Example (282) presents a passive existential construction in which the verb *stå* acquires the functions of an auxiliary and lexical verb.

Table 9 summarizes the semantics of head words and their distribution in academic prose.

ACADEMIC PROSE - Head word (500 instances)						
Nouns			Pronouns		Quantifiers	Clauses
90 % (451 instances)			5.5 % (27 instances)		4 % (20)	0.5 % (2)
sem. full	with compl.		indefinite	negative		
	general	specific				
52 % (259)	2 % (11)	36 % (181)	4 % (20)	1.5 % (7)		

Table 9

Based on the analysis of the head word semantics it is obvious that fiction is dominated by semantically ‘full’/ ‘complete’ nouns while academic prose is characterized by the occurrence of nouns requiring a sort of complementation. This corresponds also to the types

of modification that were analyzed earlier. Semantically full nouns may appear in a bare form or with some sort of modification. This is used mainly by the writers of fiction who need to create dramatic situations, or evoke feelings in the reader. On the other hand, semantically empty nouns require usually structurally complex modification. The modification carries usually substantial information and the whole noun phrase than fulfils one of the basic requirements of academic text, namely precise language without ambiguities.

The distribution of pronouns also indicates greater variability in fiction. While in academic prose the sample included only indefinite and negative pronouns, in fiction one more group was identified, namely personal pronouns. The absence of personal pronouns in academic prose may be explained by the tendency to avoid any personal involvement in these texts.

Notional subjects realized by a clause were found both in fiction and academic prose. All the instances included the verb *stå* ('stand') and carried the meaning of "being written" (both implicit and explicit). In addition, the grammatical subject *det* combined the anticipatory and existential functions. However, in both types of text the occurrence represented not more than 1 % of all analyzed notional subjects which indicates that these types of existential constructions are rather a marginal phenomenon.

6.1.4 The Verb

In fiction 41 different verbs were identified. The most frequent verb was *være* ('be') which occurred in 54 % (269 instances) of all cases. The verb *finnes* ('exist', 'be') which is together with *være* considered the most basic in existential constructions appeared only in 11 % (53 instances), cf.

(283) *Det er mange steder professoren kan ha gjemt skrinet.* (E7)
[There are many places the professor could have hidden the box]

(284) *Det finnes to typer arkeologi.* (E3)
[There exist two types of archaeology]

Only three more verbs were found in more than 5 % (25 instances): *komme* ('come') (6 %, 29 instances), *bli* ('be', 'become') (6 %, 28 instances), *stå* ('stand') (5 %, 25 instances), cf.

(285) *Det kom et langt stønn av smerte fra ham.* (B108)
[There came a long moan of pain from him]

(286) *Derfor ble det heller ingen store oppslag i mediene.* (E37)
[Therefore was there either no big mention in the media]

(287) *Kanskje det står noe i Aftenposten.* (L318)
[Perhaps there stands something in Aftenposten]

The occurrence of the rest of the verbs was lower than 5 %.

All the verbs analyzed can be generally referred to as verbs of existence or appearance on the scene. However, some more detailed categories may be identified: 1. Verbs with locative meaning (*ligge* ('lie'), *stå* ('stand'), *sitte* ('sit'), *bo* ('stay', 'live'), *henge* ('hang')); 2. Verbs indicating motion (*gå* ('go'), *komme* ('come'), *renne* ('run', 'flow'), *drysse* ('fall', 'sprinkle'), *falle* ('fall'), *gli* ('slide', 'glide'), *vokse* ('grow'), *strømme* ('stream', 'flow'), *sildre* ('trickle'), *følge* ('follow'), *inntreffe* ('occur')); 3. Verbs indicating change (*oppstå* ('arise'), *bli* ('become'), *tetne* ('become denser/thicker')); 4. Verbs indicating activity or process (*skje* ('happen'), *hende* ('happen'), *foregå* ('take place'), *finne sted* ('take place'), *pågå* ('be in progress'), *arbeide* ('work'), *herske* ('rule', 'reign'), *rase* ('rage')); 5. Verbs indicating activity that is perceived by senses (*lukte* ('smell'), *pipe* ('beep'), *glimte* ('gleam'), *lyse* ('shine'), *dufte* ('emit fragrance')); 6. Pure verbs of existence (*være* ('be'), *finnes* ('be', 'exist'), *eksistere* ('exist'), *forekomme* ('exist'), *mangle* ('lack')); 7. Transitive verbs with expressed object (*vente* ('wait'), *møte* ('meet'), *vederfares* ('strike')), cf.

(288) *Eller det ventet dem kanskje bare et usselt pensjonatværelse.* (H474)
[Or there waited them perhaps only a miserable guest house room]

(289) *Det møtte dem et syn av instrumentkasser og koffertene, stuet oppå hverandre, på hattehyllene og på de ledige setene.* (H465)
[There met them a sight of instrument cases and luggage packed on one another on coat racks and on the free seats]

(290) [...] *at det kunne vederfares et menneske langt verre ting.* (H481)
[that there could strike a person much worse things]

Examples (288) – (290) demonstrate existential constructions with transitive verbs. It must be pointed out that all of the three instances were found in one book which indicates that it is an exceptional phenomenon. Cf. the notion of explicit and implicit expression of existence and appearance on the scene in Adam 2011 studied on narrative texts.

Table 10 summarizes the distribution of the verbs in the sample of fiction.

Verbs/Fiction					
Verb	%	Verb	%	Verb	%
være	54	falle	0.5	strømme	0.5
finnes	11	drysse	0.5	mangle	0.5
bli	6	glimte	0.5	henge	0.5
komme	6	foregå	0.5	lyse	0.5
stå	5	arbeide	0.5	sildre	0.5
gå	0.5	pipe	0.5	følge	0.5
skje	0.5	finne sted	0.5	dufte	0.5
ligge	0.5	forekomme	0.5	tetne	0.5
oppstå	0.5	eksistere	0.5	herske	0.5
sitte	0.5	rase	0.5	inntrøffe	0.5
hende	0.5	bo	0.5	møte	0.5
lukte	0.5	gli	0.5	vederfares	0.5
renne	0.5	vokse	0.5	vente	0.5
pågå	0.5	hefte seg	0.5		

Table 10

In most cases the verb occurred without any modification. However, 20 instances (5 %) of the verbs were modified by a modal verb. The modal verbs that occurred in the sample were: *måtte* ('must'), *kunne* ('can'), *skulle* ('should', 'shall'), cf.

(291) *Det må jo ha skjedd noe i Finland de siste dagene.* (L319)
 [There must well have happened something in Finland in the past days]

(292) *Det har slått meg at det kan finnes farver bare jeg vet om.* (E31)
 [It has struck me that there can be colours only I know about]

(293) *Hun kikket for sikkerhets skyld bak Herman Bang og Johannes V. Jensen, om det skulle stå noen flasker der også [...].* (C171)
 [To be sure she had a look behind Herman Bang and Johannes V. Jensen if there should stand some bottles there as well]

The verbs in academic prose displayed much lower variability with only 25 different verbs. The sample was dominated by the verb *være* ('be') with 278 occurrences (56 %) and *finnes* ('be', 'exist') with 114 occurrences (23 %). No other verb exceeded the 5% limit. All the verbs can be divided into the following categories: 1. Verbs with locative meaning (*ligge* ('lie'), *stå* ('stand')); 2. Verbs indicating motion (*følge* ('follow'), *vokse* ('grow'), *gå* ('go')),

dukke opp ('appear'), *komme* ('come'), *inntrøffe* ('occur')); 3. Verbs indicating change (*oppstå* ('arise'), *bli* ('become'), *bryte frem* ('break out')); 4. Verbs indicating activity or process (*skje* ('happen'), *foregå* ('take place'), *herske* ('rule', 'reign'), *hvile* ('rest'), *tvinge seg fram* ('enforce'), *avtegne* ('outline'), *utkomme* ('come out')); 5. Verbs indicating activity that is perceived by senses (*stråle* ('shine')); 6. Pure verbs of existence (*være* ('be'), *finnes* ('be', 'exist'), *eksistere* ('exist'), *forekomme* ('exist'), *foreligge* ('exist'), *befinne seg* ('be')). Unlike fiction, not a single instance of transitive verb was identified in academic texts.

Table 11 summarizes the distribution of the verbs in the sample of academic prose.

Verbs/Academic prose			
Verb	%	Verb	%
være	56	herske	0.5
finnes	23	bryte frem	0.5
foreligge	3	stråle	0.5
oppstå	3	hvile	0.5
ligge	2	følge	0.5
skje	2	befinne seg	0.5
komme	1	avtegne	0.5
eksistere	1	dukke opp	0.5
gå	1	utkomme	0.5
bli	0.5	forekomme	0.5
stå	0.5	inntrøffe	0.5
foregå	0.5	tvinge seg fram	0.5
vokse	0.5		

Table 11

In 14 instances (3 %) the verb was modified by a modal verb. The most frequent modal verbs were: *kunne* ('can'), *måtte* ('must'), *skulle* ('should', 'shall'), cf.

(294) *Det kan være gode saklige grunner til analytisk mangfold.* (Øs514)

[There can be good objective reasons for analytic diversity]

(295) *Foruten nyttig samarbeid må det også ha vært en god del konkurranse og rivalisering, som gjorde det nødvendig for oss å mestre komplekse sosiale utfordringer innenfor gruppen.* (Vi862)

[Besides useful cooperation must there also have been a good deal of

competition and rivalry that made it necessary for us to master complex social challenges within the group]

(296) *Ondskap er et slikt begrepsord, og det skulle derfor eksistere en ondskapens idé som ordet ondskap refererer til.* (Sk698)

[Evil is a term and there should therefore exist an idea of evil that the word evil refers to]

As was expected, the analysis has confirmed that the verb *være* ('be') is dominant in both types of texts (fiction and academic prose). The verb *finnes* ('be', 'exist'), on the other hand, is not so frequent in fiction but seems to be frequently used in academic prose and together with the verb *være* forms the primary verbs appearing in the existential constructions in academic prose.

The variability of verbs is much higher in fiction which corresponds to the stylistic requirements of this type of text. Fiction usually aspires to employing a whole diversity of forms and it seems that it thus fulfils one of its main features, namely play on language. On the other hand, academic text tends to be more precise and concentrates on expressing reality precisely. This focus on facts is related to the relatively lower variability of verbs.

The number of verbs being modified by a modal verb is comparatively equal in both types of text. In addition, both types of text included the same modal verbs (*måtte, kunne, skulle*). This indicates that modal modification is not dependent on the type of text.

6.1.5 Adverbials

The syntactic analysis of adverbials focused on the adverbial types and their semantics (static semantics). The dynamic semantic functions of adverbials, together with their FSP functions will be dealt with later in the analysis of FSP aspects.

6.1.5.1 Adjuncts

Adjuncts were the most frequent adverbials both in fiction and academic texts. They were found in all three positions (initial, medial, final). However, the final position seems to be dominant.

In fiction 346 adjuncts were identified and their distribution according to the positions was as follows: 20% (69 instances) in the initial positions, 14 % (49 instances) in the medial position, and 66 % (228 instances) in the final position.

From the semantic point of view the initial position was dominated by locative adjuncts (42 instances which accounts for 61 % of all initial adverbials) which were realized by various means, cf.

(297) *Nede er det seks langbord med hvite duker.* (U85)
[Downstairs are there six long tables with white a tablecloth]

(298) *Langs bordene står det benker [...].* (U86)
[Along the tables stood there benches]

Examples (297) and (298) present the most typical realizations of initial locative adjuncts, namely adverb (example (297)) and prepositional phrase (example 298)).

Temporal adjuncts were identified in 20 instances (i.e. 29 % of all initial adjuncts) and were most typically realized by a prepositional phrase, adverb or an adverbial clause, cf.

(299) *Foreløpig er det ingen kvinne Pål virkelig har falt for.* (U64)
[Temporarily is there no woman Pål really has fallen for]

(300) *I dag lå det bare et lite brev i postkassen [...].* (G203)
[Today lay there only a little letter in the mailbox]

(301) *Da Påls mor var liten, var det et jorde der de røde murbygningene tilhørende Det humanistiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet på Blindern er i dag.* (U89)
[When Pål's mother was young, was there a field where the red buildings belonging to the Faculty of Arts and The Faculty of Human sciences on Blindern are today]

Adjuncts of respect and condition were each represented by 3 instances (i.e. 4.5 % of all initial adjuncts), cf.

(302) *I lys av sin samtid var det ikke noe ekstraordinært ved tyskerne.* (A263)
[In the light of his own time was there nothing extraordinary about the Germans]

(303) *Og er man lingvist, er i godt humør, har drukket vin, sitter i blandet selskap og ønsker å imponere representanter for det motsatte kjønn, er det uendelig mye man kan si om de to ordene ris og bord.* (U88)
[And if you are a linguist, if you are in good mood, if you have drunk wine, if you sit in a mixed society and wish to impress representatives of the opposite sex, is there infinitely much you can say about the two words rice and table]

Finally, one instance of the adjunct of concession was identified in the sample of fiction (this accounts for 1 % of all initial adjuncts), cf.

- (304) *Men i og med at det var påbudt var det en slags logikk i det.* (C157)
 [But even though it was required, was there a sort of logic in it]

Table 12 summarizes the static semantic roles of adjuncts in the initial position analyzed in fiction.

INITIAL ADJUNCTS – FICTION (69 instances)				
Locative	Temporal	Respect	Condition	Concession
61 % (42 instances)	29 % (20 instances)	4.5 % (3 instances)	4.5 % (3 instances)	1 % (1 instance)

Table 12

Medial position was occupied by adjuncts only in 49 instances (14 % of all adjuncts). They were represented only by two semantic types – locative (53 %, 26 instances) and temporal (47 %, 23 instances). Locative adjuncts were realized exclusively by adverbs or prepositional phrases and in most cases caused discontinuity in the postmodification of the notional subject, cf.

- (305) [...] *det er småfugler overalt, som synger, synger* [...] (L322)
 [there are little birds everywhere that sing and sing]

- (306) *Det var et raseri i meg som jeg knapt kunne kjenne igjen.* (C163)
 [There was rage in me that I hardly could recognize]

However, in some cases a medial locative adjunct did not cause discontinuity, cf.

- (307) *Det var i mitt hjem et skremsel som het Alkohol.* (S389)
 [There was in my home a threat that was called Alcohol]

Temporal adjuncts were typically realized by adverbs of frequency or prepositional phrases. These adjunct usually did not cause discontinuity within the notional subject, cf.

- (308) [...] *det var alltid noe som bar meg oppe, noe som drev meg til å holde ut!*
 (A266)
 [there was always something that help me up, something that made me endure!]

- (309) *Mens det i 1813 var 17 studerende ved Kongelige Frederiks* [...]. (U91)
 [While there in 1813 were 17 students at Kongelige Frederiks]

Table 13 summarizes the static semantic roles of adjuncts in medial position identified in fiction.

MEDIAL ADJUNCTS – FICTION (49 instances)	
Locative	Temporal
53 % (26 instances)	47 % (23 instances)

Table 13

Final adverbials formed the biggest group with 228 instances which accounted for 66 % of all adjuncts found in fiction. The dominant semantic role was again locative with 188 instances (82 % of final adjuncts) which were realized by an adverb or prepositional phrase, cf.

(310) *Men det var noe her [...]. (D418)*
[But there was something here]

(311) *Det lå noen sorte, uformelige klumper i esken [...]. (H462)*
[There lay some black, shapeless lumps in the box]

Temporal adjuncts were represented by 26 instances (11 % of all final adjuncts) and were mostly realized by adverbial, prepositional phrase or adverbial clause, cf.

(312) [...] *men det var ikke tid til nåler og søm nå. (C185)*
[but there was no time for needles and sewing now]

(313) *Hadde det skjedd noe i natt? (C154)*
[Had there happened anything tonight?]

(314) *Det går noen minutter før hun får tilbake pusten. (E19)*
[There goes some minutes before she regained breath]

Besides these two main groups, five smaller groups of adjuncts were identified: adjuncts of reason (6 instances, 3 % of all final adjuncts), adjuncts of respect (3 instances, 1.5 %), adjuncts of accompanying circumstances (2 instances, 1 %), adjuncts of comparison (2 instances, 1 %), and an adjunct of result (1 instance, 0.5 %), cf.

(315) [...] *det er noe betenkelig ved meg, fordi jeg har sittet i fengsel. (A298)*
[that there is something unsafe about me because I sat in prison]

(316) *Finnes det noe som angår alle mennesker – uansett hvem de er eller hvor i verden de bor? (G218)*
[Is there something that concerns all people – regardless of who they are or where in the world they live?]

(317) *Det er noe eget ved å gå gjennom slike stille morgensgater, alene i avskjed, underveis. (H451)*
[There is something peculiar about going along these still morning streets, alone on departure, on the way]

(318) *Det gikk et rykk gjennom Arnesen, som om han fikk støtt av teskjeen.* (C194)
 [There went a tug through Arnesen as if he got a blow from the tea spoon]

(319) *Men det inntraff så ofte situasjoner og episoder, at enhver måtte føle at noe var på ferde.* (B146)
 [But there appeared so often situations and episodes that everyone must have had a feeling that something was going on]

Table 14 summarizes the static semantic roles of final adjuncts in fiction.

FINAL ADJUNCTS – FICTION (228 instances)						
Locative	Temporal	Reason	Respect	Accomp. c.	Comparison	Result
82 % (188 instances)	11 % (26 instances)	3 % (6 instances)	1.5 % (3 instances)	1 % (2 instances)	1 % (2 instances)	0.5 % (1 instance)

Table 14

Adjuncts analyzed in academic prose also occurred in all three positions. Out of the total 264 adjuncts 37 % (97 instances) were identified in the initial position. Adjuncts in the medial position were represented by 23 % which corresponded to 61 instances. Adjuncts occurring in the final position appeared in 106 instances which accounted for 40 %.

Initial adjuncts were predominantly locative. There were identified 65 instances which accounted for 67 % within the group of initial adjuncts. They were most typically realized by an adverb or prepositional phrase, cf.

(320) *Her kan det likevel oppstå stilltiende samarbeid.* (Øs526)
 [Here can there however appear tacit cooperation]

(321) *Innen hver del av boka er det emner som bygger bro over mot de øvrige delene.* (Øs505)
 [Within each part of the book are there topics that create a bridge towards the other parts]

Temporal adjuncts in the initial position were represented by 15 % (14 instances) and were most typically realized by an adverbial, prepositional phrase or adverbial clause, cf.

(322) *Ofte var det en enehersker (gresk: tyrannos) som tok makten for å løse de økonomiske krisene.* (Sk658)
 [Often was there an absolute monarch (in Greek: tyrannos) who took power in order to solve the economical problems]

(323) *På 1890-tallet utkom det flere notiser og artikler om hysteri i barnealderen.* (Bo782)

[In 1890s came there out several paragraphs and articles about hysteria in childhood]

- (324) *Når vi snakker, er det forskjell på hvor lenge uttalen av konsonantene varer.* (Ku934)

[When we speak is there a difference in how long the pronunciation of consonants lasts]

Besides the above mentioned main semantic roles, 6 minor roles were identified: adjuncts of respect (8 %, 8 instances), adjuncts of accompanying circumstances (4 %, 4 instances), adjuncts of reason (2 %, 2 instances), adjuncts of concession (2 %, 2 instances), an adjunct of manner (1 %, 1 instance), and an adjunct of measure (1 %, 1 instance), cf.

- (325) *Når det gjelder nyere norsk historie, er det særlig tre historikere som har utformet, eller antydnet, et helhetssyn.* (Se601)

[Concerning the modern Norwegian history are there particularly three historians who have formed or indicated the view of entirety]

- (326) *Med medisinsens stadig mer omfattende kunnskap om kvinnekroppen vokste det også fram bestemte forestillinger om kvinnelighet.* (Bo752)

[With medical science's constantly more extensive knowledge about the female body grew there also up definite concepts of femininity]

- (327) *Fordi det finnes et utall egenskaper, må det også finnes et utall elementer.* (Sk664)

[Since there are many characteristics, must there also be many elements]

- (328) *På tross av enkelte, utspekulerte uhyrer som Medusa, er det i det store og hele ingenting i de greske mytene, hverken når det gjelder beskrivelsen av mennesker, guder eller halvguder, som bygger opp om at kvinnen er ondere enn mannen.* (No745)

[In spite of simple, sly monsters like Medusa, is there in general nothing in the Greek myths, either regarding description of human beings, gods or demigods that would create the idea that the woman is more evil than the man]

- (329) *Slik tvinger det seg fram et spørsmål om hva en diagnose er, men også om hvordan den medisinske orden i seg selv arter seg.* (Bo770)

[In that way imposes there a question about what a diagnosis is, but also about how the medial order develops]

- (330) *I hvilken grad er det gjensidighet i relasjonene i nettverket?* (Fy596)

[To what extent is there reciprocity in networks relations?]

Table 15 summarizes all the static semantic roles of initial adjuncts in academic prose.

INITIAL ADJUNCTS – ACADEMIC PROSE (97 instances)							
Locative	Temporal	Respect	Accomp. c.	Reason	Concession	Manner	Measure
67 % (65 instances)	15 % (14 instances)	8 % (8 instances)	4 % (4 instances)	2 % (2 instances)	2 % (2 instances)	1 % (1 instance)	1 % (1 instance)

Table 15

Unlike the initial position, the medial position was dominated by temporal adjuncts which occurred in 28 instances (46 % of all adjuncts in the medial position). An overwhelming majority of them were realized by adverbs of frequency, cf.

(331) *Der er alltid noe nytt å finne [...].* (Se606)
[There is always something new to find]

(332) *I praksis vil det ofte være liten tvil om hvilke rettslige forpliktelser og rettigheter som foreligger.* (La952)
[In practice will there often be a little doubt about existing legal obligations and rights]

A lower number of medial temporal adjuncts was realized by prepositional phrases, cf.

(333) *Men der forelå i 1814 også politiske planer med norsk rot [...].* (Se616)
[But there were in 1814 also political plans with Norwegian root]

Locative adjuncts were in the medial position represented by 27 instances (44 %). They were all realized by prepositional phrases, cf.

(334) *Det er i boken ingen noter med henvisning til kilder og litteratur.* (Se603)
[There are in the book no notes with reference to sources and literature]

In the majority of instances a medial locative adjunct caused discontinuity in the postmodification within the notional subject, cf.

(335) [...] *det kan være normer og regler i nettverket som gjør samhandlingen dårlig.*
(Fy959)
[there can be norms and rules in the network that makes the cooperation worse]

The existential construction presented in example (335) demonstrates a locative adverbial placed between the head word and the postmodification of the notional subject. The regular position of the adverbial is sentence final. However, the final position is restricted here due to the structurally complex postmodification.

Besides the above mentioned dominant types, the medial position was occupied also by adjuncts of respect (4 instances, 6 %), adjuncts of measure (1 instance, 2 %), and an adjunct of manner (1 instance, 2 %), cf.

(336) *På tross av enkelte, utspekulerte uhyrer som Medusa, er det i det store og hele ingenting i de greske mytene, hverken når det gjelder beskrivelsen av mennesker, guder eller halvguder, som bygger opp om at kvinnen er ondere enn mannen.*

(No745)

[In spite of simple, sly monsters like Medusa, is there in general nothing in the Greek myths, either regarding description of human beings, gods or demigods that would create the idea that the woman is more evil than the man]

Example (336) presents a clausal adverbial of respect placed between the head word and the postmodification of the notional subject. Even though the adverbial is structurally complex, the final position is not appropriate due to the information load it carries. It seems that the operation of FSP overrides the grammatical principles (see further the FSP analysis).

(337) *Det fantes slik to former for mannlig hysteri [...].* (Bo762)

[There were in this way two forms of male hysteria]

Table 16 summarizes the static semantic roles of the medial adjuncts found in the sample of academic prose.

MEDIAL ADJUNCTS – ACADEMIC PROSE (61 instances)				
Temporal	Locative	Respect	Measure	Manner
46 % (28 instances)	44 % (27 instances)	6 % (4 instances)	2 % (1 instance)	2 % (1 instance)

Table 16

Final position was dominated by locative adjuncts. These were represented by 86 instances which accounted for 81 % of all adjuncts in final position. They were most often realized by prepositional phrases, cf.

(338) [...] *at det foreligger et beskyttelsesbehov hos dem som mottar henvendelsene.*

(La970)

[that there is a need for protection with those who receive requests]

(339) *Dersom det er mange konkurrenter på markedet [...].* (La995)

[If there are many competitors on the market]

In some cases the final locative adjunct was realized by a subordinate clause, cf.

(340) *Derimot er det mange som sliter med uttalen av ord der det kommer flere konsonanter etter hverandre i samme stavelse. (Ku937)*

[On the other hand are there many that struggle with the pronunciation of words where there come more consonants after one another in the same syllable]

Temporal adjuncts were found only in 8 instances which corresponded to 8 %. There were mostly realized by a subordinate clause, cf.

(341) *Det er i det minste grunn til mistanke når talsmenn for en skoleretning hevder å gå den eneste rette vei. (Øs520)*

[There is at least a suspicion when a spokesman of a movement suggests to go the only right way]

(342) [...] *selv om det fantes innslag av den også da forfatninger med en klar politisk maktfordeling ble skrevet. (Øs543)*

[even though there was a feature of it also when constitution with a clear division of political power was written]

There were also a few instances of final temporal adjuncts that were realized by a prepositional phrase, cf.

(343) *Men det fantes bøker med "orfiske vers" (angivelig forfattet av Orfeus selv) på Platons tid [...]. (No736)*

[But there were books with "Orphic verses" (apparently written by Orpheus himself) in Plato's time]

In addition to these two more or less dominant types, six more static semantic roles of adjuncts were identified: adjuncts of respect (4 instances, 4 %), adjuncts of reason (3 instances, 3 %), adjuncts of measure (2 instances, 2 %), an adjunct of manner (1 instance, 1 %), an adjunct of purpose (1 instance, 1 %), and an adjunct of accompanying circumstances (1 instance, 1 %), cf.

(344) *Det er noe overdekorert og svært kvinnelig med disse bildene, ja ved den minoiske kunsten i det hele tatt. (No 713)*

[There is something over-decorated and extremely female about these pictures, about the Minoan culture in general]

(345) *Det kan være en sammenheng her, siden hele komplekset dreier seg om det som ble gravd ned i jorden og som bringer menneskene velstand. (No733)*

[There can be a connection here since the whole complex concerns what was buried in the ground and what brought people well-being]

(346) [...] *i hvilken grad var der hemmelige forutsetninger for et selvstendig norsk rike [...]. (Se608)*

[to what extent were there secret conditions for an independent Norwegian empire]

(347) *I Victoriasjøen har det oppstått nye fiskearter ut fra ulikheter i farger og atferd.* (Rø826)

[In Lake Victoria have there appeared new species of fish out of differences in colour and behaviour]

(348) *Det er imidlertid ingenting i veien for at slike innslag kan sameksistere med mer korporative samarbeidsnett.* (Øs542)

[There is, however, nothing in the way so that such features could co-exist with a more corporate working net]

(349) [...] *der det ennå foregår blodhevn mellom slekter uten at myndighetene blander seg inn i det.* (No719)

[where there still appears blood revenge between relatives without authorities interfering in it]

Table 17 summarizes all the static semantic roles of final adjuncts analyzed in academic prose.

FINAL ADJUNCTS – ACADEMIC PROSE (106 instances)							
Locative	Temporal	Respect	Reason	Measure	Manner	Purpose	Accomp. c.
81 % (86 instances)	7 % (8 instances)	4 % (4 instances)	3 % (3 instances)	2 % (2 instances)	1 % (1 instance)	1 % (1 instance)	1 % (1 instance)

Table 17

Both fiction and academic prose were dominated by adjuncts in the final position which corresponds to the basic grammatical word order in a neutral text. While in fiction the number of adjuncts in final position was significantly higher than the number of adjuncts in the initial position (66 % final adjuncts vs. 20 % initial adjuncts), in academic prose the ratio is much more equal (40 % final adjuncts vs. 37 % initial adjuncts). This may correspond to structurally complex postmodification in this type of text which seems to support the restriction of structurally simple adverbials being placed finally. The occurrence of medial adverbials was comparatively low in both types of text (14 % in fiction, 23% in academic prose).

What may seem more surprising is the variety of static semantic roles analyzed in both types of text. While the dominance of locative and to a certain extent also temporal adjuncts in all positions was expected, the variability of the minor semantic roles in both types of text was rather unexpected. In fiction there were 5 different semantic roles in initial position, only 2

(locative and temporal) in the medial position, and 7 in the final position. In academic prose the semantic roles were more varied with 8 semantic roles placed initially, 5 located medially, and 8 occurring in the final position. This might be caused by the fact that various phenomena in academic texts are discussed from many points of view which are realized by diverse adverbial relations.

Table 18 summarizes the distribution of adjuncts in fiction and academic prose.

ADJUNCTS					
FICTION (346 instances)			ACADEMIC PROSE (264 instances)		
Initial	Medial	Final	Initial	Medial	Final
20 % (69 instances)	14 % (49 instances)	66 % (228 instances)	37 % (97 instances)	23 % (61 instances)	40 % (106 instances)

Table 18

6.1.5.2 Disjuncts

Adverbials that are not integrated in the sentence structure appear to be a marginal phenomenon in the analyzed sample. In fiction only 21 existential constructions with a disjunct were identified. These occurred in the initial and medial position. No final disjunct was found in fiction.

Initial disjuncts were represented by 38 % (which corresponded to 8 instances). All of these were content disjuncts, cf.

(350) *Egentlig skjer det ikke noe mer enn at han smiler av min selvironiske spøk.* (E49)
 [Actually happens there not anything more than that he smiles at my self-ironic joke]

Medial disjuncts occurred in 13 instances which accounted for 62 %. These were again represented exclusively by content disjuncts, cf.

(351) *En eller annen journalist hevdet at det er utvilsomt noe dyrisk ved Bragesson.*
 (A262)
 [One or another journalist claims that there is undoubtedly something animal about Bragesson]

In academic prose disjuncts were found in 22 instances. Two instances (10 %) occurred in the initial position; the remaining disjuncts (20 instances, 90 %) were identified in the medial position. Again here, not a single disjunct was placed in the final position.

Initial disjuncts were represented only by content disjuncts, cf.

(352) *I bunn og grunn finnes det ikke tilfeldigheter.* (Rø809)
 [Basically are there no coincidences]

Medial disjuncts were dominated by content disjuncts (17 instances), cf.

(353) *Det finnes dessverre ikke fnugg av beviser for noe slikt.* (No708)
 [There is unfortunately not a shred of evidence for something like that]

However, style disjuncts were also found (3 instances), cf.

(354) *Det er etter min mening ingen grunn til det.* (No725)
 [There is in my opinion no reason for that]

Table 19 summarizes the occurrence of disjuncts in both fiction and academic prose.

DISJUNCTS (total 43 instances)									
FICTION (21)					ACADEMIC PROSE (22)				
INITIAL		MEDIAL	FINAL		INITIAL		MEDIAL		FINAL
Content		Content	0		Content		Content	Style	0
Epist.	Attit.	Epist.			Epist.	Attit.	Epist.	Attit.	
14 % (3 inst.)	24 % (5 inst.)	62 % (13 inst.)				5 % (1 inst.)	5 % (1 inst.)	54 % (12 ins.)	

Table 19

As expected, the analysis showed that the typical position of disjuncts is medial. Less frequently, but not exceptionally, disjuncts appear in the initial position. No disjuncts were found in the final position which indicates that the final position is more or less restricted for any type of disjuncts.

6.1.5.3 Conjuncts

Adverbials with a connecting function were found in 31 instances in fiction and occurred in all three positions.

The initial position was occupied by conjuncts in 12 instances (39 %) and was dominated by additive conjuncts (8 instances), cf.

(355) *Det var en god ordning. Men så var det en kjøpmann hun ellers ikke handlet hos som oppdaget et tyveri.* (S396)
 [It was a good agreement. But then was there a shopkeeper she otherwise didn't do shopping at who discovered a theft]

Besides additive conjuncts the initial position was also occupied by concessive (3 instances) and resultative (1 instance) conjuncts.

The majority of conjuncts were found in the medial position (17 instances, 55 %). The medial position was dominated by additive conjuncts (11 instances), cf.

(356) *Det irriterte ham. Men det var også en positiv side ved det.* (D433)
 [It irritated him. But there was also a positive side in that]

In addition, two more semantic roles were identified: concessive (4 instances), and resultative (2 instances).

Only two instances included conjuncts in the final position (1 additive and 1 concessive conjunct), cf.

(357) *Men vi må ikke glemme gledene, snøvlet professoren på julebordet etter enda et par glass av den billigste kartongvinen. Og hun har rett: Det er mye ren forskningsglede og faglig entusiasme også [...]* (U67)
 [But we must not forget the pleasures, slurring professors on the Christmas tables after yet another couple of glasses of the cheapest box wine. And she is right: There are a lot of pleasures in research and subject enthusiasm as well]

(358) *Du er sølvfølgelig ingen ideell svigersønn, men jeg lurer på om det ikke kunne bli et gunstig par av dere likevel.* (A294)
 [You are of course no ideal son-in law, but I wonder if there not can be a favourable couple of you after all]

Table 20 summarizes the occurrence of conjuncts in fiction.

CONJUNCTS – FICTION (31 instances)							
INITIAL			MEDIAL			FINAL	
39 % (12 instances)			55% (17 instances)			6 % (2 instances)	
Additive	Conces.	Result.	Additive	Conces.	Result.	Additive	Conces.
8 inst.	3 inst.	1 inst.	11 inst.	4 inst.	2 inst.	1 inst.	1 inst.

Table 20

In academic prose conjuncts were identified in 92 instances. And again here, they were found in all three positions.

The initial conjuncts were represented in 23 instances (25 %) and were dominated by additive (11 instances) and concessive (9 instances) conjuncts, cf.

(359) *Dessuten er det flere verb som har noen sterke og noen svake bøyningsformer.*
 (Ku909)

[In addition are there several verbs that have some regular and some irregular forms]

(360) *Derimot er det flere brudd på reglene som gjelder rekkefølgen av leddene i setningen.* (Ku907)

[On the other hand are there several violations of the rules that concerns order of elements in the sentence]

Besides these two dominant semantic roles, two more were found: resultative (2 instances), and summarizing (1 instance).

The medial position was again the most frequent with 68 instances which accounted for 74 %. The most dominant semantic role was additive (37 instances), cf.

(361) *Det finnes også strøk hvor det ikke er tonemforskjell.* (Ku946)

[There are also areas where there is no difference in toneme]

Other semantic roles occupying the medial position were: concessive (21 instances) and resultative (10 instances).

Conjuncts placed finally were identified only in a single instance (additive conjunct), cf.

(362) [...] *det er mange kvinner også i denne kategorien.* (Bo764)

[there are many women also in this category]

Table 21 summarizes the occurrence of conjuncts in academic prose.

CONJUNCTS – ACADEMIC PROSE (92 instances)							
INITIAL				MEDIAL			FINAL
25 % (23 instances)				74 % (68 instances)			1 % (1 instance)
Additive	Concessive	Result.	Sum.	Additive	Concessive	Result.	Additive
11 instances	9 instances	2 instances	1 instance	37 instances	21 instances	10 instances	1 instance

Table 21

Generally, the basic function of conjuncts is to express semantic relations between sentences and other text units. The analysis indicates that they are most typically placed medially, or, less frequently, initially. The final position of conjuncts is rather rare and can therefore be regarded a marginal phenomenon.

6.1.6 Potentiality in the syntactic analysis

Syntactic potentiality refers to instances which allow more than just one plausible interpretation. It may concern interpretation of syntactic structures or some clause elements.

Regarding the syntactic structure some instances can be analyzed either as existential constructions, or as cleft sentences, cf.

(363) *Og snart ble det slik at hvis russeren ikke dukket opp en dag, savnet Jason ham. Det oppstod et slags fritt kompaniskap, enkelt og ordløst. Ordløst fordi Alex til å begynne med ikke kunne noe særlig engelsk. Men selv om han etterhvert lærte, ble det aldri ordene det kom an på. Det var noe annet som lå til grunn for vennskapet; kanskje det felles slagmålet, kanskje at de begge var hjemløse i den store byen. (H477)*

[And soon it went so far that if the Russian didn't turn up one day, missed Jason him. There developed a sort of free companionship, simple and wordless. Wordless because Alex at the beginning couldn't speak particularly good English. But even though he gradually learned, was it never words that it depended on. There/It was something else that made the basis of the friendship; perhaps the common fight, perhaps the fact that both of them were homeless in the big city]

(364) *Virkeligheten kan slik forstås som en språklig orden, en taksonomi. Dette gir noen avgjørende momenter også i refleksjonen over hysteriet. Det er imidlertid en annen tekst av Foucault som i det følgende kan synes mer relevant. (Bo766)*

[The reality can thus be understood as a language order, taxonomy. This provides some decisive moments also in the thought over hysteria. There/It is however another text of Foucault that in what follows can be perceived more relevant]

Examples (363), taken from the sample of fiction, and (364), taken from academic prose, present *det*-sentences that can be syntactically analyzed as existential constructions but also as cleft sentences. This is due to the multiple function of the word *det* which may form the grammatical subject in both constructions. The ambiguity remains even if the semantic criteria are employed (i.e. presenting a new phenomenon vs. highlighting a clause element). The examples mentioned above were the only instances that appeared in the analyzed sample. This phenomenon seems therefore to be rather marginal.

Some instances may be questionable regarding their active or passive interpretation. This concerns sentences that include the existential verb *stå* ('stand'), cf.

(365) *Min kjæreste. Jeg ber om at du skal forlove deg med meg. For du er min make. Min ekte make. Min ektemake. Jeg ber om å få lov til å kjøpe ringer. I min skal det stå skrevet at du er min, i din skal det stå at jeg er din.* (A292, A293)

[My love. I ask that you become engaged with me. For you are my partner. My real partner. My spouse. I ask in order to be allowed to buy rings. In mine will there stand written that you are mine, in yours will there stand that I am yours]

The two sentences presented in example (365) may be considered parallel sentences generally expressing the same semantic content (i.e. something is written somewhere). This content is expressed by a passive construction in the first sentence (cf. *stå* + *skrevet*), and by an active construction in the second one. In other words, the notion of something being written somewhere is expressed either explicitly, or implicitly. The question may arise whether constructions with *stå* + *skrevet* should be regarded as passive. The verb *stå* is an existential verb which combined with certain adverbials (e.g. a letter, book, etc.) implies the meaning of being written. Thus the past participle *skrevet* may seem redundant. There were only 13 instances of this type in the whole sample, 11 were found in the sample of fiction and 2 in academic prose, which again indicates that the phenomenon is rather marginal.

Syntactic potentiality also concerns prepositional phrases that offer adverbial or postmodifying interpretation. This ambiguity seems to be most relevant with the preposition *mellom* ('between'), cf.

(366) *Senere kom det gjerne opp noe pjusk mellom trærne nede hos Sørby, inntil det døde ut.* (D421)

[Later came there usually out a runt between the trees down at Sørby's, before it died out]

(367) [...] *det er klar sammenheng mellom utdanningsnivå og praktisk varekunnskap.*

(La967)

[there is a clear connection between the level of education and practical ability]

Examples (366) and (367) include a prepositional phrase introduced by a preposition *mellom* ('between'). The first one was analyzed as adverbial due to its locative meaning (the prepositional phrase indicates a place which is defined by the trees). On the other hand, the second one was interpreted as postmodification, the main reason being a close connection between the noun (that requires a sort of complementation) and the prepositional phrase that seems to complete the meaning of the noun.

However, it is sometimes difficult to determine which interpretation is more likely, especially if arguments support both of them, cf.

(368) *Det vil derfor alltid være flytende overganger mellom ulike roller og sektorer i nettverket.* (Fy582)

[There will therefore always be fluid transitions between various roles and sectors in the network]

The prepositional phrase in example (368) may be interpreted as postmodification. In that case the prepositional phrase complements the meaning of the head word. Nevertheless, the adverbial interpretation cannot be completely denied. The prepositional phrase expresses a locative meaning in an abstract sense. In addition, it can be easily moved into the initial position which also refers to a weaker relation between the prepositional phrase and the head word.

In fiction 13 instances of the prepositional phrase with *mellom* were found; 9 instances were analyzed as postmodifying, while 4 were interpreted as adverbial. In academic prose there were 49 instances, 35 analyzed as modifying and 14 as adverbial.

Besides the prepositional phrase mentioned above there were some other phrases that could evoke some ambiguity. This concerns specially prepositional phrases following an indefinite pronoun, cf.

(369) *Det er noe ved Nanna. Hun er pen, hun er dyktig. [...] Det er noe annet ved Nanna. Noe helt eget.* (U81, 82)

[There is something about Nanna. She is pretty, she is skilful. [...] There is something else about Nanna. Something very strange]

The prepositional phrase presented in example (369) may also be analyzed as postmodification. In that case it complements the indefinite pronoun which seems to be semantically incomplete. On the other hand, it could be regarded as adverbial, namely adjunct expressing abstract location. Considering the second phrase in the example above, it is obvious that the indefinite pronoun is complemented by the pronoun *annet*. This indicates that prepositional phrase in the first sentence does not complement the indefinite pronoun. The slot for complementation is left empty on purpose and is introduced later in the text. The prepositional phrase is therefore ascribed adverbial function, which is supported by the possibility of moving the phrase to the initial position.

However, not all prepositional phrases following an indefinite pronoun could be interpreted in the same way, cf.

(370) [...] *det er noe med at hjernen mangler vegger, gulv og tak.* (B130)
[there is something about the fact that the brain lacks walls, floor and ceiling]

The prepositional phrase in example (370) was analyzed as postmodification mainly due to the impossibility of placing it initially, which may point to a closer relation between the pronoun and the prepositional phrase. However, it must be admitted that semantically the prepositional phrase resembles an adverbial of respect.

6.1.7 The conclusion of the syntactic analysis

Comparing the two types of text (fiction and academic prose), the syntactic analysis revealed some major differences on the one hand but also pointed to some similarities on the other.

The most significant difference was observed in structure and static semantics of the noun phrase that forms the notional subject. The sample of fiction was dominated by single noun phrases. Concerning modification the most frequent type was single modification (i.e. modification by one premodifier or one postmodifier). This may be ascribed to one of the literary techniques, namely creating a dramatic effect. In other words, the simple noun phrases together with noun phrases with single modification enable writers to keep the readers in suspense. In addition, this phenomenon seems to create a special atmosphere where information is not provided at once but gradually in separate sentences, which may lead to the fact that readers are more motivated to read further. On the other hand, the sample of academic prose is generally dominated by noun phrases with all types of modification (especially postmodification and combined modification), while simple noun phrases seem to be less frequent. This fully corresponds to the primary function of academic texts, which is providing information. The information conveyed is usually very complicated and thus requires an elaborate syntactic structure.

The structure of the noun phrase is closely connected to the semantics of the head word of these noun phrases. The head words in fiction were mostly formed by lexical (or semantically “full”) nouns. This type of nouns carries full meaning and thus does not require any semantic complementation. On the other hand, the sample of academic prose was marked by a higher number of nouns that require a sort of complementation. These nouns carried either a general or a specific meaning and their semantic complementation was syntactically realized by complex modifying structures.

A significant difference between the two types of text was indicated in the category of verb. In fiction 41 different verbs were identified, the most dominant being the verb *være* (‘be’).

The huge diversion of verbs refers to the basic features of literary texts, namely the use of synonyms. In academic prose, on the other hand, only 25 different verbs were analyzed, the most fundamental being *være* ('be') and *finnes* ('exist'). This corresponds to the fact that academic texts focus more on precise formulation of ideas rather than variety of linguistic elements. The verbs in both samples were divided into the following categories: 1. Verbs with locative meaning, 2. Verbs indicating motion, 3. Verbs indicating change, 4. Verbs indicating activity or process, 5. Verbs indicating activity that is perceived by senses, 6. Pure verbs of existence. In fiction one more category was identified, namely 7. Transitive verbs with expressed object.

The syntactic analysis also demonstrated some similarities between the two samples. It regards especially the category of adverbials where position and static semantics were observed. Adjuncts were similarly distributed in the both types of text. They were most frequently found in the final position which corresponds to their basic grammatical position. On the other hand, the fewest adjuncts were identified in the medial position. The number of medial adjuncts that caused discontinuity in the postmodification of the notional subjects was also comparable. Static semantic roles of adjuncts were more or less the same in both of the samples, the dominant type being locative adverbial. What might seem surprising is the variety of semantic roles of adjuncts which was higher in the sample of academic prose in all three positions. The distribution and static semantics of disjuncts was comparable in both samples. The amount of conjuncts was significantly higher in the sample of academic prose which applied especially to the initial and medial position. The static semantic roles were similar in both types of text.

6.2 FSP analysis

The FSP analysis focused on the FSP functions of the individual clause elements of the existential construction. Based on the interplay of the FSP factors the clause elements may perform the following FSP functions: Theme proper (Th_{pr}), Diatheme (DiaTh), Transition proper (Tr_{pr}), Transition proper oriented element ($Tr_{pr}O$), Rheme (Rh), and Rheme proper (Rh_{pr}). In addition, the dynamic semantic functions will also be identified: scene, existence/appearance, phenomenon presented, quality bearer, quality, specification. The FSP analysis will also explore how the FSP functions combine in the existential construction and which FSP patterns they form.

6.2.1 The FSP functions of NS

The most common FSP function of the notional subject in the existential construction is Rheme which corresponds to the dynamic semantic function of phenomenon presented. This means that the notional subject represents the most prominent element of the communicative field and carries the highest degree of CD, cf.

(371) *Gunnarstranda hørte Kristin Sommerstedt fortelle om Reiduns private krig. Jenta snakket om personlig utvikling og bevisstgjøring. Retten til å være kvinne og kle seg som man ønsket, leve ut sitt liv selv om det bodde en gammel gris i naboblokka.* (D423)

[Gunnarstranda heard Kristin Sommerstedt speak about Reidun's private war. The girl spoke about personal development and awakening. The right to be a woman and to wear what she wants, to live her own life even though there lived an old pig in the neighbourhood]

(372) *Overkompensering betyr å bruke mye energi på å opparbeide styrke på nettopp det/de område(r) hvor det er en uakseptabel svakhet.* (Fy571)

[Overcompensation means to use a lot of energy to develop strength in the area(s) where there is an unacceptable weakness]

Examples (371) and (372), each taken from a different type of text, present notional subjects which perform the FSP function of Rheme and the dynamic semantic function of phenomenon presented. In other words, these elements carry the most important information load and the communication is perspectived towards them.

The rhematic notional subject was also overwhelmingly dominant in the studied sample and its number was almost equal in the two types of text. In fiction the rhematic notional subject represented 93.5 % (467 instances out of 500), in academic prose it was 95 % (479 out of 500).

The notional subject performing the FSP function of Rheme may be entirely context-independent, which means that the constituents (head word and modification) include only context-independent information, cf.

(373) *Så med ett ble seilmakeren stående stille, han stakk høyre hånd i lommen og tok noe opp. Så hold han tingen fremfor seg i ansiktshøyde, og jeg hørte et svakt metallisk klink. Det glimtet noe smalt og blankt i solskinnet [...].* (B127)

[Suddenly the sail maker stood quietly, he put his right hand in his pocket and took something out. Then he held the thing in front of himself in the height of face and I heard a slight metallic click. There shone something narrow and bright in the sunshine]

(374) *Tilslutningen skulle skje i form av en ed som alle avla. Dette var en form som utelukket dissens. Der forelå intet alternativ, ikke et nei, ikke engang taushet.* (Se615)

[The support was expressed in the form of an oath that all took. This was a form that excluded dissent. There was no alternative, not a no, not even silence]

Example (373), taken from the sample of fiction includes notional subjects which is realized by an indefinite pronoun and two postmodifying adjectives. None of the constituents is recoverable from the preceding context and they are therefore context-independent. Similarly, example (374) presents an existential construction with a multiple notional subject. All of the three head words carry irretrievable information and are therefore again context-independent.

The context-independent rhematic notional subjects were highly dominant in the sample of fiction where they represented 68 % (339 instances out of 500). In contrast, the sample of academic prose included only 42 % of this type of notional subject (211 instances out of 500).

The rhematic notional subject may in addition to context-independent constituents also include context-dependent constituents. In such cases the notional subject becomes heterogeneous in terms of context-dependence. However, the context-independent information prevails and the notional subject as a whole still carries the most prominent information within the communicative field, cf.

(375) *Hun slipper taket og blir stående taus der, mens en annen uro vokser i henne, som om dette har vært for godt til å være helt sant, og livet har lært henne at det er mye som er for godt til å være sant og at trumfene varer kortere enn skuffelsen.* (C182)

[She lets it be and is standing silent there, while another trouble grows inside her as if this has been too good to be true, and the life has taught her that there is much that is too good to be true and that triumphs last shorter than disappointments]

(376) *De kommer fordi de er interessert i politikk, og opplever det faglige studiet som en frustrerende samling tørre modeller, vanskelige ord og lange setninger. Det er noen gode grunner for en slik frustrasjon. En del fagstoff er sikkert både uinspirert og sjablongpreget, med tunge setninger og tynt innhold. Det er også noen dårlige grunner for frustrasjonen.* (Øs502)

[They come because they are interested in politics, and experience the professional study as a frustrating collection of boring models, difficult words and long sentences. There are some good reasons for such frustration. A part of

the subject is surely both uninspiring and routine, with heavy sentences and dense content. There are also some bad reasons for the frustration]

The existential construction presented in example (375), taken from the sample of fiction, includes a notional subject consisting of a head word (quantifier) and postmodification (adjectival relative clause). While the head word is context-independent, the postmodification is fully retrievable from the immediately relevant context. Similarly, the existential construction in example (376) consists of a nominal head word, adjectival premodification and postmodifying prepositional phrase. The only context-independent constituent is adjectival premodification, while the head word and the postmodification are retrievable from the immediately relevant context. The notional subjects in both examples are therefore heterogeneous in terms of context-dependence and since they as a whole carry the highest CD in the respective communicative field, they perform the FSP function of Rheme.

Rhematic notional subjects that were heterogeneous regarding context-dependence were represented by 25 % (126 instances out of 500) in the sample of fiction, while their number in the sample of academic prose was substantially higher with 53 % (268 instances out of 500).

Exceptionally, rhematic notional subjects may be entirely context-dependent. In other words, the notional subject is retrievable from the immediately relevant context but, simultaneously, retains the highest prominence in the communicative field, cf.

(377) *Sofies far var kaptein på en stor oljetanker og var borte det meste av året. Når han var hjemme noen uker av gangen, tøflet han omkring i huset og gjorde det hyggelig for Sofie og moren. Men når han var ute og seilte, kunne han bli temmelig fjern.*

I dag lå det bare et lite brev i postkassen – og det var til Sofie.

”Sofie Amundsen” stod det på den vesle konvolutten. ”Klørervein 3”. (G204)

[Sofie’s father was the captain on a big gas tanker and was away most of the year. When he was at home for some weeks shuffled he about the house and made it pleasant for Sofie and the mother. But when he was away and sailed, could he be rather distant.

Today lay there only a little letter in the mailbox – and it was for Sofie.

“Sofie Amundsen” stood there on the small envelope. “Klørervein 3”]

Example (377), taken from the sample of fiction, presents an existential construction with a fronted notional subject. The notional subject is context-dependent but its prominence is signaled by the initial position. It carries the highest degree of CD and thus performs the FSP function of Rheme.

The notional subject may also occur in the sphere of thematic part of a communicative field and thus performs the FSP function of Diatheme. This means that the communication is perspectived to a different element which carries the highest degree of CD, cf.

(378) *Den finske standen er forseggjort og grei. Den er sobert holdt i Finlands egen farger, hvitt og blått, og det står lyse kvinner i folkedrakter bak bordene med brosjyrer. Det fins allerede brosjyrer, med andre ord.* (L327)

[The Finnish stand is beautifully made and great. It is soberly kept in Finnish colours, white and blue, and there stand blond women in native costumes behind the tables with brochures. There are already brochures, in other words]

(379) *Årsaker til hendelser er såkalt stokastiske. I daglig tale kalles stokastisitet for tilfældigheter. I bunn og grunn finnes det ikke tilfældigheter.* (Rø809)

[Reasons for events are so called stochastic. In today's speech stochasticism is called coincidences. In fact are there not coincidences]

The existential constructions presented in examples (378) and (379), each taken from a different type of text, include a context-dependent notional subject that performs the FSP function of Diatheme. The most dynamic communicative unit is represented by the verb in example (378), and by the negative particle in example (379).

In some instances with the diathematic notional subject the communication was perspectived further to an adverbial, cf.

(380) *For "øy", "ai" og "oi" er skrivemåten ganske dekkende for gjengs uttale (o-en i "oi" da uttalt som å-lyd), mens det er avvik ved de to andre. Ved "ei" gjelder avviket det første elementet i diftongen, som hos de fleste er en æ-lyd og ikke en e-lyd. Ved "au" er det avvik i begge elementene.* (Ku932)

[With "øy", "ai" and "oi" is the spelling quite good for usual pronunciation (o-sound in "oi" then pronounced as å-sound) while there is deviation in the two others. In "ei" concerns the deviation the first element in the diphthong, which in majority is an a-sound and not an e-sound. With "au" is there a deviation in both elements]

Example (380), taken from the sample of academic prose, includes an existential construction the notional subject of which is retrievable from the immediately relevant context and is therefore context-dependent. The communication is perspectived towards the final adverbial that performs the FSP function of Rheme proper.

The number of constructions with a context-dependent notional subject was significantly higher in the sample of academic prose (cf. 4.5 % which corresponded to 20 instances out of 500). In fiction 2.5 % (13 instances of 500) were registered.

A simple notional subject may lose its prominence in a communicative field when being realized by an indefinite pronoun. The information load of such notional subject is considered so low that it is exceeded in degree of CD by another element in the communicative field, cf.

(381) *Hun snudde seg og kikket ut av vinduet.*

- *Nei, sa hun til slutt. – Nei, faktisk.*

Det var skjedd noe. (D401)

[She turned and looked out of the window.

- No, said she finally. – No, in fact.

There has happened something]

(382) *I spissformulering skal Gorgias ha sagt at: 1) ingenting eksisterer, 2) hvis det eksisterer noe, kan det ikke erkjennes [...].*(Sk683)

[In an extreme formulation should Gorgias have said that: 1) nothing exists, 2) if there exists something, can it not be recognized]

Examples (381) and (382) present simple indefinite pronouns in the function of notional subject. The information load they carry is not so prominent and they therefore do not satisfy the requirements for being a successful competitor of the verb which, as a result, becomes the most prominent element of the communicative field.

Existential constructions with a simple notional subject realized by an indefinite pronoun were represented by 3.5 % (17 instances out of 500) in the sample of fiction, while only 0.5 % (1 instance out of 500) in the sample of academic prose. This again demonstrates significant differences between the two types of text.

The last group of existential constructions with context-dependent diathematic notional subject was represented by the so called second instance sentences. These were sentences where all communicative units except one are context-dependent, while the remaining unit is heavily contrasted. The contrast forms the only context-independent unit in the respective communicative field, cf.

(383) *Det kunne selvfølgelig tenkes at verdensrommet hadde vært til bestandig, og da ver det ikke nødvendig å finne noe svar på hvor det kom fra heller. Men kunne noe være bestandig? Det var noe inni henne selv som protesterte mot det.*

Men så begynte hun å tenke igjen. Hun kunne gjerne gå med på at Gud hadde skapt verdensrommet, men hva med Gud selv? Hadde han skapt seg selv av null og niks? Igjen var det noe inni henne som protesterte. (G211)

[It could of course be thought that the space had been constant, and so it was not necessary to find the answer for where it came from. But could something be constant? There was something inside her that protested against it.

But then she began to think again. She could willingly accept that God had created the space but what about God himself? Had he created himself out of nothing? Again was there something inside her that protested]

Example (383) presents an existential construction that repeats another one mentioned previously. This makes all the communicative units, including the notional subject, retrievable in the immediate relevant context and thus context-dependent. All the units form the thematic section of the communicative field. The only context-independent unit is the initial adverbial *igjen* which acquires here the FSP function of Rheme.

In the analyzed sample only three examples of second instance sentences were found, which accounted for 0.5 %. They were all registered in the sample of fiction.

Tables 22 and 23 summarize the FSP functions of the notional subject.

FICTION – NOTIONAL SUBJECT (500)					
RHEME			THEME		
93.5 % (467 instances)			6.5 % (33 instances)		
Context-independent	Heterogeneous	Context-dependent	Cont.-dep.	Indef. pron.	Second inst.
68 % (339 instances)	25 % (126 instances)	0.5 % (2 instances)	2.5 % (13 instances)	3.5 % (17 instances)	0.5 % (4 instances)

Table 22

ACADEMIC PROSE – NOTIONAL SUBJECT (500)			
RHEME		THEME	
96 % (479 instances)		4 % (21 instances)	
Context-independent	Heterogeneous	Cont.-dep.	Indef. pron.
42 % (211 instances)	54 % (268 instances)	3.8 % (20 instances)	0.2 % (1 instance)

Table 23

The notional subject performing the FSP function of Rheme was overwhelmingly dominant in both samples. This corresponds to the dynamic semantic function of the phenomenon presented. In fiction the majority of the rhematic subjects (68 %) were context-independent, while the heterogeneous notional subjects represented only 25 %. The sample of academic prose, on the contrary, was dominated by the heterogeneous notional subjects (54 %), context-independent subjects accounted for 42 %. This aspect may be ascribed to the structure of the notional subject. While in fiction a simple noun phrase represented a substantial part, the sample of academic prose was dominated by a complex noun phrase. The

modification of the noun phrases then included both context-independent and context-dependent elements. The number of context-dependent rhematic notional subjects was extremely low and represented only a marginal phenomenon.

Both samples also included notional subjects appertaining to the thematic section and performing the FSP function of Diatheme. These notional subjects were realized by a context-dependent noun phrase or by a simple indefinite pronoun. The constructions at second instant level were found only in the sample of fiction.

6.2.2 The FSP functions of the verb

The most typical FSP function of the verb in the existential construction is Transition. In other words, the verb creates a sort of linkage between the thematic and rhematic section. This FSP function corresponds to the dynamic semantic role of existence/appearance, cf.

(384) *Tross vanskelighetene mener jeg at mine undersøkelser viser han er en utpreget psykopatisk personlighet.*

Det finnes mange typer psykopater [...] (A271)

[In spite of difficulties I mean that my surveys show he is a typical psychopathic personality.

There are many types of psychopaths]

(385) *De gamle grekere har normalt ingen sans for moderasjon, men det finnes unntak.* (No749)

[The old Greeks have normally no sense of moderation, but there are exceptions]

The existential constructions presented in examples (384) and (385) include a verb of existence which acquires the FSP function of Transition (more precisely, the notional exponent performs the FSP function of Transition, and the TMEs perform the FSP function of Transition proper). It carries a higher degree of CD than the thematic element (here represented by the grammatical subject *det*) and simultaneously lower degree of CD than the rhematic elements (here represented by the notional subjects).

The analysis confirmed that this dual FSP function (Transition and Transition proper) is really the dominant FSP function of the verb in the existential construction. In fiction it represented 93.5 % (467 instances out 500) and in academic prose 95 % (479 instances out of 500).

In some cases, the notional exponent of the verb may exceed the notional subject in the degree of CD and thus perform the FSP function of Rheme. In other words, the verb

combines the FSP functions of Transition proper (realized by the temporal and modal exponents), and Rheme (realized by the notional exponent), cf. examples (379) and (380) above. In example (379) the verb *fins* combines the two functions mentioned above, however, the verb *finnes* in example (380) combines the FSP function of Transition proper (TMEs) and Transition (notional exponent), while the function of Rheme is performed by the negative particle *ikke*. Nevertheless, for the purpose of this analysis the negative particle is considered as a part of the verb. That is why these examples are also included in this category.

The verb may also become a part of the thematic section, especially when an existential construction is repeated and all the communicative units but one are context-dependent, cf. second instance and example (383) above.

Table 24 summarizes the FSP functions of the verb in the two types of text.

FSP of Verb				
FICTION (500 instances)			ACADEMIC PROSE (500 instances)	
Tr _{pr} /Tr	Tr _{pr} /Rh	Theme	Tr _{pr} /Tr	Tr _{pr} /Rh
93.5 %	6 %	0.5 %	96 %	4 %

Table 24

In the majority of the existential constructions the verb performs a dual FSP function (Transition performed by the notional exponent, and Transition proper performed by TMEs). This means that it forms a sort of linkage between the thematic and the rhematic section. This was evident in both samples.

Exceptionally the notional exponent of the verb may acquire the FSP function of Rheme and thus represents the most dynamic unit of the communicative field. The TMEs of the verb perform the FSP function of Transition proper.

A thematic verb was registered only in fiction and it is connected with the second instance level. In addition, substantial differences between the two samples were observed in realization forms (cf. 6.1.4).

6.2.3 The FSP functions of adverbials

Adverbials (adjuncts, disjuncts and conjuncts) may perform various FSP functions. They may convey a concomitant piece of information and thus create a background for the communication. In that case they appertain to the thematic section and perform the FSP function of Diatheme (DiaTh). This corresponds to the dynamic semantic role of scene.

Adverbials can also get close to the Transition and thus become a part of the linkage between the thematic and rhematic parts. These adverbials acquire the FSP function of Transition proper oriented element (Tr_{pr}O). Finally, adverbials may convey the highest degree of CD in the respective communicative field and thus become the most prominent element. They perform the FSP function of Rheme proper or dynamic semantic role of specification.

6.2.3.1 Diatheme

Diathematic adverbials are dominantly realized by adjuncts and may appear in all three positions.

Table 25 displays the distribution of diathematic adverbials in all three positions.

DIATHEME					
FICTION (315 instances)			ACADEMIC PROSE (232 instances)		
Initial	Medial	Final	Initial	Medial	Final
22 % (70 instances)	8 % (26 instances)	70 % (219 instances)	41 % (96 instances)	18 % (40 instances)	41 % (96 instances)

Table 25

In fiction diathematic adverbials occurred in the initial position in 22 % (70 instances), while in academic prose in 41 % (96 instances). In both of the samples they were most frequently realized by locative adverbials, cf.

(386) *Ved sekstiden gikk jeg opp i offisersmessen for å få noe mat i meg. Jeg var stiv av tretthet. På bordet, som hadde fått slingrebrettene på, var det té, pletter og kaffetøy.* (B104)

[At six o'clock went I up to the officer's canteen to get some food. I was stiff of fatigue. On the table that had got frame, was there tea, plates and cups]

(387) *Den andre typen syntaktiske regler har å gjøre med hvordan fraser og ord stilles sammen til setninger. I følgende setning er det ikke noe i veien med verken ordformene eller frasene [...].* (Ku906)

[The other type of syntactic rules concerns how phrases and words are placed in sentences. In the following sentence is there nothing in the way either with the word forms or phrases]

Examples (386) and (387) demonstrate diathematic locative adjuncts in the initial position. These adjuncts carry only background information and create a sort of scene for the flow of communication. Concerning context-dependence they can be both context-independent, heterogeneous (example (387)), or context-dependent (example 386)). Nevertheless, the communicative unit formed by these adverbials carries a relatively low degree of CD.

In terms of static semantic roles both samples were dominated by locative diathematic adverbials. In addition, temporal adverbials, adverbials of respect, purpose and concession were identified. The sample of academic prose also included diathematic adverbials of reason, accompanying circumstances and manner.

Tables 26 and 27 summarize the static semantic roles of diathematic adverbials in the initial position.

FICTION – INITIAL DIATHEME (70 instances)					
Locative	Temporal	Respect	Condition	Purpose	Concession
60 % (42 instances)	30 % (20 instances)	4 % (3 instances)	4 % (3 instances)	1 % (1 instance)	1 % (1 instance)

Table 26

ACADEMIC PROSE – INITIAL DIATHEME (96 instances)						
Locative	Temporal	Respect	Reason	Concession	Accomp.c.	Manner
68 % (65 instances)	15 % (14 instances)	8 % (8 instances)	2 % (2 instances)	2 % (2 instances)	4 % (4 instances)	1% (1 instance)

Table 27

Diathematic adverbials occurred least frequently in the medial position and were realized exclusively by adjuncts. In fiction they accounted for only 8 % (26 instances), while in academic prose for 18 % (40 instances). The sample of fiction was exclusively dominated by locative adverbials. This static semantic type also prevailed in the sample of academic prose, but in addition, it included several more types. Medial diathematic adverbials are situated either between the head word and postmodification of the notional subject, or between the verb and the head word. The notional subjects in these constructions usually include structurally complex postmodification towards which the whole communication is perspectived. The grammatical final position of the adverbial is then excluded, cf.

(388) *Jeg sydde et par sting over hver åpning, desinfiserte og plastret sårene og overlot resten til Gud og naturen, som begge så ut til å gjøre sin plikt.*

Pat var naturligvis et problem for seg.

Jeg vet ikke om det fins noe som heter "skipspsykiatri", men hvis det eksisterer, var Pat min første pasient. Og jeg vet at det fins sår og skader i menneskehjertet som ikke kan syes igjen, ikke repareres med nål og senetråder og steriliserte klyper og aseptiske kompresser og plaster. (B141)

[I sewed a couple of stitches over each hole, disinfected and put plasters on the wounds and left the rest to God and nature that both seemed to do their duty.

Pat was naturally a problem for himself.

I don't know if there is something that is called 'ship psychology' but if it

exists, was Pat my first patient. And I know that there are wounds and injuries in the human heart that can't be sewed again, repaired with a needle and ligament threads and sterile pliers and aseptic compresses and plasters]

Example (388) demonstrated a diathematic locative adverbial in the medial position. It is situated between the head word and the postmodification of the notional subject and causes thus discontinuity. The reason for this is the structurally complex postmodification which carries the heaviest information load and performs the FSP function of the Rheme proper. Although the adverbial is context-independent and would thus be expected in the final position, it is exceeded in degree of CD by the notional subject. This indicates that grammatical rules are overridden by the operation of FSP.

(389) *Alder og embete hadde moderert mange. Allikevel var det ikke få som hadde bevart sin radikalisme. Høstens stemninger vitner klart om det. "Ultrapatrioter" med "revolusjonære ideer" trådte da åpent frem. Det gikk i ettertiden rykter om at der hadde vært et republikansk parti med et "direktorium på 6 medlemmer".*
(Se639)

[Age and authority had moderated many. Nevertheless were there not few that had retained their radicalism. Autumn mood witnessed clearly about it. 'Ultrapatriots' with 'revolutionary ideas' stepped forward. There went in the future rumours that there had been a republican party with a '6-member directorate']

The existential construction in example (389) presents a diathematic temporal adverbial in the medial position. Unlike the locative adverbial in the previous example it is situated between the verb and the head of the notional subject. That means that it does not cause discontinuity in the postmodification. However, the notional subject (the postmodification in particular) is again the most prominent element in the communicative field and carries the highest degree of CD. In addition, the whole notional subject is also structurally complex, which almost restricts a possible final position of the adverbial.

Besides the locative and temporal medial diathematic adverbials, the sample of academic prose included also adverbials of respect, measure, and manner.

Table 28 summarizes the static semantic roles of the medial diathematic adverbials.

MEDIAL DIATHEME						
FICTION (26 instances)		ACADEMIC PROSE (40 instances)				
Locative		Locative	Temporal	Respect	Measure	Manner
100 % (26 instances)		68 % (27 instances)	18 % (7 instances)	10 % (4 instances)	2 % (1 instance)	2 % (1 instance)

Table 28

Final diathematic adverbials were dominant in the sample of fiction with 70 % (219 instances out of 315), while in academic prose it was only 41 % (96 instances out of 232), in fact the same number as the diathematic adverbials in the initial position. In both of the samples they were dominated by locative adverbials, cf.

(390) *I en trang gate var han blitt stoppet av en liten mann med bulet skalk, som snakket til ham; snakket og snakket, mens han holdt frem en flat eske med noe oppi. Ville han selge noe? Det var ikke mulig å forstå sammenhengen, og David hadde ikke visst hvordan han skulle få fyren bort. Ansiktet til den lille mannen, stemmen og munnen var påtrengende tydelige. Det lå noen sorte, uformelige klumper i esken [...]. (H462)*

[In a narrow street was he stopped by a little man with a bowler who spoke to him; spoke and spoke, while he held a box with something inside. Does he want to sell something? It was not possible to understand the connection, and David had not known how he should make the guy leave. The face of the little man, his voice and mouth were intrusively explicit. There lay some black, shapeless lumps in the box]

(391) *Biologien opererer med et begrep som på engelsk kalles "genetic drift", som kan oversettes med genetisk sjansespill, dvs. sjansene for at noe tilfeldig kan skje når det er svært få individer i en populasjon. (Rø850)*

[Biology operates with a term that in English is called "genetic drift" which can be translated as "genetisk sjansespill", that means the chances that something accidental can happen when there are very few individuals in a population]

Existential constructions presented in examples (390), taken from the sample of fiction, and (391), taken from the sample of academic prose, include a final diathematic locative adverbial. In example (390) the adverbial is completely retrievable from the immediately relevant context; in other words, it is context-dependent and carries therefore a relatively low degree of CD. On the other hand, the final adverbial in example (391) is irretrievable and thus context-independent. It carries a relatively higher degree of CD than the adverbial in the previous example; nevertheless, it does not represent the most prominent communicative unit

in the communicative field. The flow of communication is perspectived towards the notional subject and the adverbial creates only a locative scene.

In addition to the locative adverbials, temporal and adverbials of respect were identified in the sample of fiction, while in academic prose there were found even two more static semantic roles, namely adverbials of manner and accompanying circumstances.

Tables 29 and 30 summarize the static semantic roles of diathematic adverbials in the final position.

FICTION – FINAL DIATHEME (219 instances)		
Locative	Temporal	Respect
85 % (187 instances)	12 % (26 instances)	3 % (6 instances)

Table 29

ACADEMIC PROSE – FINAL DIATHEME (96 instances)				
Locative	Temporal	Respect	Manner	Accomp. circ.
79 % (76 instances)	8 % (8 instances)	10 % (10 instances)	1.5 % (1 instances)	1.5 % (1 instances)

Table 30

The adverbials performing the FSP function of Diatheme (the dynamic semantic role of scene) were registered in all three positions. In fiction, the diathematic adverbials dominated in the final position (70 % vs. 20 % in the initial position), in academic prose the number of final and initial diathematic adverbials was equal (41 %). Medial diathematic adverbials were represented only by 8 % in fiction, resp. 18 % in academic prose.

The diathematic adverbials acquired various static semantic roles. The most dominant ones were locative and temporal adjuncts in both samples regarding all three positions. The variety of static semantic types was much higher in the sample of academic prose and it applied to all three positions. It seems that the variability of the static semantic types represents a specific feature of academic prose.

6.2.3.2 Transition proper oriented element

Adverbials in the FSP function of Transition proper oriented element enter the communication after the thematic section has been established. This communicative unit is often realized by disjuncts and conjuncts that are closely related to the temporal and modal exponents of the verb (TMEs). They carry a relatively low degree of CD (higher than the

theme and lower than the Rheme), and they retain their status irrespective of sentence position. They usually appear in the medial position (between the verb and the notional subject). However, they can also appear in the initial and exceptionally also final position, cf.

(392) *”Med mitt utseende har jeg visst vondt for å stikke meg bort. Selv i London,” sier jeg bråkjevt.*

Jeg kan ikke riktig beskrive de neste sekundene. Egentlig skjer det ikke noe mer enn at han smiler av min selvironiske spøk. (E49)

[“With my appearance it is surely difficult for me to hide. Even in London,” say I brashly.

I cannot right describe the following seconds. Actually happened there not anything more than that he smiles at my self-ironic joke]

(393) *Vi må stille spørsmålet igjen: Var gudinnens epoke virkelig bare en fredfylt og idyllisk tid med sosial rettferdighet, harmoni med naturen og likeverdighet mellom kjønnene? Det finnes dessverre ikke fnugg av beviser for noe slikt.*

(No708)

[We have to ask the question again: Was the goddess’s period really only a peaceful and idyllic time with social justice, harmony with nature and equality of the sexes? There is unfortunately not a shred of evidence for something like that]

(394) *Men vi må ikke glemme gledene, snøvlet professoren på julebordet etter enda et par glass av den billigste kartongvinen. Og hun har rett: Det er mye ren forskningsglede og faglig entusiasme også [...] (U67)*

[But we must not forget the pleasures, slurring professors on the Christmas tables after yet another couple of glasses of the cheapest box wine. And she is right: There are a lot of pleasures in research and subject enthusiasm as well]

Examples (392) – (394) present existential constructions with Transition proper oriented elements in various positions. The first two are realized by disjuncts, while the last example is realized by a conjunct.

In addition to disjuncts and conjuncts the Transition proper oriented element can be realized by temporal adjuncts expressing indefinite time. Such adjuncts perform this FSP function exclusively in medial position. “As for the adverbial of indefinite time, it remains closely related to the temporal indication conveyed by the TMEs and is regarded as TrPro if framed in between the subject and the verbal notional component. If occurring outside this frame, it may loosen its relationship with the TMEs and serve as a setting or perhaps even as a specification.” (Firbas 1992: 78)

(395) – *Vi kommuniserte fint, la hun til. – En intelligent jente som kunne føre seg, fikk venner overalt. Men det ble aldri noen dypere kontakt mellom oss. (D416)*

[We communicated well, she added. An intelligent girl that could behave, made friends everywhere. But there was never a deeper contact between us]

The existential construction presented in example (395) demonstrates a medial adverbial of indefinite time in the FSP function of Transition proper oriented element. Situated so close to the verb it gets related with the TMEs, and becomes thus a part of the transitional section rather than creating a scene for the communication and performing the FSP function of Diatheme.

Table 31 summarizes the distribution of adverbials performing the FSP function of Transition proper oriented element.

TRANSITION PROPER ORIENTED ELEMENT					
FICTION (85 instances)			ACADEMIC PROSE (142 instances)		
Initial	Medial	Final	Initial	Medial	Final
31 % (26 instances)	67 % (57 instances)	2 % (2 instances)	18 % (26 instances)	82 % (116 instances)	0 % (0 instances)

Table 31

The adverbials in the FSP function of Transition proper oriented element were realized by disjuncts, conjuncts and adjuncts of indefinite time, and were in both samples dominant in the medial position. Less frequently these adverbials occurred initially and almost exceptionally in the final position.

The number of these adverbials was substantially higher in the sample of academic prose which may suggest that it is a distinctive feature of this type of text (for a detailed syntactic and semantic classification see chapter 6.1.5).

6.2.3.3 Rheme proper

Adverbials may also perform the FSP function of Rheme proper (the dynamic semantic role of these adverbials is called specification). These adverbials constitute the communicative unit towards which the whole communication is perspectived. In other words, they carry the highest degree of CD exceeding thus even the notional subject. They are dominantly placed in the final position which corresponds to the basic distribution of CD (i.e. the unit carrying the highest degree of CD is placed finally), cf.

(396) *Sukker eller mat med sukker i hadde han bare hørt om før han forlot hjemmet.
Noe lignende var det i min mors barndomshjem, så de kjente til det begge to.*

(S369)

[Sugar or food with sugar had he only heard about before he left home.
Something similar was there in my mother's childhood home]

(397) *Det er stor uenighet i synet på hvor mye av personlighetsstrukturen som fastlegges i barndommen. Imidlertid har det skjedd en økende vektlegging på at det fortsatt er store utviklingspotensialer hos voksne mennesker.* (Fy570)

[There is a big disagreement in how much of the personality structure establishes in the childhood. However has there happened an increasing emphasizing of the fact that there still is a big development potential with adult humans]

The existential constructions presented in examples (396) and (397) include a final adverbial that forms the most prominent unit in the communicative field. In example (396) the fronted notional subject carries a relatively low degree of CD (the indefinite pronoun conveys generally little information load, in addition, the postmodification is retrievable in the immediately relevant context), and the focus is then situated on the final adverbial element. The prominence of the final adverbial in example (397) is achieved by the contrast to previous context (cf. *barndommen* 'childhood' and *voksne mennesker* 'adult humans').

Adverbials in the FSP function of Rheme proper may often be realized by a structurally complicated form, which underlines the information load they convey, cf.

(398) *Hvor var de?*

Dem hadde jeg lagt i skuffen.

Jeg så på ham Han var meget sint. Det gikk kanskje fem år før jeg oppfattet at han trodde jeg hadde tatt pengene. (S381)

[Where was it?

It put I in the drawer.

I looked at him. He was very angry. There went perhaps five years before I understood that he thought I had taken the money]

The communicative field in example (398) is represented by a complex sentence. The final rhematic adverbial is realized by a subordinate temporal clause the verb of which is complemented by a clausal object (content nominal declarative clause), and the clausal object includes yet another content nominal declarative clause in the syntactic function of object. This complicated structure emphasizes the prominence of the whole adverbial section.

Besides the dominant final position, rhematic adverbials may also exceptionally occupy the initial position, cf.

(399) *Jeg var ennå i uvitenhet, i mistankens vold, og jeg ville ikke vite det, der jeg stod i den langsomme heisen med speil på alle vegger, selv i taket var det speil.* (C160)

[I was still ignorant, full of suspicions, and I didn't want to know it, there I stood in the slow elevator with mirrors on all walls, even in the ceiling was there a mirror]

(400) *Bare hver femte bonde (4 av 20) var med, mens nesten alle som hadde kjøpmannskap eller beslektede næringer (6 av 7) stod fast. Også innenfor embetsstanden var der en påfallende forskjell.* (Se642)

[Only every fifth farmer (4 out of 20) followed, while almost all who were merchants or worked in similar business (6 out of 7) were firm. Also among government officials was there a significant difference]

The existential constructions presented in examples (399) and (400) demonstrate initial adverbials in the FSP function of Rheme proper/Specification. The prominence of the adverbial in example (399) is signalled by a focalizer (cf. *selv*). The initial adverbial in example (400) is contrasted against the subject of the first sentence (cf. *bonde* vs. *embetsstanden*). The contrast thus forms the most prominent communicative unit in the field. The notional subjects in both constructions are retrievable from the immediately relevant context and carry therefore a relatively low degree of CD.

Table 32 summarizes the distribution of rhematic adverbials in both types of text.

RHEMATIC ADVERBIALS					
FICTION (32 instances)			ACADEMIC PROSE (30 instances)		
Initial	Medial	Final	Initial	Medial	Final
6 % (2 instances)	0 % (0 instance)	94 % (30 instances)	3 % (1 instance)	0 % (0 instances)	97 % (29 instances)

Table 32

The sample of fiction was dominated by temporal and locative final adverbials in the FSP function of Rheme. In addition, four more static semantic types were identified: adverbial of reason, accompanying circumstances, result, and comparison. The sample of academic prose demonstrated a clear dominance of locative adverbials. Besides that seven more static semantic roles were identified: temporal, adverbial of respect, reason, purpose, measure, accompanying circumstances, and manner.

Table 33 and 34 summarize the distribution of the static semantic roles of final rhematic adverbials.

FICTION – RHOMATIC ADVERBIALS (32 instances)					
Temporal	Locative	Reason	Accomp. circ.	Comparison	Result
39.5 % (13 instances)	33.5 % (10 instances)	12 % (4 instances)	9 % (3 instances)	3 % (1 instances)	3 % (1 instances)

Table 33

ACADEMIC PROSE – RHOMATIC ADVERBIALS (30 instances)							
Locative	Temporal	Respect	Reason	Purpose	Measure	Accomp.c.	Manner
43 % (13 inst.)	13.5 % (4 inst.)	13.5 % (4 inst.)	10 % (3 inst.)	7 % (2 inst.)	7 % (2 inst.)	3 % (1 inst.)	3 % (1 inst.)

Table 34

The adverbials performing the FSP function of Rheme (the dynamic semantic role of Specification) dominated in final position (94 % in fiction and 97 % in academic prose). However, in a few instances they also occupied the initial position. The prominence of the non-final rhematic adverbials was signalled either by focalizers or contrast.

The rhematic adverbials acquired various static semantic functions. Both samples were dominated by the locative and temporal adjuncts. But again the sample of academic prose displayed a greater variability of static semantic roles which suggests it is a distinctive feature of this type of text.

6.2.3.4 Instances with multiple adverbials

The analysis of the existential constructions that included more than one adverbial focused mainly on multiple adjuncts. Unlike conjuncts and disjuncts (that usually perform the FSP function of Transition proper oriented element regardless of their position), adjuncts may acquire various FSP functions depending on their sentence position. The analysis therefore focused on the difference between diathematic and rhematic adjuncts with regard to their position and degree of CD.

In fiction the constructions with multiple adjuncts were divided into three groups: a) Initial+Final, b) Medial+Final, and c) Final+Final.

In the first group (Initial+Final) 21 instances were registered; 18 of them combined two diathematic adjuncts, while three included an initial diathematic and a final rhematic adjunct, cf.

(401) *Et par aldrende professorer vandrer rundt med hendene på ryggen mens de snakker fag, en gruppe yngre ansatte stikker hodene sammen og hvisker. Studentene sitter tett i tett på banker og i trappene opp mot Niels Treschows hus.*

Ved de få bordene som tilhører Kafé Niels, har det ikke vært en eneste ledig plass å oppdrive på timevis. (U52)

[A couple of elderly professors walk around with hands on the back while they discussed the subject, a group of younger employees put their heads together and whisper. The students sit tight on the benches and on the stairs up to Niels Treschow's house. At the few tables that belong to Café Niels, has there not been a single free place to get for hours]

(402) *Størrelsen p  døren skyldes at hallen er  pen helt opp til femte etasje, og døren n r opp til en h yde tilsvarende to etasjer. Fra hallen g r det en rulletrapp opp til kantinen, til møterommene og den store takterrassen.* (U95)

[The size of the door is due to the fact that the hall is open completely up to the fifth floor, and the door reaches up to the level corresponding to two floors. From the hall goes there an escalator up to the canteen, to the meeting rooms and the big roof terrace]

The existential construction in example (401) includes an initial locative adjunct and a final temporal adjunct. Both adjuncts carry quite a low degree of CD and thus appertain to the thematic section performing the FSP function of Diatheme. They acquire the dynamic semantic role of scene and create a locative and temporal background for the communication. Comparing the relative degree of CD of the two adjuncts, it seems that the final adjunct is more dynamic. The reason is its context-independence (in contrast to the context-dependent initial adjunct) and the factor of linearity that ascribes a higher degree of CD to the communicative units situated towards the end of the communicative field.

Example (402) also presents an initial and a final adjunct, both locative. While the initial adjunct performs the FSP function of Diatheme (dynamic semantic role of scene), the final adjuncts represents the most prominent unit towards which the communication is perspectived. In other words, it performs the FSP function of Rheme proper (dynamic semantic role of specification). It carries the highest degree of the CD in the communicative field which is in accordance with the linear factor.

In the second group (Medial+Final) only four instances were found. They were all represented by two diathematic adjuncts, cf.

(403) - *Sett ord p  det, oppfordret etterforskeren og så at meldingen n dde fram. Mannen nikket for seg selv. – Hele virksomheten har v rt tilfeldig og uten planlegging. Det har hele tida v rt noe rart der!* (D436)

[Put words on it, encouraged the investigator and saw that the message was heard. The man nodded for himself. The whole activity was accidental and without planning. There has all the time been something strange there!]

The existential construction includes a medial temporal and a final locative adjunct. Both are context-dependent and constitute the thematic section of the communicative field performing the FSP function of Diatheme (dynamic semantic role of scene). They form a temporal and locative background for the communication.

The last group (Final+Final) was represented by 12 instances; 9 of them combined two diathematic adjuncts in the final position, while 3 included a final diathematic and a rhematic adjunct, cf.

(404) *De svevet nesten. Og i gaterommet, mellom husrekkene, rant demringslyset; så blått som det bare er i april, ugripelig som et ukjent intervall. Det var ikke mange mennesker ute så tidlig [...]. (H452)*

[They floated almost. And in the streets, between the rows of houses, appeared twilight; so blue that it only is in April, untouchable as an unknown interval. There were not so many people out so early]

(405) *De har sikkert ingen reglementer å holde Dem til i dette tilfelle, intet som sier at en frikjent ikke kan opptas som elev ved lærerskolen. Men De bruker Deres lille gjennomsnittsfornuft, og finner at det er noe betenkelig ved meg, fordi jeg har sittet i fengsel. (A298)*

[They have surely no regulations to keep them in this condition, nothing that says that an acquitted person cannot be taken as a pupil at school. But they use their little average brains and find out that there is something unsafe about me because I sat in prison]

The existential construction in example (404) presents a final locative and temporal adjunct that constitute the thematic section of the communicative field and perform thus the FSP function of Diatheme. Both adjuncts are context-dependent (retrievable from the immediately relevant context) but it seem that the final temporal adjunct carries a relatively higher degree of CD than the locative adjunct. This results both from the operation of the linear factor and the syntactic structure (the final adjunct is structurally more complicated including a head and an intensifier).

Example (405) presents an existential construction that demonstrates two final adjuncts performing different FSP functions. The final locative adjunct is completely retrievable from the immediately relevant context and thus constitutes the thematic section, performing the FSP function of theme. The other adjunct (adjunct of reason) is heterogeneous (it includes both context-dependent and context-independent information) but the context-independent information prevails and the adjunct becomes the most prominent unit of the communicative

field, performing the FSP function of Rheme proper. The prominence and high degree of CD of the adjunct of reason is also supported by the clausal structure.

Table 35 summarizes the FSP functions of multiple adjuncts analyzed in the sample of fiction.

FICTION – FSP of MULTIPLE ADJUNCTS (38 instances)				
Initial+Final		Medial+Final	Final+Final	
DiaTh+DiaTh	DiaTh+Spec	DiaTh+DiaTh	DiaTh+DiaTh	DiaTh+Spec
47 % (18 instances)	8 % (3 instances)	13 % (5 instances)	24 % (9 instances)	8 % (3 instances)

Table 35

In the sample of academic prose the existential constructions were divided into four groups:

a) Initial+Medial, b) Initial+Final, c) Medial+Final, and d) Final+Final.

The first group (Initial+Medial) included five instances and the adjuncts performed only the FSP function of Diatheme, cf.

(406) *Denne sosiale gruppe utgjorde en enhet og dertil en landsomfattende enhet gjennom sin funksjon og sin utdanning. Den var knyttet til statsapparatet, og derigjennom på særegen måte til lederens person. I debattene på Eidsvoll var det meget få utenfor embetsmennenes og akademikerenes krets som tok ordet. (Se646)*
 [This social group formed a unit and, in addition, a unit comprising the whole land through its function and education. It was connected to the state authorities and thus in a peculiar way to the leading person. In the debates in Eidsvoll were there very few outside the official and academic circles who took a word]

The two locative adverbials presented in the existential construction in example (406) constitute the thematic section of the communicative field. Both adjuncts are retrievable and thus context-dependent. They perform the FSP function of Diatheme. The medial adjunct causes discontinuity in the postmodification of the notional subject. It seems that the operation of FSP overrides the grammatical rules.

In the second group (Initial+Final) 11 instances were identified; 9 of them combined two diathematic adjuncts, while 2 included a diathematic and a rhematic adjunct, cf.

(407) *I en tredje samfunn, der kvinnes bidrag som samlere av mat er vel så viktig som mennenes bidrag i kraft av sin jakt, har det utviklet seg et matriarkat. Kvinnene er blitt dominerende og mennene overflødige. Her er det tendenser til små, hemmelige samfunn blant overflødige menn med ambisjoner om å få være*

litt mer med. (No701)

[In the third society, where the women's contribution as food collectors is as important as men's contribution in hunting, has there developed matriarchy. The women have become dominant and the men superfluous. Here are the tendencies to small, secret societies among superfluous men with ambitions to be more included]

(408) *Disse trekkene ved vokalsystemet i norsk er også det som skaper størst problemer for utlendinger som skal lære språket. Her er det likevel store forskjeller – først og fremst avhengig av morsmålsbakgrunnen til innlæreren.* (Ku930)

[These features of the vocal system in Norwegian are also characteristics that cause the biggest problems for foreigners who will learn the language. Here are there nevertheless big differences – mainly with regard to the language background of the learner]

The existential construction presented in example (407) includes an initial and final locative adjunct. The initial adjunct is retrievable and thus context-dependent. The final adjunct is heterogeneous regarding context-dependence; however, the context-dependent information prevails. Though being structurally complicated, it does not carry the highest degree of CD. Both adjuncts perform the FSP function of diatheme.

Similarly, example (408) includes an existential construction with an initial and final locative adjunct. The initial locative adjunct is fully retrievable from the immediately relevant context and performs the FSP of diatheme. On the other hand, the final adjunct of respect is heterogeneous with regard to context-dependence, but the context-independent information prevails. The final adjunct thus carries the highest degree of CD in the respective communicative field and performs the FSP function of Rheme proper. Its prominence is also signaled by the presence of a focalizer.

The third group (Medial+Final) was represented only by a single instance. Both adjuncts performed the FSP function of diatheme, cf.

(409) *Min systematisering har som mål å tydeliggjøre det enkelte praksisfeltets særpreg, men også å vise utvekslingene mellom de ulike diskursene og feltene samt fellestrekkene mellom dem. En sentral tese er at det i stor grad foregikk en utveksling mellom medisinen og kulturen for øvrig når det gjelder konstruksjonen av hysteri – som her forstås både som diagnose, atferdsbetegnelse, forestilling og metafor.* (Bo768)

[My systematizing is aimed to emphasize the distinctive feature of the single field of practice, but also to demonstrate exchanges between the various discourses and fields together with their common features. A central thesis is

that there in a great extent was an exchange between medical science and culture regarding construction of hysteria – which is here understood both as diagnose, features of behaviour, idea and metaphor]

The existential construction in example (409) presents a medial adjunct of measure and a final adjunct of respect. The medial adjunct is context-independent but its information value is relatively low. It therefore performs the FSP function of Diatheme. The final adjunct is structurally very complex and context-dependent. It therefore conveys only a concomitant piece of information and appertains to the thematic section of the communicative field, performing as well the FSP function of Diatheme.

The final group (Final+Final) included four instances all of them combining a diathematic and a rhematic final adjunct, cf.

(410) *Ronald Inglehart utformet et teori om at det vil skje et skifte i verdiprioriteringer i avanserte industrielle samfunn når samfunnets økonomiske grunnlag bedrer seg.*
(Vi882)

[Ronald Inglehart formulated a theory that there will happen a change in the priority of values in a developed industrial society when society's economic background improves]

The passage demonstrated in example (410) presents the opening of the chapter called *Fra materialisme til selvrealisering* 'From materialism to self-realization'. It includes an existential construction with a locative and a temporal final adjunct. Both adjuncts are context-independent but carry a very different information load. The locative adjunct creates a background for the communication and constitutes the thematic section. It performs the FSP function of Diatheme. On the other hand, the temporal adjunct carries the highest degree of CD in the communicative field and performs the FSP function of Rheme proper.

Table 36 summarizes the FSP functions of multiple adjuncts analyzed in the sample of academic prose.

ACADEMIC PROSE – FSP of MULTIPLE ADJUNCTS (21 instances)				
Initial+Medial	Initial+Final		Medial+Final	Final+Final
DiaTh+DiaTh	DiaTh+DiaTh	DiaTh+Spec	DiaTh+DiaTh	DiaTh+Spec
24 % (5 instances)	43 % (9 instances)	9.5 % (2 instances)	4.5 % (1 instance)	19 % (4 instance)

Table 36

6.2.4 The FSP patterns

Individual communicative units performing various FSP functions (and dynamic semantic roles) combine in the communicative field and create FSP patterns. The communicative units in the existential construction combine into three basic FSP patterns: 1. Th-Tr-Rh, 2. Th-Tr/Rh, and 3. FSP patterns with a rhematic adverbial.

6.2.4.1 Th-Tr-Rh

The most dominant FSP pattern was Th-Tr-Rh where the thematic section is constituted by the Theme proper (realized by the grammatical subject *det*) and a possible Diatheme (usually realized by an adjunct), the transitional section includes Transition (realized by the existential verb) and a possible Transition proper oriented element (realized by disjuncts, conjuncts and some adjuncts), and finally the rhematic section which is represented by the notional subject. Regarding the dynamic semantic roles, the pattern includes the following constituents: scene (realized by adjuncts), existence/appearance (realized by the verb), and the phenomenon presented (realized by the notional subject), cf. example (371), taken from the sample of fiction, and example (372), taken from the sample of academic prose.

This pattern occurred in two modifications: a) with a focalizer (Foc), or b) with an anticipator (negation focus anticipator (NegFocA), or question focus anticipator (QFocA)).

In fiction, the dominant FSP pattern was represented by 87 % (434 instances out of 500) including all modifications. Patterns with a focalizer were represented by 28 instances (6.5 %), cf.

(411) *Alle de tre filosofene i Milet tenkte seg at det måtte finnes et – og bare ett –
urstoff som alt annet var laget av.* (G247)

[All the three philosophers from Miletus thought that there must have been one –
and only one – prime matter that everything else is made of]

The existential construction presented in example (411) includes a focalizer (*bare*) which indicated the most dynamic element in the communicative field, namely the quantifying component of the notional subject.

Table 37 summarizes the occurrence of various focalizers in the sample of fiction.

FICTION - FOCALIZERS (28 instances)						
Bare	Enda	Selv	Også	Særlig	Igjen	Rett og slett
61 % (17instance)	14.5 % (4instance)	7 % (2 instances)	7 % (2 instances)	3.5 % (1 instance)	3.5 % (1 instance)	3.5 % (1 instance)

Table 37

The patterns with an anticipator were represented by 81 instances. The negation focus anticipator (NegFocA) occurred in 64 instances (14.5 %) and had two different realizations, cf.

(412) *Hun sa jo at jeg var et eventyr av en elsker for henne. Og det var ikke noe som tydet på at hun løy det minste.* (A258)

[She did say that I was a dreamy lover for her. And there was not anything that indicated that she was lying in the least]

(413) *Han klarte ikke å stå på bena da man reiste ham opp. Det var ingen kraft i dem.* (A269)

[He didn't manage to stand on his legs when they raised him up. There was no power in them]

The existential constructions presented in examples (412) and (413) include negation focus anticipators that are both perspectived towards the notional subject which represents the most dynamic communicative unit in the respective field. The NegFocA *ikke* dominated in the sample of fiction with 70 % (45 instances out of 64), while the other one *ingen* was found in 30 % (19 instances out of 64).

The question focus anticipator (QFocA) was found in 17 instances (4 %), and the sample included 16 yes-no questions and 1 hv-question, cf.

(414) *Jeg skal be til Gud hver eneste kveld om at han skal verne om deg for meg, og gi oss begge styrke.*

Hvor du må ha det vondt. Du som er slik en frihetsmann. Er det noe jeg kan gjøre for deg? (A290)

[I will pray to God every evening so that he would stand guard over you for me, give us both strength.

Where you must be unhappy. You who are such a liberty man. Is there something I can do for you?]

(415) *Og det haster ikke med skrapingen. Loddet ligger godt i lommen så lenge. Et uskraptet flaxlodd i lommen er gull verdt. Det er som å få et brev fra Amerika og ikke åpne det, og jeg har hørt at det ligger et uåpnet brev på Strindbergs skrivebord i Stockholm. Han rakk ikke å åpne det før han døde og så har ingen andre gjort det heller. Jeg vet ikke om jeg liker det. Det er mytomani. Hva står det i det uåpnede brevet?* (L324)

[And it doesn't hurry with the scraping. The lot lies well in the pocket so far. An unscraped lot in the pocket is worth gold. It is like getting a letter from America and not opening it, and I have heard that there lies an unopened letter on Strindberg's desk in Stockholm. He didn't manage to open it before he died and later nobody else has done it either. I don't know if I like it. It was mythomania. What stands there in the unopened letter?]

Example (414) presents an existential construction in the form of yes-no question. The QFocA is realized by the TMEs (that in addition perform the FSP function of Transition) and together with the yes-no polarity points to the most dynamic communicative unit which is the notional subject, especially the postmodification.

The existential construction in example (415) has a form of a hv-question in which the hv-word carries the highest degree of CD and constitutes the most dynamic communicative unit in the respective field.

Table 38 summarizes the dominant FSP pattern and its modifications.

FICTION/ Th – Tr – Rh (434 instances)			
Basic	Foc	Anticipator	
75 % (325 instances)	6.5 % (28 instances)	NegFocA	QFocA
		14.5 % (64 instances)	4 % (17 instances)

Table 38

In the sample of academic prose this dominant FSP pattern represented 90 % (450 instances out 500), and included both modifications. The patterns with a focalizer appeared in 16 instances (3.5 %) the most frequent being again *bare*. In addition, 9 other realizations were identified. Table 39 summarizes the occurrence of various focalizers in academic prose.

ACADEMIC PROSE – FOCALIZERS (16 instances)									
Bare	Også	Særlig	Enda	Minst	Absolutt	Overhodet	Så godt som	Først of fremst	I det minste
37.5 % (6 inst.)	12.5 % (2 inst.)	6.25 % (1 inst.)	6.25 % (1 inst.)	6.25 % (1 inst.)	6.25 % (1 inst.)	6.25 % (1 inst.)	6.25 % (1 inst.)	6.25 % (1 inst.)	6.25 % (1 inst.)

Table 39

The FSP patterns with an anticipator were represented by 85 instances. The negation focus anticipator (NegFocA) occurred in 76 instances (17 %). These anticipators were mostly realized by *ikke* (41 instances) and *ingen* (34 instances). In addition, there was 1 instance with NegFocA *intet*, cf.

(416) *Tilslutningen skulle skje i form av en ed som alle avla. Dette var en form som utelukket dissens. Der forelå intet alternativ, ikke et nei, ikke engang taushet.* (Se615)

[The support was expressed in the form of an oath that all took. This was a form that excluded dissent. There was no alternative, not a no, not even silence]

The NegFocA presented in example (416) is perspectived towards the notional subject (more precisely to the first head word of a multiple notional subject).

Finally, constructions with question focus anticipator (QFocA) were represented by 9 instances (2.5 %); all of them were realized by a yes-no question, cf.

(417) *Hva var det de så? Var de beruset? Skjedde det et faktisk under?* (No740)
 [What was it that they saw? Were they drunk? Happened there a real miracle?]

The TMEs and the polarity of the yes-no question demonstrated in example (417) are perspectived towards the notional subject which represents the most dynamic communicative unit in the respective field.

In two instances the NegFocA was combined with QFocA, cf.

(418) *Rettigheter er noe som er knyttet til de rollene og funksjonene som mennesket har i samfunnet.*
Men er det ikke likevel noe ubehagelig autoritært ved Platons stat? (Sk700)
 [Rights are something that is connected to the roles and functions that people have in society.
 But is there not though some uncomfortable authority about Plato's state?]

The existential construction demonstrated by example (418) is realized by a yes-no question and includes a NegFocA *ikke*. Both anticipators are perspectived towards the notional subject which represents the most dynamic unit in the communicative field.

Table 40 summarizes the dominant FSP pattern and its modifications analyzed in the sample of academic prose.

ACADEMIC PROSE/ Th – Tr – Rh (450 instances)			
Basic	Foc	Anticipator	
		NegFocA	QFocA
77.5 % (349 instances)	3.5 % (16 instances)	17 % (76 instances)	2 % (9 instances)

Table 40

The FSP pattern Th-Tr-Rh was overwhelmingly dominant in both samples (87 % in fiction and 90 % in academic prose). It appeared in two modifications: with a focalizer, and with an anticipator (negation focus anticipator, or question focus anticipator). However, the biggest number was represented by the basic pattern (i.e. without a focalizer or an anticipator).

The number of the existential constructions with a focalizer was higher in the sample of fiction; however, the sample of academic prose displayed a larger variety of different realizations. The number of the constructions with negation focus anticipator and question focus anticipator was relatively equal in both samples.

The main function of the existential constructions that realize the dominant FSP pattern seems to be introducing a new phenomenon into discourse. These constructions either present a new element (with the help of verbs of appearance), or they declare an existence of a new element (employing verbs of existence). These constructions serve to satisfy the basic distribution of CD by enabling the most dynamic element (the notional subject) to be placed after the verb.

6.2.4.2 Th – Tr/Rh

In the FSP pattern Th – Tr/Rh the thematic section is again realized by the grammatical subject *det*, diathematic notional subject and possibly by a diathematic adjunct, the other communication unit is represented by the verb which combines the FSP function of Transition proper (realized by the TMEs) and Rheme (realized by the notional component). Regarding the dynamic semantic roles, the thematic section corresponds to the scene (realized by a diathematic adjunct) and the quality bearer (realized by the notional subject), while the verb combines the role of quality and specification (simply because it does not have any successful competitor in the communicative field), cf. example (379), taken from the sample of fiction, and example (380), taken from the sample of academic prose.

In fiction this FSP pattern appeared in 6 % (33 instances out of 500), in academic prose it was only 4 % (20 instances out of 500).

Based on the analysis it is clear that the existential construction realizing this FSP pattern does not introduce anything new into discourse. The notional subject is usually context-dependent, or in the case of indefinite pronouns it carries a very low information value. The whole communication is perspectived towards the verb, namely its notional component. It seems that these constructions serve to assert or affirm existence of an already introduced

phenomenon. In other words, the verb in these constructions does not present anything, but rather ascribes quality to the notional subject. It seems therefore plausible to consider these constructions as realizations of the quality scale rather than presentation scale.

6.2.4.3 FSP patterns with a rhematic adverbial

This last FSP pattern includes several different subtypes the common feature of which is the presence of a rhematic adverbial that represents the most dynamic communicative unit in the respective field and performs the FSP function of Rheme proper (the dynamic semantic role of specification).

In fiction this pattern was registered in 7 % which corresponded to 33 instances and it could be divided into three different subtypes.

The first subtype is represented by a fixed sentential structure that includes some obligatory slots. It can be demonstrated as follows: *Det gå slot 1 slot 2 slot 3*. The main clause is realized by an existential construction and includes the grammatical subject *det*, the verb *gå*, and the notional subject which expresses units of time (see slot 1), slot 2 represents a time conjunction and slot 3 represents a temporal subordinate clause, cf.

(419) *Hun får et nytt hosteanfall. Jeg lener meg frem og klapper henne på ryggen. Det går noen minutter før hun får tilbake pusten.* (E19)
[She got a new fit of cough. I lean forward and clap her on the back. There go several minutes before she gains again breath]

(420) *Hvor var de?
Dem hadde jeg lagt i skuffen.
Jeg så på ham Han var meget sint. Det gikk kanskje fem år før jeg oppfattet at han trodde jeg hadde tatt pengene.* (S381)
[Where was it?
It put I in the drawer.
I looked at him. He was very angry. There went perhaps five years before I understood that he thought I had taken the money]

Examples (419) and (420) present existential constructions that follow the fixed structure mentioned above. They both include a temporal clausal adjunct in the final position which is heterogeneous in terms of context-dependence. Nevertheless, the context-independent information prevails and the whole unit becomes most prominent in the communicative field.

If we consider the deep structure of these fixed constructions, it is obvious that the existential construction as a whole performs the FSP function of Diatheme and creates only a sort of

background for the main communication which is realized by the subordinate clause. To demonstrate this, the construction can easily be paraphrased as follows: *Etter noen minutter får hun tilbake pusten.* [After some minutes gains she again breath.], resp. *etter kanskje fem år oppfattet jeg at han trodde jeg hadde tatt pengene.* [After perhaps five years understood I that he thought I had taken the money.].

As the flow of communication is perspectived towards the final adverbial, it is clear that the existential construction is not intended to present a new phenomenon but it seems that it serves only as a stylistic means to achieve better fluency of the text. This can be supported by the fact that this subtype was identified only in the sample of fiction. The whole construction is therefore a realization of the quality scale.

The second subtype is represented by an existential construction with a context-dependent notional subject. The communication is again perspectived towards the final adverbial element, cf.

(421) *Og det haster ikke med skrapingen. Loddet ligger godt i lommen så lenge. Et uskrapet flaxlodd i lommen er gull verdt. Det er som å få et brev fra Amerika og ikke åpne det, og jeg har hørt at det ligger et uåpnet brev på Strindbergs skrivebord i Stockholm.* (L324)

[And it doesn't hurry with the scraping. The lot lies well in the pocket so far. An unscraped lot in the pocket is worth gold. It is like getting a letter from America and not opening it, and I have heard that there lies an unopened letter on Strindberg's desk in Stockholm]

The existential construction presented in example (421) includes a retrievable notional subject. It is therefore context-dependent and appertains to the thematic section of the communicative field, performing the FSP function of Diatheme. The only irretrievable unit is realized by the final locative adverbial which performs the FSP functions of Rheme proper.

Since the notional subject in these existential constructions is retrievable, it is definitely not presented as a new phenomenon. It seems that it rather acquires the dynamic semantic function of quality bearer and the whole construction is then a realization of the quality scale.

The last subtype is represented by existential constructions with a rhematic notional subject and a rhematic adverbial. These constructions realize the following FSP pattern: Th-Tr-Rh-Rh_{pr} and is known as extended presentation scale (cf. Chamonikolasová – Adam: 2005), cf.

(422) *Jeg skriver dette for landkrabber som ikke vet hva en røyl er, som aldri har ant hvor mange kabellengder det er i en league, eller hvor mange favner det går på en kabellengde.* (B110, B111)

[I write this for landlubbers who don't know what a royal sail is, who have never heard how many cable lengths there are in a league, or how many fathoms there go in a cable length]

The existential constructions presented in example (422) include a rhematic notional subject and a final context-independent adverbial (realized by a preposition phrase) which carries even a higher degree of CD. It thus represents the most prominent communicative unit in the field. The notional subject in these constructions represents a phenomenon which is introduced into discourse. So even though the flow of communication is perspectived towards the final adverbial, the act of presentation remains important. It seems that a new phenomenon is first introduced, and later the presentation is specified in terms of place, time, reason, etc.

However, in some instances the final rhematic adverbial was realized by a subordinate clause which represented a communicative subfield in the main communicative field, cf.

(423) *Jeg følte redselen hele den våkne del av døgnet. Vi var midt i typhontiden. Til dette kom at det foregikk noe forut, noe gåtefullt og ugjennomskuelig, noe ingen akterut visste hva var. Men det inntraff så ofte situasjoner og episoder, at enhver måtte føle at noe var på ferde.* (B146)

[I felt fear the whole day. We were in the middle of the season of typhoons. In addition, there happened something before, something mysterious and invisible, something that no one on board knew what it was. But there appeared so often situations and episodes that everyone must have had a feeling that something was going on]

The final adverbial of result in example (423) represents the most prominent communicative unit in the main communicative field. The communicative subfield (provided by the subordinate clause) realizes the quality scale. It seems that a new phenomenon is first introduced, and later it is ascribed a sort of quality. The notional subject thus combines the dynamic semantic roles of phenomenon presented and quality bearer. That means that this type of construction realizes both the presentation scale and the quality scale.

It might also be argued that the final clausal adverbial is so prominent in the main communicative field that it overrides the act of presentation and the whole construction thus realizes only the quality scale (similarly as the constructions of the second subtype). However, the semantics of the existential construction that is primarily meant to introduce

something new, together with the context-independent notional subject indicate that the act of presentation plays an essential role in the flow of communication and cannot be overridden in the same way as observed with the previous subtype.

Table 41 summarizes the distribution of the three types of the existential construction with a rhematic adverbial.

FICTION: The FSP pattern with Specification (32 instances)			
Type I (Fixed sentential structure)	Type II (With a context-dependent NS)	Type III (With a context-independent NS)	
25 % (8 instances)	13 % (4 instances)	Non-clausal ADV.	Clausal ADV.
		31 % (10 instances)	31 % (10 instances)

Table 41

In the sample of academic prose the existential constructions with a rhematic adverbial represented 6 % (30 instances). They can be again divided into three subtypes.

The first subtype includes existential constructions that do not present a new phenomenon into discourse but rather seem to be a stylistic means, cf.

(424) *Mennesker løfter sitt hode mot stjernene, men står med føttene i jordslaget. I mange kulturer er himmelen symbolet for skjebnens makt som styrer alt på jorden. Det ligger en historisk ironi i at den moderne kinesiske stat, som har avskaffet alle guddommer, dyrket Mao som "Solen" og meiet demokratistudentene i 1989 ned på "Den himmelske freds plass". (No742)
[People raise their heads towards the stars, but stand with their feet on the ground. There lies a historic irony in the fact that the modern Chinese state, that abolished all gods, worshipped Mao as 'Sun' and slaughtered democratic students in 1989 at 'The Square of Heavenly Peace']*

The existential construction presented in example (424) can be easily paraphrased as: *Det er et historisk ironi at [...].* [It is a historic irony that...]. In the deep structure it seems that the notional subject of the existential construction is not presented as a new phenomenon but acquires the dynamic semantic role of the quality bearer. The whole construction is then a realization of the quality scale. It must be pointed out that this type does not entirely correspond to the first type identified in the sample of fiction, even though there may occur some similarities.

The second type is represented by the existential constructions with a retrievable notional subject. This type corresponds directly to the second type identified in the sample of fiction, cf.

(425) *For "øy", "ai" og "oi" er skrivemåten ganske dekkende for gjengs uttale (o-en i "oi" da uttalt som å-lyd), mens det er avvik ved de to andre. Ved "ei" gjelder avviket det første elementet i diftongen, som hos de fleste er en æ-lyd og ikke en e-lyd. Ved "au" er det avvik i begge elementene.* (Ku932)

[With "øy", "ai" and "oi" is the spelling quite good for usual pronunciation (o-sound in "oi" then pronounced as å-sound) while there is deviation in the two others. In "ei" concerns the deviation the first element in the diphthong, which in majority is an a-sound and not an e-sound. With "au" is there a deviation in both elements]

The existential construction presented in example (425) includes a retrievable notional subject which therefore appertains to the thematic section of the communicative field, performing the FSP function of Diatheme. Regarding the dynamic semantics the notional subject acquires the role of the quality bearer and the whole construction realizes the quality scale.

The last group is represented by the existential constructions with context-independent notional subject that constitutes the rhematic section of the field but is exceeded in degree of CD by the adverbial. This type corresponds entirely to the third type analyzed in the sample of fiction, and can as well be divided according to the realization of the adverbial, cf.

(426) *Det er stor uenighet i synet på hvor mye av personlighetsstrukturen som fastlegges i barndommen. Imidlertid har det skjedd en økende vektlegging på at det fortsatt er store utviklingspotensialer hos voksne mennesker.* (Fy570)

[There is a big disagreement in the view of how much of the personality structure is established in the childhood. However has there happened increasing emphasizing of the fact that there still is a big development potential with adult humans.]

(427) *Ronald Inglehart utformet et teori om at det vil skje et skifte i verdiprioriteringer i avanserte industrielle samfunn når samfunnets økonomiske grunnlag bedrer seg.* (Vi882)

[Ronald Inglehart formulated a theory that there will happen a change in the priority of values in a developed industrial society when society's economic background improves]

The last existential construction in example (426) includes a final rhematic adverbial the prominence of which is signalled by the contrast against the previous contexts (cf.

barndommen vs. *voksne mennesker*). The rhematic notional subject is first presented in discourse, and then the presentation is specified in terms of a locative meaning. The construction represents the so called extended presentation scale.

Example (427) presents an opening passage of the chapter called *Fra materialisme til selvrealisering* ‘From materialism to self-realization’. It includes an existential construction with context-independent notional subject that performs the FSP function of Rheme. The communication is, however, perspectived further towards the final clausal adverbial that represents the most prominent communicative unit in the field. The communicative subfield provided by the clausal adverbial realizes the quality scale. It therefore seems that the notional subject is first introduced in discourse and later it is ascribed an adverbial quality. In this respect the notional subject combines the dynamic semantic role of the phenomenon presented and the quality bearer and the whole construction is a realization of both the presentation scale and the quality scale.

This type of existential construction also appeared in a form of hv-questions in which the hv-word represented the most dynamic element in the communicative field, cf.

(428) *Hvorfor har ikke langt flere arter overlevd og utviklet seg i ulike retninger?
Hvorfor finnes det ingen menneskearter som tilsvarer de ulike apeartene som
gorillaer, orangutaner, sjimpanser og dvergsjimpanser?* (Vi856)

[Why have many more species not survived and developed in different directions? Why are there no human species that correspond to the different species of apes like gorillas, orangutans, chimpanzees or dwarf chimpanzees?]

The rhematic section in the existential construction presented in example (428) includes the notional subject that performs the FSP function of Rheme, and the hv-word that performs the FSP function of Rheme proper. The notional subject is again introduced in discourse and then it is ascribed a sort of adverbial quality. The construction thus combines the function of presenting a phenomenon and ascribing quality.

Table 42 summarizes the distribution of the three types of existential constructions with a rhematic adverbial in the sample of academic prose.

ACADEMIC PROSE: The FSP pattern with Specification (30 instances)			
Type I (Sentential structure)	Type II (With a context-dependent NS)	Type III (With a context-independent NS)	
		Non-clausal ADV.	Clausal ADV.
3.5 % (1 instance)	10.5 % (3 instances)	43 % (13 instances)	43 % (13 instances)

Table 42

The FSP patterns with a rhematic adverbial were represented by 7 % in fiction, resp. 6 % in academic prose. This may indicate that these existential constructions are rather marginal.

In both samples the existential constructions were divided into three subtypes. In the first subtype in both samples the existential construction represents a stylistic means and is not intended to introduce a new phenomenon into discourse. It seems that the subtype is a realization of the quality scale. This subtype in fiction was realized by a fixed sentence structure and had no equivalent in the other sample. It was represented by 25 % which is not a insignificant amount. On the other hand, the first type in academic prose was represented by only a single instance and seems therefore to be a marginal phenomenon.

The second subtype represented constructions with context-dependent notional subject performing the FSP function of Diatheme. Again here, the construction is not intended to present a new phenomenon but it seems to realize the quality scale. This subtype was represented by 13 % in fiction, resp. 10.5 % in academic prose.

The third subtype (with a rhematic notional subject) was dominant in both samples (62 % in fiction, resp. 86 % in academic prose). This subtype was further divided according to the realization of the rhematic adverbial. The non-clausal realizations correspond to the extended presentation scale (31 % in fiction vs. 43 % in academic prose). The constructions with clausal realizations presented a new phenomenon in discourse but the communication was perspectived further towards the clausal adverbial which, as a communicative subfield, realized the quality scale. In this sense it seems the constructions combine the presentation scale and the quality scale (31 % in fiction vs. 43 % in academic prose).

6.2.5 Potentiality in the FSP analysis

Potentiality in general refers to instances that suggest more than just one plausible interpretation. In the FSP analysis potentiality concerns communicative units that may be ascribed more than just one FSP function and more than just one dynamic semantic role. In other words, the interplay of the FSP factors does not provide an unequivocal interpretation.

In addition, the potentiality may be caused by potentiality in the syntactic structure, or even by the so called knowledge of the world.

In the existential construction potentiality may occur in the FSP analysis of final adjuncts. If context-independent, they may perform two FSP functions (two dynamic semantic roles): Diatheme (scene) and Rheme proper (specification), cf.

(429) *Det gjelder å lese mellom linjene. Det har jeg alltid vært god til, på skolen var jeg en av de beste. Jeg analyserte romaner så læreren fikk tårer i øynene og kjøpte seg blokkfløyte da han gikk i pensjon. Masse om Boris Becker, altså, men ingenting om Finland. Det er sykt. Men jeg ser at det er reiselivsmesse på Sjølyst.*
(L320)

[It concerns reading between the lines. This have I always been good at, at school was I one of the best. I analyzed novels that the teacher got tears in his eyes and bought a recorder when he retired. A lot about Boris Becker but nothing about Finland. It is sick. But I can see that there is a travel fair on Sjølyst]

The final adverbial presented in example (429) is context-independent and can therefore be analyzed as diathematic or rhematic. In the case of diathematic interpretation it would create a background for the communication and would carry a relatively low degree of CD. In the Czech translation the diathematic adverbial would be placed initially, cf. *Ale vidím, že se na Sjølystu koná cestovní veletrh*. If interpreted as rhematic, it would represent the most dynamic element in the communicative field and in the Czech translation it would be situated in the final position: *Ale vidím, že se koná cestovní veletrh na Sjølystu*. The adverbial was finally analyzed as diathematic mainly due to the fact that the communication seems to be perspectived towards the notional subject. The adverbial thus creates the setting for the communication. The context-dependence of the adjunct may also be considered potential. Even though it was not mentioned previously, and is thus irretrievable from the immediately relevant context, it may appear context-dependent, especially to someone who is familiar with the city of Oslo and its streets and squares. In other words, it is retrievable from a more general context (the knowledge of the world). On the other hand, someone who has never heard about the place before tends to perceive it as context-independent.

Different interpretation of the adverbials also results in a different FSP pattern the existential construction may realize. If the final adverbial is ascribed a diathematic function, the existential construction follows the dominant FSP pattern Th-Tr-Rh, which is the realization of the presentation scale. If the final adverbial is analyzed as rhematic and performs the

dynamic semantic function of specification, the existential construction combines the presentation and the quality scale.

Potentiality in the FSP structure is also closely related to the potentiality in the syntactic structure. This concerns mainly the interpretation of some prepositional phrases that can be syntactically analyzed as postmodification of the notional subject, or adverbial, cf.

(430) *De har en legaliserende effekt. Dette kan forstørre til det umåtelige virkningen av få menneskers handlinger. I det sosiale liv er det ingen "kvantitativ" likevekt mellom årsak og virkning [...]. (Se602)*

[They have legalizing effect. This can lead to the enormous effect of few people's actions. In the social life is there no 'quantitative' balance between the cause and effect]

The prepositional phrase in example (430) offers two different syntactic interpretations – postmodification or adverbial. The decision made at the syntactic level brings about changes at the FSP level. If the prepositional phrase is regarded as postmodification, it becomes a part of the rhematic section where it represents the least dynamic element (it is retrievable in the immediately relevant context). If analyzed as adverbial, the prepositional phrase appertains to the thematic section performing the FSP function of Diatheme. This difference is also reflected in the degree of CD. The postmodification, being a part of the Rheme, conveys a relatively higher degree of CD than the diathematic adverbial.

However, in some cases a different syntactic analysis does not have a substantial impact on the degree of CD. This applies to prepositional phrases that are context-independent and represent the most prominent communicative unit in the respective field, cf.

(431) *I de første årene syntes alt å sprike. Arven fra 1814 var en dobbel; den brakte fellesskap, men også fiendskap inn i nasjonens liv. Der var dype kløfter mellom sosiale elementer, og den politiske makt var etter forfatningen delt på mange hender. (Se650)*

[In the first years everything was obviously different. The heritage from 1814 was twofold; it brought fellowship but also enmity into the nation's life. There were deep clefts between social groups, and the political power was according to the constitution divided to many hands]

The prepositional phrase in example (431) represents the most dynamic element in the communicative field. The relative degree of CD remains unchanged regardless of the syntactic analysis. If analyzed as postmodification, it will become a part of the rhematic section in which it would represent the most dynamic element. If analyzed as an adverbial, it

would perform the FSP function of Rheme proper. In both interpretations the prepositional phrase represents the communicative unit towards which the communication is perspectived.

6.2.6 Summary of the FSP analysis

The FSP analysis demonstrated many similar features between the sample of fiction and academic prose. Surprisingly, there were not so many differences observed as in the syntactic and static semantic analysis.

The most dominant FSP function of the notional subject was the Rheme which corresponds to the dynamic semantic role of the phenomenon presented. In fiction the rhematic notional subjects represented 93.5 %, most of them (68 %) were context-independent, only 25 % were heterogeneous and 0.5 % context-dependent. In the sample of academic prose, the rhematic notional subjects represented 95 %, the majority being heterogeneous (53%) and 42 % were context-independent. It seems that the operation of the contextual factor forms a distinctive feature of the two samples. The sample of fiction is dominated by context-independent notional subjects, which may be related to the syntactic structure. The sample typically displayed simple head nouns which were first introduced in discourse. They were therefore mostly context-independent. On the other hand, the notional subject in the sample of academic prose was mostly realized by a nominal phrase including postmodification. The head word was usually context-independent, while the postmodification, often structurally complex, included both context-independent and context-dependent elements.

The thematic notional subjects performing the FSP function of Diatheme and the dynamic semantic role of quality bearer were represented by 6.5 % in the sample of fiction, respectively 4 % in the sample of academic prose. These notional subjects were realized by context-dependent nominal phrases or simple indefinite pronouns. Indefinite pronouns, in general, convey low information load. When occurring in a simple form, they are exceeded in degree of CD by the verb, namely its notional component. Existential constructions on the second instance level were identified only in the sample of fiction. They appeared only in four constructions, which indicates it is only a marginal phenomenon.

The dominant FSP function of the verb was a combination of Transition (realized by the notional component) and Transition proper (realized by the TMEs) which corresponds to the dynamic semantic function of existence/appearance. Exceptionally, the verbs may combine the FSP function of Transition proper (performed by the TMEs) and the Rheme (performed by the notional component).

Adverbials may perform three FSP functions: Diatheme, Transition proper oriented element, and Rheme proper.

The function of Diatheme is usually realized by adjuncts which form a background for the communication conveying a concomitant piece of information. They acquire the dynamic semantic role of scene. Diathematic adverbials may occur in all three positions and represent various static semantic functions. In fiction the diathematic adjuncts dominated in the final position (70 %), which is in compliance with the grammatical rules. The initial position was occupied by 22 % and medial position by 8 %. The diathematic adjuncts in the medial position often caused discontinuity in the postmodification of the notional subject. In the sample of academic prose the initial diathematic adverbials were represented by (41 %), the same applies to the diathematic adverbials in the final position (41 %), only 18 % were placed medially. Again, the majority of medial adjuncts caused discontinuity. In terms of static semantic roles, the diathematic adjuncts were dominated by locative and temporal adjuncts in both samples. The variety of static semantic roles was larger in the sample of academic prose, which applied to all three positions.

The FSP function of Transition proper oriented element was realized by disjuncts, conjuncts and adjuncts of indefinite time (if situated between the verb and the notional subject). The most typical position is medial, which applied to both samples. In fiction the medial position was occupied by 67 %, the initial position by 31 % and the final position only by 2 %. In academic prose the medial position was occupied by 82 %, while the initial position only by 18 %. Not a single instance was found in the final position, which suggests that the final position is highly exceptional.

The adverbials performing the FSP function of Rheme proper (dynamic semantic role of specification) represented the most dynamic element of the communicative field. In the degree of CD they exceeded even the notional subject. In both samples the rhematic adverbial occurred mostly in the final position. In fiction, the final position was occupied by 94 %. However, the rhematic adverbials also occurred initially (6 %). In the sample of academic prose the dominant final position was occupied by 97 %, while the initial position by 3 %. Not a single rhematic adverbial was found in the medial position. The rhematic adverbials performed various static semantic roles. The most frequent were locative and temporal adjuncts. Again, the variety of the static semantic roles was larger in the sample of academic prose.

The FSP functions combine together and create various FSP patterns. The most dominant FSP pattern is Th-Tr-Rh, which occurred in two modifications: a) with a focalizer, b) with an anticipator (NegFocA and QFocA). In fiction this pattern was represented by 87 % and in academic prose by 90 %. The function of this construction is to present a new phenomenon in discourse and thus realized the presentation scale.

The FSP pattern Th-Tr/Rh in which the verb combines the FSP functions of Transition proper (TMEs) and Rheme (notional exponent) was represented only by 6 % in fiction, respectively 4 % in academic prose. The aim of the existential construction is not bringing a new phenomenon in discourse but rather asserting existence. These existential constructions realize the quality scale.

Finally, the last FSP pattern included the existential constructions with a rhematic adverbial. In both samples the pattern was divided into three subtypes. The first subtype was different in the two samples, while the remaining two subtypes were corresponding. In fiction the first subtype was represented by a fixed sentence structure. The existential construction was realized by the main clause and functioned only as a stylistic means achieving fluency of the text. The rhematic adverbial was realized by the subordinate clause and carried the most important piece of information. The existential construction did not present anything new and therefore this subtype was a realization of the quality scale. Similarly, the first subtype in academic prose was represented by a construction that had the form of the existential construction but in fact realized the quality scale.

The second subtype was in both samples represented by existential constructions with a diathematic notional subject. Again the construction did not present anything new in discourse and it therefore realized the quality scale.

The third subtype included existential constructions with a rhematic notional subject. These notional subjects were first introduced into discourse and subsequently the communication was perspectived further towards the adverbial. In the case of non-clausal adverbials, the constructions realized the extended presentation scale. The existential constructions with a clausal rhematic adverbial realized both the presentation scale and the quality scale.

7. The final conclusion

The syntactic and the FSP analyses carried out on a sample of fiction and academic prose demonstrated that the Norwegian existential construction (*presenteringskonstruksjonen*) acquires various characteristic features that may be assigned to each of the types of text. In other words, some of the syntactic and FSP aspects may be understood as specific for the certain type of text. On the other hand, some of the analyzed aspects may be perceived as general, applying to both types of text.

The existential constructions from both samples were divided into two groups: the bare existential construction (included only the existential subject *det*, the verb and the notional subject) and the existential construction with adverbial(s) (included, in addition, one or more adverbials). The syntactic and FSP analyses carried out on both types of the existential construction focused on the notional subject and the verb. In addition, the existential construction with adverbial(s) was further inspected for the syntactic and FSP aspects of the adverbials.

Regarding the syntactic analysis of the notional subject, significant differences were observed in the structure, namely in the realizations of modification. The sample of fiction demonstrated a higher number of simple noun phrases (34 %), while the sample of academic prose was dominated by complex noun phrases (82 %), simple noun phrases representing only 11 %. This difference was assigned to various functions of the two types of texts. In fiction, on the one hand, the simple noun phrases seem to be used to create a dramatic effect. They may be considered as one of the literary techniques that enable the writer to evoke tension in the story and create feelings of expectations in the readers. Employing the existential constructions with simple noun phrases helps to make a special atmosphere where the information is provided gradually in separate sections, which seems to encourage the reader to read further. Academic prose, on the other hand, focuses mainly on providing information. In other words, the primary function of this type of text is to describe principles or define various relations from many points of view. The aim is not to create any sort of atmosphere, but rather to achieve accurateness and explicitness with the help of precise formulations and pithy structures.

The notional subject, particularly the head word, was also studied from the perspective of lexical semantics. Again, remarkable differences were found in the two types of text. The sample of fiction was overwhelmingly dominated by lexical nouns. These are nouns that

carry a full lexical meaning and do not require any sort of complementation. They were represented by 62 % of all head words, while other types of noun (namely these requiring complementation and proper nouns) represented only 8 %, respectively 1 %. These lexical nouns formed the biggest group also in the sample of academic prose (52 %). However, the number of nouns requiring a sort of complementation was significantly higher (38 %). This fact may refer to the structural aspect described above. While lexical nouns which do not require any modification may easily appear in a simple form, the semantics of the latter type of nouns requires a sort of complementation which is usually realized by postmodification.

Significant differences between the two types of text were also observed in the distribution of the verb. In fiction 41 different verbs were identified the most primary being the verb *være* ('be') which represented 54 %. The second most frequent verb was *finnes* ('be'/'exist') which occurred in 11 %. The rest of the verbs appeared in less than 10 %. In the sample of academic prose only 25 different verbs were found, the most frequent being the verb *være* ('be') (56 %) and *finnes* ('be'/'exist') (23%). The rest of the verbs occurred in less than 4 %. The variability of the verbs in fiction refers to one of the stylistic requirements of this type of text, namely play on language. The writers of fiction usually employ a whole diversity of forms in order to make the text "more beautiful". On the other hand, academic writing focuses predominantly on the content of the communication rather than the form. The verbs in both samples may be referred to as verbs of existence and appearance. However, a more detailed classification was carried out: 1. Verbs with locative meaning, 2. Verbs indicating motion, 3. Verbs indicating change, 4. Verbs indicating activity or process, 5. Verbs indicating activity that is perceived by senses, and 6. Pure verbs of existence. In addition, one more category was analyzed in the sample of fiction, namely 7. Transitive verbs with expressed object.

The syntactic analysis of adverbials focused mainly on the sentence position with regard to the static semantics. All the adverbials were divided into three main groups: adjuncts, disjunct, and conjuncts.

In fiction the total number of adjuncts was 346. The majority was indicated in the final position (66 %), which corresponds to the basic grammatical principles. The final adjuncts were most frequently realized by prepositional phrases, adverbs, or subordinate clause. The dominant static semantic role was locative (82 %).

Initial adjuncts represented 20 % and were again most frequently realized by prepositional phrases, adverbs, and subordinate clauses. Regarding static semantics, the initial position was dominated by locative (61 %) and to a certain extent also temporal (29 %) adjuncts.

Medial adjuncts occurred only in 14 % and were represented exclusively by two static semantic roles, namely locative (53 %) and temporal (47 %). The locative adjuncts were realized by adverbs or prepositional phrases, and in most cases caused discontinuity in the postmodification of the notional subject. The temporal adjuncts were typically realized by adverbs of indefinite time and prepositional phrases. Unlike the locative adjuncts, the temporal ones usually did not cause discontinuity.

In academic prose the total amount of adverbs was 264, and, as well as in fiction, the majority was indicated in the final position (40 %). However, the difference between the final and the initial position was not so significant (cf. 37 % in the initial position). The final adjuncts were most typically realized by prepositional phrases, while clausal realization was rather rare. A relatively low number of final adjuncts (compared to the sample of fiction) may correspond to the structurally complex postmodification which seems to support the restriction of structurally simple adverbials being placed finally. The dominant static semantic role was locative (81 %), while other semantic roles represented less than 10 %.

Initial adverbials were represented by 37 %, and were most frequently realized by prepositional phrases, adverbs, and subordinate clauses. Regarding static semantics the most typical roles were locative (65 %) and to a certain extent also temporal (15 %). The other static semantic roles represented less than 10 %.

Medial adjuncts occurred only in 23 %, and unlike the adverbials in the other positions, the amount of temporal adjuncts was slightly higher than the amount of locative adjuncts (cf. 46 % of temporal vs. 44 % of locative adjuncts). The other static semantic roles represented less than 10 %. The medial temporal adjuncts were usually realized by adverbs of indefinite time, less frequently also by prepositional phrases. The medial locative adjuncts were realized exclusively by prepositional phrases, and unlike their temporal counterparts, they usually caused discontinuity in the postmodification of the notional subject.

Regarding the position of adjuncts, it seems that the sample of fiction corresponds more to the basic grammatical principles by placing the majority of adjuncts in the final position (cf. 66 % final vs. 20 % initial). On the other hand, it appears that in academic prose these

grammatical principles may be overridden by other principles, namely the principle of end-weight (cf. 40 % final vs. 37 % initial). This means that the structurally complex postmodification occupies the final position, and, simultaneously, a structurally simple adjunct is pushed away into the initial or medial position. The analysis also demonstrated that the medial adjuncts are typically realized by adverbs of indefinite time and are usually placed between the verb and the subject, or between the finite and non-finite verb forms. In case of other realizations, the position of such adjuncts is different. They are placed between the head word and the postmodification of the notional subject causing discontinuity.

In terms of static semantics it might seem somewhat surprising that the variation of static semantic types was higher in the sample of academic prose, which applied to all sentence positions (cf. fiction: 5 different roles in the initial position, 2 in the medial, 7 in the final vs. academic prose: 8 different roles in the initial position, 5 in the medial, 8 in the final).

Disjuncts seem to represent only a marginal phenomenon regarding the syntactic aspects of the existential construction (21 instances in fiction vs. 22 instances in academic prose). Their typical position is medial (62 % in fiction vs. 90 % in academic prose), however, in fiction the initial position was also quite frequent (38 % vs. 10 % in academic prose). The final position seems to be highly exceptional as no disjuncts placed finally were registered in either of the samples.

In terms of static semantics the sample was dominated by content epistemic disjuncts (76 % in fiction vs. 59 % in academic prose). Content attitudinal adjuncts represented 24 % in fiction, while 28 % in academic prose. Style disjuncts were found only in the sample of academic prose (13 %).

The amount of conjuncts was much higher in the sample of academic prose (92 instances vs. 31 instances in fiction). In both samples the typical position is medial. While in academic prose the medial position is overwhelmingly dominant (cf. 74 % vs. 25 % initial), in fiction the amount of initial conjuncts is comparatively high (cf. 55 % medial vs. 39 % initial). The final position seems to be exceptional in both samples.

Regarding static semantics, both samples were dominated by additive conjuncts. In addition, the sample of academic prose displayed a significantly higher number of concessive and resultative conjuncts.

The FSP analysis studied the FSP functions of the individual communicative units and their dynamic semantic roles. In addition, the various FSP patterns were analyzed with regard to the fact whether the particular pattern realizes the presentation scale or the quality scale.

The communicative unit realized by the notional subject appertained most frequently to the rhematic section. This applied both to the sample of fiction (93.5 %) and the sample of academic prose (96 %). However, the rhematic notional subjects displayed substantial differences between the two types of text with regard to context-dependence. The sample of fiction was dominated by context-independent notional subjects (68 %), only 25 % were heterogeneous and 0.5 % context-dependent. The dominance of context-independent notional subjects may be ascribed to the higher number of simple noun phrases in this type of text. The notional subject, realized only by a simple noun phrase, carries frequently a new piece of information. This is also related to the intention of fiction writers to create a dramatic effect. On the other hand, the sample of academic prose was dominated by heterogeneous notional subjects (54 %); context-independent notional subjects represented 42 %. The higher number of heterogeneous notional subjects refers to the dominance of the structurally complex nominal phrases in this type of text. The head words of these notional subjects were frequently postmodified by complex structures which included both context-independent and context-dependent elements. Rhematic context-dependent notional subjects were found only in the sample of fiction and represented 0.5 %, which indicates it may be regarded a marginal phenomenon. Rhematic notional subjects in the existential construction acquired the dynamic semantic role of phenomenon presented.

Besides the rhematic function the notional subject also performed the FSP function of Diatheme. In other words, in some existential constructions the notional subject was exceeded in degree of CD by other elements (either the verb or adverbial). The number of thematic subjects was relatively equal in both samples (cf. 6.5 % in fiction vs. 4 % in academic prose). In both samples the thematic notional subjects were realized by context-dependent nominal phrases or simple indefinite pronouns. In addition, the sample of fiction included four existential constructions on second instances level (i.e. all communicative units were context-dependent except one which was highly contrasted in the immediately relevant context). Diathematic notional subjects in the existential construction acquired the dynamic semantic role of quality bearer.

The verb in the existential construction performs a dual FSP function: Transition proper (realized by TMEs) and Transition (realized by the notional component). The verb provides a sort of linkage between the thematic and rhematic sections. In fiction the verb performed this FSP function in 93.5 %, in academic prose it was 96 %. Regarding the dynamic semantic role, the verb acquires the role of existence/appearance.

In some cases the notional exponent of the verb may become the most prominent communicative unit in the respective field. It means the verb has no successive competitor and combines the FSP function of Transition proper (again realized by the TMEs) and the FSP function of Rheme (realized by the notional component). Regarding the dynamic semantic role, the verb performs the role of quality. Again here, this dual FSP function was relatively equally distributed in both types of text (cf. 6 % in fiction vs. 4 % in academic prose).

The adverbials analyzed in both samples performed three different FSP functions. The most frequent FSP function of adverbials was Diatheme. These adverbials were realized by adjuncts, appertained to the thematic section and acquired the dynamic semantic role of the scene. Diathematic adverbials were found in all three sentence positions, and the distribution in the sentence positions represented a substantial difference between the two samples. In fiction the dominant position of diathematic adverbials was sentence final (70 % vs. 22 % initial). The dominant static semantic role in the final position was locative (85 %) and to a certain extent also temporal (12 %), the remaining static semantic role (respect) represented only 3 %. On the other hand, the final diathematic adverbials in the sample of academic prose represented only 41 % which was the same number as initial diathematic adverbials. Regarding static semantic roles the most dominant in the final position was again locative (79 %). The remaining four roles (respect, temporal, manner, accompanying circumstances) represented less than 10 %.

The initial diathematic adjuncts were represented by 22 % in fiction, while 41 % in academic prose. A substantial difference was indicated by the distribution of static semantic roles. In fiction the dominant role was locative (60 %) and to a certain extent also temporal (30 %). The remaining four roles (respect, condition, purpose, concession) represented less than 5 %. The sample of academic prose was also dominated by locative (68 %) and temporal adjuncts (15 %). The remaining five roles (respect, reason, concession, accompanying circumstances, manner) represented less than 10 %.

The distribution of diathematic adverbials in the medial position displayed also some differences between the two types of text. In fiction the medial position was occupied by 8 % and dominated exclusively by locative adjuncts (100%). On the other hand, the sample of academic prose included 18 % of medial diathematic adverbials, most dominant being locative (68 %) and temporal (18 %). The remaining static semantic roles (respect, manner, measure) represented less than 10 %.

The difference in distribution of diathematic adverbials between the two types of text is related to the syntactic structure of the notional subject. In fiction the higher number of simple head nouns enables the final position of diathematic adverbials. On the other hand, the structurally complex postmodification in the sample of academic prose, carrying the highest degree of CD, restricts the final position of less prominent adverbial elements. It seems that the grammatical principles are overridden by the principle of FSP (end-focus).

Besides Diatheme adverbials performed the FSP function of Transition proper oriented element. They were most frequently realized by disjuncts, conjunct and adjuncts of indefinite time. In both samples the majority of Transition proper oriented elements were situated in the medial position. Nevertheless, the number in academic prose was substantially higher than in fiction (cf. 67 % in fiction vs. 82 % in academic prose). It seems that the medial position of Transition proper oriented elements may be considered a distinctive feature of academic texts. Initial position was occupied by 31 % in fiction but only by 18 % in academic prose. Transition proper oriented elements located in the sentence final position were identified only in the sample of fiction. Since this concerned only 2 instances, it might be regarded a marginal phenomenon.

The last FSP function of adverbials is Rheme proper. In other words, the adverbials carry the highest degree of CD and represent the most prominent communicative unit in the respective field. The number of rhematic adverbials was relatively equal in both types of text (32 instances in fiction vs. 30 instances in academic prose). Their most typical position was sentence final which corresponds to the principle of end-focus (cf. 94 % in fiction vs. 97 % in academic prose). However, in some instances the rhematic adverbial occurred in the initial position (cf. 6 % in fiction vs. 3 % in academic prose). The non-final position of these adverbials was signalled either by contrast against the previous context or the presence of a focalizer. Rhematic adverbials acquire the dynamic semantic role of specification. Regarding static semantic roles, the sample of fiction was dominated by locative (39.5 %) and temporal

(33.5 %) adjuncts. The remaining roles (reason, accompanying circumstances, comparison, result) were represented by less than 15 %. The sample of academic prose was overwhelmingly dominated by locative adjuncts (43 %). The remaining roles (temporal, respect, reason, purpose, measure, accompanying circumstances, manner) represented less than 15 %.

The FSP analysis studied also instances with multiple adverbials, the main focus being put on the occurrence of multiple adjuncts in various positions. In both samples the dominant combination was an initial diathematic and a final diathematic adverbial (47 % in fiction vs. 41 % in academic prose). The initial and final Diatheme provided an adverbial frame for the communication.

The individual communicative units combined and formed various FSP patterns. The most dominant FSP pattern in both samples was Th-Tr-Rh. The thematic section is formed by Theme proper (the existential subject *det*) and a possible Diatheme, the transitional section included the Transition (the notional exponent of the verb), Transition proper (the TMEs) and a possible Transition proper oriented element, the rhematic section was represented by the notional subject towards which the communication is perspectived. In fiction the pattern represented 93.5 %, while in academic prose 96 %. Regarding dynamic semantic roles, the pattern may be demonstrated as follows: (scene) – existence/appearance – phenomenon presented. The pattern realizes the presentation scale.

The dominant FSP pattern may occur in two modifications: i. with a focalizer (6.5 % in fiction vs. 3.5 % in academic prose), ii. with an anticipator (NegFocA (14.5 % in fiction vs. 17 % in academic prose), and QFocA (4 % in fiction vs. 2 % in academic prose).

Besides the dominant FSP pattern the communicative units may form the FSP pattern Th-Tr/Rh. The thematic section is formed by the Theme proper (the existential subject *det*) and Diatheme (the notional subject and a possible adverbial), the transitional section includes Transition proper (TMEs of the verb) and a possible Transition proper oriented element, and the rhematic section is represented by notional component of the verb. In other words, the verb does not have a successive competitor in the communicative field and its notional component becomes the most prominent communicative unit. This FSP pattern was distributed relatively equally in both samples (6 % in fiction vs. 4 % in academic prose). Regarding the dynamic semantic functions, the pattern may be demonstrated as follows: (scene) – quality bearer – quality. This FSP pattern realizes the quality scale.

The FSP patterns with a rhematic adverbial formed three different subtypes in each of the samples. In fiction the first subtype was represented by a sentential structure that included some obligatory slots. The first part of the structure was formed by the existential construction (including the existential subject *det*, the verb *gå* ('go') and a notional subject expressing units of time), while the second part was formed by a temporal subordinate clause. The existential construction represented a certain stylistic means maintaining the fluency of the text, its presentation function being weakened. Similarly in academic prose, the first subtype included an existential construction the function of which was not to present anything new but might rather be perceived as a stylistic device. Even though the first subtypes are different, they have two important features in common – the presentation function of the existential construction is weakened, and the rhematic clausal adverbial, providing a communicative subfield, realizes the quality scale. It is therefore logical to assume that also the whole existential construction realizes the quality scale. This subtype was represented by 24 % in fiction, while only 3.5 % in academic prose.

The second subtype (same in both samples) was represented by existential constructions with context-dependent (retrievable) notional subject (15 % in fiction vs. 10.5 % in academic prose). The notional subject was already established in the immediately relevant context and was therefore not presented in discourse. The existential construction does not present anything new, and it is obvious that together with the adverbial specification it realizes the quality scale.

The third subtype (same in both samples) included the existential construction with a rhematic notional subject and a rhematic adverbial (62 % in fiction vs. 86 % in academic prose). This subtype was further divided according to the realization of the adverbial element. The constructions with non-clausal adverbials (31 % in fiction vs. 43 % in academic prose) corresponded to the so called extended presentation scale. These constructions first presented a new phenomenon but the communication was further specified in terms of adverbial meaning. On the other hand, clausal adverbials (31 % in fiction vs. 43 % in academic prose) provided a communicative subfield which realized the quality scale. In other words, a phenomenon was first introduced in discourse but it was further ascribed a sort of adverbial quality. These existential constructions thus combine the presentation scale and the quality scale.

The analysis demonstrated that the existential construction may perform various functions and realize both the presentation and the quality scale. The most frequent function is to express existence or appearance in discourse. This function is performed by the existential constructions with the dominant FSP pattern (Th-Tr-Rh). The communication is perspectived towards the phenomenon presented and they realize the presentation scale.

The communication of the existential constructions realizing the FSP pattern Th-Tr/Rh and the FSP patterns with specification (subtype I and II) is perspectived towards the quality (Th-Tr/Rh) or towards the specification (subtype I and II). The function of these existential constructions is to assert existence of an established phenomenon (Th-Tr/Rh), or to ascribe adverbial quality (subtype I and II). These constructions realize the quality scale.

The communication of the last FSP pattern (subtype III) is perspectived first towards the phenomenon presented and then towards the adverbial specification. In the case of non-clausal adverbial, the existential construction realizes the extended presentation scale. The existential constructions including a clausal adverbial combine the presentation and the quality scale.

Table 43 summarizes the various realizations of the existential construction applicable to both samples.

THE REALIZATIONS OF THE EXISTENTIAL CONSTRUCTION					
Presentation Scale	Quality Scale			Extended Presentation Scale	Presentation and Quality Scale
Th-Tr-Rh	Th-Tr/Rh	Subtype I	Subtype II	Subtype III (with non-clausal adv.)	Subtype III (with clausal adv.)

Table 43

The present thesis focused on the existential construction which represents only one realization of the presentation scale. Regarding the outlook for future research it would therefore be worth exploring which other constructions may realize the presentation scale and what is their distribution in various types of text. In addition, it would be worth exploring which textual roles these constructions may perform in a paragraph.

8. Bibliography

- Adam, M. (2011) "Towards a Syntactic-Semantic Typology of Presentation Scale Sentences in Fiction Narratives" in *Brno Studies in English* 37, 5-19
- Čechová, M. et al. (2000) *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství.
- Chamonikolasová, J. – Adam, M. (2005) "The Presentation Scale in the Theory of Functional Sentence Perspective" in *Patterns, A Festschrift for Libuše Dušková*. Čermák, Klégr, Malá, Šaldová (eds.). Prague: Modern Language Association (KMF), 59-69
- Dušková, L. et al. (1994) *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. [A grammar of contemporary English against the background of Czech] Praha: Academia
- Dušková, L. (2005) "From the Heritage of Vilém Mathesius and Jan Firbas: Syntax in the Service of FSP" in *Theory and Practice in English Studies 3: Proceedings from the 8th Brno Conference of English, American and Canadian Studies*. Brno: Masaryk University, 7-23
- Dušková, L. (2008) "Vztahy mezi sémantikou a aktuálním členěním z pohledu anglistických členů Pražského lingvistického kroužku." [The relations between semantics and functional sentence perspective as seen by Anglicist members of The Prague Linguistic Circle] in *Slovo a slovesnost* 69, No 1-2, 67-77
- Faarlund, J.T., Lie, S., Vannebo, K.I. (1997) *Norsk Referansegrammatikk*. Oslo: Universitetsforlaget AS (NRG)
- Faarlund, J. T. (1992) *Norsk syntaks i funksjonelt perspektiv*. Oslo: Universitetsforlaget AS
- Firbas, J. (1975) "On 'existence/appearance on the scene' in functional sentence perspective." *Prague studies in English* 16, 47-70
- Firbas, J. (1979) "A functional view of 'ordo naturalis'" in *Brno Studies in English* 13, 29-59
- Firbas, J. (1991) "On some basic issues of the theory of functional sentence perspective III" in *Brno studies in English* 19, 77-92
- Firbas, J. (1992) *Functional Sentence Perspective in Written and Spoken Communication*. New York: Cambridge University Press.
- Firbas, J. (1995) "Retrievability Span in Functional Sentence Perspective" in *Brno Studies in English* 21, 17-45
- Golden, A., MacDonald, K., Ryen, E. (1998) *Norsk som fremmedspråk Grammatikk*. Oslo: Universitetsforlaget
- Klégr, A. (2009) "'The Fifth Element': A remark on the FSP factors." in *Brno studies in English* 35, 53-60

- Quirk, R. et al. (1985) *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London: Longman. (CGEL)
- Rinnan, G.D. (1983) "Setningens inndeling i tema og rema i norsk" in *Norsk Lingvistisk Tidsskrift 1*, 41-65
- Rohrauer L., Dubec P. (2011) "Syntactic and FSP Aspects of the Existential Construction" in *Linguistica Pragensia*. Vol.XXI/1: 24-32
- Svoboda, A. (1968) "The hierarchy of communicative units and fields as illustrated by English attributive constructions" in *Brno Studies in English 7*, 49-85
- Svoboda, A. (1981) *Diatheme*. Brno: Masaryk University

9. Sample sources

The sample of fiction:

- Egeland, T. (2007) *Sirkelens Ende*. Oslo: Aschehoug & Co.
- Uri, H. (2006) *De beste blant oss*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Bjørneboe, J. (1974) *Haiene*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Christensen, L.S. (2001) *Halvbroren*. Oslo: J.W. Cappelens Forlag a.s.
- Gaarder, J. (1991) *Sofies verden*. Oslo: H. Aschehoug & Co.
- Alnæs, F. (1963) *Koloss*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Loe, E. (2001) *Fakta om Finland*. Oslo: J. V. Cappelens Forlag a.s.
- Sandemose, A. (1999) *En flyktning krysser sitt spor*. Oslo: H. Aschehoug & Co.
- Dahl, O. K. (1993) *Dødens Investeringer*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Hansen, E. F (1990) *Salme ved reisens slutt*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag a.s.

The sample of academic prose:

- Østerud, Ø. (1996) *Statsvitenskap. Innføring i politisk analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Fyrand, L. (1994) *Sosialt nettverk. Teori og praksis*. Oslo: TANO
- Seip, J.A. (1997) *Utsikt over Norges historie*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag ASA.
- Skirbekk, G., Gilje, N. (2000) *Filosofihistorie*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Nordby, T. (1999) *Forvandlinger*. Oslo: Andresen & Butenschøn.

- Bondevik, H. (2009) *Hysteri i Norge. Et sykdomsportret.* Oslo: Unipub.
- Røskaft, E., Bongard, T. (2010) *Det biologiske mennesket.* Trondheim: Tapir Akademisk Forlag
- Vigeland, K. (2006) *Lykkelig.* Stavanger: Humanist Forlag.
- Kulbrandstad, L. A. (1998) *Språkets mønstre. Grammatiske begreper og metoder.* Oslo: Universitetsforlaget.
- Langfeldt, S. F., Bråthen, T. (2009) *Lov og rett for næringslivet.* Oslo: Universitetsforlag/
Focus Forlag.

Other sources

- Nesbø, J. (2009) *Snømannen.* Oslo: H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard).
- Nesbø, J. (2011a) *Marekors.* Oslo: H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard).
- Nesbø, J. (2011b) *Frelseren.* Oslo: H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard).

10. Appendix

TEXT E1-50

Egeland, T. (2007) *Sirkelens Ende*. Oslo: Aschehoug & Co..

Egeland, T (2007) *Konec kruhu*. Praha: Knižní klub. (Přeložila Dagmar Hartlová)

E1

Så, i en metamorfose som aldri har sluppet taket i meg, begynte hun å drikke og forsømme meg. Det ble en del prat. (pg. 7)

- translation: *V další metamorfóze, která se mě stále dotýká, začala pít a mě samotného zanedbávat. Mluvílo se o tom.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*ble*) – Rh (*en del prat*)
- NS: *en del prat*: complex NP (head noun postmod. by NP)
context-independent
- type: bare EC
- comments: the Czech translation not precise, better is *Trochu se o tom mluvílo.*

E2

I butikken fikk jeg medfølelse blikk. Barna lagde stygge sanger om henne. Med kritt tegnet de henne naken på asfalten i skolegården. Enkelte minner er det lim på. (pg. 7)

- translation: *V krámu mě potkávaly soucitné pohledy. Děti si o ní zpívaly posměšné písničky. Křídou ji kreslily na asfalt na školním dvoře nahou. Některé vzpomínky mají vespod lepidlo.*
- analysis: DiaTh (*på enkelte minner*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*lim*)
- NS: *lim*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *på enkelte minner* (scene-setting, locative, context-dependent, initial position)
- comments: preposition *på* situated at the end due to grammatical rules, it belongs to DiaTh

E3

Dagboken er en tykk perm av skinn. Neders til høyre på omslaget er navnet mitt trykt i gull. Bjørn Beltøs bok. Det finnes to typer arkeologi. Den historiske. Og den sjelelige: Utgravninger i hjernen. (pg. 8)

- translation: *Existují dva druhy archeologie. Historická. A duchovní: vykopávky do hlubin mozku.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*to typer arkeologi...*)
- NS: *to typer arkeologi*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by NP)
context-independent
- type: bare EC

E4

Herfra kan jeg holde øye med Jaguaren. Det skjer ikke så mye. Traffiken passerer i en langsom strøm. (pg. 29)

- translation: *Odtud můžu pozorovat jaguára. Nic zvláštního se neděje. Ulicí zvolna proudí doprava.*

- analysis: Th (Det) – Tr (skjer) – NegFocA (ikke) – Rh (så mye)

- NS: *mye*: simple NP (indefinite quantifier)
NegFocA (ikke)
context-independent

- type: bare EC

E5

Uken etter ble enda en pike voldtatt. Det ble endel skriverier i avisene. (pg. 32)

- translation: *O týden později byla znásilněna další dívka. V novinách se o tom hodně psalo.*

- analysis: Th (Det) – Tr (ble) – Rh (endel skriverier) – DiaTh (i avisene)

- NS: *endel skriverier*: simple NP (head noun+quantifier)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i avisene* (scene-setting, locative, context-independent, final position)

E6

På skolen pratet vi om det i ukevis. Politiet etterforket saken. Vi satte kallenavn på ildspåsetteren. "Den gale pyroman". "Flammenes konge." "Hevneren".

Fremdeles er det ingen som vet at det var jeg som tente på. (pg. 32)

- translation: *Dodnes nikdo neví, že oheň jsem založil já.*

- analysis: DiaTh (Fremdeles) – Tr (er) – Th (det) – Rh (ingen som...)

- NS: *ingen som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by an adj. relative cl.)
heterogeneous

ingen (head)

som vet (adj. relative cl.)

at det var jeg (content declarative cl., object)

som tente på (subordinate cleft cl.)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *fremdeles* (DiaTh, temporal adjunct, initial position)

- comment: TrPrO *fremdeles* is fronted causing inversion (unmarked), in the Czech translation the verb is correctly placed finally, though it is not the rheme (rhythmical purposes)

E7

Det er kanskje ingen stor ting. Et skrin. Har det ligget under jorden i åtte år, betyr det lite for menneskehetens ve og vel om det smugles ut av landet. Det ville ha vært som om vi aldri hadde funnet det.

Kan hende har professor Llyleworth store planer. [...]

Det er mange steder professoren kan ha gjemt skrinet. (pg. 32)

- translation: *Profesor mohl schránku ukrýt na mnoha místech.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (mange steder...)

- NS: *mange steder...*: complex NP (indefinite quantifier mange, postmodification by an adj. relative cl.)
heterogeneous

- type: bare EC

- comments: beginning of a separate section

E8

Terapien hjalp meg tilbake på bena. Et sykehus har sine rutiner. For meg ble de til knagger å hekte tilværelsen på.

Det var ingenting eksotisk ved sykdommen. Ingen morsomme Napoleon-fantasier. Ingen stemmer i hodet. Bare en tilværelse i ravnsvart mørke. (pg. 35)

- translation: *Na mé nemoci nebylo nic exotického. Žádné veselé napoleonské vidiny. Žádné vnitřní hlasy. Jen bytí v černočerné tmě.*

- analysis: Th (Det) – Tr (var) – Rh (ingenting eksotisk) – DiaTh (ved sykdommen)

- NS: *ingenting eksotisk*: complex NP (negative pronoun postmod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ved sykdommen* (scene-setting, locative, context-dependent, final position)

E9

Legene har gitt meg lov til å ta én telefon. I fall operasjonen skulle mislykkes. Hvilket det er stor fare for. (pg. 40)

- translation: *Kdyby se operace nezdařila, což opravdu hrozí.*

- analysis: Rh (for hvilket) – Th (det) – Tr (er) – rest of Rh (stor fare)

- NS: *stor fare for....*: complex NP (head premod. by adj., postmod. PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

- comments: postmodifying PP is fronted (carries a low degree of CD)

E10

På nattbordet lyser en lampe med dusker på skjermen.

"Men Lillebjørn, du må fortelle meg hva det er!"

Hun er fremdeles overbevist om at det har hendt noe forferdelig. (pg. 40)

- translation: *Pořád ještě je přesvědčená, že muselo dojít k něčemu strašlivému.*

- analysis: Th (Det) – Tr (har hendt) – Rh (noe forferdelig)

- NS: *noe forferdelig*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by an adjective)
context-independent

- type: bare EC

E11

Jeg kunne ha tatt en Valium. I stedet slo jeg mammas nummer. Som om det noen gang har vært en trøst i dét. (pg. 40)

- translation: *Měl jsem si vzít valium. Místo toho jsem si vytočil mámino číslo, jako kdyby mi to snad někdy přineslo útěchu.*

- analysis: Th (*det*) – TrPrO (*noen gang*) – Tr (*har vært*) – Rh (*en trøst*) – DiaTh (*i dét*)

- NS: *en trøst*: simple NP
context-independent

- adverbials: *noen gang* (TrPrO, temporal, medial)
i dét (scene-setting, locative, context-dependent, final)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i dét* (scene-setting, locative, context-dependent, final position)
noen gang (TrPrO, frequency, context-independent)

- comments: TrPrO (*noen gang*) before the Tr (*har vært*) due to grammatical rules

E12

Hun er i villrede. Jeg pleier ikke å ringe midt på natten. Det må ha skjedd noe. Noe jeg ikke vil fortelle. (pg. 40)

- translation: *Je zmatená. Já obvykle uprostřed noci nevolám. Mohlo se něco stát, ale já o tom nechci mluvit.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr/Rh (*må ha skjedd*) – DiaTh (*noe*)

- NS: *noe...*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent

- type: bare EC

- comments: the Czech translation seems appropriate, the verb is placed finally perhaps due to rhythmical purposes, rheme proper is the pronoun

E13

Hun var ikke som de andre jentene på gymnaset. Det var noe djervt og mystisk ved henne. (pg 41)

- translation: *Nepodobala se ostatním dívkám z gymnázia, na ní bylo něco divokého a tajemného.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*noe djervt og mystisk*) – DiaTh (*ved henne*)

- NS: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun with multiple adj. postmodification)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ved henne* (scene-setting, locative, context-dependent, final position)

E14

*Hjertet mitt kjempet som et innesperret dyr, i frykt og dulgt forventning.
I uker etterpå straffet jeg henne med min taushet. Senere var det andre leker - (pg. 42)*

- translation: *Celé týdny poté jsem ji trestal tichem. Pak přišly i jiné hry.*
- analysis: DiaTh (*Senere*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*andre leker*)
- NS: *andre leker*: complex NP (head noun premod. by adj.)
heterogeneous (*andre* context-independent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *senere* (scene-setting, temporal, context-independent, initial position)

E15

Nå sitter vi i kantinen og forsøker å late som om alt er som før. Det lukter kaffe og wienerbrød og stekte karbonader med løk. (pg. 45)

- translation: *Sedíme v kantýně a předstíráme, že všechno je, jak bývalo. Voni to tu kávou a pečivem a karbanátky s cibulí.*
 - analysis: Th (*Det*) – Tr (*lukter*) – Rh (*kaffe...*)
 - NS: *kaffe...*: compound NP (3 heads, 1st and 2nd simple, 3rd pre- and postmodified)
context-independent
kaffe	wienerbrød	karbonader	
		stekt	med løk
- type: bare EC

E16

Caspar er den fødte arkeolog. Det lyder kanskje pussig. Han kan sette en liten gjenstand, som i seg selv fortøner seg meningsløs, inn i en stor sammenheng. Under utgravningen av Larøyfeltet var det de unnselige restene av nøkler og et nålehus i et belte, som fortalte ham at vi endelig hadde funnet Hallsteins forsvunne høvdinggård. (pg. 46)

- translation: *Při vykopávkách v Larøyfeltu jsme narazili na nicotné úlomky klíčů a jehly z přezky na opasku. Casparovi ale prozradily, že jsme konečně odhalili zaniklý panský dvůr Hallstein.*
- analysis: DiaTh (*Under...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*de unnselige...*)
- NS: *de unnselige...*: complex NP (head noun with complex modification)
heterogeneous

restene			
de unnselige (adj.)	av nøkler (PP)	et nålehus (PP)	... coordinated postmodification
		<u>i et belte (PP)</u>	
		som fortalte ham... (adj. relative cl.)	

- type: EC with adverbial
- adverbials: *under utgravningen...* (scene-setting, locative, context-independent, initial)

- comments: adj. relative cl. carries the highest degree of CD and forms Rheme proper

E17

Jeg vet ikke hvem dr. Rutherford, director of Royal British Institute of Archaeology er. Eller hvor lett han tror jeg er å lure. Men to ting vet jeg. Det finnes ikke noe som heter Royal British Institute of Archaeology. (pg. 52)

- translation: *Nevím, kdo je dr. Rutherford, director of Royal British Institute of Archaeology. Ani na kolik mě má za bulíka. Ale dvě věci vím. Nic takového, co by se jmenovalo Royal Institute of Archaeology, neexistuje.*

- analysis: Th (Det) – Tr (finnes) – NegFocA (ikke) – Rh (noe som...)

- NS: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by an adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

E18

Hun er ikke den samme. Hun er blitt en gammel dame. Selv ved skrittene hennes er det noe unngått, sjokkende. (pg. 58)

- translation: *Není to stejná Grethe jako dřív. Stala se z ní stará dáma. Dokonce i její chůze působí obstarožně. Šokuje mě to.*

- analysis: Foc (Selv) - Spec (ved...) – Tr (er) – Th (det) – Rh (noe unngått...)

- NS: *noe unngått...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by 2 adjectives)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *selv ved skrittene...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial position)

E19

Hun får et nytt hosteanfall. Jeg lener meg frem og klapper henne på ryggen. Det går noen minutter før hun får tilbake pusten. (pg. 61)

- translation: *Popadne ji další záchvat kašle. Nahýbám se k ní a plácám ji po zádech. Teprve po několika minutách znovu popadne dech.*

- analysis: Th (Det) – Tr (går) – Rh (noen minutter) – Spec (før hun...)

- NS: *noen minutter*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *før hun får...* (specification, temporal, heterogeneous, final position)

E20

På side 54 leser jeg noen avsnitt i kapittelet om funnet av Dødehavsrullene i Qumran. På side 466, dette er ikke ingen beskjeden hastverkavhandling, kommer jeg over en ti sider fotnote der det trekkes paralleller mellom Hon-skatten, som ble funnet i Øvre Eiker i 1834, og artefakter fra Ajia Fotia-gravene på Kreta. (pg. 64)

- translation: *Na straně 466, tohle tedy rozhodně není skromná a ve spěchu odbytá práce, najdu poznámky pod čarou v rozsahu deseti stránek, kde jsou načrtnuté paralely mezi zlatým pokladem z Hon v Øvre Eikeru v roce 1834 a artefakty z hrobů v Ajia Fotia na Krétě.*

papirer
andre om utgravningens (PP) om hvor eventuelle... (con. nom, interrog.) om kravene... (PP)

- type: bare EC

E24

"Hør her," sier jeg henvendt til politimannen, "de hadde tenkt å føre det ut av landet! Uten tillatelse. De hadde tenkt å stjele det!"

Det oppstår et kort stillhet. (pg. 86)

- translation: *Zavládne chvíle ticha.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*oppstår*) – Rh (*et kort stillhet*)

- NS: *et kort stillhet*: complex NP (head noun premodified by an adjective)
context-independent

- type: bare EC

E25

Fra kjøkkenet hører jeg en hund som kraser seg på bena, den er halvt døv og har omsider oppfattet at det er kommet fremmede til gards. (pg. 98)

- translation: *Z kuchyně slyším psa, který se škrábe na nohy, je skoro hluchý a konečně mu došlo, že v domě je někdo cizí.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er kommet*) – Rh (*fremmede*) – DiaTh (*til gards*)

- NS: *fremmede*: simple NP (converted adjective as head noun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *til gards* (scene-setting, locative, context-dependent, final position)

E26

Den sikler. Den ser på meg med sine lidende øyne. Det renner verk fra dem. (pg. 99)

- translation: *Slintá. Pozoruje mě trpícíma očima. Teče mu z nich hnís.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*renner*) – Rh (*verk*) – DiaTh (*fra dem*)

- NS: *verk*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *fra dem* (scene-setting, locative, context-dependent, final position)

E27

Men fordi Rogern aldri pleier å henge utenfor oppgangen, og fordi det er sent på kvelden, og fordi det står parkert en tom Range Rover utenfor blokken, gjør synet meg urolig. (pg. 102)

- translation: *Ale protože Roger jinak nemívá ve zvyku povalovat se u vchodu a protože je pozdě večer a taky proto, že před domem stojí zaparkovaný prázdný Range Rover, trochu mě ten pohled znepokojí.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*står parkert*) – Rh (*en tom...*) – DiaTh (*utenfor blokken*)

- NS: *en tom...*: complex NP (proper noun in head, premodified by adjective)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *utenfor blokken* (scene-setting, locative, context-dependent, final position)
- comments: passivpresentering/upersonlig passiv

E28

De kommer ut et par minutter senere. Det er tre stykker av dem. (pg. 103)

- translation: *Vycházejí ven po několika minutách. Jsou tři.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*tre stykker av dem*)
- NS: *tre stykker...*: complex NP (number, head noun postmodified by PP)
heterogeneous
- type: bare EC

E29

Søylene bærer en gavl, og i tympanonen, det trekantete gavlfeltet, boltrer kjeruber og serafer seg rundt årstallet 1900.

På teglveggen på begge sider av inngangspartiet er det skrudd fast messingskilt, så blankpussede at de speiler bilene og de toetasjes rødbussene som passerer bak meg. (pg. 111)

- translation: *Na cihlových stěnách po obou stranách vchodu je přišroubovaný mosazný štítek tak, že se v něm zrcadlí auta a červené dvoupatrové autobusy, které projíždějí za mými zády.*
- analysis: DiaTh (*På teglveggen...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – rest of Tr (*skrudd fast*) – Rh (*messingskilt...*)
- NS: *messingskilt*: complex NP (head noun postmodified by an adj.)
heterogeneous (head noun is context-independent)
- messingskilt
så blankpussede (adj)
at de speiler... (adverbial cl. of measure)

- type: EC with adverbial
- adverbials: *på teglveggen på begge...* (2 scene-setting, locative, context-dependent in apposition, initial position)
- comments: passivpresenteringskonstruksjon/upersonlig passiv

E30

Min fascinasjon for biblioteker henger igjen fra barndommer, da den lokale Deichman-filialen var et fristed etter skolen da mamma jaget meg ut for å leke med de solbrune guttene med godt syn som ville spille fotball eller kappe land. Det er noe med bibliotekens hyllemetere med bokrygger som fyller meg med andakt. (pg. 113)

- translation: *Prostě v knihovnách s metry knih a s policemi plnými hřbetů mě něco naplňuje zbožností.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe med...*)

- NS: *noe med...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by PP)
heterogeneous

noe

med bibliotekens... (PP)

med bokrygger... (PP)

som fyller meg... (adj. relative cl.)

- type: bare EC

E31

Som i et kaleidoskop glimter iris av ulike farver. Det har slått meg at det kan finnes farver bare jeg vet om. (pg. 114)

- translation: *V duhovce jí jako v kaleidoskopu září různé barvy. Napadlo mě, že vlastně existují jen ty barvy, které známe.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*kan finnes*) – Rh (*farver bare...*)

- NS: *farver bare jeg...*: complex NP (head noun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (*farver* is context-dependent)

- type: bare EC

- comments: Czech translation is not precise, better: *Napadlo mě, že mohou existovat barvy, které znám jen já.*,
Rh proper is performed by *jeg* which is signalled by Focalizer *bare*

E32

Det er noe med natten. For meg er natten noe jeg helst vil sove meg igjennom og bli ferdig med. (pg. 119)

- translation: *Noc je zvláštní. Pro mě je noc tou částí dne, kterou bych nejraději prospal, abych ji přestál.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe med natten*)

- NS: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *med natten* (scene-setting, adjunct of respect, context-independent, final)

- comments: beginning of a separate section

E33

Det finnes behagelige måter å våkne på. (pg. 119)

- translation: *Jsou příjemné způsoby, jak se vzbudit.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*behagelige måter...*)

- NS: *behagelige måter...*: complex NP (head noun premodified by adjective, postmodified by infinitive)
context-independent

- type: bare EC

- comments: beginning of a new chapter

E34, E35

Et kyss på kinnet. Fuglesang. Schuberts strykekvintett i C-dur. Tøffingen fra en motorsnekke.
(E34) Så finnes det de ubehagelige. (E35) Det er flest av dem. (pg. 119)

- translation: *A potom ty nepřijemné. Takových je většina.*
- analysis: E34: TrPrO (Så) – Tr (finnes) – Th (det) – Rh (de ubehagelige)
E35: Th (Det) – Tr (er) – Rh (flest av dem)
- NS: E34: *de ubehagelige*: simple NP (adjective with ellipted head)
heterogeneous (ellipted head word is context-dependent)

E35: *flest av dem*: complex NP (quantifer postmodified by PP)
heterogeneous
- type: E34: EC with adverbial
E35: bare EC
- adverbials: *så* (TrPrO, conjunct, initial)
- comments: opening paragraph of the same chapter as E33

E36

Nyheten om denne oppdagelsen ble en sensasjon på den vitenskapelige kongressen Cospar i Hamburg, men for avisene var noe som abstrakt som lysets hastighet selvsagt ingen stor sak, så det ble ikke skrevet større om det.
Det var en gruppe astronomer som ved hjelp av et radioteleskop oppdaget det mystiske himmellegemet tretti tusen lysår fra Jorden. (pg. 122)

- translation: *Ono záhadné těleso skupina astronomů objevila za pomoci radioteleskopu třicet tisíc světelných let od Země.*
- analysis: Th (Det) – Tr (var) – Rh (en gruppe...)
- NS: *en gruppe...*: complex NP (head noun postmodified by NP)
context-independent

en gruppe
 astronomer (NP)
 som ved hjelp... (adj. relative cl.)
- type: bare EC

E37

Hvis observasjonen er riktig, torpederer den naturlovenes mest absolutte grense – lysets hastighet.
Perspektivene er svimlende. Derfor ble det heller ingen store oppslag i mediene. (pg. 122)

- translation: *Závratná perspektiva. Tudiž se tomu v médiích nevěnuje pozornost.*
- analysis: TrPrO (Derfor) – Tr (ble) – Th (det) – TrPrO (heller) NegFocA (ingen) – Rh (store...) – DiaTh (i mediene)
- NS: *store oppslag*: NP (head noun premodified by adjective)
NegFocA (ingen)
context-independent
- type: EC with adverbial

- adverbials: *derfor* (TrPrO, conjunct, initial)
heller (TrPrO, conjunct, medial)
i mediene (scene-setting, locative, context-independent, final position)

E38

Pålegg, forordninger, dekretter, behandlinger, diktater, lover, regler, instruksjoner, påbud ... for briter flest er det noe trygt over alle livets reguleringer. (pg. 124)

- translation: *Pokyny, vyhlášky, dekrety, příkazy, diktát, zákony, pravidla, instrukce, zákazy... většina Britů se cítí spokojeně, když je život usměrněn pravidly.*
- analysis: DiaTh (*for...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*noe trygt*) – DiaTh (*over alle livets...*)
- NS: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *over alle...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
for... (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, initial)

E39

Korsfarene skal ha overlevert skrinet til Johannitterordenen i 1186 e. Kr., men det finnes få sikre spor etter skrinet etter at Acre falt i 1291 e. Kr. (pg. 135)

- translation: V roce 1186 po Kristu křižáci schránku předali řádu johanitů, ale existuje jen málo důvěryhodných stop, kam se schránka poděla po pádu Acre v roce 1291.
- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*få sikre spor...*) – Spec (*etter at Acre...*)
- NS: *få sikre spor...*: complex NP (head noun premodified by adjective, postmodified by PP)
heterogeneous
- type: EC with adverbial
- adverbials: *etter at Acre...* (specification, temporal, context-independent, final position)

E40

Ifølge myten om The Shrine of Sacred Secrets var det på Monastery of the Holy Cross at helgeskrinet ble oppbevart frem til år 954. Da ble det røvet og igjen skjult på et hemmelig sted. Det finnes ingen historiske henvisninger til skrinet før korsfarere overga det i johannittenes varetekt i 1186. (pg. 137)

- translation: *Následně se na schránku neobjevují žádné historické odkazy až do té doby, kdy ji křižáci v roce 1186 odvezli do úschovny johanitům.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*historiske...*) – Spec (*før...*)
- NS: *historiske henvisninger...*: complex NP (head noun premodified by adjective, postmodified by PP)
heterogeneous
- type: EC with adverbial
- adverbials: *før...* (specification, temporal, heterogeneous, final position)

E41

Hun ser på meg. Jeg klarer ikke å lese blikket hennes. Det er noe usagt i det. (pg. 139)

- translation: *Podívá se na mě. Nedokážu její pohled přečíst. Zůstává v něm něco nevyřčeného.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (noe usagt) – DiaTh (i det)
- NS: *noe usagt*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adjective)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i det* (scene-setting, locative, context-dependent, final position)

E42

Den heter Satan's Children: Death Metal Galore. På forsiden er det en tegning av en djevel som spiller elektrisk gitar. (pg. 139)

- translation: *Jmenuje se to Satan's Children: Death Metal Galore. Na přebalu je obrázek d'ábla hrajícího na elektrickou kytaru.*
- analysis: DiaTh (*på forsiden*) Tr (er) – Th (*det*) – Rh (*en tegning av...*)
- NS: *en tegning av...*: complex NP (head noun with complex postmodification)
context-independent
 - en tegning
 - av en djevel (PP)
 - som spiller... (adj. relative cl.)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *på forsiden* (scene-setting, locative, context-dependent, initial position)

E43

Jeg bryter forseglingen på forpakningen med Chao-San og river løs et kondom fra plastremsen. Jeg er en evig optimist. Og nede i buksen er det en som svulmer og håper. (pg. 143)

- translation: *Věčný optimista. Ten dole v kalhotách se dme a touží.*
- analysis: DiaTh (*nede...*) – Tr (er) – Th (*det*) – Rh (*en som...*)
- NS: *en som...*: complex NP (pronominal proform postmodified by adj. relative cl.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *nede i buksen* (scene-setting, locative, context-dependent, initial position)

E44, E45

Jeg unnskylder meg vei gjennom den skralende stemmelen og presser meg ned mellom Diane og en tysker som synger en drikkevise. (E44) Det finnes over syv tusen puber i London (E45) I mange av dem er det utelukkende turister. (pg. 145)

- translation: *V Londýně je přes sedm tisíc hospod. Do většiny chodí pít hlavně turisti.*

- analysis: E44: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*over syv...*) – DiaTh (*i London*)
E45: DiaTh (*I mange...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*utelukkende turister*)

- NS: E44: *over syv...*: simple NP (head noun with quantifier)
context-independent

E45: *utelukkende turister*: complex NP (head noun premodified by adjective)
context-independent

- type: E44: EC with adverbial
E45: EC with adverbial

- adverbials: E44: *i London* (scene-setting, locative, context-independent, final)
E45: *i mange av dem* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

E46

Jeg har aldri fortalt Diane hvilket hotell jeg bor på. Likevel er det hun som leder meg opp Oxford Street og videre opp Bayswater Road. [...]

Jeg skjønner ikke hva hun driver med. Jeg ser etter mygg. I den grad det eksisterer mygg i London sentrum. (pg. 150)

- translation: *Nechápu, co dělá. Asi komáři. Pokud vůbec můžou komáři žít v centru Londýna.*

- analysis: DiaTh (*I den grad*) – Th (*det*) – Tr/Rh (*eksisterer*) – Th (*mygg*) – DiaTh
(*i London...*)

- NS: *mygg*: simple NP
context-dependent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i den grad* (scene-setting, adjunct of respect, context-independent, initial)
i London sentrum (scene-setting, locative, context-dependent, final)

- comments: Czech translation does not follow the FSP structure, better would be: *Pokud vůbec komáři v centru Londýna žít mohou.*

E47

Hun smeller igjen døren. Jeg åpner munnen for å si noe, men det er ingen ord der inne som vil ut. (pg. 150)

- translation: *Třískne dveřmi. Otevírám pusu, chci něco říct, ale nevypravím ze sebe ani slovo.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*ord*) – DiaTh (*der inne*) – rest of Rh
(*som...*)

- NS: *ingen ord som...*: complex NP (postmodification by adj. relative cl.)
NegFocA
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *der inne* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

E48

Pave Clemens 3. (som aldri ble anerkjent som pave) skrev da et brev til johannittenes overhode. I ettertid har forskerne hatt problemer med å tolke betydningen. I korthet var brevet en befaling til ordenen om å oppfylle den hellige anvisning om å skjule og vokte helgenskrinet. Det er ikke noe sentralt brev i religionshistorien. (pg. 154)

- translation: *Papež Klement III. (za papeže nebyl nikdy uznán) tehdy napsal představenému johanitů dopis. S rozluštěním jeho obsahu měli badatelé problém. V krátkosti dopis řádu přikazoval, aby naplnil své svaté poslání a ukrýval a strážil svatou schránku. Tenhle dopis nepatří k ústředním spisům historie náboženství.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (ikke) – DiaTh (noe...) – DiaTh (i...)
- NS: *noe sentralt brev*: complex NP (head noun premodified by an adj.)
NegFocA (ikke forms Rh proper)
context-dependent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i religionshistorien* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- comments: Czech translation inappropriate, better: *V historii náboženství žádný ústřední dopis neexistuje.*

E49

"Med mitt utseende har jeg visst vondt for å stikke meg bort. Selv i London," sier jeg bråkkjekt. Jeg kan ikke riktig beskrive de neste sekundene. Egentlig skjjer det ikke noe mer enn at han smiler av min selvironiske spøk. (pg. 156)

- translation: *Příští vteřiny nedokážu dobře popsat. Vlastně se nestalo nic víc, než že se usmál mému sebeironickému vtipku.*
- analysis: TrPrO (Egentlig) – Tr (skjer) – Th (det) – NegFocA (ikke) – Rh (noe mer enn...)
- NS: *noe mer enn...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by a comparative)
NegFocA (ikke)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *egentlig* (TrPrO, content disjunct, initial)

E50

Dianne har lukket seg inne i en osteklokke av fjern likegladhet. Hun ser opp på meg. [...] Det er noe sigent ved blikket hennes. (pg. 167)

- translation: *Diane se uzavřela pod skleněný poklop netečnosti. [...] Má v očích únavu.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (noe sigent) – DiaTh (ved blikket hennes)
- NS: *noe sigent*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *ved blikket hennes* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U57, U58

(U57) *Om Edith Rinkel var et vidunderbarn, var det i hvert fall ingen som la merke til det.* (U58) *Men det var heller aldri noen som la merke til de fasene av ufullkommenhet som hun, i likhet med alle andre, nødvendigvis må ha vært igjennom.* (pg. 22)

- translation: *Pokud byla Edith Rinkelová zázračné dítě, nikdo si toho nikdy nevšiml. Ale nikdo si nevšiml ani žádných období nedokonalosti, jimiž podobně jako všichni ostatní nutně musela projít.*

- analysis: U57: DiaTh (Om...) – Tr (var) – Th (det) – TrPrO (i hvert fall) – Rh (ingen som...)
U58: Th (det) – Tr (var) – TrPrO (heller) – TrPrO (aldri) – Rh (noen som...)

- NS: U57: *ingen som...*: complex NP (negative pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous

U58: *noen som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous

noen

som la merke til.... av ufullkommenhet (adj. relative cl.)
som hun... (adj. relative cl.)

- type: U57: EC with adverbial
U58: EC with adverbial

- adverbials: U57: *om...* (scene-setting, disjunct, context-dependent, initial)
i hvert fall (TrPrO, concessive conjunct, medial)

U58: *aldri* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)
heller (TrPrO, conjunct, medial)

- comments: beginning of a new chapter

U59

Like etter begynte faren å kalle henne for Ed, og til jul det året fikk Edith en insektkasse faren hadde kjøpt til henne. Den hadde 16 små kvadratiske rom, bebodd av 16 insekter, preparert og montert på nål i hver sin lille celle.

Men det var først en varm forsommerdag fire år senere vendepunktet i Ediths liv inntraff. (pg. 24)

- translation: *Ale teprve čtyři roky na to se jednoho dne – bylo to začátkem léta – odehrál v Edithině životě obrat.*

- analysis: Th (det) – Tr (var) – TrPrO (først) – Rh (en varm...) – DiaTh (fire år...) –
rest of Rh (vendepunktet...)

- NS: *en varm...*: complex NP (head noun premodified by adjective, postmodified by
participial cl.)
heterogeneous

- type: EC with adverbial

- adverbials: *først* (TrPrO, text organizing conjunct, medial)
fire år senere... (scene-setting, temporal, context-independent, medial)
causing discontinuity!

U60, U61, U62

*Han har et halvt hus i Niels Henrik Abels vei, veien som går langs den øverste yttergrensen til HF-fakultetet. [...] Huset er pent oppusset, det meste er gjort på dugnadsbasis i helgene, av Påls barndomsvenner og kamerater fra studietiden. Ingen vil si noe annet enn at huset er overveiende maskulint i stilen, samtidig har kjærestene hans tilført noe umiskjennelig kvinnelig. Den ene etter den andre har satt sitt preg på husværet hans, (U60) det er myke puter og pledd, (U61) det er flere bilder på veggene, og (U62) på badekarkanten står det til og med et par telysestaker (riktignok nokså støvete).
(pg. 29)*

- translation: *Jedna za druhou nechávaly v jeho domácnosti svůj otisk, měkké polštářky a plédy, obrázky na stěnách a na vaně dokonce dvě čajové svíčky (i když dnes už poněkud chlupaté prachem).*

- analysis: U60: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*myke puter og pledd*)
U61: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*flere bilder*) – DiaTh (*på veggene*)
U62: DiaTh (*på...*) – Tr (*står*) – Th (*det*) – TrPrO (*til og med*) – Rh (*et par...*)

- NS: U60: *myke puter...*: compound NP (2 head nouns, 1st one premodified by adj.)
context-independent

U61: *flere bilder*: simple NP
context-independent

U62: *et par...*: complex NP (head noun postmodified by adj.)
context-independent

- type: U60: bare EC
U61: EC with adverbial
U62: EC with adverbial

- adverbials: U61: *på veggene* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
U62: *på badekarkanten* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
til og med (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

U63

*Han er alvorlig og dypt og renseløst forelsket. Kanskje for første gang. Det har vært mange kvinner i Pål's liv.
(pg. 30)*

- translation: *Pálovým životem prošlo mnoho žen.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*har vært*) – Rh (*mange kvinner*) – DiaTh (*i Pål's liv*)

- NS: *mange kvinner*: simple NP (head noun and quantifier)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i Pål's liv* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

U64

*En rekke kortvarige forhold er resultatet. (Pål's venner, og særlig bestevennen Morten, pleier å omtale Pål stadig økende antall eksvenniner som Pål sine honer.)
Foreløpig er det ingen kvinne Pål virkelig har falt for. (pg. 30)*

- translation: *Pál momentálně pro žádnou ženu neplane.*

- analysis: DiaTh (*Foreløpig*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*kvinne...*)

- NS: *ingen kvinne...*: complex NP (head noun postmodified by adj. relative cl.)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous

- type: EC with adverbial

- adverbials: *foreløpig* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)

U65

Alle episoder får anledning til å ese og gro, og til å utvikle seg maksimalt. Det er lite gunstige vilkår for overbærenhet, lite rom for tilgivelse. (pg. 32)

- translation: *Jsou tu výborné podmínky pro přezíravost a minimální prostor pro odpouštění.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (lite...)

- NS: *lite...*: compound NP (2 heads with complex modification)
context-independent

	vilkår (head 1)		rom (head2)
gunstige (adj.)	for overbærenhet (PP)	lite	for tilgivelse (PP)
lite			

- type: bare EC

U66

Kartongrødvinen hadde gjort henne elokvent. En andre nikket, slått av sannheten i det hun sa. Men de var jo begge ganske fulle.

Det kan være noe i dette. (pg. 32)

- translation: *Krabicové červené víno ji rozvázalo jazyk. Druhá kývla na souhlas, zaražená hlubokou pravdou toho, co řekla první. A obě byly přece dost opilé. Něco na tom může být.*

- analysis: Th (Det) – Tr/Rh (kan være) – DiaTh (noe) – DiaTh (i dette)

- NS: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i dette* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U67, U68

Men vi må ikke glemme gledene, snøvlet professoren på julebordet etter enda et par glass av den billigste kartongvinen. Og hun har rett: (U67) Det er mye ren forskningsglede og faglig entusiasme også. (U68) det er sterk tro på kunnskap, en urokkelig tillit til vitenskapen. (pg. 33-34)

- translation: *A měla naprostou pravdu: Na univerzitě člověk prožívá mnohou čistou radost z bádání a z odborného nadšení, skálopevně věří ve znalosti a má neotřesitelnou důvěru ve vědu.*

- analysis: U67: Th (Det) – Tr (er) – Rh (mye ren...) - TrPrO (også)
U68: Th (det) – Tr (er) – Rh (sterk tro...)

- NS: U67: *mye ren...*: compound NP (2 heads with adj. premodification)
heterogeneous (*forskningsglede* context-dependent)

forskningsglede (head 1) entusiasme (head 2)
ren (adj.) faglig (adj.)

U68: *sterk tro...*: compound NP (2 heads with complex modification)
context-independent

tro (head 1) tillit (head 2)
sterk (adj.) på kunnskap (PP) urokkelig (adj.) til vitenskapen (PP)

- type: U67: EC with adverbial
U68: bare EC

- adverbials: U67: *også* (TrPrO, conjunct, final)

U69

Folk forteller at hun er i stand til å gjøre de utroligste ting.

Pål tror dem nå. Det er noe med det gule glimtet i de altfor lyse øynene hennes, noe med svaien i nakken. (pg. 50)

- translation: *Pål jim ted' docela věří. Na tom zlatém mihotání světlých očí či na oblouku týla něco je.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe med...*)

- NS: *noe...*: compound NP (2 heads with complex modification)
heterogeneous

noe (head 1) noe (head 2)
med det gule glimtet (PP, postmod.) med svaien (PP, postmod.)
i de altfor... (PP, postmod.) i naken (PP, postmod.)

- type: bare EC

- comments: in Czech translation the verb is placed finally though it does not form the rheme (rhythmical reasons)

U70

Han kunne ikke la være, han klarte simplethen ikke å styre tankene bort fra det, men han fant aldri noe svar.

Senere kom han frem til at det antagelig ikke var noe klart svar. (pg. 51)

- translation: *Nemohl si pomoci, jednoduše na to nedokázal přestat myslet, ale na žádnou odpověď nepřišel. Po chvíli usoudil, že žádná odpověď zřejmě neexistuje.*

- analysis: Th (*det*) – TrPrO (*antagelig*) – Rh (*ikke*) – Tr (*var*) – DiaTh (*noe...*)

- NS: *noe klart svar*: complex NP (head noun premodified by adj.)
context-dependent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *antagelig* (TrPrO, content disjunct, medial)

U71, U72

Flyet var virkelig bitte lite, Pål hadde knapt plass til bena, det var så trang til setet foran at han satt med lårene i bratt vinkel oppover. (U71) Det var ikke så mange passasjerene, (U72) men like fullt var det tre flyvertinner om bord. (pg. 51)

- translation: *V letadle nebylo mnoho cestujících, přesto se o ně starali tři stewardky.*

- analysis: U71: Th (*Det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*så mange...*)
U72: TrPrO (*like fullt*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*tre...*) – DiaTh (*om bord*)
- NS: U71: *så mange...*: simple NP (head noun with a quantifier + intensifier)
context-independent
U72: *tre flyvertiner*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- type: U71: bare EC
U72: EC with adverbial
- adverbials: U72: *om bord* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
like fullt (TrPrO, conjunct, initial)

U73

Den øverste delen av armen, som Pål ser et godt stykke av nå som Paulsen har vrent armen sin over kanten av Påls bord, er like vaniljehvit som leggen.

Det blir en plutselig bevegelse blant publikum, det virker som om islendinger har sagt som noe alle ivrig noterer. (pg. 57)

- translation: *V auditoriu náhle nastal pohyb, jako by Island'an řekl něco, co si všichni horlivě zapisují.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*blir*) – Rh (*en plutselig...*) – DiaTh (*blant...*)
- NS: *en plutselig...*: complex NP (head noun premodified by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *blant publikum* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U74

Hadde Pål lent seg fremover og kikket over Paulsens skulder, ville han ha sett at på arket stod det bare ordene phonology, og glottalstop og adolescents, det siste med tre tykke streker under, for øvrig var arket dekorert med frodige, svungne kvinneskikkelser og racerbiler med påfallende store hjul. (pg. 58)

- translation: [...] *na papíře by uviděl všeho všudy slova fonologie, glottal stop a adolescenti [...]*
- analysis: DiaTh (*på arket*) – Tr (*stod*) – Th (*det*) – Foc (*bare*) – Rh (*ordene...*)
- NS: *ordene...*: complex NP (head noun *ordene* postmodified by 3 nouns in apposition)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *på arket* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

U75, U76

(U75) *Utenfor i foajeen blir det servert drinker og fingermat.* (U76) *Det har pågått tre parallellsesjoner, og nå er det felles pause og alle konferansedeltagerne er samlet her i det store teppebelagte rommet.* (pg. 62)

- translation: *V předzáli se podávají nápoje a studené pohoštění. Konference probíhá ve třech paralelních sekcích [...]*
- analysis: U75: DiaTh (*Utenfor...*) – Tr (*blir*) – Th (*det*) – rest of Tr (*servert*) – Rh (*drinker...*)
U76: Th (*Det*) – Tr (*har pågått*) – Rh (*tre...*)

- NS: U75: *drinker...*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent

U76: *tre...*: simple NP (head noun with a quantifier)
context-independent

- type: U75: EC with adverbial
U76: bare EC

- adverbials: U75: *utenfor...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

- comments: beginning of a new chapter; passivpresentering/upersonlig passiv

U77

Men det skulle da ikke være på langt nær nok til å sette ham så aldeles ut? Nei, han forstår det ikke. Det er noe uberegnelig over Rinkel, noe rovdyraktig, noe lurende. (pg. 67)

- translation: *Na Rinkelové je něco nevypočitatelného, působí jako šelma, která neustále číhá.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*over Rinkel*) – rest of rheme (*noe...*)

- NS: *noe...*: compound NP (3 indefinite pronouns postmodified by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *over Rinkel* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U78

Han skotter ned mot brystene hennes igjen, de begynte å bølge på en måte det var vanskelig å ikke legge merke til da hun dultet bort i ham i sted. Det står Drs på navneskiltet hennes, hun er altså doktorgradsstudent. (pg. 70)

- translation: *Na jmenovce stojí Drs., takže je ještě v doktorandském studiu.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*står*) – Rh (*Drs*) – DiaTh (*på navneskiltet hennes*)

- NS: *Drs*: simple NP (an abbreviation)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *på navneskiltet hennes* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U79

På samme måte kan en utilfreds bestyrer klare å knekke utfoldelsen og trivselen ved et helt institutt, og en underordnet av det rette slaget kan faktisk lege det. Slike mennesker er sjeldne. Men Nanna ser ut til å være et slikt menneske.

Det er noe inderlig godt ved Nanna. Ja, Nanna har virkelig et elskelig vesen. (pg. 80-81)

- translation: *Podobně i nespokojený vedoucí je s to zničit rozvoj a pohodu celého ústavu, zatímco podřízený správného typu může vše zase napravit. Lidé tohoto typu jsou ale vzácní. Zatím to vypadá, že takový člověk by mohla být Nanna. Je na ní cosi niterně dobrého.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe inderlig godt*) – DiaTh (*ved Nanna*)

- NS: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by an adj+intensifier)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ved Nanna* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U80, U81, U82

Hun virker beskjedent, men er langt fra blyg. Hun er bestemt, men ikke fremfusende. (U80) Det er noe ved Nanna. Hun er pen, hun er dyktig. (U81) Men det er det så mange som er. (U82) Det er noe annet ved Nanna. Noe helt eget. (pg. 80-81)

- translation: *Působí skromně, ale ani zdaleka není stydlivá. Je rozhodná, ale nijak se nedere dopředu. Na Nanně něco je. Ano, je pěkná, je schopná. Jenže takových je hodně. Na Nanně je ještě něco jiného. Něco úplně zvláštního.*

- analysis: U80: Th (*Det*) – Tr/Rh (*er*) – DiaTh (*noe*) – DiaTh (*ved Nanna*)
U81: Rh (*det*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – rest of Rh (*så mange som er*)
U82: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe annet*) – DiaTh (*ved Nanna*)

- NS: U80: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent

U81: *så mange som...*: complex NP (indefinite quantifier postmodified by adj. rel. cl.)
heterogeneous (*det* is context-dependent)

U82: *noe annet...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent

- type: U80: EC with adverbial
U81: bare EC
U82: EC with adverbial

- adverbials: U80: *ved Nanna* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
U82: *ved Nanna* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

- comments: U80: the verb in Czech translation is placed finally due to rhythmical reasons, it is not the rheme
U81: *det* is a part of the NS modification, but is fronted here (cf. *Det er så mange som er det*)

U83

Hun er en man straks får lyst til å betro seg til, noe som pleier å tiltale kvinnene. På samme tid er det noe skjørt og hjelpeløst ved henne, hun er en man ønsker å hjelpe, noe som virker uimotståelig på menn. (pg. 81)

- translation: *Zároveň je na ní něco křehkého, bezmocného [...]*

- analysis: DiaTh (*På...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*ved henne*)

- NS: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by 2 adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *på samme tid* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
ved henne (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U84

Han ser seg i speilet, drar det halv våte håret bakover med Niveakrem (noe han lærte av Morten på gymnaset, og som alltid fungerer utmerket). Det piper en tekstmeldingssignal i mobilen hans, det er en melding fra Lone, han leser den halvgrove sms-en én gang, smiler og sletter den. (pg. 84)

- translation: *V mobilu pípne signál, že mu přišla esemeska [...]*
- analysis: Th (Det) – Tr (piper) – Rh (en tekstmeldingssignal) – DiaTh (i mobilen hans)
- NS: *en tekstmeldingssignal*: simple NP (a composite noun phrase)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i mobilen hans* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U85, U86

Hav viser frem billetten sin og blir fulgt ned i kjelleren.
(U85) *Nede er det seks langbord med hvite duker.* (U86) *Langs bordene står det benker, og der sitter mer eller mindre festkleddede konferansedeltakere.* (pg. 85)

- translation: *Dole svítí bílými ubrusy šest dlouhých stolů. Podél nich stojí dlouhé lavice, kde sedí více či méně slavnostně oblečení účastníci konference.*
- analysis: U85: DiaTh (Nede) – Tr (er) – Th (det) – Rh (seks langbord...)
U86: DiaTh (Langs...) – Tr (står) – Th (det) – Rh (benker)
- NS: U85: *seks langbord...*: complex NP (a composite head noun with a quantifier,
postmodified by PP)
context-independent
U86: *benker*: simple NP
context-independent
- type: U85: EC with adverbial
U86: EC with adverbial
- adverbials: U85: *nede* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
U86: *langs bordene* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

U87

Det er viktig at språket ikke subber etter resten av utviklingen. I forkant! er ett av Paulsens yndlingsuttrykk. Frykten for at det blir et for stort gap mellom norske varieteter er institutets raison d'être. (pg. 98)

- translation: Universitetet i Oslo ble opprettet 2. september 1811...
- analysis: Th (Det) – Tr (blir) – Rh (et for stort gap) – DiaTh (mellom norske...)
- NS: *et for stort...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *mellom norske...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ellers* (TrPrO, conjunct, initial)

U91, U92, U93, U94

Så vokste de røde blokkene opp, plener ble anlagt og trær plantet. Det kom fontener og brolagte stier. Studentene strømmet til i hoppetall. (U91) Mens det i 1813 var 17 studerende ved Kongelige Frederiks, (U92) var det på midten av femtitallet vel 3000 studenter immatrikulert ved Universitetet i Oslo. (U93) Rundt årtusenskiftet var det nesten 40 000 studenter, (U94) følgelig må det i 1970, det året Påls mor fant seg selv med nikkersene i en kringle rundt anklene og en sjermerende mann mellom lårene, ha vært et sted mellom 3000 og 40 000 studenter. (pg. 93)

- translation: *Zatímco roku 1813 studovalo na této univerzitě sedmnáct studentů, v polovině padesátých let jich bylo imatrikulováno kolem tři tisíc. Na přelomu tisíciletí už jejich počet dosáhl čtyřiceti tisíc, takže kolem roku 1917, kdy měla Pálova matka běžecké pumpky kolem kotníků a šaramantního mladíka na sobě, jich bylo mezi třemi a čtyřiceti tisíci.*

- analysis: U91: Th (*det*) – DiaTh (*i 1813*) – Tr (*var*) – Rh (*17 studerende*) – DiaTh (*ved...*)
U92: DiaTh (*Mens...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – DiaTh (*på...*) – Rh (*vel...*) – DiaTh (*ved...*)
U93: DiaTh (*Rundt...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*nesten...*)
U94: DiaTh (*følgelig*) – Tr (*må*) – Th (*det*) – DiaTh (*i 1970...*) – rest of Tr (*ha vært*) – Rh (*et sted...*)

- NS: U91: *17 studerende*: simple NP (converted head noun with a quantifier)
heterogenous (quantifier is context-independent)

U92: *3000 studenter...*: complex NP (head noun with quantifier, postmodified by past participle)
heterogeneous (quantifier is context-independent)

U93: *nesten 40 000...*: simple NP (head noun with quantifier)
heterogeneous (quantifier is context-independent)

U94: *et sted mellom...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
heterogeneous (head noun is context-independent)

- type: U91: EC with adverbial
U92: EC with adverbial
U93: EC with adverbial
U94: EC with adverbial

- adverbials: U91: *i 1813* (scene-setting, temporal, context-independent, medial)
ved Kongelige... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U92: *mens...* (scene-setting, disjunct clause, heterogeneous, initial)
på midten... (scene-setting, temporal, context-independent, medial)
ved Universitetet... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

U93: *rundt...* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)

U94: *følgelig* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)
i 1970... (scene-setting, temporal, heterogeneous, medial) – the adjunct is very heavy and includes apposition)

U95, U96, U97, U98

Størrelsen på døren skyldes at hallen er åpen helt opp til femte etasje, og døren når opp til en høyde tilsvarende to etasjer. (U95) Fra hallen går det en rulletrapp opp til kantinen, til møterommene og den store takterrassen. (U96) Og langs den andre veggen, omtrent tredve meter fra den oppadgående rulletrappen, går det en nedadgang. (U97) På veggen nærmest den rulletrappen som går opp, er det et stort saltvannsakvarium over to etasjer. Det er først når man står i trappen og lener seg inntil glassveggen for å beundre fiskene nøyere, at man oppdager (U98) at det er dataanimerte fisker som svømmer rundt i en virtuell verden av koraller og glitrende hvit sand. (pg. 95)

- translation: *Z haly vedou jezdicí schody ke kantýně, k zasedacím síním a na rozlehlou terasou na střeše. A podél druhé stěny, asi třicet metrů od schodů jedoucích vzhůru, vedou eskalátory dolů. Na stěně nejbližše schodům směřujícím nahoru stojí akvárium vysoké přes dvě patra. Teprve když člověk stojí na schodech a nakloní se ke skleněné stěně, aby zblízka obdivoval ryby, zjistí, že podvodní svět je počítačově animovaný a ryby plavou ve virtuálním světě korálů a jiskřivě bílého písku.*

- analysis: U95: DiaTh (Fra...) – Tr (går) – Th (det) – Rh (en rulletrapp) – Spec (opp til...)
U96: DiaTh (langs...) – Tr (går) – Th (det) – Rh (en nedadgang)
U97: DiaTh (På veggen...) – Tr (er) – Th (det) – Rh (et stort...)
U98: Th (det) – Th (er) – Rh (dataanimerte...)

- NS: U95: *en rulletrapp*: simple NP (composite head noun)
context-independent

U96: *en nedadgang*: simple NP (composite head noun)
context-independent

U97: *et stort...*: complex NP (head noun premodified by adj., postmodified by PP)
context-independent

U98: *dataanimerte fisker...*: complex NP (head noun premodified by adj.,
postmodified by adj. relative cl.)
context-independent

- type: U95: EC with adverbial
U96: EC with adverbial
U97: EC with adverbial
U98: bare EC

- adverbials: U95: *fra hallen* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
opp til... (specification, multiple locative, context-dependent, final)

U96: *langs...* (scene-setting, multiple locative, heterogeneous, initial)

U97: *på veggen...* (scene-setting, locative, heterogeneous, initial)

U99

Og én fikk altså reist et nytt lingvistisk institutt, i granitt og marmor, glass og stål. På dette instituttet arbeider det rundt hundre mennesker, i underkant sytti av dem i vitenskapelige stillinger, som Fred Paulsen, Hans Holstein, Edith Rinkel og Pål Bentzen – og den nyansatte Nanna Klev. (pg. 96)

- translation: *V tomto ústavu pracuje kolem stovky lidí [...]*

- analysis: DiaTh (På dette...) – Tr (arbeider) – Th (det) – Rh (rundt hundre...)

- NS: *rundt...*: simple NP (head noun with quantifier)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *på dette instituttet* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

U100

Det er først når man står i trappen og lener seg inn til glassveggen for å beundre fiskene nøyer, at man oppdager at det er dataanimerte fisker som svømmer rundt i en virtuell verden av koraller og glitrende hvit sand. På den andre veggen, den som er ved siden av den nedrullende trappen, er det også en gigantisk skjerm, med tastetrykk kunne datadekoratøren fylt det med vann og latt fargerike klovnefisker og kirugfisker svømme også der, men denne veggen er viet vitenskapelig sitater. (pg. 95)

- translation: *Na druhé straně haly, blíž schodům mířícím dolů, je rovněž gigantická obrazovka, na níž mohl počítačový umělec stisknutím knoflíku vykouzlit vodu a nechat barevné rybky plavat i tady, ale tato stěna je vyhrazena pro vědecké citáty.*

- analysis: DiaTh (På...) – Tr (er) – Tr (det) – TrPrO (også) – Rh (en gigantisk...)

- NS: *en gigantisk...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *på...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
også (TrPrO, conjunct, medial)

TEXT B101-150

Bjørneboe, J. (1974) *Haiene*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Bjørneboe, J. (1987) *Žraloci*. Praha: Svoboda. (Přeložila D. Hartlová)

B101

Et par av dem så opp og nikket igjen, før de vendte tilbake til frimerkekaske, regnskapsprotokoll og brevskrivning. Det var ingen hjertelighet i hilsenene. (pg. 11)

- translation: *V pozdravech nebyla žádná zvláštní srdečnost.*

- analysis: Th (Det) – Tr (var) – NegFocA (ingen) – Rh (hjertelighet) – DiaTh (i hilsenene)

- NS: *ingen hjertelighet*: simple NP
NegFocA (ingen)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i hilsenene* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B102

Og da merket jeg det; den svake sitringen, - hun skalv også under berøringen! Det gikk en høy flamme av lykke gjennom meg, fra føttene til fingerspissene følte jeg sitringen hennes [...] (pg. 25)

- translation: *Projel mnou prudký žár štěstí [...].*

- analysis: Th (Det) – Tr (gikk) – Rh (en høy...) – DiaTh (gjennom meg)

- NS: *en høy...*: complex NP (head noun premodified by adj, postmodified by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *gjennom meg* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B103

Jeg visste at det var Sancta Véneres sjel jeg elsket og at hun elsket meg igjen. Og hva er jordisk kjærlighet mot å elske en sjel?

Det var lys i natthuset, og kompassnålen skalv også. (pg. 26)

- translation: *V navigační kajutě bylo světlo.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*lys*) – DiaTh (*i natthuset*)

- NS: *lys*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i natthuset* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B104

Ved sekstiden gikk jeg opp i offisersmessen for å få noe mat i meg. Jeg var stiv av tretthet. På bordet, som hadde fått slingrebrettene på, var det té, pletter og kaffetøy. (pg. 27)

- translation: *Na stole, opatřené záchytným rámem, bylo prostřeno, čaj, hrnky a talíře.*

- analysis: DiaTh (*På...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*té, pletter...*)

- NS: *té, pletter og skaffetøy*: compound NP (3 simple heads)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *på bordet, som...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

B105

Vi skal se på den himmel av lysende, fjerne verdener vi har over mastene, mens vi har de ti tusen meters dyp og mørke under kjølen.

Det er funnet en ny stjerne, en ny planet innen vårt eget solsystem. (pg. 29)

- translation: *V naši sluneční soustavě byla nalezena nová hvězda, nová planeta.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*funnet en ny stjerne...*) – DiaTh (*innen...*)

- NS: *funnet en ny stjerne...*: compound NP (2 head nouns with adj. premodification and both postmodified by a participle)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *innen vårt...* (scene-setting, locative, context-independent, final)

- comments: passiv presenteringskonstruksjon/upersonlig passiv

B106

Derpå begynte hulkingen igjen, og gikk efter hvert over i de samme skjærende skrikene som før. Han var i Neptuns makt.

Det var bare en ting å gjøre, selv om jeg gjorde det ytterst ugjerne [...]. (pg. 36)

- **translation:** *Mohl jsem udělat pouze jednu věc, i když jsem se k ní uchyloval jen velmi nerad.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – Foc (bare) – Rh (en ting å gjøre)
- **NS:** *bare en ting...*: complex NP (head noun postmodified by infinitive)
Focalizer (bare)
context-independent
- **type:** bare EC

B107

Men for å komme forut til ruffen hvor peruvianeren lå, måtte jeg gå over dekket og forbi klyngene av mennesket som sto der. Og det var noe kompakt, stille over dem, noe urørlig taust og truende. (pg. 37)

- **translation:** *A kolem mužstva se ted' vznášelo cosi neproniknutelného, nehybného, cosi mlčenlivého a výhružného.*
- **analysis:** Th (det) – Tr (var) – Rh (noe...) – DiaTh (over dem) – rest of Rh (noe urørlig...)
- **NS:** *noe kompakt...*: compound NP (2 heads formed by indefinite pronoun with postmodification)
context-independent

noe (head 1)	noe (head 2)
kompakt, stille (adj. modification)	taust og truende (adj. postmodification)
	urørlig (intenzifier)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *over dem* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- **comments:** Rh proper is formed by the second head, especially its postmodification

B108

"Jeg er Peder Jensen, " sa jeg: "annenstyrmann på barken "Neptun". Selv er De tømmermann på samme skute, og De har vært bevisstløs i nesten to døgn. Vi er nå øst for nordkysten av Filippinene, med kurs over Stillehavet mot Kap Horn."

Det kom et langt stønn av smerte fra ham. Og han løftet begge hendene over hodet. (pg. 46)

- **translation:** *Dlouze zasténal bolestí a zvedl obě ruce nad hlavu.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (kom) – Rh (et langt...) – DiaTh (fra ham)
- **NS:** *et langt stønn...*: complex NP (head noun premodified by adj and postmodified by PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *fra ham* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B109

Det var en eiendommelighet med Sancta Vénere [...]. (pg. 47)

- translation: *Sancta Vénere měla jednu zvláštnost [...].*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*eiendommelighet med...*)
- NS: *eiendommelighet...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: bare EC
- comments: beginning of a new chapter

B110, B111

Jeg skriver dette for landkrabber som ikke vet hva en røyl er, som aldri har ant (B110) hvor mange kabellengder det er i en league, eller (B111) hvor mange favner det går på en kabellengde. (pg. 48)

- translation: *Piši pro suchozemské křesy, které nemají ponětí o tom, co je královská plachta, které v životě neslyšely, kolik kabelů je do jedné leguy a kolik sáhů má kabel.*
- analysis: B110: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*hvor mange...*) – Spec (*i en league*)
B111: Th (*det*) – Tr (*går*) – Rh (*hvor mange...*) – Spec (*på en...*)
- NS: B110: *hvor mange*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

B111: *hvor mange*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- type: B110: EC with adverbial
B111: EC with adverbial
- adverbials: B110: *i en league* (specification, locative, context-independent, final)
B111: *på en...* (specification, locative, context-independent, final)

B112

Bardunene går fra skuteseidene til mastene, mens stag går forfra opp til festene i mastene, og langs disse stagen som går forfra og akterover, altså på skrå opp i høyden, er det spent et større eller mindre antall trekantede seil, alle sydd som klyvere eller som fokkene på småfartøyer. Mellom baugsprydets og fokkemastens og i hvert av de to mellomrommene mellom de tre mastene – fokkemast, stormast og mesanmast – står det tre eller fire stageil, hvert med sitt navn. (pg. 49)

- translation: *Mezi příd'ovou ozdobou a příd'ovým stěžněm a dále mezi všemi stěžni jsou tři nebo čtyři stěhovky, které mají své vlastní názvy.*
- analysis: DiaTh (*Mellom...*) – Tr (*står*) – Th (*det*) – Rh (*tre eller...*)
- NS: *tre eller fire...*: complex NP (composite head noun + multiple quantifier and postmodified by PP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *mellom...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

B113

Mesanmasten er rigget med sneiseil, altså med langsgående kluter. Det er mesan'en, et stort seil med bom og gaffel. Mellom gaffelen og mesantoppen står mesan toppseil.

Naturligvis fins det tusen ting til å fortelle om Sancta Veneres fysiske kropp [...]. (pg. 50)

- **translation:** *O Venušině smysly uchopitelném tělu by se dalo psát do nekonečna.*
- **analysis:** TrPrO (Naturligvis) – Tr (fins) – Th (det) – Rh (tusen ting...)
- **NS:** *tusen ting...*: complex NP (head noun + quantifier, postmod. by infinitive with prep.)
heterogeneous (*Sancta Vénere* is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *naturligvis* (TrPrO, content disjunct, initial)

B114

En stund lignet den ene dag den andre, og jeg følte av og til en stor fred og en dyp lykke. Allikevel var det ting som plaget meg. (pg. 55)

- **translation:** *Jedna věc mě však přesto trápila.*
- **analysis:** TrPrO (Allikevel) – Tr (var) – Th (det) – Rh (ting som...)
- **NS:** *ting som...*: complex NP (head noun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (*meg* is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *allikevel* (TrPrO, conjunct, initial)

B115

De første dagene til sjøs hadde vi stadig ferskt kjøtt og friske grønnsaker ombord, og jeg lot kokken koke buljong til ham. Kokken var kineser, som så ofte på britiske skuter, og hvis det finnes noen mennesker som forstår seg på å lage supper, da er det nettopp kinesere. (pg. 58)

- **translation:** *[...] a pokud se někdo vyzná v polévkách, jsou to právě Číňané.*
- **analysis:** Th (det) – Tr (finnes) – Rh (noen mennesker...)
- **NS:** *noen mennesker...*: complex NP (head noun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (*supper* is context-dependent)
- **type:** bare EC

B116

Uten å ha anlegg for voldshandlinger, kunne jeg føle at det var noe i meg, som ikke ville ha noe imot å plante en knyttneve i det dumme, oppsvulmede røde ansiktet hans. (pg. 59)

- **translation:** *Neměl jsem násilí v povaze, ale cítil jsem, že něco uvnitř mne by docela rádo zabořilo pěst do jiného přiblblého, opuchlého, zarudlého obličej.*
- **analysis:** Th (det) – Tr (var) – Rh (noe) – DiaTh (i meg) – rest of Rh (som...)
- **NS:** *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (*hans* is complex-dependent)
- **type:** EC with adverbial

- adverbials: *i meg* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

B117

Dagen efter episoden med stormasten satt jeg nesten en hel frivakt nede i lugaren min og snakket med Pat. Han lå fremdeles i min køye og var svært oppskremt og urolig. Det var særlig to ting som opptok ham, og han ba tynt om det [...] (pg. 59)

- translation: *Nejvíc ho zaměstnávaly dvě věci [...]*.

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Foc (*særlig*) – Rh (*to ting...*)

- NS: *særlig to ting...*: complex NP (head noun + quantifier, postmodified by adj. relative cl.)
Focalizer (*særlig*)
heterogeneous (*ham* is context-dependent)

- type: bare EC

B118

Zoologisk sett regnes haiene til bruskfiskene, selv om det nok kan forekomme forbeningen av brusken. (pg. 63)

- translation: *Ze zoologického hlediska se žraloci řadí k chrupavčítým rybám, ačkoliv u nich dochází ke zkožnatění chrupavek.*

- analysis: Th (*det*) – TrPrO (*nok*) – Tr (*kan forekomme*) – Rh (*forbeningen...*)

- NS: *forbeningen...*: complex NP (head noun postmodified by PP, cataphoric defined art.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *nok* (TrPrO, content disjunct, medial)

- comments: the position of the adverbial is grammatical (subordinate clause)

B119

Bare overfor kapteinen følte jeg meg usikker. Hadde han sjel? Foregikk det noe under den kortklippede grisebusten på den runde skallen? (pg. 71)

- translation: *Děje se něco pod těmi krátce zastřiženými prasečími štětinami na kulaté lebce?*

- analysis: Th (*det*) – Tr/Rh (*Foregikk*) – DiaTh (*noe*) – DiaTh (*under...*)

- NS: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *under...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

- comments: adverbial is very heavy, therefore placed finally

B120

Han klemte hånden min mot kinnnet og gråt videre. Herregud, det lå hele menneskehetens smerte i ett enkelt gråtende menneskebarn. (pg. 73)

- translation: *Panebože, v takovém obyčejném dětském pláči je uložena bolest celého lidstva.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*lå*) – Rh (*hele...*) – DiaTh (*i ett...*)

- NS: *hele menneskehetens...*: complex NP (head noun premodified by adnominal case)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i ett enkelt...* (scene-setting, locative, context-independent, final)

B121

Mannskapet sto samlet på dekk, og blant dem så jeg også den svære ryggen til førstestyrmann, nå åpenbart som en av dem og i største vennskapelighet. I styrbord storrå-nok, som raget langt utenfor skutesisiden, var det festet en grov talje. (pg. 76)

- translation: *Na pravoboku u ramene ráhna hlavní plachty, vyčnívajícího daleko z lodního boku, byl upevněn těžký naviják.*

- analysis: DiaTh (*I styrbord...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*festet en...*)

- NS: *festet en...*: complex NP (head noun premodified by adj. and participle)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i styrbord...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

- comments: passiv presenteringskonstruksjon/upersonlig passiv

B122

Haikniven brukes av malayiske perlefiskere, når de dykker, til forsvar mot haiene, og for å komme gjennom den grove, sandpapirlignende huden må det brukes redskap av usedvanlig kvalitet. (pg. 76)

- translation: *Nůž na žraloky používají malajští lovci perel na obranu, když se potápějí. Aby čepel projela drsnou kůží, připomínající smírkový papír, je nutno mít nástroj skutečně vysoké kvality.*

- analysis: DiaTh (*for å...*) – Tr (*må*) – Th (*det*) – rest of Tr (*brukes*) – Rh (*redskap...*)

- NS: *redskap av...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *for å...* (scene-setting, adjunct of purpose, context-dependent, initial)

- comments: passiv presenteringskonstruksjon/upersonlig passiv

B123

Den tok sikte på åtet nå, og med ett la den seg over og slukte både kjøttstykket og kroken og et par fot av stålkjettingen folkene brukte som fortom.

Det kom et brøl fra dekket. (pg. 78)

- translation: *Z paluby se ozval řev.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*kom*) – Rh (*et brøl*) – DiaTh (*fra dekket*)

- NS: *et brøl*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *fra dekket* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B124

Jeg følte meg kvalm, syk og fortvilet. Seilene dasket selvdøde mot mastene. – Det fantes ingenting annet enn blod og vindstille i verden. (pg. 80)

- translation: *V té chvíli nebylo na světě nic než krev a bezvětrí.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*fantet*) – Rh (*ingenting...*) – DiaTh (*i verden*)

- NS: *ingenting...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj.)
context-independent

ingenting

annet (adj. postmodification)

enn blod og vindstille (PP, complementation of adj.)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i verden* (scene-setting, locative, context-independent, final)

B125, B126

I det hele tatt ser det ut til at det dreiet seg om grupper, eller om grupperinger av stridslystne menn, på tvers av raser og nasjonaliteter.

Overhodet forundret det meg at (B125) det var så lite samhold, så lite solidaritet forut. (B126) Ustanselig var det uvennskap og splittelser, stadige fraksjonskamper – mellom gruppe og gruppe – mellom mann og mann, raser og farver. (pg. 91)

- translation: *Všeobecně mi připadalo divné, že na přídí vládne tak málo přátelství a solidarity. Neustále tam propukaly sváry, roztržky, boje mezi skupinami, muži, rasami a barvami pleti.*

- analysis: B125: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*så lite...*) – DiaTh (*forut*)

B126: TrPrO (*Ustanselig*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*uvennskap...*)

- NS: B125: *så lite...*: compound NP (2 head nouns with adj. premodification)
context-independent

samhold (head 1)

solidaritet (head 2)

lite (adj. premodification)

lite (adj. premodification)

så (intensifier)

så (intensifier)

B126: *uvennskap...*: compound NP (3 head nouns, last one with complex modification)
context-independent

uvennskap (head 1)

splittelser (head 2)

fraksjonskamper (head 3)

stadige (adj. premodification) mellom... (postmodification, PP)

- type: B125: EC with adverbial

B126: EC with adverbial

- adverbials: B125: *forut* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B126: *ustanselig* (TrPrO, temporal, initial)

B127, B128

Så med ett ble seilmakeren stående stille, han stakk høyre hånd i lommen og tok noe opp. Så hold han tingen fremfor seg i ansiktshøyde, og jeg hørte et svakt metallisk klikk. (B127) Det glimtet noe smalt og blankt i solskinnet, og med springkniven i hånden styrket han løs på motstanderen. Fra sjømennene som var samlet som

tiskuere, kom et høyt rop.

Allerede under første fase av slagsmålet hadde det virket som om den hurtige Juan Cortez nedstammet fra smidige, spanske tyrefektere, men (B128) nå – efter at det lange, tynne knivbladet var blitt med i bildet, kom det enda mere bevegelse i ham. (pg. 92)

- translation: *Ve slunci se zablyštělo cosi úzkého a lesklého [...] Hned v první fázi zápasu se mrštný Juan Cortez pohyboval, jako kdyby pocházel z hbitých španělských toreadorů, a teď když se na scéně objevila úzká čepel, rozehrál své schopnosti naplno.*

- analysis: B127: Th (Det) – Tr (glimtet) – Rh (noe...) – DiaTh (i solskinnet)
B128: DiaTh (nå...) – Tr (kom) – Th (det) – Foc (enda) – Rh (mer...) – DiaTh (i ham)

- NS: B127: noe smalt...: complex NP (indefinite pronoun postmodified by 2 adj.)
context-independent

B128: enda mer...: complex NP (head noun premodified by comparative)
Focalizer (enda)
heterogeneous (bevegelse context-dependent)

- type: B127: EC with adverbial
B128: EC with adverbial

- adverbials: B127: i solskinnet (scene-setting, locative, context-independent, final)
B128: nå... (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
i ham (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B129

Så sjedde ulykken; seilmakeren fikk tak i ham og støtte til. Det kom et kort, skarpt skrik fra den andre, og nesten øyeblikkelig ble venstre side av Cortez's skjorte farvet rød. (pg. 92)

- translation: *Protivník krátce a pronikavě vykřikl [...].*

- analysis: Th (Det) – Tr (kom) – Rh (et kort...) – DiaTh (fra den andre)

- NS: et kort...: complex NP (head noun premodified by 2 adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: fra den andre (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B130

Jeg er ganske almindelig mann, litt over middels europeisk høyde og godt byttet, - men ingen atlet, ingen kjempe. Det er innvendig jeg er så anderledes møblert; det er noe med at hjernen mangler vegger, gulv og tak. (pg. 96)

- translation: *Nejlíp bych to vyjádřil asi tak, že mozku chybí stěny, podlaha a strop.*

- analysis: Th (det) – Tr (er) – Rh (noe med...)

- NS: noe med...: complex NP (head noun postmodified by cont. nom. decl. clause)
heterogeneous (hjernen is context-dependent)

- type: bare EC

- comments: it is also possible to interpret the PP as adverbial

B131

Når det gjaldt stjernene , nordlyset, havet, rensdyrene, hvalene, fiskene, stormen – hele min barndoms verden - ; jeg følte aldri åndene, jeg så dem, fordi alt som lever, er av ånd. Det gikk mange år før jeg forsto at min hjerne var anderledes laget enn andre menneskers på denne måten. (pg. 96)

- translation: *Uběhla řada let, než jsem pochopil, že mám mozek uzpůsobeny trochu jinak než ostatní.*

- analysis: Th (Det) – Tr (gikk) – Rh (mange år) – Spec (før...)

- NS: *mange år*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *før...* (specification, temporal, heterogeneous, final)

B132

Det er dette jeg mener med at min gjerne er anderledes konstruert, anderledes bygget, enn hos mennesker flest, - at den mangler vegger, gulv og tak. Det gikk mange år før jeg forsto at det jeg så på denne måten, det var jeg alene om. (pg. 98)

- translation: *Uběhla hezká řádka let, než jsem pochopil, že tenhle způsob nazírání nikdo jiný nemá.*

- analysis: Th (Det) – Tr (gikk) – Rh (mange år) – Spec (før...)

- NS: *mange år*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *før...* (specification, temporal, heterogeneous, final)

B133

Men jeg er ikke alltid i denne tilstanden av unormal våkenhet og ro og tankeklarhet. Det finnes tider da hjernen lukker seg, da hjerneskallen danner et solid, totalt stengsel, så vanntett at ikke engang ånder eller tanker slipper igjennom panseret. (pg. 98)

- translation: *Občas jako by se mozek uzavřel a lebka vytvořila pevnou, nepropustnou hradbu, tak neprodyšnou, že ani duch, ani myšlenky tím pancířem neproniknou.*

- analysis: Th (Det) – Tr (finnes) – Rh (tider da...)

- NS: *tider da...*: complex NP (head noun complex postmodification)
heterogeneous (*hjernen, hjerneskallen* er context-dependent)

tider

da hjernen... da hjerneskallen... så vanntett (2 coordinated adj. relative cl.)

at ikke engang.... (adjunct of measure)

- type: bare EC

B134

Fordi verdensånden, livsåndene gjennomtrenger og opprettholder alt, fra de fjerneste solsystemer til en snegl og et gresstrå, den hele, absolutte skapning, er det i bokstavelig forstand sant, at det ikke faller en spurv til marken... (pg. 99)

- translation: [...] *ani vrabec nepadne k zemi.*

- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*faller*) – Rh (*en spurv*) – DiaTh (*til...*)
- NS: *en spurv*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *til marken* (scene-setting, locative, context-independent, final)

B135

Jeg leser en logaritmetabell eller en nautisk almanakk like oppmerksomt, og jeg utøver mitt jordiske håndverk like troskyldig og pliktbevisst som noen mann som har satt sine føtter på et skutedekk. Men det finnes mange menn på havet, som tenker sitt. (pg. 101)

- translation: *Na moři se najde hodně mužů, kteří si myslí své.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*mange menn*) – DiaTh (*på havet*) – rest of Rh (*som...*)
- NS: *mange menn som...*: complex NP (head noun + quantifier, postmodified by adj. rel. cl.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *på havet* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

B136

Alltid var la Fontaine virksom. Og stort sett beveget han seg splitter naken omkring. Det var ingen andre enn kapteins hustru ombord til å ta anstøt av det [...]. (pg. 102)

- translation: *Kromě kapitánovy ženy tím nemohl nikoho pobouřit [...].*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*ingen andre...*) – DiaTh (*ombord*) – rest of Rh (*til...*)
- NS: *ingen...*: complex NP (negative pronoun postmodified by adj. and infinitive)
heterogeneous (*det* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *ombord* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

B137, B138

Jeg ser at jeg skriver "gamle", men han var slett ikke høyt oppe i årene; han må ha vært 51 den gangen, og han sprang lett og spenstig omkring i sin pyjamas og sine papirtøfler. (B137) Allikevel var det noe uendelig urgammelt over det pergamentaktige, gule ansiktet og de smale sorte øynene. Det må ha vært den forfinede rasens eller selve den opphøyde og foredlede kulturens alder man følte. (B138) I alle fall var det en overlegen ro og stoisisme over ham [...]. (pg. 103)

- translation: *Nicméně jeho žlutý pergamenový obličej a malá černá očka působily neuvěřitelně starým dojmem. [...] Každopádně se kolem něho vznášel povznesený klid a stoicismus [...].*
- analysis: B137: TrPrO (*Allikevel*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*over...*)
B138: TrPrO (*i alle fall*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*en overlegen...*) – DiaTh (*over...*)
- NS: B137: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. + intensifier)
context-independent

B138: *en overlegen...*: compound NP (2 head nouns, 1st premodified by adj.)
context-independent

- type: B137: EC with adverbial
B138: EC with adverbial

- adverbials: B137: *allikevel* (TrPrO, conjunct, medial)
over... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B138: *i alle fall* (TrPrO, concessive conjunct, initial)
over ham (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B139

Med bandasjen som en turban rundt hodet så han ut som gjenferdet av en myrdet hindu.

Det gikk koldt nedover ryggen på meg, da jeg så ham møte sin fiende og motstander, lettmatrosen Carlos, stadig med armen i fatle og lapp for venstre øye. (pg. 105)

- translation: *Přeběhl mi mráz po zádech, když jsem ho viděl, jak míjí svého nepřítele a soka, řadového námořníka Carlose, který měl dosud ruku v dlaze a na levém oku pásku.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*gikk*) – Rh (*koldt*) – DiaTh (*nedover...*) – Spec (*da...*)

- NS: *koldt*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *nedover...* (scene-setting, locative, context-independent, final)
da... (specification, temporal, heterogeneous, final)

B140, B141

Jeg sydde et par sting over hver åpning, desinfiserte og plastret sårene og overlot resten til Gud og naturen, som begge så ut til å gjøre sin plikt.

Pat var naturligvis et problem for seg.

Jeg vet ikke om (B140) det fins noe som heter "skipspsykiatri", men hvis det eksisterer, var Pat min første pasient. Og jeg vet (B141) at det fins sår og skader i menneskehjertet som ikke kan syes igjen, ikke repareres med nål og senetråder og steriliserte klyper og aseptiske kompresser og plaster. (pg. 106)

- translation: *Nevím, zda existuje něco jako lodní psychiatrie, ale pokud ano, stal se Pat mým prvním pacientem. Jsem přesvědčen, že v lidském srdci jsou rány a jizvy, jež se nedají sešít, vyspravit jehlou a nitěmi ze šlach, sterilizovanými kleštičkami, antiseptickými obvazy a náplastmi.*

- analysis: B140: Th (*det*) – Tr (*fins*) – Rh (*noe som...*)
B141: Th (*det*) – Tr (*fins*) – Rh (*sår og skader*) – DiaTh (*i...*) – rest of Rh (*som...*)

- NS: B140: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
context-independent

B141: *sår og skader...*: compound NP (2 head nouns with multiple postmodification)
context-independent

sår og skader

som ikke kan syes... ikke repareres.. (postmodifying adj. relative cl.)

- type: B140: bare EC
B141: EC with adverbial

- **adverbials**: B140: *i menneskehjertet* (scene-setting, locative, context-independent, medial – discontinuity!)

B142

Det var opplagt at han gikk på offisersdiett og ikke på mannskapskost; han åt så meget som en underernært fjortenåring kan legge i seg, dessuten fikk han både av m elken som var beregnet på kapteins-barna Mary og Bobby, og i tillegg til dette også frukt, sjokolade og hermetisk, ekte smør. Det er hevet over tvil at det fantes svake og ganske ømme sider i Tai-Funs gamle, soltørkede hjerte. (pg. 106)

- **translation**: *V Tai-Funově starém, sluncem vysušeném srdci se nade vši pochybnost našla slabá a citlivá místa.*
- **analysis**: Th (*det*) – Tr (*fantés*) – Rh (*svake...*) – DiaTh (*i Tai-Funs...*)
- **NS**: *svake...*: complex NP (head noun postmodified by 2 adj)
context-independent
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *i Tai-Funs...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

B143

St. Vénere seilte som en engel, og døgn efter døgn gjorde vi en gjennomsnittsfart på trette til femten knop. Det hendte bare en eneste ting, som jeg stadig husker [...]. (pg. 107)

- **translation**: *Přihodila se vlastně jen jediná věc, a na tu nemohu zapomenout.*
- **analysis**: Th (*Det*) – Tr (*hendte*) – Foc (*bare*) – Rh (*en eneste...*)
- **NS**: *bare en eneste...*: complex NP (head noun premodified by adj, postmodified by adj.
relative cl.)
Focalizer (*bare*)
heterogeneous (postmodification context-dependent)
- **type**: bare EC

B144

Pat var virkelig det mest uvitende menneske jeg hadde truffet, En ildlender, en australneger, en buskmann kjenner i det minste stammens myter og sagn, vet om månen og stjernene, han vet at det fins noe over alt dette, han vet om jordens og havets og fedrenes ånder. (pg. 113)

- **translation**: [...] *že nad tím vším něco existuje [...].*
- **analysis**: Th (*det*) – Tr/Rh (*fins*) – DiaTh (*noe*) – DiaTh (*over alt dette*)
- **NS**: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *over alt dette* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

- type: B147: bare EC
B148: EC with adverbial
B149: bare EC

- adverbials: B148: *flere ganger* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)

B150

Det som i virkeligheten skjedde forut, var at det fant sted en maktkamp mellom to eller muligens tre grupper.
(pg. 120)

- translation: *Na přidi probíhal ve skutečnosti mocenský boj mezi dvěma, možná třemi skupinami.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*fantest sted*) – Rh (*en maktkamp mellom...*)
- NS: *en maktkamp mellom...*: complex NP (composite head noun postmodified by PP)
context-independent
- type: bare EC

TEXT C151-200

Christensen, L.S. (2001) *Halvbroren*. Oslo: J.W. Cappelens Forlag a.s.

Christensen, L.S. (2004) *Poloviční bratr*. Brno: Doplňk. (Přeložila J. Vrbová)

C151, C152, C153

Jeg spurter alt jeg kan over Kirkeveien, (C151) det er nesten ikke trafikk, for det er lørdag, bare en likbil kjører forbi og plutselig får den motorstopp midt i krysset og sjåføren i helt grå klær kommer ut og slår og slår på panseret og banner, og (C152) inni bilen, i det avlange bagasjerommet bak setene, står det en hvit kiste, men den er sikkert tom, ingen blir vel begravet en lørdag ettermiddag, graverne har sikkert fri nå, og (C153) ligger det noen der så gjør sikkert ikke det noe heller, for de døde må ha god tid [...] (pg. 8)

- translation: *Klusem přeběhnu kostelní ulici, není skoro žádný provoz, protože je sobota, míjí mě jen pohřební vůz a najednou má uprostřed křižovatky poruchu. Šofér v šedém obleku vyjde ven, buší do karoserie a kleje a uvnitř v dlouhém zavazadlovém prostoru za sedadly stojí bílá rakev, ale je určitě prázdná, v sobotu odpoledne se přece nepohřbívá, hrobníci mají ještě volno, a jestli v ní někdo je, tak to určitě taky nevadí, protože mrtví mají času dost [...]*
- analysis: C151: Th (*det*) – Tr (*er*) – NegFoA (*nesten ikke*) – Rh (*trafikk*)
C152: DiaTh (*inni...*) – Tr (*står*) – Th (*det*) – Rh (*en hvit kiste*)
C153: Tr/Rh (*ligger*) – Th (*det*) – DiaTh (*noen*) – DiaTh (*der*)
- NS: C151: *trafikk*: simple NP
NegFocA (*nesten ikke*)
context-independent

C152: *en hvit kiste*: complex NP (head noun premodified by adj.)
context-independent

C153: *noen*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent
- type: C151: bare EC
C152: EC with adverbial
C153: EC with adverbial

- **adverbials**: C152: *inni...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
C153: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- **comments**: C153: grammatical inversion signals adjunct of condition

C154

Så var angsten der, den kom alltid like brått, selv om jeg visste den ville komme, som snø. Angsten nippet til min ro. Angsten tømte min ro. Hadde det skjedd noe i natt? (pg. 17)

- **translation**: *Stalo se v noci něco?*
- **analysis**: Th (*det*) – Tr/Rh (*Hadde skjedd*) – DiaTh (*noe*) – DiaTh (*i natt*)
- **NS**: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *i natt* (scene-setting, temporal, context-independent, final)

C155

Jeg tok med ølen i badstuen og fikk plass på øverste hylle. Det satt noen der fra før, som jeg såvidt dro kjensel på, men ikke helt kunne plassere [...]. (pg. 20)

- **translation**: *Několik lidí už tam sedělo, znal jsem je od vidění, ale nedokázal jsem je zařadit [...]*
- **analysis**: Th (*Det*) – Tr (*satt*) – Rh (*noen*) – DiaTh (*der*) – DiaTh (*fra før*) – rest of Rh (*som...*)
- **NS**: *noen som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by 2 adj. relative cl.)
heterogeneous (*jeg* is context-dependent)
- noen
som jeg... men ikke helt... (postmod., adj. relative cl.)
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)
fra før (scene-setting, temporal, context-dependent, medial – discontinuity!)

C156

Jeg var den påkledde som gjorde deres nakenhet med ett så synlig og utålelig, alle åreknutene, de flate rumpene, bilringene, hengebrystene, arrene, hudfoldene somkanskje var ondartete. Jeg måtte fjerne håndkleet. Det var ikke annet å gjøre. (pg. 20)

- **translation**: *Nic jiného se nedalo dělat.*
- **analysis**: Th (*Det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*annet å gjøre*)
- **NS**: *annet...*: complex NP (adjective complemented by infinitive)
NegFocA (*ikke*)
heterogeneous (*gjøre* is context-dependent)
- **type**: bare EC
- **comments**: the most dynamic element is *ikke*, therefor a more appropriate Czech translation would be *Nic jiného se dělat nedalo.*

C157, C158

I det naturlige Norge, som knapt har vridd seg ut av isbreene, ville det blitt regjeringskrise og leserbrev av sånt. Men (C157) i og med at det var påbudt var det en slags logikk i det. (C158) Det var bare én badstu på hotellet og den skulle både kvinner og menn bruke, nakne og samtidig. (pg. 20)

- translation: *Ale přestože to bylo úřední nařízení, jistou logiku to mělo. V hotelu byla jen jedna sauna a tu měli používat ženy i muži, nací a společně.*

- analysis: C157: DiaTh (*i og med...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*en slags...*) – DiaTh (*i det*)
C158: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Foc (*bare*) – Rh (*én badstu*) – DiaTh (*på...*)

- NS: C157: *en slags logikk*: complex NP (head noun *slags* postmodified by NP)
context-independent

C158: *bare én badstu*: simple NP
Focalizer (*bare*)
context-independent

- type: C157: EC with adverbial
C158: EC with adverbial

- adverbials: C157: *i og med...* (scene-setting, adjunct of concession, context-dependent, initial)
i det (scene-setting, locative, context-dependent, final)
C158: *på...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C159

Telefonen lyste fremdeles rødt. Jeg løftet av røret og slapp det ned igjen, slengte badekåpen på sengen, skiftet til dress og la en flske fra nimibaren i hver lomme. Det var mange lommer på den dressen. (pg. 22)

- translation: *Oblek měl hodně kapes.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*mange lommer*) – DiaTh (*på den dressen*)

- NS: *mange lommer*: simple NP (head noun + quantifier)
heterogeneous

- type: EC with adverbial

- adverbials: *på...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C160, C161

Jeg var ennå i uvitenhet, i mistankens vold, og jeg ville ikke vite det, der jeg stod i den langsomme heisen med speil på alle vegger, (C160) selv i taket var det speil. Jeg ville bare være i dette øyeblikket, en samtidig mann som tok ett sekund av gangen, sperret inne i det minste av alle tidsrom, (C161) der det bare var plass til meg. (pg. 22)

- translation: *Dosud jsem dlel v nevědomosti, v říši podezíravosti, a jak jsem stál v pomalém výtahu obklopen zrcadly ze všech stran, dokonce i na stropě, ani jsem to vědět nechtěl. Chtěl jsem žít jen v tomto okamžiku, být mužem současnosti, který prožívá vždy jen přítomnou vteřinu, uvězněn v nejmenším ze všech časoprostorů, kde je místo jen pro něho.*

- analysis: C160: Foc (*selv*) – Spec (*i taket*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*speil*)
C161: DiaTh (*der*) – Th (*det*) – Foc (*bare*) – Tr (*var*) – Rh (*plass...*)

- NS: C160: *speil*: simple NP
context-dependent
- C161: *bare plass til meg*: complex NP (head noun postmodified by PP)
Focalizer (*bare*)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: C160: EC with adverbial
C161: EC with adverbial
- adverbials: C160: *selv i taket* (specification, locative, context-dependent, initial)
C161: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
- comments: C160: Focalizer *selv* is perspectived towards the adverbial
C161: the position of Focalizer *bare* is grammatical (subordinate cl.)

C162

Drosjen kom, portieren åpnet døren for meg. Det luktet krydder eller røkelse i bilen. (pg. 24)

- translation: *Uvnitř vonělo koření nebo vonné tyčinky.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*luktet*) – Rh (*krydder...*) – DiaTh (*i bilen*)
- NS: *krydder eller røkelse*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i bilen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C163

Jeg tror noen begynte å legge merke til oss. Det var et raseri i meg som jeg knapt kunne kjenne igjen. (pg. 25)

- translation: *Lomcoval mnou vztek, který jsem nepoznával.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*et raseri*) – DiaTh (*i meg*) – rest of Rh (*som...*)
- NS: *et raseri som...*: complex NP (head noun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (*jeg* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i meg* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

C164

Jeg rettet meg opp. – Hva vil de egentlig? – Hva de vil? Hva tror du? Treffe deg, selvfølgelig. De elsker Vikingen. – Tusen takk, Peder. Smisker vi to også nå? – Nei. Nå går vi, Barnum. Vi gikk. Det ble mindre med folk etter hvert. (pg. 26)

- translation: *Postupně ubývalo lidí.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*ble*) – Rh (*mindre med folk*) – DiaTh (*etter hvert*)
- NS: *mindre...*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- type: EC with adverbial

- adverbials: *etter hvert* (scene-setting, temporal, context-independent, final)

C165

Det er mitt riktige navn. Men jeg bruker det som pseudonym. Det ble litt latter av dette og Peder forsøkte å løfte glassene, men dansken ga seg ikke så lett. (pg. 27)

- translation: *Vyvolalo to mírný smích* [...].

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*ble*) – Rh (*litt latter av dette*)

- NS: *litt latter...*: complex NP (head noun + quantifier, postmodification by PP)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

C166, C167

Tim, engelskmannen vant. (C166) Det var snakk om noen høye tall og et par like høye navn ble nevnt i forbifarten, Harvey Keitel, Jessica Lange. (C167) Det var ikke annet å gjøre enn å smile til hverandre og drikke opp. (pg. 27)

- translation: *Byla řeč o vysokých číslech a padla i slavná jména jako Harvey Keitel a Jessica Lange. Nezbyvalo než se na sebe usmívat a dopít skleničky.*

- analysis: C166: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*snakk om...*)
C167: Th (*Det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*ennet å gjøre...*)

- NS: C166: *snakk om...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
context-independent

C167: *annet...*: complex NP (adjectival head postmodified by infinitive and complemented by infinitive of comparison)
heterogeneous (*hverandre* is context-dependent)

annet

å gjøre (postmod. inf.)

enn å smile... og drikke opp (complementation, inf. of comparison)

- type: C166: bare EC
C167: bare EC

C168

Vi ble synlige. Det var visst snakk om Sigrid Undsett igjen og om hvorvidt en mannlig regissør i det hele tatt kunne være i stand til å lage film av Kristin Lavransdatter. (pg. 30)

- translation: *Mluvílo se znovu o Sigrid Undsetové a o tom, zda by vůbec režisér-muž byl schopn natočit film o Kristině Vavřincové.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – TrPrO (*visst*) – Rh (*snakk om...*)

- NS: *snakk om...*: complex NP (head noun postmod. by PP and content nom. interrog. cl.)
context-independent

snakk

om Sigrid Undsett... (postmod., PP) og om hvorvidt... (postmod., cont. nom. interrog. cl.)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *visst* (TrPrO, content disjunct, medial)

C169

Hun ser hendene hans som river opp skjørtet, og det er bare dette hun ser av ham, hendene, og den ene hånden mangler en finger og hun hogger neglene inn i denne hånden, men det kommer ikke en lyd fra mannen, ni fingre, det er alt han er. (pg. 38)

- translation: [...] *ale muž nevydá ani hlásku* [...].

- analysis: Th (*det*) – Tr (*kommer*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*en lyd*) – DiaTh (*fra mannen*)

- NS: *en lys*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *fra mannen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C170

Etterpå er alt stille. Han slipper henne. Hun kan reise seg, men blir liggende. Han legger hånden på naken hennes. Det lukter urin og oppkast. (pg. 39)

- translation: *Jsou cítit zvrátky a moč.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*lukter*) – Rh (*urin og oppkast*)

- NS: *urin...*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent

- type: bare EC

C171

Den Gamle løftet flasken forsiktig og glemte et øyeblikk Hamsun og alt hans vesen. Boletta kom rundt henne for å se hva det var. – Og den som jeg har lett etter overalt, sukket Den Gamle. I skittentøyskurven. I sikringsskapet. I cisternen. Og så står den gudgjelpemeg her, rett bak Augusts skjeve rygg! Hun ga flasken et lite kyss og snudde seg mot bokhyllene igjen. – Takk for følget, Knut. Nu skilles våre veier. Hun kikket for sikkerhets skyld bak Herman Bang og Johannes V. Jensen, om det skulle stå noen flasker der også, men det gjorde det ikke, heller ikke bak Ibsens samlede. (pg. 42)

- translation: *Pro jistotu se mrkla ještě za svazky Hermana Banga a Johannese V Jensena, jestli tam také nějaké láhve nestojí, ale nestály ani za Ibsenovými sebranými spisy.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*skulle stå*) – Rh (*noen flasker*) – Spec (*der*) – Foc (*også*)

- NS: *noen flasker*: simple NP
context-dependent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *der* (specification, locative, context-dependent, final)

C172

Det trekker, men vinden er lydløs. Det drysset lyst støv fra de høye bjelkene under taket. (pg. 44)

- translation: *Z trámů ve výšce pod střechou se snáší světlý prach.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*drysser*) – Rh (*lyst støv*) – DiaTh (*fra...*)
- NS: *lyst støv*: complex NP (head noun premodified by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *fra...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C173

De kunne ennå høre jubelen fra Majorstuen til Jessenløkken, fra Tørtberg til Bislet, Sankthanshaugen og Blåsen. Av og til var det noen som fyrte av skudd og vinduer ble knust. (pg. 48)

- translation: *Tu a tam někdo vystřelil a rozbilo se nějaké okno.*
- analysis: TrPrO (*av og til*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*noen som...*)
- NS: *noen som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
complex-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *av og til* (TrPrO, temporal, initial)

C174

Noen stod der ute og kastet stein mot vinduet deres. Den Gamle satte fra seg glasset på nattbordet, gikk bort dit og åpnet på gløtt. Det var bare guttene fra gården. (pg. 48)

- translation: *Stáli tam kluci z ulice.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Foc (*bare*) – Rh (*guttene...*)
- NS: *guttene fra gården*: complex NP (head noun postmodified by PP)
Focalizer (*bare*)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: bare EC

C175

Boletta skiftet klut på Veras bryst og løftet forsiktig på mattkjolen for å se om det var kommet mer blod, men bindene var ennå hvite og tørre. (pg. 49)

- translation: *Boletta vyměnila Věře na prsou hadřík a opatrně ji zvedla noční košili, aby se podívala, jestli ještě krvácí, ale vložky zůstaly bílé a suché.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var kommet*) – Rh (*mer blod*)
- NS: *mer blod*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- type: bare EC

C176

Den gamle måtte bruke makt for å få roet Boletta ned og dahun endelig hadde klart det, da de begge knelte på de kalde steinflisene og hev etter pusten, begynte Vera å skrubbe seg i nakken, hun skrubbet seg med den harde, stive børsten, som om det var en flekk der, akkurat i naken, som hun ikke hadde klart å få bort. (pg. 56)

- translation: [...] *jako by právě na tom místě měla nějakou skvrnu* [...].

- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*en flekk*) – DiaTh (*der*)
- NS: *en flekk*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C177

Den gamle snudde ryggen til og sov allerede. Boletta gikk på badet og gjorde seg istand. Det var ikke mer varmt vann igjen, men hun dynket seg med parfymen hun hadde spart på lenge nok nå. (pg. 58)

- translation: *Teplá voda už nebyla [...].*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*mer varmt vann*) – rest of Tr (*igjen*)
- NS: *mer varmt vann*: complex NP (head noun + quantifier and adj. premodification)
NegFocA (*ikke* – most dynamic element)
context-independent
- type: bare EC

C178

Noen vil til og med ringe Grini og en lærer fra Drammen etterlyser en kollega i Vadsø, men Finnmark er stengt, Finnmark er ennå uten kontakt og det tar ikke slutt, det er kø på linjene fra Stockholm, København, London, det gløder, releene brenner og noen ganger går linjene i kryss og flere samtaler kommer inn på samme nummer. (pg. 60)

- translation: *Někdo chce dokonce volat do věznic v Grini a jeden učitel z Drammenu hledá kolegu ve Vadsø, ale nejsevernější provincie Finnmarka není dosud přístupná a nemají s ní kontakt, tvoří se nekonečné fronty na linkách ze Stockholmu, z Kodaně, Londýna [...].*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*kø*) – DiaTh (*på linjene...*)
- NS: *kø*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *på linjene...* (scene-setting, locative, context-independent, final)

C179

Jeg ble stående i den høye hallen og se på Alf Rolfsens fresko. Det var bare menn på bildet, menn som trekker kabler over fjellene og under byene, menn som reiser telefonstolper [...]. (pg. 60)

- translation: *Zůstal jsem tam pod vysokým stropem stát a díval se na monumentální fresku Alfa Rolfsena. Byli na ní jen muži, kteří mýtili široké pásy v lesích, natahovali kabely přes hory a pod městy, stavěli telegrafní sloupy [...].*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Foc (*bare*) – Rh (*menn*) – DiaTh (*på...*) – rest of Rh (*menn...*)
- NS: *menn...*: complex NP (head noun postmodified by modifying apposition)
Focalizer (*bare*)
context-independent

menn
menn (apposition) menn (apposition)
som... (adj. relative cl.) som... (adj. relative cl.)

- type: EC with adverbial

- adverbials: på bildet (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

C180

Og jeg kutter meg tilbake til Boletta igjen, der hun sitter som nummer åtte fra høyre, den første dagen etter krigen, og leder de elektriske signalene langs landet mens un tenker på Vera. Men det er ikke tid til å tenke på annet nå enn samtalene som skal kobles, for hele nasjonen snakker i munnen på hverandre [...]. (pg. 61)

- translation: *Ale není čas myslet na nic jiného než na hovory, které je třeba spojit, protože celý národ mluví jeden přes druhého [...].*

- analysis: Th (det) – Tr (er) – NegFocA (ikke) – Rh (tid til...)

- NS: *tid til...*: complex NP (head noun postmodified by infinitive with preposition)
context-independent

tid
til å tenke på annet (postmod., PP)
enn samtalene (compl. of adj., comparison)
som... (postmod., adj. relative cl.)

- type: bare EC

C181

Boletta liker å se ham slik. Det gir henne et slags overtak. Hun får summet seg. Hun burde være glad, takknemlig. Hun kan komme opp dit hvor det ikke er hodepine. (pg. 65)

- translation: *Může pracovat nahore, přestane ji bolet hlava.*

- analysis: DiaTh (hvor) – Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (er) – Rh (hodepine)

- NS: *hodepine*: simple NP (composite head noun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: hvor (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

- comments: position of NegFocA is grammatical (subordinate clause)

C182

Hun slipper taket og blir stående taus der, mens en annen uro vokser i henne, som om dette har vært for godt til å være helt sant, og livet har lært henne at det er mye som er for godt til å være sant og at trumfene varer kortere enn skuffelsen. (pg. 65)

- translation: *[...] život ji naučil, že když je něčeho dobrého příliš, nemůže to být pravda a že vítězství trvají kratší dobu než zklamání.*

- analysis: Th (det) – Tr (er) – Rh (mye som...)

- NS: *mye...*: complex NP (quantifier postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

C183

Og Vera hørte det ringe, langt borte, på den andre siden av sønnen og krigen, hørte hun telefonen, og det var ingen som tok den. (pg. 67)

- translation: *A zdálky, až z druhé strany spánku a války uslyšela Vera telefon, který nikdo nebral.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*ingen som...*)

- NS: *ingen som...*: complex NP (negative pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

C184

Det gjorde ikke vondt lenger. Det forundret henne. Det burde gjøre vondt. Hun ville heller ha en smerte som kunne få henne til å glemme. Hun var bare tørst. I badekaret var det en bred rand av skitt, som om vannet hadde tørket til støv langs kantene. (pg. 68)

- translation: *Na vaně zůstal široký proužek špíny, jako by se voda po stěnách vysušila na prach.*

- analysis: DiaTh (*i...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*en bred...*)

- NS: *en bred...*: complex NP (head noun premodified by adj., postmodified by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

C185

Og da Vera så henne i dette kostymet begynte hun plutselig å le, hun måtte legge hånden fort over munnen, og Den Gamle lo også, slik ja, tenkte hun, le, mitt barn, le av meg og fyll disse rommene med latter. Nattkjolen rakk nedenfor kåpen og hatten satt skjevt, men det var ikke tid til nåler og søm nå. (pg. 72)

- translation: *Košile jí pod kabátem vykukovala a klobouk seděl nakřivo, ale nebyl čas přichycovat ho jehlicí.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*tid...*) – DiaTh (*nå*)

- NS: *tid til...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *nå* (scene-setting, temporal, context-independent, final)

C186

[...] når Vera hadde sine barnesykdommer og skrek et helt døgn i strekk, da kom doktor Schultz fra Bislet og sa stort sett frisk luft, frisk luft var nemlig hans beste medisin, han gikk så langt at han kalte Nordmarka for det store apoteket, der kunne man gå innover, sommer som vinter, og få så mye frisk luft man ville, og man fikk den gratis. Det var derfor med dyp uvilje Den Gamle nå ringte til ham, men det var ingen andre doktorer hun kunne tenke seg å invitere [...]. (pg. 73)

- **translation:** *Proto mu nejstarší volala s hlubokou nechutí, ale neznala jiného doktora, kterého by mohla pozvat [...].*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*andre...*)
- **NS:** *ingen andre...*: complex NP (head noun + pronoun. and postmod. by adj. relative cl.)
NegFocA (*ingen* forms the Rh proper)
heterogeneous (*hun* is context-dependent)
- **type:** bare EC
- **comments:** a more appropriate translation would be: *...ale jiného doktora, kterého by mohla pozvat, neznala.*

C187

Han kunne såvidt love å se innom i løpet av kvelden, hvis han ikke ble beordret til andre steder av byen, kampene var neblig langt fra slutt ennå, det måtte enhver være pinlig klar over, desperate tyskere og andre landssvikere kunne slå til når som helst, det hadde allerede vært sammenstøt og tap av liv [...]. (pg. 73)

- **translation:** [...] už došlo k několika střetům a ztrátám na životech [...].
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*hadde*) – TrPrO (*allerede*) – rest of Rh (*vært*) – Rh (*sammenstøt...*)
- **NS:** *sammenstøt...*: compound NP (2 heads, 1st simple, 2nd one postmodified by PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *allerede* (TrPrO, adjunct of time, medial)

C188

Vera hørte hvert eneste ord, og Boletta leste dem om og om igjen. Det var noe truende over dette språket, disse navnene, det lignet på krigen. (pg. 81)

- **translation:** *V jazyce té knihy jako by bylo něco hrozivého, co připomínalo válku.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*noe truende*) – DiaTh (*over...*)
- **NS:** *noe truende*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *over...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C189

Det kunne være en hilsen fra Rakel som skrev, i korte setninger, for ellers ble det for dyrt, at hun snart kom hjem. Eller noen kunne ha funnet Wilhelm langt inne i isen og kulden og Den Gamle fikk endelig en grav å gå til. Eller kanskje det bare stod skrevet: Alt som har skjedd har du drømt. (pg. 82)

- **translation:** *Anebo tam bude prostě jen napsáno: Všechno, co se stalo, se ti jen zdálo.*
- **analysis:** Th (*det*) – Foc (*bare*) – Tr (*stod*) – Rh (*skrevet...*)
- **NS:** *Alt som har...*: complex sentence (*skrevet* is premodifier)
heterogeneous (*du* is context-dependent)
- **type:** bare EC

- comments: on the periphery of presentation, the lexical meaning of the verb *stå* is weakened (almost a copular verb), fixed construction that reminds constructions with clausal subject in extraposition, however, the meaning of presentation is still present

C190, C191

Noen sier dette kommer til å bli den varmeste sommeren i dette århundret, og (C190) det er en mening i det, det er folkets fortjente sommer. Hun spiser knapt, hun vil heller kjenne sin egen letthet, hun vil heller vokse innover og mærme seg sin egen skygge. Fra kjøkkenet kan hun se at (C191) det er kommet nye gardiner i Rakels leilighet, de er mørkerøde, men hun har ennå ikke sett noen der inne. (pg. 84)

- translation: *Řiká, že letos bude nejteplejší léto století, a má to jistě důvod, lidé si ho zaslouží. Ji nepatrně, chce cítit svoji lehkost, chce radši růst dovnitř a blížít se vlastnímu stínu. Z kuchyně vidí, že v Ráchelině bytě se objevily nové, tmavě červené záclony, ale ještě za nimi nikoho nespatriła.*

- analysis: C190: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*en mening*) – DiaTh (*i det*)
C191: Th (*det*) – Tr (*er kommet*) – Rh (*nye...*) – DiaTh (*i Rakels...*)

- NS: C190: *en mening*: simple NP
context-independent

C191: *nye...*: complex NP (head noun premodified by adj.)
context-independent

- type: C190: EC with adverbial
C191: EC with adverbial

- adverbials: C190: *i det* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
C191: *i Rakels...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C192

Vera stod opp, nesten skremt av lykke, og kikket ut i gangen. Boletta åpnet ytterdøren. Det var ikke Rakel. Det stod en skallett mann der. og Vera kunne bare såvidt huske ham, som et minne, vagt og utydelig, fra en annen tid. (pg. 84)

- translation: *Stál tam holohlavý muž [...].*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*stod*) – Rh (*en skallett mann*) – DiaTh (*der*)
- NS: *en skallett mann*: complex NP (head noun premodified by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C193

Da stod plutselig Den Gamle i døren til spisestuen, i sin nattkjole og røde tøfler. Hun skygget for øynene, som om det var sterk sol i leiligheten. (pg. 85)

- translation: *Začláněla si oči, jako by v bytě zářilo ostré slunce.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*sterk sol*) – DiaTh (*i leiligheten*)
- NS: *sterk sol*: complex NP (head noun premodified by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i leiligheten* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C194

Arnesen så opp på henne. – Nei takk. Nu er jeg visst forsynt.

Boletta måtte holde seg fast i bordet. Er det helt sikkert at de ikke kommer tilbake? hvisket hun. – Hvem? – Familien Steiner, Rakel. Datteren der. Det gikk et rykk gjennom Arnesen, som om han fikk støtt av teskjeen. (pg. 88)

- translation: *Arnesen sebou cukl, jako by dostal od kávové lžičky ránu.*

- analysis: Th (Det) – Tr (gikk) – Rh (et rykk) – DiaTh (gjennom...) – Spec (som om...)

- NS: *et rykk*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *gjennom...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
som om... (specification, adjunct of comparison, heterogeneous, final)

C195

Vera har våknet. Det Gamle og Boletta sitter hos henne. Det står et skjerm Brett bak dem. (pg. 101)

- translation: *Za nimi stoji paraván.*

- analysis: Th (Det) – Tr (står) – Rh (et skjerm Brett) – DiaTh (bak dem)

- NS: *et skjerm Brett*: simple NP (composite head noun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *bak dem* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

- comments: this sample forms the very beginning of a chapter

C196

Hun går hjemover. Hun stanser i gården. Det er noe som lukter råttent. (pg. 105)

- translation: *Něco tam shnilé páchně.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (noe som...)

- NS: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
context-independent

- type: bare EC

C197, 198

Solen er grønn og ruller langs den steile lia ned til kvinnene som venter i fjæra og lemper den om bord i båten. (C197) Det kommer flere. (C198) Det går et ras av fet, grønn sol og Arnold står i høyden med ljåen, han er snart tolv år gammel [...]. (pg. 109)

- translation: *Slunce jsou zelená, kutálejí se po prudké stráni k ženám, které je nakládají na lod'ku a čekají na odliv. Blíží se lavina tučného, zeleného slunce a Arnold nahoře seká trávu kosou [...].*

- analysis: C197: Th (*Det*) – Tr (*kommer*) – Rh (*flere*)
C198: Th (*Det*) – Tr (*går*) – Rh (*et ras av...*)

- NS: C197: *flere*: simple NP (quantifier)
context-independent

C198: *et ras av...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
context-independent

- type: C197: bare EC
C198: bare EC

C199

Men etterpå er det ikke hun som gråter, det er han, Evert Nilsen, den tunge, fåmælte mannen som like plutselig er blitt en fremmed, han synker ned på en stol og gjemmer ansiktet i hendene, det går en bølge langs den krumme ryggen hans [...]. (pg. 112)

- translation: [...] *ohnutá záda se mu otrásají v mocných vlnách* [...].

- analysis: Th (*det*) – Tr (*går*) – Rh (*en bølge*) – DiaTh (*langs...*)

- NS: *en bølge*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *langs...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

C200

Men så dere ikke at brennevinet beveget seg? Som et innesperret hav. Som en bølge på hans bryst! Jeg viser det gjerne igjen. Hvis det er mer i flasken. (pg. 114)

- translation: *Jestli něco v té lahvi zbylo.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*mer*) – DiaTh (*i flasken*)

- NS: *mer*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i flasken* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

TEXT G201-250

Gaarder, J. (1991) *Sofies verden*. Oslo: H. Aschehoug & Co.

Gaarder, J. (1995) *Sofiin svět*. Praha: Albatros. (Přeložila J. Vrbová)

G201, G202

Sofie kikket i postkasse idet hu åpnet porten til sin egen hage. (G201) Som regel var det masse reklamegreier pluss noen store konvolutter til moren. Hun pleide å legge en tjukk bunke på kjøkkenbordet før hun gikk opp på rommet sitt og behynte på leksene.

(G202) Til faren kom det bare noen bankbrev en gang iblant, men så var han ikke noen alminnelig far heller.
(pg. 11)

- translation: *Zpravidla tam nacházela různé reklamní letáky a velké úřední obálky pro matku. [...] Otcí občas přišel nějaký dopis z banky, ale on stejně nebyl žádný normální otec.*
- analysis: G201: TrPrO (*som...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*masse...*)
G202: DiaTh (*til...*) – Tr (*kom*) – Th (*det*) – Foc (*bare*) – Rh (*noen...*) – DiaTh (*en...*)
- NS: G201: *masse...*: compound NP (2 head nouns)
heterogeneous (*moren* is context-dependent)

masse reklamegeier (H1) konvolutter (H2)
store (adj, premod.) til moren (PP, postmod.)
- G202: *bare...*: simple NP
Focalizer (*bare*)
context-independent
- type: G201: EC with adverbial
G202: EC with adverbial
- adverbials: G201: *som regel* (TrPrO, disjunct, initial)
G202: *en gang...* (scene-setting, temporal, context-independent, final)
til faren... (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

G203, G204

Sofies far var kaptein på en stor oljetanker og var borte det meste av året. Når han var hjemme noen uker av gangen, tøflet han omkring i huset og gjorde det hyggelig for Sofie og moren. Men når han var ute og seilte, kunne han bli temmelig fjern.

(G203) *I dag lå det bare et lite brev i postkassen – og det var til Sofie.*

(G204) *"Sofie Amundsen" stod det på den vesle konvolutten. "Klørervein 3". (pg. 12)*

- translation: *Dnes ležel ve schránce pouze jeden dopis. Na obálce stálo „Sofie Amundsenová, Jetelová 3“.*
- analysis: G203: DiaTh (*I dag*) – Tr (*lå*) – Th (*det*) – Foc (*bare*) – Rh (*et brev*) – DiaTh (*i...*)
G204: Rh (*Sofie Amundsen*) – Tr (*stod*) – Th (*det*) – DiaTh (*på den...*)
- NS: G203: *bare et brev*: simple NP
Focalizer (*bare*)
context-independent

G204: *Sofie Amundsen...*: simple NP (proper noun)
context-dependent
- type: G203: EC with adverbial
G204: EC with adverbial
- adverbials: G203: *i dag* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)
i postkassen (scene-setting, locative, context-dependent, final)
G204: *på...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- comments: G204: NS is emphasized structurally

G205, G206

Straks Sofie hadde lukket porten bak seg, åpnet hun konvolutten. Det eneste hun fant, var en ganske liten seddek, ikke større enn konvolutten den lå i. (G205) På seddelen stod det: Hvem er du?

(G206) *Det stod ikke noe mer. (pg. 12)*

- **translation:** *Jediné, co v ní našla, byl lístek velký jako obálka. Bylo na něm napsáno: Kdo jsi? Nic jiného.*
- **analysis:** G205: DiaTh (på...) – Tr (stod) – Th (det) – Rh (Hvem er du?)
G206: Th (Det) – Tr (stod) – NegFocA (ikke) – Rh (noe mer)
- **NS:** G205: *Hvem er du:* complex NP (content nominal interrogative clause)
heterogeneous (*du* is context-dependent)

G206: *noe mer:* simple NP (indefinite pronoun with postponed quantifier)
context-independent
- **type:** G205: EC with adverbial
G206: bare EC
- **adverbials:** G205: *på seddelen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

G207

Etter hvert som Sofie tenkte over at hun var til, kom hun også til å tenke på at hun ikke skulle være her bestandig.

Jeg er i verden nå, tenkte hun. Men en dag er jeg borte vekk.

Var det noe liv etter døden? Også dette spørsmålet var nok katten helt uvitende om. (pg. 14)

- **translation:** *Je nějaký život po smrti?*
- **analysis:** Th (det) – Tr (var) – Rh (noe liv etter døden)
- **NS:** *noe liv...:* complex NP (head noun postmodified by PP)
context-independent
- **type:** bare EC

G208, G209

Også på denne konvolutten stod navnet hennes. Hun rev den opp og fisket fram en hvit lapp helt maken til den første.

(G208) *"Hvor kommer verden fra?" stod det.*

Jeg har ikke peiling, tenkte Sofie. (G209) Det var vel ingen som vet sånt? (pg. 15)

- **translation:** *Odkud se vzal svět? stálo na něm. Nemám tušení, pomyslela si Sofie, ta otázka je docela na místě.*
- **analysis:** G208: Rh (Hvor kommer verden fra?) – Tr (stod) – Th (det)
G209: Th (Det) – Tr (var) – TrPrO (vel) – Rh (ingen som...)
- **NS:** G208: *Hvor kommer verden fra:* complex NP (content nominal interrogative clause)
context-independent

G209: *ingen som...:* complex NP (negative pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- **type:** G208: bare EC
G209: EC with adverbial
- **adverbials:** G209: *vel* (TrPrO, content disjunct, medial)

G210

Det kunne selvfølgelig tenkes at verdensrommet hadde vært til bestandig, og da ver det ikke nødvendig å finne noe svar på hvor det kom fra heller. Men kunne noe være bestandig? Det var noe inni henne selv som protesterte mot det. (pg. 16)

- **translation:** *Ale může něco existovat pořád? Něco jí říkalo, že ne.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*noe*) – DiaTh (*inni...*) – rest of Rh (*som...*)
- **NS:** *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (*det* is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *inni...* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

G211

Men så begynte hun å tenke igjen. Hun kunne gjerne gå med på at Gud hadde skapt verdensrommet, men hva med Gud selv? Hadde han skapt seg selv av null og niks? Igjen var det noe inni henne som protesterte. (pg. 16)

- **translation:** *Zase jí něco říkalo, že to tak není.*
- **analysis:** Rh (*igjen*) – Th (*var det noe inni henne som...*)
- **NS:** *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
context-dependent (second instance)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *inni...* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

G212, G213

Sofie kjente at pulsen slo litt fortere da hun leste hvem kortet var adressert til. "Hilde Møller Knag, c/o Sofie Amundsen, Kløverveien 3..." [...]

Sofie sprang tilbake til huset og inn på kjøkkentet. Hun kjente at (G212) det raste en storm i henne.

Hvem var denne "Hilde" som fylte 15 år bare en drøy mpen før henne egen 15-årsdag?

Sofie hentet telefonkatalogen på gangen. (G213) Her var det mange som het Møller, noen het Knag også. Men ingen i hele den tjukke telefokatalogen het Møller Knag. (pg. 17)

- **translation:** *Sofie vběhla zpátky do domu. Hořela vzrušením. [...] Sofie vzala z předsině telefonní seznam. Bylo tam několik Knágových, ale žádná Hilda.*
- **analysis:** G212: Th (*det*) – Tr (*raste*) – Rh (*en storm*) – DiaTh (*i henne*)
G213: DiaTh (*Her*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*mange som...*)
- **NS:** G212: *en storm*: simple NP
context-independent
G213: *mange som...*: complex NP (quantifier postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- **type:** G212: EC with adverbial
G213: EC with adverbial
- **adverbials:** G212: *i henne* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
G213: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

G214, G215

Hun fikk en følelse hun aldri hadde hatt før: Både på skolen og overalt ellers var folk opptatt av mer eller mindre tilfeldige ting. (G214) Men det fantes også noen store og vanskelige spørsmål som var viktigere å finne ut av enn de vanlige skolefagene.

(G215) Var det noen som visste svar på sånne spørsmål? (pg. 19)

- **translation:** *Ale existují přece velké a vážné otázky a najít na ně odpověď je mnohem důležitější. Je vůbec někdo, kdo na ně odpověď zná?*
- **analysis:** G214: Th (*det*) – Tr (*fantes*) – TrPrO (*også*) – Rh (*noen...*)
G215: Th (*det*) – Tr (*Var*) – Rh (*noen...*)
- **NS:** G214: *noen...*: complex NP (head noun with complex modification)
context-independent
spørsmål
store og vanskelige (adj. premod.) som var... (adj. relative cl., postmod.)
G215: *noen som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- **type:** G214: EC with adverbial
G215: bare EC
- **adverbials:** G214: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

G216

Mange liker også å lese. Men det er store forskjeller på hva vi leser. (pg. 21)

- **translation:** *Ale je velký rozdíl v tom, co čteme.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*store...*)
- **NS:** *store...*: complex NP (head noun premodified by adj. and postmodified by PP)
heterogeneous (*vi* is context-dependent)
- **type:** bare EC

G217, G218, G219

Hvis jeg følger spent med på alle sportssendingene i TV, må jeg tåle at andre synes at sport er kjedelig. (G217) Er det likevel noe som burde interessere alle? (G218) Finnes det noe som angår alle mennesker – uansett hvem de er eller hvor i verden de bor? Ja, kjære Sofie, (G219) det finnes noen spørsmål som burde oppta alle mennesker. Det er slike spørsmål dette kurset handler om. (pg. 21)

- **translation:** *Je ale něco, co by mělo zajímat nás všechny? Existuje něco, co se týká všech lidí, nezávisle na tom, kdo jsou nebo v které části světa žijí? Ano, milá Sofie, takové otázky, které by měly zajímat nás všechny, existují.*
- **analysis:** G217: Th (*det*) – Tr (*Er*) – TrPrO (*likevel*) – Rh (*noe...*)
G218: Th (*det*) – Tr (*Finnes*) – Rh (*noe som...*) – DiaTh (*uansett...*)
G219: Th (*det*) – Tr/Rh (*finnes*) – DiaTh (*noe...*)
- **NS:** G217: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
context-independent
G218: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
context-independent
G219: *noen...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
context-dependent

- type: G217: EC with adverbial
G218: EC with adverbial
G219: bare EC
- adverbials: G217: *likevel* (TrPrO, conjunct of concession, medial)
G218: *uansett...* (scene-setting, adjunct of respect, contex-dependent, final)
- comments: G217, G218: yes-no questions

G220, G221

Og hvis vi spør et menneske som føler seg ensom og alene, da vil nok svaret være fellesskap med andre mennesker.

Men når alle slike behov er dekket – (G220) er det fortsatt noe som alle mennesker har behov for? Det mener filosofene. De mener at et menneske ikke kan leve av brød alene. Alle mennesker trenger selvfølgelig mat. Alle trenger kjærlighet og omsorg også. (G221) Men enda er det noe som alle mennesker trenger. (pg. 21)

- translation: *Pokud jsou všechny tyto potřeby uspokojeny, zbývá ještě něco, co lidé potřebují? [...] Ale všichni lidé potřebují ještě něco.*

- analysis: G220: Th (*det*) – Tr (*Er*) – TrPrO (*fortsatt*) – Rh (*noe som...*)
G221: Foc (*enda*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*noe...*)

- NS: G220: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
context-independent

G221: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
Focalizer (*enda*)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: G220: EC with adverbial
G221: bare EC

- adverbials: G220: *fortsatt* (TrPrO, temporal, medial)

- comments: G220: yes-no question

G222, G223

Den måten å nærme seg filosofien på, er å stille noen filosofiske spørsmål:

Hvordan er verden skapt? (G222) Finnes det noen vilje eller mening bak det som skjer? (G223) Er det noe liv etter døden? (pg. 21)

- translation: *Je za vším, co se děje, nějaká vůle nebo hlubší smysl? Je život po smrti?*

- analysis: G222: Th (*det*) – Tr (*Finnes*) – Rh (*noen...*) – DiaTh (*bak det...*)
G223: Th (*det*) – Tr (*Er*) – Rh (*liv etter døden*)

- NS: G222: *noen...*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent

G223: *liv...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
context-independent

- type: G222: EC with adverbial
G223: bare EC

- adverbial: G222: *bak...* (scene-setting, locative, heterogeneous, final)

- comments: G222, G223: yes-no questions

G224

Spørsmål som disse har vært stilt av mennesker til alle tider. Vi kjenner ikke til noen kultur som ikke har vært opptatt av hvem menneskene er eller hvor verden kommer fra.

I grunnen er det ikke så mange forskjellige filosofiske spørsmål vi kan stille. (pg. 22)

- translation: *Další filosofické otázky, které bychom si mohli položit, v podstatě už ani nejsou.*

- analysis: TrPrO (*i grunnen*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*så mange...*)

- NS: *så mange...*: complex NP (head noun + quantifier premodified by adj., postmodified by adj. relative cl.)

NegFocA (*ikke* forms the Rh proper)

heterogeneous (*så mange* is context-independent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i grunnen* (TrPrO, content disjunct, initial)

G225, G226

Også i dag må den enkelte finne fram til sine svar på de samme spørsmålene. Det går ikke an å slå opp i et leksikon for å finne ut (G225) om det finnes en Gud eller (G226) om det er noe liv etter døden (pg. 22)

- translation: *V žádném encyklopedii na světě nenajdeme, zda Bůh existuje nebo zda je život po smrti.*

- analysis: G225: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*Gud*)

G226: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe liv...*)

- NS: G225: *en Gud*: simple NP

context-independent

G226: *noe liv...*: complex NP (head noun postmodified by PP)

context-independent

- type: G225: bare EC

G226: bare EC

- comments: Czech translation not appropriate, better: ... *zda existuje Bůh...*

G227

Denslags var ikke noe man kunne diskutere seg fram til, her var svaret overlatt til den enkeltes fantasi. Men i dag vet vi nøyaktig hvordan månens bakside ser ut. Det går ikke lenger an å "tro" at det bor en mann i månen eller at månen er en ost. (pg. 22)

- translation: *Ale dnes už přesně víme, jak odvrácená strana Měsíce vypadá, a nikdo si nemůže myslet, že na Měsíci bydlí nějaký muž nebo že Měsíc je vlastně kolo sýra.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*bor*) – Rh (*en mann*) – DiaTh (*i månnen*)

- NS: *en mann*: simple NP

context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i månnen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

G228

Nå er det ikke særlig sannsynlig at du noen gang vil komme til å snuble over en skapning fra en annen planet. Vi vet ikke engang om det finnes liv på andre planeter. (pg. 25)

- translation: *Ani nevíme, jestli na jiných planetách život existuje.*
- analysis: Th (*det*) – Tr/Rh (*finnes*) – DiaTh (*liv*) – DiaTh (*på andre planeter*)
- NS: *liv*: simple NP
heterogenous (but context-dependence prevails)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *på andre planeter* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

G229

Det kan se ut som om vi i løpet av oppveksten mister evnen til å være forundret over verden. Men da mister vi noe vesentlig – noe filosofene prøver å vekke til live igjen. For et sted inni oss er det noe som sier at livet er en stor gåte. (pg. 26)

- translation: *Protože někde v nás je něco, co nám říká, že život je veliká hádanka [...].*
- analysis: DiaTh (*et sted...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*noe som...*)
- NS: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
complex-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *et sted...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

G230

Så skal du lese avisen, og etter en halv times middagshvil skal du se på Dagsrevyen. Det gled et bekymret uttrykk over morens anskikt. (pg. 29)

- translation: *Matčin obličej zahalil ustaraný výraz.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*gled*) – Rh (*et bekymret...*) – DiaTh (*over...*)
- NS: *et bekymret...*: complex NP (head noun premodified by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *over...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

G231

Det lå ikke noe brev til Sofie i postkassen neste morgen. (pg. 30)

- translation: *Druhý den ráno ve schránce žádný dopis pro Sofii nebyl.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*låg*) – Rh (*ikke*) – DiaTh (*noe...*) – DiaTh (*i...*) – DiaTh (*neste...*)
- NS: *noe brev...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
context-dependent
- type: EC with adverbial

- **adverbials**: *i postkassen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
neste morgen (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

- **comments**: beginning of a new chapter

G232

Vi kaller gjerne sånne ondskapsfulle monstre for "kaoskrefter". Både i norrøn religion og i de fleste andre kulturer opplevde menneskene at det var en prekær maktbalanse mellom gode og onde krefter. (pg. 31)

- **translation**: *V severském i ve většině ostatních náboženství lidé vytušili, jak vratká je rovnováha sil dobra a zla.*

- **analysis**: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*en prekær...*)

- **NS**: *en prekær...*: complex NP (head noun premodified by adj, postmodified by PP)
context-independent

- **type**: bare EC

G233

Vi har bare så vidt gløttet inn i den nordiske myteverdenen. Det fantes utallige andre myter om Tor og Odin, Frøy og Frøya, Hod og Balder – og mange, mange andre guder. (pg. 34)

- **translation**: *Je v něm nespočet dalších mýtů o Tórovi a Ódinovi, o Frejovi a Freje, o H□dovi a Baldrovi – a o mnoha dalších bozích.*

- **analysis**: Th (*Det*) – Tr (*fantet*) – Rh (*andre myter om...*)

- **NS**: *andre myter om...*: complex NP (head noun premodified by adj., postmodified by PP)
context-independent

- **type**: bare EC

G234

Slik kunne enkeltindividet også stille filosofiske spørsmål uten å t til de overleverte mytene.

Vi sier at det skjedde en utvikling fra en mytisk tenkemåte til en tankegang som var bygget på erfaring og fornuft. (pg. 35)

- **translation**: *Řikáme, že nastal vývoj od mytického způsobu myšlení k myšlení, jež je postaveno na zkušenosti a rozumu.*

- **analysis**: Th (*det*) – Tr (*skjedde*) – Rh (*en utvikling...*)

- **NS**: *en utvikling...*: complex NP (head noun with complex postmodification)
context-independent

en utvikling

fra en mystisk tankemåte til en tankegang (postmod., PP)

som var... (postmod., adj. relative cl.)

- **type**: bare EC

G235

Hun forstod at menneskene alltid hadde hatt et behov for å finne forklaringer på naturprosessene. Kanskje kunne ikke menneskene leve uten slike forklaringer. Så hadde de diktet opp alle mytene den gangen det ikke fantes noen vitenskap. (pg. 36)

- translation: *Možná ani bez takového objasnění nedokázali žít, a tak si v době, kdy nebyly k dispozici vědecké poznatky, vymysleli mýty.*

- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*fantes*) – Rh (*noen vitenskap*)

- NS: *noen vitenskap*: simple NP
NegFocA (*ikke*)
context-independent

- type: bare EC

G236, G237, G238

Det var en av de små hvite konvoluttene. Da Sofie kom opp på rommet sitt, leste hun tre nye spørsmål på lappen som lå inni.

(G236) "Finnes det et urstoff som alt annet er laget av?"

"Kan vann bli til vin?"

"Hvordan kan jord og vann bli til en levende frosk?"

Sofie syntes av spørsmålene var passe sprø, men de fortsatte å surre rundt i hodet hennes hele kvelden. Også på skolen dagen etter tok hun de tre spørsmålene opp til ettertanke i tur og orden.

(G237) Om det fantes et "urstoff" som alt annet var laget av? (G238) Men hvis det fantes et eller annet "stoff" som alt i hele verden var laget av, hvordan kunne så dette ene stoffet plutselig forvandles til en smørblomst eller for den saks skyld til en hel elefant? (pg. 38)

- translation: *Existuje nějaká pralátka, z níž je všechno utvořeno?*

Může se voda změnit ve víno?

Jak může ze země a z vody vzniknout žába?

Sofie si pomyslela, že otázky jsou dost uhozené, ale celý večer jí nešly z hlavy. I druhý den ve škole na ně pořád myslela.

Jestli existuje nějaká pralátka, z níž je všechno utvořeno? A jestli nějaká taková látka existuje, jak se může taková jednotná látka náhle změnit v blatouch nebo dokonce v celého slona?

- analysis: G236: Th (*det*) – Tr (*Finnes*) – Rh (*et urstoff...*)

G237: Th (*det*) – Tr (*fantes*) – Rh (*et urstoff...*)

G238: Th (*det*) – Tr/Rh (*fantes*) – DiaTh (*et eller annet...*)

- NS: G236: *et urstoff...*: complex NP (head noun postmodified by adj. relative cl.)
context-independent

G237: *et urstoff...*: complex NP (postmodified by adj. relative cl.)
context-dependent (second instance)

G238: *et eller annet...*: complex NP (head noun premodified by adj., postmodified by
adj. relative cl.)
context-dependnet

- type: G236: bare EC

G237: bare EC

G238: bare EC

G239, G240, G241

Og hvis Jesus virkelig hadde gjort vann til vin, da var det nettopp et under og altså noe som egentlig ikke gikk an. Sofie var klar over at (G239) det var mye vann både i vin og nesten overalt i naturen. (G240) Men selv om det var 95% vann i en agurk, (G241) måtte det være noe annet også for at en agurk skulle være en agurk og ikke bare vann. (pg. 38)

- translation: *A jestliže skutečně Ježíš změnil vodu ve víno, tak to byl prostě zázrak, a tedy něco, co vlastně není ve skutečnosti možné. Sofie dobře věděla, že ve vínu i v celé přírodě je hodně vody. Ale přestože je třeba v okurce 95 procent vody, musí přece obsahovat i něco jiného, protože okurka je prostě okurka a ne pouhá voda.*
- analysis: G239: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*mye vann*) – DiaTh (*både i vin...*)
 G240: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*95% vann*) – DiaTh (*i en agurk*)
 G241: Tr (*måtte*) – Th (*det*) – rest of Tr (*være*) – Rh (*noe annet...*) – Foc (*også*)
- NS: G239: *mye vann*: simple NP (head noun + quantifier)
 heterogeneous (*mye* is context-independent)
- G240: *95% vann*: simple NP (head noun + quantifier)
 heterogeneous (quantifier is context-dependent)
- G241: *noe annet også*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adjective)
 Focalizer (*også*)
 context-independent
- type: G239: EC with adverbial
 G240: EC with adverbial
 G241: bare EC
- adverbials: G239: *både i...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
 G240: *i en agurk* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

G242, G243, G244, G245

Hvordan kunne noe gå over fra å være et stoff til å bli noe ganske annet – for eksempel levende liv. Felles for de første filosofene var at de mente (G242) det måtte være et bestemt urstoff som står bak alle forandringene. Hvordan de kom på denne tanken, er ikke så godt å si. Vi vet bare (G243) at det vokste fram en forestilling om (G244) at det måtte være ett urstoff som nærmest lå på lur bak alle forandringene i naturen. (G245) Det måtte være "noe" som alt sprang ut fra og vendte tilbake til. (pg. 40)

- translation: *První filosofové zastávali jednotný názor, a sice že za všemi těmito změnami musí stát jistá pralátka. Těžko říci, jak na takovou myšlenku přišli. Víme jenom, že sdíleli představu, že za všemi přeměnami v přírodě nějaká látka „čihá“. Muselo podle nich existovat „něco“, z čeho všechno vycházelo a zase se k tomu vracelo.*
- analysis: G242: Th (*det*) – Tr (*måtte være*) – Rh (*et bestemt...*)
 G243: Th (*det*) – Tr (*vokste fram*) – Rh (*en forestilling...*)
 G244: Th (*det*) – Tr/Rh (*måtte være*) – DiaTh (*ett urstoff...*)
 G245: T (*Det*) – Tr (*måtte være*) – Rh (*noe som...*)
- NS: G242: *et bestemt...*: complex NP (head noun premodified by adj., postmodified by adj. relative cl.)
 context-independent
- G243: *et forestilling om...*: complex NP (head noun postmodified by appositive cl.)
 heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- G244: *ett urstoff...*: complex NP (head noun postmodified by adj. relative cl.)
 context-independent
- G245: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
 context-independent

- type: G242: bare EC
G243: bare EC
G244: bare EC
G245: bare EC

G246

Veien fra jord og vann til vekstene på marken er ikke så lang. Kanskje tenkte Anaximenes at både jord, luft, ild og vann måtte til for at liv kunne oppstå. Men selve utgangspunktet var "luften" eller "tåken". Han delte altså Thales' oppfatning om at det må være ett urstoff som ligger til grunn for alle forandringene i naturen. (pg. 42)

- translation: *Shodoval se tedy s Thaletem, že u základů všech proměn v přírodě stojí nějaká pralátka.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*må være*) – Rh (*ett urstoff...*)

- NS: *ett urstoff...*: complex NP (head noun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

G247

Alle de tre filosofene i Milet tenkte seg at det måtte finnes et – og bare ett – urstoff som alt annet var laget av. (pg. 42)

- translation: *Všichni tři filosofové z Milétu se domnívali, že musí existovat jedna jediná pralátka, z níž je všechno kolem nás utvořeno.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*måtte være*) – Foc (*bare*) – Rh (*ett urstoff som...*)

- NS: *bare ett urstoff...*: complex NP (head noun postmodified by adj. relative cl.)
Focalizer (*bare*)
context-independent (summarizing!)

- type: bare EC

- comments: beginning of a new chapter, the previous one dealing with 3 philosophers and their teaching; the passage summarizes their common ideas

G248, G249, G250

Heraklit pekte også på at verden er preget av stadige motsetninger. Hvis vi aldri var syke, ville vi ikke skjønne hva det er å være frisk. Hvis vi aldri var sultne, ville vi ikke ha noen glede av å være mette. (G248) Hvis det aldri var krig, ville vi ikke sette pris på freden, (G249) og hvis det aldri var vinter, ville vi ikke se (G250) at det ble vår. (pg. 43)

- translation: *Hérakleitos poukazoval i na to, že běh světa je provázen neustálými protiklady. Kdybychom nebyli nikdy nemocní, nechápali bychom, co je to být zdravý. Kdybychom nikdy neměli hlad, nezažívali bychom radost z jídla. Kdyby nikdy nebyla válka, nevážili bychom si míru, a kdyby nikdy nebyla zima, nepoznali bychom, že začíná jaro.*

- analysis: G248: Th (*det*) – TrPrO (*aldri*) – Tr (*var*) – Rh (*krig*)
G249: Th (*det*) – TrPrO (*aldri*) – Tr (*var*) – Rh (*vinter*)
G250: Th (*det*) – Tr (*ble*) – Rh (*vår*)

- NS: G248: *krig*: simple NP
context-independent

G249: *vinter*: simple NP
context-independent

G250: *vår*: simple NP
context-independent

- type: G248: EC with adverbial
G249: EC with adverbial
G250: bare EC

- adverbials: G248: *aldri* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)
G249: *aldri* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

TEXT A251-300

Alnæs, F. (1963) *Koloss*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Alnæs, F. (1982) *Kolos*. Praha: Svoboda. (Přeložil J. B. Michl)

A251

Krigen va en slags konstant spenning som antagelig bunnet i at de alltid ønsket noe annet av hverandre, noe de aldri ville eller kunne gi, eller forsto å gi. Kanskje kunne de ikke en gang ordlegge sine ønsker.

Jeg antar de hadde en sterk tilbøyelighet for hverandre. De ganer jeg kan minnes det oppsto voldsomheter mellom dem, var når de hadde forsoninger. (pg. 18)

- translation: *Pokud si vzpomínám na několik takových případů, kdy mezi nimi došlo k prudkým srážkám, bylo to tehdy, když se usmířovali.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*oppsto*) – Rh (*voldsomheter...*)

- NS: *voldsomheter...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

A252

Senere satte hun seg ved telefonen. Det var min far hun ringte etter. Hun ringte til mange. Var det ingen som kunne si henne hvor han befant seg? (pg. 21)

- translation: *Copak jí nikdo nedokáže povědět, kde je?*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*Var*) – Rh (*ingen som...*)

- NS: *ingen som...*: complex NP (negative pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

ingen

som kunne si henne (adj. relative cl., postmodification)

hvor han befant seg (content nom. interrogative cl., object)

- type: bare EC

A253

Hun levde alltid i den tro at en ny leilighet eller et nytt hus kunne bringe far og henne sammen. Det ble mye flytting i min barndom. (pg. 21)

- translation: *V mém dětství bylo mnoho stěhování.*
- analysis: Th (Det) – Tr (ble) – Rh (mye flytting) – DiaTh (i min barndom)
- NS: *mye flytting*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i min...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A254

Kort etter min fars død, fikk jeg poliomyelitt. Det var en lammelse i begge bena, og man gjorde regning med at jeg neppe noen gang ville klare å overvinne uførheten. (pg. 25)

- translation: *Ochrnulý mi obě nohy a počítalo se s tím, že sotvakdy dokážu nepohyblivost překonat.*
- analysis: Th (Det) – Tr (var) – Rh (en lammelse) – Spec (i begge bena)
- NS: *en lammelse*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i begge...* (specification, locative, context-dependent, final)

A255

Da satt jeg der og klusset med min sjel, og spurte meg selv om det var noe mistenkelig ved det at en mann, en svært lidenskapelig mann, kunne få lyst til å bite litt i en slik appetittvekkende, hvit og moden kvinneskropp. (pg. 28)

- translation: *Tehdy jsem si kladl otázku, jestli je na tom něco podezřelého, když může přepadne chut' trochu se zahryznout do takového lákavého bílého ženského těla.*
- analysis: Th (det) – Tr (var) – Rh (noe...)
- NS: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun with complex postmodification)
heterogeneous (*slik* is context-dependent)
- noe
mistenkelig (adj, postmodification)
ved det at mann... (PP, postmodification)

- type: bare EC

A256

Man hadde bare en streifelyst, og lekte seg litt med tanken. Nei. Det var ikke noe mistenkelig, men tegn på livskraftig attrå, et overveldende ungt begjær, et overskudd så sterk at man kunne få lyst til å ete sin elskede! (pg. 29)

- translation: *Ne. Nebylo na tom nic podezřelého, byl to znak živelné touhy, nesmírná mladá žádostivost, tak mohutný nadbytek životní síly, že by člověk málem s chutí svou milovanou snědl!*

- NS: *kjertler*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i dem* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A260

Denne mannen var alltid en gåte for meg, men jeg likte den ikke. Det var alltid noe ved ham, noe lummert, noe udefinerbart men sterkt værværende, noe som bestandig gjorde meg uvel. (pg. 35)

- translation: *Vždycky na něm bylo cosi, cosi tísnivého, cosi nedefinovatelného, ale zcela zřejmého, cosi, co ve mně neustále vyvolávalo nepříjemný pocit.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – TrPrO (*alltid*) – Rh (*noe*) – DiaTh (*ved ham*) – rest of Rh (*noe...*)

- NS: *noe...*: compound NP (4 heads with various modification)
heterogeneous (*meg* is context-dependent)

noe (h1)	noe (h2)	noe (h3)	noe (h4)	
	lummert (adj.)	udefinerbart men sterkt (2 adj.)	som... (adj. relative cl.)	

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ved ham* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A261

Etter en stund ble de overmannet av en døsighet. Men like før ambulansen kom, var der igjen en som skrek at dette mord måtte hevnes, en annen spurte om det var dødsstraff i Nederland [...]. (pg. 50)

- translation: [...] *jiný se zeptal, jestli v Nizozemsku existuje trest smrti [...].*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*dødsstraff*) – DiaTh (*i Nederland*)

- NS: *dødsstraff*: simple NP (composite head noun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i Nederland* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A262

*Fordømme meg, da hadde kreka banket meg til kjøttdeig!
En eller annen journalist hevdet at det er utvilsomt noe dyrisk ved Bragesson.* (pg. 55)

- translation: *Ten či onen novinář tvrdil, že je v Bragessonovi něco zvířeckého.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*utvilsomt*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*ved...*)

- NS: *noe dyrisk*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *utvilsomt* (TrPrO, content disjunct, medial)
ved Bragesson (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A263

Om samtlige ungdommer av den typen også skulle være direkte kriminelle, ville det tatt seg nydelig ut! I lys av sin samtid var det ikke noe ekstraordinært ved tyskerne. (pg. 56)

- **translation:** *Ve stínu jejich vlastní doby nebylo na těch Němcích nic mimořádného.*
- **analysis:** DiaTh (I...) – Tr (var) – Th (det) – NegFocA (ikke) – Rh (noe...) – DiaTh (ved...)
- **NS:** noe...: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i lys...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, initial)
ved... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A264

Jeg hadde nektet å uttale meg til en nedelrandsk psykiater. Jeg hadde krevd en norsk. Begrunnelse: Når noe så uhåndbegripelig som et menneskes indre skal utforskes, må det være en betingelse at skelegranskeren benytter observandens eget morsmål. (pg. 59)

- **translation:** *Když se má prokázat něco tak nepochopitelného jako nitro člověka, je tu jistě oprávněná podmínka, aby badatel v oblasti lidské duše používal mateřský jazyk vyšetřované osoby.*
- **analysis:** DiaTh (når...) – Tr (må) – Th (det) – rest of Tr (være) – Rh (et betingelse...)
- **NS:** *et betingelse...*: complex NP (head noun postmodified by appositive cl.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *når...* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)

A265

Slik møtte han meg, tillitsfull, varmhjertig og pågående. Det heftet seg flere særegenheter ved ham. (pg. 62)

- **translation:** *Patřilo k němu několik zvláštních rysů.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (heftet seg) – Rh (flere...) – DiaTh (ved ham)
- **NS:** *flere...*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *ved ham* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A266

Da var jeg muselman, mer død enn levende, ble det sagt. Men dette er feil. Jeg var mer levende enn død, for intet kunne knekke meg, det var alltid noe som bar meg oppe, noe som drev meg til å holde ut! (pg. 64)

- **translation:** [...] *vždycky tu bylo cosi, co mě povznášelo, cosi, co mě nutilo vydržet!*
- **analysis:** Th (det) – Tr (var) – TrPrO (alltid) – Rh (noe...)
- **NS:** *noe...*: compound NP (2 indefinite pronouns each postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification in both cases is context-dependent)

- type: EC with adverbial
- adverbials: *alltid* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

A267

Stefan smilte.

- *Ja, ikke sant, hva? Det må da være noe galt her.* (pg. 69)

- translation: *Tak tu snad někde musí být chyba.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*må*) – TrPrO (*da*) – rest of Tr (*være*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*her*)
- NS: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *da* (TrPrO, conjunct, medial)
her (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A268

Hans foreldre er døde, nære slektninger har han få av, og de han har, er bosatt på landet som bønder og håndverkere, og har sett lite til observanden; de kan ikke fortelle stort mer enn det enhver sportsinteressert mordmann vet om ham som skiløper. Det er i det hele tatt få som roser seg av å ha et intimt kjennskap til ham. (pg. 84)

- translation: *Je celkem málo lidí, kteří by se chlubili tím, že ho znají důvěrně.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*i det...*) – Rh (*få som...*)
- NS: *få som...*: complex NP (quantifier postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (*ham* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i det hele tatt* (TrPrO, conjunct, medial)

A269

Han klarte ikke å stå på bena da man rieste ham opp. Det var ingen kraft i dem. (pg. 91)

- translation: *Neměl v nich žádnou sílu.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*kraft*) – DiaTh (*i dem*)
- NS: *ingen kraft*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i dem* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A270

Flere ganger møtte han synlig beruset opp på skolen og til forelesninger ved universitetet. Og de ganger han tidligere har slåss, var han også beruset.

Det kan gå lang tid mellom hver gang Bragesson drikker, men når han gjør det, gjør han det som regel til gags, voldsomt og hektisk. (pg. 97)

- translation: *Mezi jednotlivými případy, kdy Bragesson pije, může uplynout dlouhá doba [...].*

- analysis: Th (Det) – Tr (kan gå) – Rh (lang tid) – DiaTh (mellom...)
- NS: lang tid: complex NP (head noun premodified by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: mellom... (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

A271

Tross vanskelighetene mener jeg at mine undersøkelser viser han er en utpreget psykopatisk personlighet. Det finnes mange typer psykopater [...] (pg. 98)

- translation: Existuje mnoho typů psychopatů.
- analysis: Th (Det) – Tr (finnes) – Rh (mange typer psykopater)
- NS: mange...: complex NP (head noun + quantifier postmodified by NP)
heterogeneous (psykopater is context-dependent)
- type: bare EC

A272

- *Jeg fikk Jompi på ærlig vis! ropte jeg.*
- *Det tviler jeg ikke på, Bragge.*
- *Jeg fikk den ved et veddemål. Det var sirkus i byen. (pg. 133)*

- translation: Ve městě byl cirkus.
- analysis: Th (Det) – Tr (var) – Rh (sirkus) – DiaTh (i byen)
- NS: sirkus: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: i byen (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A273

Hans interesser spenner over flere områder, og hans krefter tåler påkjenningen. Han er også det mest levende mennesket jeg har truffet. Hans følelser og tanker er sterke og ekte. Det finnes intet falsk ved ham. (pg. 134)

- translation: Není v něm nic falešného.
- analysis: Th (Det) – Tr (finnes) – Rh (intet falsk) – DiaTh (ved ham)
- NS: intet falsk: complex NP (negative pronoun postmodified by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: ved ham (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A274

Men når man har knust hode, eier man vel heller ingen puls. Nei, det var ingen puls i karen. Ingen puls. (pg. 152)

- translation: Ne, žádný puls ten chlapík neměl.

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*ingen puls*) – DiaTh (*i...*)
- NS: *ingen puls*: simple NP
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i karen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A275

Da de andre tyskerne nådde Brageasson igjen, så de at Heilmanns ansikt var blitt som en "blodkake", men de kunne høre at han pustet; det kom hvesende og pipende lyder fra munnen hans. (pg. 155)

- translation: [...] z úst mu vycházely sípavé a hvízdavé zvuky.
- analysis: Th (*det*) – Tr (*kom*) – Rh (*hvesende...*) – DiaTh (*fra...*)
- NS: *hvesende...*: complex NP (head noun premodified by 2 adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *fra munnen...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A276

- Altså ganske nær en tinning. Takk. Jeg har foreløpig ikke flere spørsmål å stille dere. Det kom fram flere vitner, som øket interessen enda mer for Bentein. (pg. 171)

- translation: Bylo předvoláno několik svědku, kteří ještě prohloubili zájem o Benteina.
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*kom*) – Rh (*flere vitner...*)
- NS: *flere...*: complex NP (head noun + quantifier postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (*Bentein* is context-dependent)
- type: bare EC

A277, A278

Stefans kraft ble etterkommet.

Flere vitner ble funnet, men med samme resultat. Noen hadde sett meg alene, noen sammen med én – (A277) eller var det flere?

(A278) Fra Norge kom det meldinger om at forholdet mellom Bentein og meg alltid hadde vært kjølig og reservert, men at tegn på noe direkte fiendskap ikke kunne påpekes. (pg. 182)

- translation: [...] a nebo jich bylo víc? [...] Z Norska přišlo několik hlášení, že vztah mezi Benteinem a mnou byl vždycky chladný, ale znaky nějakého přímého nepřátelství nebylo možno zjistit.
- analysis: A277: Th (*det*) – Tr (*Var*) – Rh (*flere*)
A278: DiaTh (*fra...*) – Tr (*kom*) – Th (*det*) – Rh (*meldinger om at...*)
- NS: A277: *flere*: simple NP (quantifier)
context-independent
A277: *meldinger...*: complex NP (head noun postmodified by appositive cl.)
heterogeneous (*Bentein, meg* are context-dependent)

- **type:** A277: bare EC
A278: EC with adverbial

- **adverbials:** A278: *Fra Norge* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

A279

Rettspsykiatrien er en ung vitenskap, sa han, og siterte kompetente lærdes uttalelser om at det er grenseløse mysterier som omgir deres lille kjerne av viten og deres nokså tvilsomme psykopatologiske teorier. (pg. 184)

- **translation:** [...] *že existují mystéria bez hranic, která obklopují jejich neveliké jádro a jejich dosti pochybné psychopatologické teorie.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*grønseløse...*)
- **NS:** *grønseløse...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*deres* are context-dependent)

- **type:** bare EC

A280

Jeg vet hva kjærlighet er, for jeg har fått den. Jeg vet hva det vil si å være elsket av en annen. Det er uhørt! Det er kolossalt! Det er opprør mot Gudene! Det er det flotteste og mest gedigne i livet, og ingen, ingen – hvor overbevisende kynisk og livserfaren han enn er, skal få meg på den tanken at det ikke finnes noe som heter stor kjærlighet i verden, og at den ikke bare gis én eneste gang! (pg. 192)

- **translation:** [...] *že na světě existuje něco takového, co se nazývá velká láska.*
- **analysis:** Th (*det*) – Rh (*ikke*) – Tr (*finnes*) – DiaTh (*noe...*) – DiaTh (*i verden*)
- **NS:** *noe som heter...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
context-dependent

- **type:** EC with adverbial

- **adverbials:** *i verden* (scene-setting, locative, context-independent, final)

A281

Et sted gråter en fange. Et annet sted er det en som raser og banner. (pg. 197)

- **translation:** *Jinde jako by někdo zuřil a klel.*
- **analysis:** DiaTh (*et annet...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*en som...*)
- **NS:** *en som...*: complex NP (general human agent postmodified by adj. relative cl.)
context-independent

- **type:** EC with adverbial

- **adverbials:** *et annet sted* (scene-setting, locative, heterogeneous, initial)

A282

Det er sagt, og det sies stadig, at det er så lite et enkelt menneske kan utrette i forhold til det hav av egennytte og selvkjærlighet som flertallet av menneskeheten er, og fordi så mange sier dett, og handler deretter, er det også nesten sant. (pg. 201)

- **translation:** *Bylo řečeno a stéle se říká, že jednotlivý člověk je schopen dokázat tak málo ve srovnání s mořem sobectví a samolibosti, jež se projevuje u většiny lidstva [...]*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*så lite...*)
- NS: *så lite...*: complex NP (quantifier postmodified by adj. relative cl.)
context-independent

så lite
 et enkelt.... selvkjærlighet (adj. relative cl., postmodification)
 som... (adj. relative cl., postmodification)

- type: bare EC

A283

Og dette vet vi jo alle, vi vet det jo, forstår det jo, og kan navnlig forestille oss. Det er altså bare denne ene haken ved det: Det er så strevsomt å være oppbygger, vi har så mye annet å gjøre, våre krefter strekker ikke til, og vi trenger selv alle de pengene vi tjener. (pg. 202)

- translation: *Je tu tedy pouze tento jeden háček [...]*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*altså*) – Foc (*bare*) – Rh (*denne...*) – DiaTh (*ved det*)
- NS: *bare denne...*: complex NP (head noun premodified by adj.)
Focalizer (*bare*)
context-independent

- type: EC with adverbial
- adverbials: *altså* (TrPrO, conjunct, medial)
ved det (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A284

Men jeg kunne ikke styre meg, og da den unge damen hele tiden møtte meg med et skjelvende smil og med en interesse som syntes å vokse fra sekund til sekund, gikk det slik at det ikke ble noen spøk lenger. (pg. 218)

- translation: [...] *dopadlo to tak, že už to nebyl žádný žert.*
- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*ble*) – Rh (*noen spøk*) – DiaTh (*lenger*)
- NS: *noen spøk*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial
- adverbials: *lenger* (scene-setting, temporal, context-independent, final)

A285

Men du er et mulighetsrikt menneske. Og det har vært meget lærerikt og givende for meg å følge deg i disse årene. Ja, jeg må si jeg er meget imponert over ... av ... ditt fengselsopphold. Det var reisning over deg [...]. (pg. 220)

- translation: *Dal se na tobě pozorovat vzešup [...]*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*reisning*) – DiaTh (*over deg*)
- NS: *reisning*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial

- adverbials: *over deg* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A286

Hun forsvant i fjellet den påsken, gikk en tur alene og forsvant. Det er ikke funnet spor etter henne. (pg. 225)

- translation: *Nenalezli po ní žádně stopy.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – NegFocA (ikke) – rest of Tr (funnet) – Rh (spor etter...)

- NS: *spor etter...*: complex NP (head postmodified by PP)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

- comments: passivpresentering/upersonlig passiv

A287

De kommer for å arrestere meg, fengsle meg, straffe meg! Det gikk et gys gjennom meg [...] (pg. 231)

- translation: *Prudce mě zalila vlna hrůzy.*

- analysis: Th (Det) – Tr (gikk) – Rh (et gys) – DiaTh (gjennom meg)

- NS: *et gys*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *gjennom meg* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

A288

I dette øyeblikket myrder noen, stjeler noen, sviker noen, lyver noen, torturerer noen, voldtar noen, og noen river ned kunfor å rive ned, men i samme stund er det også noen som hjelper de fattige, forsvarer de svake, hjelper de syke og forkomne, slåss mot tvang og undertrykkelse, noen som ofrer livet for rett og sannhet. (pg. 235)

- translation: [...] *avšak ve stejné chvíli je tu také někdo, kdo pomáhá chudým, obhajuje slabé, pomáhá nemocným a sešlým, bije se proti násilí a útisku, někdo, kdo obětuje svůj život za právo a pravdu.*

- analysis: DiaTh (*i samme...*) – Tr (er) – Th (det) – TrPrO (også) – Rh (noen som...)

- NS: *også noen...*: compound NP (2 indefinite pronouns each postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

noen (h1)

som hjelper... (adj. relative cl., postmod.)

noen (h2)

som ofrer... (adj. relative cl., postmod.)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i samme...* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
også (TrPrO, conjunct, medial)

A289

Det var ikke mange enstrengelser Stefan hadde skydd for å stanse nyheten om Siv på dens vie til meg. (pg. 236)

- translation: *Stefan věru nešetřil námahou, aby zprávu o Siv na cestě ke mně zastavil.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*mange...*)
- NS: *mange...*: complex NP (head noun + quantifier with complex postmodification)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

mange enstrengelser

Stefan hadde skydd (adj. relative cl., postmod.)

for å stanse nyheten... (infinitive of purpose)

- type: bare EC

A290

Jeg skal be til Gud hver eneste kveld om at han skal verne om deg for meg, og gi oss begge styrke.

Hvor du må ha det vondt. Du som er slik en frihetsmann. Er det noe jeg kan gjøre for deg? (pg. 240)

- translation: *Můžu pro tebe něco udělat?*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*Er*) – Rh (*noe jeg...*)

- NS: *noe jeg...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

A291

Jeg er tyve år. Kanskje om tyve år, når jeg er førti, treffes vi igjen. Da er jeg førti år, og vi er fremdeles unge, ganske unge, er vi ikke?

Á, det kommer så mange tanker iaften. (pg. 241)

- translation: *Ó, tolik myšlenek mě dnes večer napadá.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*kommer*) – Rh (*så mange...*) – DiaTh (*iafte*n)

- NS: *så mange...*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *iafte*n (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

A292, A293

Min kjæreste. Jeg ber om at du skal forlove deg med meg. For du er min make. Min ekte make. Min ektemake.

Jeg ber om å få lov til å kjøpe ringer. (A292) I min skal det stå skrevet at du er min. (A293) i din skal det stå at jeg er din. (pg. 242)

- translation: *V mém bude zapsáno, že jsi můj, v Tvém bude zapsáno, že jsem tvá.*

- analysis: A292: DiaTh (*I min*) – Tr (*skal*) – Th (*det*) – rest of Tr (*stå*) – Rh (*skrevet...*)
A293: DiaTh (*i din*) – Tr (*skal*) – Th (*det*) – rest of Tr (*stå*) – Rh (*at jeg...*)

- NS: A292: *skrevet at...*: complex NP (content nom. declarative cl. with participial premodification)
heterogeneous (*du, min* are context-dependent)

A293: *at...*: complex NP (content nom. declarative cl.)

heterogeneous (*jeg, din* are context-dependent)

- type: A292: EC with adverbial
A293 EC with adverbial

- adverbials: A292: *i min* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
A293: *i din* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

A294

*Jeg tror nok jeg kjenner henne inngående, og kan si at hun mener det oppriktig med deg.
Du er sølvfølgelig ingen ideell svigersønn, men jeg lurer på om det ikke kunne bli et gunstig par av dere likevel.*
(pg. 246)

- translation: *Ty samozřejmě nejsi žádný ideální zet, ale tak se mi zdá, že by snad z Vás dvou přece jen mohl být úspěšný pár.*

- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*kunne bli*) – Rh (*et gunstig...*) – TrPrO (*likevel*)

- NS: *et gunstig...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *likevel* (TrPrO, conjunct, final)

A295, A296

- *Skjønner du nå? Altså fem sukkerbiter og en kopp lunkent vann, for det er helst det jeg vil ha, vet jeg, og det litt brennfort, ellers skjærer jeg mer på deg!*
(A295) *Det ble fart på henne.* *Hun blødde og jamret og småklynket og stelte i stand. Forøving skulle jeg få det igjen.* (A296) *Det skulle ikke bli noe kos i natt,* *og ikke den neste natten heller.* (pg. 263)

- translation: *Ožila a už byla jako na obrtliku. [...] Dnes v noci nebude žádné povyražení a příští noc taky ne.*

- analysis: A295: Th (*Det*) – Tr (*ble*) – Rh (*fart*) – DiaTh (*på henne*)
A296: Th (*Det*) – Tr (*skulle*) – NegFocA (*ikke*) – rest of Tr (*bli*) – Rh (*noe...*) –
DiaTh (*i natt*)

- NS: A295: *fart*: simple NP
context-independent

A296: *noe kos*: simple NP
context-independent

- type: A295: EC with adverbial
A296: EC with adverbial

- adverbials: A295: *på henne* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
A296: *i natt* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

A297

Vel, jeg lar ham sitte, og trekker opp noen ølflasker, og drikker. Det lesker paradisisk. Jeg var blitt tørst som 33 361 bybud.
Det var kanskje gått et kvarter eller noe slikt da Bentein reiste seg opp, ganske kvikk, og trakk på seg svidelærshanskene. (pg. 263)

- translation: *Uběhla asi čtvrt hodina nebo tak nějak, když Bentein vstal, docela svěží, a navlékal si rukavičky z vepřovice.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – TrPrO (*kanskje*) – rest of Tr (*gått*) – Rh (*et kvarter...*) – Spec (*da...*)
- NS: *et kvarter...*: compound NP (head noun and indefinite pronoun postmod. by adj.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *kanskje* (TrPrO, content disjunct, medial)
da... (specification, temporal, heterogeneous, final)

A298

De har sikkert ingen reglementer å holde Dem til i dette tilfelle, intet som sier at en frikjent ikke kan optas som elev ved lærerskolen. Men De bruker Deres lille gjennomsnittsfornuft, og finner at det er noe betenkelig ved meg, fordi jeg har sittet i fengsel. (pg. 272)

- translation: *Ale vy užíváte svého malého, průměrného mozku a konstatuje, že je na mně cosi povážlivého, protože jsem seděl ve vězení.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*ved meg*) – Spec (*fordi...*)
- NS: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *ved meg* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
fordi... (specification, adjunct of reason, heterogeneous, final)

A299

Målløs stirret hun på meg. Men det var ingen tilfredsstillelse å gjøre henne målløs. (pg. 273)

- translation: *Ale nebylo v tom pro mě žádné uspokojení, že jsem ji zbavil řeči.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*tilfredsstillelse å gjøre...*)
- NS: *ingen tilfredsstillelse...*: complex NP (head noun postmodified by infinitive)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (infinitive is context-dependent)
- type: bare EC

A300

Men jeg mokket ikke. Jeg tok det som en faens sport og visste at om jeg mokket eller ikke, så ville basen forbli like arbeidsudyktig. Det var heller ingen andre som mokket, enten fordi de ga blaffen i om jeg slet meg ut eller så fordi basen var basen. (pg. 275)

- translation: *Taky nikdo jiný nereptal, bud' proto, že jim bylo srdečně fuk, jestli se sedřu, anebo proto, že pariák je pariák.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – TrPrO (*heller*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*andre som...*) – Spec (*enten...*)
- NS: *heller ingen...*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj. relative cl.)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: EC with adverbial

- **adverbials**: *enten fordi...* (specification, adjunct of reason, heterogeneous, final)
heller (TrPrO, adjunct, medial)

TEXT L301-350

Loe, E. (2001) *Fakta om Finland*. Oslo: J. V. Cappelens Forlag a.s.

Loe, E. (2009) *Fakta o Finsku*. Brno: Vakát. (přeložila K. Křišťůvková)

L301

Når jeg kommer for å bruke bilen, er den der ikke. Forsmedelige syn. Det står en annen bil på det som var min plass [...]. (pg. 8)

- **translation**: *Na mém bývalém místě stojí jiné auto [...]*
- **analysis**: Th (*Det*) – Tr (*står*) – Rh (*en annen bil*) – DiaTh (*på det...*)
- **NS**: *en annen bil*: simple NP (head noun + pronoun)
heterogeneous (*bil* is context-dependent)
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *på det...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

L302

Er ikke finner ganske romslige mennesker, uformelle og herlige? Det har jeg i hvert fall hørt, men man hører jo så mangt, og ofte kan det motsatte like gjerne være tilfelle, og dessuten er det store variasjoner fra person til person. (pg. 10)

- **translation**: [...] *a navíc se to člověk od člověka dost liší.*
- **analysis**: TrPrO (*dessuten*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*store...*)
- **NS**: *store...*: complex NP (head noun premod. by adj. and postmod. by PP)
context-independent
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *dessuten* (TrPrO, conjunct, initial)

L303, L304, L305, L306

Og jeg skal ganske langt av gårde, til en helt annen bydel, jeg tar ikke i for hardt når jeg hveder det er på den andre sinde av byen. Fra åst til vest. Riktignok er ikke Oslo så stor, (L303) det fins dem som mener den er direkte liten, særlig hvis man tar i betraktning at den er hovedstaden i et helt land, altså Norge, men (L304) det bor tross alt, ja, hva kan det være, la oss si en halv million mennesker her, pluss minus, og det er ikke lite, jeg syns ikke det er lite. (L305) Det er mange hus i Oslo. Og gater. Byen strekker seg ut. (L306) Det fins avstander. (pg. 11)

- **translation**: [...] *Oslo sice není tak velké, někteří lidé se domnívají, že je přímo malé, zvláště zohledníme-li fakt, že je hlavním městem celé země, tedy Norska, ale přesto tady bydlí, ano, kolik to tak může být, řekněme půl milionu lidí, plus minus, a to není málo, podle mého to není málo. V Oslu je spousta domů. A ulic. Město se rozrůstá. Existují tu vzdálenosti.*
- **analysis**: L303: Th (*det*) – Tr (*fins*) – Rh (*dem...*)
L304: Th (*det*) – Tr (*bor*) – TrPrO (*tross alt*) – Rh (*en halv...*) – DiaTh (*her*)

L305: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*mange...*) – DiaTh (*i Oslo*) – rest of Rh (*Og gater*)
L306: Th (*Det*) – Tr (*fins*) – Rh (*avstander*)

- NS: L303: *dem...*: complex NP (personal pronoun postmodified by adj. relative cl.)
heterogeneous (*den* is context-dependent)

dem
som mener (adj. relative cl., postmodification)
den er direkte liten (content nom. declarative cl., object)

L304: *en halv...*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

L305: *mange...*: compound NP (2 head nouns, 1st with quantifier)
context-independent

L306: *avstander*: simple NP
context-independent

- type: L303: bare EC
L304: EC with adverbial
L305: EC with adverbial
L306: bare EC

- adverbials: L304: *tross alt* (TrPrO, conjunct, medial)
her (scene-setting, locative, context-dependent, final)
L305: *i Oslo* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

L307, L308, L309

[...] *og slike gir vi opphold her i landet og kaster penger etter dem, men våre gamle ligger på korridorer og det flyter overalt*, (L307) *det er forandring i luften*, *ting endrer seg, og det flyter, som vann, og det gjelder å henge med.*

Jeg kommer bare ørlite for sent til avtalen og finnene tar det med stor ro. (L308) *Det er to som skal snakke med meg, to finner*, *vile det ikke vært nok med én, spør jeg meg selv. Men to kan kanskje også være ok, de har sikkert ulike arbeidsområder og skal si forskjellige ting.* (L309) *Det skal lages en brosjyre.* *Om Finland. For nordmenn. Det er saken.* (pg. 12)

- translation: [...] *ve vzduchu je cítit změna [...] Chtějí se mnou mluvit dva, dva Finové, jeden by nestačil? ptám se sám sebe. Ale dva, to bude nejspíš taky o.k., určitě mají odlišné pracovní náplně a budou mluvit o různých věcech. Je třeba sepsat brožuru. O Finsku. Pro Nory. O to jde.*

- analysis: L307: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*forandring*) – DiaTh (*i luften*)
L308: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*to som...*)
L309: Th (*Det*) – Tr (*skal lages*) – Rh (*en brosjyre*)

- NS: L307: *forandring*: simple NP
context-independent

L308: *to...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl. and by apposition)
heterogeneous (*meg* is context-dependent)

L309: *en brosjyre...* simple NP
context-independent

- type: L307: EC with adverbial
L308: bare EC
L309: bare EC
- adverbials: L307: *i luften* (scene-setting, locative, context-independent, final)
- comments: L309: passiv presenteringskonstruksjon/upersonlig passiv

L310

[...] *de har millioner av badstuer, ser jeg for meg, og de drikker vodka og pisker seg med bjerkeris go det er stor stor stemning [...].* (pg. 13)

- translation: [...] *panuje tu dobrá nálada [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*stor...*)
- NS: *stor...*: complex NP (head noun premodified by 2 adj.)
context-independent
- type: bare EC

L311, L312

Med rette, vil jeg hevde, de hadde god grunn til å være sinte. Tsaren satt på toppen av et eskremt urettferdig system. (L311) *Det var livegenskap og faenskap over hele linjen*, og nå tok de skjeen i egen munn, eller heter det *hånd, det kan være det samme, men Vinterpalasset måtte stormes.* (L312) *Det var ingen vei utenom*, og Eisenstein laget en film om det. (pg. 14)

- translation: [...] *Měli tam celou dobu nevolnictví a pakárnu [...]* *Nebylo vyhnutí [...]*
- analysis: L311: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*livegenskap...*) – DiaTh (*over...*)
L312: Th (*Det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*vei...*)
- NS: L311: *livegenskap...*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent

L312: *ingen...*: complex NP (head noun postmod. by adverb)
context-independent

- type: L311: EC with adverbial
L312: bare EC
- adverbials: L311: *over...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

L313, L314

Og de har reinsdyr, de har menger av doble vokaler, de har sprit.
Jeg kan masse om Finland.

(L313) *Er det venstrekjøring der borte?* spør jeg, og de to finnene ser på meg på en måte som forteller meg at finner kjører på høyre side av veien, og jeg beklager, (L314) *selvfølgelig er det ikke venstrekjøring*, sier jeg [...]. (pg. 14-15)

- translation: [...] *Jezdí se tam vlevo? ptám se a oba Finové se na mě podívají způsobem, který mi dává na srozuměnou, že Finové jezdí po pravé straně silnice, a já se omlouvám, samozřejmě že se tam nejedzí vlevo [...]*
- analysis: L313: Th (*det*) – Tr (*Er*) – Rh (*venstrekjøring*) – DiaTh (*der borte*)
L314: TrPrO (*selvfølgelig*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*ikke*) – DiaTh (*venstrekjøring*)

- NS: L313: *venstrekjøring*: simple NP (composite head noun)
context-independent
- L314: *venstrekjøring*: simple NP (composite head noun)
context-dependent
- type: L313: EC with adverbial
L314: EC with adverbial
- adverbials: L313: *der borte* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
L314: *selvfølgelig* (TrPrO, content disjunct, initial)
- comments: L314: the Czech translation is not accurate, rheme proper is formed by the negative particle *ikke* while NS is thematic, a more appropriate translation would be: *Samozřejmě že se tam vlevo nejezdí.*

L315, L316

Det er dobbeltmoral og urimelig, men kanksje ikke mer urimelig enn mange andre ting, når det kommer til stykket, for (L315) det er mangt som er urimelig, og (L316) det er lite jeg kan gjøre med det [...]. (pg. 22)

- translation: [...] *existuje spousta absurdit a já s tím nemůžu nic moc dělat [...]*
- analysis: L315: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*mangt...*)
L316: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*lite jeg...*)
- NS: L315: *mangt...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*urimelig* is context-dependent)
- L316: *lite...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*jeg* is context-dependent)
- type: L315: bare EC
L316: bare EC

L317

Bankfolkene, de svinepelsene, liker å sitte på pengene i så mange døgn som mulig før de gjør dem tilgjengelige for oss som eier dem. På den måten håver de inn renter, det er ikke mye å hente i en enkelt transaksjon [...]. (pg. 23)

- translation: [...] *Tímhle způsobem hrabou úroky, na jednoduché transakci toho moc nezískají [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*mye...*) – Spec (*i en...*)
- NS: *mye...*: complex NP (quantifier postmod. by infinitive)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i en...* (specification, temporal, context-independent, final)

L318, L319

Jeg kan ikke vise meg på biblioteket før gebyret er betalt og jeg kan ikke betale det uten penger. Jeg må finne andre informasjonskanaler i mellom tiden. (L318) Kanksje det står noe i Aftenposten. Det er våt som vanlig, og ikke et ord om Finland. Det er sjokkerende. Et av våre nærmeste naboland, et slags broderfolk, og så nevnes de ikke i Aftenposten. (L319) Det må jo ha skjedd noe i Finland de siste dagene. (pg. 28)

- translation: [...] *Možná najdu něco ve Večerním kurýrovi. [...] Ve Finsku se v poslední době přece muselo něco stát.*

- analysis: L318: TrPrO (*Kanskje*) – Th (*det*) – Tr (*står*) – Rh (*noe*) – Spec (*i Aftenposten*)
L319: Th (*Det*) – Tr/Rh (*må*) – TrPrO (*jo*) – rest of Tr (*ha skjedd*) – DiaTh (*noe*) – DiaTh (*i Finland*) – DiaTh (*de siste...*)

NS: L318: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent

L319: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent

- type: L318: EC with adverbial
L319: EC with adverbial

- adverbials: L318: *kanskje* (TrPrO, content disjunct, initial)
i Aftenposten (specification, locative, context-independent, final)

L319: *jo* (TrPrO, content disjunct, medial)
i Finland (scene-setting, locative, context-dependent, final)
de siste... (scene-setting, temporal, context-independent, final)

L320

Det gjelder å lese mellom linjene. Det har jeg alltid vært god til, på skolen var jeg en av de beste. Jeg analyserte romaner så læreren fikk tårer i øynene og kjøpte seg blokkfløyte da han gikk i pensjon. Masse om Boris Becker, altså, men ingenting om Finland. Det er sykt. Men jeg ser at det er reiselivsmesse på Sjølyst. (pg. 28)

- translation: [...] *Ale vidím, že ve čtvrti Sjølyst se koná veletrh cestovního ruchu.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*reiselivsmesse*) – DiaTh (*på Sjølyst*)

- NS: *reiselivsmesse*: simple NP (composite head noun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *på Sjølyst* (scene-setting, locative, context-independent, final)

L321

Hun smiler. Det var akkurat det hun ville høre, det var riktig svar, for nå er det en ny lavpriskjede på gang og jeg får se bilder av den planlagte aritekturen og fargebruken. (pg. 29)

- translation: [...] *protože nízké ceny jsou teď v kurzu [...]*

- analysis: DiaTh (*nå*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*en...*) – rest of Tr (*på gang*)

- NS: *en...*: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *nå* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)

L322

Grønt er å våkne en tidlig sommormogen og så gå ut og ta et bad, med et håndkle over skulderen og det er småfugler overalt, som synger, synger [...] (pg. 29)

- **translation:** *Zelená znamená probudit se jednoho letního rána velmi brzo a jít si ven zaplavat, s ručníkem přes rameno a všude okolo ptáčci, kteří zpívají, zpívají [...]*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*småfugler*) – DiaTh (*overalt*) – rest of Rh (*som...*)
- **NS:** *småfugler...*: complex NP (composite head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *overalt* (scene-setting, locative, context-independent, medial – discontinuity!)

L323, L324

Og det haster ikke med skrapingen. Loddet ligger godt i lommen så lenge. Et uskrapet flaxlodd i lommen er gull verdt. Det er som å få et brev fra Amerika og ikke åpne det, og jeg har hørt (L323) at det ligger et uåpnet brev på Strindbergs skrivebord i Stockholm. Han rakk ikke å åpne det før han døde og så har ingen andre gjort det heller. Jeg vet ikke om jeg liker det. Det er mytomani. (L324) Hva står det i det uåpnede brevet? (pg. 30)

- **translation:** [...] *Nesetřený los má cenu zlata. Je to jako dostat dopis z Ameriky a neotevřít ho, a já jsem slyšel, že na Strindbergově psacím stole leží neotevřený dopis. Strindberg ho nestihl před smrtí otevřít, a tak to neudělal ani nikdo jiný. Nevím, jestli se mi to líbí. Je to mýtómánie. Co stojí v tom neotevřeném dopise?*
- **analysis:** L323: Th (*det*) – Tr (*ligger*) – Rh (*et...*) – Spec (*på Strindbergs...*)
L324: Th (*det*) – Tr (*står*) – Rh (*hva*) – DiaTh (*i det...*)
- **NS:** L323: *et uåpnet...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-dependent

L324: *hva*: simple NP (interrogative pronoun)
context-independent
- **type:** L323: EC with adverbial
L324: EC with adverbial
- **adverbials:** L323: *på Strindbergs...* (specification, locative, context-independent, final)
L324: *i det...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- **comments:** L323: the Czech translation is not accurate – the locative adverbial forms the rheme proper while the NS is thematic, more appropriate would be: *Slyšel jsem, že jeden takový neotevřený dopis leží na Strindbergově stole ve Stockholmu.*

L325

Jeg fester det på jakken og går inn, verdensvant og tilforlatelig. Jeg er på reiselivsmesse. Messen er altfor stor. Det er hundrevis av stands her. (pg. 31)

- **translation:** [...] *Jsou tu stovky stánků.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*hundrevis...*) – DiaTh (*her*)
- **NS:** *hundrevis...*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

- type: EC with adverbial
- adverbial: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

L326, L327

Den finske standen er forseggort og grei. Den er sobert holdti Finlands egen farger, hvitt og blått, og (L326) det står lyse kvinner i folkedrakter bak bordene med brosjyrer. (L327) Det fins allerede brosjyrer, med andre ord. (pg. 32)

- translation: *Finský stánek je vymakaný a hezký. Je realisticky povedený ve finských národních barvách, bílé a modré, a u stolečků s brožurami stojí světlovlásé ženy v národních krojích. Jinak řečeno, už existují brožury.*
- analysis: L326: Th (*det*) – Tr (*står*) – Rh (*lyse...*) – DiaTh (*bak...*)
L327: Th (*Det*) – Tr/Rh (*fins*) – TrPrO (*allerede*) – DiaTh (*brosjyrer*)
- NS: L326: *lyse...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent
L327: *brosjyrer*: simple NP
context-dependent

- type: L326: EC with adverbial
L327: EC with adverbial

- adverbials: L326: *bak...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
L327: *allerede* (TrPrO, temporal, medial)

- comments: the Czech translation is not accurate, rheme proper is formed by the lexical component of the verb while NS is thematic, a more appropriate translation would be: *Jinak řečeno, brožury už existují.*

L328

Jeg forviller meg inn i virvaret av stands og land, lenger og lenger inn, jeg ser folk fra alle verdensdeler og nordmenn, nordmenn overalt, og asiater, inuiter, indianere, negre, man skal ikke si neger lenger, har jeg lest, men det er så mye å tenke på bestandig [...]. (pg 33)

- translation: [...] *člověk musí neustále myslet na tolik věci* [...]
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*så mye...*)
- NS: *så mye...*: complex NP (quantifier postmodified by infinitive)
context-independent

- type: bare EC

L329

[...] *jeg har nesten ikke venner i det hele tatt, og jeg spør meg hvorfor, mens jeg forviller meg inn i reiselivsmessens indre, hvor det bare er reiser overalt, reiser som er muligheter [...]. (pg. 33)*

- translation: [...] *zatímco bloudím v nitru veletrhu cestovního ruchu, kde jsou všude jen cesty, cesty, které jsou možnost* [...]
- analysis: DiaTh (*hvor*) – Th (*det*) – Foc (*bare*) – Tr (*er*) – Rh (*reiser*) – DiaTh (*overalt*) – rest of Rh (*reiser...*)

- NS: *reiser...*: compound NP (2 head nouns, 2nd postmodified by adj. relative cl.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *overalt* (scene-setting, locative, context-independent, final)

L330, L331, L332

Slik er ikke jeg, så jeg er kanskje annerledes, men jeg drømmer om vann, så jeg er ikke annerledes allikevel,
(L330) *det er kanskje noe i meg som vil vann, og forandring, jeg vet ikke,* (L331) *det er ikke så mye jeg ikke vet.*
Og (L332) *her kommer det en svenske som vil at jeg skal dra til et sted som heter Bran□s og kjøre på ski.* (pg. 33-34)

- translation: [...] *možná ve mně něco touží po vodě a po změně, nevím, je toho tolik, co nevím. A teď přichází nějaký Švéd a chce, abych jel lyžovat na místo, které se jmenuje Bran□s.*

- analysis: L330: Th (*det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*kanskje*) – Rh (*noe*) – DiaTh (*i meg*) – rest of Rh (*som...*)

L331: Th (*det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*så mye...*)

L332: DiaTh (*her*) – Tr (*kommer*) – Th (*det*) – Rh (*en svenske...*)

- NS: L330: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*vann* is context-dependent)

L331: *så mye...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*jeg* are context-dependent)

L332: *en svenske...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*jeg* are context-dependent)

en svenske

som vil (adj. relative cl., postmod.)

at jeg skal dra til et sted og kjøre på ski (content nom. declarative cl., object)

som heter Bran□s (adj. relative cl., postmod.)

- type: L330: EC with adverbial

L331: bare EC

L332: EC with adverbial

- adverbials: L330: *kanskje* (TrPrO, content disjunct, medial)

i meg (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity)

L332: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

L333

Hvis det hadde vært fantastisk i Bran□s, hadde det jo flommet over av nordmenn allerede, men jeg er ute av balanse nå, det har vært så mye i de siste par dagene, bilen som er borte, og Finland, som jeg nesten ikke vet noe om [...]. (pg. 34)

- translation: [...] *v posledních několika týdnech toho bylo tolik, auto, které je pryč, a Finsko, o kterém skoro nic nevím [...]*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*har vært*) – Rh (*mye*) – DiaTh (*i de siste...*)

- NS: *mye...*: complex NP (quantifier, apposition)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i de siste...* (scene-setting, temporal, context-independent, final)

L334

Jeg får inntrykk av at alle ser på meg, at alle har kommet for å se på nettopp meg og at hele messen handler om meg, at det er en messe bare om meg og mitt liv, jeg er en messe verdt, og det er hundrevis av stands om alle aspektene ved livet mitt, om jobben min, maten jeg spiser, måten hjernen min fungerer på, klærne mine, bilen og forelskelsene som gikk ad undas og om drømene mine og forholdet til vann og til forandring [...]. (pg. 35)

- translation: [...] *a jsou tu stovky stánků o všech aspektech mého života, o mojí práci, o jídle, které jím, o způsobu, jakým funguje můj mozek, o mém oblečení, autě a zamilováních, která vzala za své, a o mých snech a vztahu k vodě a ke změně [...]*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*hundrevis...*)

- NS: *hundrevis...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (*min, mitt, jeg* are context-dependent)

- type: bare EC

L335, L336

[...] *og med sekken på ryggen kryper jeg mot nærmeste nødutgang og karrer meg ut, i siste liten, for nå eksploderer hele reiselivsmessen bak meg, den går i luften, med alle sine brosjyrer og land og reiser og muligheter, (L335) det var rett og slett for mange muligheter under samme tak, presset ble for stort og en eksplosjon var uungåelig, og nå brenner det, og branner slukkes med vann, og vi vet alle hva vann betyr. (L336) Det er ikke fred å få noen steder.*
(pg. 35)

- translation: [...] *bylo tam prostě příliš mnoho možností pod jednou střechou [...]. Člověk nenajde klid nikde.*

- analysis: L335: Th (*det*) – Tr (*var*) – Foc (*rett...*) – Rh (*for mange...*) – DiaTh (*under...*)
L336: Th (*Det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*fred...*) – DiaTh (*noen...*)

- NS: L335: *for mange...*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

L336: *fred...*: complex NP (head noun postmod. by infinitive)
context-independent

- type: L335: EC with adverbial
L336: EC with adverbial

- adverbials: L335: *under...* (scene-setting, locative, context-independent, final)
L336: *noen...* (scene-setting, locative, context-independent, final)

L337

Og den fantasiløse som bare heter Finland, skriver om "Fargenes rike" og "Valgfrihet". Det holder ikke. Selvfølgelig er det valgfrihet i Finland. (pg. 36)

- translation: *A v nenápadité brožuře, která se jmenuje pouze Finsko, se píše o „Říši barev“ a „Svobodě volby“.*
To nestačí. Samozřejmě že mají ve Finsku svobodu volby.

- analysis: TrPrO (*Selvfølgelig*) – Tr/Rh (*er*) – Th (*det*) – DiaTh (*valgfrihet*) – DiaTh (*i...*)

- NS: *valgfrihet*: simple NP (composite head noun)
context-dependent

- type: EC with adverbial
- adverbials: *i Finland* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
selfølgelig (TrPrO, disjunct, initial)
- comments: the Czech translation does not seem accurate, the most dynamic element is represented by the lexical component of the verb while NS is thematic, more appropriate would be: *Samozřejmě že ve Finsku svobodu volby mají.*

L338

Jeg kan naturligvis ta feil. "Moro for hele familien". Det er rørende uproft. Det fins jo nesten ikke familier lenger, ikke i den tradisjonelle betydningen av ordet. (pg. 36)

- translation: *Můžu se samozřejmě mýlit. „Zábava pro celou rodinu.“ To je dojemně neprofesionální. Vždyť už skoro neexistují rodiny, ne v tradičním smyslu slova.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*fins*) – TrPrO (*jo*) – Rh (*nesten ikke*) – DiaTh (*familier*) – DiaTh (*lenger*)
- NS: *familier*: simple NP
context-dependent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *jo* (TrPrO, content disjunct, medial)
lenger (scene-setting, temporal, context-independent, final)
- comments: the Czech translation is not accurate, the most dynamic element is represented by the negative particle *ikke* while NS is thematic, more appropriate would be: *Vždyť rodiny už skoro neexistují, ne v tradičním smyslu slova.*

L339

Jeg tenker at jeg bare må begynne, nå i dag, med det samme, jeg må finne en inngang, det er ingen tid å miste [...]. (pg. 37)

- translation: [...] *času není nazbyt* [...]
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*tid...*)
- NS: *ingen tid...*: complex NP (head noun postmod. by infinitive)
NegFocA (*ingen*)
context-independent
- type: bare EC

L340

Sibelius, eller Jean, som jeg har begynt å tenke på ham som, hadde et sterkt nasjonalt sinnelag, leser jeg i leksikonet, hans musikk er i andre ord Finland, eller så godt som Finland, i den grad musikk kan være et land, og det er klart det kan, og det står også at Jean skapte en spesiell finsk musikk, ut ifra finsk lynne [...]. (pg. 39)

- translation: [...] *a stojí tam taky, že Jean vytvořil specifickou finskou hudbu, vycházel z finské národní povahy* [...]
- analysis: Th (*det*) – Tr (*står*) – TrPrO (*også*) – Rh (*at Jean...*)
- NS: *at Jean...* complex NP (content nominal declarative cl.)
heterogeneous (*Jean, musikk* are context-dependent)

- type: EC with adverbial
- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

L341

[...] *og hvis han mot formodning eksisterer eller har eksistert, så var han utvilsomt homo, tenker jeg, og røper dermed mine fordommer for all verden, for det er jo ikke noe galt i å være homo når det kommer til stykket [...]*. (pg. 39)

- translation: [...] *není na tom nič špatného byt homosexuál [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*jo*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*i å...*)
- NS: *noe galt*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *jo* (TrPrO, content disjunct, medial)
i å være... (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)

L342

[...] *de kjenner ingen grenser, han er grenseløs, og det passer ikke inn, så nå har han gått et halvt års tid og vært mørk og dystert, mye på byen, men det blir ingen penger av det* [...]. (pg. 40)

- translation: [...] *jenže tím peníze nevydělá [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*blir*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*penger*) – DiaTh (*av det*)
- NS: *penger*: simple NP
NegFocA (*ingen*)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *av det* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

L343, L344

Jeg setter meg ved pc'en, klar til å la brosjyretekten flomme ut, flyte ut, flyte? ja, men ikke nødvendigvis som vann, (L343) det er mye som flyter, f. eks. lava, eller øl, og teksten skal flyte, (L344) det fins ikke noe bedre ord for det [...]. (pg. 41)

- translation: [...] *existuje více věcí, které tečou, například láva nebo pivo, a text musí téct, neexistuje pro to lepší slovo [...]*
- analysis: L343: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*mye som...*)
L344: Th (*det*) – Tr (*fins*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*noe bedre...*)
- NS: L343: *mye som...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

L344: *noe bedre...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: L343: bare EC
L344: bare EC

L345, L346, L347, L348, L349

Musikken endrer karakter. Kvinnen blir tankefull og redd, hun tenker, (L345) som om det er noe hun har glemt, hun ser skremt mot øst og tenker, og en ny tone blander seg inn, en fare, (L346) er det noe farlig på gang, ja, nå er det farlig, og (L347) det fins ingen nødnummer å ringe, dette er årevis før samfunnets sikkerhetsnett snurpet seg sammen og trygget alle aspekter av livet, (L348) det fins ikke engang telefoner, jo, (L349) kanskje fins det en og annen i Amerika [...]. (pg. 42)

- translation: Muzika mění charakter. Žena je najednou zamýšlená a bojí se, přemýšlí, jako by na něco zapoměla, dívá se vyděšeně k východu a přemýšlí, do hudby se mísí nový tón, nebezpečí, blíží se něco nebezpečného, ano, teď je to nebezpečné a nelze vytočit žádnou tísňovou linku, je to spousta let předtím, než si společnost uplete bezpečnostní síť a začne chránit všechny aspekty života, ještě ani neexistují telefony, no, možná má sem tam někdo telefon v Americe [...]

- analysis: L345: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe...*)

L346: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe farlig*) – rest of Tr (*på gang*)

L347: Th (*det*) – Tr (*fins*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*nødnummer...*)

L348: Th (*det*) – Tr (*fins*) – NegFocA (*ikke*) – DiaTh (*engang*) – Rh (*telefoner*)

L349: TrPrO (*kanskje*) – Tr (*fins*) – Th (*det*) – Rh (*en og annen*) – DiaTh (*i Amerika*)

- NS: L345: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

L346: *noe farlig*: complex NP (indefinite pronoun postmodified by adj.)
context-independent

L347: *ingen...*: complex NP (composite head noun postmod. by infinitive)
NegFocA (*ingen*)
context-independent

L348: *telefoner*: simple NP
context-independent

L349: *en og annen*: compound NP (2 simple heads)
context-independent

- type: L345: bare EC

L346: bare EC

L347: bare EC

L348: EC with adverbial

L349: EC with adverbial

- adverbials: L348: *engang* (scene-setting, temporal, context-independent, medial)

L349: *i Amerika* (scene-setting, locative, context-independent, final)

L350

[...] og nå ser og fornemmer jeg at kvinnen, nå mer finsk enn noensinne, hutrer og ser mot øst, engstelig, og hun går bort til en løe, hun går inn, det står en bil der inne. (pg. 42-43)

- translation: [...] uvnitř stojí auto.

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*står*) – Rh (*en bil*) – DiaTh (*der inne*)

- NS: *en bil*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial
- adverbials: *der inne* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

TEXT S351-400

Sandemose, A. (1999) *En flyktning krysser sitt spor*. Oslo: H. Aschehoug & Co.

Sandemose, A. (2007) *Uprchlík kříží svou stopu*. Praha: Argo. (přeložila J. Vrbová)

S351

Jeg slo en gang et menneske i hjel. Han het John Wakefield og jeg drepte ham en natt for sytten år siden i Misery Harbour.

Det var så mange som ble drapsmenn dengang. (pg. 21)

- translation: *V té době chodilo po světě vrahů hodně.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*så mange...*) – DiaTh (*dengang*)
- NS: *så mange...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *dengang* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

S352, S353

Jeg vil fortelle om eventyrland nu, og jeg har aldri gjort det før. Eventyrland er det fineste jeg vet om: Der stod en rad med gamle hyldebukser som barnet kunne gjemme seg under, og foran dem lå noen store stein (S352) som det var små tjæreflekker på, fordi fisker Andersen hengte garnene sine over dem når de skulle tørke. Kvinnen het Rose. For (S353) det fantes en kvinne i Eventyrland, og det var slik en merkelig ting at hun het Rose. (pg. 22)

- translation: [...] *Rostla tam řada keřů černého bezu, pod které se může dítě schovat, a před nimi stála skupina balvanů se stopami dehtu, protože si přes ně rybář Andersen přehazoval sítě, když je potřeboval usušit. Ona se jmenovala Rosa. Protože v Pohádkové zemi přebývala i ona a bylo zvláštní, že se jmenovala Rosa.*
- analysis: S352: DiaTh (*på...*) – Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*små...*) – Spec (*fordi...*)
S353: Th (*det*) – Tr (*fantes*) – Rh (*en kvinne*) – DiaTh (*i Eventyrland*)
- NS: S352: *små...*: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent

S353: *en kvinne*: simple NP
context-independent
- type: S352: EC with adverbial
S353: EC with adverbial
- adverbials: S352: *på...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
fordi... (specification, adjunct of reason, heterogeneous, final)

S353: *i Eventyrland* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

S354

De tjæreste stein ved hyldebuksene var Eventyrlandets hjerte. Det strømmet varme opp fra stedet og solen skinte alltid der. (pg. 24)

- **translation:** [...] *To misto dýchalo teplem [...]*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (strømmet) – Rh (varme) – DiaTh (opp fra...)
- **NS:** varme: simple NP
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** opp fra... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

S355

Jeg var noe brydd, ikke på grunn av barnebegrensningen, men fordi hun snakket om den gode Gud. Jeg trode absolutt ikke at Gud var god. Mor sa at hun trodde ikke på det der med Gud, men far sa at det kanskje var noe i det. (pg. 24)

- **translation:** [...] *Matka tvrdila, že tomu všemu o Bohu nevěří, ale otec říkal, že na tom možná něco je.*
- **analysis:** Th (det) – TrPrO (kanskje) – Tr/Rh (var) – DiaTh (noe) – DiaTh (i det)
- **NS:** noe: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** i det (scene-setting, locative, context-dependent, final)

S356

Petra Lavinia fikk hvert år en ny salmebok med seg i graven, den lå under haken hennes. Det var rart, for det fantes ikke stemme i livet hos noen der i huset [...]. (pg. 25)

- **translation:** [...] *Zvláštní, protože v celé jejich rodině nikdo neuměl zpívat [...]*
- **analysis:** Th (det) – Tr (fantes) – NegFocA (ikke) – Rh (stemme...) – DiaTh (hos noen...)
- **NS:** stemme...: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** hos... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

S357, S358

Hun slo med nakken og ville ikke se brevet, men hvis mor skjulte for Oline (S357) at det var kommet brev fra Petrus, skulle hun nok få vite om det likevel og ble enda mer sint. Resultatet ble (S358) at det sjelden kom brev fra Petrus til oss [...]. (pg. 25)

- **translation:** *Otočila se zády a nechtěla dopis ani vidět, ale když před ní matka zatajila, že od Petruse přišel dopis, a Oline se to dozvěděla, rozčilovala se ještě víc. Následkem toho jsme dostávali dopis od Petruse málokdy [...]*
- **analysis:** S357: Th (det) – Tr (var kommet) – Rh (brev...)
S358: Th (det) – Sp (sjelden) – Tr (kom) – DiaTh (brev...) – DiaTh (til oss)

- NS: S357: *brev...*: complex NP (head noun postmodified by PP)
context-independent

S358: *brev...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-dependent

- type: S357: bare EC
S358: EC with adverbial

- adverbials: S358: *sjelden* (specification, adjunct of frequency, medial)
til oss (scene-setting, locative, context-dependent, final)

S359

Petrus var ikke fin nok til datteren, og vi var på en eller annen måte meget simplere enn Petrus. Det kunne aldri jeg forstå, for blant skyldfolket til Oline fantes det nesten et dusin som ikke ordentlige folk hilste på [...]. (pg. 26)

- translation: *Petrus pro dceru nebyl dost dobrý a my jsme byli z nějakého důvodu ještě ubožejší než Petrus. To jsem nikdy nechápal, protože mezi Olininými příbuznými byl nejméně tucet takových, jež spořádání lidé vůbec nezdravili [...]*

- analysis: DiaTh (*blant...*) – Tr (*fantes*) – Th (*det*) – Rh (*nesten et dusin...*)

- NS: *nesten...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *blant...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

S360

Det lå en fabrikk i Jante, og byen hadde en stor befolkning av arbeidere. (pg. 27)

- translation: *V Jante byla továrna [...]*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*lå*) – Rh (*en fabrikk*) – DiaTh (*i Jante*)

- NS: *en fabrikk*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i Jante* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

- comments: very first sentence in the chapter

S361, S362

Ved det gule huset gikk han til venstre, og da hadde mystikken i den store verden tatt ham. Overfor verdens storhet kom jeg rent til kort og kjente en uhygge ved tanken på den tiden da jeg selv skulle så langt bort. (S361) Og så fantes det enda noe utenfor. Storesøster hadde post i en annen by langt borte. Når jeg tenkte på det måtte jeg stå stille og gruble.

(S362) *Her er det noe som aldri kan uttrykkes så bildet blir tydelig nok. (pg. 28)*

- translation: [...] *A přitom byla místa ještě vzdálenější. [...] A jsme u něčeho, co nedokážu vyjádřit tak, abych podal dostatečně zřetelný obraz.*

- analysis: S361: TrPrO (*så*) – Tr (*fantes*) – Th (*det*) – Foc (*enda*) – Rh (*noe*) – Spec. (*utenfor*)

S362: DiaTh (*Her*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*noe som...*)

- NS: S361: *enda noe*: simple NP (indefinite pronoun)

Focalizer (*enda*)

context-independent

S362: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: S361: EC with adverbial

S362: EC with adverbial

- adverbials: S361: *så* (TrPrO, conjunct, initial)

utenfor (specification, locative, context-dependent, final)

S362: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

S363

Som gutt da tenkte jeg: At dere gidder, aldri går jeg med! Men i minnet er jeg blitt ydmyk overfor denne grenseløse tålmodigheten. Det fantes folk som hadde gått slik bortimot femti år, til og fra sitt tunge arbeid på fabrikk, gjennom ungdom, manndom og alderdom, inntil de stupte og fikk annonsen sin i avisen. (pg. 28)

- translation: *Jsou lidé, kteří tak chodili přes padesát let do továrny a z ní, celé mládí, dospělost a stáří, dokud nepadli a neměli v novinách úmrtní oznámení.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*fantes*) – Rh (*folk som...*)

- NS: *folk som...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)

heterogeneous (*slik, sitt, sin* are context-dependent)

- type: bare EC

S364

Den dypeste grunn var den at vi så opp til far og overhodet ikke drømte om at han kunne være fattig. Tvert imot, det falt ofte uttalelser om fattige stakkarer – underforstått at vi ikke var det. (pg. 30)

- translation: *Naopak, často u nás padala slova o chudých ubožácích – z čehož vyplývalo, že my takoví nejsme.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*falt*) – TrPrO (*ofte*) – Rh (*uttalelser...*)

- NS: *uttalelser...*: complex NP (head noun postmod. by PP and participial cl.)

heterogeneous (*vi* are context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ofte* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

S365

Far hadde ikke vært særlig uheldig med Sandness som arbeidsgiver, det var ikke få som misunte ham stillingen der. (pg. 32)

- translation: *Otec si na zaměstnavatele Sandnesse nestěžoval, nejeden člověk mu jeho postavení v továrně totiž záviděl.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*få...*)

- NS: *få...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*ham, der* are context-dependent)

- type: bare EC

S366, S367, S368

Svovelsyrting var sikkert en livsviktig bestanddel av den, og himmelen må vite hva resten var. Så vi fulgte mors kniv med øynene! Far skal ha endestykket, var hennes faste uttalelse, for han arbeider. (S366) Eftersom det er to ender på en pølse gav den annen bestandig anledning til meningsutveksling, og (S367) alltid var det en som gikk fra bordet overbevist om at han var blitt alvorlig bedradd. Mor tok trekvart tomme pølse som vi andre, men spiste det ikke. (S368) Det ble en papirtynn skive til hver om kvelden, bare en munnsmak, sa hun og plaserte skiven midt på et stykke grovbrød. (pg. 33)

- translation: [...] *Jelikož měla klobása dva konce, druhý byl pokaždé předmětem dohadování a někdo z nás šel vždy od stolu přesvědčený, že ho ošídili. Matka dostala tři čtvrtě palce jako my ostatní, ale nesnědla ho. Každému z něj večer ukrojila plátek tenký jak papír [...]*

- analysis: S366: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*to...*) – DiaTh (*på en pølse*)
S367: TrPrO (*alltid*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*en som...*)
S368: Th (*Det*) – Tr (*ble*) – Rh (*en papirtynn...*) – DiaTh (*om...*)

- NS: S366: *to...*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

S367: *en som...*: complex NP (general human agent postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

S368: *en papirtynn...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

- type: S366: EC with adverbial
S367: EC with adverbial
S368: EC with adverbial

- adverbials: S366: *på en pølse* (scene-setting, locative, context-independent, final)
S367: *alltid* (TrPrO, adjunct of frequency, initial)
S368: *om kvelden* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

S369

Sukker eller mat med sukker i hadde han bare hørt om før han forlot hjemmet. Noe lignende var det i min mors barndomshjem, så de kjente til det begge to. (pg. 33)

- translation: *O cukru nebo sladkých jídlech věděl před odchodem z domova jen z doslechu. Podobně to vypadalo i v matčině rodném domě, takže to zažili oba.*

- analysis: Rh (*Noe lignende*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Spec (*i min...*)

- NS: *noe lignende*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i min...* (specification, locative, heterogeneous, final)

- comments: NS fronted and thus emphasized structurally

S370

Som barn har jeg aldri sultet. Det kom jeg ikke til før jeg kunne takke meg selv for det. Men at det var noe galt med ernæringen er sikkert. (pg. 34)

- **translation:** [...] *Jisté však je, že s naší stravou nebylo něco v pořádku.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*noe galt*) – DiaTh (*med...*)
- **NS:** *noe galt*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *med...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)

S371

Jeg har hatt den ringingen på ørene i stille netter inne i hjertet av Amerika, og jeg har hørt den på sjøen. Nu er det gått lang tid uten at jeg har hørt kirkeklokkene fra Jante. (pg. 35)

- **translation:** [...] *Od chvíle, kdy jsem zvon z Jante slyšel, uběhla dlouhá doba.*
- **analysis:** DiaTh (*Nu*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – rest of Tr (*gått*) – Rh (*lang tid uten...*)
- **NS:** *lang tid*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by cont. nom. decl. cl.)
heterogeneous (*jeg, klokkene* are context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *nu* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)

S372

Å høre dem en sommerkveld var alltid noe stort og merkelig, og jeg skjønte at onde ånder måtte flykte for klokkeklangen.

Men det fantes en annen lyd som ikke var god, den lignet onde ånders utfordring til kirkeklokken. (pg. 36)

- **translation:** [...] *Ale slýchali jsme ještě jiný zvuk, který nebyl příjemný a připadal mi jako odpověď zlých duchů kostelnímu zvonu.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*fantes*) – Rh (*en annen lyd...*)
- **NS:** *en annen...*: complex NP (head noun + pronoun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type:** bare EC

S373, S374, S375, S376

Jeg har aldri riktig kunnet få det til at han stod der og beundret seg selv, skjønt vi jo ofte ertet ham med det.

(S373) Det var bestandig en rar eftertenksomhet i øynene hans når han stod slik.

Så hørte vi han gikk, hans fotslag blandet seg med de andres og ble borte. Vel et minutt etter at far var gått var larmen av treskoene på sitt høyeste, så sank den, men (S374) det var mer fart over den nu, og baktroppen kom i løp. Akkurat når det siste signalet flenget luften over den søvnige by kom noen få dundrende forbi, ennu kunne det klares, for (S375) det var noen minutters frist over tiden. Første gang gav sirenen et meget langt og sørgmodig brøl, (S376) etterpå kom det tre korte som var enda sørgeligere. (pg. 36)

- **translation:** *I když jsme ho tím často zlobili, nikdy jsem se nedokázal smířit s tím, jak tam stojí a obdivuje se. Měl při tom v očím zvláštní zadumanost. [...] Tak minutu po otcově odchodu byl rachot dřeváků na ulici nejsilnější, pak klapotu ubylo, ale kroky se zrychlily, a poslední dělníci skoro běželi. [...]*

dělníci měli na příchod povolenou toleranci několika minut. Siréna vydala nejprve táhlý a teskný tón, pak zahoukala ještě třikrát krátce, ale jakoby ještě smutněji.

- analysis: S373: Th (*Det*) – Tr (*var*) – TrPrO (*bestandig*) – Rh (*en rar...*) – DiaTh (*i...*) – DiaTh (*når han stod...*)
S374: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*mer fart*) – DiaTh (*over den*) – DiaTh (*nu*)
S375: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*noen...*) – DiaTh (*over tiden*)
S376: DiaTh (*efterpå*) – Tr (*kom*) – Th (*det*) – Rh (*tre korte...*)
- NS: S373: *en rar...*: complex NP (composite noun premod. by adj.)
context-independent

S374: *mer fart*: complex NP (head noun premod. by comparative)
context-independent

S375: *noen...*: complex NP (head noun premod. by adnom. case)
context-independent

S376: *tre...*: complex NP (ellipted head noun + quantifier premod. by adj., postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*sørgeligere* is context-dependent)
- type: S373: EC with adverbial
S374: EC with adverbial
S375: EC with adverbial
S376: EC with adverbial
- adverbials: S373: *bestandig* (TrPrO, temporal, medial)
i øynene... (scene-setting, locative, context-dependent, final)
når... (scene-setting, temporal, heterogeneous, final)
S374: *over den* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
nu (scene-setting, temporal, context-independent, final)
S375: *over tiden* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)
S376: *efterpå* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)

S377, S378

Det er jammeren som lever i dagbøkene. I regelen er de begynt i pubertetsårene og virker direkte til bevaring av puberteten.

(S377) *Det er noe annet jeg vill enn å presentere deg for en muntlig dagbok.* (S378) *Blir det noe eiendommelig ved min fortelling skal det mindre bli på grunn av innholdet.* (pg. 38)

- translation: [...] *Mám v úmyslu něco jiného, než vám ústně prezentovat svůj deník. Pokud bude mé vyprávění něčím pozoruhodné, jistě to nebude obsahem.*
- analysis: S377: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe annet...*)
S378: Tr (*Blir*) – Th (*det*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*ved min...*)
- NS: S377: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
heterogeneous (*deg* are context-dependent)

noe
annet (adj., postmod.) enn å presentere... (infinitive with prep., adj. complem.)
jeg vill (adj. relative cl., postmod.)

S378: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent

- type: S377: bare EC
S378: EC with adverbial

- adverbials: S378: *ved min...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

S379, S380

*Livet kunne være så meget lettere enn en trodde. Men de gav meg 25 øre tilbake på kontoret, og hva nu?
Salmakeren hadde sagt at pengene stemte.*

*Jeg trillet tilbake og satte kjerren på plass. Men 25-øren? (S379) I disken var det en sprekk ned til pengeskuffen,
og den puttet jeg mynten i, slik som jeg hadde sett Larsen gjøre, og syntes at jeg var en betydelig
forretningsmann. Det var barnslig, men det kan barn undertiden være.*

(S380) Det gikk noen dager. (pg. 39)

- translation: [...] *V zásuvce na peníze v prodejním pultu byl otvor [...] Uplynulo několik dní.*

- analysis: S379: DiaTh (*I disken*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*en sprekk*) – DiaTh (*ned til...*)
S380: Th (*Det*) – Tr (*gikk*) – Rh (*noen dager*)

- NS: S379: *en sprekk*: simple NP
context-independent

S380: *noen dager*: simple NP
context-independent

- type: S379: EC with adverbial
S380: bare EC

- adverbial: S379: *i disken* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
ned til... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

S381

Hvor var de?

Dem hadde jeg lagt i skuffen.

*Jeg så på ham Han var meget sint. Det gikk kanskje fem år før jeg oppfattet at han trodde jeg hadde tatt
pengene. (pg. 40)*

- translation: [...] *Až asi za pět let jsem pochopil, že si myslel, že jsem si ty peníze nechal.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*gikk*) – TrPrO (*kanskje*) – Rh (*fem år*) – Spec (*før jeg...*)

- NS: *fem år*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *kanskje* (TrPrO, content disjunct, medial)
før... (specification, temporal, heterogeneous, final)

S382

Da kjente jeg meg herlig hevnet, på en mann som aldri hadde gjort meg noe.

Hver dag kom jeg innom hos ham i to år og la avisen på glassdisken som det lå noen klokker i. (pg. 59)

- translation: [...] *Dva roky jsem mu den co den kladl noviny na skleněný pult, v němž byly vystaveny hodinky.*

- analysis: DiaTh (*i som*) – Th (*det*) – Tr (*lå*) – Rh (*noen klokker*)
- NS: *noen klokker...*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i som* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

S383

Akkja, bestefar gikk med stjernen, og far ble som barn sendt ut med posen, tiggerposen, og har snakket om hvor ydmykende det var. Ofte kastet folk ham ut. Da far engang snakket om fremtiden, ble bestefar sint og sa at det var ingen grunn til å klage når man hadde rett til forsørgelse i en velhavende kommune. (pg. 44)

- translation: [...] *dědeček se rozzlobil a řekl, že není důvod si stěžovat, jestliže má člověk v době situování obci právo na zaopatření.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*grunn...*) – Spec (*når...*)
- NS: *ingen grunn til...*: complex NP (head noun postmod. by infinitive with prep.)
NegFocA (*ingen*)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbial: *når man...* (specification, temporal, context-independent, final)

S384

Han ble fisker, var sterk og arbeidsom. Men erotisk var han den mest fullkomme utgave av en idiot. Han gråt som han ble pisket hver gang det var en kvinne i nærheten. (pg. 45)

- translation: *Kdykoli se v jeho okolí vyskytla nějaká žena, kňučel a loudil.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*en kvinne*) – DiaTh (*i nærheten*)
- NS: *en kvinne*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i nærheten* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

S385

Da Mikkel Revehale døde og Olav ble forsørgeren forbød han morens virskomhet som spåkone, stanste tilskudde fra fattigkassen og innførte måltider. Før hadde det bare ligget brød og margarin på et bord. (pg. 46)

- translation: *Dřív prostě ležel na stole chleba a margarin.*
- analysis: DiaTh (*Før*) – Tr (*hadde*) – Th (*det*) – Foc (*bare*) – rest of Tr (*ligget*) – Rh (*brød...*) – DiaTh (*på et bord*)
- NS: *bare brød...*: compound NP (2 simple head nouns)
Focalizer (*bare*)
context-independent
- type: EC with adverbial

- adverbials: *før* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
på et bord (scene-setting, locative, context-independent, final)

S386

Olav og jeg diskuterte engang legger, og nevnte også leggene til Ludvigs kjæreste. Men da skulle du sett Ludvig. For det første visste han ikke noe om dem. Ferdig! For det annet fantes det ting som man ikke talte om når det gjaldt visse personer. (pg. 46)

- translation: [...] *Za druhé jsou věci, o nichž se v souvislosti s jistými osobami nemluví.*
- analysis: TrPrO (*For...*) – Tr (*fantes*) – Th (*det*) – Rh (*ting som...*) – DiaTh (*når det...*)
- NS: *ting som...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *for...* (TrPrO, text organizer, initial)
når det... (scene-setting, adjunct of respect, context-independent)

S387

Tante Dagny og onkel Frederik trodde på riset. Spanskørret sang bestandig dér og stod til bords ved siden av tante når de spiste. Når det var en større forbrytelse, holdt onkel offerets nakne bak i været mens tante arbeidet. (pg. 50)

- translation: [...] *Když se někdo trochu víc prohřešil, strýc podržel obět' s nahým zadkem a teta se pustila do práce.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*en større...*)
- NS: *en større...*: complex NP (head noun premod. by comparative)
context-independent
- type: bare EC

S388

Det fantes i Jante en mann som jeg i lang tid ikke kunne tenke på uten å bli syk. (pg. 51)

- translation: *V Jante žil jeden muž a při pomýšlení na něj se mi celá léta zvedal žaludek.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*fantes*) – DiaTh (*i Jante*) – Rh (*en mann som...*)
- NS: *en mann som...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*jeg* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i Jante* (scene-setting, locative, context-dependent, medial!)
- comments: the very first sentence of the chapter

S389, S390, S391, S392

(S389) *Det var i mitt hjem et skremsel som het Alkohol. Du tror kanskje ikke at dette berørte oss unger? Åjo. Det berørte oss i høy grad, i en forferdende grad. Vi ble djevledyrkere av det. (S390) Det fantes bare én makt i verden, den het Alkohol, og den var negativ. Den hadde tatt makten og æren fra både den gode Gud og den onde Djevel. (S391) Når det kom brennevinforbud skulle den falne menneskehet gjenfinne seg selv på Idesletten, med gulltermingene i gresset. Alle våre idealer, alle våre drømmer ble preget av alkohol-dyrkelsen, troen på en*

demon som het Alkohol. Selve livskampen kom på et tidlig tidspunkt til å dreie seg om alkohol. (S392) Over hele min barndom hang det et mareritt av redsel ved den forestilling at en av de eldre brødre skulle komme gjem og være full. (pg. 53)

- translation: *U nás doma bylo jedno velké tabu, a to byl alkohol. [...] Na světě pro nás byla jen jedna moc, ta se jmenovala alkohol a byla záporná. [...] Zákaz alkoholu znovu přivede padlé lidstvo na Iidské pláň se zlatými kostkami na trávníku. [...] Celé dětství nad námi viselo jako noční můra pomyšlení, že některý ze starších bratrů přijde domů opilý.*

- analysis: S389: Th (*Det*) – Tr (*var*) – DiaTh (*i...*) – Rh (*et skremsel...*)
S390: Th (*Det*) – Tr (*fantes*) – Foc (*bare*) – Rh (*én makt*) – DiaTh (*i...*)
S391: Th (*det*) – Tr (*kom*) – Rh (*brennevisforbud*)
S392: DiaTh (*over...*) – Tr (*hang*) – Th (*det*) – Rh (*et mareritt...*) – Spec (*ved...*)

- NS: S389: *et skremsel...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

S390: *én makt*: simple NP
Focalizer (*bare*)
context-independent

S391: *brennevisforbud*: simple NP
context-independent

S392: *et mareritt...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: S389: EC with adverbial
S390: EC with adverbial
S391: bare EC
S392: EC with adverbial

- adverbials: S389: *i mitt hjem* (scene-setting, locative, context-dependent, medial!)
S390: *i verden* (scene-setting, locative, context-independent, final)
S392: *over...* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
ved... (specification, adjunct of circumstances, heterogeneous, final)

- comments: beginning of a chapter

S393

Jeg forlanger ikke at du samtidig skal se alle trådene. Men efter hvert vil du se linjer og mening hvor du trodde at det ingenting var og hvor jeg kanskje selv trodde det samme.
(pg. 54)

- translation: *Nevyžadují, abyste sledovali všechny nitky zároveň. Ale postupně objevíte linie a souvislosti, kde jste je netušili a kde jsem je nečekal ani já.*

- analysis: Th (*det*) – Rh (*ingenting*) – Tr (*var*)

- NS: *ingenting*: simple NP (negative pronoun)
context-independent

- type: bare EC

S394

Historien beveget meg, jeg tenkte nokså meget på sammenhengen. Et resultat kom jeg til: Jeg ble forsiktig med min skadefryd, og derfor ble den mindre siden. Men jeg var ikke moden nok til at jeg kunne dra linjen til Misery Harbor. Det manglet år, og mot. (pg. 56)

- **translation:** [...] *Ale nebyl jsem natolik zralý, abych v tom vytrval až do Misery Harbour: Chyběla mi léta a odvaha.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (manglet) – Rh (år, og mot)
- **NS:** år, og mot: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent
- **type:** bare EC

S395

Jeg nærmer meg et brennpunkt, en kjelelig sentral som ligger innkapslet nu, jeg bruter kapselen og gjenlever gammel slitende smerte, og før jeg har snakket meg trett tro jeg at både du og jeg kjenner noe til tyvens apoteose. Først er det to korte beretninger som kan meddeles på et par minutter, to svarte kors som henger over barndommens himmel. (pg. 58)

- **translation:** *Bližím se k jádru věci, k duchovnímu centru, je však zapouzdřené, rozbijím kapsli a znovu prožívám všechny staré únavné bolesti, a než se mluvením unavím, tak si nejspíš vy i já pomyslíme něco o apoteóze zlodějů. Nejdřív uvedu dvě krátká vyprávění, zaberou sotva pár minut, dva černé kříže, jež visí na nebi mého dětství.*
- **analysis:** TrPrO (Først) – Tr (var) – Th (det) – Rh (to korte...)
- **NS:** to korte...: complex NP (head noun with complex modification)
context-independent

to beretninger
korte (adj., premod.) som... (adj. relative cl., postmod.) to svarte kors... (apposition)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** først (TrPrO, text organizer, initial)

S396

Jeg vet at de handlende ikke misbrukte avtalen og dessuten helt diskret sørget for at konens chanser for tyveri ble små. Det var en god ordning. Men så var det en kjøpmann hun ellers ikke handlet hos som oppdaget et tyveri. (pg. 58)

- **translation:** [...] *Byla to dobrá dohoda. Ale pak ji přistihl při krádeži jeden obchodník, u něhož obvykle nenakupovala.*
- **analysis:** TrPrO (så) – Tr (var) – Th (det) – Rh (en kjøpmann...)
- **NS:** en kjøpmann...: complex NP (head noun postmod. by 2 adj. relative cl.)
heterogeneous (hun is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** så (TrPrO, conjunct, initial)

S397, S398

Han tok brødet fra henne og truet med politi. Konen gikk rett hjem og hengte seg. Ti det står skrevet: Du skal ikke stjele.

(S397) Og så var det beretning nummer to, et tro kopi av den første. (S398) Det var en kone ute fra landet som ble arrestert for en tyveri fra bakeren. (pg. 58)

- translation: *A pak je tu příběh číslo dvě, věrná kopie prvního. Jednu ženu z venkova zadrželi pro krádež u pekaře.*

- analysis: S397: TrPrO (så) – Tr (var) – Th (det) – Rh (beretning...)
S398: Th (Det) – Tr (var) – Rh (en kone ute...)

- NS: S397: *beretning...*: complex NP (head noun postmod. by numeral and apposition)
heterogeneous (head noun and *den første* is context-dependent)

S398: *en kone...*: complex NP (head postmod. by PP and adj. relative cl.)
context-independent

- type: S397: EC with adverbial
S398: bare EC

- adverbials: S397: *så* (TrPrO, text organizing conjunct, initial)

S399

I to år var jeg avisgutt. På ruten kom jeg innom hos marsjandiser Ravn. Om Ravn og konen hans er det en historie som jeg må fortelle fordi jeg kjente den opplevelsen som en hevn.

(pg. 59)

- translation: *Dva roky jsem roznášel noviny. Nosil jsem je i velkoobchodníku Ravnovi. O něm a jeho ženě pojednává příběh, který teď musím vyprávět.*

- analysis: Rh (Om...) – Tr (er) – Th (det) – rest of Rh (en historie som...) – Spec (fordi...)

- NS: *historie...*: complex NP (head noun postmod. by PP and adj. relative cl.)
heterogeneous (PP, *jeg* are context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *fordi...* (specification, adjunct of reason, heterogeneous, final)

- comments: postmodifying PP is fronted; beginning of a chapter

S400

Rommet var bare som en stor stue, vi var alle inne i saken. Vitsene ble grovere, og guttene laget lyder med munnen. Spøken tok overhånd. Det kom flere steder fra noen lyder som var altfor naturtro. (pg. 59)

- translation: [...] *Vtipkování sílilo. Z několika míst zazněly zvuky, které působily až příliš přirozeně.*

- analysis: Th (Det) – Tr (kom) – DiaTh (flere steder fra) – Rh (noen...)

- NS: *noen...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*lyder* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *flere steder fra* (scene-setting, locative, context-independent, medial)

TEXT D401-450

Dahl, O. K. (1993) *Dødens Investeringer*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Dahl, O. K. (2006) *Smrtící investice*. Brno: MOBA. (přeložila E. Chromiaková)

D401

Hun snudde seg og kikket ut av vinduet.

- *Nei, sa hun til slutt. – Nei, faktisk.*

Det var skjedd noe. (pg. 7)

- translation: [...] *Něco se stalo.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr/Rh (*var skjedd*) – DiaTh (*noe*)

- NS: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent

- type: bare EC

D402

Slik ringelyd bærer ikke så godt. Men hvis leiligheten er liten og døra står og slår samtidig, så bærer lyden.

Hvis ringelyden stopper, skjønner man noen er til stede. Hvis den ikke stopper, er det ingen til stede. (pg. 9)

- translation: [...] *Pokud se spojení přeruší, je jasné, že v bytě někdo je. Když se nepřeruší, tak tam nikdo není.*

- analysis: DiaTh (*Hvis...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*ingen*) – DiaTh (*til stede*)

- NS: *ingen*: simple NP (negative pronoun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *hvis...* (scene-setting, adjunct of condition, heterogeneous, initial)
til stede (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D403

Men så, åpnet hun luftvinduet på den lille avsatsen midt i trappa og da sa Joachim at Reidun var hjemme. – Du lyver mamma! Sa Joachim.

For idet Mia åpnet vinduet, skapte hun en slags gjennomtrekk. Muligens fordi det kom et svakt vindkast akkurat da. (pg. 9-10)

- translation: [...] *Protože když Mia otevřela okno, vznikl na schodišti průvan. Možná kvůli náhlému poryvu větru.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*kom*) – Rh (*et svakt...*) – DiaTh (*akkurat da*)

- NS: *et svak vindkast*: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *akkurat da* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

D404

Og Joachim hørte på henne. Kanskje på grunn av klangen i moras stemme eller kanskje fordi han ble grepet av

stemningen som plutselig var kommet i trappa.

En naken fot inne på gulvet fortalte Mia Bjerke at det hele tiden hadde vært noen der inne. (pg. 10)

- translation: [...] *Zvuk bosé nohy na podlaze v Reidunině bytě Mie prozradil, že celou tu dobu je někdo doma.*
- analysis: Th (*det*) – DiaTh (*hele tiden*) – Tr/Rh (*hadde vært*) – DiaTh (*noen*) – DiaTh (*der inne*)
- NS: *noen*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *hele tiden* (scene-setting, temporal, context-dependent, medial)
der inne (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D405

Politiførstebetjent Gunnarstranda ble overasket da han så skikkelsen som åpnet døra. Men han lot seg ikke forbause av rerakjsonen hennes, hverken blikket hun først lot falle på ham, eller det hun etterpå kastet mot legitimasjonen. Han kjente blikket og var vant med det. For det lyste ingen naturlig autoritet fra hans tynne og korte kropp. (pg. 10)

- translation: [...] *Tenhle pohled znal a byl na něj zvyklý. Jeho drobná postava nevyzařovala ani za mák autority.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*lyste*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*naturlig...*) – DiaTh (*fra...*)
- NS: *ingen...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
NegFocA (*ingen*)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *fra...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- comments: beginning of a chapter

D406

Han ble rolig stående og se seg om inne i den store og luftige stua. En nyoppuset leilighet. Hvit strietapet på veggene. Lakkert parketgulv uten gliper og små feil. Gardiner i lyse pastellfarger som hangt lett over store vinduer. Enkle, kostbare møbler, manila og farget hud. På gulvet noen leker som fortalte det var barn i huset, selv om et salongbord i tykt, sotet glass og en utsatt glassmonter antydte disiplin i måten å føre seg på innendørs. (pg. 11)

- translation: [...] *Na podlaze pár hraček prozrazujících, že tu bydlí dítě [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*barn*) – DiaTh (*i huset*)
- NS: *barn*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i huset* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D407

Det var annerledes her, i denne leiligheten. Hva tenkte hun på, velstandspiken? En jente drevet i etasjen under. Tenkte hun på jøvelskapen innhentet dem, henne og familien? Og hvis de ville flytte, hvor flyttet de hen? Det var langt masse penger i denne leiligheten. (pg. 12)

- **translation:** [...] *A když by se chtěli stěhovat, tak kam? Do tohoto bytu už nastrkali spoustu peněz.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (var) – Rh (langt...) – DiaTh (i denne...)
- **NS:** langt...: simple NP (head noun + quantifier and intensifier)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** i denne... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D408

Han snudde seg og løftet armen mot sola som skar ned og inn gjennom glasset. – Her har dere sola også. Det er ikke mange som har den her på Grønnerløkka. (pg. 12)

- **translation:** [...] *Máte tu i slunce. Toho jsme si tady moc neužili.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – NegFocA (ikke) – Rh (mange som...)
- **NS:** mange som...: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*her på Grønnerløkka* is context-dependent)
- **type:** bare EC

D409

Han subbet foran inn i den lille stua og satte seg ned i en grå, slitt ørelappstol ved vinduet. I andre enden av rommet sto et lite fargefjernsyn oppå en videospiller. Fjernsynsbildet viste en dame som sugde på en pikk mens hun gav fra seg jamrende lyder. Det gikk en viss tid før Franken koblet inne i hodet og skjønte hva som foregikk. (pg. 24)

- **translation:** [...] *Frankiemu chvíli trvalo, než pochopil, co si to chlápek v televizi pouští.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (gikk) – Rh (en viss tid) – Spec (før...)
- **NS:** en viss tid: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** før... (specification, temporal, heterogeneous, final)

D410, D411

Det var gamlingen som nå hadde fått et mørkt utrykk inne mellom rynkene. – Jeg kan bare for faen ikke skjønne, (D410) kom det en ny tone fra stolen. Franken stirret på ham. Den klamme lukten av søppel var mildere og (D411) det var kommet et drag av sårhet i mannens dratte fjes. (pg. 26)

- **translation:** *Ted' dostal zasmušilý výraz ten stařec. Jenže já to hergot vůbec nechápu, ozvalo se změněným tónem ze židle. Frank se na něj zahleděl. Vlezlý pach odpadků byl mírnější a mužův obličej přejel náznak bolesti.*
- **analysis:** D410: Tr (kom) – Th (det) – Rh (en ny tone) – DiaTh (fra stolen)
D411: Th (det) – Tr (var kommet) – (et drag...) – DiaTh (i...)
- **NS:** D410: en ny tone: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

D411: *et drag...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: D410: EC with adverbial
D411: EC with adverbial

- adverbials: D410: *fra stolen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
D411: *i mannens...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D412

- *Vinkelen på de ulike snittene viser at mordere hugger henne i brystet også etter at hun ligger nede, erklærte han profesjonelt. – Hele tre ganger faktisk. Utrolig nok treffer ikke kniven bein, den blir ikke sittende fat før ved dette siste hugget hvor kniven har låst seg.*

Det var grøt i Schwenkes stemme, det låt som han spiste karameller mens han snakket.

(pg. 36)

- translation: [...] *Schwenke mluvil zastřeným hlasem.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*grøt*) – DiaTh (*i Schwenkes...*)

- NS: *grøt*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i Schwenkes...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D413

Ringene i øret var ikke med på bildet. Og fyren var mer formelt antrukket enn i levende live. Fotografiet viste en klassisk kontorist med hvit skjorte, slips og grå jakke. De samme brillene som nå. Økonomisjefen løftet tommelen slik flygerne gjorde under annen verdenskrig. "Sats på meg" sto det i en snakkeboble over hodet hans. (pg. 47)

- translation: [...] „Dejte na mě“, stálo v bublině nad jeho hlavou.

- analysis: Rh (*Sats...*) – Tr (*sto*) – Th (*det*) – DiaTh (*i en...*)

- NS: *sats...*: complex NP (imperative clause)
heterogeneous (*meg* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i en...* (scene-setting, locative, heterogeneous, final)

D414

Han sa noe mer som druknet i en voldsom bevegelse. Minespillet fikk ham til å minne om en type fra fjernsynsteatret. Hendene som knyttet seg og åpnet seg overnervøst. Følelsesladet kast med hodet samtidig. Det var noe overdrevent ved det. Noe kunstig som var ubehagelig å se på. (pg. 49)

- translation: [...] *Bylo v tom cosi přehnaného.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*ved det*)

- NS: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ved det* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D415

Lisa Stenersens ansikt var glatt og ungpikaktig. Allikevel kom alderen henne tydeligere frem nå som hun hadde fått på seg ytterklær. Hun hadde dratt en vattert boblekåpe over skuldrene. Den og to flate, tøffelaktige sko, fikk henne til å ligne på en revyviser. Det mangler bare en blomst i hatten. (pg. 52)

- translation: [...] *Chyběla už jen květina za kloboukem.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*mangler*) – Foc (*bare*) – Rh (*en blomst i hatten*)

- NS: *bare en blomst*: simple NP
Focalizer (*bare*)
context-independent

- type: bare EC

D416, D417

- Vi kommuniserte fint, la hun til. – En intelligent jente som kunne føre seg, fikk venner overalt. (D416) Men det ble aldri noen dypere kontakt mellom oss.

Franken nikket. (D417) Det var god avstand mellom hybelleiligheten på Grünerløkka og slottet der denne kvinne residerte. (pg. 57)

- translation: [...] *Inteligentní žena, která se uměla chovat a všude si našla přátele. Ale nikdy jsme se příliš nesblížili. Frank přikývl. Mezi činžovním domem v Grünerløkka a zámkem, v němž bydlí tahle žena, je podstatný rozdíl.*

- analysis: D416: Th (*det*) – Tr (*ble*) – TrPrO (*aldri*) – Rh (*noen...*)
D417: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*god...*)

- NS: D416: *noen...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

D417: *god...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

- type: D416: EC with adverbial
D417: bare EC

- adverbials: D416: *aldri* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

D418

- Men slik er det da heller ikke!

Hun lo med åpen munn. Var pen da hun lo. Pen og tekkelig.

- Uffameg! Er jeg så lett å misforstå!

Neida, han hadde ikke misforstått noe som helst. Men det var noe her, noe han ikke fikk tak i, men som antakelig lå ferdig pakket på bordet foran øynene hans, uten at han så det. (pg. 59)

- translation: [...] *Ne, nerozuměl všemu. Ale bylo tu něco, co nedokázal pochopit a uchopit, co se mu vzpíralo, ale co je pravděpodobně jasné, ale on na to nemůže přijít.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*noe*) – DiaTh (*her*) – rest of Rh (*noe...*)

- NS: *noe...*: compound NP (2 indefinite pronouns, 1st simple, 2nd postmod. by 2 adj relative clauses)
heterogeneous (*han, hans* are context-dependent)

- type: EC with adverbial
- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D419

Øverst oppe i åsen, der grusveien sa stopp og utvidet seg til en liten snuplass, parkerte Gunnarstranda bilen. Fem kvarters kjøretur fra Oslo, ute på Hurumlandet. Det med tiden var litt juks fordi det forutsatte at lyset blinket gult en del strategiske steder, dessuten at det ikke var kø i Oslostunnelen. (pg. 66)

- translation: [...] *Časový odhad je trochu přehnaný, protože tohle platí, když je na semaforech zelená a v tunelu v Oslo není zácpa.*
- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*var*) – Rh (*kø*) – DiaTh (*i Oslostunnelen*)
- NS: *kø*: simple NP
NegFocA (*ikke*)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i Oslostunnelen* (scene-setting, locative, context-independent, final)

D420

Inntil han følte seg tvunget til å kjøre ut, stå parkert på skrå ned i grøfta noen minutter men den verste køen durt forbi, nervøs for ikke å få start igjen. Han hadde begynt å file. Brukt choke, gitt full gass og håpet at det skulle gå enda noen kilometer inntil det samme skjedde på nytt. (pg. 66)

- translation: [...] *Vyzkoušel všechno možné. Použil sytič, jel na plný plyn a doufal, že už to nebude daleko.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*skulle gå*) – Foc (*enda*) – Rh (*noen...*) – Spec (*inntil...*)
- NS: *enda...*: simple NP (head noun + quantifier)
Focalizer (*enda*)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *inntil...* (specification, temporal, heterogeneous, final)

D421

De var så sterke samlet. Inntil de kom snikende en etter en for å spørre etter avleggere og røtter. De som ikke torde, gikk og snoket men purken var i byen. Gunnarstranda fant alltid sporene etter dem. Senere kom det gjerne opp noe pjusk mellom trærne nede hos Sørby, inntil det døde ut. (pg. 67)

- translation: [...] *Později mezi Soerbyho borovicemi často rostli zkrivení zakrslíci, ale brzy zahynuli.*
- analyse: DiaTh (*Senere*) – Tr (*kom*) – Th (*det*) – TrPrO (*gjerne*) – rest of Tr (*opp*) – Rh (*noe pjusk*) – DiaTh (*mellom...*)
- NS: *noe pjusk*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *senere* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
gjerne (TrPrO, adjunct of frequency, medial)
mellom... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D422

Gunnarstrandas øyne vek ikke fra inngangsdøra. – Jack ringte meg klokka halv elleve i går kveld, på hytta! Han nektet å ta ansvaret siden fyren hadde ei jente med seg, så jeg måtte reise tilbake hit. Tre timer brukte jeg inn til Grønland, for å få byttet bil. Det er noe gær'nt med Skodaen, den fusker og dør innimellom. (pg. 70)

- translation: [...] *Něco s tou mojí škodovkou není v pořádku, motor divně rachotí a občas chcípne.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (noe gær'nt) – DiaTh (med Skodaen)

- NS: noe gær'nt: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: med Skodaen (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D423

Gunnarstranda hørte Kristin Sommerstedt fortelle om Reiduns private krig. Jenta snakket om personlig utvikling og bevisstgjøring. Retten til å være kvinne og kle seg som man ønsket, leve ut sitt liv selv om det bodde en gammel gris i naboblokka. (pg. 76)

- translation: [...] *Vyprávěla o osobním vývoji a sebeuvědomování. O tom, že žena má právo být ženou, oblékat se, jak chce, žít podle vlastních představ, a to i tehdy, když v protějším domě bydlí starý prasák.*

- analysis: Th (det) – Tr (bodde) – Rh (en gammel gris) – DiaTh (i naboblokka)

- NS: en gammel gris: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: i naboblokka (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D424

Han svingte bilen min inn på bankplassen, kjørte inn til siden og parkerte. En jente som hadde stått inne i en døråpning, snudde og gikk tilbake da hun oppdaget hva slags bil det var. Bare et kort glimt av silkehud over sorte, blanke lærstøvler kunne skimtes før hun igjen var ett med skyggene. Franken lot blikket sveipe. Det var lite trafikk, og de få bilene som gled langs gata ble snart praiet av dem som stilte seg ut. (pg. 92)

- translation: [...] *Moc aut nejezdilo. [...]*

- analysis: Th (Det) – Tr (var) – Rh (lite trafikk)

- NS: lite trafikk: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

- type: bare EC

D425

Nattbordlampen lyste opp nesten hele rommet. Nesten. Soveromsdøra var lukket. Han hørte plutselig hvor stille det var. Det var altfor stille. Var det noen der? (pg. 96)

- translation: [...] *Je tam někdo?*

- analysis: Th (det) – Tr/Rh (Var) – DiaTh (noen) – DiaTh (der)

- NS: *noen*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D426, D427

Han gjorde aldri det. Sikkerhetslenker er for gamle kjerringer. Han lukket øynene. Døra. Beina ble tyngre igjen.
(D426) Det er ingen her! *Noen har ringt feil!* (D427) Det er ingen her! (pg. 96-97)

- translation: [...] *Nikdo tady neni! Musel to byt omyl. Nikdo tady neni!*
- analysis: D426: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*ingen*) – DiaTh (*her*)
D427: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*ingen*) – DiaTh (*her*)
- NS: D426: *ingen*: simple NP (negative pronoun)
context-independent
D427: *ingen*: simple NP (negative pronoun)
context-independent
- type: D426: EC with adverbial
D427: EC with adverbial
- adverbials: D426: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
D427: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D428

Han lukket øynene, pustet ut. Skuldrene sank sammen. Knærne sviktet. Hele kroppen hadde strittet. Muskene som alle hadde vært spent fant hvile igjen. Han så på klokka, målte tiden og lyttet. Ti minutter sto han slik. Ti minutter. Det kunne ikke være noen der. Ikke nå lenger.
(pg. 98)

- translation: [...] *Ted' už venku nikdo neni. Ted' už ne.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*kunne*) – NegFocA (*ikke*) – rest of Tr (*være*) – Rh (*noen*) – DiaTh (*der*)
- NS: *noen*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D429

*- Kjenner du et selskap som heter Software Partners, spurte Gunarstranda.
- Nei.
- De syr programløsninger innen kontor.
- Det gjør alle!
Svoger blåste på kaffen. Men det var mindre is i blikket nå som Gunnarstrandas formål med møtet var avklart.*
(pg. 100)

- translation: [...] *Švagr si foukal do kávy. Ale když mu Gunnarstranda vysvětlil důvod jejich setkání, zatvářil se méně odtažitě.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*mindre is*) – DiaTh (*i blikket*) – DiaTh (*nå som...*)
- NS: *mindre is*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i blikket* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
nå... (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

D430

Han fikk lyst til å gi henne et kompliment for sausen, men fikk det ikke til. Isteden bestilte han en tyvepakning Teddy på en meget overstrømmende måte.

Fra plassen var det god utkikk ned til turistdekket der Davestuen stadig bladde i børsnoteringene. (pg. 106)

- translation: [...] *Od svého stolu měl dobrý rozhled po přizemí, kde Davestuen ještě pořád listoval v novinách.*
- analysis: DiaTh (*Fra...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*god...*) – DiaTh (*ned til...*)
- NS: *god utkikk*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *fra...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
ned til... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D431

Reier kikket ned på Bregårds bartefjes, grep bladet og studerte det nøyere. – Greit, sa han endelig. – Men bare telefoner foreløpig.

Gunnarstranda reiste seg. Det skjer store ting i denne verden, tenkte han. (pg. 108)

- translation: [...] *Ve světě se dějí velké věci.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*skjer*) – Rh (*store ting*) – DiaTh (*i denne verden*)
- NS: *store ting*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *denne verden* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D432, D433

Drapet ville få tørrfiskene til å røre på seg. De skolerte dressjakkene som stadig følte behov for å si høyt det alle andre tenkte.

(D432) *Det var fare for mas. Krav om uttalelser og kanskje en og annen pressekonferanse. Formalisme. Det irriterte ham. Men (D433) det var også en positiv side ved det.* (pg. 120)

- translation: [...] *Vzniká nebezpečí, že budou nepřijemnosti. [...] Ale má to i své kladné stránky.*
- analysis: D432: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*fare for mas*)
D433: Th (*det*) – Tr (*var*) – TrPrO (*også*) – Rh (*en positiv side*) – DiaTh (*ved det*)
- NS: D432: *fare...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

D433: *en positiv...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: D432: bare EC

D433: EC with adverbial

- adverbials: D433: *ved det* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
også (TrPrO, conjunct, medial)

D434

Denne dagen var det mer liv i oppgangen til Johannesen. (pg. 126)

- translation: *Toho dne bylo na Johansonových schodech živěji než obvykle.*

- analysis: DiaTh (*denne...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*mer liv*) – DiaTh (*i oppgangen...*)

- NS: *mer liv*: simple NP (head noun+quantifier)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *denne dagen* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
i oppgangen... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

- comments: beginning of a chapter

D435

Kan denne hyttende neven skjære i kjøtt? Levende menneskekjøtt? Det ville være en billig løsning å anta det. Lettvint. Men en dårlig løsning sannsynligvis. Så vær du lykkelig for at det ikke var våpen i kåken din. (pg. 131)

- translation: [...] *Bud' rád, že jsme ve tvém bytě nenašli žádnou zbraň.*

- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*var*) – Rh (*våpen*) – DiaTh (*i kåken din*)

- NS: *våpen*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i kåken din* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D436

Sett ord på det, oppfordret etterforskeren og så at meldingen nådde fram. Mannen nikket for seg selv. – Hele virksomheten har vært tilfeldig og uten planlegging. Det har hele tida vært noe rart der! (pg. 134)

- translation: [...] *Celou dobu něco nebylo v pořádku.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*har*) – DiaTh (*hele...*) – rest of Tr (*vært*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*der*)

- NS: *noe rart*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
hele tida (scene-setting, temporal, context-dependent, medial)

D437

Svennebye hørte ikke. Han var fremdele opptatt med spydighetene. – Jomer jeg tenker på det, så ser jeg alt klarere for meg. Det har vært to leire der ute. (pg. 134)

- **translation:** [...] *Stály tam proti sobě dva tábory.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (har vært) – Rh (to leire) – DiaTh (der ute)
- **NS:** *to leire*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *der ute* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D438

Reidun og jeg startet samtidig der ute, begynte han alvorlig. – Software Partners var begynt å bli til noe, ble det fortalt. De søkte etter selger og markedsjef på likt. Jeg er over femti. Øynene blinket langt mer levende nå. Det var ironi å lese i mannens uttrykk. (pg. 134)

- **translation:** [...] *Tvářil se ironicky.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (var) – Rh (ironi å lese) – DiaTh (i mannens uttrykk)
- **NS:** *ironi...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i mannens...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D439

Sonja Hager og Brick, juristen deres, Svennebye var usikker på om denne var styreformann, han trodde i alle fall det, hele kobelet av såkalt informerte hadde inngitt et solid inntrykk under intervjuet. Men siden skjedde det aldri noe. (pg. 135)

- **translation:** [...] *Ale od té doby se už nedělo vůbec nic.*
- **analysis:** DiaTh (*siden*) – Tr (*skjedde*) – Th (*det*) – TrPrO (*aldri*) – Rh (*noe*)
- **NS:** *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *siden* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
aldri (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

D440

Han trakk pusten. – Til slutt blir mann tvunget til å tenke etter. Se på hva man faktisk gjør og spørre seg: Blir det penger av dette? (pg. 135)

- **translation:** [...] *Má to cenu?*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*Blir*) – Rh (*penger*) – DiaTh (*av dette*)
- **NS:** *penger*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial
- adverbials: *av dette* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D441

Det var fredag formiddag. Bilen var i orden. Men det ble nok ikke noen tur på hytta denne helga. (pg. 145)

- translation: *Páteční dopoledne. Auto zase funguje. Bohužel ani tento víkend nebude moci zajet na chatu.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*ble*) – TrPrO (*nok*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*noen...*) – DiaTh (*denne...*)
- NS: *noen...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial
- adverbials: *nok* (TrPrO, content disjunct, medial)
denne Helga (scene-setting, temporal, context-dependent, final)
- comments: beginning of a chapter

D442

- *Javel, tygget stemmen videre. Gunnarstranda ble irritert, kremtet avmålt: - Software Partners.*
- *Tenkte meg det.*

Davestuen tygget stadig. Langsomme, våte tygg, som det satt en unge og klisset med noe gjorme et sted. (pg. 146)

- translation: [...] *Davestuen pořád žvýkal. Pomalé, mlaskající přezvykování, jako dítě, které si hraje v bahně.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*satt*) – Rh (*en unge*)
- NS: *en unge*: simple NP
context-independent
- type: bare EC

D443

I alle fall en som var høyre av vekst enn stuepiken med uniform.

Han valgte å møte blikket til Sonja Hager. Da han i neste øyeblikk kikket tilbake mot vindusruten var det ikke lenger noen å se der oppe. (pg. 154)

- translation: [...] *Když po chvíli vzhlédl k balkonu, nikoho vidět nebylo.*
- analysis: DiaTh (*Da...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – TrPrO (*lenger*) – Rh (*noen...*) – DiaTh (*der oppe*)
- NS: *noen å se*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by infinitive)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *da...* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
lenger (TrPrO, temporal, medial)
der oppe (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D444

Småjente vinket og ropte. En slags seremoni. Selskapet ønsket velkommen en gjest. Franken lente seg tilbake mot veggen og nippet til ølet. Det var noe med den gjesten. (pg. 158)

- translation: [...] *Na nově přichozím bylo něco zvláštního.*
- analysis: Th (Det) – Tr/Rh (var) – DiaTh (noe) – DiaTh (med den gjesten)
- NS: noe: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: med den... (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)

D445

Hun slo blikket ned. Sparket av seg skoen under bordet og la foten i fanget hans. Han kikket ned i glasset. Tomt. Han vinket på serveringsdama som stadig forsøkte å late som det ikke satt folk der. (pg. 158)

- translation: [...] *Mávl na čišnici, která se stále chovala tak, jako by u jejich stolu nikdo neseděl.*
- analysis: Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (satt) – Rh (folk) – DiaTh (der)
- NS: folk: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: der (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D446

Franken tok varsomt vekk foten som stadig hvilte på låret hans. – Skal bare på do, mumlet han og gikk etter. Toalettet var stort og lyst. Det var hvite fliser på gulvene og luften var parfymert med en svak eim av spy. (pg. 159).

- translation: [...] *Pánské toalety byly rozlehlé a světlé. Na podlaze bílé kachličky [...]*
- analysis: Th (Det) – Tr (var) – Rh (hvite fliser) – DiaTh (på gulvene)
- NS: hvite fliser: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: på gulvene (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D447

Jeg tror det er på tide å snakke litt med Arvid Johansen igjen, sa Gunnarstranda lavt og slapp gardinet. De løp hurtig ned trappene. Regnet hadde tiltatt ute på gata. Det sildret en bekk langs rennesteinen. (pg. 168)

- translation: [...] *Okapovou rourou protékal slušný potůček dešťové vody.*
- analysis: Th (Det) – Tr (sildret) – Rh (en bekk) – DiaTh (langs rennesteinen)
- NS: en bekk: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *langs...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D448, D449

Gunnstranda trakk på skuldrene. Ble plutselig usikker.

- *Vanskelig å si, mente han og ristet det av seg. – Vi vet han hadde kikket på Reidun i over et år. Han må ha sett de fleste som besøkte henne det siste året. (D448) Det ligger en mulighet der. At han rett og slett kjente morderen igjen, visste hvem det var.*

Franken likte ikke den andres usikkerhet. – Tynn is, hevdet han. (D449) Det må være en bedre forklaring enn det. (pg. 172)

- translation: [...] *V tom vidím určitou možnosť. [...] Musí existovať lepší vysvetlení.*

- analysis: D448: Th (*Det*) – Tr (*ligger*) – Rh (*en mulighet*) – DiaTh (*der*)

D449: Th (*Det*) – Tr (*må være*) – Rh (*en bedre...*)

- NS: D448: *en mulighet*: simple NP
context-independent

D449: *en bedre...*: complex NP (head noun premod. by comparative which is complemented by PP)
context-independent

- type: D448: EC with adverbial

D449: bare EC

- adverbials: D448: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

D450

Det tar også tid! I tillegg presterte han å rote leiligheten kraftig til! Det tar tid! Og i all denne tida som bare gikk og gikk så hørte ingen av naboene noe som helst av lyder og bråk. Det er noe som er innihelvete galt her! (pg. 174)

- translation: [...] *Takže je to celé naprosto k ničemu.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe som...*) – DiaTh (*her*)

- NS: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

TEXT H451-500

Hansen, E. F (1990) *Salme ved reisens slutt*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag a.s.

Hansen, E. F. (1994) *A Titanic se potopil...* Praha: Ivo Železný. (přeložila J. Vrbová)

H451

Han gikk ut av gatedøren og inn i morgenen. Han tenkte: Det er noe eget ved å gå gjennom slike stille morgensgater, alene i avskjed, underveis. (pg. 15)

- **translation:** [...] *Pomyslel si, jak je to zvláštní procházet tichými ranními ulicemi, sám, na odchodu, na cestě.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – Rh (noe eget) – Spec (ved å...)
- **NS:** *noe eget*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *ved...* (specification, adjunct accompanying circ., heterogeneous, final)
- **comments:** opening of the book

H452

De svevet nesten. Og i gaterommet, mellom husrekkene, rant demringslyset; så blått som det bare er i april, ugripelig som et ukjent intervall. Det var ikke mange mennesker ute så tidlig. Noen løse fugler, en grønnsakshandler eller to med håndkjerrer, noen morgenvandrere, han selv. (pg. 15)

- **translation:** [...] *Tak brzy nebylo venku moc lidí [...]*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (var) – NegFocA (ikke) – Rh (mange...) – DiaTh (ute) – DiaTh (så...)
- **NS:** *mange mennesker*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *ute* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
så tidlig (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

H453

Laknene var klamme og skitne. Enda en losji, enda en seng der du aldri mer skal sove. Foran deg ligger alt – det du ikke vet hva er. Slik har det vært lenge. Det har vært mange slike morgener og stille gater, mange årstider. (pg. 16)

- **translation:** [...] *Už jsi zažil hodně takových rán a tichých ulic, hodně ročních období.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (har vært) – Rh (mange...) – DiaTh (mange årstider)
- **NS:** *mange...*: compound NP (2 heads + quantifier premod. by adj.)
heterogeneous (quantifier is context-independent)
- **type:** bare EC

H454

Det er en sommermorgen, ute på en eng. Det dufter gress og kløver, og fuglene har akkurat begynt på sangen sin. (pg. 17)

- **translation:** *Je letní ráno, jsou venku na louce. Tráva a jetel voní, ptáci právě začali s ranním zpěvem.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (dufter) – Rh (gress og kløver)
- **NS:** *gress og kløver*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent
- **type:** bare EC

H455

I vertshuset traff de to andre amatørastrofomer. Over egg, toast, marmelade og te løper samtalen. Jason får bare brokker med seg. En av de to fremmede er så begeistret at han får eggsmuler og te i skjegget.

"Idag har hun krøpet over solen, Kjærlighetens Gudinne!"

Det kommer te og smuler på duken. (pg. 19)

- translation: [...] *Drobky z vousú setřepl na ubrus.*
- analysis: Th (Det) – Tr (kommer) – Rh (te og smuler) – DiaTh (på duken)
- NS: *te og smuler*: compound NP (to simple head nouns)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *på duken* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H456, H457, H458

"Saturns overflate må sannsynligvis være av giftige gasser, ammoniakk, metan. Men den er vakker."

"Ringene. Hva med ringene."

"Sannsynligvis is."

"Is." -

(H456) *Og det var flere planeter; Merkur – følgesvennen, som faren kalte den. Jason ble svært glad i den lille hurtige Merkur, men den var ofte vanskelig å få øye på.* (H457) *Og så var det Venus, morgen- og aftenstjernen. Noen gangen er den som en liten sølvklar månesigd i teleskopet.*

(H458) *Så er det den røde Mars, som ser ut som et edelsten.* (pg. 20)

- translation: [...] *A viděli jsme další planety [...] A pak Venuši – Jitřenku a Večerku. [...] A rudý Mars, který vypadá jako drahokam.*
- analysis: H456: Th (det) – Tr (var) – Rh (flere planeter)
H457: TrPrO (så) – Tr (var) – Th (det) – Rh (Venus...)
H458: TrPrO (så) – Tr (er) – Th (det) – (den røde Mars...)
- NS: H456: *flere planeter*: simple NP (head noun + quantifier)
heterogeneous (quantifier is context-independent)

H457: *Venus...*: complex NP (head noun with apposition)
context-independent

H458: *den røde Mars...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj.
relative clause)
context-independent (presented as known!)
- type: H456: bare EC
H457: EC with adverbial
H458: EC with adverbial
- adverbials: H457: *så* (TrPrO, text organising conjunct, initial)
H458: *så* (TrPrO, text organising conjunct, initial)

H459

Så etterhvert hendte det oftere og oftere at faren tok seg tid til å sitte med ham og forklare ham hva han så på plansjene.

Det fantes en bok oppe i stuen også, som Jason så meget i – men den var annerledes. (pg. 22)

- translation: [...] *Nahoře v pokoji byla také jedna kniha, do které se Jason často díval – ale ta byla jiná.*
- analysis: Th (Det) – Tr (fantes) – Rh (en bok) – DiaTh (oppe...) – TrPrO (også) – rest of Rh (som...)
- NS: en bok...: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (Jason is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *oppe i stuen* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)
også (TrPrO, conjunct, medial)

H460

Men faren kommer sent hjem, hver eneste kveld. Ansiktet hans har hvite striper av tretthet. Utenfor er det regn eller tåke. (pg. 28)

- translation: [...] *Venku prší nebo je mlha.*
- analysis: DiaTh (Utenfor) – Tr (er) – Th (det) – Rh (regn eller tåke)
- NS: *regn eller tåke*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *utenfor* (scene-setting, locative, context-independent, initial)

H461

Gi meg det tilbake.

Så rystet han tankene av seg. Han krysset Southwark Bridge. Det var etterhvert blitt nokså mange mennesker i gatene. (pg. 33)

- translation: [...] *Lidi na ulicích přibývalo.*
- analysis: Th (Det) – Tr (var) – TrPrO (etterhvert) – rest of Tr (blitt) – Rh (nokså mange...) –
DiaTh (i gatene)
- NS: *nokså...*: simple NP (head noun + quantifier)
complex-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *etterhvert* (TrPrO, temporal, medial)
i gatene (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H462

I en trang gate var han blitt stoppet av en liten mann med bulet skalk, som snakket til ham; snakket og snakket, mens han holdt frem en flat eske med noe oppi. Ville han selge noe? Det var ikke mulig å forstå sammenhengen, og David hadde ikke visst hvordan han skulle få fyren bort. Ansiktet til den lille mannen, stemmen og munnen var påtrengende tydelige. Det lå noen sorte, uformelige klumper i esken, og den lille mannen grep fatt i en av dem og holdt den helt opp i ansiktet på David. (pg. 35)

- translation: [...] *V krabici ležely nějaké černě, neforemné chuchvalce [...]*
- analysis: Th (Det) – Tr (lå) – Rh (noen sorte...) – DiaTh (i esken)

- NS: *noen sorte...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i esken* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H463

Men mannen med klumpene hang på, snakket videre, snakket og snakket, fulgte etter, mens han hele tiden viftet med en av tingestene. Til slutt var det ingen annen utvei enn å løpe fra ham som en annen tyv, med fiolinkassen og kofferten under armene. (pg. 35-36)

- translation: [...] *Nakonec Davidovi nezbylo, než se s houslemi a kufrem dát do běhu, jako by byl nějaký zloděj.*

- analysis: DiaTh (*Til slutt*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*annen...*)

- NS: *ingen annen...*: complex NP (head noun + pronoun which is complemented by infinitive with preposition)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (*ham* is context-dependent)

utvei
annen (pronoun) enn å løpe fra... (complementation of the pronoun)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *til slutt* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)

H464

I det matte dørglasset stod firmaets navn inngravert med vakre, tillitvekkende bokstaver: Messrs. Black & Black. Et øyeblikk tenkte David på å snu, men så hørte han at det kom noen i trappen; han ble grepet av en slags panikk, og tappet forsiktig på glasset med pekefingerne. (pg. 37)

- translation: [...] *Nejdřív ho napadlo, že odejde, ale pak uslyšel, že jde někdo po schodech.*

- analysis: Th (*det*) – Tr/Rh (*kom*) – DiaTh (*noen*) – DiaTh (*i trappen*)

- NS: *noen*: simple NP (indefinite pronoun)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i trappen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H465, H466

Så åpnet Jason kupédør, og entret vognen. (H465) Det møtte dem et syn av instrumentkasser og koffærer, stuet oppå hverandre, på hattehyllene og på de ledige setene. (H466) Det satt allerede tre menn i kupéen, i full samtale, og luften var blå av tobakksrøk. (pg. 43)

- translation: *Pak Jason otevřel dveře kupé a vešli dovnitř. Čekal je pohled na pouzdra s hudebními nástroji a na kufry, narovnané na sobě na polici a na všech volných místech. V kupé už seděli tři muži, hovor byl v plném proudu a vzduch se modral tabákovým kouřem.*

- analysis: H465: Th (*Det*) – Tr (*møtte*) – DiaTh (*dem*) – Rh (*et syn...*)
H466: Th (*Det*) – Tr (*satt*) – TrPrO (*allerede*) – Rh (*tre menn*) – DiaTh (*i...*) – rest of Rh (*i full samtale*)

- **NS:** H465: *et syn...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*hattehyllene* and *setene* are context-dependent)

et syn

av instrumenter og koffert (PP, postmod.)

stuet oppå hverandre, på hattehyllene... (participial cl., postmod)

H466: *tre menn...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. PP)
context-independent

- **type:** H465: bare EC
H466: EC with adverbial
- **adverbials:** H466: *allerede* (TrPrO, temporal, medial)
i kupéen (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)
- **comments:** presentation with a transitive verb

H467

"Jeg visste jeg kunne lese av Deres ansikt at De er et kultivert menneske -!"
Det gikk et slags lyss opp for David. (pg. 52)

- **translation:** [...] *Davidovi se rozjasnilo.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*gikk*) – Rh (*et slags lyss*) – DiaTh (*opp for David*)
- **NS:** *et slags lyss*: complex NP (head noun postmod. by NP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *opp for David* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H468

Det var en enkel, naken lugar. Langs veggene stod fire køyesenger, og ved den ene kortveggen et lite bord og noen pinnestoler. Over bordet var det et lite køøve, der lyset forsiktig sivet inn. (pg. 56)

- **translation:** [...] *Podél stěn stály čtyři palandy a u kratší stěny malý stolek a pár stoliček. Nad stolem kulaté okénko, kudy nesměle pronikalo dovnitř světlo.*
- **analysis:** DiaTh (*Over...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*et lite køøve...*)
- **NS:** *et lite...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *over bordet* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H469

Her var dype, myke tepper overalt – man fikk følelsen av å synke til knes i dem - , små mahognybord med sittegrupper omkring, ørelappstoler i lær, lysekroner, glassmosaikker innfelt i veggene, som var kledt i et honninggyldent eketrespanel med de mest utsøkte utskjæringer. I de dobbelte vindusrutene var det innlagt lyspærer som skapte en kunstig stemning av sommerlig sollys utenfra. (pg. 58)

- **translation:** [...] *Mezi dvojími okny byly instalovány žárovky, aby vytvářely iluzi letního slunečního světla.*

- analysis: DiaTh (*I de...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*innlagt lyspærer som...*)
- NS: *innlagt lyspærer...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by adj. relative clause)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i de dobbelte...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
- comments: passiv presentering/upersonlig passiv

H470

Igjen ble David grepet av mismot over sin egen situasjon; her satt han, en halv evighet hjemmefra, sammen med en tagal pianist under foregivende av å skulle hjelpe ham med å stemme et klaver, mens han åpenbart bare var medbragt som remedium til å fremtrylle en ekstra rasjon whisky.

Spot arbeidet. Og bak den ironiske masken var det noe sindig, noe varsomt over ham, noe som David ikke kunne bli klok på; og litt av dette kunne skimtes under arbeidet. (pg. 62)

- translation: [...] *David vůbec nechápal jeho ironickou masku, jež skrývala rozvážnost a citlivost, které při této práci trochu prosvítaly.*
 - analysis: DiaTh (*bak...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*over ham*) – rest of Rh (*noe...*)
 - NS: *noe...*: compound NP (3 indefinite pronoun with various modification)
heterogeneous (*David* are context-dependent)
noe (h1)	noe (h2)	noe (h3)
sindig (adj., postmod.)	varsomt (adj., postmod.)	som... (adj. relativ cl., postmod.)
- type: EC with adverbial
 - adverbials: *bak...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
over ham (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H471

To lugarpiker himler drømmende med øynene når de snakker om sine siste eventyr i land (tenk han er bankmann, Laura, tenk på det!); en piccolo mottar en hel dollar i driks av en nygift John Jacob Astor, som kommer om bord med sin brud – piccoloen blir stående og se etter mangemillionærer. Det tetner av folk i resepsjonen. (pg. 69)

- translation: [...] *Recepce se plní lidmi.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*tetner*) – Rh (*av folk*) – DiaTh (*i resepsjonen*)
- NS: *folk*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i resepsjonen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H472, H473

Jason kunne egentlig ha valgt mange yrker, men omstendighetene hadde gjort ham til skipsmusiker. Og han vantrivdes forsåvidt ikke med det. Han hadde ikke tall på (H472) hvor mange skip det var blitt i årenes løp, eller hvor mange overfarer. Alltid var allting i bevegelse, (H473) det var alltid nye skip og mennesker. (pg. 70)

- **translation:** [...] *Nepočítal ani, na kolika lodích v průběhu těch let hrál nebo kolikrát plul přes Atlantik. Všechno bylo pořád v pohybu, pořád nové lodě a noví lidé.*

- **analysis:** H472: Th (*det*) – Tr (*var blitt*) – Rh (*hvor mange skip*) – Spec (*i årenes løp*)
H473: Th (*det*) – Tr (*var*) – TrPrO (*alltid*) – Rh (*nye skip og mennesker*)

- **NS:** H472: *hvor mange skip*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent

H473: *nye skip...*: compound NP (2 head nouns premod. by adj.)
heterogeneous (*skip* is context-independent)

- **type:** H472: EC with adverbial
H473: EC with adverbial

- **adverbials:** H472: *i årenes løp* (specification, temporal, context-independent, final)
H473: *alltid* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

H474

Kanskje ventet et hus på dem med små stemmer i, stemmer som ville forkynne høylytt for alle som gad høre på i gaten, at pappa var kommet hjem. Eller det ventet dem kanskje bare et usselt pensjonatværelse. (pg. 70)

- **translation:** [...] *Anebo je třeba čekal jen ubohý pokoj v penziónu.*

- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*ventet*) – DiaTh (*dem*) – TrPrO (*kanskje*) – Foc (*bare*) – Rh
(*et usselt...*)

- **NS:** *bare et usselt...* complex NP (composite head noun premod. by adj.)
Focalizer (*bare*)
context-independent

- **type:** EC with adverbial

- **adverbials:** *kanskje* (TrPrO, content disjunct, medial)

- **comments:** presentation with a transitive verb

H475

"Jeg" sa han og pekte på seg selv: "Jeg Alex. Alexander Bjezhnikov. Du - moj drug. Min venn. Ja Du." Russeren smilte med regnvått ansikt. Det kom en lang ramse på russisk. (pg. 78)

- **translation:** [...] *Následoval dlouhý proslov v ruštině.*

- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*kom*) – Rh (*en lang ramse...*)

- **NS:** *en lang...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

- **type:** bare EC

H476, H477

Og snart ble det slik at hvis russeren ikke dukket opp en dag, savnet Jason ham. (H476) Det oppstod et slags fritt kompaniskap, enkelt og ordløst. Ordløst fordi Alex til å begynne med ikke kunne noe særlig engelsk. Men selv om han etterhvert lærte, ble det aldri ordene det kom an på. (H477) Det var noe annet som lå til grunn for vennskapet; kanskje det felles slagmålet, kanskje at de begge var hjemløse i den store byen. (pg. 79)

- translation: [...] *Vzniklo mezi nimi jakési volné přátelství, prosté a beze slov. Beze slov hlavně proto, že Alex zpočátku skoro neuměl anglicky. Ale i když se postupně naučil, slova nikdy nebyla nejdůležitější. Základ jejich přátelství tvořilo něco jiného [...]*

- analysis: H476: Th (Det) – Tr (oppstod) – Rh (et slags...)
H477: Th (Det) – Tr (var) – Rh (noe annet som...)

- NS: H476: complex NP (head noun postmod. by NP)
context-independent

et slags

kompaniskap
fritt (adj., premod) enkelt og ordløst (adj., postmod.)

H477: noe annet...: complex NP (indefinite pronoun postmod. by pronoun)
heterogeneous (*vennskapet* is context-dependent)

noe

annet (pronoun)
som... (adj. relative cl., postmod.)

- type: H476: bare EC
H477: bare EC

- comments: syntactically and semantically ambiguous (existential construction x cleft sentence); NRG
classifies both constructions under one term - setningskløyving

H478

Jason lurte på om det kunne være et av disse hjemlengselsanfallene som var i anmrstj; russeren pleide å få det på våren eller forsommeren. Men det var ikke slik, heller. Det var noe vemodig over ansiktet hans der han stirret innover mot byen. (pg. 80)

- translation: [...] *Jak se díval dolů na město, měl v obličejí zármutek.*

- analysis: Th (Det) – Tr (var) – Rh (noe...) – DiaTh (over...) – DiaTh (der han...)

- NS: *noe vemodig*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *over...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
der han... (scene-setting, locative, heterogeneous, final)

H479

Og smellene fra de tykke manilatrossene som røk, kunne høres helt til akterdekket der Jason og Alex stod. New York kom rakst glidenden ut fra land, med akterstevnen først; som en kjempemessing lanse sэг den rett mot Titanic. Det ville bli kollisjon. (pg. 81)

- translation: [...] *Hrozila srážka.*

- analysis: Th (Det) – Tr (*ville bli*) – Rh (*kollisjon*)

- NS: *kollisjon*: simple NP
context-independent

- type: bare EC

H480

Saunders var naturvitenskapsmann og tilhenger av Darwin, og trodde ikke på Bibelens syndefall. Men noen ganger tenkte han at det måtte ha funnet sted et slags biologisk syndefall. (91)

- translation: Saunders byl přírodovědec a přívrženec Darwina a nevěřil na biblický první hřích. Ale několikrát už ho napadlo, že někde se nějaký biologický hřích stát musel.

- analysis: Th (det) – Tr (måtte ha funnet sted) – Rh (et slags biologisk...)

- NS: et slags...: complex NP (head noun postmod. by NP)
heterogeneous (biologisk is context-independent)

et slags

syndefall (NP, postmod.)

biologisk (adj., premod.)

- type: bare EC

H481

Senere ville han kanskje kunne innrømme overfor seg selv, overfor sin egen, sunne dømmekraft, at det kunne vederfares et menneske langt verre ting. (pg. 92)

- translation: Později musel rozumně připustit, že někdo jiný by to možná zvládl ještě mnohem hůř.

- analysis: Th (det) – Tr (kunne vederfares) – DiaTh (et menneske) – Rh (langt...)

- NS: langt verre ting: complex NP (head noun premod. by adj. + intensifier)
context-independent

- type: bare EC

- comments: presentation with transitive verb

H482, H483

(H482) Det fulgte noen anstrengende uker for Jason. Foreldrenes slektninger skulle seg imellom bli enige om hvem som skulle oppnevnes til Jasons verge; (H483) det fulgte et arveoppgjør, og doktor Cowards kolleger og venner holdt en minneandakt over Jasons far og mor (de var i all hast blitt begravet der ute). (pg. 93)

- translation: Následovalo několik pro Jasona vyčerpávajících týdnů. Příbuzní rodičů se měli v té době dohodnout, kdo bude určen za Jasonova poručníka. Pak přišlo jednání o dědictví [...]

- analysis: H482: Th (Det) – Tr (fulgte) – Rh (noen...) – DiaTh (for Jason)
H483: Th (Det) – Tr (fulgte) – Rh (arveoppgjør)

- NS: H482: noen...: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

H483: arveoppgjør: simple NP

context-independent

- type: H482: EC with adverbial
H483: bare EC

- adverbials: H482: for Jason (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)

- comments: beginning of a separate section of a chapter

H484

Seansen fant sted i Jasons hjem, som til nå hadde stått avlåst og fraflyttet, i beboernes fravær. Det lå varetrekk over møblene, bilder var tatt ned av veggene, gulvteppene var rullet sammen og løsøre var stuet i kasser og kister. (pg. 94)

- translation: [...] *Dům byl do té chvíle od odjezdu rodičů zamčený. Nábytek zakrytý potahy, obrazy sundané ze stěn, koberce stočené a ostatní předměty složené v krabicích a truhlách.*
- analysis: Th (Det) – Tr (lå) – Rh (varetrekk) – DiaTh (over møblene)
- NS: varetrekk: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *over møblene* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H485

Og da de kom til tingene, gikk det smertefritt. Doktor Coward, gode gamle John, ville sikkert ha ønsket at sønnen – bortsett fra personlige minner – også skulle få peke ut enkelte møbler, kunst og større gjenstander ... kanskje ting fra farens praksis ... dette var advokaten viss på; så dersom Jason ønsket å beholde noen ting fra foreldrehjemmet som sine eiendeler ... Det er for eksempel et veggur her. (pg. 96)

- translation: [...] *Advokát si byl jist, že Jason si bude chtít nechat některé věci z otcovského domu... třeba ty nástěnné hodiny.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (for eksempel) – Rh (et veggur) – DiaTh (her)
- NS: *et veggur*: simple NP (composite head noun)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *for eksempel* (TrPrO, conjunct, medial)
her (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H486

"Et slikt instrument må innbringe mange penger," sa Jason lett. - Så la den gode, bedøvende stemningen seg påny. Det ble tale om Jasons fremtid, og om det som var igjen av doktor Cowards medisinske utstyr og verker. (pg. 97-98)

- translation: [...] *Mluvílo se o Jasonově budoucnosti a o tom, co zbylo z vybavení ordinace a z díla doktora Cowarda.*
- analysis: Th (Det) – Tr (ble) – Rh (tale om...)
- NS: *tale om...*: complex NP (head noun postmod. by 2 PPs)
heterogeneous (*Jason, doctor Coward* are context-dependent)
- type: bare EC

H487

Og da heller ikke korporlig straff hjalp, så man seg nåsaget til å skrive brev, brev til Jasons tante og onkel. Det ble etterhvert mange av disse skrivelserne, hvis innhold smått om senn antok en slik karakter [...]. (pg. 101)

- translation: [...] *Těch byla za čas řada [...]*

- analysis: Th (Det) – Tr (ble) – TrPrO (efterhvert) – Rh (mange av disse...)

- NS: mange av...: simple NP (head noun + quantifier)
heterogeneous (quantifier is context-independent)

- type: bare EC

H488

Kjølig, likeglad mottok had de gode vidnesbyrdene; med fjern, nesten foraktfull mine betraktet han rektor før denne eksekverte en prylestraff. Det var kommet et element av noe uangripelig og farlig i ham, som om noe hadde sneket seg inn i ham, lik en fanteflokk som sniker seg inn i et hus om natten for å holde lag i kjelleretasjen. (pg. 101)

- translation: [...] *Objevil se u něj jakýsi nezachytitelný, nebezpečný rys, jako by se do něj něco vloudilo, jako tlupa tuláků, kteří se v noci vkradou do domu a přenocují ve sklepe.*

- analysis: Th (Det) – Tr (var kommet) – Rh (et element av noe....)

- NS: et element...: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (ham is context-dependent)

et element

av noe (PP, postmod.)

uangripelig og farlig i ham (adj., postmod.)

som om noe... (adj. relative cl., postmod.)

- type: bare EC

H489

For Jason selv var alt dette egentlig bare som en fortsettelse av den samme følelsen av å ha fremmed lukt, av at det var noe i ham som skilte ham ut fra de andre. (pg. 102)

- translation: *Jason hrál vlastně mezi spolužáky pořád stejnou roli, pořád byl jiný, pořád ho něco odlišovalo od ostatních.*

- analysis: Th (det) – Tr (var) – Rh (noe) – DiaTh (i ham) – rest of Rh (som...)

- NS: noe som...: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (ham is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbial: i ham (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

H490

Jason brukte sin egen dyktighet som våpen. I virkeligheten var dette våpenet like meget rettet mot ham selv, men det var det ingen som oppdaget. (pg. 103)

- translation: *Jason měl ve svém nadání účinnou zbraň. Ve skutečnosti byla ta zbraň namířena i proti jemu samotnému, ale to nikoho nenapadlo.*

- analysis: Th (det) – Tr (var) – Rh (ingen som...)

- NS: ingen som...: complex NP (negative pronoun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: bare EC

H491, H492

Men fra den dagen hersket teknisk krigstilstand mellom lærerkollegiet og Jason; (H492) det var ikke lenger tale om en opprørske elev, men om direkte angrep på de verdier den ærverdige skolen bygget på; verdier som slevet samfunnet, selve Imperiet var tuftet over. (H493) Det var fare for at denslags virksomhet kunne gi skolen en rykte; naturligvis ville disse historiene sive ut til foreldrene, etterhvert som elevene snakket, i feriene. (pg. 104)

- translation: [...] *Už nebylo ani řeči o vzpurném žákovi, ale o přímém útoku na hodnoty, na nichž tato ctihodná škola stavěla. Dokonce na hodnoty, na nichž byla založena samotná společnost, samotné impérium. Existovalo nebezpečí, že takové chování by vrhlo stín na pověst školy [...]*

- analysis: H491: Th (Det) – Tr (var) – NegFocA (ikke) – TrPrO (lenger) – Rh (tale om...)
H492: Th (Det) – Tr (var) – Rh (fare at...)

- NS: H491: *tale om...*: complex NP (head noun postmodified by 2 PPs)
context-independent

H492: *fare at...*: complex NP (head noun postmod. by appositive cl.)
context-independent

- type: H491: EC with adverbial
H492: bare EC

- adverbials: H491: *lenger* (TrPrO, temporal, medial)

H493, H494

Og allikevel var det sjelden Jason gjorde dem noe, han gikk så å si aldri løs på noen enkelt, nei, angrepene hans var rettet mot høyere og større mål.

Det var som om de andre elevene knapt nok var verd hans forakt.

(H493) Men det fantes unntak.

(H494) Det var for eksempel historien med unge Lord R. – (pg. 104)

- translation: [...] *Ale byly i výjimky. Například záležitost s mladým lordem R.*

- analysis: H493: Th (det) – Tr (fantes) – Rh (unntak)
H494: Th (Det) – Tr (var) – TrPrO (for eksempel) – Rh (historien...)

- NS: H493: *unntak*: simple NP
context-independent

H494: *historien...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: H493: bare EC
H494: EC with adverbial

- adverbials: H494: *for eksempel* (TrPrO, conjunct, medial)

H495, H496

Historien med unge Lord R. fant sted en søndag et par uker før semesteravslutning; (H495) det var cricketkamp på hjemmebane, og de av elevene som ikke deltok i kampen hadde trukket i søndagsklærne. Det lyste i gyldne stråhatter og hvite dresser; (H496) det hersket en mild, festberust stemning på de store gressplenene. (pg. 104)

- translation: [...] *Na hřišti se hrál kriketový zápas [...] Všude svítily zlaté slaměné klobouky a bílé obleky, na rozlehlých trávnících vládla pokojná, slavnostní nálada.*

- analysis: H495: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*cricketkamp*) – DiaTh (*på hjemmebane*)
H496: Th (*det*) – Tr (*herket*) – Rh (*en mild...*) – DiaTh (*på de store...*)
- NS: H495: *cricketkamp*: simple NP (composite head noun)
context-independent

H496: *en mild...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj.)
context-independent
- type: H495: EC with adverbial
H496: EC with adverbial
- adverbials: H495: *på hjemmebane* (scene-setting, locative, context-independent, final)
H496: *på de store...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

H497

Feriene i Devon tilbragte han på prestegården, hjemme fra skolen. Hjemme. Han greide aldri å føle seg riktig hjemme der, selv om tanten og onkelen var vennlige nok forsåvidt. Men også de følte at han var mer som en gjest, en leieboer, enn en pleiesønn. Det kom sjelden til noen videre samtale mellom dem. (pg. 109)

- translation: [...] *Málokdy spolu mluvili o důležitých věcech.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*kom*) – TrPrO (*sjelden*) – Rh (*til noen...*)
- NS: *noen videre...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *sjelden* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

H498

Han ligger i sengen på kammerset i prestegården og hører fuglesangen utenfra. Han har lett og lett. Og alt han har lest og sett bekrefter dette: Det er ingen Gud, ingen mening bak det hele – og intet etterpå. (pg. 113)

- translation: [...] *A všechno, co četl a viděl, potvrzuje následující: není žádný Bůh, žádný smysl života za tím vším – a není nic potom.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*Gud...*) – DiaTh (*bak...*) – Rh (*intet*) –
DiaTh (*etterpå*)
- NS: *ingen...*: compound NP (3 simple heads, 2 nouns, 1 negative pronoun)
NegFocA (*ingen*)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *bak...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
etterpå (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

H499

Han lener seg over mot henne. Det er stille lenge. Hun er likedan som fuglene der oppe. Det raser en storm på Jupiter. (pg. 119)

- translation: [...] *Na Jupiteru zuří bouře.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*raser*) – Rh (*en storm*) – DiaTh (*på Jupiter*)

- NS: *en storm*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *på Jupiter* (scene-setting, locative, context-independent, final)

H500

Hun løfter hodet, ser på ham. Hun er Chippewa påny.

Det er sent, hvisker han.

Det ligger en utløe her oppe, hvisker hun. (pg. 120)

- translation: [...] *Támhle nahoře je senik* [...]
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*ligger*) – Rh (*en utløe*) – DiaTh (*her oppe*)
- NS: *en utløe*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *her oppe* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

TEXT Øs501-550

Østerud, Ø. (1996) *Statsvitenskap. Innføring i politisk analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Øs501, Øs502

De kommer fordi de er interessert i politikk, og opplever det faglige studiet som en frustrerende samling tørre modeller, vanskelige ord og lange setninger.

(Øs501) *Det er noen gode grunner for en slik frustrasjon. En del fagstoff er sikkert både uinspirert og sjablongpreget, med tunge setninger og tynt innhold.* (Øs502) *Det er også noen dårlige grunner for frustrasjonen.* (pg. 9)

- translation: [...] *Pro takovou frustraci existuji dobré důvody.* [...] *Pro frustraci existuji také špatné důvody.*
- analysis: Øs501: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noen gode grunner*) – DiaTh (*for...*)
Øs502: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*også*) – Rh (*dårlige...*) – DiaTh (*for...*)
- NS: Øs501: *noen grunner*: complex NP (premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

Øs502: *dårlige grunner*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- type: Øs501: EC with adverbial
Øs502: EC with adverbial
- adverbials: Øs501: *for...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)
Øs502: *for...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)
også (TrPrO, conjunct, medial)

Øs503

Det er utallige måter å dele en fagdisiplin inn på, med spesialiteter og underspesialiteter.

(pg. 10)

- **translation:** *Existuje nesčetně způsobů, jak rozdělit vědecký obor včetně nejrůznějších zvláštností.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – Rh (utallige...)
- **NS:** *utallige måter...:* complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by inf., apposition)
complex-independent
- **type:** bare EC
- **comments:** first sentence in the chapter called "Inndeling av faget – og boka"

Øs504, Øs505

Fjerde del omfatter internasjonal politikk, der skjæringspunktene mellom stater, regjeringer og andre aktører står sentralt.

(Øs504) *Det er overlappende soner mellom disse tre perspektivene.* (Øs505) *Innen hver del av boka er det emner som bygger bro over mot de øvrige delene.* (pg. 11)

- **translation:** [...] *Mezi těmito třemi pohledy lze najít zóny přesahu. [...]. V každé části knihy se vyskytují témata, která ostatní části spojují.*
- **type:** Øs504: Th (Det) – Tr (er) – Rh (overlappende soner) – DiaTh (mellom...)
Øs505: DiaTh (Innen...) – Tr (er) – Th (det) – Rh (emner som...)
- **NS:** Øs504: *overlappende...:* complex NP (head noun premod. by participle)
context-independent

Øs505: *emner som...:* complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (delene is context-dependent)
- **type:** Øs504: EC with adverbial
Øs505: EC with adverbial
- **adverbials:** Øs504: *mellom...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
Øs505: *innen...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Øs506

Kapitlet om politisk utvikling følges direkte opp i kapitlet om regimeendring i tredje del og i kapitlene om verdenssystem og om politisk økonomi i fjerde del.

Det er tilsvarende forbindelser mellom de øvrige delene. (pg. 11)

- **translation:** *Mezi ostatními částmi se nacházejí odpovídající souvislosti.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – Rh (tilsvarende...)
- **NS:** *tilsvarende...:* complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by PP)
context-independent
- **type:** bare EC

Øs507, Øs508

Analysen av nasjonalisme (i del III) knytter an til perspektiver på internasjonalisme (i del IV). (Øs507) Det er mange slike koblinger mellom ulike deler av boka. De viser (Øs508) at det ikke er vanntette skott mellom fagets hovedområder. (pg. 11)

- translation: [...] *Mezi jednotlivými částmi knihy je mnoho takových propojení. [...] Ta ukazují, že mezi hlavními oblastmi daného oboru neexistují neproniknutelné hranice.*

- analysis: Øs507: Th (Det) – Tr (er) – Rh (mange...)

Øs508: Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (er) – Rh (vanntette...)

- NS: Øs507: *mange...*: complex NP (head noun + quantifier premod. by adj., postmod. by PP)

heterogeneous (quantifier is complex-independent)

Øs508: *vanntette...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)

heterogeneous (*fagets* is context-dependent)

- type: Øs507: bare EC

Øs507: bare EC

Øs509

Delene og i de enkelte kapitlene er skrevet slik at de langt på vei står på egne ben og kan leses separat. Likevel er det relativt nære forbindelser mellom ulike kapitler, hvor emner som er knapt berørt ett sted, får en fylldigere oppfølging andre steder. (pg. 11)

- translation: *Mezi různými kapitolami přesto existují relativně blízké vztahy, takže témata, o nichž se na jednom místě pojednává jen stručně, získávají jinde opětovný, důkladnější výklad.*

- analysis: TrPrO (Likevel) – Tr (er) – Th (det) – Rh (relativt...)

- NS: *relativt...*: complex NP (head noun premod. by adj. + intensifier postmod. by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *likevel* (TrPrO, conjunct, initial)

Øs510

Enkelte poenger en nevnt og plassert inn i flere sammenhenger, både av pedagogiske og av mer faglige grunner. Det følger en liste over utvalgt litteratur bak hvert kapittel. (pg. 11)

- translation: *Za každou kapitolou je uveden seznam vybrané literatury.*

- analysis: Th (Det) – Tr (*følger*) – Rh (*en liste over...*) – DiaTh (*bak...*)

- NS: *en liste...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *bak...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Øs511

Det har også dramatiske konsekvenser om vi utvider det politiske på denne måten. Rundt 1970 het det jo gjerne at alt var politikk.

Det er også andre av statsvitenskapens begreper som i sitt vesen er omstridte. (pg. 15)

- translation: *Existují také další politologické pojmy, které jsou ve své podstatě sporné.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (*også*) – Rh (*andre...*)

- NS: *andre....*: complex NP (pronoun postmod. by PP)
heterogeneous (*andre* is context-independent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

Øs512

En statistisk sammenheng, f.eks. mellom sosial bakgrunn og politisk stemmegivning, gir ingen forklaring med mindre vi kan redegjøre for mekanismene.

Det er flere former for forklaringer. (pg. 16)

- translation: *Vysvětlení nabývají různých forem.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*flere former...*)

- NS: *flere former....*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

Øs513

Noen forklaringer er deduktive, dvs. at et fenomen er forståelig fordi det kan avledes av en generell lovmessighet. Det er uenighet om hvilken plass teorier om allmene lovmessigheter har i samfunnsforskningen. (pg. 17)

- translation: *Neexistuje jednotný názor na to, jaké místo zaujímají teorie o obecných zákonitostech ve společenském zkoumání.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*uenighet som...*)

- NS: *uenighet om....*: complex NP (head noun postmod. by appositive cl.)
heterogeneous (*lovmessigheter* is context-dependent)

- type: bare EC

Øs514

Mangfoldet blir først destruktivt når det fryses fast gjennom dogmatisk skråsikkerhet og misjonsiver. Det kan være gode saklige grunner til analytisk mangfold. (pg. 18)

- translation: *Pro analytickou různorodost mohou existovat dobré věcné důvody.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*kan være*) – Rh (*gode saklige grunner til...*)

- NS: *gode saklige....*: complex NP (head noun premod. by 2 adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*mangfold* is context-dependent)

- type: bare EC

Øs515

Det er et strengt og tradisjonelt krav til vitenskap at den skal påvise årsaksforbindelser og generelle lovmessigheter. (pg. 18)

- translation: *Existuje přísný a tradiční požadavek, aby věda poukazovala na příčinné souvislosti a obecné zákonitosti.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*strengt og tradisjonelt...*)

- NS: *strengt...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj, postmod. by PP and appositive cl.)
complex-independent

krav

strengt og tradisjonelt (adj. premod.) til vitenskap (PP, postmod.)
at den... (appositive cl., postmod.)

- type: bare EC
- comments: first sentence in the chapter called "Det tilfeldige og det nødvendige"

Øs516

I slike tilfeller kan vi studere politiske fenomener på makronivå, i stor målestokk, gjennom komparativ analyse. Dette er erstatningen for det kontrollerte eksperiment når enhetene er få. Det er to former for systematisk sammenligning som ligger til grunn for slik analyse. (pg. 23)

- translation: *Existují formy systematického srovnávání, které tvoří základ takové analýzy.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*former for...*)
- NS: *former...*: complex NP (head noun postmod. by PP and adj. relative cl.)
heterogeneous (*slik analyse* is context-dependent)

- type: bare EC

Øs517

Statsvitenskapets faglige status ligger i formelle krav til argumentasjon, belegg for påstander og holdbare slutninger. Der det ikke er dekning for definitive konklusjoner, skal det fremgå hvor problemene og de springende punktene ligger. (pg. 24)

- translation: *Nelze-li učinit definitivní závěry, je třeba poukázat na problémy a podstatu věci.*
- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*er*) – Rh (*dekning...*)
- NS: *dekning...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: bare EC

Øs518

Normer var noe som vikarierte for de egentlige, maktpolitiske motiver. Politikk var interessekonflikt og strid om posisjoner. Det er et slikt perspektiv som gjerne kalles "machiavellisk". Det er neppe tvil om hvilken tendens som kom til å prege utviklingen av norsk statsvitenskap. (pg. 33)

- translation: *Neexistují téměř žádné pochyby o tom, která tendence ovlivnila vývoj norské politologie.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*neppe*) – Rh (*tvil om...*)
- NS: *tvil...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *neppe* (TrPrO, content disjunct, medial)

Øs519

Det var Rokkan som satte studiet av den korporative kanal på dagsordenen – organisasjonselitenes, høringsrundenes, utvalgenes og loggvyrksomhetens vei, der ressurser avgjør mer enn stemmene teller. Fra slutten på 50-årene vokste det også frem et fjerde forretningspunkt i norsk statsvitenskap, med forbindelser til retts sosiologi, politisk historie og generaliserende samfunnsforskning. (pg. 33-34)

- **translation:** *Od konce padesátých let vyrostl v norské politologii čtvrtý vědní obor v návaznosti na právníckou sociologii, politické dějiny a obecné společenské vědy.*
- **analysis:** DiaTh (*Fra slutten...*) – Tr (*vokste*) – Tr (*det*) – TrPrO (*også*) – rest of Tr (*frem*) – Rh (*et fjerde...*) – DiaTh (*i norsk...*) – rest av Rh (*med forbindelser...*)
- **NS:** *et fjerde...*: complex NP (composite head noun with numeral, postmod. by PP)
heterogeneous (*forretningspunkt* is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *fra slutten...* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)
også (TrPrO, conjunct, medial)
i norsk... (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

Øs520

Det er i det minste grunn til mistanke når talsmenn for en skoleretning hevder å gå den eneste rette vei. (pg. 34)

- **translation:** *Vzbuzuje to přinejmenším podezření, když mluvčí oboru tvrdí, že je třeba jít jedinou přímou cestou.*
- **analysis:** Rh (*Det*) – Tr (*er*) – Foc (*i det minste*) – Rh (*grunn til...*) – Spec (*når...*)
- **NS:** *grunn til...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *når...* (specification, temporal, context-independent, final)
- **comments:** first sentence i the chapter called "En enheltig statsvitenskap?"

Øs521, Øs522

Ideologiske tilbøyeligheter har også konsekvenser for regulering av selve beslutningsprosessen, f.eks. i valget mellom demokratiske prosedyrer, forhandlingsløsninger, byråkratisk kontroll eller bruk av markedsmekanismer. (Øs521) Det er gjerne strid om beslutningenes form og innhold, (Øs522) og det kreves evne til å sette vedtak ut i livet. (pg. 37)

- **translation:** [...] *O formě a obsahu rozhodování se zpravidla objevuje rozpor a je třeba schopností k tomu, aby se nějaké usnesení dalo realizovat.*
- **analysis:** Øs521: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*gjerne*) – Rh (*strid om...*)
Øs522: Th (*det*) – Tr (*kreves*) – Rh (*evne...*)
- **NS:** Øs521: *strid om...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*beslutningenes* is context-dependent)
Øs522: *evne til...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous
- **type:** Øs521: EC with adverbial
Øs522: bare EC

- adverbials: Øs521: *gjerne* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

- comments: Øs522: passivpresentering/upersonlig passiv

Øs523

Denne skissen av maktstudier viser et viktig poeng i politisk analyse. Det er ikke enighet om hvilke dimensjoner fenomenet makt har. (pg. 41)

- translation: Neexistuje shoda o tom, jakých dimenzí může fenomén moci dosahovat.

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*enighet om...*)

- NS: *enighet om...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*makt* is context-dependent)

- type: bare EC

Øs524

Politiske beslutninger omfatter alt fra stemmegivning og lovvedtak til internasjonal krisebehandling. Det er utallige måter å dele opp beslutningsprosesser på. (pg. 42)

- translation: Existuje nescetně způsobů, jak procesy rozhodování rozdělovat.

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*utallige måter...*)

- NS: *utallige...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by infinitive)
heterogeneous (*beslutning* is context-dependent)

- type: bare EC

Øs525

Beslutningsteorien skiller gjerne mellom rasjonelle valg under risiko, og rasjonelle valg under usikkerhet. Risiko, i denne terminologien, kjennetegner situasjoner der det eksisterer en objektiv sannsynlighet for ulike utfall. (pg. 43)

- translation: Riziko v této terminologii charakterizuje situace, v nichž existuje objektivní pravděpodobnost výskytu různých výsledků.

- analysis: Th (*det*) – Tr (*eksisterer*) – Rh (*en objektiv...*)

- NS: *en objektiv...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

- type: bare EC

Øs526

I kooperative spill bestemmes utfallet gjennom forhandlinger og eventuelt koalisjonsdannelser. Aktørene kan utveksle informasjon og samordne sine strategier. Koalisjons- og forhandlingsteori er egne spesialiteter med utgangspunkt i slike spill. Ikke-kooperative spill gjennomføres uten kommunikasjon og samordning av strategivalget. Aktørene må vurdere egen og andre deltakers posisjon i spillet på individuelt grunnlag. Her kan det likevel oppstå stilltiende samarbeid. (pg. 44)

- translation: Zde však přesto může k tiché spolupráci dojít.

- analysis: DiaTh (*Her*) – Tr (*kan*) – Th (*det*) – TrPrO (*likevel*) – rest of Tr/Rh (*oppstå*) –
DiaTh (*stilltiende samarbeid*)

- NS: *stilltiende...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-dependent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
likevel (TrPrO, conjunct, medial)

Øs527

Her spiller kulturell standardisering, sivile rettigheter, politisk deltakelse og statlige velferdstiltak etter hvert en viktig role. Det er imidlertid ikke enighet om hvorvidt slike former for nasjonsbygging skal inngå i selve begrepet om den moderne stat. (pg. 49)

- translation: *Neexistuje však shoda, zda jsou takové formy budování národa zahrnuty v samotné představě o moderním státě.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*imidlertid*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*enighet om...*)
- NS: *enighet om...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*slike former* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)

Øs528

En sosialstat, Sozialstaat, utvider begrepet om borgerrettigheter til å omfatte sosiale og økonomiske rettigheter, men begrenser statens velferdsoppgaver til kompensierende støtte til dem som ikke klarer å forsørge seg selv. En velferdsstat, Wohlfahrtsstaat, har ytterligere et mer kollektivt, omfattende og sentralisert velferdssystem. Det er en viss spenning mellom disse prinsippene. (pg. 55)

- translation: *Mezi těmito principy panuje jisté napětí.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*en viss spenning*)
- NS: *en viss...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent
- type: bare EC

Øs529, Øs530

Den moderne stat oppsto som del av et internasjonalt statssystem. Konsentrasjonen av myndighet skjedde dels som forsvar utad, og dels som sentralisert kontroll innad. (Øs529) Det var former for statsdannelse forut for utviklingen av det moderne statssystem, kanskje helt tilbake til jordbruksrevolusjonen i yngre steinalder. De tydlige statsdannelsene oppsto og forfalt innenfor en annen historisk sammenheng. (Øs530) Det er svært store variasjoner i måten statsorganer er bygd på og i de oppgavene de påtar seg. (pg. 57)

- translation: *Státotvorné formy se objevily před vznikem moderního státu, možná již v období zemědělské revoluce v mladší době kamenné. [...] Existují značné rozdíly ve způsobu, jakým jsou organizovány státní orgány, a v úkolech, které plní.*
- analysis: Øs529: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*former for...*) – Spec (*forut for...*)
Øs530: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*store variasjoner i måten...*)
- NS: Øs529: *former for...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*statsdannelse* is context-dependent)

Ø530: *store...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by 2 PPs)
heterogeneous (*statsorganer* is context-dependent)

- type: Ø529: EC with adverbial
Ø530: bare EC

- adverbials: Ø529: *forut for...* (specification, temporal, heterogeneous, final)

Øs531

Politisk utvikling var nasjonal integrasjon i alle fasetter. Det var offentlig kontroll over territoriet, kulturell identitet knyttet til nasjonalstaten, institusjoner for massedeltakelse som kunne kanalisere krav og dempe konflikter. (pg. 61)

- translation: *Usměrnovat požadavky a tlumit konflikty bylo možné za pomoci veřejné kontroly celého území, kulturní identity spjaté s národním státem, institucemi s masovou účastí.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*offentlig kontroll over...*)

- NS: *offentlig...*: compound NP (3 head nouns with various modification patterns)
context-independent

- type: bare EC

Øs532

Moderniseringsteoriens hovedbilde er linjen eller skråplanet, der politikk og samfunn utvikler seg i et fast spor, men hvor noen deler av verden er kommet lenger enn andre. Langs den allmenne utviklingslinjen er det gjerne et avgjørende knutepunkt som skiller det tradisjonelle fra det moderne samfunn. (pg. 65)

- translation: *Na všeobecné vývojové linii se zpravidla nachází rozhodující uzel, který odděluje tradiční společnost od moderní.*

- analysis: DiaTh (*Langs...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*et avgjørende...*)

- NS: *et avgjørende...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *langs...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Øs533

De har ofte erstatet observasjon og konkrete studier, ikke bare i eldre samfunnsteori, men også i moderne statsvitenskap. Det er ingen gode grunner til å anta at alle samfunn følger samme lovmessige mønster, eller at politiske former driver mot et felles utviklingsmål. (pg. 65-66)

- translation: *Neexistují žádné dobré důvody domnívat se, že se všechny společnosti řídí stejnými zákonnými vzory.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*gode grunner...*)

- NS: *ingen gode...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by inf. with prep.)
NegFocA (*ingen*)
context-independent

- type: bare EC

Øs534

Dette skillet mellom lovgivende og utøvende makt ble visket ut med parlamentarismen, da statsrådene måtte møte frem i Stortinget, og regjeringen ble avhengig av et flertall i nasjonalforsamlingen. Det er fortsatt et skille mellom lov givende og utøvende makt, bl.a. ved at regjeringsmedlemmer fratrer sete i nasjonalforsamlingen dersom de er valgt dit, men koblingen er tettere enn det klassiske prinsippet tilsa. (pg. 70)

- translation: *Stále existuje rozdíl mezi zákonodárnou a výkonnou mocí, m.j. tím, že členové vlády odstupují z křesla v parlamentu, přestože tam byli zvoleni, ale propojení je těsnější, než nařizoval klasický princip.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (fortsatt) – Rh (et skille mellom...) – Spec (blant...)
- NS: *et skille mellom...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *fortsatt* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)
blant... (specification, adjunct of manner, heterogeneous, final)

Øs535

En geografisk beslutningsenhet, et politiskadministrativt område, burde teknisk sett ha en størrelse som gjør at den mest mulig effektivt kan løse de problemene befolkningen står overfor. Det fins imidlertid ingen slik ideel grense, som gir et område passe størrelse for ethvert formål. (pg. 73)

- translation: *Neexistuje však žádná taková ideální hranice, která umožňuje, aby daná oblast měla pro všechny účely přeměřenou velikost.*
- analysis: Th (Det) – Tr (fins) – TrPrO (imidlertid) – NegFocA (ingen) – Rh (slik...)
- NS: *ingen slik...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj., postmod. by adj. relative cl.)
NegFocA (ingen)
heterogeneous (*område, størrelse* are context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)

Øs536

En småstat eller en region eller et lokalsamfunn kontrollerer selv en begrenset del av de faktorene som har betydning for livsvilkår i området. Her har det ligget et argument for å utvide grensene, tøy dem i retning av det aktuelle problemets omfang. (pg. 73)

- translation: *Zde spočívá argument pro rozšíření hranic na úroveň aktuálních problémů.*
- analysis: DiaTh (Her) – Tr (har) – Th (det) – rest of Tr (ligget) – Rh (et argument...)
- NS: *et argument...*: complex NP (head noun postmod. by 2 infinitives with prep.)
heterogeneous (*grensene* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Øs537

I praksis er fordelingen blitt mer ustabil og ugjennomsiktig enn prinsippet tilsa. Det har vært to hovedlinjer i argumentasjonen for føderalisme. (pg. 74)

- **translation:** V argumentaci pro federalismus existují dvě hlavní linie.
- **analysis:** Th (Det) – Tr (har vært) – Rh (to hovedlinjer) – DiaTh (i...)
- **NS:** *to hovedlinjer*: simple NP (composite head noun)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i argumentasjonen...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Øs538

Det rasjonalistiske markedsargumentet for regional variasjon er kanskje først og fremst et argument for fleksibel desentralisering. Innenfor teorien om rasjonelle valg – public choice-retningen – har det vært en omfattende debatt om betydningen av politisk og administrativ desentralisering som vilkår for markedstilpasning til fellesgoder. (pg. 75)

- **translation:** *V rámci teorie o racionální volbě – public choice – probíhala rozsáhlá diskuze o významu politické a administrativní decentralizace jako podmínky pro přizpůsobení trhu společnému dobru.*
- **analysis:** DiaTh (Innenfor...) – Tr (har) – Th (det) – rest of Tr (vært) – Rh (en omfattende...)
- **NS:** *en omfattende...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*desentralisering* is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *innenfor...* (scene-setting, locative, context-independent, initial)

Øs539

Det er svært store variasjoner i måten statsapparat og offentlig virksomhet er organisert på. (pg. 75)

- **translation:** *Existují značné rozdíly ve způsobu, jakým se organizuje státní aparát a veřejná činnost.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – Rh (svært store variasjoner i måten...)
- **NS:** *svært...*: complex NP (head noun premod. by adj. + intensifier, postmod. by PP)
context-independent
- **type:** bare EC
- **comments:** first sentence in the chapter called "Organisasjonsform og beslutningsmønster"

Øs540

Faser med strammere politisk kontroll, kanskje som svar på skarpere konflikter omkring saksfeltet, kan veksle med faser av større uavhengighet for byråkratiske etater. Det kan være innslag av pendelsvingning eller rullerende orden i dette. (pg. 77)

- **translation:** *Může to získat charakter kyvadla nebo pohybu v kruhu.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (kan være) – Rh (innslag av...) – DiaTh (i dette)
- **NS:** *innslag...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial
- adverbials: *i dette* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Øs541

Det var dette sosiologen Robert Merton kalte dysfunksjonelle konsekvenser. Det kan dermed oppstå en motsetning innen den legal-rasjonelle autoritetsformen. (pg. 82)

- translation: V rámci legálně-rationální mocenské formy tak může vzniknout protiklad.
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*kan*) – TrPrO (*dermed*) – rest of Tr (*oppstå*) – Rh (*en motsetning*) – DiaTh (*innen...*)
- NS: *en motsetning*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *dermed* (TrPrO, conjunct, medial)
innen... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Øs542

De balanserte hverandre og de sto overfor myndighetene som autonome pressgrupper, samtidig som rammene for virksomheten var rettslig regulert. Det er imidlertid ingenting i veien for at slike innslag kan sameksistere med mer korporative samarbeidsnett. (pg. 85)

- translation: *Přesto však nestojí nic v cestě tomu, aby podobné prvky koexistovaly s korporáčními sítěmi spolupráce.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*imidlertid*) – Rh (*ingenting...*) – Spec (*for...*)
- NS: *ingenting...*: complex NP (negative pronoun postmod. by PP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)
for... (specification, adjunct of purpose, heterogeneous, final)

Øs543

Det er dette som gjør korporatisme konstitusjonelt revolusjonerende, selv om det fantes innslag av den også da forfatninger med en klar politisk maktfordeling ble skrevet. (pg. 85)

- translation: [...] *přestože existovaly prvky tohoto také v době, kdy byly sepsány zákony s jasně politickým rozdělením moci.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*fantes*) – Rh (*innslag av den*) – Foc (*også*) – Spec (*da...*)
- NS: *innslag av den*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *da...* (specification, temporal, heterogeneous, final)

Øs544

Noen institusjoner motvirker segmenteringen – enten permanent, slik som de politiske partiene, Finansdepartementets budsjettstyring og enkelte faste regjeringsutvalg, eller sporadisk, gjennom akutt medieoppmerksomhet og bredere aksjonsformer. Her kan det oppstå arenaer for vedtak på tvers av sektorgrensene. (pg. 88)

- translation: *Zde, napříč hranicemi sektoru může vzniknout prostor pro usnesení.*
- analysis: DiaTh (*Her*) – Tr (*kan*) – Th (*det*) – rest of Tr (*oppstå*) – Rh (*arenaer...*) – DiaTh (*på...*)
- NS: *arenaer for...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
på... (scene-setting, locative, heterogeneous, final)

Øs545, Øs546

(Øs545) Det er enkelte ting markeder gjør bedre enn administrative styringsystemer. (Øs546) og det er enkelte ting de gjør dårligere. (pg. 94)

- translation: *Některé věci dělá trh lépe než administrativní řídicí systémy a některé zase hůře.*
- analysis: Øs545: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*enkelte ting...*)
Øs546: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*enkelte ting...*)
- NS: Øs545: *enkelte ting...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj.
relative clause)
heterogeneous (*markeder* is context-dependent)

Øs545: *enkelte ting...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj.
relative clause)
heterogeneous (*de* is context-dependent)
- type: Øs545: bare EC
Øs546: bare EC
- comments: first sentence in the chapter called "Plan og marked"

Øs547

Vi skal se på noen av problemene ovenfor fra en litt annen synsvinkel. Det er tre sett av faktorer som inngår i enkle modeller av planlegging. (pg. 97-98)

- translation: Existují tři sady faktorů, které jsou součástí jednoduchých modelů plánování.
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*tre sett...*)
- NS: *tre sett...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP and subsequently by
adj. relative clause)
heterogeneous (*planlegging* is context-dependent)
- type: bare EC

Øs548

Vi har berørt mange forhold omkring disse innslagene ovenfor, men vi har ikke berørt prinsippene for forutsigelse av ukontrollerte faktorer. Vi skal derfor se litt nærmere på dette.

Det er to hovedformer for forutsigelse av ukontrollerte hendelsesforløp. (pg. 98)

- translation: Jsou dvě hlavní formy, kterými lze předvidat nekontrolovatelný běh událostí.
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (to hovedformer...)
- NS: to hovedformer...: complex NP (composite head noun + quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type bare EC

Øs549

Det er noen samfunnsoppgaver som bare offentlige myndigheter kan ivareta. (pg. 102)

- translation: *Existují některé společenské úkoly, o které se mohou postarat jen veřejné instituce.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (samfunnsoppgaver som...)
- NS: samfunnsoppgaver...: complex NP (composite head noun postmod. by adj. relative clause)
heterogeneous (oppgaver is context-dependent)
- type: bare EC
- comments: first sentence in the chapter called "Statens oppgaver"

Øs550

Mange goder har både et offentlig og et privat innslag, slik som kommunikasjonssystemet. Det finansieres i betydelig grad gjennom skatter og avgifter, og står til allmenn benyttelse. Det er derfor ikke en ren markedsvare. (pg. 102)

- translation: Na trhu proto neexistuje jeden čistý druh zboží.
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (derfor) – NegFocA (ikke) – Rh (en ren...)
- NS: en ren...: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: derfor (TrPrO, conjunct, medial)

TEXT Fy551-600

Fyrand, L. (1994) *Sosialt nettverk. Teori og praksis*. Oslo: TANO.

Fy551

Ingenting er så praktisk som god teori. Dette er ett uttrykk vi ofte bruker, og det er mye sant i det. (pg. 19)

- translation: *Toto je tvrzení, které se často říká, a je v něm hodně pravdy.*
- analysis: Th (det) – Tr (er) – Rh (mye sant) – DiaTh (i det)

- **NS**: *mye sant*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *i det* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- **comments**: beginning of the chapter called "Innledning"

Fy552, Fy553

Han mener at sosiale relasjoner utelukkende kan forstås på bakgrunn av at menneskers atferd bygger på gjensidighet. Denne gjensidigheten er avhengig av (Fy552) at det er et fellesskap rundt viktige forhold hos partene. Gjensidighet utvikles ved (Fy553) at det skjer en viss tilpasning til hverandres atferd, interesser og verdier. (pg. 21)

- **translation**: *Tato vzájemnost je závislá na tom, že všechny strany sdílí významné vztahy. Vzájemnost se vytváří během jistého přizpůsobení chování, zájmům a hodnotám.*
- **analysis**: Fy552: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*et fellesskap*) – DiaTh (*rundt...*)
Fy553: Th (*det*) – Tr (*skjer*) – Rh (*en viss tilpasning...*)
- **NS**: Fy552: *et fellesskap*: simple NP (a composite noun)
context-independent

Fy553: *en viss...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*hverandres* is context-dependent)

- **type**: Fy552: EC with adverbial
Fy553: bare EC
- **adverbials**: Fy552: *rundt...* (scene-setting, locative, context-independent, final)

Fy554

"Sosialpolittiken og dens utøvere må ta sikte på å skape det vi kan kalle for 'selvbærende sosiale prosesser' for løsning av sosiale problemer."

I dette utsagnet ligger det antagelser som er basert på forskning. (pg. 23)

- **translation**: *Toto tvrzení obsahuje předpoklad založený na výzkumu.*
- **analysis**: DiaTh (*I dette...*) – Tr (*ligger*) – Th (*det*) – Rh (*antagelser som...*)
- **NS**: *antagelser som...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *i dette...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Fy555

Sosial samhandling (interaksjon) kjennetegnes ved gjensidig handling mennesker i mellom. Gjensidighet betyr likevel ikke nødvendigvis at det er likeverd mellom dem. (pg. 26)

- **translation**: *Vzájemnost však nemusí nutně znamenat, že je mezi nimi rovnocenný vztah.*
- **analysis**: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*likeverd*) – DiaTh (*mellom dem*)

- NS: *likeverd*: simple NP (composite head noun)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *mellom dem* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- comments: beginning of a section called "Sosial samhandling"

Fy556

Det kan være mange motiver for samhandling. (pg. 27)

- translation: *Pro součinnost existuje spousta motivů.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*kan være*) – Rh (*mange motiver...*)
- NS: *mange motiver...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: bare EC
- comments: beginning a section called "Motivene" within a chapter dealing with social relations

Fy557

Sosiale systemer har ulik grad av stabilitet, avhengig av innholdet i dem. Det er nøye sammenheng mellom samhandling, sosiale relasjoner og sosialt system. (pg. 28)

- translation: *Mezi součinností, sociálními vztahy a sociálním systémem existuje úzká vazba.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*nøye sammenheng mellom...*)
- NS: *nøye sammenheng*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: bare EC

Fy558

Nils Christie beskriver sammenhengen mellom størrelsen på sosiale systemer og antall deltakere innen systemene, og hvor synlige menneskene innen de ulike systemene blir for hverandre. Jo mindre systemene er, jo større muligheter er det for menneskene i systemene til å bli kjent med (og akseptere) hele mennesket. (pg. 30)

- translation: *Čím menší systémy, tím větší mají osoby v systému příležitost seznámit se (a akceptovat) osobu jako celek.*
- analysis: Rh (*større...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – DiaTh (*for...*) – rest of Rh (*til å bli...*)
- NS: *større muligheter til...*: complex NP (head noun premod. by adj., post mod. by infinitive with preposition)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *for menneskene...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, medial – discontinuity!)

Fy559

De første årene etter innflytning i en nyetablert drabantby er det ofte ingen primærkontroll i området. (pg. 30)

- translation: *První roky po příchodu do nově vytvořeného sídliště často žádná primární kontrola v dané oblasti neexistuje.*
- analysis: DiaTh (*De første...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – TrPrO (*ofte*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*primærkontroll*) – DiaTh (*i området*)
- NS: *primærkontroll*: simple NP (composite head noun)
NegFocA (*ingen* – Rh proper)
heterogeneous (*primærkontroll* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *de første...* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)
ofte (TrPrO, adjunct of frequency, medial)
i området (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- comments: beginning of a section called ”Fra sekundær kontroll til primærkontroll”

Fy560

I store sosiale systemer har vi alle spesialiserte funksjoner. Vi vet ikke så mye om dem vi er der sammen med – det er bare noen få vi kjenner hele personligheten til. (pg. 31)

- translation: [...] *je pouze několik lidí, u nichž známe celou osobnost.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Foc (*bare*) – Rh (*få vi kjenner...*)
- NS: *få...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
Foc (*bare*)
context-independent
- type: bare EC

Fy561

Til denne rollen fører funksjoner som matlagging, renhold, barnepass og følelsesmessig omsorg. Disse funksjonene er ikke formaliserte, det står ikke skrevet noe sted at husmødre skal ha ansvaret for dem. (pg. 31)

- translation: [...] *není nikde psáno, že za ně odpovídají hospodyně.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*står*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*skrevet*) – DiaTh (*noe sted*) – rest of Rh (*at husmødre...*)
- NS: *skrevet at...*: complex NP (content nominal declarative cl., premod. by participle)
heterogeneous (*dem* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *noe sted* (scene-setting, locative, context-independent, medial – discontinuity!)

Fy562

Valg- og bytteperspektivet bygger på forutsetningen om at samhandling mellom mennesker er basert på at vi kan foreta strategiske valg. I dette ligger en overbevisning om at alle selv har ansvar og muligheter til å dekke behov og interesser. Det er imidlertid mye som kan påvirke og begrense valgfriheten [...]. (pg. 31)

- **translation:** *Existuje však mnoho aspektů, které mohou svobodu volby ovlivnit a omezit.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (imidlertid) – Rh (mye som...)
- **NS:** *mye som...:* complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*valgfriheten* is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)

Fy563

Gruppetilhørigheten vil ofte bli brukt som forklaring på gruppedemlemmers holdninger og atferd. Det er gruppenes normer og sanksjoner som gjerne blir styrende for oppfatninger og handlinger hos gruppedemlemmene (Repstad 1988). Det er mange ulike typer grupper, avhengig av gruppens størrelse, varighet og kontaktform. (pg. 34)

- **translation:** *Existuje mnoho různých typů skupin v závislosti na velikosti, délce trvání a formě kontaktu.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – Rh (mange...) – Spec (avhengig av...)
- **NS:** *mange...:* complex NP (head noun + quantifier premod. by adj.)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *avhengig...* (specification, adjunct of respect, heterogeneous, final)

Fy564

Vi har alle et sett av både tilskrevne og valgte arenaer. Det forholdet vi har til dem vi omgås med på de ulike arenaene, danner vårt eget mikrosystem. Det skjer hele tiden en gjensidig påvirkning mellom meg selv og "de andre".

- **translation:** *Celou dobu probíhá vzájemné ovlivňování mezi mnou samotným a ostatními.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (skjer) – TrPrO (hele tiden) – Rh (en gjensidig...)
- **NS:** *en gjensidig...:* complex NP (head noun premod. by adj, postmod. by PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *hele tiden* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

Fy565, Fy566

Vi kan føle oss hjelpeløse overfor makrosystemet. Et eksempel er byråkratiet som vi ikke kjempe mot, men som vi er avhengige av. (Fy565) Det er områder som vi kan ha et bevisst, reflektert forhold til, og (Fy566) det er forhold som er blitt en del av oss og som på en ubevisst måte har formert og preget personligheten vår gjennom den kulturen som har formet oss. (pg. 38)

- **translation:** *Jsou oblasti, k nimž máme jasný, promyšlený vztah, a existují vztahy, které jsou součástí nás samotných a které neurčitým způsobem formují naši osobnost prostřednictvím kultury, která nás ovlivnila.*
- **analysis:** Fy565: Th (Det) – Tr (er) – Rh (områder som...)
Fy566: Th (Det) – Tr (er) – Rh (forhold som...)

- NS: Fy565: *områder som...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*vi* is context-dependent)

Fy566: *forhold som...*: complex NP (head noun postmod. by 2 adj. relative cl.)
heterogeneous (*oss, vår* are context-dependent)

- type: Fy565: bare EC

Fy566: bare EC

Fy567

Når det gjelder voksne, kan en strategi være å hjelpe klienten selv til å påvirke de ulike systemene og forholdene systemene i mellom. Ofte må det skje forandring både på mikro-og mesonivå samtidig for å bedre en vanskelig situasjon. (pg. 38)

- translation: *Často musí dojít ke změně jak na makro, tak na mesoúrovni, aby došlo ke zlepšení nějaké složité situace.*

- analysis: TrPrO (*Ofte*) – Tr (*må*) – Th (*det*) – rest of Tr (*skje*) – Rh (*forandring*) – DiaTh (*både...*) – Diath (*for å...*)

- NS: *forandring*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ofte* (TrPrO, adjunct of frequency, initial)
både... (scene-setting, locative, context-dependent, final)
for å... (scene-setting, adjunct of purpose, context-independent, final)

Fy568, Fy569, Fy570

(Fy568) *Det er stor uenighet i synet på hvor mye av personlighetsstrukturen som fastlegges i barndommen.*
(Fy569) *Imidlertid har det skjedd en økende vektlegging på (Fy570) at det fortsatt er store utviklingspotensialer hos voksne mennesker.* (pg. 41)

- translation: *Panuje značná neshoda v pohledu na to, do jaké míry je osobnostní struktura určována v dětství. Čím dál více se však klade důraz na to, že velký vývojový potenciál se vyskytuje i u dospělých osob.*

- analysis: Fy568: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*stor uenighet...*)
Fy569 TrPrO (*Imidlertid*) – Tr (*har*) – Th (*det*) – rest of Tr (*skjedd*) – Rh (*vektlegging*) – Spec (*på...*)
Fy570: Th (*det*) – TrPrO (*fortsatt*) – Tr (*er*) – Rh (*store...*) – Spec (*hos...*)

- NS: Fy568: *stor...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

Fy569: *en økende...*: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent

Fy570: *store...*: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: Fy568: bare EC

Fy569: EC with adverbial

Fy570: EC with adverbial

- **adverbials**: Fy569: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, initial)
på at det... (specification, locative, context-independent, final)
Fy570: *fortsatt* (TrPrO, temporal adjunct, medial)
hos... (specification, locative, context-independent, final)

- **comments**: beginning of a separate section

Fy571

Overkompensering betyr å bruke mye energi på å opparbeide styrke på nettopp det/de område(r) hvor det er en uakseptabel svakhet. (pg. 45)

- **translation**: [...] *kde se nachází nepřijatelná slabina.*
- **analysis**: DiaTh (*hvor*) – Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*en uakseptabel...*)
- **NS**: *en uakseptabel...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *hvor* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Fy572

Det er mange ting som påvirker utviklingen av gode måter å være sammen med andre på.
(pg. 47)

- **translation**: *Vývoj dobrých způsobů soužití ovlivňuje mnoho aspektů.*
- **analysis**: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*mange ting...*)
- **NS**: *mange ting...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type**: bare EC
- **comments**: beginning of a chapter called "Kontaktferdigheter"

Fy573

Det er to former for sosiale ferdigheter. (pg. 48)

- **translation**: *Sociální dovednosti mají dvě formy.*
- **analysis**: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*to former...*)
- **NS**: *to former...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- **type**: bare EC
- **comments**: beginning of a chapter called "Sosiale ferdigheter"

Fy574

Dette kapitlet har gitt en innsikt i teorier som er viktige for å forstå hvordan sosiale nettverk utvikles og vedlikeholdes. Det ligger en langsiktig utviklingsarbeid forut for den teorien vi bruker i dag, og for å få tak i fagets "røtter" er dette med på å sette vart eget nettverksarbeid inn i en større historisk sammenheng. (pg. 48)

- **translation**: *Za teorií, kterou dnes používáme, je dlouhodobá vývojová práce.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*ligger*) – Rh (*en langsiktig...*) – DiaTh (*forut for...*)
- NS: *en langsiktig...*: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *forut for...* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

Fy575

Dette både for å kunne vite hvordan garnet kan bøtes/reparereres (intervensjoner), og hva vi må ta hensyn til for at bøtingen skal bli vellykket.

Hvis vi fortsatt bruker bildet av et fiskegarn, vet vi at det er mange typer garn. (pg. 50)

- translation: [...] *že existuje mnoho typů síti.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*mange typer garn*)
- NS: *mange...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by NP)
heterogeneous (*garn* is context-dependent)
- type: bare EC

Fy576

Noen er store, med løs kontakt mellom menneskene. Andre er mindre med stor tetthet. Noen har mistet deler av nettverket sitt slik at det er blitt hull i det. (pg. 50)

- translation: [...] *že se v nich vytvořily díry.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er blitt*) – Rh (*hull*) – DiaTh (*i det*)
- NS: *hull*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i det* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Fy577

Eksempler på totale nettverk som det kan være interessant å kartlegge kan være et bomiljø, en skoleklasse, en arbeidsplass, et politisk parti. Det er utviklet matematiske teknikker for å analysere kartleggingen. (pg. 52)

- translation: *Pro analýzu mapování existují rozpracované matematické techniky.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*utviklet...*)
- NS: *utviklet...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj., postmod. by infinitive with preposition)
heterogeneous (*kartleggingen* is context-dependent)
- type: bare EC

Fy578

I organisasjoner er det interessant å sammenlikne det formelle nettverkmønsteret med det uformelle, for å se om det er forskjeller her. (pg. 53)

- translation: [...] *zda se tam vyskytují nějaké rozdíly.*

- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*forskjeller*) – DiaTh (*her*)
- **NS:** *forskjeller*: simple NP
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *her* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Fy579

*Her kan det også være nytting å ta utgangspunkt i enkeltpersoner for å se hvordan den enkeltes nettverk i en gruppe er. Begrepet tetthet er viktig i en slik analyse.
Et eksempel på dette er A's venner. Kjenner de hverandre, eller er det ikke noe gjensidig vennskap mellom egos venner? (pg. 56)*

- **translation:** [...] *nebo mezi jednotlivými přáteli individua žádný vzájemný přátelský vztah není?*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*ikke*) – DiaTh (*noe...*)
- **NS:** *noe...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-dependent
- **type:** bare EC

Fy580

Det går et skille mellom disse tre sonene og de sonene som er igjen. (pg. 58)

- **translation:** *Mezi těmito třemi a zbývajícími zónami prochází hranice.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*et skille mellom...*)
- **NS:** *et skille*: simple NP
heterogeneous (PP is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *mellom...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- **comments:** beginning of a section summarizing three types of zones

Fy581

Det er umulig å si noe om hva som er den vanlige størrelsen på et nettverk, det vil variere fra person til person. Både størrelsen og innholdet av avhengig av livssituasjon, kultur osv. Det foreligger få systematiske undersøkelser om dette. (pg. 60)

- **translation:** *O tomto je k dispozici jen málo systematických výzkumů.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*foreligger*) – R (*få...*)
- **NS:** *få...*: complex NP (head noun + quantifier premod. by adj, postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-independent)
- **type:** bare EC

Fy582

Nabo- og kollegarolle er ofte affektivt nøytral. Vi vet imidlertid at både naboer og kollegaer kan utvikle vennskap. Det vil derfor alltid være flytende overganger mellom ulike roller og sektorer i nettverket. (pg. 63)

- **translation:** *Proto bude mezi jednotlivými rolemi a sektory sítě vždy plynulý přechod.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*vil*) – TrPrO (*derfor*) – TrPrO (*alltid*) – rest of Tr (*være*) – Rh (*flytende...*)
- **NS:** *flytende overgang:* complex NP (composite head noun premod. by participle, postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *derfor* (TrPrO, conjunct, medial)
alltid (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

Fy583

Dette støttes av Horowitz (1978), som undersøkte hvem folk henvendte seg til når de hadde psykiske problemer. De som ble intervjuet, søkte hjelp hos familien i to tredjedelen av tilfellene. Venner ble ofte oppsøkt når det var mangel på nærhet og tilgjengelighet til familien. (pg. 64)

- **translation:** [...] *když chyběla blízkost a dostupnost rodiny.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*mangel på...*)
- **NS:** *mangel på...:* complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*familien* is context-dependent)
- **type:** bare EC

Fy584, Fy585

Med unntak av barnetilsyn utveksles andre nabo tjenester av neste to tredjedeler av befolkningen i Norge.

(Fy584) *Det er bare 27 prosent som ikke har utvekslet nabo tjenester (Sosial Utsyn 1989).*

(Fy585) *Det er en klar sammenheng mellom det å ha gode venner i lokalmiljøet og nabokontakt.* (pg. 65)

- **translation:** *Pouze 27% Norů nevyužilo sousedských služeb. Mezi sousedským kontaktem a dobrým přátelstvím v lokálním prostředí existuje jasná souvislost.*
- **analysis:** Fy584: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Foc (*bare*) – Rh (*27% prosent som...*)
Fy585: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*en klar...*)
- **NS:** Fy584: *27% som...:* complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
Focalizer (*bare*)
heterogeneous (*nabotjenester* is context-dependent)
- Fy585: *klar...:* complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- **type:** Fy584: bare EC
Fy585: bare EC

Fy586

Dalgard (1980) fant en forskjell mellom dem som hadde gode nabo forhold, og de andre: Blant dem som hadde utfredstillende nabo forhold var det flere som oppsøkte psykiater enn blant dem som hadde gode nabo forhold. (pg. 64)

- translation: *Mezi těmi, kteří měli neuspokojivé sousedské vztahy, vyhledalo pomoc psychiatra více lidí než u těch s dobrými sousedskými vztahy.*

- analysis: DiaTh (*Blant...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*flere som...*)

- NS: *flere...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*naboforhold* is context-dependent)

flere

som oppsøkte.... (adj. relative cl., postmod.) enn blant dem (complementation of comparative)
som... (adj. relative cl., postmod.)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *blant...* (scene-setting, locative, heterogeneous, initial)

Fy587

Folk arbeider ofte sammen med kollegaer som var skolekamerater og naboer i barndommen. Her er det større stabilitet i samfunnet. (pg. 65)

- translation: *Zde panuje ve společnosti větší stabilita.*

- analysis: DiaTh (*Her*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*større...*)

- NS: *større stabilitet*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Fy588

En annen viktig egenskap ved nettverket er tettheten. Med tetthet menes hvor mange i tettverket som har kontakt med hverandre uavhengig av ego. Maksimal tetthet er når alle kjenner alle. Nettverkets tetthet sier noe om hvilke kontaktmuligheter det er mellom medlemmene i egos nettverk. (pg. 68)

- translation: *Jaké možnosti kontaktu mají členové sítě jedince.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*hvilke kontaktmuligheter...*)

- NS: *hvilke...*: complex NP (composite head noun + interrogative pronoun, postmod. by PP)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: bare EC

Fy589, Fy590

Andre nettverk er svært tette – de såkalte edderkoppnettverkene. (Fy589) Her er det utstrakt kontakt mellom alle i nettverket. (Fy590) Det er stor mulighet for kontroll og innflytelse i relasjonene i nettverket, og mindre mulighet for kontroll for ego (betegnes også som psykotiske nettverk, jf Pattison 1979). (pg. 69)

- translation: *Zde je značný kontakt mezi všemi v rámci sítě. Existují velké možnosti kontroly a ovlivňování vztahů v rámci sítě a menší možnosti kontroly vztahů jednotlivce.*

- analysis: Fy589: DiaTh (*Her*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*utstrakt...*)
Fy590: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*stor...*)

- NS: Fy589: *utstrakt...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

Fy590: *stor mulighet...*: compound NP (2 head nouns with complex modification)
heterogeneous (*nettverket, kontroll* are context-dependent)

mulighet (h1) mulighet (h2)
store (adj., premod.) for kontroll... (PP, postmod.) mindre (adj., premod.) for kontroll (PP, postmod.)

- type: Fy589: EC with adverbial
Fy590: bare EC

- adverbials: Fy589: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Fy591

*Eksempler er den evige nabostrid som kan toppe seg til et avgjørende slag, eller ektefeller som "koker over".
Det finnes ingen løsning, og vold kan bli et svar. (pg. 71)*

- translation: *Neexistuje žádné řešení.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*løsning*)

- NS: *ingen løsning*: simple NP
NegFocA (*ingen*)
context-independent

- type: bare EC

Fy592

*Hvis vi har mange klynger i nettverket vårt som representerer flere miljøer, kan det bety at vi tilpasse oss
forskjellige normer for å holde på kontaktene. Hvis det er kontakt på tvers av klyngene, kan normene og
verdiene justere seg i forhold til hverandre. (pg. 75)*

- translation: *Jestliže se kontakt objeví napříč skupinkami [...].*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*kontakt på tvers...*)

- NS: *kontakt...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: bare EC

Fy593

*Hvordan utvikler vi vennskap? Gullestad (1985) har forsket på dette. Han understreker at det å være lik er
viktig for å opprettholde nært vennskap. Hvis det ikke skjer en verdi- og normjustering mellom egos ulike
klynger, vil de som står fjernt fra egos mest sentrale verdier justere seg i forhold til hverandre. (pg. 75)*

- translation: *Nedochází-li mezi jednotlivými skupinkami v síti individua k regulaci hodnot a norem [...]*

- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*skjer*) – Rh (*en verdi...*) – DiaTh (*mellom...*)

- NS: *en verdi-...*: compound NP (2 composite head nouns)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *mellom...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Fy594, Fy595

Samsillet mellom mennesker kan være problematisk. (Fy594) Det kan være store maktforskjeller mellom partene i et nettverk, og (Fy595) det kan være normer og regler i nettverket som gjør samhandlingen dårlig. (pg. 81)

- **translation:** *Mezi jednotlivými stranami sítě mohou být značné mocenské rozdíly a mohou se vyskytnout normy a pravidla, jež zhoršují součinnost.*
- **analysis:** Fy594: Th (*Det*) – Tr (*kan være*) – Rh (*store...*)
Fy595: Th (*det*) – Tr (*kan være*) – Rh (*normer...*) – DiaTh (*i...*) – rest of Rh (*som...*)
- **NS:** Fy594: *store...*: complex NP (composite head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

Fy595: *normer...*: compound NP (2 head nouns postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*samhandlingen* is context-dependent)
- **type:** Fy594: bare EC
Fy595: EC with adverbial
- **adverbials:** Fy595: *i nettverket* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

Fy596

I hvilken grad er det gjensidighet i relasjonene i nettverket? (pg. 82)

- **translation:** *Do jaké míry panuje ve vztazích v síti vzájemnost?*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*gjensidighet...*) – Spec (*I hvilken grad*)
- **NS:** *gjensidighet...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*nettverket* is context-dependent)

gjensidighet
 i relasjonene (PP, postmod.)
 i nettverket (PP, postmod.)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i hvilken...* (specification, adjunct of measure, context-independent, initial)
- **comments:** beginning of a section called "Retning"

Fy597

Hyppig kontakt kan imidlertid si noe om at vi prioriterer denne kontakten framfor en annen, fordi det betyr mye for oss. Men det er ikke automatikk i dette. (pg. 83-84)

- **translation:** *Ale není v tom žádná automatika.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*automatikk*) – DiaTh (*i dette*)
- **NS:** *automatikk*: simple NP
context-independent
- **type:** EC with adverbial

TEXT Se601-650

Seip, J.A. (1997) *Utsikt over Norges historie*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag ASA.

Se601

Utviklingen tenkes da gjerne som et stigende tilpasning i retning av en harmonist eller likevektig tilstand; eller – med en analogi hentet fra biologen – systemet oppfattes en slags organisme som "fødes", utfolder seg og "dør".

Når det gjelder nyere norsk historie, er det særlig tre historikere som har utformet, eller antydnet, et helhetssyn. (pg. 7-8)

- translation: *Co se týká novější norské historie, jsou především tři historikové, kteří utvářeli nebo naznačili hledisko celistvosti.*
- analysis: DiaTh (Når det...) – Tr (er) – Th (det) – Foc (særlig) – Rh (tre...)
- NS: særlig tre...: complex NP (head noun + quantifier postmod. by adj. relative cl.)
Focalizer (særlig)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: når det... (scene-setting, adjunct of respect, heterogeneous, initial)

Se602

De har en legaliserende effekt. Dette kan forstørre til det umåtelige virkningen av få menneskers handlinger. I det sosiale liv er det ingen "kvantitativ" likevekt mellom årsak og virkning, slett ikke mellom det som puttes inn i et sosialt regelverk og det som kommer ut. (pg. 10)

- translation: *V sociálním životě neexistuje mezi příčinou a působením žádná kvantitativní rovnováha.*
- analysis: DiaTh (I det...) – Tr (er) – Th (det) – NegFocA (ingen) – Rh (kvantitativ...)
- NS: ingen...: complex NP (a composite head noun premod. by adj., postmod. by PP)
NegFocA (ingen)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: i det... (scene-setting, locative, context-independent, initial)

Se603

Fremstillingen bygger nødvendigvis i stor utstrekning på anders granskninger, selv om den ikke tar sikte på å summere alle resultater av vesentlig interesse. Et dilemma reiser seg her. Det er i boken ingen noter med henvisning til kilder og litteratur. (pg. 12)

- translation: *V knize nejsou žádné poznámky s odkazy na prameny a literaturu.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – DiaTh (i boken) – NegFocA (ingen) – Rh (noter...)
- NS: noter med...: complex NP (head noun postmod. by PP)
NegFocA (ingen)
context-independent

noter

med henvisning (PP, postmod.)

til kilder og litteratur (PP, postmod.)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i boken* (scene-setting, locative, context-dependent, medial)

Se604

Året 1814 var som Pavels kalte det et annus mirabilis. Hva kan det sammenlignes med? Der var lignende tette hendelsesforløp som resulterte i svære strukturelle forskyvninger i Frankrike i 1789 og i Russland i 1917. (pg. 15)

- translation: *Podobně těsný běh událostí vyústil v mohutný strukturální posun ve Francii roku 1789 a v Rusku roku 1917.*

- analysis: Th (*Der*) – Tr (*var*) – Rh (*liggende tette...*)

- NS: *liggende...*: complex NP (composite head noun premod. by participle and adj, postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: bare EC

Se605

Den russiske omveltning var politisk, sosial og dertil økonomisk, og for så vidt den mest dyptgående. I Norge manglet den sosiale og økonomiske omkalfatring, men til gjengjeld var der ved siden av det politiske aspekt også et nasjonalt. (pg. 15)

- translation: [...] *ale na druhou stranu se vedle aspektu politického objevil i aspekt národní.*

- analysis: TrPrO (*til...*) – Tr (*var*) – Th (*der*) – DiaTh (*ved...*) – TrPrO (*også*) – Rh (*et nasjonalt*)

- NS: *et nasjonalt*: complex NP (head noun is ellipted, only adj. premod. present)
heterogeneous (premod. is context-independent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *til gjengjeld* (TrPrO, conjunct, initial)
ved siden... (scene-setting, locative, context-dependent, medial)
også (TrPrO, conjunct, medial)

Se606, Se607

Et historisk fenomenkompleks av denne annus mirabilis-typen er lokkende som granskningsfelt for historikeren. (Se606) Der er alltid noe nytt å finne; (Se607) der er alltid mulighet for sammenstillinger som lar ane nye forklaringer. (pg. 15)

- translation: *Vždy lze najít něco nového, vždy existuje možnost porovnání, jež dá tušit nové změny.*

- analysis: Se606: Th (*Der*) – Tr (*er*) – TrPrO (*alltid*) – Rh (*noe nytt...*)
Se607: Th (*Der*) – Tr (*er*) – TrPrO (*alltid*) – Rh (*mulighet...*)

- NS: Se606: *noe...*: complex NP (head noun postmod. by adj.)
context-independent

noe

nytt (adj, postmod.)

å gjøre (infinitive, postmod.)

Se607: *mulighet...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

mulighet

for sammenstillinger (PP, postmod.)

som lar ane... (adj. relative cl., postmod.)

- type: Se606: EC with adverbial
Se607: EC with adverbial

- adverbials: Se606: *alltid* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)
Se607: *alltid* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)

Se608, Se609

Problemet pleier her å bli stillet slik (og det kan stilles i samme form når det gjelder selvstendigheten og friheten): Gitt den ytre foranledning, (Se608) i hvilken grad var der hjemelige forutsetninger for et selvstendig norsk rike, og (Se609) hvilke forutsetninger var der for en fri forfatning. (pg. 18)

- translation: [...] *do jaké míry existovaly domáci předpoklady pro samostatný norský stát a jaké byly předpoklady pro svobodnou demokratickou formu vlády.*

- analysis: Se608: Th (*der*) – Tr (*var*) – Rh (*hjemelige...*) – Spec (*i hvilken grad*)
Se609: Th (*der*) – Tr (*var*) – Rh (*hvilke...*)

- NS: Se608: *hjemelige...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

Se609: *hvilke...*: complex NP (head noun + interrogative pronoun postmod. by PP)
heterogeneous (*forutsetninger* is context-dependent)

- type: Se608: EC with adverbial
Se609: bare EC

- adverbials: Se608: *i hvilken...* (specification, adjunct of measure, context-independent, final)

Se610

Sverre Steen har tatt standpunkt for det motsatte syn at både selvstendighet og fri forfatning ble presset inn på nordmennene i 1814, de fikk dem i gave. Han finner meget svake ønsker om løsrivelse og frihet: Det var ikke noe "folkeønske" i Norge om å bryte ut av den dansk-norske union, heller ikke var uviljen mot eneveldet noen "selvstending virkende kraft" i kampen for politisk frihet. (pg. 18)

- translation: *V Norsku nebylo „přáním lidu“ vymanit se z dánsko-norské unie [...].*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*i Norge*) – rest of Rh (*om å...*)

- NS: *noe folkeønske...*: complex NP (composite head noun postmod. by inf. with prep.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i Norge* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

Se611

At Christian Frederik var mentalt forveredt, vet vi fra brev som gikk mellom ham og nordmannen Carsten Anker.

Mellom den unge prins og den eldre norske forretningsmann var det merkelig vennskap.

(pg. 19)

- translation: *Mezi mladým princem a tímto postarším norským obchodníkem bylo zvláštní přátelství.*

- analysis: DiaTh (*mellom...*) – Tr (*var*) – Tr (*det*) – Rh (*merkelig...*)

- NS: *merkelig...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *mellom...* (scene-setting, locative, context-independent, initial)

Se612

Det første som er å nevne for å forklare den tilslutning Christian Frederik fikk, er at han ikke var alene om å ønske gjenforening. Der hersket en utstrakt lojalitetsfølelse overfor den dansk-norske helstat. (pg. 21)

- translation: *V otázce dánsko-norského státu vládla rozsáhlá lojalita.*

- analysis: Th (*Der*) – Tr (*hersket*) – Rh (*en utstrakt...*) – DiaTh (*overfor...*)

- NS: *en utstrakt...*: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *overfor...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Se613

Biskopene sendte hyrdebrev til sine prester. Den 19. februar, den dag Christian Frederik la åpent frem for folket sitt politiske program, ble et sirkulære sendt ut til alle overøvrigheter. Der stod det at prinsen ventet at alle embetsmenn satte folket følgeverdig eksempel. (pg. 24)

- translation: *V něm stálo, že princ očekával, že státní úředníci dají lidem příklad hodný následování.*

- analysis: DiaTh (*Der*) – Tr (*stod*) – Th (*det*) – Rh (*at prinsen...*)

- NS: *at prinsen...*: complex NP (complex sentence – content nom. declarative cl.)
heterogeneous (*prinsen, embetsmenn* are context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *der* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Se614

Mengden i bevegelse og begeistring tåler hverken avvikere eller lunkenhet. Der var derfor, kan man si, noe selvdisciplinerende ved utviklingen i 1814 når den først var kommet igang. (pg. 26)

- translation: *Na vývoji, jež byl započat v roce 1814, panovalo něco jako, řekněme, sebedisciplína.*

- analysis: Th (*Der*) – Tr (*var*) – TrPrO (*derfor*) – TrPrO (*kan...*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*ved utviklingen...*) – DiaTh (*når den...*)

- NS: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *derfor* (TrPrO, conjunct, medial)
kan man si (TrPrO, disjunct, medial)
ved... (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)
når... (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

Se615

Tilslutningen skulle skje i form av en ed som alle avla. Dette var en form som utelukket dissens. Der forelå intet alternativ, ikke et nei, ikke engang taushet. (pg. 27)

- translation: *Neexistovala žádná alternatíva, žádné ne, ani mlčení.*
- analysis: Th (*Der*) – Tr (*forelå*) – NegFocA (*intet*) – Rh (*alternativ...*)
- NS: *intet...*: compound NP (3 head nouns, 1st nominal, 2nd particle, 3rd nominal)
NegFocA (*intet*)
context-independent
- type: bare EC

Se616, Se617

Christian Frederik var en fremmed prins som inviterte til nasjonal samling. (Se616) Men der forelå i 1814 også politiske planer med norsk rot, og (Se617) der var også en mann, Hermann Wedel. (pg. 29)

- translation: *Ale v roce 1814 existovaly také politické plány s norskými kořeny a objevil se také jeden muž, Herman Wedel.*
- analysis: Se616: Th (*der*) – Tr (*forelå*) – DiaTh (*i 1814*) – TrPrO (*også*) – Rh (*politiske...*)
Se617: Th (*der*) – Tr (*var*) – TrPrO (*også*) – Rh (*en mann...*)
- NS: Se616: *politiske...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

Se617: *en mann...*: complex NP (head noun with apposition)
context-independent
- type: Se616: EC with adverbial
Se617: EC with adverbial
- adverbials: Se616: *i 1814* (scene-setting, temporal, context-dependent, medial)
også (TrPrO, conjunct, medial)

Se617: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

Se618

Men om Michelsen gjelder det at han fikk en situasjon i forøring og ble båret frem av en mektig opinion; det var mer måten enn veien som var hans. I 1949 var det andre i Arbeidepartiet som var mer pågående, og da det kom til stykket, valgte Gerhardsen den lette utvei å overgi seg i en sterker hånd [...]. (pg. 30)

- translation: *V roce 1949 bylo ve straně Arbeidepartiet mnoho jiných neodbytných.*
- analysis: DiaTh (*I...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*andre*) – DiaTh (*i...*) – rest of Rh (*som...*)

- NS: *andre som...*: complex NP (pronoun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i 1949* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)
i Arbeidpartiet (scene-setting, locative, context-independent, medial –
discontinuity!)

Se619

Hans egen bevegelse ble en undergrunnsbevegelse. Der er vage spor etter dulgt aktivitet [...]. (pg. 34)

- translation: *K záhadným aktivitám vedou neurčité stopy.*
- analysis: Th (*Der*) – Tr (*var*) – Rh (*vage spor...*)
- NS: *vage spor...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: bare EC

Se620

Først da riksforsamlingen i april trådte sammen på Eidsvoll, dukket dette parti opp i dagen. Stemningen var da slik at det var lite å gjøre. (pg. 34)

- translation: *Nálada byla taková, že nešlo moc dělat.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*lite å gjøre*)
- NS: *lite å gjøre*: complex NP (quantifier postmod. by infinitive)
context-independent
- type: bare EC

Se621

Mot slutten av sitt liv fikk Wedel en gjenkomst. Han fant forståelse hos en yngre slekt og han forstod dem. Der var sympati mellom Wedel og de beste av den unge "intelligens" i 1830-årene, Schweigaard og Frederik Stang. (pg. 36)

- translation: *Mezi Wedelem a těmi nejlepšimi z takzvané mladé inteligence z 30. Let 19. století, zejména Scheigaardem a Frederikem Stangem panovaly dobré vztahy.*
- analysis: Th (*Der*) – Tr (*var*) – Rh (*sympati*) – DiaTh (*mellom...*)
- NS: *sympati*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *mellom...* (scene-setting, locative, heterogeneous, final)

Se622

Den politiske strategi som skimtes i dette, trer klarere i lysset når vi ser at det var konkurranse i gang om opinionen. (pg. 37-38)

- translation: [...] *že probíhal názorový střet.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*konkurranse*) – rest of Tr (*i gang*) – rest of Rh (*om...*)

- NS: konkurranse om...: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

Se623

Bak den fremmede type ligger en opinion som synes særlig å høre hjemme i visse embetsmannskretser og hos større næringsdrivende. Det er også spor etter en ekstremt radikal republikansk tenkemåte. (pg. 41)

- translation: *Existují také stopy po extrémním, radikálně republikánském myšlenkovém proudu.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (også) – Rh (spor...)

- NS: spor...: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: også (TrPrO, conjunct, medial)

Se624

Forsamlingen brukte 7 dager til å debattere komiteens forslag og vedta lovens 110 paragrafer. Det er klart at det ikke var tid til rolig gjennomtenkning, heller ikke mulighet for å sammenarbeide de enkelte bestemmelser til et system. (pg. 41)

- translation: *Je zřejmě, že nebyl čas na to, aby se vše v klidu promyslelo.*

- analyse: Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (var) – Rh (tid til...)

- NS: tid...: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: bare EC

Se625

Tanken på en norsk rike i union med Sverige fremkalte straks vidtgående norske planer om en revisjon av den fire måneder gamle forfatning. I den nye politiske situasjon brøt det frem i dagen en latent halvt republikansk radikalisme, som tidligere bare hadde gitt sporadiske signaler. (pg. 46)

- translation: *V nové politické situaci propukl latentní, polorepublikánský radikalismus, jenž dříve vysílal jen sporadické signály.*

- analysis: DiaTh (i den...) – Tr (brøt) – Th (det) – rest of Tr (frem) – DiaTh (i dagen) – Rh (en latent...)

- NS: en latent...: complex NP (head noun premod. by 2 adj., postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: i den... (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
i dagen (scene-setting, temporal, context-dependent, medial)

Se626

Arne Bersgård ser dette som oppmarsj av en trøndsk-vestlandsk radikalisme. Det forelå i det minste et organisert forsøk på en uavhengig norsk politikk. (pg. 46)

- translation: *Při nejmenším existoval organizovaný pokus o nezávislou norskou politiku.*

- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*forelå*) – TrPrO (*i det...*) – Rh (*et organisert...*)
- **NS:** *et organisert...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i det minste* (TrPrO, content disjunct, medial)

Se627

Dette kom spesielt til uttrykk i at kongens militære og utenrikspolitiske plattform ble underminert. To paragrafer ble endret. I § 25 kom det inn disse ord: [...]. (pg. 47)

- **translation:** *V § 25 se objevila tato slova [...].*
- **analysis:** DiaTh (*i...*) – Tr (*kom*) – Th (*det*) – rest of Tr (*inn*) – Rh (*disse ord*)
- **NS:** *disse ord*: simple NP
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i § 25* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Se628

Viljen og retningen var klar nok. Men alt dette lå utenfor mulighetens grenser. Det skjedde nok en dyptgående forandring i statsrådenes stilling; men den kom som konsekvens av en revisjon av grunnlovens ordlyd av rent teknisk art. (pg. 47)

- **translation:** *V postavení státní rady zřejmě probíhaly rozsáhlé změny.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*skjedde*) – TrPrO (*nok*) – Rh (*en dyptgående...*)
- **NS:** *en dyptgående...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*statsrådenes* is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *nok* (TrPrO, content disjunct, medial)

Se629

Gjennom de tre utviklingstrinn vi her har fulgt, går det en stigende radikalisering, i betydning svekkelse av kongens personlig maktstilling. (pg. 48)

- **translation:** *Tyto tři vývojové fáze, které jsme sledovali, se vyznačovaly vzrůstajícím radikalismem zaměřeným na oslabení mocenského postavení krále.*
- **analysis:** DiaTh (*Gjennom de...*) – Tr (*går*) – Th (*det*) – Rh (*en stigende...*)
- **NS:** *en stigende...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *gjennom...* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
- **comments:** beginning of a separate section

Se630

Hvor forskjellige de enn var når det gjaldt utformingen av en ny forfatning, så var alle som overhodet kom inn på saken, samstemte i å kreve gjennomført de sentrale borgerlige friheter: trykkefrihet og rettssikkerhet. Religionsfrihet var svakere betont. Om næringsfrihet var det delte meninger. (pg. 49)

- translation: *O svobodě podnikání panovaly odlišné názory.*
- analysis: Rh (*Om næringsfrihet*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*delte meninger*)
- NS: *delte mininger om...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*frihet* is context-dependent)
- type: bare EC
- comments: postmodification is fronted

Se631

Av dette kan sluttes at trangen til borgerlig frihet (med den begrensning som er nevnt) var mer alment utbredt og mer maktpåliggende enn trangen til politisk frihet. Det var videre enighet om å avskaffe de formelle tegn på ulikhet: adelskap, titler og rang. Avskyen for disse tegn kom så kraftig til uttrykk (pg. 49).

- translation: *Dále panovala shoda o zrušení formálních znaků nerovnosti: šlechty, titulů a hodností.* [...]
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*videre enighet...*)
- NS: *videre...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by inf. with prep.)
context-independent
- type: bare EC

Se632, Se633

Dette gjelder åpenbart trykkefrihetsparagrafen og paragrafene som vil avskaffe adel og rang, (Se632) i dem er det opprør og befrielse. Når det gjelder rettssikkerheten, har man pekt på (Se633) at der allerede var en meget høy grad av rettssikkerhet i den dansk-norske helstat. (pg. 50)

- translation: [...] *v nich je obsažena vzpoura a osvobození.* [...] *že v dánsko-norském státě již existovala vysoká míra právní jistoty.* [...]
- analysis: Se632: DiaTh (*i dem*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*opprør...*)
Se633: Th (*det*) – TrPrO (*allerede*) – Tr (*var*) – Rh (*en meget...*) – DiaTh (*i den...*)
- NS: Se632: *opprør...*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent

Se633: *en meget...*: complex NP (head noun premod. by adj. + intensifier, postmod. by PP)
heterogeneous (*rettssikkerhet* is context-dependent)
- type: Se632: EC with adverbial
Se633: EC with adverbial
- adverbials: Se632: *i dem* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
Se633: *allerede* (TrPrO, temporal, medial)

Se634

Borgerlig frihet stod i en særstilling blant de tre hovedverdier som det ble kjempet for i 1814. Det er grunn til å tro at den ga en plattform som samlet alle parter, at den stod som et høyere og mer fundamentalt mål enn fri forfatning, og videre at begge disse igjen føltas viktigere enn norsk selvstendighet. (pg. 51)

- **translation:** *Je důvod se domnívat, že poskytla platformu, jenž shromáždila všechny strany, že znamenala vyšší a fundamentálnější cíl než svobodné vládnutí, a dále že se tyto dva aspekty pociťovaly jako důležitější než norská samostatnost.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – Rh (grunn til...)
- **NS:** grunn til...: complex NP (head noun postmod. by infinitive with preposition and subsequently by 3 content nominal declarative clauses)
heterogeneous (den, begge disse are context-dependent)
- **type:** bare EC

Se635

I slike uttrykk møter vi den nasjonale bevegelse stivnet i hysteri, som det gjerne går når en bevegelse støter mot veggen. Og der er noe litterært i det, et forsøk på å leve opp til en heroisk sjablong. (pg. 52)

- **translation:** *A je v tom něco literárního, pokus přiblížit se heroickým vzorům.*
- **analysis:** Th (der) – Tr (er) – Rh (noe...) – DiaTh (i det) – rest of Rh (et forsøk...)
- **NS:** noe...: compound NP (indefinite pronoun postmod. by adj., head noun postmod. by infinitive with preposition)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** i det (scene-setting, locative, context-dependent, medial)

Se636

"Det er et skuespill for guder, når nasjonene heller velger døden enn skjendig underkastelse under fremmed vold." Men det er klart at det var mer i dette enn ord og skuespill. (pg. 53)

- **translation:** *Je zřejmé, že je v tom více než slova a hra.*
- **analysis:** Th (det) – Tr (var) – Rh (mere) – DiaTh (i dette) – rest of Rh (enn ord...)
- **NS:** mere enn...: complex NP (adj. complemented by PP)
heterogeneous (complementation is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** i dette (scene-setting, locative, context-dependent, medial)

Se637, Se638, Se639, Se640

Alder og embete hadde moderert mange. (Se637) Allikevel var det ikke få som hadde bevart sin radikalisme. Høstens stemninger vitner klart om det. "Ultrapatrioter" med "revolusjonære ideer" trådte da åpent frem. (Se638) Det gikk i ettertiden rykter om (Se639) at der hadde vært et republikansk parti med et "direktorium på 6 medlemmer". Om dette vet vi intet, (Se640) men det er heller ikke grunn til å vente at kildene skulle fortelle oss noe om det. (pg. 53)

- translation: *Přesto nebylo málo těch, kteří zůstali věrni radikalismu. [...] Později kolovaly zvěsti o tom, že existovala republikánská strana se šestičlenným direktoriátem. O tom nic nevíme, ale není také důvod očekávat, že nám o tom prameny něco řeknou.*

- analysis: Se637: TrPrO (*Allikevel*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*få som...*)
Se638: Th (*Det*) – Tr (*gikk*) – DiaTh (*i ettertiden*) – Rh (*rykter om...*)
Se639: Th (*der*) – Tr (*hadde vært*) – Rh (*et republikansk...*)
Se640: Th (*det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*heller*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*grunn til...*)

- NS: Se637: *få som...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

Se638: *rykter om...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

Se639: *et republikansk...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

Se640: *grunn til...*: complex NP (head noun postmod. by infinitive with preposition)
heterogeneous (*oss* is context-dependent)

- type: Se637: EC with adverbial
Se638: EC with adverbial
Se639: bare EC
Se640: EC with adverbial

- adverbials: Se637: *allikevel* (TrPrO, conjunct, initial)
Se638: *i ettertiden* (scene-setting, temporal, context-dependent, medial)
Se640: *heller* (TrPrO, conjunct, medial)

Se641

Aktivistiske stemninger var ikke innskrenket til det sosiale topplandskap. Men det synes allikevel å ha vært en begrensning, både sosialt og geografisk. Det er holdepunkter for å tro at de midlere og lavere lag i byene var sterkt engasjert. (pg. 54)

- translation: *Existují důvody se domnívat, že střední a nižší vrstvy ve městech byly silně angažované.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*holdepunkter for...*)

- NS: *holdepunkter...*: complex NP (head noun postmod. by infinitive with preposition)
context-independent

- type: bare EC

Se642

Bare hver femte bonde (4 av 20) var med, mens nesten alle som hadde kjøpmannskap eller beslektede næringer (6 av 7) stod fast. Også innenfor embetsstanden var der en påfallende forskjell. (pg. 55)

- translation: *Nápadné rozdily byly i mezi státními úředníky.*

- analysis: Foc (*Også*) – Spec (*innenfor...*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*påfallende...*)

- NS: *påfallende forskjell*: complex NP (head noun premod. by participle)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *innenfor...* (specification, locative, context-dependent, initial)

Se643

Overhodet gjelder det at prestene var mer nasjonalistiske og krigerske enn andre. Der er reservasjoner å ta, men tallenes tale er klar. (pg. 55)

- translation: *Jsou také výhrady [...].*

- analysis: Th (Der) – Tr (er) – Rh (reservasjoner...)

- NS: *reservasjoner...*: complex NP (head noun postmod. by infinitive)
context-independent

- type: bare EC

Se644

Tallet på bønder var fremdeles lite, bare 5, mens 11 nye embetsmenn hadde sluttet seg til; men dette var da også en sak som berørte nettopp deres interesser.

Der var også en forskjell mellom landsdelene når det gjaldt motstandsånden. (pg. 55)

- translation: *Rozdíl mezi různými částmi země byl patrný také s ohledem na myšlenku odporu.*

- analysis: Th (Der) – Tr (var) – TrPrO (også) – Rh (en forskjell mellom...) – Spec (når...)

- NS: *forskjell*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)
når... (specification, adjunct of respect, heterogeneous, final)

Se645

Sorenskriver Christie var i 9 selskaper og gjorde samme observasjon.

Det er flere forhold som forklarer at byene dominerte i den nasjonale bevegelse. (pg. 55)

- translation: *Existuje několik vztahů, jež objasňují, že národnímu hnutí dominovala města.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (flere forhold som...)

- NS: *flere...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*den nasjonale bevegelse* is context-dependent)

- type: bare EC

Se646

Denne sosiale gruppe utgjorde en enhet og dertil en landsomfattende enhet gjennom sin funksjon og sin utdannelse. Den var knyttet til statsapparatet, og derigjennom på særegen måte til lederens person. I debattene på Eidsvoll var det meget få utenfor embetsmennes og akademikerens krets som tok ordet. (pg. 56)

- translation: *V debatách v Eidsvollu bylo mimo státní a akademické kruhy jen velmi málo těch, kteří se dostali ke slovu.*

- analysis: DiaTh (*I debattene...*) – Tr (var) – Th (det) – Rh (meget få) – DiaTh (utenfor...) –
rest of Rh (som...)

- NS: *meget få som...*: complex NP (quantifier + intensifier postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i debattene...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
utenfor... (scene-setting, locative, context-independent, medial)

Se647

På Stortinget om høsten kom embetsstanden igjen med enda større styrke, 50 av 77, dvs nær 2/3 av alle representanter. Det var enn videre menn fra administrasjonen som var aktive når det gjaldt å fastlegge politikken og opptre som folkeledere. (pg. 56)

- translation: *Navíc zde byli muži ze státní správy, kteří byli aktivní při určování politiky a působili jako lidoví vůdci.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – TrPrO (*enn videre*) – Rh (*menn fra...*) – Spec (*når...*)

- NS: *menn fra...*: complex NP (head noun postmod. by PP and subsequently by adj. relative cl.)
heterogeneous (*administrasjonen* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *enn videre* (TrPrO, conjunct, medial)
når det... (specification, adjunct of respect, context-independent, final)

Se648, Se649

Det problem som her melder seg gjelder forholdet mellom samlende og sprengende faktorer. (Se558) *Der var muligheter for samvirke og kontroll;* (Se559) *der var på den annen side konfliktskapende motsetninger og ulikheter som var vanskelig å forene.* (pg. 61)

- translation: *Existovaly možnosti součinnosti a kontroly; na druhé straně existovaly protiklady vyvolávající rozpor a nesoulady, které bylo složité skloubit.*

- analysis: Se648: Th (*Der*) – Tr (*var*) – Rh (*muligheter...*)
Se649: Th (*der*) – Tr (*var*) – TrPrO (*på den...*) – Rh (*konfliktskapende...*)

- NS: Se648: *muligheter...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

Se649: *konfliktskapende...*: compound NP (2 head nouns, 1st head premod. by participle, 2nd head postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: Se648: bare EC
Se649: EC with adverbial

- adverbials: Se649: *på den annen side* (TrPrO, conjunct, medial)

Se650

I de første årene syntes alt å sprike. Arven fra 1814 var en dobbel; den brakte fellesskap, men også fiendskap inn i nasjonens liv. Der var dype kløfter mellom sosiale elementer, og den politiske makt var etter forfatningen delt på mange hender. (pg. 62)

- translation: *Mezi sociálními elementy se objevovaly propastné rozdíly [...]*

- analysis: Th (*Der*) – Tr (*var*) – Rh (*dype...*) – DiaTh (*mellom...*)
- NS: *sosiale...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *mellom...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

TEXT Sk651-700

Skirbekk, G., Gilje, N. (2000) *Filosofihistorie*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sk651

Dette er et viktig punkt, for det vi nå har antydnet, danner på mange måter den lesten som denne boka er skåret til etter: en innføring i europeisk filosofihistorie med særlig vekt på naturretsproblematikken og på framveksten av vitenskapen og den vitenskapelig fornuften. Det er mange tråder i veven, men dette er nok den lengste og kraftigste. (pg 9)

- translation: *V látce je spousta nitek [...]*.
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*mange tråder*) – DiaTh (*i veven*)
- NS: *mange tråder*: simple NP (head noun + quantifier)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i veven* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Sk652

Det viktigste er likevel å se at filosofi primært er å spørre, noe man selv må gjøre, men som andre kan hjelpe med å utvikle videre. Det finnes ikke svar "med to streker under" som man kan lære ved å se i fasiten. (pg. 11)

- translation: *Neexistuje odpověď „dvakrát podtržené“, kterou by si člověk zjistil tak, že se podívá do klíče.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*svar med...*)
- NS: *svar...*: complex NP (head noun postmod. by PP og adj. relative cl.)
context-independent
- type: bare EC

Sk653

De personene vi skal ta for oss, vil slik stort sett være europeiske menn fra de privilegerte sjikt i de mest sentral områdene. Det er få kvinner, nesten ingen nordmenn og ikke mange fra de underprivilegerte. (pg. 23)

- translation: *Setkáme se s málo ženami, téměř žádnými Nory a nemnoha osobami mimo privilegovanou skupinu.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*få kvinner...*)
- NS: *få kvinner...*: compound NP (3 head nouns with various modification)
heterogeneous (*underprivilegerte* is context-dependent)

få kvinner (h1) nesten ingen nordmenn (h2) ikke mange (h3)
fra de underprivilegerte

- type: bare EC

Sk654, Sk655

Platon og Aristoteles tenker ut fra den greske bystaten: For dem var det like selvsagt (Sk654) at det fantes slaver som det er for oss (Sk655) at det finnes lønnskaterne og arbeidsgivere.
(pg. 24)

- translation: *Pro ně bylo stejně samozřejmé, že existují otroci, jako pro nás, že existují zaměstnanci a zaměstnavatelé.*

- analysis: Sk654: Th (*det*) – Tr (*fantas*) – Rh (*slaver*)
Sk655: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*lønnskaterne...*)

- NS: Sk654: *slaver*: simple NP
context-independent

Sk655: *lønnskaterne...*: compound NP (2 simple composite head nouns)
context-independent

- type: Sk654: bare EC
Sk655: bare EC

Sk656

Med større handel fulgte samordning av vekt og mål, og man gikk over til å prege mynt. Det oppsto større sosiale motsetninger. (pg. 24)

- translation: *Objevily se větší sociální rozpory.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*oppsto*) – Rh (*større sosiale...*)

- NS: *større...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj.)
context-independent

- type: bare EC

Sk657, Sk658

Hadde man ingenting å bytte, kunne man få korn mot et lån i pengeverdi. (Sk657) Det ble lån og renter på lån og gjerne nye lån for å løse ut det første lånet. Noen ble rike, mange ble gjeldsbundet. På 600-tallet fører disse motsetningene til uro. Det blir krevd økonomisk rettferdighet. (Sk658) Ofte var det en eneherker (gresk: tyrannos) som tok makten for å løse de økonomiske krisene. (pg. 24)

- translation: *Přišly půjčky a úroky z půjček a zpravidla další půjčky, jež měly vyřešit ty předešlé. [...] Často se objevil samovládce (řecky: tyrannos), který se ujal moci, aby vyřešil ekonomickou krizi.*

- analysis: Sk657: Th (*Det*) – Tr (*ble*) – Rh (*lån...*) – TrPrO (*gjerne*) – rest of Rh (*nye...*)
Sk658: TrPrO (*Ofte*) – Tr (*var*) – Th (*det*) – Rh (*eneherker...*)

- NS: Sk657: *lån...*: compound NP (3 head nouns with various modification)
heterogeneous (*lån* is context-dependent)

lån (h1) renter (h2) lån (h3)
på lån (PP, postmod.) nye (adj., premod.) som... (adj. relative cl., postmod.)

Sk658: *en enehersker...*: complex NP (head noun with apposition and postmod. by adj. relative clause)
heterogeneous (*krisene* is context-dependent)

- type: Sk657: EC with adverbial
Sk658: EC with adverbial

- adverbials: Sk657: *gjerne* (TrPrO, adjunct of frequency, medial)
Sk658: *ofte* (TrPrO, adjunct of frequency, initial)

Sk659

Det er de som står i lærebøkene. Slik er det ikke i filosofien. Her finnes det ulike slags spørsmål og forskjellige slags argumenter. (pg. 26)

- translation: *Zde se nachází různé druhy otázek a argumentů.*

- analysis: DiaTh (*Her*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – Rh (*ulike...*)

- NS: *ulike...*: compound NP (2 head nouns, each premod. by adj., postmod. by NP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Sk660

Så sent som på slutten av 1600-tallet snakker Newton om fysikken som naturfilosofi (philosophia naturalis). Men uansett om vi karakteriserer Thales som naturvitenskapsmann eller filosof, er det klart at det er et misforhold mellom svar og argument hos Thales. (pg. 28)

- translation: [...] *je zřejmé, že se u Thaleta objevuje nesoulad mezi odpověďmi a argumenty.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*et misforhold mellom...*)

- NS: *et misforhold...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *hos Tales* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Sk661

Og vanner er ikke noe mystisk. Det er noe nært og kjent, noe vi ser, kjenner, bruker. (pg. 28)

- translation: *Je v ní něco blízkého a známého, něco, co vidíme, známe, používáme.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe...*)

- NS: *noe...*: compound NP (2 indefinite pronouns with varisou modification)
context-independent

noe (h1)

noe (h2)

nært og kjent (adj., premod.)

vi ser, kjenner, bruker (adj. relative cl., postmod.)

- type: bare EC

Sk662

Negativt sagt: Ingenting er mystisk eller uforståelig. Det er ikke rom for ufattelige guder eller demoner.

- translation: *Pro nepochopitelné bohy a démony není prostor.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – NegFocA (ikke) – Rh (rom for...)

- NS: rom for...: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

Sk663, Sk664

Men Anaxagoras opererer med et "utall" elementer: Hvorfor bare fire? Hvordan kan alle de forskjellige egenskapene som finnes, føres tilbake til bare fire urstoff? (Sk663) Fordi det finnes et utall egenskaper. (Sk664) må det også finnes et utall elementer. (pg. 35)

- translation: *Protože existuje obrovské množství vlastností, musí také existovat obrovské množství prvků.*

- analysis: Sk663: Th (det) – Tr (finnes) – Rh (et utall...)
Sk664: DiaTh (Fordi...) – Tr (må) – Th (det) – TrPrO (også) – Tr (finnes) – Rh (et utall...)

- NS: Sk663: *et utall...*: complex NP (head noun postmod. by NP)
context-independent (contrast)

Sk664: *et utall...*: complex NP (head noun postmod. by NP)
context-independent (contrast)

- type: Sk663: bare EC
Sk664: EC with adverbial

- adverbials: Sk664: *fordi...* (scene-setting, adjunct of reason, context-dependent, initial)
også (TrPrO, conjunct, medial)

Sk665

Atomlære til Demokrit er genial nettopp fordi den er så enkel. Det finnes bare en slags ting: små udelelige partikler. (pg. 36)

- translation: *Existují pouze jeden druh věci: malé nedělitelné částice.*

- analysis: Th (Det) – Tr (finnes) – Foc (bare) – Rh (en slags ting...)

- NS: *en slags...*: complex NP (head noun postmod. by NP and complex apposition)
Focalizer (bare)
context-independent

- type: bare EC

- comments: beginning of a chapter about Demokrit

Sk666

Men om Aristoteles mer enn Demokrit kom til å prege samtiden og ettertiden fram til renessansen, skulle Demokrits teori, via Epikur og Lukrets, spille en vesentlig rolle ved grunnleggelsen av den klassiske fysikken i renessansen.

En slik elegant modell må imidlertid betale for sine enkle og få prinsipper. Det blir en god del fenomener som vanskelig passer inn i modellen. (pg. 38)

- translation: *Existuje značný počet fenoménů, které do modelu sotva zapadají.*
- analysis: Th (Det) – Tr (blir) – Rh (en god...)
- NS: *en god...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by NP and subsequently by adj. relative clause)
heterogeneous (*modellene* is context-dependent)
- type: bare EC

Sk667

Det finnes enda en viktig skole innenfor den tidlige greske filosofien, nemlig pythagoreerne. (pg. 39)

- translation: *V rámci rané řecké filosofie existuje ještě významnější škola, a sice pythagorovci.*
- analysis: Th (Det) – Tr (*finnes*) – Foc (*enda*) – Rh (*en viktig...*) – DiaTh (*innenfor...*) – rest of Rh (*nemlig...*)
- NS: *en viktig...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by apposition)
Focalizer (*enda*)
heterogeneous (*skole* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *innenfor...* (scene-setting, locative, context-dependent, medial)
- comments: beginning of a chapter about Pythagoras.

Sk668

Selv om det var spredt kontakt mellom India og Europa i antikken – det er nok å minne om Aleksander den stores hørtog til India i 327 f.Kr. – vet vi lite om intellektuell innflytelse fra øst til vest og omvendt. (pg. 41)

- translation: *Přestože v antice existoval mezi Indií a Evropou jakýsi kontakt [...].*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*var*) – Rh (*spredt kontakt mellom...*) – DiaTh (*i antikken*)
- NS: *spredt kontakt*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i antikken* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- comments: beginning of a chapter about Indian philosophy

Sk669

Man kan spørre om det er legitimt å snakke om en indisk og kenesisk filosofi i det hele tatt. Ordet er gresk og betegner en intellektuell virksomhet som har sitt utgangspunkt i antikkens Hellas. Finnes det noe som tilsvarer den klassiske greske filosofien i India og Kina? (pg. 41)

- translation: *Existuje v Indii a v Číně něco podobného jako klasická řecká filosofie?*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*Finnes*) – Rh (*noe som...*) – DiaTh (*i India og Kina*)
- NS: *noe som...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: EC with adverbial

- adverbials: *i India...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Sk670

Omkring år 1500 f.Kr. ble den gamle kulturen i Indusdalen, i det nåværende Pakistan, angrepet av folkegrupper som trolig kom fra områdene mellom Karpatene og Ural. De kalte seg arya ("edel"), og snakker derfor om "arisk" innvandring til India. Det var lenge en utbredt oppfatning at de ariske folkeslagene sto på et høyre kulturtrinn enn de innfødte dravidene. (pg. 42)

- translation: *Dlouho panoval rozšířený názor, že Árjové se těšili vyšší kulturní prestiži než původní Drávidové.*

- analysis: Th (Det) – Tr (var) – TrPrO (lenge) – Rh (et utbredt...)

- NS: *et utbredt...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by appositive cl.)
heterogeneous (*ariske, dravidene* are context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *lenge* (TrPrO, temporal, medial)

Sk671

Det evige kretsløpet mellom fødsel og død kalles samsara. Det som gjenfødes på denne måten, er det enkelte menneskets innerste "selv" (atman). I indisk filosofi er det en lang diskusjon om hvordan atman skal forstås. (pg. 43)

- translation: *V indické filosofii probíhá dlouhá diskuse o tom, jak rozumět vlastní duši.*

- analysis: DiaTh (*I indisk...*) – Tr (er) – Th (det) – Rh (en lang diskusjon om...)

- NS: *en lang diskusjon...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*atman* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i indisk...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Sk672

Med moralsk kausalitet forstår vi det samme som at kosmos er gjennomstyret av rettferdighet: Vi lever i en verden der alle har fått som fortjent, men der alle også har mulighet for en bedre tilværelse i det neste liv. Sagt på en annen måte: Det går den gode godt og den onde ond. (pg. 44)

- translation: *Existuje dobro a zlo.*

- analysis: Th (Det) – Tr (går) – Rh (den gode...)

- NS: *den gode...*: compound NP (2 heads each premod. by adj.)
context-independent

- type: bare EC

Sk673

"Det er bedre å gjøre sin egen plikt ufullkomment enn andres aldri så godt. Til og med døden er bedre når du gjør din egen plikt: andres er farefull." Det er ingen universalistisk pliktetikk som kommer til uttrykk i sitatet. (pg. 47)

- translation: *Neexistuje žádný universalistický etický postoj k závazku, jak se o něm mluví v citátu.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*universalistisk...*)

- NS: *ingen...*: complex NP (composite head noun premod. by adj., postmod. by adj. relative clause)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (*plikt, sitatet* are context-dependent)

- type: bare EC

Sk674

Konfucius ble født i 551 f.Kr. Han levde altså omtrent samtidig med Buddha, Thales og Pythagoras. Det finnes ingen bevarte tekster av Konfucius, men sentrale sider ved hans tenkning finnes nedtegnet i Samtaler, en samling med korte referater av samtaler – spørsmål og svar – mellom Konfucius og hans elever. (pg. 48)

- translation: *Nedochovaly se žádné Konfuciovy texty.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*bevarte tekster...*)

- NS: *ingen...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

Sk675

Lao-tzes refleksjoner over tao synes imidlertid å ha mange likhetstrekk med den type spørsmål og svar som vi kjenner fra den greske naturfilosofien. Anaximander mente at urstoffet var apeiron, det ubestemte og uavgrensede. Det er utvilsomt en viss familielikhet mellom "tao" og "apeiron". (pg. 50)

- translation: *Mezi „taem“ a „apeironem“ existuje jistá podobnost.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*utvilsomt*) – Rh (*en viss...*) – DiaTh (*mellom...*)

- NS: *en viss...*: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *utvilsomt* (TrPrO, content disjunct, medial)
mellom... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Sk676

Det først de greske filosofene spør om, er naturen, fysis. Den første perioden i gresk filosofi, fra omtrent 600 til 450 f.Kr., kaller vi derfor den naturfilosofiske perioden. Men rundt 450 f.Kr. – samtidig med demokratiet i Athen – skjer det et omslag. (pg. 53)

- translation: *Ale okolo roku 450 před Kristem – zároveň s demokracií v Aténách – dochází k zásadní změně.*

- analysis: DiaTh (*rundt...*) – Tr (*skjer*) – Th (*det*) – Rh (*et omslag*)

- NS: *et omslag*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *rundt...* (scene-setting, locative, heterogeneous, initial)

Sk677

For å ta den indre utviklingen først. Hvis vi tenker oss at vi levde på den tiden, ville vi ha denne situasjonen: Vi har 150 års filosofisk tradisjon på ryggen. Og innenfor denne filosofien finnes det mange ulike filosofiske standpunkter, som til dels motsier hverandre og som alle blir påstått å være sanne. (pg. 53)

- translation: V rámci této filosofie se nachází mnoho různých filosofických stanovisek, která si částečně vzájemně protirečí a o kterých se zároveň prohlašuje, že jsou pravdivá.
- analysis: DiaTh (innenfor...) – Tr (finnes) – Th (det) – Rh (mange ulike...)
- NS: mange...: complex NP (composite head noun + quantifier premod. by 2 adj., postmod. by 2 adj. relative clauses)
heterogeneous (hverandre, alle are context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: innenfor... (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Sk678, Sk679

På samme vis som de første greske filosofene spurte etter et uforanderlig element i all forandring, om enhet i mangfoldet, spør de nå etter én riktig moral og politikk i alt i mangfoldet av ulike seder og skikker. Formalt er spørsmålet det samme. Men svarene på spørsmålene varierte. Noen mente (Sk678) at det finnes én riktig moral og politikk. Den er gitt, ved Gud eller naturen. Andre mente at moralen er skapt, enten av et samfunn eller av et enkeltmenneske, og (Sk679) at det ikke finnes en allmenngyldig og riktig moral eller politikk. (pg. 54)

- translation: Někteří se domnívali, že jediná správná morálka a politika existuje. [...] Jiní se domnívali, že morálka je vytvořena společností nebo jedincem a že tedy všeobecně platná morálka nebo politika neexistuje.
- analysis: Sk678: Th (det) – Tr/Rh (finnes) – DiaTh (én riktig...)
Sk679: Th (det) – Rh (ikke) – Tr (finnes) – DiaTh (en allmenngyldig...)
- NS: Sk678: én riktig...: compound NP (2 head nouns premod. by adj.)
context-dependent

Sk679: en allmenngyldig...: compound NP (2 head nouns premod. by 2 adj.)
context-dependent
- type: Sk678: bare EC
Sk679: bare EC

Sk680

Mange sofister hevdet at det som ble kalt rett og rettferdighet, bare er uttrykk for det som en tilfeldig tradisjon eller en tilfeldig hersker har fått de andre til å godta. Det er ingenting som er rett. (pg. 55)

- translation: Něco jako právo neexistuje.
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (ingenenting...)
- NS: ingenting...: complex NP (negative pronoun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: bare EC

Sk681, Sk682

Og enkelte sofister sa at det vi kaller god moral, ikke er annet enn en tildekkende omskriving av det den enkelte liker. Og fordi forskjellige mennesker liker forskjellige ting, er det forskjellige ting som går for å være god moral. (Sk681) Det er ingenting som god moral i allmenngylig forstand. (Sk682) Det finnes bare ulike egoistiske sympatier og antipatier.

(pg. 55)

- translation: *Něco jako dobrá morálka v obecném slova smyslu neexistuje. Existují pouze různé egoistické sympatie a antipatie.*

- analysis: Sk681: Th (Det) – Tr (er) – Rh (ingenting...)
Sk682: Th (Det) – Tr (finnes) – Foc (bare) – Rh (ulike...)

- NS: Sk681: *ingenting...*: complex NP (negative pronoun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

Sk682: *ulike...*: compound NP (2 head nouns premod. by 2 adj.)
Focalizer (*bare*)
context-independent

- type: Sk681: bare EC
Sk682: bare EC

Sk683, Sk684

I spissformulering skal Gorgias ha sagt at: 1) *ingenting eksisterer*, 2) (Sk683) hvis det eksisterer noe, kan det ikke erkjennes, og 3) (Sk684) selv om det finnes erkjennelse, kan denne erkjennelsen deles med andre. (pg. 55)

- translation: [...] 1) *nic neexistuje*, 2) *pokud něco existuje, nelze to poznat*, a 3) *třebaže je poznání možné, nelze jej sdílet s ostatními.*

- analysis: Sk683: Th (*det*) – Tr/Rh (*eksisterer*) – DiaTh (*noe*)
Sk684: Th (*det*) – Tr/Rh (*finnes*) – DiaTh (*erkjennelse*)

- NS: Sk683: *noe*: simple NP (indefinite pronoun)
context-dependent

Sk684: *erkjennelse*: simple NP
context-dependent

- type: Sk683: bare EC
Sk684: bare EC

Sk685

Og for handelsmannen er hammeren på disken en vare med en bestemt pris og avanse som det er lett eller vanskelig å selge eller lagre. Så langt vår tolkning.
Hvis det er noe slikt Protagoras har hatt i tankenne, innebærer tesen hans at mennesket er målestokk for tingene [...]. (pg. 57)

- translation: *Jestliže měl Protagoras na mysli něco podobného [...]*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe slikt...*)

- NS: *noe slikt...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. and subsequently by adj. relative clause)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

Sk686

Mam kan her svare ved å vise til at perspektivene i realiteten går over i hverandre: en snekker er ikke bare snekker; han inngår også i slektskapsrelasjoner, f.eks. som sønn, far, bror, og sosiale samhandlinger, f. eks. overfor råvareleverandører og kunder. Det er overlappinger og flytende overganger mellom perspektivene, og av den grunn kan vi kjenne igjen det samme objektet, f.eks. hammeren, i ulikesammenhenger. (pg. 58)

- translation: Perspektivy se překrývají a jsou mezi nimi plynulé přechody.

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (overlappinger...) – DiaTh (mellom...)

- NS: overlappinger...: compound NP (2 head nouns, 1st simple, 2nd premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: mellom... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Sk687, Sk688

Men det andre standpunktet er filosofisk problematisk. Hva betyr det (Sk687) at det til en sak finnes to utsagn som motsier hverandre, og som samtidig begge er sanne i samme forstand? Og gjelder i så fall det som denne tesen sier, også for denne tesen selv? (Sk688) I så fall vil det til denne tesen finnes en motsatt påstand, som også er sann. (pg. 58)

- translation: Co znamená, že o jednom problému existují dvě tvrzení, která si protirečí a která jsou zároveň ve stejném smyslu pravdivá? [...] V takovém případě pak k této tezi existuje protikladné tvrzení, které je také pravdivé.

- analysis: Sk687: Th (det) – Rh (til en sak) – Tr (finnes) – rest of Rh (to utsagn som...)
Sk688: DiaTh (I så...) – Tr (vil) – Th (det) – Rh (til...) – rest of Tr (finnes) – Rh (en motsatt...)

- NS: Sk687: to utsagn...: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP and 2 adj. relative clauses)
context-independent

to utsagn

til en sak (PP, postmod.)

som motsier... og som samtidig... (adj. relative cl., postmod.)

Sk688: en motsatt...: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP and subsequently by adj. relative clause)
heterogeneous (denne tesen is context-dependent)

påstand

motsatt (adj., premod.) til denne... (PP, postmod.)

som også... (adj. relative cl., postmod.)

- type: Sk687: bare EC

Sk688: EC with adverbial

- adverbials: Sk688: i så fall (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, initial)

- comments: Sk687, Sk688: postmodifying PP is moved in front of the head because the NS has a complicated syntactic structure, the PP's carry a low degree of CD

Sk689

Tesen om at en mening alltid har en mot-mening, kan i denne sammenheng blant annet bli tolket som en direkte kritikk mot uten videre å akseptere gjeldende normer: Også overfor gjeldene normer, etiske eller politiske, finnes det alternative normer som har like mye for seg argumentativt. (pg. 60)

- **translation:** *Také nad platnými normami, etickými nebo politickými, existují alternativní normy, jež do stejné míry vyvolávají diskusi.*
- **analysis:** TrPrO (Også) – DiaTh (overfor...) – Tr (finnes) – Th (det) – Rh (alternative...)
- **NS:** *alternative...:* complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *også* (TrPrO, conjunct, initial)
overfor... (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Sk690

Platons idélære kan betraktes som et forsøk på en begrunnelse av et positivt svar på spørsmålet om hvorvidt det finnes én allmenngyldig etisk-politisk orden: idélæren er i så måte et motargument mot den etisk-politiske skeptisismen hos sofistene. (pg. 62)

- **translation:** [...] *jestli existuje obecně platný eticko-politický řád [...]*
- **analysis:** Th (det) – Tr (finnes) – Rh (én allmenngylding...)
- **NS:** *én allmenngylding...:* complex NP (head noun premod. by 2 adj.)
context-independent
- **type:** bare EC

Sk691

Men holder vi oss til dette usokratiske skjemaet, kan vi si at Sokrates's svar til sofistene særlig ligger i punkt 2: Det finnes noe som allmenngyldig sett er det gode! (pg. 64)

- **translation:** *Existuje něco, co je obecně vzato dobré!*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (finnes) – Rh (noe som...)
- **NS:** *noe som...:* complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type:** bare EC

Sk692, Sk693

Var Sokrates selv aldri annet enn en dialogens mann, en overbeviser? Noen vil svare at (Sk692) det finnes retoriske trekk hos Sokrates – også han søkte å "overtale" ved sin ordkunst og ved sin måte å føre ordskifte på. (693) Men sett nå at det ikke foreligger en situasjon der partene er fornuftige og likeverdige. (pg. 65)

- **translation:** *Někteří odpoví, že se u Sokrata objevují rétorické znaky. [...] Ale dejme tomu, že neexistuje situace, v níž by strany byly rozumné a rovnocenné.*
- **analysis:** Sk692: Th (det) – Tr (finnes) – Rh (retoriske trekk) – DiaTh (hos...)
Sk693: Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (foreligger) – Rh (en situasjon...)

- NS: Sk692: *retoriske...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

Sk693: *en situasjon...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: Sk692: EC with adverbial
Sk693: bare EC

- adverbials: Sk692: *hos Sokrates* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Sk694

Slik Sokrates framstår i Platons dialoger, er han en spørrende og undrende filosof. Det er evnene til å spørre han vil utvikle, ved sine samtaler: Vi må lære å innse at vi er feilbarlige, og at det er så mangt vi ikke forstår. (pg. 67)

- translation: [...] *že existuje spousta věcí, kterým nerozumíme.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*så mangt...*)

- NS: *så mangt...*: complex NP (quantifier + intensifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*vi* is context-dependent)

- type: bare EC

Sk695

Jo, men Sokrates er her mer usikker. Hva så med hår og søle, har de også sine ideer? (Det blir vel tenkt på hår i betydning "hår i suppen", altså noe negativt, ikke som "hår på hodet til en yngling"). Til dette kan det ikke finnes ideer, mener Sokrates. (pg. 71)

- translation: *Sokrates se domniva, že k tomuto ideje neexistují.*

- analysis: DiaTh (*til dette*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – Rh (*ikke*) – rest of DiaTh (*ideer*)

- NS: *ideer til dette*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

- comments: postmodifying PP is fronted due to a low degree of CD

Sk696

Igjen har vi benyttet skjemaet med spørsmål og argument for å skjønne svaret. Og en av implikasjonene er denne: Dersom det er slik at universet er "delt i to", dvs. at det finnes to eksistensmåter – de sansbare ting og ideene – har vi alt med det gitt rom for en allmenngyldig etikk. (pg. 72)

- translation: *Je-li to tak, že je vesmír rozdělen na dvě části, tzn. že existují dvě formy existence – vnímatelné věci a ideje [...].*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*to eksistensmåter...*)

- NS: *to eksistensmåter...*: complex NP (composite head noun + quantifier with apposition)
heterogeneous (apposition is context-dependent)

- type: bare EC

Sk697

Idélæren kan på denne måten sies å sikre et abolutt og allmenngyldig grunnlag for etisk-politiske normer og verdier. Vi skal seinere se at det også finnes andre teoretiske forsøk på å forklare hvordan absolutte og allmenngyldige normer kan være mulige (jf. f.eks. Kant).

(pg. 74)

- translation: *Později uvidíme, že existují také jiné teoretické pokusy vysvětlit, jak jsou absolutní a obecně platné normy možné.*
- analysis: Th (*det*) – TrPrO (*også*) – Tr (*finnes*) – Rh (*andre...*)
- NS: *andre...*: complex NP (head noun premodified by adj., postmod. by inf. with prep.)
heterogeneous (*allmenngyldige normer* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

Sk698, Sk699

Ondskap er et slikt begrepsord, og (Sk698) det skulle derfor eksistere en ondskapens idé som ordet ondskap refererer til. På den andre siden er ikke ondskap et ideal, og (Sk699) derfor kan det ikke eksistere en slik ondskapens idé. (pg. 75)

- translation: *Proto by měla existovat idea zla, k níž by slovo zlo odkazovalo. [...] proto taková idea zla existovat nemůže.*
- analysis: Sk698: Th (*det*) – Tr (*skulle*) – TrPrO (*derfor*) – rest of Tr (*eksistere*) – Rh (*en...*)
Sk699: TrPrO (*derfor*) – Tr (*kan*) – Th (*det*) – Rh (*ikke*) – rest of Tr
(*eksistere*) – DiaTh (*en slik...*)
- NS: Sk698: *en ondskapens...*: complex NP (head noun premod. by adnominal case,
postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*ondskap* is context-dependent)

Sk699: *en slik...*: complex NP (head noun premod. by adj. and adnom. case)
context-dependent
- type: Sk698: EC with adverbial
Sk699: EC with adverbial
- adverbials: Sk698: *derfor* (TrPrO, conjunct, medial)
Sk699: *derfor* (TrPrO, conjunct, initial)

Sk700

Rettigheter er noe som er knyttet til de rollene og funksjonene som mennesket har i samfunnet. Men er det ikke likevel noe ubehagelig autoritært ved Platons stat? (pg. 85)

- translation: *Ale není na Platónově státu přece jen něco nepřijemně autoritářského?*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*Er*) – NegFocA (*ikke*) – TrPrO (*likevel*) – Rh (*noe...*) – DiaTh
(*ved...*)
- NS: *noe...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial

- adverbials: *likevel* (TrPrO, conjunct, medial)
ved *Platons...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

TEXT No701-750

Nordby, T. (1999) *Forvandlinger*. Oslo: Andresen & Butenschøn.

No701

I en tredje samfunn, der kvinnes bidrag som samlere av mat er vel så viktig som mennenes bidrag i kraft av sin jakt, har det utviklet seg et matriarkat. Kvinnene er blitt dominerende og mennene overflødige. Her er det tendenser til små, hemmelige samfunn blant overflødige menn med ambisjoner om å få være litt mer med. (pg. 15)

- translation: *Zde se mezi nadbytečnými muži s ambicemi většího vlivu vyskytují tendence ke vzniku malých, tajných společenských uskupení.*
- analysis: DiaTh (*Her*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*tendenser til...*) – DiaTh (*blant...*)
- NS: *tendenser til...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
blant... (scene-setting, locative, heterogeneous, final)

No702

Bortsett fra en slik løs antakelse vet vi ennå ikke et fnugg om hennes religiøse tanker. Men fra meget yngre paleolittisk tid finnes det mer enn bare et fotspor. (pg. 16)

- translation: *Ale z mladšího paleolitu existuje více než jedna stopa.*
- analysis: DiaTh (*fra...*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – Rh (*mer enn...*)
- NS: *mer enn...*: complex NP (comparative complemented by PP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *fra...* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)

No703

Et påtakelig trekk ved de fleste av dem er at de ikke kan stå oppreist, noe som minner oss om at de alle sammen er funnet i graver. Det stråler ingen svulmende feminin varme av dem, tvert imot ser de ut til å skulle ligne mumier. (pg. 20)

- translation: *Nevyzařuje z nich žádné velké ženské teplo [...]*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*stråler*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*svulmende...*) – DiaTh (*av dem*)
- NS: *ingen...*: complex NP (head noun premod. by participle and adj.)
NegFocA (*ingen*)
context-independent
- type: EC with adverbial

- adverbials: *av dem* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

No704

Plutselig berører vi et helt sentralt felt og et brennbart spørsmål i mytologien: Er mytiske forestillinger arketypiske? Finnes det kollektivt ubevisste, et stort felles drømmenes univers som inneholder sporer av alle menneskelige erfaringer? (pg. 21)

- translation: *Existuje podvědomě velký společný vesmír snů, který obsahuje stopy veškerých zkušeností lidstva?*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*Finnes*) – DiaTh (*kollektivt...*) – Rh (*et stort..*)

- NS: *et stort...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj. and adnominal case, postmod. by adj. relative clause)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *kollektivt...* (scene-setting, adjunct, context-independent, medial)

No705, No706

Denne problemstillingen er stor og vanskelig og får vente. Foreløpig må vi bare slå fast: (No705) Det er for lite materiale til å si noe sikkert om (No706) hvorvidt det fantes noe slikt som en dominerende kvinnelig guddom i eldre steinalder. (pg. 21)

- translation: *Máme příliš málo dokladů, abychom mohli s jistotou říci, zda v mladší době kamenné existovalo něco jako dominantní ženské božstvo.*

- analysis: No705: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*for lite...*)
No706: Th (*det*) – Tr (*fantes*) – Rh (*noe slikt som...*)

- NS: No705: *for lite...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP)
context-independent

No706: *noe slikt...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. and subsequently by adj. relative clause)
heterogeneous (adj. relative cl. Is context-dependent)

- type: No705: bare EC
No706: bare EC

No707

I tråd med dette blodige – og sett med moderne briller absolutt brutale og umenneskelige – drapet, finnes det en rekke myter om overgangen til plantesamfunnet. (pg. 26)

- translation: *V návaznosti na tuto krvavou – a nazíráno moderníma očima zcela brutální a nelidskou – vraždu se vyskytuje celá řada mýtů o přechodu k rostlinné říši.*

- analysis: DiaTh (*I tråd med...*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – Rh (*en rekke...*)

- NS: *en rekke...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i tråd...* (scene-setting, adjunct of respect, heterogeneous, initial)

- comments: beginning of a section that follows a short passage called "Ritualet rundt Maisgudinen"

No708, No709, No710

Vi må stille spørsmålet igjen: Var gudinnens epoke virkelig bare en fredfylt og idyllisk tid med sosial rettferdighet, harmoni med naturen og likeverdighet mellom kjønnene?

(No708) Det finnes dessverre ikke fnugg av beviser for noe slikt. (No709) Tvert imot hersker det ingen tvil om at Gudinnens marker var blodige. Hennes epoke var, som vi nettopp har antydnet, også menneskeofringens epoke.

(No710) Og det er flere indisier på dette enn mytiske og rituelle beskrivelser fra fjerne tider. (pg. 26)

- translation: *O něčem takovém bohužel neexistuje sebemenší důkaz. Naopak není žádných pochyb o tom, že země bohyně byla krvavá. [...] A existuje o tom více indicií než jen mytické a rituální popisy z dávných časů.*

- analysis: No708: Th (Det) – Tr (finnes) – TrPrO (dessverre) – NegFocA (ikke) – Rh (fnugg...)

No709: TrPrO (Tvert...) – Tr (hersket) – Th (det) – NegFocA (ingen) – Rh (tvil...)

No710: Th (det) – Tr (er) – Rh (flere indisier...)

- NS: No708: *fnugg...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*noe slikt* is context-dependent)

No709: *ingen tvil...*: complex NP (head noun postmod. by appositive clause)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (*Gudinnens* is context-dependent)

No710: *flere indisier...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP,
quantifier complemented by PP)

indisier

på dette (PP, postmod.)

flere (quantifier)

enn mytiske... (PP, complementation of quantifier)

- type: No708: EC with adverbial
No709: EC with adverbial
No710: bare EC

- adverbials: No708: *dessverre* (TrPrO, disjunct, medial)
No709: *tvert imot* (TrPrO, conjunct, initial)

No711

Det er altså ingenting som tyder på at Jordgudinnen ikke var – igjen sett med våre dagers øyne- grusom. (pg. 27)

- translation: *Neexistuje tedy nic, co by poukazovalo na to, že bohyně Země nebyla – opět viděno očima dnešního člověka – hrozná.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (altså) – Rh (ingenting som...)

- NS: *ingenting...*: complex NP (negative pronoun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*Jordgudinnen* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *altså* (TrPrO, conjunct, medial)

- comments: beginning of a section following a short passage called "Menneskeofring"

No712

*Har vi her å gjøre med den store gudinnens to aspekter for henholdsvis liv og død?
Om det finnes en overordnet navngitt gudinne på Kreta, er det Potnia. (pg. 30)*

- **translation:** *Jestliže na Krétě nějaká nadřazená bohyně se jménem existuje, pak je to Potnia.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr/Rh (*finnes*) – DiaTh (*en overordnet...*) – DiaTh (*på Kreta*)
- **NS:** *en overordnet...*: complex NP (head noun premod. by 2 participles)
context-dependent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *på Kreta* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

No713

Turisten, som kommer til Knossos, vil fort bli slått av det feminine nærværet. På freskene er damene og deres klær florlette og grasiøse. Det er noe overdekorert og svært kvinnelig med disse bildene, ja ved den minoiske kunsten i det hele tatt. (pg. 31)

- **translation:** *Na těchto vyobrazeních a v minojském umění vůbec je něco přezdobeného a velmi ženského.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*med disse...*)
- **NS:** *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by 2 adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *med...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)

No714

Det kan altså virke som om kvinnene har forvaltet det religiøse liv. I kunsten for øvrig er det et bemerkelsesverdig fravær av mannlig røffhet og skildringer av maskulin styrke, [...] (pg. 31)

- **translation:** *V umění jinak stojí za zmínku nepřítomnost mužské drsnosti a popisů mužské síly, [...]*
- **analysis:** DiaTh (*I kunsten...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*et bemerkelsesverdig...*)
- **NS:** *et bemerkelsesverdig...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by 2 PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i kunsten...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

No715

Den kan, som Gimbutas antyder, være et symbol for sommerfuglvinger og evig forandring. Den kan, som andre antyder, være Potnias – Store Mors – Gudinnens – henrettelsesvåpen. Det finnes ingen tvil om at Gudinnen hersket på Kreta. (pg. 32)

- **translation:** *Není žádných pochyb o tom, že na Krétě vládla bohyně.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*tvil om...*)

- NS: *ingen tvil...*: complex NP (head noun postmod. by appositive clause)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

No716

Det finnes en moderne drøm om å vende "tilbake" til "naturen". (pg. 38)

- translation: *Existuje moderní sen o „návratu“ k „přírodě“.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*en moderne...*)

- NS: *en moderne...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

- type: bare EC

- comments: beginning of a chapter called "Mytisk bevissthet"

No717, No718

Vi må stå opp halv sju, lese morgenavisen for å holde oss orientert, lære ungene hva "mansjettknapp" betyr og handle nøkkelost med 15 % mindre fett. (No717) *Det hviler en rasjonalitetens praktiske svøpe over de fleste daglige gjerninger, og vår bevissthet innstiller seg på det.* (No718) *Dermed er det ikke plass til stort mer.* (pg. 39)

- translation: *Nad většinou toho, co denně vykonáváme, spočívá problém praktické racionality. Proto už na víc není místo.*

- analysis: No717: Th (*Det*) – Tr (*hviler*) – Rh (*en rasjonalitetens...*) – DiaTh (*over...*)
No718: TrPrO (*Dermed*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*plass...*) –
DiaTh (*mer*)

- NS: No717: *en rasjonalitetens...*: complex NP (head noun premod. by adnom. case and adj.)
context-independent

No718: *plass...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: No717: EC with adverbial
No718: EC with adverbial

- adverbials: No717: *over...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
No718: *dermed* (TrPrO, conjunct, initial)
mer (scene-setting, temporal, context-independent, final)

No719

Egenrådigheten innebærer også at Kreta er en av de ytterst få stedene i den vestlige verden der det ennå foregår blodhevn mellom slekter uten at myndighetene blander seg inn i det. (pg. 51)

- translation: [...] *kde mezi příbuzenstvem stále dochází ke krevní mstě, aniž by se do toho vměšovaly úřady.*

- analysis: Th (*det*) – TrPrO (*ennå*) – Tr (*foregår*) – Rh (*blodhevn...*) – Spec (*uten...*)

- NS: *blodhevn...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *enná* (TrPrO, temporal, medial)
uten... (specification, adjunct of circumstances, heterogeneous, final)

No720

Flåten var beryktet. I ettertid har man undret seg over at det ikke var forsvarsverker rundt de store palassene, og noen har kommet til at flåten må ha vært så stor og sterk at kreterne ikke trengte å forsvare seg på land. (pg. 52)

- **translation:** [...] *že kolem velkým paláců nejsou žádné obranné stavby* [...]
- **analysis:** Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*var*) – Rh (*forsvarsverker*) – DiaTh (*rundt...*)
- **NS:** *forsvarsverker*: simple NP (composite head noun)
context-independent

- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *rundt...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

No721

Evans kjøpte nå opp alt han kom over av disse gamle små ringene, og når det ikke var mer å kjøpe, vikke han grave under palassruinene på Knossos for om mulig å finne flere der, og forsøke å forstå skriften. (pg. 53)

- **translation:** [...] *a když už nebylo co koupit* [...]
- **analysis:** Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*var*) – Rh (*mer...*)
- **NS:** *mer å kjøpe*: complex NP (comparative postmod. by infinitive)
heterogeneous (infinitive is context-dependent)

- **type:** bare EC

No722

Noen myter er utvilsomt sterkt farget og inspirert av naturfenomener. Det finnes skapelsesmyter (eller tilnærmet sådanne) i alle kjente religioner. (pg. 57)

- **translation:** *Ve všech známých náboženstvích se objevují mýty o stvoření (nebo jim podobné).*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*skapelsesmyter...*) – DiaTh (*i alle...*)
- **NS:** *skapelsesmyter...*: compound NP (1st head simple, 2nd with ellipted head noun,
premod. by participle and adj.)
context-independent

- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i alle...* (scene-setting, locative, context-independent, final)

No723

I det tyvende århundret fikk myteforskring en helt annen status enn tidligere. Det skyldtes ikke minst psykologene Freud og Jung. Det oppsto også en sterk interesse for myter i andre humanistiske vitenskaper, så som sosiologi, historie og ikke minst sisialantropologi. (pg. 57)

- **translation:** *Velký zájem o mýty se objevil i v dalších humanitních vědách, například v sociologii, historii či sociální antropologii.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*oppsto*) – TrPrO (*også*) – Rh (*en sterk...*) – Spec (*i andre...*)
- NS: *en sterk...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)
i andre... (specification, locative, heterogeneous, final)

No724

Som vi har vært inne på; det er mange måter å tolke myter på. (pg. 72)

- translation: *Existuje mnoho způsobů, jak mýty interpretovat.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*mange...*)
- NS: *mange...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by infinitive)
heterogeneous (*myter* is context-dependent)
- type: bare EC

No725

Verden har spekulert mye på denne avgjørelsen. Det er etter min mening ingen grunn til det. (pg. 73)

- translation: *Podle mého názoru k tomu není žádný důvod.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*etter...*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*grunn...*)
- NS: *ingen...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *etter min mening* (TrPrO, disjunct, medial)

No726, No727

Vi står igjen med myten om Minotaurusens død. Thesevs frigjorde de kreftene som flyttet maktsentret fra Heraklion til Athen.

(No726) *Det er noe trist over Thesevs's tilbakekomst. Hans amasonkone dør, og ekteskapet med Fedra ender med tragedie.* (No727) *Det er også noe desperat over hans og Peritoos's felles eventyr [...].* (pg. 74-75)

- translation: *Kolem návratu Thésea je něco smutného. [...] Kolem jeho a Peirithoova společného dobrodružství je také něco zoufalého.*
- analysis: No726: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe trist*) – DiaTh (*over...*)
No727: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*også*) – Rh (*noe...*) – DiaTh (*over...*)
- NS: No726: *noe trist*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent

No727: *noe desperat*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj.)
context-independent

- type: No726: EC with adverbial
No727: EC with adverbial

- **adverbials**: No726: *over...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
 No727: *også* (TrPrO, conjunct, medial)
 over... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

No728, No729, No730

Det kan være imponerende og underholdende nok, men blekner i lyset av virkelige heltegjerninger.

(No728) *Det ligger også et annet problem her.* (No729) *Det er ingen tvil om at de greske gudemytene til en stor grad handler om den unge mann.* *Ja, jeg vil påstå at det var grekerne som fant opp den unge mann.* (No730) *Men dels fordi gjennomsnittsalderen var lavere enn nå, dels fordi folkepensjonen ikke ble oppfunnet før i 1965, finnes det overhodet ingen heroiske myter for den alderdommelige helt.* (pg. 75-76)

- **translation**: *Je tu také další problém. Není pochyb o tom, že řecké mýty o bozích se ve velké míře týkají mladého muže. [...] Ale částečně proto, že průměrný věk byl nižší než dnes, částečně proto, že peníze byla zavedena až v roce 1965, neexistují vůbec žádné mýty o stárnoucím hrdinovi.*

- **analysis**: No728: Th (*Det*) – Tr (*ligger*) – TrPrO (*også*) – Rh (*en annet...*) – DiaTh (*her*)
 No729: Th (*Det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*tvil om...*)
 No730: DiaTh (*Men dels...*) – Tr (*finnes*) – Tr (*det*) – Foc (*overhodet*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*heroiske...*)

- **NS**: No728: *en annet...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
 heterogeneous (*problem* is context-dependent)

No729: *ingen tvil...*: complex NP (head noun postmod. by appositive clause)
 NegFocA (*ingen*)
 heterogeneous (apposition is context-dependent)

No730: *overhodet...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
 Focalizer (*overhodet*)
 NegFocA (*ingen*)
 heterogeneous (*myter* is context-dependent)

- **type**: No728: EC with adverbial
 No729: bare EC
 No730: EC with adverbial

- **adverbials**: No728: *også* (TrPrO, conjunct, medial)
 her (scene-setting, locative, context-dependent, final)
 No730: *dels...* (scene-setting, adjunct of reason, context-independent, initial)

No731

Kanskje det vil se annerledes ut om noen hundreår, men det er først når en myteversjon har fått prøve seg en tid, at vi kan bedømme om omskrivingen eller bidraget har hatt varig verdi. Hovedpoenget er imidlertid at det ikke finnes noen original og egentlig mytologi [...] (pg. 88)

- **translation**: *Hlavní myšlenka však spočívá v tom, že neexistuje původní a vlastní mytologie.*

- **analysis**: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*finnes*) – Rh (*noen...*)

- **NS**: *noen...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj.)
 heterogeneous (*mytologi* is complex-dependent)

- **type**: bare EC

No732

Det hører til Ovids styrke at han dikter inn sine egne blomster, og knapt finnes det noe så rødt og hvitt og jomfruelig som "alpefioler og snehvite liljer". (pg. 100)

- **translation:** [...] a sotva existuje něco tak červeného a bílého a panenského jako „alpské fialky a sněhobílé lilie“.
- **analysis:** TrPrO (*knapt*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – Rh (*noe...*)
- **NS:** *noe så...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by 3 adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *knapt* (TrPrO, content disjunct, initial)

No733

Navnet på sønnen "Poutos" minner på det latinske navnet for Hades – Pluto. Det kan være en sammenheng her, siden hele komplekset dreier seg om det som ble gravd ned i jorden og som bringer menneskene velstand. (pg. 104)

- **translation:** *Zde může být jistá souvislost, neboť celý komplex se týká toho, co bylo pohřbeno v zemi a co lidem přináší blahobyť.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*kan være*) – Rh (*en sammenheng*) – DiaTh (*her*) – Spec (*siden...*)
- **NS:** *en sammenheng*: simple NP
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *her* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
siden... (specification, adjunct of reason, heterogeneous, final)

No734

Mykene er en forhistorisk by på Peloponnes, der det er funnet et rikt materiale fra "minoisk" tid, og det er store sammenhenger mellom denne kulturen og den kretiske, blant annet et felles skriftspråk. (pg. 104)

- **translation:** [...] a mezi touto a krétskou kulturou existují značné souvislosti, mezi jinými společné písmo.
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*store...*)
- **NS:** *store...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP, apposition)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- **type:** bare EC

No735

Det hele ender med at Demeter ser den grufulle sannhet. Kore har mistet sin uskyld til mørkets fyrste. Det blir aldri mer uforstyrret idyll å finne. (pg. 106)

- **translation:** *Nikdy již nebude možné najít nenarušenou idylu.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*blir*) – TrPrO (*aldri mer*) – Rh (*uforstyrret...*)
- **NS:** *uforstyrret...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by infinitive)
heterogeneous

- type: EC with adverbial
- adverbials: *aldri mer* (TrPrO, temporal, medial)

No736

Selve innholdet i mysteriene er gått tapt. Men det fantes bøker med "orfiske vers" (angivelig forfattet av Orfeus selv) på Platons tid, så indirekte er det mulig å kjenne til noe av orfismens teologiske innhold. (pg. 111)

- translation: *Ale v Platónově době existují knížky s „orfeovskými verši“ (údajně sepsanými samotným Orfeem) [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*fantas*) – Rh (*bøker...*) – DiaTh (*på...*)
- NS: *bøker...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*Orfeus* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *på Platons tid* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

No737

Man kan komme dit mer eller mindre direkte via Persefones lund av popler på "den andre stranden" slik Odyssevs gjorde. Men det finnes også steder med sprekker i jordskiven som leder ned gjennom dype kløfter og bunnløse sjøer. (pg. 113)

- translation: *Ale existují také místa s prasklinami v zemských deskách, které vedou hlubokými trhlinami a bezednými moři.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*også*) – Rh (*steder...*)
- NS: *steder...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

steder
 med sprekker (PP, postmod.)
 _____ i jordskiven (PP, postmod.)
 som leder... (adj. relative cl., postmod.)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

No738

Bortenfor Akeron svever sjelene omkring uten makt og bevissthet, og med en hvinende lyd "som flaggermus i halvmørket", slik mytologen og religionshistorikeren Martin P. Nilsson uttrykker det. Her vokser det pussig nok blomster, i hvert fall asfodeler, en slags liljer som for øvrig er å se blant kalk-klipper i Hellas om våren. (pg. 114)

- translation: *Je poněkud zvláštní, že zde rostou květiny, v každém případě asfodely, druh lilii, které lze ostatně spatřit mimo jiné na křídových útesech v Řecku během jara.*
- analysis: DiaTh (*Her*) – Tr (*vokser*) – Th (*det*) – TrPrO (*pussig nok*) – Rh (*blomster...*)
- NS: *blomster...*: complex NP (head noun postmod. by apposition)
context-independent
- type: EC with adverbial

- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
pussig nok (TrPrO, disjunct, medial)

No739

Og som vi nå kjenner fra sagnet om Persefone, finnes det også en hage her med egen gartner, der de trollbindende granateplene dyrkes. (pg. 114)

- translation: [...] *existuje zde také zahrada s vlastním zahradníkem, kde rostou kouzelná granátová jablka.*
- analysis: DiaTh (*Og som...*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – TrPrO (*også*) – Rh (*en hage...*)
- NS: *en hage...*: complex NP (head noun postmod. by PP and subsequently by adj. relative clause)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)
som... (scene-setting, accompanying circ., context-dependent, initial)

No740

Hva var det de så? Var de beruset? Skjedde det et faktisk under? (pg. 121)

- translation: *Stal se opravdový zázrak?*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*Skjedde*) – Rh (*et faktisk under*)
- NS: *et faktisk...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: bare EC

No741, No742

Romfarten har ikke forandret synderlig på denne typen romantisk bruk av himmelbegreper. (No741) *Det er en åpenbar logikk bak de positivt ladede sol- og lys- betegnelser. Mennesker løfter sitt hodet mot stjernene, men står med føttene i jordslaget. I mange kulturer er himmelen symbolet for skjebnens makt som styrer alt på jorden.* (No742) *Det ligger en historisk ironi i at den moderne kinesiske stat, som har avskaffet alle guddommer, dyrket Mao som "Solen" og meiet demokratistudentene i 1989 ned på "Den himmelske freds plass".* (pg. 126)

- translation: *Za pozitivně nabitými výrazy obsahujícími slova slunce a světlo je zřejmá logika. [...] Je historickou ironií, že moderní čínský stát, jež veškeré božstvo zrušil, uctíval Maa jako „Slunce“ a pobil v roce 1989 demokratické studenty na náměti Nebeského klidu.*
- analysis: No741: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*en åpenbar...*) – DiaTh (*bak...*)
No742: Th (*Det*) – Tr (*ligger*) – Rh (*en historisk...*) – Spec (*i at...*)
- NS: No741: *en åpenbar...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

No742: *en historisk...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: No741: EC with adverbial
No742: EC with adverbial

- **adverbials**: No741: *bak...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
No742: *i at...* (specification, locative, context-independent, final)

No743

Sønnen oppnår sin seksuelle frihet ved å kastrere sin rival faren.

Ja, i hvert fall ligger det et opprør til grunn for den nye orden, en blodig maktovertakelse som kan fungere avskrekkende også for eventuelle andre rivaler. (pg. 127)

- **translation**: *Ano, v každém případě je základem nového pořádku vzpoura, krvavé převzetí moci, které může působit jako odstrašující příklad pro další eventuální soupeře.*
- **analysis**: TrPrO (*i hvert...*) – Tr (*ligger*) – Th (*det*) – Rh (*et opprør...*)
- **NS**: *et opprør...*: complex NP (head noun with complex modification)
heterogeneous (*den nye orden* is context-dependent)

et opprør	en blodig... (apposition)
til grunn (PP, postmod.)	som kan... (adj. relative cl., postmod.)
for den nye orden (PP, postmod.)	

- **type**: EC with adverbial

- **adverbials**: *i hvert fall* (TrPrO, conjunct, initial)

No744

Titankvinene ble spart; Metis var jo allerede Zevs' dame. Zevs, Hades og Poseidon foretok nå den berømte verdensoppdelingen, men det var aldri tvil om hvem som skulle være den sterkeste. (pg. 130)

- **translation**: [...] *ale nikdy nebylo pochyb o tom, kdo je nejsilnější.*
- **analysis**: Th (*det*) – Tr (*var*) – TrPrO (*aldri*) – Rh (*tvil om...*)
- **NS**: *tvil om...*: complex NP (head noun postmod. by appositive clause)
context-independent
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *aldri* (TrPrO, temporal, medial)

No745

Et par andre ting er det også viktig å ta med i denne betraktningen: På tross av enkelte, utspekulerte uhyrer som Medusa, er det i det store og hele ingenting i de greske mytene, hverken når det gjelder beskrivelsen av mennesker, guder eller halvguder, som bygger opp om at kvinnen er ondere enn mannen. (pg. 133)

- **translation**: *Navzdory jednotlivým, vymyšleným stvůrám jako Medúza, neexistuje v řeckých mýtech, tedy v popisech lidí, bohů nebo polobohů, v žádném případě nic, co by se zakládalo na tom, že ženy jsou horší než muži.*
- **analysis**: DiaTh (*På tross...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – TrPrO (*i det...*) – Rh (*ingening*) – DiaTh (*i de greske...*) – DiaTh (*når...*) – rest of Rh (*som bygger...*)
- **NS**: *ingening som...*: complex NP (negative pronoun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type**: EC with adverbial

- **adverbials**: *på tross...* (scene-setting, adjunct of concession, heterogeneous, initial)
i det store... (TrPrO, disjunct, medial)
i de greske... (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)
når det... (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, medial – discontinuity!)

No746, No747

Jorden er bratt, og i utgangspunktet sikkert skrinn, med det er rikelig med grunnvann og kildevann, og området er grønt av syresser. (No746) *Det er en elv i dalbunnen, og tempelet har en beliggenhet som virker utstudert.* (No747) *Er det et sted i verden det går an å få indre ro, selv for en stresset rasjonalist, så må det være akkurat her.* (pg. 141)

- **translation**: *Na dně údolí teče řeka [...] Existuje-li na světě místo, kde lze nalézt vnitřní klid, dokonce i pro vystresovaného novináře, pak je to zde.*
- **analysis**: No746: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*en elv*) – DiaTh (*i dalbunnen*)
No747: Th (*det*) – Tr (*Er*) – Rh (*et sted*) – DiaTh (*i verden*) – rest of Rh (*det...*)
- **NS**: No746: *en elv*: simple NP
context-independent
No747: *et sted...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type**: No746: EC with adverbial
No747: EC with adverbial
- **adverbials**: No746: *i dalbunnen* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
No747: *i verden* (scene-setting, locative, context-independent, medial – discontinuity!)

No748

Ellers blir det dom Apollon sa til sine første kretiske prester: Vi blir slaver.
Lenger oppe i åskanten er det et stadion der de tythiske leker utspilte seg. (pg. 143)

- **translation**: *O něco výš na okraji stráně se nachází stadion, kde se odehrávaly Pythické hry.*
- **analysis**: DiaTh (*Lenger...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*et stadion...*)
- **NS**: *et stadion...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type**: EC with adverbial
- **adverbials**: *lenger oppe...* (scene-setting, locative, context-independent, initial)

No749, No750

De gamle grekere har normalt ingen sans for moderasjon, (No749) *men det finnes unntak.* *Gudene hyller mot, men den som utvikler overmot, på gresk hybrid, blir slått med galskap.*
(No750) *Det er harmoni og balanse i Apollons musikk.* (pg. 147)

- **translation**: *ale existují výjimky. [...] V Apollónově hudbě je harmonie a rovnováha.*
- **analysis**: No749: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*unntak*)
No750: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*harmonie og balanse*) – DiaTh (*i Apollons...*)

- NS: No749: *unntak*: simple NP
context-independent
- No750: *harmoni...*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent
- type: No749: bare EC
No750: EC with adverbial
- adverbials: No750: *i Apollons...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

TEXT Bo751-800

Bondevik, H. (2009) *Hysteri i Norge. Et sykdomsportret*. Oslo: Unipub.

Bo751

Wisteria spiller bevisst på den lydmessige likheten med hysteria, og knytter an til både Sigmund Freuds hysteriforståelse og hans mest kjente kasustilfelle – fortellingen om Dora, og til mysteria og dermed til forestillingen om kvinneligheten som et mysterium. Det er også åpenbare paralleller mellom den vakre og ulykkelige Betty Drapers symptomer slik disse iscenesettes i den kritikerroste Mad Men, og det klassiske hysteriet slik Freud definerer det. (pg. 6)

- translation: *Existují také zřejmé paralely mezi symptomy krásné a nešťastné Betty Draperové, zinscenované v kritiky oceňovaném seriálu Mad Men, a klasickou hysterií, jak ji definuje Freud.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*også*) – Rh (*åpenbare paralleller mellom...*)
- NS: *åpenbare...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (Freud is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

Bo752

(Bo752) *Med medisinenes stadig mer omfattende kunnskap om kvinnekroppen vokste det også fram bestemte forestillinger om kvinnelighet.* (pg. 9)

- translation: *S tím, jak medicína přináší stále rozsáhlejší znalosti o ženském těle, objevily se určité představy o ženskosti.*
- analysis: DiaTh (*Med...*) – Tr (*vokste*) – Tr (*det*) – TrPrO (*også*) – rest of Tr (*fram*)
– Rh (*bestemte...*)
- NS: *bestemte...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *med...* (scene-setting, adjunct of circumstances, context-independent, initial)
også (TrPrO, conjunct, medial)

Bo753, Bo754

Går vi bak de kanoniserte tekstene, må dette entydige bidlet nyanseres, (Bo753) for det finnes, som antydnet, mannlige hysterikere både i medisinske tekster, på asylene og i litteraturen. Selv om antall diagnostiserte kvinner er langt høyere enn antall dagnostiserte menn, og på tross av alt (Bo754) at det finnes langt flere hysteriske kvinnefigurer i litteraturen enn mannlige figurer med hysteri, åpner en analyse av mannlig hysteri for en bredere forståelse av hysteriets gåte og for ny innsikt i konstruksjonen av både kvinnelighet og mannlighet. (pg. 13)

- translation: [...] *neboť, jak bylo naznačeno, objevují se muži trpící hysterií jak v medicínských textech, tak v psychiatrických léčebnách i v literatuře. [...] navzdory tomu, že se v literatuře objevuje mnohem více ženských postav trpících hysterií než mužských [...]*

- analysis: Bo753: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*som antydnet*) – Rh (*mannlige...*) – Spec (*både...*)
Bo754: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*langt...*) – DiaTh (*i...*) – rest of Rh (*enn...*)

- NS: Bo753: *mannlige...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

Bo754: *langt flere...*: complex NP (head noun + quantifier and intensifier, premod. by adj., quantifier complemented by PP)
heterogeneous (quantifier is context-independent)

- type: Bo753: EC with adverbial
Bo754: EC with adverbial

- adverbials: Bo753: *som antydnet* (TrPrO, disjunct, medial)
både... (specification, locative, context-independent, final)
Bo754: *i litteraturen* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

Bo755

Kanskje kan vi si at en undersøkelse av hysteridiagnosen muliggjør et operativt blikk på det kvinnelige, på hvordan man blir kvinne, eller mer presist: hvordan man gjøres til kvinne. Med sin grunnleggende ustadighet og uro viser hysteriet oss at det finnes en form for nødvendig forskjell i det kvinnelige og det mannlige som ikke bare er knyttet til tanken om motsatte kjønn. (pg. 17)

- translation: [...] *že mezi mužským a ženským aspektem existuje forma pro nutnou odlišnost, jež není spojena pouze s myšlenkou rozdílného pohlaví.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*en form for...*)

- NS: *en form...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*kvinnelige, mannlige* are context-dependent)

en form
for nødvendig forskjell (PP, postmod.)
i det... (PP, postmod.)
som ikke bare... (adj. relative cl., postmod.)

- type: bare EC

Bo756

Til dette bringer det mannlige hysteriet, som i perioder ble definert som et paradoks, tanken om at det finnes former for forskjell som ikke går langs de binære kjønnpolaritetene. (pg. 18)

- **translation:** [...] *že existují formy odlišností, které neodpovídají binární polaritě pohlaví.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*former for...*)
- **NS:** *former for...*: complex NP (head noun postmod. by PP and subsequently by adj. relative clause)
context-independent
- **type:** bare EC

Bo757, Bo758

Slike posisjoner har vært gjenstand for nyansering og kritikk, og både sosialkonstruktivisme i en mer grunnleggende forstand vil innebære alternative kunnskapsposisjoner og tilnærminger til sykdom. (Bo757) Mellom den ungars-amerikanske psykiateren og liberaleren, kjent som en av de ledende figurene i antipsykiatriens psykiatrikritikk, Tomas Szasz's overbevisning om (Bo758) at det ikke finnes sinnssykdom – at sinnssykdom er en myte – og den kanadiske sosialhistorikeren Edward Shorters forsvar for psykiatrien finnes det en rekke posisjoner i det psykiatrihistoriske feltet, og tilsvarende i medisinsk historigrafi. (pg. 19)

- **translation:** *Mezi přesvědčením maďarsko-amerického psychiatra a liberála, známého jako vůdčí osobnost kritiky psychiatrie, Tomase Szasze, že duševních nemoci neexistují (duševní nemoci jsou jen mýty) a obhajobou psychiatrie kanadského sociálního historika Edwarda Shortera se na poli historie psychiatrie a analogicky medicínské historiografie nachází celá řada postojů.*
- **analysis:** Bo757: DiaTh (*Mellom...*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – Rh (*en rekke...*) – DiaTh (*i...*)
Bo758: Th (*det*) – Rh (*ikke*) – Tr (*finnes*) – DiaTh (*sinnssykdom*)
- **NS:** Bo757: *en rekke...*: simple NP (head noun + quantifier)
heterogeneous (quantifier is context-independent)

Bo758: *sinnssykdom*: simple NP (composite head noun)
context-dependent
- **type:** Bo757: EC with adverbial
Bo758: bare EC
- **adverbials:** Bo757: *mellom...* (scene-setting, locative, heterogeneous, initial)
i det... (scene-setting, locative, heterogeneous, final)

Bo759

Hvilken plass biologien og samfunnets strukturer har, og hva kjønn og kjønnsforskjell er og betyr, er imidlertid omdiskutert. Det finnes en rekke perspektiver og posisjoner innenfor det vi kan kalle konstruktivistiske perspektiver på kjønn, som eksempelvis forståelser knyttet til kjønn som struktur og habitus, kjønn som relasjonelt fenomen, kjønn som forskjell, kjønn som gjøren og kjønn som performativitet. (pg. 21)

- **translation:** *V rámci toho, co lze nazvat konstruktivistické perspektivy pohlaví, existuje celá řada perspektiv a postojů.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*en rekke...*) – DiaTh (*innenfor...*)
- **NS:** *en rekke...*: compound (2 head nouns with quantifier)
heterogeneous (quantifier is context-independent)

- type: EC with adverbial
- adverbials: *innenfor...* (scene-setting, locative, heterogeneous, final)

Bo760, Bo761

Mer prinsipielt er forholdet mellom det internalistiske og det eksternalistiske aktualisert ved interaksjonen mellom teksttypene, det vil si intertekstualiteten i tekstene. (No760) I medisinske tekster finnes det eller retttere fantes det – i dag er nok situasjonen som oftest en annen – direkte og indirekte referanser til og bruk av skjønnlitteratur og metaforer. (No761) Og i skjønnlitteraturen finnes det mange eksempler på direkte og indirekte referanser til og bruk av medisinsk kunnskap (for eksempler i tekster av Flaubert, Bjørnson og Ibsen, som vi skal vende tilbake til.) (pg. 24)

- translation: *V medicínských textech se objevují, nebo lépe řečeno se objevovala (dnes je situace přece jen odlišná) přímá a nepřímá spojení s krásnou literaturou a metaforami. A v krásné literatuře se objevuje spousta příkladů přímých a nepřímých odkazů na medicínské znalosti.*
- analysis: Bo760: DiaTh (I...) – Tr (finnes) – Th (det) – Rh (direkte...)
Bo761: DiaTh (I...) – Tr (finnes) – Th (det) – Rh (mange...)
- NS: Bo760: *direkte...*: compound NP (2 head nouns premod. by 2 adj., postmod. by 2 PP)
heterogeneous (*skjønnlitteratur* is context-dependent)

Bo761: *mange...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: Bo760: EC with adverbial
Bo761: EC with adverbial
- adverbials: Bo760: *i medisinske...* (scene-setting, locative, heterogeneous, initial)
Bo761: *i skjønnlitteraturen* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Bo762

Charcot inkluderer i tråd med dette mannlige hysterikere på linje med kvinnelige, og knytter hysteriet hos menn til traumatiske opplevelser i tillegg til arv. Det fantes slik to former for mannlig hysteri i Paris mot slutten av det nittende århundre: den klassiske, hvor etiologien hovedsakelig refererte til arv, og den nye og post-traumatiske formen. (pg. 32)

- translation: *Ke konci 19. století se v Paříži mluvilo o dvou typech mužské hysterie: klasická, etiologie odkazovala hlavně k dědictví, a nová posttraumatická forma.*
- analysis: Th (Det) – Tr (fantes) – DiaTh (slik) – Rh (to...) – DiaTh (i Paris) – DiaTh (mot slutten...)
- NS: *to former...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP and apposition)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i Paris* (scene-setting, locative, context-dependent, medial)
mot... (scene-setting, temporal, context-dependent, medial)
slik (scene-setting, manner, context-dependent, medial)

Bo763

Av dette følger også at Charcot sjelden knytter hysteri til menstruasjon, graviditet og menopause. Nicole Edelman konstaterer for sin del at det så godt som utelukkende er hos Charcot og på La Salpêtrière at det befinner seg mannlige hysterikere. (pg. 34)

- **translation:** [...] *že se hysterie u mužů vyskytuje.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr/Rh (*befinner seg*) – DiaTh (*mannlige...*)
- **NS:** *mannlige...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-dependent
- **type:** bare EC

Bo764

Hysteri forekommer derimot som en underkategori av sinssykdom, men heller ikke her er mannlige kasus registrert, mens det er mange kvinner også i denne kategorien. (pg. 34)

- **translation:** [...] *také v této kategorii se vyskytuje mnoho žen.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*mange...*) – TrPrO (*også*) – DiaTh (*i denne...*)
- **NS:** *mange kvinner*: simple NP (head noun + quantifier)
heterogeneous (*kvinner* is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *også* (TrPrO, conjunct, final)
i denne... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Bo765

Som Charcot antok Freud og Breuer at det bak de åpenbare symptomene fantes et traume, og dessuten at hysteri hadde med en spaltning av psyken å gjøre. (pg. 40)

- **translation:** [...] *že se za těmito zřejmými symptomy skrývá trauma [...]*
- **analysis:** Th (*det*) – DiaTh (*bak...*) – Tr (*fantes*) – Rh (*et traume*)
- **NS:** *et traume*: simple NP
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *bak...* (scene-setting, locative, context-dependent, medial)

Bo766

Virkeligheten kan slik forstås som en språklig orden, en taksonomi. Dette gir noen avgjørende momenter også i refleksjonen over hysteriet.

Det er imidlertid en annen tekst av Foucault som i det følgende kan synes mer relevant.
(pg. 43)

- **translation:** *Existuje však jiný Foucaultův text, který se jeví jako relevantnější.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*imidlertid*) – Rh (*en annen...*)
- **NS:** *en annen...*: complex NP (head noun premod. by adj, postmod. by PP and subsequently by adj. relative clause)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)

- comments: however, a cleft clause interpretation seems more likely

Bo767

Blant annet referer han til sentrale argumentasjoner i ulike typer tekster på 1600- og 1700-tallet. Ifølge Foucault er det to utviklingslinjer for hysteri og hypokondri i den klassiske perioden: én som forener de to sykdommene som "nervesykdommer", og én som tenderer mot å ville innordne dem som sinnssykdommer på linje med mani og malankoli. (pg. 44)

- translation: *V období klasicismu se podle Faoucaulta pro hysterii a hypochondrii objevují dvě vývojové linie: jedna spojuje obě nemoci jako „nervové nemoci“, druhá směřuje proti tendenci řadit je do stejné skupiny jako mánii a melancholii.*

- analysis: DiaTh (*I følge...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*to...*) – DiaTh (*i den...*) – rest of Rh (*én som...*)

- NS: *to...*: complex NP (composite head noun + quantifier postmod. by PP and apposition)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i følge...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, initial)
i den klassiske... (scene-setting, temporal, context-dependent, medial)

Bo768

Min systematisering har som mål å tydeliggjøre det enkelte praksisfeltets særpreg, men også å vise utvekslingene mellom de ulike diskursene og feltene samt fellestrekkene mellom dem. En sentral tese er at det i stor grad foregikk en utveksling mellom medisinen og kulturen for øvrig når det gjelder konstruksjonen av hysteri – som her forstås både som diagnose, atferdsbetegnelse, forestilling og metafor. (pg. 50)

- translation: *[...] že ve struktuře hysterie probíhala ve velké míře výměna mezi medicinou a kulturou vůbec [...]*

- analysis: Th (*det*) – DiaTh (*i stor grad*) – Tr (*foregikk*) – Rh (*utveksling...*) – DiaTh (*når...*)

- NS: *utveksling...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i stor grad* (scene-setting, adjunct of measure, context-independent, medial)
når det... (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final; mentioned in the previous context which is represented by a long passage)

Bo769, Bo770

I det følgende skal vi se at diagnosen er den absolutte prøvesten for de norske legenes forståelse av hysteri: (Bo769) Uten diagnose, stilt på bakgrunn av en analyse, finnes det åpenbart ingen forsvarlig behandling. (Bo770) Slik tvinger det seg fram et spørsmål om hva en diagnose er, men også om hvordan den medisinske orden i seg selv arter seg. (pg. 54)

- translation: *Bez diagnózy, založené na analýze, zjevně neexistuje žádné bezpečné ošetření. Tím se vnučuje otázka, co to diagnóza vlastně je, ale také jak se medicínský pořádek utváří.*

- analysis: Bo769: DiaTh (*Uten...*) – Tr (*finnes*) – Tr (*det*) – TrPrO (*åpenbart*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*forsvarlig...*)

Bo770: DiaTh (*Slik*) – Tr (*tvinger*) – Th (*det*) – rest of Tr (*seg fram*) – Rh (*et...*)

- NS: Bo769: *ingen...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
NegFocA (*ingen*)
context-independent

Bo770: *et spørsmål...*: complex NP (head noun postmod. by 2 content nom. interrogative clauses)
heterogeneous (*diagnose* is context-dependent)

- type: Bo769: EC with adverbial
Bo770: EC with adverbial

- adverbials: Bo769: *uten...* (scene-setting, adjunct of circumstances, context-independent, initial)
åpenbart (TrPrO, disjunct, medial)
Bo770: *slik* (scene-setting, adjunct of manner, context-dependent, initial)

Bo771

Norsk Magazin for Lægevidenskapen og Tidsskrift for praktisk Medicin er de to viktigste norske fagmedisinske tidsskriftene i perioden. Og en gjennomgang av disse viser at det ble publisert en rekke artikler om hysteri fra rundt 1880, altså fra omkring nyetableringen av Tidsskrift for praktisk Medicin, og et par tiår framover. (pg. 58)

- translation: [...] *že od roku 1880, tedy od znovuzaložení časopisu „Tidsskrift for praktisk Medicin“ po několik desetiletí vycházela celá řada článků o hysterii.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*ble publisert*) – Rh (*en rekke...*) – DiaTh (*fra...*)
- NS: *en rekke...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *fra rundt...* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)
- comments: passiv presenteringskonstruksjon/upersonlig passiv

Bo772

Og flere av artiklene vi skal se på her, består av fortellinger fra "klinikken", altså av kasuistikker. Ikke desto mindre er det ingen tvil om at dannelsen av den medisinske orden, parallelt med utviklingen av den medisinske profesjonen, består i språkliggjøring av forholdet mellom disse, altså av hvilke prinsipielle og diagnostiske utvekslinger som foregår mellom teori og praksis. (pg. 62-63)

- translation: *Přesto není žádných pochyb o tom, že utváření medicínského pořádku souvisí se souběžným vývojem medicínské profese, tedy s tím, jaké principiální a diagnostické výměny probíhají mezi teorií a praxí.*
- analysis: TrPrO (*ikke...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*tvil om...*)
- NS: *ingen tvil...*: complex NP (head noun postmod. by appositive clause)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (*den medisinske orden* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *ikke desto mindre* (TrPrO, conjunct, initial)

Bo773

Disse symptomene behandles alle inngående i Briquets omfattende arbeid, og den sterk forkortede gjengivelsen av symptomatologien i Bibliothek for Læger følger avhandlingen nøye. Her avtegner det seg en kombinert nevrologisk og psykologisk symptomatologi.

(pg. 69)

- **translation:** *Zde se odráží kombinovaná neurologická a psychologická symptomatologie.*
- **analysis:** DiaTh (*Her*) – Tr (*avtegner*) – Th (*det*) – rest of Tr (*seg*) – Rh (*en kombinert...*)
- **NS:** *en kombinert...*: complex NP (head noun premod. by participle and 2 adj.)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Bo774

Samlende kan det sies at Briquet søker å redegjøre for hva som i den danske oversettelsen, med alle nevnte forbehold, kalles hysteriets "egentlige Billede". I tekstene fra norsk fagmedisin er det liten tvil om at Briquets innflytelse gjør at de samme symptomene diskuteres. (pg. 70)

- **translation:** *V textech odborné norské medicíny není pochyb o tom, že Briquetův vliv způsobuje, že se o stejných symptomech diskutuje.*
- **analysis:** DiaTh (*I tekstene...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*liten tvil...*)
- **NS:** *liten tvil...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by appositive clause)
heterogeneous (*Briquet, symptomene* are context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i tekstene...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Bo775

Vedellers undersøkelser av et tusentalls kvinner viste at livmorens påstått avvikende stilling ikke i seg selv indikerte unormalitet eller sykdom. I en viss forstand kan man også hevde at det ligger en skeptisk holdning bak Vedellers klare underbetoning av hysteriet i sin bok om kvinnesykdommene. (pg. 73)

- **translation:** *V jistém smyslu lze tvrdit, že za Vedelerovým podceňováním hysterie v jeho knize o ženských nemocech stojí skeptický postoj.*
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*ligger*) – Rh (*en skeptisk...*) – DiaTh (*bak...*)
- **NS:** *en skeptisk...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *bak...* (scene-setting, locative, heterogeneous, final)

Bo776

Dette er kun tilsynelatende en bagatell, for også i Vogts psykoanalytisk pregede utredning av hysteriet, eller mer presist av hysterisk sinnssykdom, finnes det en betydelig grad av forutinntatte holdninger om kvinnen som sådan. (pg. 81)

- **translation:** [...] *neboť také ve Vogtově psychoanalýzou ovlivněné zprávě o hysterii, nebo přesněji o hysterické nemoci, se nachází významný stupeň předpojatých postojů o ženách jako takových.*
- **analysis:** TrPrO (også) – DiaTh (i Vogts...) – Tr (finnes) – Th (det) – Rh (en betydelig...)
- **NS:** *en betydelig...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *også* (TrPrO, conjunct, initial)
i Vogts... (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Bo777

Spørsmålet om kvinner er i flertall i forhold til antall diagnostiserte hysterikere, ble ikke sjelden til et spørsmål om hvorvidt menn kan diagnostikeres som hysterikere i det hele tatt. Her er det riktignok liten uenighet. (pg. 82)

- **translation:** *Zde panuje pouze nepatrný nesoulad.*
- **analysis:** DiaTh (*Her*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – TrPrO (*riktignok*) – Rh (*liten...*)
- **NS:** *liten...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
riktignok (TrPrO, content disjunct, medial)

Bo778

Det er ingenting ved hysteriet som vender så hyppig tilbake i de fagmedisinske tekstene som problemet knyttet til kjønn. (pg. 83)

- **translation:** *Na hysterii, která se v odborných medicínských textech tak často vrací zpátky jako problém spojený s pohlavím, nic není.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*ingenenting*) – DiaTh (*ved hysteriet...*)
- **NS:** *ingenenting*: simple NP (negative pronoun)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *ved hysteriet...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- **comments:** beginning of a section called "Unge piker i blomst"

Bo779, Bo780

Tendensen bekrefte ved at hunkjønnspronomen uten bestemt foranledning forekommer i større grad enn hankjønnspronomen: Pasienten omtales vanligvis som "han"/"ham", (Bo779) men med forbindelse med hysteriet står det gjerne "hun"/"henne". (Bo780) I flere av tekstene ligger det således et uuttalt premiss om at hysteri er en sykdom knyttet til kvinner og det kvinnelige, selv om altså teorien skulle tilsi noe annet. (pg. 85-86)

- **translation:** [...] *ale v souvislosti s hysterií se zpravidla objevují tvary zájmena „ona“. Ve většině textů se tak objevuje nevyřčená premisa, že hysterie je nemoc spojená s ženami a s ženstvím, ačkoli teorie by měla naznačovat něco jiného.*

- analysis: Bo779: DiaTh (*med...*) – Tr (*står*) – Th (*det*) – TrPrO (*gjerner*) – Rh (*hun/henne*)
Bo780: DiaTh (*I flere...*) – Tr (*ligger*) – Th (*det*) – TrPrO (*således*) – Rh (*et uttalt...*)
- NS: Bo779: *hun/henne*: compound NP (to personal pronouns)
context-independent

Bo 780: *et uttalt...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by appositive clause)
heterogeneous (*hysteri, kvinne* are context-dependent)
- type: Bo779: EC with adverbial
Bo780: EC with adverbial
- adverbials: Bo779: *med...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, initial)
gjerner (TrPrO, temporal adjunct, medial)
Bo780: *i flere...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
således (TrPrO, conjunct, medial)

Bo781

Hysteri hos barn er som antydnet også et aktuelt tema. Innenfor et nevrologisk paradigme er det kanskje heller ikke så uventet at det dukker opp en noe kurios refleksjon over hysteri blant dyr [...]. (pg. 86)

- translation: [...] *že se objevuje poněkud kuriózní reflexe hysterie mezi zvířaty* [...]
- analysis: Th (*det*) – Tr (*dukker opp*) – Rh (*en noe...*) – Spec (*blant...*)
- NS: *en noe...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *blant dyr* (specification, locative, context-independent, final)

Bo782

Morfinsprøyter og badekur inngikk i behandlingen av gutten, og Henoch berører også muligheten av simulering i gjennomgangen av noen av sine kasus.

På 1890-tallet utkom det flere notiser og artikler om hysteri i barnealderen. (pg. 89)

- translation: *V 90. letech 19. století vyšlo o hysterii v dětském věku několik poznámek a článků.*
- analysis: DiaTh (*På...*) – Tr (*utkom*) – Th (*det*) – Rh (*flere...*)
- NS: *flere...*: compound NP (2 head nouns + quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (*barnealderen, hysteri* are context-dependent)

flere notiser (h1) og artikler (h2)

om hysteri (PP, postmod.)

i barnealderen (PP, postmod.)

- type: EC with adverbial
- adverbials: *på...* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)

Bo783

Demografiske særegenheter faller følgelig inn under en slik tankegang. Slike forhold tematiseres imidlertid sjelden i det foreliggende materialet, og bare overfladisk. Ikke desto mindre forekommer det enkelte vurderinger av sosiale og nasjonale nyanser. (pg. 91)

- translation: *Přesto se však jednotlivá hodnocení sociálních a národních nuancí objevují.*

- analysis: TrPrO (*Ikke...*) – Tr/Rh (*forekommer*) – Th (*det*) – DiaTh (*enkelte...*)

- NS: *enkelte...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-dependent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ikke desto mindre* (TrPrO, conjunct, initial)

Bo784

Forholdet mellom sykdomstype, forklaringsmodell og etiologi framstår altså som uavklart, og straks den fagmedisinske forfatteren forsøksvis og vitenskapelig skal si noe om etiologi, beveger han seg ut i et mangetydig felt.

For til tross for at det er en forholdsvis utbredt enighet om at hysteri er lidelse i nervesystemet [...]. (pg. 100)

- translation: [...] *že panuje poměrně rozšířená shoda o tom, že hysterie je nemoc nervového systému.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*en forholdsvis...*)

- NS: *en forhldsvi...*: complex NP (head noun premod. by adj. + intensifier, postmod. by appositive clause)
heterogeneous (*hysteri, lidelse* are context-dependent)

- type: bare EC

Bo785

Som påpekt tidligere, omtaler Skjelderup hysteri som en kvinnesykdom, og det kan se ut som om han også antar at hysteri kun kan ramme kvinner. (Bo785) Det finnes ikke tekststeder hvor det refereres til mannlige kasus, og det anvendes heller ikke pronomener i hankjønn eller andre språklige referanser som er konnotert mannlig. (pg. 103)

- translation: *V textu se nevyskytují místa, která by odkazovala k mužským případům [...]*

- analysis: Bo785: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*tekststeder...*)

- NS: Bo785: *tekststeder...*: complex NP (composite head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: Bo785: bare EC

Bo786

Likedeles er tendensen i de fagmedisinske tekstene – også der illustreres periodens vektleggingen av arvelige faktorer. Men det finnes unntak. (pg. 105)

- translation: *Ale existují výjimky.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*unntak*)

- NS: *unntak*: simple NP
context-independent

- type: bare EC

Bo787

Charcot tar opp begrepene fra Page (han nevner også "railway brain") i sitt arbeid med hysteri og andre nervelidelser, blant annet i sine tirsdagsforelesninger på La Salpêtrière. Det er ingen såkalte nevropatologiske lidelser, sier Charcot [...]. (pg. 107)

- translation: *Žádné takové neuropatologické nemoci neexistují [...].*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – NegFocA (ingen) – Rh (såkalte...)

- NS: *ingen såkalte...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj.)
NegFocA (ingen – forms the Rh proper)
heterogeneous (head noun and premod. is context-dependent)

- type: bare EC

Bo788

Dette er viktige etiologiske forhold ved overgangen til det 20. århundre, men det finnes selvsagt flere forhold som diskuteres. (pg. 111)

- translation: *[...] ale diskutuje se samozřejmě o dalších problémech.*

- analysis: Th (det) – Tr (finnes) – TrPrO (selvsagt) – Rh (flere forhold...)

- NS: *flere forhold...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (quantifier is context-independent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *selvsagt* (TrPrO, content disjunct, medial)

Bo789

På dette punktet framstår den tyske psykiateren Emil Kraepelin som en sentral skikkelse. Hans kliniske nosologi, med vekt på sykdommens forløp og utgang, ble etter hvert toneangivende. I de norske fagmedisinske tekstene dette kapitlet baserer seg på, er det så godt som ingen direkte referanser til Kraepelin [...]. (pg. 113)

- translation: *V norských odborných medicínských textech, na kterých tato kapitola staví, na Kraepelina vůbec žádný přímý odkaz není [...].*

- analysis: DiaTh (I de...) – Tr (er) – Th (det) – Foc (så godt som) – NegFocA (ingen) – Rh (direkte...)

- NS: *så godt...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
Focalizer (*så godt som*)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i de norske...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Bo790

*Vogt svarer med å referere til Briquet i sin bok *Den freudske psykoanalyse fra 1930 og omtaler nå* has arbeide som "utsøkt".*

Det er ingen tvil om at hysteriets nye betydninger også gjenspeiles i den skjønnlitterære offentligheten, hvor det gjennom tekster av Ibsen, Skram og Bjørnson føres over i det jeg kaller et ideologisk paradigme. (pg. 114)

- translation: *Není pochyb o tom, že se nový význam hysterie odráží také v krásné literatuře, kde se prostřednictvím textů Ibsena, Skramové a Bjørnsona vytváří něco, co nazývám ideologické paradigma.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – NegFocA (ingen) – Rh (tvil om...)

- NS: *ingen tvil om...*: complex NP (head noun postmod. by appositive clause)
NegFocA (ingen)
heterogeneous (*hysteriets* is context-dependent)

- type: bare EC

Bo791

Vogt gir kun en oversikt over hva psykiaterne mente, ikke nevrologene, og overser således ifølge Magnus at diskusjonene om hysteri er livligere enn noensinne, hvilket viser at det ikke er enighet. (pg. 118)

- translation: [...] *což ukazuje, že shodný názor neexistuje.*

- analysis: Th (det) – Rh (ikke) – Tr (er) – DiaTh (enighet)

- NS: *enighet*: simple NP
context-dependent

- type: bare EC

Bo792

”At det er nervøse Pasienter [hysterikerne], er en Selvfølge; thi hvem vilde ikke blive det af de aarelange Smerter, som der ikke har vært noe Middel for?” Finnes det med andre ord ikke noe middel mot hysterie, som beskrives som en kronisk sykdom? (pg. 122)

- translation: *Neexistuje, jinými slovy, nějaký prostředek proti hysterii, jež se popisuje jako chronická nemoc?*

- analysis: Th (det) – Tr (Finnes) – TrPrO (med...) – Rh (noe middel...)

- NS: *noe middel...*: complex NP (head noun postmod. by PP and subsequently by adj. relative clause)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *med andre ord* (TrPrO, comment, medial)

Bo793

”Man giver opium purum i raskt stigende doser fra 0,15 pro die i løbet af 1 ½ maaned. Seponeres saa pludselig opium og giver derpaa bromkalium giver så i maanedvis – én gang om dagen i doser paa 5-7 gram.” Det står med andre ord forholdsvis lite om medikamenter i de norske fagmedisinske tekstene, og diskusjonene han sannsynligvis foregått i andre fora og i praktisk medisinsk arbeid. (pg. 126)

- translation: *Jinými slovy se toho o medikamentech v norské odborné medicínské literatuře vyskytuje poměrně málo [...]*

- analysis: Th (Det) – Tr (står) – TrPrO (med...) – Rh (forholdsvis...) – DiaTh (i de...)

- NS: *forholdsvis...*: complex NP (quantifier + intenzifier premod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i de norske...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
med andre... (TrPrO, comment, medial)

Bo794

Slike behandlinger er knyttet til tidens forståelse av hva som hadde en gunstig effekt på nervesystemet og psyken, og ble antatt å virke både styrkende og beroligende. I noen av disse behandlingsformene ligger det imidlertid tydelige normative preferanser, noe jeg straks skal vende tilbake til. (pg. 127)

- translation: *U některých těchto forem léčby jsou však výrazné normativní preference, něco, k čemu se hned vrátím.*
- analysis: DiaTh (*I noen...*) – Tr (*ligger*) – Th (*det*) – TrPrO (*imidlertid*) – Rh (*tydelige...*)
- NS: *tydelige...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj., postmod. by apposition)
heterogeneous (*jeg* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i noen...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
imidlertid (TrPrO, conjunct, medial)

Bo795

Hos Vogt presenteres pasienten under tittelen "en hysterisk, jaloux plageaand". I tekstmateriale er det svært få omtaler av slike radikale inngrep, og langt færre diskusjoner. (pg. 130)

- translation: *V literatuře je velmi málo recenzí těchto radikálních výjevů a mnohem méně diskusí.*
- analysis: DiaTh (*I tekstmateriale...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*svært få...*)
- NS: *svært få...*: compound NP (2 head nouns with various modification)
heterogeneous (*slike radikale inngrep* is context-dependent)

omtaler (h1)		diskusjoner (h2)
svært få (quantifier+intenzifier)	av slike... (PP, postmod.)	langt færre (quantifier+intenzifier)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i tekstmateriale...* (scene-setting, locative, context-independent, initial)

Bo796

Hysteriets medisinske historie i Norge innledes med de første tilretteleggingene av kontinentale, toneangivende medisiner i norske medisinske tidsskrifter. Selv om norsk medisin forholder seg til dansk og svensk medisin, og selv om norske leger ofte fikk sin utdanning i København, er det en klar tendens til at påvirkningen kommer fra Frankrike, Tyskland og til en viss grad England. (pg. 140)

- translation: *Přestože norská medicína je spojená s medicínou dánskou a švédskou a přestože norští lékaři často studovali v Kodani, objevují se také vlivy přicházející z Francie, Německa a do jisté míry i z Anglie.*
- analysis: DiaTh (*Selv...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*en klar...*)
- NS: *en klar...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by appositive cl.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *selv om...* (scene-setting, adjunct of concession, heterogeneous, initial)

Bo797

Faye er opptatt av hysteriebegrepets iboende tvetydighet, som han mener "kleber" ved ordet hysteri. Samtidig er det en stor grad av tvetydighet knyttet til Faves egen oppfatning av diagnosen, som det generelt også er ved fagmedisinens oppfatning og forklaringsmodeller. (pg. 141)

- translation: Zároveň je ve Fayeově chápání diagnózy velká míra mnohoznačnosti, jež také panuje obecně kolem odborně medicínského chápání a vysvětlovacích modelů.
- analysis: TrPrO (Samtidig) – Tr (er) – Th (det) – Rh (en stor...)
- NS: en stor...: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by participial clause and subsequently by adj. relative clause)
heterogeneous (participial clause is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: samtidig (TrPrO, conjunct, initial)

Bo798

Det kan legges til at Wingses formuleringer om kvinnesaken også framsettes to år etter unionoppløsningen og Norges konsolidering som selvstendig nasjon, og midt i en periode hvor formell rettslig likestilling på flere områder var oppnådd, og hvor diskusjonene om stemmerett for kvinner pågår med full styrke, i og med begivenheten i 1905. Samlett sett er det imidlertid ikke grunnlag for å påstå at legene nødvendigvis var mer misogyne enn mange andre i samtiden, og meningene om kvinnesaken var delte. (pg. 144)

- translation: Zároveň však neexistuje dôvod pro tvrzení, že doktoři byli tehdy nutně více misogynní než mnozí další, a že názory na ženskou otázkou byly rozdělené.
- analysis: TrPrO (Samlett...) – Tr (er) – Th (det) – TrPrO (imidlertid) – NegFocA (ikke) – Rh (grunnlag for...)
- NS: grunnlag...: complex NP (head noun postmod. by infinitive with preposition)
heterogeneous (kvinnesaken is context-dependent)
grunnlag
for å påstå (inf., postmod.)
at legene... (cont. nominal declarative cl., object)
- type: EC with adverbial
- adverbials: samlett sett (TrPrO, conjunct, initial)
imidlertid (TrPrO, conjunct, medial)

Bo799

Charcot brukte betegnelsen "stigma" etter sine undersøkelser av religiøse billedframstillinger av helbredelse ved tro, og med referanse til personer (medier) som kunne utvikle samme sår som Kristus på korset, særlig sår etter spikre gjennom hendene. Det er ingen tvil om at denne metaforiseringen har betydning for forståelsen av hysteriet, og for forestillingen om at kvinner er grunnleggende disponert for hysteri. (pg. 146)

- translation: Není žádných pochyb o tom, že tato metaforizace má význam pro porozumění hysterii a pro představu, že ženy mají v podstatě pro hysterii dispozice.
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – NegFocA (ingen) – Rh (tvil om...)

- NS: *ingen...*: complex NP (head noun postmod. by appositive clause)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (*metaforiseringen* is context-dependent)

- type: bare EC

Bo800

Fordi mange pasienter motsatte seg innleggelse, ble det stilt krav om en forutgående grundig undersøkelse av lege. Det skulle med andre ord ikke være tvil om at pasienten var sinnssyk. (pg. 162)

- translation: *Jinými slovy by nemělo být pochyb o tom, že pacient byl duševně nemocný.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*skulle*) – TrPrO (*med...*) – NegFocA (*ikke*) – rest of Tr (*være*) – Rh (*tvil om...*)

- NS: *tvil om...*: complex NP (head noun postmod. by appositive clause)
heterogeneous (*pasienten* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *med andre ord* (TrPrO, comment, medial)

TEXT Rø801-850

Røskaft, E., Bongard, T. (2010) *Det biologiske mennesket*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Rø801

Biologifaget som omhandler mennesket i dette enorme spennet, kalles human atferdsøkologi [forklaringen på det tunge navnet finner du her: 3]. Det går linjer fra evolusjon av kjønn og følelser til finanskrisen, krig, overforbruk og jakten på livskvalitet. (pg. 11)

- translation: *Od evoluce rodu a emoci se táhne linie k finanční krizi, válce, nadbytečné spotřebě a honu ze lepší životní kvalitou.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*går*) – Rh (*linjer*) – Spec (*fra evolusjon...*)

- NS: *linjer*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *fra evolusjon...* (specification, locative, context-independent, final)

Rø802

Kulturuttrykk begrenses av det evolverte arsenalet av følelsesmessig atferd. Det er mye som er umulig for mennesket. (pg. 14)

- translation: *Existuje mnoho věcí, jež jsou pro člověka nemožné.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*mye som...*)

- NS: *mye som...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: bare EC

Rø803

De mest produktive delene av verden har stø kurs mot sammenbrudd, og noen steder er de uopprettelig ødelagt for tusener av år fremover. Det er ingen tilfluktsteder å rømme til.

(pg. 16)

- translation: *Žádná místa úniku neexistují.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – NegFocA (ingen) – Rh (tilfluktsteder...)

- NS: *ingen...*: complex NP (composite head noun postmod. by infinitive)
NegFocA (ingen)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: bare EC

Rø804

Bøker forklarer gjerne resultatene mer forståelig, uten formler og fagspråk. Det blir samtidig færre nummererte referanser i teksten. (pg. 19)

- translation: *V textu je zároveň méně očíslovaných odkazů.*

- analysis: Th (Det) – Tr (blir) – TrPrO (samtidig) – Rh (færre...) – DiaTh (i teksten)

- NS: *færre...*: complex NP (head noun + quantifier, premod. by participle)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *samtidig* (TrPrO, conjunct, medial)
i teksten (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Rø805

Det er 100 meter bort til den første bonden i Midtøsten, og bare 400-500 meter til våre forfedre utvandret fra Afrika. Da fantes det ikke asiater eller europeere. (pg. 24)

- translation: *Tehdy nebyli Asiáté nebo Evropané.*

- analysis: DiaTh (Da) – Tr (fantes) – Tr (det) – NegFocA (ikke) – Rh (asiater...)

- NS: *asiater eller...*: compound NP (2 simple head nouns)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *da* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)

Rø806

Disse bølgelengdene har ikke hatt evolusjonær betydning for synet. Det finnes mye kunnskap om den usynlige og ubegripelig verden. (pg. 25)

- translation: *O neviditelném a nepochopitelném světě existuje máme spoustu znalostí.*

- analysis: Th (Det) – Tr (finnes) – Rh (mye...)

- NS: *mye kunnskap...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

Rø807

Detaljer som ennå ikke er forklart, eller som ingen ennå vet kan finnes. Finnes det for eksempel muligheter for gruppeleksjon under bestemte forutsetninger? (pg. 25)

- translation: *Existují za jistých předpokladů například možnosti pro výběr skupiny?*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*Finnes*) – TrPrO (*for...*) – Rh (*muligheter for...*) – DiaTh (*under...*)

- NS: *muligheter...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *for eksempel* (TrPrO, conjunct, medial)
under... (scene-setting, adjunct of circumstances, context-independent, final)

Rø808

Mennesker som levde for noen hundreår siden, produserte forklaringer som var basert på religioner og løsrønte observasjoner, krydret av kampet om den attraktive sannheten som bølenet de dyktigste overtalerne. Det er mye rart i vitenskapens og filosofiens historie, det er ikke gull alt som glimrer. (pg. 26)

- translation: *V historii vědy a filosofie se objevuje mnoho zvláštností.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*mye rart*) – DiaTh (*i vitenskapens...*)

- NS: *mye rart*: complex NP (quantifier postmod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i vitenskapens...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Rø809

Årsaker til hendelser er såkalt stokastiske. I daglig tale kalles stokastisitet for tilfeldigheter. I bunn og grunn finnes det ikke tilfeldigheter. (pg. 26)

- translation: *Ve své podstatě žádné náhody neexistují.*

- analysis: TrPrO (*I...*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – Rh (*ikke*) – DiaTh (*tilfeldigheter*)

- NS: *tilfeldigheter*: simple NP
context-dependent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i bunn og grunn* (TrPrO, content disjunct, initial)

Rø810

Årsakene er til stede i hjernen. Alle tanker og konkrete nerveimpulser. Det finnes ikke et eneste eksempel på at fysiske hendelser ikke har en fysisk årsak. (pg. 27)

- translation: *Neexistuje jediný příklad toho, že by fyzické děje neměly fyzickou příčinu.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*et eneste...*)

- NS: *et eneste...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by appositive clause)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

Rø811

Å stå foran speilet og erkjenne egen kropp er en rar følelse. Hvorfor står du der, akkurat nå og akkurat du? Hvem er du? Finnes det en pi-forklaring på "de evige spørsmål"? (pg. 29)

- translation: *Je pro „věčné otázky“ nějaké vysvětlení pomocí „pi“?*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*Finnes*) – Rh (*en pi-forklaring...*)

- NS: *en pi-forklaring...*: complex NP (a composite head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

Rø812, Rø813

Universet har virkelige, fysiske begrensninger. Om det er mulig å finne reisemåter, gjenstår å se. (Rø812) Det finnes ingen spor av skapelse eller reisende liv fra rommet. Kjemiske forsøk som er gjort med uratmosfære og urhav, tyder på at atomenes fysiske egenskaper sammen med seleksjon kan danne liv av seg selv. (Rø813) Det var ikke behov for noe annet enn det som den gang var til stede. (pg. 30)

- translation: *Nejsou žádné důkazy o nějakém stvoření nebo životě z vesmíru. [...] Nebylo za potřeby ničeho jiného, než toho, co bylo tehdy k dispozici.*

- analysis: Rø812: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*spor av...*)
Rø813: Th (*Det*) – Tr (*var*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*behov for...*)

- NS: Rø812: *ingen spor...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*rommet* is context-dependent)

Rø813: *behov for...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (*den gang* is context-dependent)

- type: Rø812: bare EC
Rø813: bare EC

Rø814, Rø815

Det tok omtrent tusen millioner år å få fram avanserte flercellede organismer med kjennet formering. (Rø814) Det oppsto med dette et selvgående system med sola som energikilde. System har evner til å komme seg igjen etter artssammenbrudd, det tar bare noe tid. (Rø815) Det finnes omtrent 125 grunnstoffer i universet som blir mer og mer kortlivende jo høyere atomtallet blir. (pg. 30)

- translation: *Tím vznikl samostatný systém, v němž je zdrojem energie Slunce. [...] Ve vesmíru se nachází kolem 125 základních prvků, které mají více či méně krátký život, čím větší je atomové číslo.*

- analysis: Rø814: Th (*Det*) – Tr (*oppsto*) – TrPrO (*med dette*) – Rh (*et selvgående...*)
Rø815: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*omtrent...*) – DiaTh (*i universet*) – rest of Rh (*som...*)

- NS: Rø814: *et selvgående...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by PP)
context-independent

Rø815: *omtrent...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by PP and subsequently by adj. relative clause)
context-independent

- type: Rø814: EC with adverbial
Rø815: EC with adverbial

- adverbials: Rø814: *med dette* (TrPrO, conjunct, medial)
Rø815: *i universet* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

Rø816

Språkets begrensninger gjør at ord som "velger, handler, oppfører oss, er, satser på" og lignende brukes når evolverte trekk beskrives. Ordene antyder at det ligger bevissthet bak evolusjon. (pg. 31)

- translation: *Tato slova naznačujú, že za evoluce je vědomá.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*ligger*) – Rh (*bevissthet*) – DiaTh (*bak evolusjon*)

- NS: *bevissthet*: simple NP
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *bak evolusjon* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Rø817

Kjemiske, kroppslige, arvelige, atferdsmessige og evolusjonære likheter finnes hos alt liv. Biologi er en konsistent vitenskap. Det betyr at det ikke er motsetninger mellom fysikk, kjemi og biologi. (pg. 31)

- translation: *To znamená, že mezi fyzikou, chemií a biologií nejsou protiklady.*

- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*er*) – Rh (*motsetninger...*)

- NS: *motsetninger...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

Rø818

Millioner av eksperimenter gjennom flere hundre år innen biologi er bekræftelser på at alt liv i dag er de siste individene i en lag ubrutt rekke som har felles opphav for over 3 000 millioner år siden. Det finnes ikke et eneste unntak. (pg. 32)

- translation: *Neexistuje jediná výjimka.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*et eneste...*)

- NS: *et eneste...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: bare EC

Rø819

Før vi går videre med atraktivitet, må vi gå gjennom forutsetningene for naturlig seleksjon. Det finnes tre forhold som endrer atferd og utseende hos organismer: Variasjon, overproduksjon og utvalg. (pg. 32)

- translation: *Chování a vzhled organismů mění tři faktory: variace, přemnožení a výběr.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*tre forhold...*) – DiaTh (*hos...*) – rest of Rh (*Variasjon...*)
- NS: *tre forhold...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by adj. relative clause and apposition)
heterogeneous (adj. relative cl. is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *hos organismer* (scene-setting, locative, context-dependent, medial)

Rø820, Rø821

Genene er pakket inn i egne stabiliseringsproteiner. (Rø820) Det finnes til og med egne gener som produserer reparasjonsverktøy til seg selv. Murasjoner er likevel den grunnleggende kilden til variasjon som endrer arter ved (Rø821) at det en sjelden gang oppstår en egenskap som gir flere etterkommere. (pg. 33)

- translation: *Někdy se objeví zvláštní geny, které produkují vlastní reparační nástroje. [...] že se zřídka vyskytne vlastnost, která má více potomků.*
- analysis: Rø820: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*til...*) – Rh (*egne gener...*)
Rø821: Th (*det*) – TrPrO (*en sjelden...*) – Tr (*oppstår*) – Rh (*en egenskap...*)
- NS: Rø820: *egne...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*gener* is context-dependent)

Rø821: *en egenskap...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- type: Rø820: EC with adverbial
Rø821: EC with adverbial
- adverbials: Rø820: *til og med* (TrPrO, temporal, medial)
Rø821: *en sjelden gang* (TrPrO, temporal, medial)

Rø822

Den neste forutsetninger for evolusjon er overproduksjon av avkom. Alle arter lager for mange, selv om det er store variasjoner i antall ut fra tilpasninger til andre forhold. (pg. 34)

- translation: [...] *přestože existují značné množstevní variace od přizpůsobivosti k jiným vztahům.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*store variasjoner...*)
- NS: *store...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP and subsequently by another PP)
context-independent
- type: bare EC

Rø823

Sopp, planter og dyr kommer fra samme stamorganisme, som det tok en milliard år å frambringe. 99 prosent av artene som har levd på jodra, er borte – de har enten kollapset i sotre miljø- og klimaomveltninger eller forsvunnet uten å sette spor etter seg. Det har vært minst seks store artsutryddelser i jordas historie. (pg. 37)

- **translation:** *V historii Země došlo minimálně k šesti velkým vyhubením druhu.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (har vært) – Foc (minst) – Rh (seks...) – DiaTh (i jordas...)
- **NS:** *minst...*: complex NP (head noun + quantifier, premod. by adj.)
Focalizer (*minst*)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i jordas...* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

Rø824

Dette er noe vi som lever i den "rike" delen av verden, ikke tenker så my på. Vi ikke bare ønsker, men forventer at alle barn lever opp. Det har ikke vært virkeligheten i menneskets evolusjonshistorie. (pg. 37)

- **translation:** *V lidské evoluci se neobjevuje skutečnost.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (har) – NegFocA (*ikke*) – rest of Tr (vært) – Rh (virkeligheten) – DiaTh (i menneskets...)
- **NS:** *virkeligheten:* simple NP
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i menneskets...* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

Rø825

Mange mekanismer kan danne nye arter. Individuer eller grupper kan hindres i å formere seg med hverandre, gjennom tid eller rom. Det kan oppstå fysiske hindre for paring, for eksempel dannelsen av øver. (pg. 38)

- **translation:** *Mohou se objevit fyzické překážky pro páření, například vznik ostrovů.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (kan oppstå) – Rh (fysiske hindre...)
- **NS:** *fysiske...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP and apposition)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- **type:** bare EC

Rø826

Over tid kan ulikhetene øke på og føre til at krysninger tilbake igjen blir umulig. I Victoriasjøen har det oppstått nye fiskearter ut fra ulikheter i farger og atferd. (pg. 38)

- **translation:** *Ve Viktoriině jezeře se na základě odlišností v barvě a chování vyskytly nové druhy ryb.*
- **analysis:** DiaTh (I...) – Tr (har) – Th (det) – rest of Tr (oppstått) – Rh (nye...) – DiaTh (ut...)
- **NS:** *nye...*: complex NP (composite head noun premod. by adj.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial

- adverbials: *I Victoriasjøen* (scene-setting, locative, context-independent, initial)
ut fra... (scene-setting, adjunct of manner, heterogeneous, final)

Rø827

Det er langt fra sikkert at endringer blir med inn i framtida. En ting er imidlertid helt sikkert: Verden har grenser. Det er konkurranse om plass, maker og mat for alle individer og arter. (pg. 40)

- translation: *U všech jedinců a druhů probíhá závod o místo, partnera a jídlo.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (konkurranse om...) – DiaTh (for...)
- NS: *konkurranse...*: complex NP (head noun postmodifier by PP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *for alle...* (scene-setting, adjunct of respect, context-independent, final)

Rø828

Evolusjon henger alltid sammen med hvor mye press eller konkurranse omgivelsene påfører individene. Når et nytt trekk begynner å evolvere, vil det være liten eller ingen konkurranse når de spede forsøkene starter. (pg. 41)

- translation: *Když se vyvíjí nový znak, objevuje se sporadické nebo žádné soutěžení, když ony křehké pokusy začínají.*
- analysis: DiaTh (Når...) – Tr (vil) – Th (det) – rest of Tr (være) – Rh (liten...) – DiaTh (når...)
- NS: *liten...*: compound NP (2 head nouns, 1st ellipted, premod. by adj., 2nd with NegFocA)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *når...* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)
når... (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

Rø829

Dette er noen små eksempler som viser at evolusjon ikke planlegges, og at "godt-nok"-løsninger florerer. Alle organismer er fulle av "feil" og kompromisser som til sammen utgjør bevisene for at det ikke er noen som har konstruert eller designet livet. (pg. 44)

- translation: [...] *že neexistuje nikdo, kdo by život zkonstruoval nebo navrhnul.*
- analysis: Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (er) – Rh (noen som...)
- NS: *noen som...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*livet* is context-dependent)
- type: bare EC

Rø830

Endres seksuell debutalder? Hvilke former for kriminalitet utføres av hvem? Har det skjedd prosentvise endringer i strategivalgene siden sist? (pg. 46)

- translation: *Udály se od minula procentuální změny ve volbě strategie?*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*Har skjedd*) – Rh (*prosentvise...*) – DiaTh (*siden sist*)
- NS: *prosentvise...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*endringer* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *siden sist* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)

Rø831

Mennesket har en overdrevet følelse av at natur er farlig, krevende og må overvinnes. Det finnes åpenbart farer der ute, men naturens tenner og klør blir følelsemessig sterkt overdrevet (se kapitlet om "røykvarslerprinsippet"). (pg. 49)

- translation: *Tam venku se jistě četná nebezpečí nacházejí [...]*
- analysis: Th (*Det*) – Tr/Rh (*finnes*) – TrPrO (*åpenbart*) – DiaTh (*farer*) – DiaTh (*der ute*)
- NS: *fare*: simple NP
context-dependent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *åpenbart* (TrPrO, disjunct, medial)
der ute (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Rø832, Rø833

Om man da ikke oppsøkte dem for å vise seg fram, slik masaiene fremdeles gjør. (Rø832) Det er lite som tyder på at hjernevekst og kulturutvikling har sin årsak i ren overlevelse eller bruk av redskaper. (Rø833) Det er for mye som ikke stemmer, bade når det gjelder evolusjon av språk og hjernens ekstreme størrelse. (pg. 49)

- translation: *Jen málo věcí nasvědčuje tomu, že růst mozku a kulturní vývoj mají svou příčinu v pouhém přežití nebo užívání nástrojů. S ohledem na evoluci řeči a extrémní velikost mozku, nesedí spousta věcí [...]*
- analysis: Rø832: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*lite som...*)
Rø833: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*for mye som...*) – DiaTh (*når det...*)
- NS: Rø832: *lite som...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

Rø833: *for mye...*: complex NP (quantifier postmod by adj. relative cl.)
context-independent
- type: Rø832: bare EC
Rø833: EC with adverbial
- adverbials: Rø833: *når det...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)

Rø834

Man kan derfor lure på hvorfor jomfrufødsel ikke er mer utbredt... Det må finnes en fordel som i hvert fall i fortida mer enn oppveide tapet med halvering av genene. (pg. 51)

- translation: *Musí existovat výhoda, která v každém případě v minulosti ztrátu více než vyvážila půlením genů.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*må finnes*) – Rh (*en fordel som...*)

- NS: *en fordel som...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*tapet* is context-dependent)

- type: bare EC

Rø835

Nye generasjoner jomfrufødte, klonede individer har jo den samme overflaten som foreldrene. Det finnes riktignok relativt avanserte dyregrupper uten kjønn, for eksempel de millimeterlange, ferskvannslevende hjuldyrene (Rotatoria), men kjønnnet formering er i overlegent flertall. (pg. 52)

- translation: *Existují relativně vyspělé skupiny živočichů bez pohlaví, například milimetroví sladkovodní kuloviti živočichové (Rotatoria) [...]*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*riktignok*) – Rh (*avanserte...*)

- NS: *avanserte...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by PP and apposition)
heterogeneous (*dyregrupper* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *riktignok* (TrPrO, content disjunct, medial)

Rø836, Rø837

Strategiene har evolvert i flere retninger: Noen organismer kan være både hunn og hann på én gang, (Rø836) det kan finnes flere enn to kjønn, (Rø837) og ikke minst er det noen dyregrupper som ikke har kjønn. (pg. 54)

- translation: *[...] mohou se vyskytnou organismy s více než dvěma pohlavími a také existují skupiny živočichů bez pohlaví.*

- analysis: Rø836: Th (*det*) – Tr (*kan finnes*) – Rh (*flere...*)
Rø837: TrPrO (*ikke minst*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*noen...*)

- NS: Rø836: *flere...*: complex NP (quantifier complemented by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

Rø837: *noen...*: complex NP (composite head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: Rø836: bare EC
Rø837: EC with adverbial

- adverbials: Rø837: *ikke minst* (TrPrO, conjunct, initial)

Rø838

Kjønnsulikhetene har formet utseende og atferd hos alle duregrupper. Insekter kan ha avanserte paringsleker med gaver til hunnene, optimal paringstid, makevokting eller plombering av hunners kjønnsåpning etter befruktning. Det finnes tokjønnede snegler hvor en strategi er å bite det mannlige organet av partneren for å kunne fjerne en hannlig rival, mens den hunnlige delen befruktes. (pg. 56)

- translation: *Existují dvoupohlavní hlemýždi, jejichž strategie spočívá v odkousnutí mužského orgánu partnera za účelem odstranění mužského rivala, zatímco ženský orgán se oplodní.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*tokjønnede...*)

- NS: *tokjønnede...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*strategi, hannlig, hunnlige* are context-dependent)

- type: bare EC

Rø839, Rø840

Det flotteste, mest fargerike og dramatiske ved livet på jorda har sin bakgrunn i kjønnselleulighet og seksuell seleksjon.

(Rø839) *Det er en enorm variasjon fra art til art i hva som er attraktivt hos en make. Fra små nesten usynlige bevegelser til utagerende dans, utvekster og gevirer. Det er ikke bare muskler og kampevne som gir etterkommere.* (Rø840) *Det finnes en mengde strategier, fra bygging av ubrukelig byggvekr og symbolske gaver med og uten verdi til fargerike drakter eller ornamenter.* (pg. 56)

- translation: *Od druhu k druhu existuje značná různorodost v tom, co je pro partnera atraktivní. [...] Existuje mnoho strategií, od nepoužitelných staveb a symbolických darů různé hodnoty po pestrobarevné kostýmy či ornamenty.*

- analysis: Rø839: Th (Det) – Tr (er) – Rh (enorm...) – DiaTh (fra...) – rest of Rh (i hva...)
Rø840: Th (Det) – Tr (finnes) – Rh (en mengde...)

- NS: Rø839: *enorm...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by cont. nom. interrogative clause)
context-independent

Rø840: *en mengde...*: complex NP (head noun + quantifier with multiple apposition)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: Rø839: EC with adverbial
Rø840: bare EC

- adverbials: Rø839: *fra art...* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

Rø841

Menn flest kan ha stor forståelse for de følelsene som medvirker til slik atferd.

Det er flere mekanismer som kan føre til evolusjon gjennom seksuell seleksjon. (pg. 57)

- translation: *K evoluci skrze sexuální selekci vede několik mechanismů.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (flere...)

- NS: *flere...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

Rø842

Dermed blir pådrivet – smaken for å foretrekke et eller annet – i seg selv et trekk som selekteres. Det er det samme hva dette "et eller annet" er, som nå naturen forteller sin spektakulære historie om. Poenget er at med en gang det ikke lenger foregår tilfeldige paringer, vil dette endre arten og gjøre kjønnene ulike. (pg. 58)

- translation: *[...] kdy již náhodná páření neprobíhají [...]*

- analysis: Th (det) – Rh (ikke) – TrPrO (lenger) – Tr (foregår) – DiaTh (tilfeldige...)

- NS: *tilfeldige...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-dependent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *lenger* (TrPrO, temporal, medial)

Rø843

Hvorfor finner de underlegne seg i å bli dupert? Den dominante sender ærlige signaler om utholdenhet, styrke eller pågåenhet som andre ikke kan matche. Det er sikkert mange detaljer som kan avsløre styrken hos et individ, som kroppsholdning, evner til å samle ressurser, oppførsel mot rovfugler eller sangstyrke. (pg. 63)

- translation: *Existuje jistě mnoho detailů, které mohou odhalit jedincovu sílu, např. držení těla, schopnost schraňovat zásoby, chování vůči dravcům nebo zpěv.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*sikkert*) – Rh (*mange...*)

- NS: *mange detaljer...*: complex NP (head noun + quantifier postmod. by adj. relative clause, multiple apposition)
heterogeneous (adj. relative clause is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *sikkert* (TrPrO, content disjunct, medial)

Rø844

Naturen blir ofte framstilt som en eneste blodig kamp både for å overleve og for å oppnå status. Det er imidlertid overraskende få rivaler som slåss direkte voldelig i dyreriket. (pg. 63)

- translation: *Zároveň je však mezi živočichy překvapivě málo rivalů, kteří se perou přímo násilně.*

- analysis: Th (*Det*) – tr (*er*) – TrPrO (*imidlertid*) – Rh (*overraskende...*) – DiaTh (*i...*)

- NS: *overraskende...*: complex NP (head noun + quantifier with intenzifier postmod. by adj. relative clause)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)
i dyreriket (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Rø845

Vår art er den eneste som er igjen av en mengde ulike menneskearter med ulike nisjer som hver og én kunne ha eksistert ennå. Neandertalerne var tilpasset kalde horhold. Tok klimaendringer livet av dem? Det var ingen som journalførte hva som skjedde, og vi vil kanskje aldri få vite detaljene i menneskets vodelige, men fascinerende og spennende historie (figur 2.2). (pg. 74-75)

- translation: *To, co se stalo, nikdo nezapsal [...]*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*ingen som...*)

- NS: *ingen som...*: complex NP (negative pronoun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*hva som skjedde* is context-dependent)

- type: bare EC

Rø846, Rø847

Vi kan ikke vite detaljert hvordan omgivelsene på den tiden var. (Rø846) Det har vært perioder med både tørke, skog, sletter og istider under dannelsen av Rift Valley. (Rø847) Det er imidlertid én ting som alltid har vært til stede, nemlig konkurrransen mellom individer. (pg. 76)

- **translation:** *Při utváření Rift Valley se střídaly sucha, lesy, planiny a mrazy. Je však jedna věc, která byla přítomna neustále, a sice soutěž mezi jedinci.*
- **analysis:** Rø846: Th (Det) – Tr (har vært) – Rh (perioder med...) – DiaTh (under...)
Rø847: Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (imidlertid) – Rh (én ting...)
- **NS:** Rø846: *perioder med...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

Rø847: *én ting...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl., apposition)
heterogeneous (adj. relative cl. is context-dependent)
- **type:** Rø846: EC with adverbial
Rø847: EC with adverbial
- **adverbials:** Rø846: *under...* (scene-setting, temporal, context-dependent, final)
Rø847: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)

Rø848, Rø849

Mennesker har mange fellestrekk med sjøpattedyr som oter, flodhest og sel. Dette har fått forskere til å spekulere omkring den såkalte vannapehypotesen. (Rø848) I perioden 10 til 4 millioner år siden finnes det lite fossiler og data over hvordan miljøet var i Afrika. Noen mener at våre forforeldre på den tida levde en periode ved havet. Vannapehypotesen er langt fra bekreftet, men (Rø849) det er en slående sammenheng mellom nakenhet, underhudsfett, svømmeevner og en mulig evolusjonsperiode ved havet. (pg. 76)

- **translation:** *Z období před 10 až 4 miliony let existuje jen málo fosílií a informací o tom, jak vypadalo prostředí v Africe. [...] existují zřetelné souvislosti mezi nahotou, podkožním tukem, schopností plavat a možné období evoluce u moře.*
- **analysis:** Rø848: DiaTh (I...) – Tr (finnes) – Th (det) – Rh (lite...)
Rø849: Th (det) – Tr (er) – Rh (slående...)
- **NS:** Rø848: *lite...*: compound NP (2 heads + quantifier, 2nd postmod. by appositive cl.)
context-independent

Rø849: *en slående...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by PP)
heterogeneous (*evolusjonsperiode ved havet* is context-dependent)
- **type:** Rø848: EC with adverbial
Rø849: bare EC
- **adverbials:** Rø848: *i perioden...* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)

Rø850

Biologien opererer med et begrep som på engelsk kalles "genetic drift", som kan oversettes med genetisk sjansespill, dvs. sjansene for at noe tilfeldig kan skje når det er svært få individer i en populasjon. (pg. 76)

- **translation:** *[...] když je v populaci velice málo jedinců.*
- **analysis:** Th (det) – Tr (er) – Rh (svært få...) – DiaTh (i en populasjon)
- **NS:** *svært...*: simple NP (head noun + quantifier and intenzifier)
context-independent
- **type:** EC with adverbial

- adverbials: *i en populasjon* (scene-setting, locative, context-independent, final)

TEXT Vi851-900

Vigeland, K. (2006) *Lykkelig*. Stavanger: Humanist Forlag.

Vi851

En tiltagende skjev aldersfordeling i den vestlige befolkningen gir generasjonsmotsetninger og kan på sikt gi et miserabelt liv for de aller eldste. Vi ser allerede begynnelsen på en utvikling der det blir for få yngre og arbeidsføre mennesker til å brødfø og gi omsorg til gamle og skrøpelige. (pg. 12)

- translation: *Pozorujeme již počátek vývoje, kdy je příliš málo mladých a práce schopných lidí, kteří by uživili a postarali se o staré a chudé.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*blir*) – Rh (*for få yngre...*)
- NS: *for få...*: complex NP (head noun+quantifier and intensifier premod. by 2 adj., quantifier complemented by inf. with prep.)
context-independent
- type: bare EC

Vi852

I kapittel 2 "Trek og adferdstendenser i et evolusjonsperspektiv", tar jeg for meg trekk og adferstendenser som må ha hatt stor betydning for vår evolusjonære utvikling, og som jeg mener fortsatt er viktig for vår tilpasning og livsutfoldelse. Her er det tre områder som vies særlig oppmerksomhet [...]. (pg. 13)

- translation: *Zde se nacházejí tři oblasti, kterým je věnována zvláštní pozornost.*
- analysis: DiaTh (*Her*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*tre områder...*)
- NS: *tre områder...*: complex NP (head noun+quantifier postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Vi853

Nye medisinske fremskritt, spesielt innenfor genteknologien, har skapt høye forventninger. Her øynes store muligheter for forebygging og behandling av alvorlig sykdom og lidelse. Men det er også grunn til å stille seg kritisk til den "medikalisering av livet" som er i ferd med å utvikle seg, og også til at en vesentlig forlengelse av vår levealder blir en målsetting. (pg. 17)

- translation: *Existuje však také důvod stavět se kriticky k „trendu medikalizace života“, který se začíná objeovat, a také k podstatnému prodlužování života jako našeho cíle.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*også*) – Rh (*grunn til å...*)
- NS: *grunn til...*: complex NP (head noun postmod. by inf. with prep.)
heterogeneous (*medikalisering av livet* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

Vi854

Det er ulike oppfatninger om hva er som karakteriserer mennesket som art. (pg. 21)

- translation: *Na to, co člověka charakterizuje jako druh, panují různé názory.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (ulike oppfatninger...)
- NS: *ulike...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by cont. nom. interr.cl.)
heterogeneous (*mennesket som art* is context-dependent)
- type: bare EC
- comments: beginning of a chapter called "Mennesket som art. Samspillet mellom arv og miljø"

Vi855

En ape kan ikke parre seg med et menneske og få befruktningsdyktige barn. Det er for mange ulike gener hos apen og mennesket til at en vellykket celledannelselse kan finne sted. (pg. 23)

- translation: *U opic a lidí se vyskytuje příliš mnoho různých genů, než aby mohlo dojít k úspěšnému sloučení buněk.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (for mange ulike...) – DiaTh (hos...) – rest of Rh (til at...)
- NS: *for mange...*: complex NP (head noun+quantifier and intensifier, premod. by adj.,
quantifier complemented by adverbial cl. of measure)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *hos...* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

Vi856, Vi857

Hvorfor har ikke langt flere arter overlevd og utviklet seg i ulike retninger? (Vi856) *Hvorfor finnes det ingen menneskearter som tilsvarer de ulike apeartene som gorillaer, orangutaner, sjimpanser og dvergšjimpanser?* (Vi857) *Det skal tidligere ha eksistert om lag 200 ulike apearter.* (pg. 24)

- translation: *Proč neexistují žádné lidské druhy, které by odpovídaly různým druhům opic, například gorilám, orangutanům, šimpanzům a šimpanzům trpasličím? Dříve údajně existovalo kolem 200 druhů opic.*
- analysis: Vi856: Th (det) – Tr (finnes) – NegFocA (ingen) – Rh (menneskearter...) – Spec (Hvorfor)
Vi857: Th (Det) – Tr (skal) – TrPrO (tidligere) – rest of Tr (ha eksistert) – Rh (om lag...)
- NS: Vi856: *ingen...*: complex NP (composite head noun postmod. by adj. relative cl.)
NegFocA (ingen)
heterogeneous (*-arter* is context-dependent)

Vi857: *om lag...*: complex NP (composite head noun+quantifier premod. by adj.)
heterogeneous (*apearter* is context-dependent)
- type: Vi856: EC with adverbial
Vi857: EC with adverbial

- adverbials: Vi856: *hvorfor* (specification, adjunct of reason, context-independent, final)
Vi857: *tidligere* (TrPrO, temporal, medial)

Vi858, Vi859

Bare to andre arter, neanderthalerne og muligens homo erectus, synes ifølge de funn som er gjort å ha eksistert parallelt med oss, mens de andre har dødd ut etter hvert.

(Vi858) *I dag er det overveiende enighet om at homo sapiens, dagens mennesker, som utviklet seg fra en stamform som for om lag fem-seks millioner år siden, også ga opphav til sjimpansene.* (Vi859) *Hva som skyldes at sjimpansene og de tidlige menneskelige former skilte lag, er det ulike teorier om.* (pg. 25)

- translation: *Dnes panuje naprostá shoda v tom, že homo sapiens, dnešní člověk, se zhruba před pěti až šesti miliony let vyvinul z druhu, z něhož pochází také šimpanzi. [...] o tom existují různé teorie.*
- analysis: Vi858: DiaTh (*I dag*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*overveiende...*)
Vi859: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*ulike teorier om...*)

- NS: Vi858: *overveiende...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by appositive clause)
context-independent

Vi859: *ulike...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*sjimpansene, menneskelige* are context-dependent)

- type: Vi858: EC with adverbial
Vi859: bare EC

- adverbials: Vi858: *i dag* (scene-setting, temporal, context-independent, initial)

Vi860, Vi861

Et allsidig bevegelsesapparat var videre en forutsetning ofr menneskeslektens levesett. (Vi860) Det er mange dyr som kan løpe raskere, hoppe høyre og lengre, og klare og svømme bedre enn vi mennesker. (Vi861) Men det er absolutt ingen andre dyr som kan konkurrere med mennesker i allsidighet: 10-kampøvelse i friidrett, eller i en moderne 5-kamp hvor utholdenhet, presisjon, eksplosivitet og teknikk skal kombineres. (pg. 25)

- translation: *Je spousta různých zvířat, která běhají rychleji, skáčou výše a dále, lezou a plavou lépe než my lidé. Neexistuje však žádný jiný živočich, který může s lidmi soutěžit ve všestrannosti: v atletickém desetiboji nebo v moderním pětiboji, kde je třeba skombinovat vytrvalost, přesnost, výbušnost a techniku.*

- analysis: Vi860: Th (*Det*) – Tr (*er*) – Rh (*mange dyr som...*)
Vi861: Th (*det*) – Tr (*er*) – Foc (*absolutt*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*andre...*)

- NS: Vi860: *mange...*: complex NP (head noun+quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*vi mennesker* is context-dependent)

Vi861: *absolutt...*: complex NP (head noun+pronoun postmod. by adj. relative cl.)
Foc (*absolutt*)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (*dyr, mennesker* are context-dependent)

- type: Vi860: bare EC
Vi861: bare EC

Vi862, Vi863

Samarbeid og kommunikasjon må ha vært et viktig konkurransefortrinn for menneskeslekten. (Vi862) Foruten nyttig samarbeid må det også ha vært en god del konkurranse og rivalisering, som gjorde det nødvendig for oss å mestre komplekse sosiale utfordringer innenfor gruppen. Slike sosiale utfordringer antar man har påvirket utviklingen av en stadig større hjernekapasitet.

(Vi863) Parallelt med den genetiske og anatomiske utviklingen, har det skjedd en kulturell utvikling [...]. (pg. 26)

- translation: *Kromě užitečné spolupráce se musela také objevit značná míra soutěživosti a rivalry, což nám umožnilo zvládnout komplexní sociální úkoly v rámci skupiny. [...] Souběžně s genetickým a anatomickým vývojem probíhal také vývoj kulturní.*

- analysis: Vi862: DiaTh (Foruten...) – Tr (må) – Th (det) – TrPrO (også) – rest of Tr (ha vært) – Rh (en god del...)

Vi863: DiaTh (Parallelt...) – Tr (har) – Th (det) – rest of Tr (skjedd) – Rh (en...)

- NS: Vi862: *en god del...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by 2 NPs and subsequently by adj. relative cl.)
heterogeneous (oss is context-dependent)

Vi863: *en kulturell...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: Vi862: EC with adverbial
Vi863: EC with adverbial

- adverbials: Vi862: *foruten...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
også (TrPrO, conjunct, medial)

Vi863: *parallelt...* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)

Vi864

Dette hadde ikke vært mulig uten vår høyt utviklede hjerne, spesielt ny-hjernen (neo-cortex) med de uttalige små grå hjernecellene, som gir mulighet for et samspill av nerveforbindelser som vi ennå ikke på langt nær har oversikt over.

Det er mye som tyder på at menneskehjernen har overordnede funksjoner som gjør at den søker sammenheng og helhet i den informasjon den mottar. (pg. 26)

- translation: *Spousta věcí ukazuje na to, že lidský mozek disponuje nadřazenými funkcemi, které mu umožňují hledat souvislost a celistvost v informacích, které přijímá.*

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (mye som...)

- NS: *mye som...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*menneskehjernen* is context-dependent)

mye

som tyder på (adj. relative cl., postmod.)

at menneskehjernen har... (cont. nom. decl. cl., object)

- type: bare EC

Vi865

Innenfor biologen finnes det ikke noe endelig mål, ingen fullbyrdelse. (pg. 27)

- translation: *V biologii žádný konečný cíl, žádné završení neexistuje.*

- analysis: DiaTh (*Innenfor...*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – Rh (*ikke*) – DiaTh (*noe...*)
- NS: *noe endelig...*: compound NP (2 heads – 1st premod. by adj., 2nd simple composite head noun with NegFocA *ingen*)
context-dependent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *innenfor...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
- comments: beginning of a section called "Et ufullbyrdet prosjekt?"; Rh proper is formed by the 2 NegFocAs

Vi866

Men dette har ikke rullet å påvirke menneskets gener vesentlig. Fra å ha vært fullbyrdet, kan vi således igjen betraktes som ufullbyrdet. Siden det ikke lenger finnes isolerte miljømessige utviklingslinjer - alle landområdene på Jorden er for lengst oppdaget og påvirket av mennesket - synes tiden for de store genetiske forandringer å være forbi. (pg. 27)

- translation: *Jelikož již neexistují izolované vývojové linie [...]*
- analysis: Tr (*det*) – NegFocA (*ikke*) – TrPrO (*lenger*) – Tr (*finnes*) – Rh (*isolerte...*)
- NS: *isolerte...*: complex NP (composite head noun premod. by 2 adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *lenger* (TrPrO, temporal, medial)

Vi867

Behaviorismens tabula rasa-modell beskriver spedbarnet som en i utgangspunktet tom tavle, der læring gjennom straff og belønning former individet. Så tom har tavlen noen ganger vært at det ikke engang har vært forskjell på mann og kvinne. (pg. 29)

- translation: *Ona tabule je někdy tak prázdňá, že není najednou vidět rozdíl mezi mužem a ženou.*
- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – TrPrO (*engang*) – Tr (*har vært*) – Rh (*forskjell på...*)
- NS: *forskjell på...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *engang* (TrPrO, temporal, medial)

Vi868

Videre fant man en klar genetisk sammenheng med kriminalitet. Likeledes har undersøkelser av adopterte barn konkludert med at det foreligger en arvelig disposisjon for kriminalitet [...]. (pg. 32)

- translation: *[...] že pro kriminalitu existuje dědičná dispozice.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*foreligger*) – Rh (*en arvelig...*)
- NS: *en arvelig...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: bare EC

Vi869

Evner og egenskaper er i ulik grad modifiserbare av miljøet. Det har vært spesielt mye fokus på intelligens i denne sammenhengen. (pg. 33)

- **translation:** *V této souvislosti je velká pozornost soustředěna na inteligenci.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (har vært) – Rh (spesielt mye...) – DiaTh (i denne...)
- **NS:** *spesielt mye...:* complex NP (head noun+quantifier and intenzifier postmod. by PP)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i denne...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)

Vi870

Vårt slektskap spesielt med de store menneskeapene er påfallende, og det er slående hvor genetisk like vi mennesker er innbyrdes. Derfor har vi ikke grunnlag for å hevde at det finnes forskjellige menneskelige raser. (pg. 35)

- **translation:** *Proto nemáme důvod tvrdit, že existují odlišné lidské rasy.*
- **analysis:** Th (det) – Tr (finnes) – Rh (forskjellige...)
- **NS:** *forskjellige...:* complex NP (head noun premod. by 2 adj.)
heterogeneous (*menneskelige* is context-dependent)
- **type:** bare EC

Vi871

Følelseslivet vårt må ha blitt påvirket og utviklet i samspill med de trusler og muligheter landskapet med sine planter og dyr utgjorde, og den symbolbruk som knytter seg til naturen: I naturen finnes både "det Onde", for eksempel kroppsliggjort gjennom ormen, og "det Gode" for eksempel i form av et paradisisk landskap med enger, åser og vanndrag. (pg. 38)

- **translation:** *V přírodě nacházíme jak „zlé“, ztělesněné například v podobě hada, tak „dobré“, například ve formě rajské krajiny s loukami, stráněmi a řekami.*
- **analysis:** DiaTh (I naturen) – Tr (finnes) – Th (det) – Rh (både...)
- **NS:** *både...:* compound NP (2 head nouns each postmod. by apposition)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i naturen* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Vi872

Toppøtøvere av risikosport – de som er mest dristige og som blir drevet av en indre trang - kan ses som "toppen av isfjellet. Det kan ligge mye latent risikoberedskap både i vår egen og andre befolkninger. (pg. 40)

- **translation:** *U nás i jinde mohou být lidé na riziko skrytě připraveni.*
- **analysis:** Th (Det) – Tr (kan ligge) – Rh (mye...) – DiaTh (både...)
- **NS:** *mye...:* complex NP (composite head noun+quantifier premod. by adj.)
heterogeneous (*risiko* is context-dependent)

- type: EC with adverbial
- adverbials: *både...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Vi873

Vi skal merke oss at flere norske sportshelter og store oppdagere har utvist en dristighet og et vågemot som har satt en "viktig renning i den norske kulturveven". Vår natur og livsform kan ha bidratt til å utvikle slike egenskaper som vi for eksempel finner hos Johan Bojers Den siste viking, Roald Amundsen, Fritjof Nansen, Tjor Heyerdahl og Monica Kristensen. [...] Men det finnes også andre renninger i den norske veven. (pg. 42)

- translation: *Ale v norském klubku jsou také další nitky.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*også*) – Rh (*andre...*) – DiaTh (*i den...*)
- NS: *andre renninger*: simple NP (head noun+pronoun)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)
i den... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Vi874

Det er, i tillegg til forplantningsorganene, klare fysiske forskjeller på mann og kvinne. (pg. 47)

- translation: *Vedle pohlavních orgánů jsou mezi muži a ženami zřejmé fyzické rozdíly.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – DiaTh (*i tillegg...*) – Rh (*klare...*)
- NS: *klare...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i tillegg...* (scene-setting, locative, context-dependent, medial)
- comments: beginning of a chapter "Kjønnsesifikk adferd", section "Kropp og kjønnsroller"

Vi875

Sanseforskjellene er ikke store. Kvinner har litt bedre luktesans enn menn, noe som er nytting for beskyttelsen av barn – hun kan lettere lukte seg frem til om det er noe i veien med barnet eller maten det spiser. (pg. 48)

- translation: [...] *zda s dítětem nebo potravou, kterou přijímá, něco je.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*noe i veien*) – DiaTh (*med barnet...*)
- NS: *noe i veien*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by PP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *med barnet...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)

Vi876

Undersøker man personlighetsprofilen til kvinnelige topputøvere i risikosport – det finnes tross alt noen av dem – finner vi omtrent de samme trekk som hos risikoutøvere blant menn [...] (pg. 50)

- translation: [...] *přece jen se některé objevují [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*tross alt*) – Rh (*noen av dem*)
- NS: *noen av dem*: complex NP (indefinitie pronoun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *tross alt* (TrPrO, conjunct, medial)

Vi877

Fraværet av kvinner i disse rollene har vært påfallende. Selv om det er klare holdepunkter for at HSS er et trekk med arvelig disposisjon, bidrar utvilsomt også gutters kjønnsrolle slik den er sosialt og kulturelt defient, til større rom og sterkere motivasjon for grensesprengning enn hva tilfellet er for kvinner. (pg. 51)

- translation: *Přestože existují jasně opěrné body pro tvrzení, že HSS je znakem s dědičnou dispozicí [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*klare...*)
- NS: *klare...*: complex NP (composite head noun premod. by adj., postmod. by appositive clause)
heterogeneous (*HSS* is context-dependent)
- type: bare EC

Vi878

Den svakt begavede har ikke evnemessige forutsetninger til å foreta moralske vurderinger, annet enn på et enkelt og konkret nivå, mens den ekstremt fattige har nok med å overleve. Men uansett hvor reell vår frie vilje er, så skjer det en miljøpåvirkning av moralutviklingen. (pg. 53)

- translation: *Ale bez ohledu na to, jak skutečná je naše svobodná vůle, vývoj morálky ovlivňuje prostředí.*
- analysis: DiaTh (*uansett...*) – TrPrO (*så*) – Tr (*skjer*) – Th (*det*) – Rh (*en miljøpåvirkning...*)
- NS: *en miljøpåvirkning...*: complex NP (composite head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbial: *uansett...* (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, initial)
så (TrPrO, conjunct, initial)

Vi879

Det er i dag en allmenn oppfatning at mennesket av natur er disponert både for egoisme og altruisme. (pg. 56)

- translation: *Dnes panuje všeobecný názor, že lidé mají od přírody dispozice jak pro egoismus, tak pro altruismus.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – DiaTh (*i dag*) – Rh (*en almenn...*)
- NS: *en almenn...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by appositive cl.)
heterogeneous (*altruisme* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i dag* (scene-setting, temporal, context-dependent, medial)

- comments: beginning of a chapter called "Utvikling av altruisme"

Vi880

Det første tilfellet tolkes som uttrykk for sympati, som er en spontan opplevelse av en annens tilstand. Det dreier seg om en passiv, ikke viljesfremkalt, reaksjon, der det ikke foreligger noe motiv om å hjelpe den andre. (pg. 57)

- translation: [...] kde neexistuje motiv pomoci druhému.

- analysis: Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (foreligger) – Rh (noe motiv om...)

- NS: noe motive...: complex NP (head noun postmod. by inf. with prep.)
context-independent

- type: bare EC

Vi881

I vår tids måter å forholde seg til barn på, kan det være flere forhold som hemmer altruismeutviklingen. (pg. 58)

- translation: V našem současném přístupu k dětem existuje několik vztahů, které vývoj altruismu brzdí.

- analysis: DiaTh (I vår...) – Tr (kan) – Th (det) – rest of Tr (være) – Rh (flere...)

- NS: flere forhold...: complex NP (head noun+quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (altruismeutviklingen is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: i vår... (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

- comments: beginning of a separate section within the chapter called "Utvikling av altruisme"

Vi882

Ronald Inglehart utformet et teori om at det vil skje et skifte i verdiprioriteringer i avanserte industrielle samfunn når samfunnets økonomiske grunnlag bedrer seg. (pg. 64)

- translation: Ronald Inglehart vytvořil teorii, že u vyspělých industriálních společnostech dochází ke změně hodnotového žebříčku, když selepší jejich ekonomický základ.

- analysis: Th (det) – Tr (vil skje) – Rh (en skifte...) – DiaTh (i avanserte...) – Spec (når...)

- NS: en skifte...: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: i avanserte... (scene-setting, locative, context-independent, final)
når... (specification, temporal, context-independent, final)

- comments: beginning of a chapter called "Fra materialisme til selvrealisering"

Vi883

Det var særlig gruppen moderne materialister som økte, og her befant det seg flest unge menn. (pg. 65)

- translation: [...] a zde se nacházela většina mladých mužů.

- analysis: DiaTh (her) – Tr (befant) – Th (det) – rest of Tr (seg) – Rh (flere...)

- NS: *flere...*: complex NP (head noun+quantifier premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Vi884

Vi undrer oss over hva som er menneskets plass i verdensbildet, og vi utvikler holdninger til hva som er rett og galt – hva som er verdt å strebe etter og hva vi bør unngå. For mennesker som ikke legger en religiøs tro til grunn, finnes det ingen entydige svar på disse spørsmålene, men det er en vesentlig del av det å være menneske å reflektere over dem. (pg. 69)

- translation: *Pro lidi, kteří nejsou nábožensky založeni, na tyto otázky žádná jednoznačná odpověď neexistuje.*

- analysis: DiaTh (*For...*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*entydige...*)

- NS: *ingen...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *for...* (scene-setting, adjunct of respect, context-independent, initial)

Vi885

Men også de som ikke trodde på en skapende vilje, har hatt vanskelig for å oppgi tanken om at naturens ordening er meningsfull og ideell.

Dagens evolusjonsbiologer hevder med Darwin at det ikke er grunnlag for å hevde at det naturlige utvalget utviklet optimale organismer. (pg. 75)

- translation: [...] *že není důvod pro tvrzení, že přirozený výběr zformoval optimální organismy.*

- analysis: Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Tr (*er*) – Rh (*grunnlag for...*)

- NS: *grunnlag...*: complex NP (head noun postmod. by inf. with prep.)
heterogeneous (*det naturlige utvalget* is context-dependent)

grunnlag

for å hevde (inf. with prep., postmod.)

at det naturlige... (cont. nominal declar. clause, object)

- type: bare EC

Vi886

New Age står også for "kall til oppvåkning og kollektiv handling". Miljøvernengasjementet innenfor New Age er nært knyttet til fenomenet "healing": Forurensingen av naturmiljøet skyldes at det har oppstått en ubalanse og naturen og planeten trenger derfor "å heles".

(pg. 78)

- translation: [...] *že nastala nerovnováha [...]*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*har oppstått*) – Rh (*en ubalanse*)

- NS: *en ubalanse*: simple NP
context-independent

- type: bare EC

Vi887

Han forsøkte å erstatte den kristne ideen om menneskets ubegrensede rett til å herske over naturen med tanken om at alle skapninger har en egenverdi.

Det er samtidig holdepunkter for at miljøengasjement slik vi finner det i moderne samfunn kan ha noe av den samme funksjon som religionen hadde i enklere samfunn, nemlig å skape orden i våre meningssystemer og gi følelse av kontroll over egen livssituasjon. (pg. 79)

- translation: Zároveň existují opěrné body pro tvrzení, že zájem o životní prostředí, jak ho známe u moderní společnosti, může mít obdobnou funkci jako náboženství v primitivnějších společnostech, tedy vytvořit v našem myšlenkovém systému řád a poskytnout pocit kontroly nad vlastní životní situací.

- analysis: Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (samtidig) – Rh (holdepunkter for at...)

- NS: holdepunkter...: complex NP (composite head noun postmod. by appositive cl.)
heterogeneous (vi, våre is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbial: samtidig (TrPrO, temporal, medial)

Vi888

Naturretten hevder at det finnes moralske verdier som er gyldige uavhengig av den menneskelige vilje – de er fastsatt av naturen selv. (pg. 80)

- translation: Zákon přírody hovoří o tom, že existují morální hodnoty, jež jsou platné bez ohledu na lidskou vůli
[...]

- analysis: Th (det) – Tr (finnes) – Rh (moralske verdier...)

- NS: moralske...: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

- type: bare EC

- comments: beginning of a chapter called “Naturrettslig tenkning”

Vi889, Vi890, Vi891

Menneskers religiøse overbevisning har ulik styrke. Ateisten, gudfornekteren, avviser bestemt (Vi889) at det finnes guder eller andre metafysiske krefter som griper inn i vår liv. Agnostikeren er av den oppfatning at vi ikke kan vite noe sikkert om dette, fordi slike forestillinger ikke lar seg etterprøve vitenskapelig. Agnostikeren kan som ateisten velge å ikke bry seg nevneverdig om spørsmål (Vi890) det ikke finnes svar på, og leve (Vi891) som om det ikke eksisterer noen guder. (pg. 81)

- translation: [...] že existují bohové nebo jiné nadpřirozené síly, které ovlivňují naše životy. [...] Agnostik má stejně jako ateista možnost nezaobírat se otázkami, na které není odpověď, a žít, jako by žádní bohové neexistovali.

- analysis: Vi889: Th (det) – Tr (finnes) – Rh (guder eller...)

Vi890: Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (finnes) – Rh (svar på)

Vi891: Th (det) – Rh (ikke) – Tr (eksisterer) – DiaTh (noen guder)

- NS: Vi889: guder...: compound NP (2 head noun with various modification)
heterogeneous (vår liv is context-dependent)

guder (h1) eller andre krefter (h2)
metafysiske (adj. premod.)
som.... (adj. relative cl., postmod.)

Vi890: *svar på*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

Vi891: *noen guder*: simple NP (head noun+pronoun)
context-dependent

- type: Vi889: bare EC
Vi890: bare EC
Vi891: bare EC

Vi892

Statistisk sentralbyrå har utført de norske undersøkelsene som inngår, og resultatet viser at vi i perioden 1982 til 1996 generelt var blitt mindre opptatt av religiøse dogmer som: troen på Gud, livet etter døden, sjelen, helvetet, himmelen og synden. I 1996 var det bare 20 % som trodde på helvete, og denne prosentandelen har senere gått ytterligere ned. (pg. 81)

- translation: *V roce 1996 věřilo v peklo jen 20 % [...]*
- analysis: DiaTh (I 1996...) – Tr (var) – Th (det) – Foc (bare) – Rh (20 % som...)
- NS: *bare...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
Focalizer (bare)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i 1996...* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)

Vi893

I stedet søkes støttet i vitenskapelig basert kunnskap, personlig erfaring og fornuft. Stilt overfor de ultimate spørsmål om verdens tilblivelse, meningen med menneskets plass i utviklingen, og om det er noen overordnet styring med det hele, er holdningen at man ikke ønsker å hevde noe på områder som ligger utenfor vår erkjennelses grense. (pg. 86)

- translation: *[...] a jestli nad tím všim je nějaká vyšší řídicí síla [...]*
- analysis: Th (det) – Tr (er) – Rh (noen overordnet styring...)
- NS: *noen...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: bare EC

Vi894

De som har et rasjonelt og humanistisk fundert livssyn, vil mene vi at kommer til en erkjennelsens grense hvor det ikke kan gis sikre svar, for eksempel på spørsmålet om det finnes noen ytre mening med menneskelivet. (pg. 95)

- translation: *[...] jestli existuje nějaký vnitřní význam lidského života.*
- analysis: Th (det) – Tr (finnes) – Rh (noen ytre mening...)

- NS: *noen...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

- type: bare EC

Vi895

Samboerskap, gode venner og god helse er derimot forhold som påvirker rapportert lykke. Barnløse par er stabilt lykkelige, og det er ingen entydig sammenheng mellom lykke og det å ha barn. (pg. 105)

- translation: [...] *neexistuje žádná jednoznačná souvislost mezi štěstím a tím mít dítě.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*entydig sammenheng...*)

- NS: *ingen...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

Vi896

Lykke kan innebære helt forskjellige ting for forskjellige mennesker, og ofte vet vi ikke helt hva vi mener med lykke. I psykologien har det vært tradisjon for å skille mellom ytre og indre motivert adferd. (pg. 111)

- translation: *V psychologii existuje tradice rozlišovat vnitřně a okolím motivované chování.*

- analysis: DiaTh (*I psykologien*) – Tr (*har*) – Th (*det*) – rest of Tr (*vært*) – Rh (*tradisjon...*)

- NS: *tradisjon...*: complex NP (head noun postmod. by inf. with prep.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i psykologien* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Vi897

I dag kan disse for eksempel lære å bruke en datamaskin ved hjelp av nesen, og etter noen år si seg tilfreds med livet slik det er blitt. Vi må imidlertid ikke glemme at det er individuelle forskjeller med hensyn til hvordan vi vil reagere og tilpasse oss i en så vanskelig situasjon. (pg. 118)

- translation: *Nesmíme však zapomínat na to, že souvislosti s tím, jak na takovou složitou situaci budeme reagovat a jak se jí budeme přizpůsobovat, existují individuální rozdíly.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*individuelle...*) – DiaTh (*med hensyn til...*)

- NS: *individuelle...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *med hensyn...* (scene-setting, adjunc of respect, context-dependent, final)

Vi898

Stigen mente at disse verdiane gjør tilnærmet krav på å gjelde for alle mennesker ut fra en "antatt normalitet" – det finnes således unntak [...] (pg. 124)

- translation: *Existují proto výjimky.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*således*) – Rh (*unntak*)

- NS: *unntak*: simple NP
heterogeneous

- type: EC with adverbial

- adverbials: *således* (TrPrO, conjunct, medial)

Vi899

At vi opplever trygghet og tilhørighet er helt avgjørende for livskvaliteten. Det er imidlertid ulike måter å oppnå dette på. (pg. 132)

- translation: *Existují však různé způsoby, jak toho dosáhnout.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*imidlertid*) – Rh (*ulike måter...*)

- NS: *ulike...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by inf. with prep.)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)

Vi900

Hormoner frigjøres og den kjemiske balansen endres. Dopamin og Noradrenalin frigjøres og gir økt opplevelse av nytelse. Søvnløshet (økt våkenhet) og nedsatt matlyst er også kjente fenomener i forbindelse med forelskelse. Det inntreffer en forandring i kroppens Serotonin-balanse. (pg. 137)

- translation: *V těle probíhá změna v rovnováze serotoninu.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*inntreffer*) – Rh (*en forandring...*)

- NS: *en forandring...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

TEXT Ku901-950

Kulbrandstad, L. A. (1998) *Språkets mønstre. Grammatiske begreper og metoder*. Oslo: Universitetsforlaget.

Ku901

Hvorfor skriver vi "kirke" og ikke "kjrke"? Skal det være stor eller liten forbokstav i "Regjeringen/regjeringen"? (pg. xi)

- translation: *Má být ve slově regjeringen velké nebo malé počáteční písmeno?*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*Skal være*) – Rh (*stor eller...*) – Diath (*i...*)

- NS: *stor eller...*: complex NP (composite head noun premod. by 2 adj.)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i...* (scene-setting, locative, context-independent, final)

Ku902

Selv om en del andre dyrearter også har temmelig avanserte former for kommunikasjon individene imellom, er det ingen av dem som har noe som kommer i nærheten av menneskespråket når det gjelder oppbygning og uttryksmuligheter.

Det er ingen motsetning mellom det å legge vekt på at det er forstanden (intelligensen) som særpreger mennesket, og det å understreke at det er vår språklige kommunikasjonsevne som utmerker oss. (pg. 1)

- **translation:** Mezi zdůrazňováním toho, že porozumění (intelligence) je výhradně lidskou charakteristikou, a tím, že lidi činí výjimečnými schopnost jazykového dorozumívání není žádný protiklad.
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – NegFocA (ingen) – Rh (motsetning mellom...)
- **NS:** ingen...: complex NP (head noun postmod. by PP)
NegFocA (ingen)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)
- **type:** bare EC

Ku903

De fleste definisjonene av begrepet språk framhever den kommunikative funksjonen, altså språkets rolle som system for overføring av budskap av ulike slag mellom mennesker. Det går ingen direkte forbindelseslinjer fra vårt eget indre til andres indre. (pg. 1)

- **translation:** Z našeho nitra do nitra jiných lidí nevedou žádné přímé spojovací linie.
- **analysis:** Th (Det) – Tr (går) – NegFocA (ingen) – Rh (direkte...) – DiaTh (fra...)
- **NS:** ingen...: complex NP (head noun premod. by adj.)
NegFocA (ingen)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** fra... (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Ku904

Uttrykkene – enten det er enkeltord eller setninger – røper ikke av seg selv hvilket innhold de rommer. Det er for eksempel ikke noe ved ordet "stol" som tilsier at det betyr akkurat det ordet betyr på norsk. (pg. 1)

- **translation:** Například na slově „stol“ není nic, co by indikovalo, že má právě takový význam, kterého nabývá v norštině.
- **analysis:** Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (for...) – NegFocA (ikke) – Rh (noe) – DiaTh (ved...) – rest of Rh (som...)
- **NS:** noe som...: complex NP (indefinite pronoun postmod. by adj. relative cl.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** for eksempel (TrPrO, conjunct, medial)
ved ordet... (scene-setting, adjunct of respect, context-independent, medial – discontinuity!)

Ku905

Når for eksempel ordkombinasjonen min naboen ikke er grammatisk korrekt på norsk, skyldes det at den bryter med en regelmessighet ved strukturen i norske substantivfraser: Substantivet har ubestemt form når *det kommer et eiendomspronomen foran*. (pg. 4)

- **translation:** Substantivum má neurčitý člen, stojí-li před ním přivlastňovací zájmeno.
- **analysis:** Th (*det*) – Tr (*kommer*) – Rh (*et eiendomspronomen*) – DiaTh (*foran*)
- **NS:** *et eiendomspronomen*: simple NP (composite head noun)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *foran* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Ku906, Ku907

Den andre typen syntaktiske regler har å gjøre med hvordan fraser og ord stilles sammen til setninger. (Ku906) I følgende setning er det ikke noe i veien med verken ordformene eller frasene: "I vinter svigerfaren min mange treboller har lagd." (Ku907) Derimot er det flere brudd på reglene som gjelder rekkefølgen av leddene i setningen. (pg. 4)

- **translation:** V následujících větách není na slovních formách a frázích nic chybného. [...] Je zde však několik porušení pravidel týkajících se pořadí větných členů.
- **analysis:** Ku906: DiaTh (*I...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – NegFocA (*ikke*) – Rh (*noe i veien*) – DiaTh (*verken...*)
Ku907: TrPrO (*Derimot*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*flere...*)
- **NS:** Ku906: *noe...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by PP)
context-independent

Ku907: *flere...*: complex NP (head noun+quantifier postmod. by PP and subsequently by adj. relative cl.)
heterogeneous (*reglene* is context-dependent)
- **type:** Ku906: EC with adverbial
Ku907: EC with adverbial
- **adverbials:** Ku906: *i følgende...* (scene-setting, locative, context-independent, initial)
med... (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, final)
Ku907: *derimot* (TrPrO, conjunct, initial)

Ku908

Samtidig får jeg da inkludert emneområder som er svært viktige i forbindelse med læreutdanning. Det finnes også noen som lar grammatikken omfatte enda mer enn det jeg gjør, og tar med regelmessigheter ved måten tekster er bygd opp på. (pg. 5)

- **translation:** Někteří zahrnují do gramatiky ještě více než já a pracuji s pravidelnostmi, jež se objevují při výstavbě textů.
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*også*) – Rh (*noen som...*)
- **NS:** *noen som...*: complex NP (indefinite pronoun postmod. by 2 adj. relative cl.)
heterogeneous (*jeg, grammatikken* are context-dependent)
- **type:** EC with adverbial

- adverbials: også (TrPrO, conjunct, medial)

Ku909

Denne hovedinndelingen passer godt for de fleste verbene, men en del verb faller utenfor mønstret. Til disse hører blant andre "kunne" og "vite". Dessuten er det flere verb som har noen sterke og noen svake bøyningsformer – slik som verbet "se" med sterk form i preteritum ("så") og svak form i perfektum partisipp ("sett"). (pg. 6)

- translation: *Navíc je niekoľik sloves, která mají některé tvary pravidelné a některé nepravidelné [...]*

- analysis: TrPrO (Dessuten) – Tr (er) – Th (det) – Rh (flere verb...)

- NS: *flere...*: complex NP (head noun+quantifier postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (verb is context-independent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *dessuten* (TrPrO, conjunct, initial)

Ku910, Ku911

Reglene grammatikerne formulerer, dekker kanskje flertallet av tilfellene, men det er ikke vanskelig å komme med eksempler som viser at (Ku910) det finnes unntak. Svaret er blant annet avhengig av formålet med grammatikken en skriver, og hvor mye plass en har til rådighet. (Ku911) Det går en grense for hvor raffinerte reglene bør være [...] (pg. 6)

- translation: [...] *že existují výjimky. [...] Pro rafinovaná pravidla existuje jisté omezení.*

- analysis: Ku910: Th (det) – Tr (finnes) – Rh (unntak)
Ku911: Th (Det) – Tr (går) – Rh (en grense for hvor...)

- NS: Ku910: *unntak*: simple NP
context-independent

Ku911: *en grense...*: complex NP (head noun postmod. by cont. nom. interr. cl.)
heterogeneous (*reglene* is context-dependent)

- type: Ku910: bare EC
Ku911: bare EC

Ku912

Det er mulig at grundigere undersøkelser av funksjonen til ledd som innledes med preposisjon "av", vil føre til at en må omformulere og presisere reglene som gjelder bruken av disse leddene. Kanskje det da vil vise seg at det ikke er grunnlag for å betrakte alle de tre kursiverte leddene i setningene ovenfor som adverbialer. (pg. 6)

- translation: [...] *není žádný důvod považovat výše uvedené větné členy vyznačené kurzívou za adverbialní určení.*

- analysis: Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (er) – Rh (grunnlag for...)

- NS: *grunnlag for...*: complex NP (head noun postmod. by inf. with prep.)
heterogeneous (*alle de tre kursiverte leddene i setningene ovenfor* is context-dependent)

- type: bare EC

Ku913

Det hender likevel at slike beskrivende regler påvirker folks syn på hva som er riktig språkbruk, men dette er altså ikke hensikten med å formulere reglene.

Det finnes imidlertid også grammatiske regler som formuleres nettopp for å fastsette hva som skal gjelde for korrekt språk. (pg. 6-7)

- translation: *Existují však také gramatická pravidla, která se formulují proto, aby bylo jasné, co je v jazyce správné.*
- analysis: Th (Det) – Tr (finnes) – TrPrO (imidlertid) – TrPrO (også) – Rh (grammatiske...)
- NS: *grammatiske...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*regler* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)
også (TrPrO, conjunct, medial)

Ku914, Ku915

Videre kan vi merke oss at skriftspråket er langt sterkere knyttet til talespråket enn omvendt: (Ku914) Det finnes mange talte språk i verden uten noe tilsvarende skriftspråk, mens så godt som alle skriftspråk er forbundet med et latespråk. Dette gjør at tallet på skriftspråk er langt lavere enn tallet på latespråk. Mens en regner med (Ku915) at det finnes 5000-6000 talespråk, er det bare registrert ca. 2000 skriftspråk. (pg. 9)

- translation: *Na světě se vyskytuje mnoho mluvených jazyků bez odpovídající psané formy [...] že existuje 5000-6000 mluvených jazyků [...]*
- analysis: Ku914: Th (Det) – Tr (finnes) – Rh (mange...) – DiaTh (*i verden*) – rest of Rh
(*uten...*)
Ku915: Th (*det*) – Tr (finnes) – Rh (5000-6000 talespråk)
- NS: Ku914: *mange...*: complex NP (head noun+quantifier premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*språk* is context-dependent)

Ku915: *5000-6000...*: simple NP (head noun+quantifier)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- type: Ku914: EC with adverbial
Ku915: bare EC
- adverbials: Ku914: *i verden* (scene-setting, locative, context-independent, medial – discontinuity!)

Ku916

Helheten deles gjerne opp i avsnitt, og avsnittene består av klart atskilte setninger. Mellom orda i setningene er det mellomrom, og i alfabetiske skriftspråk (se s. 14) er orda satt sammen av tydelig separerte bokstaver. (pg. 11)

- translation: *Slova ve větě oddělují mezery.*
- analysis: DiaTh (*Mellom...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*mellomrom*)
- NS: *mellomrom*: simple NP
context-independent
- type: EC with adverbial

- adverbials: *mellom...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Ku917

Setninger og setningsledd er gjerne lengre og mer komplekse i oppbygningen, og det er langt færre merkbare korrigeringer og erstatninger av ord og konstruksjoner. (pg. 12)

- translation: [...] *existuje mnohem méně výrazných oprav a náhražek slov a konstrukcí.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*langt færre...*)

- NS: *langt færre...*: compound NP (2 head nouns+quantifier and intenzifier, premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

Ku918

En del av avvikene oppheves gjennom reformer i rettskrivingen, mens andre blir stående fordi man av ulike grunner velger å holde fast på den gamle skrivemåten.

Det er flere andre forhold enn dem jeg nå har omtalt, som er med og skaper avstand mellom uttale og skrivemåte i alfabetiske skriftspråk. (pg. 15)

- translation: *Je několik dalších vztahů vedle těch, které jsem jmenoval, jež oddalují psaný a mluvený jazyk.*

- analysis: Th (Det) – Tr (*er*) – Rh (*flere andre...*)

- NS: *flere...*: complex NP (head noun+quantifier and pronoun, quantifier complemented by PP, subsequent postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*jeg, skrivemåte* are context-dependent)

- type: bare EC

Ku919

Noen norm for et landsgyldig, dialektfritt standardtalemål er ikke fastsatt i Norge. Det finnes likevel varianter av norsk talemål som ligger nær opp til de to skriftformene våre bokmål og nynorsk. (pg. 16)

- translation: *Přesto existují varianty mluvené norštiny, které mají blízko k oběma psaným formám, bokmálu a nynorsk.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*likevel*) – Rh (*varianter...*)

- NS: *varianter...*: complex NP (head noun postmod. by PP, subsequently by adj. relative cl.)
heterogeneous (*talemål* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *likevel* (TrPrO, conjunct, medial)

Ku920, Ku921

Lyder vi lager på denne måten, kaller vi orale (av latin os = 'munn'). (Ku920) Ved nasale lyder er det et lukket sted i munnen, ganeseilet er senket og lufta slipper derfor ut gjennom nesa. (Ku921) I ordet "minken" er det for eksempel tre nasaler: "m", ng-lyden (her stavet "n") og "n". (pg. 22)

- translation: *U nasálních hlásek dojde na jistém místě ústní dutiny k uzavření. [...] Například ve slově „minken“ se vyskytují 3 nasální hlásky: m, ng (zapsané jako n) a n.*

- analysis: Ku920: DiaTh (*Ved...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*et lukke*) – DiaTh (*et sted...*)
Ku921: DiaTh (*I ordet...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – TrPrO (*for...*) – Rh (*tre...*)
- NS: Ku920: *et lukke*: simple NP
context-independent

Ku921: *tre...*: complex NP (head noun+quantifier, postmod. by apposition)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- type: Ku920: EC with adverbial
Ku921: EC with adverbial
- adverbials: Ku920: *ved...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
et sted... (scene-setting, locative, context-dependent, final)
Ku921: *i ordet* (scene-setting, locative, context-independent, initial)
for eksempel (TrPrO, conjunct, medial)

Ku922, Ku923

Ordet fisk viser eksempel på én lyd som blir uttalt med fullstendig lukke for luftstrømmen (k), to lyder hvor (Ku922) det ikke er lukke, men så stor innsnevring at (Ku923) det oppstår friksjon (f og s), og én lyd som blir uttalt med så svak innsnevring at lufta får passere uhindret (i). (pg. 22)

- translation: [...] *kde k uzavření nedochází* [...] *že vzniká frikce* [...]
- analysis: Ku922: Th (*det*) – Rh (*ikke*) – Tr (*er*) – DiaTh (*lukke*)
Ku923: Th (*det*) – Tr (*oppstår*) – Rh (*friksjon*)
- NS: Ku922: *lukke*: simple NP
context-dependent

Ku923: *friksjon*: simple NP
context-independent
- type: Ku922: bare EC
Ku923: bare EC

Ku924

Taleorganene hos mennesket er et svært rikt uttrykksapparat. Det er knapt grenser for hvor mange forskjellige lyder vi egentlig kan lage. (pg. 23)

- translation: *Sotva lze najít hranice toho, kolik různých hlásek jsme schopni vytvořit.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*knapt*) – Rh (*grenser for...*)
- NS: *grenser for...*: complex NP (head noun postmod. by cont. nom. interr. clause)
heterogeneous (*lyder, vi* are context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *knapt* (TrPrO, content disjunct, medial)

Ku925, Ku926

(Ku925) I det norske ordet "ta" kommer det en merkbar pust etter den første lyden, mens den andre lyden i ordet "sta" ikke har noen slik pust etter seg. (Ku926) Selv om de to lydene ellers er like, er det altså en klar forskjell mellom dem. (pg. 25)

- translation: *V norském slově „ta“ vzniká po první hlásce patrný výdech [...] Přestože jsou obě hlásky jinak stejné, je mezi nimi jasný rozdíl.*
- analysis: Ku925: DiaTh (*I det...*) – Tr (*kommer*) – Th (*det*) – Rh (*en merkbar...*) – DiaTh (*etter...*)
Ku926: DiaTh (*Selv om...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – TrPrO (*altså*) – Rh (*en klar...*)
- NS: Ku925: *en merkbar...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent

Ku926: *en klar...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: Ku925: EC with adverbial
Ku926: EC with adverbial
- adverbials: Ku925: *i det...* (scene-setting, locative, context-independent, initial)
etter... (scene-setting, locative, context-dependent, final)
Ku926: *selv om...* (scene-setting, adjunct of concession, context-dependent, initial)
altså (TrPrO, conjunct, medial)

Ku927

Den vanligste inndelingen av lydene i et språk er å gruppere dem i vokaler og konsonanter. Tidlig i barneskolen lærer vi for eksempel at "a" og "å" er vokaler, mens "f" og "g" er konsonanter. Det finnes egne norske navn på de to lydgruppene: selvlyd og medlyd. (pg. 26)

- translation: *Obě hláskové skupiny mají vlastní norský název: selvlyd a medlyd.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*egne...*)
- NS: *egne...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj., postmod. by PP and apposition)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: bare EC

Ku928

De fleste norske dialektene har de samme vokalfonemene som bokmålsnært talemål. Det finnes likevel dialekter med flere vokalfonemer, bl. a. på Sunnmøre og i Østerdalen. (pg. 29)

- translation: *Existují však dialekty s více vokálovými fonémy, mezi jinými v Sunnmøre a Østerdalen.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*alikevel*) – Rh (*dialekter...*)
- NS: *dialekter...*: complex NP (head noun postmod. by PP and apposition)
heterogeneous (*dialekter* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *alikevel* (TrPrO, conjunct, medial)

Ku929

Alle språk har urundete fremre vokaler (særlig /i/ og /e/). Rundete fremre vokaler er derimot ikke så vanlig. I bokmålsnært norsk er det seks slike vokaler: /y:/, /y/, /ɥ:/, /ɥ/, /ø:/ og /ø/. (pg. 29)

- translation: *V norštině blízké bokmálu je těchto vokálů šest: /y:/, /y/, /ɥ:/, /ɥ/, /ø:/ og /ø/.*

- analysis: DiaTh (*I bokmålsnært...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*seks...*)
- NS: *seks...*: complex NP (head noun+quantifier premod. by adj., postmod. by apposition)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i bokmålsnært...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Ku930

Disse trekkene ved vokalsystemet i norsk er også det som skaper størst problemer for utlendinger som skal lære språket. Her er det likevel store forskjeller – først og fremst avhengig av morsmålsbakgrunnen til innlæreren. (pg. 30)

- translation: *Zde jsou však značné rozdíly – především v závislosti na mateřštině studenta.*
- analysis: DiaTh (*Her*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – TrPrO (*likevel*) – Rh (*store...*) – Foc (*først...*) – Spec (*avhengig...*)
- NS: *store...*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *her* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
likevel (TrPrO, conjunct, medial)
først... (specification, adjunct of respect, context-independent, final)

Ku931, Ku932

For "øy", "ai" og "oi" er skrivemåten ganske dekkende for gjengs uttale (o-en i "oi" da uttalt som å-lyd), mens (Ku931) det er avvik ved de to andre. Ved "ei" gjelder avviket det første elementet i difongen, som hos de fleste er en æ-lyd og ikke en e-lyd. (Ku932) Ved "au" er det avvik i begge elementene. (pg. 30)

- translation: [...] zatímco u dvou zbývajících se objevuje odchylka. [...] U „au“ se odchylka objevuje v obou částech.
- analysis: Ku931: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*avvik*) – DiaTh (*ved...*)
Ku932: DiaTh (*Ved...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*avvik*) – Spec (*i begge...*)
- NS: Ku931: *avvik*: simple NP
context-independent

Ku932: *avvik*: simple NP
context-dependent
- type: Ku931: EC with adverbial
Ku932: EC with adverbial
- adverbials: Ku931: *ved...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)
Ku932: *ved...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
i begge... (specification, locative, heterogeneous, final)

Ku933

Uttalen begynner her gjerne med en æ- eller ø-lyd snarere enn en a-lyd. Når det gjelder avslutningslyden, er det en del variasjoner. (pg. 30)

- translation: *Co se týče koncové hlásky, existuje několik variací.*

- analysis: DiaTh (Når...) – Tr (er) – Th (det) – Rh (en del...)
- NS: en del...: complex NP (head noun postmod. by NP)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: når... (scene-setting, adjunct of respect, context-dependent, initial)

Ku934, Ku935

(Ku934) *Når vi snakker, er det forskjell på hvor lenge uttalen av konsonantene varer. For eksempel er p-en i "hoppe" vanligvis lengre en p-en i "hopp". (Men (Ku935) det er bare én p-lyd i begge ord!).* (pg. 31)

- translation: *Když mluvíme, objevuje se rozdíl v délce výslovnosti konsonantů. [...] V obou slovech je pouze jedna hláska „p“!*

- analysis: Ku934: DiaTh (Når...) – Tr (er) – Th (det) – Rh (forskjell på...)
Ku935: Th (det) – Tr (er) – Foc (bare) – Rh (én p-lyd) – DiaTh (i begge...)
- NS: Ku934: forskjell på...: complex NP (head noun postmod. by cont. nom. interr. clause)
heterogeneous (konsonantene is context-dependent)

Ku935: én p-lyd: simple NP (composite head noun+quantifier)
Focalizer (bare)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: Ku934: EC with adverbial
Ku935: EC with adverbial
- adverbials: Ku934: når... (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)
Ku935: i begge... (scene-setting, locative, context-dependent, final)
- comments: beginning of a chapter called "Konsonanter"

Ku936

Mange er ikke klar over at bakgomlydene faktisk er enkeltlyder og ikke kombinasjoner av to forskjellige lyder. Dette henger trolig blant annet sammen med at det ikke finnes egne bokstaver for bakgomlydene i det vanlige alfabetet. (pg. 35)

- translation: *Toto souvisí mimo jiné s tím, že pro jednotlivé retroflexivní hlásky neexistují v běžné abecedě samostatná písmena.*
- analysis: Th (det) – NegFocA (ikke) – Tr (finnes) – Rh (egne...) – DiaTh (i det...)
- NS: egne...: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: i det... (scene-setting, locative, context-independent, final)

Ku937, Ku938

Men igjen er dette avhengig av morsmålsbakgrunnen til innlæreren, og generelt kan vi si at konsonantsystemet ikke er så vanskelig å lære som vokalsystemet. (Ku937) Derimot er det mange som sliter med uttalen av ord der (Ku938) det kommer flere konsonanter etter hverandre i samme stavelse. (pg. 38)

- translation: *Přesto je mnoho lidí, kteří mají problém s výslovností slov, v nichž se v rámci slabiky objevuje více konsonantů za sebou.*
- analysis: Ku937: TrPro (*Derimot*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*mange...*) – Spec (*der det...*)
Ku938: Th (*det*) – Tr (*kommer*) – Rh (*flere...*) – Spec (*i...*)
- NS: Ku937: *mange som...*: complex NP (quantifier postmod. by adj. relative cl.)
context-independent

Ku938: *flere...*: complex NP (head noun+quantifier postmod. by PP)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- type: Ku937: EC with adverbial
Ku938: EC with adverbial
- adverbials: Ku937: *derimot* (TrPrO, conjunct, initial)
der det... (specification, locative, context-independent, final)
Ku938: *i samme* (specification, locative, context-independent, final)

Ku939

Når vi snakker, opptrer lydene normalt ikke én for én slik som jeg har behandlet dem til nå. De forekommer tvert imot i kjeder, og innenfor kjedene er det ingen skarpe grenser mellom lydene. (pg. 36)

- translation: [...] v rámci řetězců nejsou mezi hláskami žádné ostré hranice.
- analysis: DiaTh (*Innenfor...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*skarpe...*)
- NS: *ingen...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *innenfor...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Ku940

Dette viser at vi på et tidlig stadium har følelse for hva som utgjør en stavelse. Når vi blir større, har vi som regel ikke problemer med å bestemme hvor mange stavelser det er i et gitt ord. (pg. 37)

- translation: *kolik slabik se v daném slově vyskytuje.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*Hvor mange stavelser*) – DiaTh (*i et gitt ord*)
- NS: *hvor mange...*: simple NP (head noun+quantifier)
heterogeneous (head noun is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i et gitt ord* (scene-setting, locative, context-independent, final)

Ku941

Noen språk har svært enkel stavelsesstruktur og tillater for eksempel ikke at det kommer to eller flere konsonanter etter hverandre verken foran eller etter staveleskjernen. (pg. 37)

- translation: [...] aby se před jádrem slabiky, nebo za ním objevilo dva nebo více konsonantů za sebou.
- analysis: Th (*det*) – Tr (*kommer*) – Rh (*to...*) – DiaTh (*verken...*)

- NS: to eller...: complex NP (head noun+2 quantifiers postmod. by PP)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *verken...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Ku942

I disse lånorda er "st" i åpningsstavelsen blitt forenklet til "t" nettopp ut fra regelen om det ikke kan komme mer enn én konsonant foran stavelseskjernen. (pg. 38)

- translation: [...] *jestli jádru slabiky může předcházet více než jeden konsonant.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*kan komme*) – Rh (*mer enn...*) – DiaTh (*foran...*)

- NS: *mer enn...*: complex NP (comparative complemented by PP)
heterogeneous (*konsonant* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *foran...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Ku943

På norsk og andre språk som tillater konsonantforbindelser, er det en tendens til at konsonantforbindelsenene først eller sist i stavelsen er ordnet slik at de mest åpne konsonantene står nærmest kjernen og de minst åpne lengst unna. (pg. 38)

- translation: *V norštině i v jiných jazycích, které umožňují spojení konsonantů, se objevuje tendence k tomu, že spojení konsonantů na začátku či na konci slabiky je uspořádáno takovým způsobem, že otevřenější konsonanty stojí blízko jádra a zavřenější konsonanty více vně.*

- analysis: DiaTh (*På...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*en tendens...*)

- NS: *en tendens...*: complex NP (head noun postmod. by appositive clause)
heterogeneous (*konsonant, stavelsen* are context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *på norsk...* (scene-setting, locative, heterogeneous, initial)

- comments: beginning of a separate section

Ku944

Tonegangen i det første ordet kaller vi tonem 1, i det andre tonem 2. (Andre betegnelser er tonelag 1 og tonelag 2).

Rundt om i landet er det variasjon i måten tonen beveger seg på i hvert av de to tonemene, og denne variasjonen går igjen i bokmålsnært talemål. (pg. 41)

- translation: *Po celé zemi se objevuje variace ve způsobu, kterým se tón v obou tonémech pohybuje [...]*

- analysis: DiaTh (*Rundt...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*variasjon...*)

- NS: *varasjon...*: complex NP (head noun postmod. by PP, subsequently by adj. relative cl.)
heterogeneous (*tonen, tonemene* are context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *rundt...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

Ku945, Ku946

Som eksempel kan jeg nevne at tonem 1 blir uttalt med relativt lavt toneleie i den trykksterke stavelsen i Øst-Norge og Trøndelag, mens Vest-Norge og Nord-Norge har relativt høyt toneleie her. (Ku945) Det finnes også strøk hvor (Ku946) det ikke er tonemforskjell. (pg. 41)

- translation: *Existují také místa, kde v tonému žádný rozdíl není.*

- analysis: Ku945: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*også*) – Rh (*strøk hvor...*)
Ku946: Th (*det*) – Rh (*ikke*) – Tr (*er*) – DiaTh (*tonemforskjell*)

- NS: Ku945: *strøk...*: complex NP (head noun postmod. by adj. relative cl.)
heterogeneous (*tonemforskjell* is context-dependent)

Ku946: *tonemforskjell*: simple NP (composite head noun)
context-dependent

- type: Ku945: EC with adverbial
Ku946: bare EC

- adverbials: Ku945: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

Ku947

Ofte er det slik at orda i tonempar skrives forskjellig, men det finnes ingen systematisk markering av tonem i norsk rettskriving. (pg. 41)

- translation: [...] *v norském pravopisu není žádné systematické značení tonému.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*systematisk...*) – DiaTh (*i norsk...*)

- NS: *ingen...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i norsk...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

Ku948, Ku949, Ku950

Det som skaper rytme i en setning er vekslingen mellom trykksterke og trykksvake stavelser. (Ku948) I norsk er det en tendens til at (Ku949) det kommer trykksterke stavelser med noenlunde jamne tidsintervaler utover i setningen. (Ku950) Mellom disse trykksterke stavelsene er det et varierende antall trykksvake stavelser. (pg. 41)

- translation: *V norštině je tendence k tomu, že se ve větě objevují přízvučné slabiky s poměrně shodnými časovými intervaly. Mezi těmito přízvučnými slabikami je různý počet slabik nepřízvučných.*

- analysis: Ku948: DiaTh (*I...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*en tendens...*)
Ku949: Th (*det*) – Tr (*kommer*) – Rh (*trykksterke...*)
Ku950: DiaTh (*Mellom...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*et varierende...*)

- NS: Ku948: *en tendens...*: complex NP (head noun postmod. by appositive cl.)
heterogeneous (*trykksterke stavelser* is context-dependent)

Ku949: *trykksterke...*: complex NP (head noun premod. by adj, postmod. by PP)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

Ku950: *et varierende...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by NP)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- **type:** Ku948: EC with adverbial
Ku949: bare EC
Ku950: EC with adverbial
- **adverbials:** Ku948: *i norsk* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
Ku950: *mellom...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

TEXT La951-1000

Langfeldt, S. F., Bråthen, T. (2009) *Lov og rett for næringslivet*. Oslo: Universitetsforlag/Focus Forlag.

La951

Fremstillingen i Lov og Rett for Næringslivet bygger på tradisjonell juridisk metode. Dette innebærer at fremstillingen er basert på materiale og vurderinger som det er vanlig å bruke når rettsspørsmål skal løses. Det er riktignok en stadig pågående diskusjon mellom jurister om hva som kan regnes som den tradisjonelle juridiske metode og hvordan juridisk metode best kan beskrives. (pg. 1)

- **translation:** *Mezi právníky jistě stále probíhá diskuse o tom, co je možné za tradiční právníckou metodu považovat a jak lze právníckou metodu nejlépe popsat.*
- **analysis:** Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*riktignok*) – Rh (*en stadig...*) – DiaTh (*mellom...*) – rest of Rh (*om hva...*)
- **NS:** *en stadig...:* complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by 2 cont. nom. interr. clauses)
heterogeneous (*juridisk metode* is context-dependent)
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *riktignok* (TrPrO, content disjunct, medial)
mellom... (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

La952

De hovedtrekk som skal beskrives, vil de fleste jurister kjenne godt igjen. I praksis vil det ofte være liten tvil om hvilke rettslige forpliktelser og rettigheter som foreligger. (pg. 1)

- **translation:** *V praxi často není příliš pochyb o právech a právních závazcích.*
- **analysis:** DiaTh (*I...*) – Tr (*vil*) – Th (*det*) – TrPrO (*ofte*) – rest of Tr (*være*) – Rh (*liten...*)
- **NS:** *liten...:* complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by cont. nom. interr. cl.)
context-independent
- **type:** EC with adverbial
- **adverbials:** *i praksis* (scene-setting, locative, context-independent, initial)
ofte (TrPrO, temporal, medial)

La953

F.eks. kan det i en avtale om kjøp av en maskin til produksjon av en næringsdrivendes varer være avtalt nøyaktig når og hvor maskinen skal leveres, og når kjøperen skal betale kjøpesummen. Skulle det i et slikt tilfelle oppstå tvil om hva som er bestemt, må avtalen tolkes og kanskje også suppleres ("utfylles") med kjøpslovens regler. (pg. 1)

- NS: *en mer...*: complex NP (composite head noun premod. by adj.+intensifier)
heterogeneous (*saks-* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *forut...* (scene-setting, temporal, context-dependent, initial)

La961

De fleste rettsspørsmål kan i prinsippet behandles i tre instanser, nemlig i tingretten (tidligere kalt "herredretten"/"byretten"), i langmannsretten og i Høyesterett. Det finnes også spesialdomstoler for bestemte saksområder, f.eks. Arbeidsretten. (pg. 4)

- translation: *Pro určité oblasti existují také soudy zvláštní, např. pracovní soud.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*også*) – Rh (*spesialdomstoler...*)

- NS: *spesialdomstoler...*: complex NP (composite head noun postmod. by PP and apposition)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

La962

Nyere avgjørelser av Høyesterett og av langmannsrettene finnes gratis tilgjengelig på www.lovdata.no, og eldre rettsavgjørelser finnes også på betalingsbasen Lovdata (hvor dommene skrives f.eks. Rt-1966-1120 og RG-2000-1180). Det finnes også egne søkeverktøy som er spesialtilpasset bestemte saksområder. (pg. 4)

- translation: *Existují také vlastní vyhledávací nástroje, které jsou určitým právním oblastem přizpůsobeny.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – Tr (*også*) – Rh (*egne...*)

- NS: *egne...*: complex NP (composite head noun premod. by adj., postmod by adj. relative clause)
heterogeneous (*saksområder* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

La963

Blant de mest sentrale elementer i EU-retten er for det første traktatene, særlig Unionstraktaten og EF-traktaten. Videre finnes det sentrale regler i forordninger, som er bindende så langt de rekker. (pg. 5)

- translation: *Dále existují v nařízeních centrální pravidla, která jsou v rámci svého dosahu závazná.*

- analysis: TrPrO (*Videre*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – Rh (*sentrale...*) – DiaTh (*i...*) – rest of Rh (*som er...*)

- NS: *sentrale...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP and adj. relative clause)
context-independent

- type: EC with adverbial

La967

[...] *de har ofte mindre varekunnskap, de har sannsynligvis dårlige forutsetninger for å gjennomskue uvederheftig eller suggestiv reklame og er uten kjennskap til sine privatrettslige rettigheter. Men det er nok langt fra alltid slik at det er klar sammenheng mellom utdanningsnivå og praktisk varekunnskap.* (pg. 10)

- translation: [...] *mezi úrovní vzdělání a praktickou znalostí zboží existuje jasná souvislost.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*klar...*)

- NS: *klar...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

La968

Når man ser på de områder som pleier å omfattes av forbrukerbeskyttelsen, ligger den norske oppfatning nær den som er kommet til uttrykk i Europarådets og EUs forbrukerpolitiske program. Det finnes imidlertid en rekke lover av mer eller mindre sentral betydning for forbrukerne. (pg. 11)

- translation: *Zároveň existuje celá řada zákonů s více či méně centrálním významem pro spotřebitele.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*finnes*) – TrPrO (*imidlertid*) – Rh (*en rekke...*)

- NS: *en rekke...*: complex NP (head noun postmod. by NP and subsequently by PP)
heterogeneous (*lover, forbrukerne* are context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)

La969

I debatten ble det imidlertid presisert, også av dem som stemte mot bestemmelsen, at selv om ordlyden i den vedtatte Grl. § 100 innebærer at kommersielle ytringer i prinsippet har konstitusjonelt vern, ligger de utenfor ytringsfrihetens kjerneområde, og de vil ha et svakere vern enn ytringer om spørsmål av allmenn interesse. Det var bred enighet om at det ut fra Grl. § 100, 2. ledd ville være mulig å opprettholde reguleringene av reklame. (pg. 11)

- translation: *Panovała široká shoda, že by podle § 100, článku 2 Ústavy bylo možné zachovat regulaci reklamy.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*var*) – Rh (*bred enighet...*)

- NS: *bred...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by cont. nom. decl. clause)
heterogeneous (postmodification is context-dependent)

- type: bare EC

La970

Grensen mellom innsamling og salg kan være flyttende og det må foretas en konkret vurdering av om pengeinnsamling utgjør næringsvirksomhet. Her som ellers vil virksomheten måtte vurderes etter art, omfang, formål osv., og om innsamlingen er av en slik art at det foreligger et beskyttelsesbehov hos dem som mottar henvendelsene. (pg. 16)

- translation: [...] *že existuje potřeba ochrany těch, kteří žádosti přijímají.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*foreligger*) – Rh (*et beskyttelsesbehov*) – DiaTh (*hos...*)

- NS: *et beskyttelsesbehov...*: simple NP (composite head noun)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *hos dem...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

La971

Annerledes stiller det seg sannsynligvis når det gjelder spørsmålet om et forbud er nødvendig "ut fra hensynet til forbrukerne", jfr. mfl. § 34, 2. ledds 1. pkt [§ 13 nr. 1]. Det oppstår dessuten spørsmål om hvor omfattende et påbud bør være, jfr. mfl. § 41, 1. ledd [= § 12, 1. ledds 7 pkt.] hvoretter "Det kan gis påbud som finnes nødvendig for å sikre at et fobud (...) overholdes". (pg. 21)

- translation: *Navíc se objevují otázky, jak obsáhlý by příkaz měl být [...]*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*oppstår*) – TrPrO (*dessuten*) – Rh (*spørsmål...*)
- NS: *spørsmål...*: complex NP (head noun postmod. by cont. nom. interr. clause)
heterogeneous (*påbud* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *dessuten* (TrPrO, conjunct, medial)

La972

Også i Norge er det en ledende tanke i forbrukerpolitikken at offentlige myndigheter skal påta seg oppgaven å beskytte forbrukerne og styrke deres stilling på markedet i forhold til selgersiden. (pg. 22)

- translation: *Také v Norsku se ve spotřebitelské politice objevuje vůdčí myšlenka, že veřejné instituce by na sebe měly vzít úlohu ochránit spotřebitele a posílit jejich postavení na trhu ve vztahu k prodejci.*
- analysis: TrPrO (*Også*) – DiaTh (*i Norge*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*en ledende...*) – DiaTh (*i...*) – rest of Rh (*at offentlige...*)
- NS: *en ledende...*: complex NP (head noun premod. by participle, postmod. by appositive clause)
heterogeneous (*forbrukerne* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, initial)
i Norge (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
i forbrukerpolitikken (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)
- comments: beginning of a chapter called "Marketsrettslig lovgivning"

La973

Markedsrådet har altså foretrukket å anvende mfl. § 1 fremfor å "kriminalisere" en næringsdrivende ved å anvende spesialforbudene hvor det er rimelig grunn til tvil. (pg. 29)

- translation: *[...] kde je rozumný důvod k pochybám.*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*rimelig...*)
- NS: *rimelig...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-independent

- type: bare EC

La974

Momenter som normalt er sentrale ved forbrukerens kjøpsbeslutning, slik som produktets pris og kvalitet, kunne i så tilfelle komme i bakgrunnen. Tanken bak denne saken var at det forelå et villedningsselement, siden produsenten brakte utenforliggende elementer inn i markedsføringen. (pg. 31)

- translation: *Za tímto případem byla myšlenka, že se objevuje zavádějící prvek [...]*

- analysis: Th (det) – Tr (forelå) – Rh (et villedningsselement)

- NS: *et villedningsselement*: simple NP (composite head noun)
context-independent

- type: bare EC

La975

Oppfatningen vil skifte over tid. En del informasjon får vi ved å studere Markedsrådets avgjørelser. Dersom det er en klar sammenheng i reklamen mellom produktet og den situasjon som er gjengitt, skal det mer til for at reklamen skal anses for å være i strid med loven. (pg. 32)

- translation: *Jestliže v reklamě mezi produktem a situací, o které se referuje, existuje souvislost [...]*

- analysis: Th (det) – Tr (er) – Rh (en klar...) – DiaTh (i reklamen) – rest of Rh (mellom...)

- NS: *en klar...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i reklamen* (scene-setting, locative, context-dependent, medial – discontinuity!)

La976

Det forutsettes med andre ord at kontrollmyndighetene har innsikt i et slags felles kvinnelig følelsesliv. Det fleste sakene dreier som om hvorvidt det foreligger krenkende avbilding. (pg. 34)

- translation: *[...] jestli existuje urážlivé vyobrazení.*

- analysis: Th (det) – Tr (foreligger) – Rh (krenkende...)

- NS: *krenkende...*: complex NP (head noun premod. by participle)
context-independent

- type: bare EC

La977

I vilkåret om "god forretningsskikk overfor forbrukere" ligger det en objektiv norm eller standard som næringsdrivende med rimelighet skal kunne forventes å leve opp til. (pg. 37)

- translation: *V podmínce o „dobrém podnikatelském řádu“ spočívá norma nebo standard, jejichž uplatňování v praxi by měli živnostníci s rozumem očekávat.*

- analysis: DiaTh (I...) – Tr (ligger) – Th (det) – Rh (en objektiv..)

- NS: *en objektiv...*: compound NP (2 head nouns premod. by adj., postmod. by adj. relative clause)
heterogeneous (*næringsdrivende* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i vilkåret...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
- comments: beginning of a chapter called "Kravet til 'god forretningskikk'"

La978

Det er heller ikke slik at sterk konkurranse i en bransje kan rettferdiggjøre at det stilles mindre strenge krav til god forretningskikk enn i bransjer hvor det ikke er like sterk kamp om kundene. (pg. 37)

- translation: [...] *kde ke stejně silnému boji o zákaznky nedochází.*
- analysis: Th (*det*) – Rh (*ikke*) – Tr (*er*) – DiaTh (*like sterk...*)
- NS: *like sterk...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
context-dependent
- type: bare EC

La979, La980

Ordningen gir et mer effektivt lovverk og bedre beskyttelse for forbrukerne.

Det er likevel slik at (La979) det er noen automatikk i at markedsføringsloven er overtrådt fordi (La980) det foreligger brudd på særlovgivning. (pg. 38)

- translation: *Je to ovšem tak, že v překračování zákona o reklamě existuje jistá automatika, protože existuje přerušeni mimořádného zákonodárného procesu.*
- analysis: La979: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*noen...*) – DiaTh (*i at...*) – Spec (*fordi...*)
La980: Th (*det*) – Tr (*foreligger*) – Rh (*brudd...*)
- NS: La979: *noen...*: simple NP
context-independent

La980: *brudd...*: complex NP (head noun postmod. by PP)
context-independent
- type: La979: EC with adverbial
La980: bare EC
- adverbials: La979: *i at...* (scene-setting, locative, heterogeneous, final)
fordi... (specification, adjunct of reason, context-independent, final)

La981

Ordinært billettsalg etter avtale med arrangørene, er selvfølgelig lovlig.

Det er ingen straffebestemmelse i loven. (pg. 40)

- translation: *V zákoně není žádné rozhodnutí o trestu.*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*straffebestemmelse*) – DiaTh (*i loven*)
- NS: *ingen...*: simple NP (composite head noun)
NegFocA (*ingen*)
context-independent

- type: EC with adverbial
- adverbials: *i loven* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

La982

Slike salg trekker vanligvis mange folk til forretningen siden den alminnelige oppfatning er at det ved slike salg foreligger en prisfordel (pg. 49)

- translation: *že u takového prodeje existuje cenová výhoda.*
- analysis: Th (*det*) – DiaTh (*ved...*) – Tr (*foreligger*) – Rh (*en prisfordel*)
- NS: *en prisfordel*: simple NP (composite head noun)
context-independent

- type: EC with adverbial
- adverbials: *ved slike...* (scene-setting, locative, context-dependent, medial)

La983

I praksis har det vist seg at det finnes kjeder og andre forretninger som holder utsalg så å si hele året for å lokke til seg kunder, og at det både er tidkrevende og vanskelig å kontrollere om de tidlige priser som det sammenlignes med, er reelle. (pg. 50)

- translation: [...] *že existují řetězce a jiné obchody, které mají výprodeje tak říkajíc po celý rok, aby k sobě nalákaly zákazníky [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*finnes*) – Rh (*kjeder og andre...*)
- NS: *kjeder...*: compound NP (2 head nouns, 2nd+pronoun, both postmod. by adj. relative clause)
context-independent

- type: bare EC

La984

Opplysningsplikten fremgår av mfl. § 8, 3. ledd, som regner opp hvilke opplysninger som alltid er vesentlige ved "oppfordring til kjøp" og som det er villedende å utelate, med mindre de går frem av sammenhengen. Det er ingen krav til når eller hvordan opplysningene skal gis, men de skal forekomme i, eller i nær tilknytning til, den kommersielle kommunikasjonen. (pg. 52)

- translation: *Neexistuje žádný požadavek na to, kdy nebo jak se mají informace podávat [...]*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – NegFocA (*ingen*) – Rh (*krav til...*)
- NS: *ingen...*: complex NP (head noun postmod. by cont. nom. interr. clause)
NegFocA (*ingen*)
heterogeneous (*opplysninger* is context-dependent)

- type: bare EC

La985

*Forbudet gjelder uansett om mottakeren er forbruker, mæringdrivende eller arbeidstaker. Også mer ubestemte e-postadresser som det står en fysisk person bak, f.eks. *dagligleder@firma.no*, eller *it-sjef@firma.no*, regnes her for å høre under fysiske personer.* (pg. 55)

- translation: [...] *za kterými stojí fyzické osoby [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*stár*) – Rh (*en fysisk person*) – DiaTh (*bak*)
- NS: *en fysisk person*: complex NP (head noun premod. by adj.)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *bak* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

La986

Mfl. § 15 [= § 2b], 3. ledd unntar markedsføring til egne kunder fra forbudet. Kravet er at det foreligger et eksisterende kundeforhold som gjør det naturlig med videre kontakt mellom partene og markedsføringen kan bare kjelde slike ytelser som kundeforholdet er basert på. (pg. 55)

- translation: *Požadavkem je, že existují zákaznické vztahy, které způsobují, že je kontakt mezi stranami přirozený [...]*
- analysis: Th (*det*) – Tr (*foreligger*) – Rh (*et eksisterende...*)
- NS: *et eksisterende...*: complex NP (composite head noun premod. by participle, postmod. by adj. relative clause)
heterogeneous (*kunde-*, *partene* are context-dependent)
- type: bare EC

La987

Personopplysningsloven fastslår som hovedregel at personer som registreres i et register må samtykke. Det er imidlertid enkelte unntak, bl.a. for kunderegistre, se poppl. § 8a. (pg. 56)

- translation: *Existují však jednotlivé výjimky, mezi jinými rejstřík zákazníků [...]*
- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*imidlertid*) – Rh (*enkelte...*)
- NS: *enkelte...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by apposition)
context-independent
- type: EC with adverbial
- adverbials: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)

La988

I markedet eksisterer det forskjellige former for rabattavtaler, bl.a. avtaler om at medlemmer av ulike foreninger, ansatte på bestemte arbeidsplasser mv., skal ha rabatt ved kjøp i bestemte forretninger. (pg. 61)

- translation: *Na trhu existují různé formy slevových dohod, mezi jinými dohody o tom, že členové různých firem, pracovníci na určitých pozicích atd. budou mít slevu při nákupu v určitých obchodech.*
- analysis: DiaTh (*I markedet*) – Tr (*eksisterer*) – Th (*det*) – Rh (*forskjellige...*)
- NS: *forskjellige...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP, subsequently by apposition)
heterogeneous (*rabatt-* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *i markedet* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

- comments: beginning of a chapter called "Rabatter, bonuser, prisavslag o.l."

La989

I slike saker finnes det i tillegg moralske og etiske aspekter. (pg. 64)

- translation: *V takových případech jsou navíc ještě morální a etické aspekty.*

- analysis: DiaTh (*I slike...*) – Tr (*finnes*) – Th (*det*) – TrPrO (*i tillegg*) – Rh (*moralske...*)

- NS: *etiske...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj.)
heterogeneous (*aspekter* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i slike saker* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)
i tillegg (TrPrO, conjunct, medial)

- comments: beginning of a passage following an example of a lawsuit

La990

Reglene om reklame i radio og TV finner vi i Kringkastingsloven (kringkl.) av 4. des. 1992 nr 127. I lovens kap. 3 er det regler om reklame og sponsing. (pg. 75)

- translation: *V kapitole 3 zákona jsou zákony o reklamě a sponzoringu.*

- analysis: DiaTh (*I lovens...*) – Tr (*er*) – Th (*det*) – Rh (*regler om...*)

- NS: *regler om...*: complex NP (head noun premod. by PP)
heterogeneous (*regler, reklame* are context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *i lovens...* (scene-setting, locative, context-dependent, initial)

- comments: beginning of a chapter called "Radio- og TV-reklame"

La991

Dette innebærer at generelle og forbeholdsløse påstander om priser på f.eks. selskapsreiser ikke kan godtas dersom det er stor kvalitativ forskjell på reisene. (pg. 78)

- translation: [...] *existuje-li v cestách značný kvalitativní rozdíl.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*stor...*)

- NS: *stor...*: complex NP (head noun premod. by 2 adj., postmod. by PP)
heterogeneous (PP is context-dependent)

- type: bare EC

La992

Kravene til vederheftighet må imidlertid ikke stilles så høyt at sammenligninger blir praktisk talt umuliggjort. Det er også grenser for hvor mange forbehold som kan formidles til forbrukerne. (pg. 79)

- translation: *Existují také omezení toho, kolik výhrad lze zprostředkovat spotřebitelům.*

- analysis: Th (*Det*) – Tr (*er*) – TrPrO (*også*) – Rh (*grenser hvor...*)

- NS: *grenser for...*: complex NP (head noun postmod. by cont. nom. interr. clause)
heterogeneous (*forbrukerne* is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *også* (TrPrO, conjunct, medial)

La993

Det har medført at FO har måttet bruke store ressurser på å inndrive tvangsgebyrene. Samtidig tar det lang tid fra overtredelsen fant sted til det foreligger en rettskraftig avgjørelse fra domstolene som bekrefter at den næringsdrivende må betale tvangsgebyret, gjerne opp mot et par år. (pg. 84)

- translation: [...] *než se objevi právoplatné soudní rozhodnutí, které potvrdí, že živnostník musí zaplatit pokutu, zpravidla za období několika let.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*foreligger*) – Rh (*en rettskraftig...*)

- NS: *en rettskraftig...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP,
subsequently by adj. relative clause)
heterogeneous (*tvangsgebyret, næringsdrivende* are context-dependent)

- type: bare EC

La994

Siden 1996 har FO hatt myndighet til å treffe vedtak i saker hvor markedsføringen i det vesentlige er identisk med markedsføring som Marketsrådet tidligere har nedlagt forbud mot. Det er her ikke nødvendig at det foreligger ulempe eller skadevirkning ved å matte avvente. (pg. 86)

- translation: *Není nezbytné, aby za nutným očekáváním spočívala nevýhoda či poškození.*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*foreligger*) – Rh (*ulempe...*) – DiaTh (*ved å...*)

- NS: *ulempe...*: compound NP (2 simple head nouns, 2nd is composite)
context-independent

- type: EC with adverbial

- adverbials: *ved...* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

La995

Bedriftenes markedsføring retter seg jo primært mot kjøpersiden, og den betydning og de skadevirkninger som urimelige markedsføringstiltak har for konkurrentene, veksler sterkt. Dersom det er mange konkurrenter på markedet eller den virksomheten som handler urimelig er liten, vil virkningen for konkurrentene normalt være beskjedne. (pg. 91)

- translation: *Pokud je na trhu mnoho konkurentů [...]*

- analysis: Th (*det*) – Tr (*er*) – Rh (*mange...*) – DiaTh (*på markedet*)

- NS: *mange...*: simple NP (head noun+quantifier)
heterogeneous (head noun is context-dependent)

- type: EC with adverbial

- adverbials: *på markedet* (scene-setting, locative, context-dependent, final)

La996

Ettersom markedsføringsloven også har til formål å beskytte næringsdrivende, og beskyttelsesinteressene for næringsdrivende og forbrukere ofte løper parallelt, er det klart at den utførlige fremstilling i kapiteel 2 om forskjellige former of urimelige markedsføringstiltak også er relevant i forholdet næringsdrivende imellom. Det finnes imidlertid en del aspekter som knytter seg spesielt til næringsdrivendes beskyttelse mot urimelige markedsføringstiltak og som derfor bør behandles separat. (pg. 94)

- translation: *Existuje však množství aspektů, které jsou obzvlášť spojovány s ochranou živnostníku vůči nesmyslným opatřením v oblasti reklamy, a které je proto třeba probrat odděleně.*
- analysis: Th (Det) – Tr (finnes) – TrPrO (imidlertid) – Rh (en del...)
- NS: *en del...*: complex NP (head noun postmod. by NP, subsequently by 2 adj. relative cl.)
heterogeneous (*næringsdrivende beskyttelse* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *imidlertid* (TrPrO, conjunct, medial)

La997

I moderne storbutikker ser det for øvrig ut til at tilgangen på ekspeditører med tilstrekkelig varekunnskap til å gi kunden meningsfylte råd, er på jevn tilbakegang. Det er likevel neppe tvil om at man i kjøpmanskretser ser negativt på fordelaktige leverandørbud som retter seg direkte til de ansatte. (pg. 98)

- translation: *Sotva je však pochyb o tom, že se lidé z obchodních kruhů dívají negativně na výhodné nabídky dodavatelů, které jsou zaměřeny přímo na zaměstnance.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – TrPrO (likevel) – TrPrO (neppe) – Rh (tvil om at...)
- NS: *tvil...*: complex NP (head noun postmod. by cont. nom. decl. clause)
heterogeneous (*leverandør-* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *likevel* (TrPrO, conjunct, medial)
neppe (TrPrO, content disjunct, medial)

La998

Forbud mot etterligning er et nødvendig ledd i den rettsbeskyttelse som denne enerettslovgivning gir. Det foreligger altså en nær sammenheng mellom immaterialretten og lovgivning mot urimelig konkurranse. (pg. 99)

- translation: *Existuje tedy úzká souvislost mezi nemateriálním právem a zákonodárným procesem vůči nepřiměřené soutěži.*
- analysis: Th (Det) – Tr (foreligger) – TrPrO (altså) – Rh (en nær sammenheng...)
- NS: *en nær...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP)
heterogeneous (*lovgivning* is context-dependent)
- type: EC with adverbial
- adverbials: *altså* (TrPrO, conjunct, medial)

La999

Opphavsretten er regulert i åndsverkloven av 12. mai 1961 nr. (åvl.). Det er tre typer verk som er beskyttet av opphavsrett, nemlig kunstneriske, vitenskapelige og litterære verk.

(pg. 101)

- translation: *Existují tři typy děl, která jsou chráněna autorským zákonem, a sice díla umělecká, vědecká a literární.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (tre typer...)
- NS: *tre typer...*: complex NP (head noun+quantifier postmod. by NP and apposition)
heterogeneous (*opphavsrett, verk* are context-dependent)
- type: bare EC
- comments: beginning of a chapter called "Opphavsretten"

La1000

Denne regel gjelder ikke bare kollisjon mellom to varemerker eller to foretaksnavn innbyrdes, men også kollisjon mellom et varemerke og et foretaksnavn.

Det er en viktig unntak fra hovedregelen om at merker bare anses forvekslige hvis de angår varer av samme eller lignende art. (pg. 110)

- translation: *Existuje však podstatná výjimka, která říká, že značky se považují za zaměnitelné pouze tehdy, týkají-li se stejného nebo podobného typu zboží.*
- analysis: Th (Det) – Tr (er) – Rh (en viktig...)
- NS: *en viktig...*: complex NP (head noun premod. by adj., postmod. by PP and subsequently by appositive clause)
heterogeneous (*hovedregelen, merker* are context-dependent)
- type: bare EC